

ZJEVUJE SE TĚM, KTEŘÍ JSOU BLÍZKO, I TĚM, KTEŘÍ JSOU DALEKO

On není daleko od jednoho každého z nás. V něm totiž jsme, žijeme a hýbáme se. A zjevuje se všem, kteří po něm touží a kteří mají pro něho srdce připravená. Zjevil se nejprve pastýřům. Narodil se také proto v jejich blízkosti. Proto si vyvolil Betlem, místo pastýřské, a proto si vyvolil i krajinu pastýřskou, aby první mohli přispěchat k jeho jeslím pastýři. Ti, kteří byli již plni očekávání, kteří byli prostí, kteří byli čistí, protože čistého srdce Boha viděti budou, protože žíznilo a lačnilo po spravedlnosti a proto jí byli nasyceni, když pohlédli do svaté tváře božského dítěte. Chudým se zvěstuje evangelium. I bohatým a moudrým a mocným kněžím a učeným zákoníkům bylo zvěstováno narození Kristovo, ale nepřijali je. Každý, kdo se stane chudý duchem, každý, kdo očistí svého srdce, každý uvidí Boha, každému se zjeví, ke každému bude mluvit. Není daleko od nás, protože jest v nás svojí milostí. O to se snažíme, abychom slyšeli hlas Páně, aby Kristus vstoupil do srdcí našich. Staňme se prostými ve své víře, nehledejme v ní sladkostí a útěch, nýbrž životné pravdy a spojení s Bohem, otevřme Bohu a jeho hlasu svůj život a uslyšíme i jeho hlas, jestliže se ztišíme, nenecháme hlomoziti v sobě svět.

A jestliže cítíme, že náš Bůh jest nám daleko, že jsme ho my totiž vzdáleni svými hříchy, nebojme se vydati se na cestu, třeba nevím jak dalekou, protože máme hvězdu vůdčí, Boží prozřetelnost a lásku, která každému hledajícímu pravdu a Boha rozsvítí hvězdu. Nikdo ještě nebyl opuštěn a ponechán sám sobě, kdo opravdu se vydal, aby našel Boha, a aby se

před ním poklonil. Proto Kristus povolal k sobě mudrce, o nichž praví sv. Tomáš, že zastupovali ty, kteří byli daleko od Boha, totiž pohan, aby ukázal, že všechny přišel spasiti, že všem jest nyní v Kristu otevřena cesta ke spasení. Proto jděte za hvězdičkou, kterou vám rozsvěcuje Bůh, nechť již to jest hvězdička kterákoliv, kdyby to měl býti i tento časopis, jež vám zase znovu podáváme a jenž se vám snad stal přítelem. Nic není marné ve světě a říši nadpřirozeného Božího řízení teprve ne. A až najdete Boha svého, nepohoršete se nad ním, jestliže jej najdete v jeslích a mezi pastýři. Staňte se sami chudými a prostými a uvědomte si, že míra Boží jest jiná než míra lidí, že si Bůh vyvoluje to, co je malé a prosté, aby zahanbil nadutou pýchu, spoléhající na svou velikost.

A když najdete Krista, ať jste zblízka anebo zdáli, když se vrátíte ke svým, ať chudým anebo moudrým a vznešeným, zvěstujte, co jste slyšeli a viděli. Nenechte si pro sebe svoji radost a svoje bohatství. Proto si vás přitáhl Bůh k sobě, abyste zjevili jeho slávu a lásku ostatním. Buďte zvěstovateli svého Boha. Nemyslete si, že jest to pouze starostí kněžskou, zda bude zjeven Bůh těm, kteří ho ještě neznají. Pravda jest jako světlo a teplo, které se chtějí živelně rozšiřovati a rozlévati. Proto neutajujte v sobě Božího světla a Božích darů, nýbrž vyznávejte svým životem a svou snahou, že Pán jest dobrý a že na věky jest milosrdenství jeho. Rozsévejte dále, co jst' v Hlubině obdrželi, rozšiřujte naše myšlenky, aby naše snaha o to, aby křesťané dali proniknouti náboženství do celého svého života, ab> tato snaha se rozrostla ve skutečné živelné hnutí.

Proto žijte především to, co čtete, nespokojte se nikdy pouhým čtením, nýbrž pracujte dále na nahozených námětech, prohlubujte je,

vyrovnávejte se s nimi. Utvořte s redakcí skutečnou rodinu, která sděluje svoje zkušenosti s podávanými náměty, sami přemýšlejte a tvořte dále ze svého náboženského života.

P. Silv. M. Braitó, redaktor.

SLOVA OTCOVA

Nutnost víry v Prozřetelnost.

Zůstaňte klidni, neboť každá věc musí býti svěřena nekonečné dobrotě a moudrosti a všemohoucnosti našeho Boha a Vykupitele. Právě tento svatý rok vykoupení nám připomíná velká a vzácná dobrodiní. Naše naděje a naše důvěra se zakládají na dobrotě a moci Páně. Náš Vykupitel, jenž vykoupil celý svět, jenž se tak velkomyslně obětoval za nás, bude vždy s námi. S jeho pomocí a ochranou půjde mládež vždy bezpečně ku předu. To je onen velký zákon vykoupení, který je znám katolické mládeži, jak jej vyjádřil veleduch křesťanstva: „Ten, jenž tě stvořil bez tebe, nevykoupí tě bez tebe.“ To znamená, že každý z nás musí dělat co je na něm.

K německé katol. mládeži dne 28. října 1933.

Křesťanský život.

Milostivé léto vykoupení je mimořádné: musí mít proto také mimořádné plody; plody to, které nám sám Vykupitel doporučil, prohlašuje jasně, že tento mimořádný plod musí spočívat v obnovení, v prohloubení, ve zdokonalení křesťanského života. Účelem a cílem velkého díla vykoupení je pro každého křesťana získati tento život a právě jeho plnost. Jako každý vynálezce dá své jméno svému dílu, tak i tento nový život, jenž jest dílem vykoupení, nese jméno vykupitele, Krista Vykupitele: **život křesťanský**. Nikdy nebylo tak potřebné*

tak užitečné, tak nutné, jako v tomto okamžiku, aby všichni křesťané obnovili v sobě a rozmnožili tento život. Jen hluboký, uvědomělý, velkomyslný život křesťanský může zachrániti Svět.

Tamtéž.

Ženská cudnost.

Vychovávati znamená živiti ducha, především ducha a pak na základě tohoto povznesení se starati o vystupování, o ohled na tělesný organismus, jenž je nám dán, aby sloužil duchu a myšlence.

A to má ještě větší platnost, když se jedná o výchovu ženskou. Zde je velmi užitečné, ano, nutné napomenutí. Od prvních dob křesťanství měl velkou vážnost u věřících svatý kult cudnosti a stydlivosti, této slávy, která je nejkrásnější z dcer lidských, vykoupených krví Kristovou: a nalézáme příklady právě na straně oněch mladých žen a dívek, které přicházejí ze světa pohanského, z něhož se zrodily bludy a orgie zvláště co se týče nečistoty, unášené až k neuvěřitelnému, jak svědčí sami pohanskí spisovatelé ... Příklady oněch prvních křesťanek jsou podivuhodné; stačilo by připomenout mučednici, která když se na ni vrhla na aréně divá šelma, snaží se padnouti cudně a když se stala znamením záhuby, smýkána sem tam, první její starostí je upravit si šat na rozedraném těle, tak aby byla především chráněna a opatrována stydlivost.

Překrásné to věci, jež unášejí k nejvyššímu povznesení; a tím více hodící se dnešku, kdy vidíme, jak i ke křesťanským dívkám je obrácena a, bohužel, leckdy od nich přijímána výzva k ukazování a cvičení síly, ano i násilí, v nichž není už možno mluviti o slušnosti, stydlivosti, vznešenosti a něžnosti.

12. listopadu 1933 u příležitosti čtení dekretu o kanonisaci bl. Luisy de Marillac.

Katolická akce.

Křesťanský život je nutný; a on plyne hojně ze světla víry, ze sladkosti lásky, z milosti svatostí, z horlivosti modlitby, z veškerého pokladu božského učení a náboženského života.

Tento život se musí stále rozvíjet, prohlubovat a proto nikdy se nesmí říci dosti činnosti apoštolátu, horoucnosti vlastního, individuálního života, věrného Kristu, tak jako by nebyl nikdy řekl dosti Vykupitel, když viděl tak velké bolesti a trpkou smrt, jimiž dosáhl těchto nebeských darů.

Křesťanský život: tím je řečeno vše. Tím je připomenuto všeho: oběti Spasitelovy, darování Marie nám za Matku, nadpřirozeného bratrství Ježíše Krista s námi.

Jaké je první, nejcharakterističtější znamení, plod, ano, míra života, ne-li činnost? Bez pohybu, bez činnosti není života. Je to smrt, nebo život zbědovaný, uvedený na nejnižší stupeň, život chudý, ztuhlý. Právě Katolická akce na to odpovídá: a proto je třeba ji žít, abychom uskutečnili tento požadavek křesťanského života, neboť plnost a pravda křesťanství se nalézají jen v plnosti a pravdě katolicismu. Mimo ni je Písmo svaté považováno jako kterákoliv kniha. Tradice ztrácí jakoukoliv hodnotu, nauka Kristova se stane předmětem lidských disputací, jeho ustanovení jsou popírána, napadána, počet svátostí je redukován a jejich podstata a povaha porušena: křesťanství je ztenčeno na jméno, jehož obsah je popíráním samého křesťanství.

Zatím však křesťanství spočívá v plnosti a pravdě katolické; a aby dala vhodné a dostatečné svědectví tomuto životu, za nějž Ježíš Kristus dal svůj život, Katolická akce je právě na prvním místě, aby vydala plod, ano i míru tohoto života. Nyní je tedy jasná nutnost a

celá potřeba Katolické akce ... Můžeme tedy říci, že toto milostivé léto není jen svatým rokem vykoupení, nýbrž křesťanského života, probuzení, vzrůstu stále většího a proto jako důsledek je toto milostivé léto létem Katolické akce. Ona jde celá jako výraz, svědectví, pravá míra křesťanského života ve všech jeho projevech individuálních, sociálních, ve všech směrech: ve všem a pro všechno.

K mládeži Katol. akce italské dne 5. listopadu 1933.

KRISTUS V CÍRKEVNÍM ROCE

Svatý Pavel zdůrazňuje ve svých listech, že musíme uzpůsobit svůj život podle obrazu Božího. A poněvadž Bůh „přebývá v nepřístupném světle“, vtělil se jeho Jednorozený, jenž jest „obrazem Boha neviditelného“, abychom v něm měli vzor viditelný, podle něhož bychom zařídili svůj život. Církev svatá, nejlepší učitelka lidstva, předkládá nám v cyklu církevního roku celý život Kristův, od jeslí až do jeho odchodu s tohoto světa, ano, až do jeho života ve věřících, v nichž pokračuje svůj pozemský život. V následujících článcích si všimneme tohoto života Kristova v církevním roce, snažíce se takto proniknouti v dogmatický podklad jednotlivých liturgických období.

/. **Příchod Kristův.**

Nebesa vydala rosu, o níž prosil celý Starý zákon. Lidstvo se rozjásalo a pekelný had se svíjel, cítě, že končí jeho vláda. A dnes si připomínáme už po devatenáct set třicetčtyřikrát onu šťastnou noc, která slyšela na zemi hlasy andělské: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!

Lidstvo zajásalo, pohlížejíc k zářící jitřence nové doby ...

Vánoce! Kolik kouzla obsahuje toto slovo pro každou duši! Ani neznaboh se často nemůže ubránit a dumá mnohdy pod stromečkem nad jesličkami, z nichž se těší jeho děti, ač by chtěl pohrdat těmito „tretkami“. — Než zamysleme se, co nám chce říci Církev svatá svou tak krásnou liturgií vánoční.

Prorok Isajáš zahajuje svými překrásnými texty vánoční dobu. Vidí bídu lidu izraelského, lká nad ní, ale vidí také, jak v dáli přichází Mesiáš, Bůh sám, aby učinil konec této bídě. „Lid, jenž chodil v temnotách, uzří světlo velké; přebývajícím v kraji stínu smrti vzejde světlo“ (IX. 2). A prorok už vidí budoucího Mesiáše v celém jeho božském lesku: „Dítě se nám narodilo a syn nám byl dán: vladařství na rameni bude míti a bude nazýván Zázračný rádce, Bůh silný. Otec budoucího věku, Kníže pokoje.“ (IX. 6.)

Těmito texty nám mluví Církev v liturgii o nesmírném tajemství Vtělení. Syn Boží, jenž žil od věků v lůně svého Otce, chtěl žít v lůně přesvaté Panny a chtěl žít mezi lidmi. Bylo k tomu třeba zázraku spojení božské přirozenosti s přirozeností lidskou v jedné božské osobě. A Bůh ve své lásce učinil tento zázrak. Slovo věčného Otce se snížilo až k člověku, vzalo na sebe lidské tělo z nejčistší Panny a spojením přirozenosti lidské s božskou mělo být pozvednuto veškeré lidstvo k Bohu, od něhož bylo odpadlo hříchem. A tak vidíme v chudých jesličkách slabé dítě, iež ovládá svou božskou mocí svět, jak je odkázáno na své pěstouny a ochránce. Božství se skrylo, zahalilo podobu lidskou, protože ještě nepřišel čas, aby bylo všemi poznáno. Zatím chtěl Syn Boží žít jako každý syn lidský v práci a bolesti, třebaže jeho duše oplývala rozkoší vidění tváře Boží. Dokud naše duše bude putovat na této zemi, nepronikne tajemství spojení přiroze-

nosti lidské a přirozenosti božské v jedné osobě Ježíše Krista: je třeba věřit a se klanět moudrosti a lásce Boží, která našla takový prostředek k pozvednutí člověka k sobě. Bůh chtěl trpět za lidstvo, které hřešilo, ale to nedovedl jako Bůh. Proto vzal na sebe lidskou přirozenost, přidruživ ji k božské. Chtěl však také, aby jeho utrpení mělo nekonečnou cenu, ale té nemohl dát utrpení jako člověk: k tomu bylo třeba osoby božské. Osoby, neboť skutky nepřičítáme přirozenosti, nýbrž osobě; a osoby božské, neboť jen božská osoba mohla konat skutky božské, nekonečné hodnoty.

Hle, tajemství vánoční. — Ale to není ještě všechno.

Vánoce jsou svátkem lásky po výtce. Bůh chtěl vykoupit hříšné lidstvo a v tom byla hlavní pohnutkou jeho láska. Bůh však chtěl vykoupit lidstvo vtělením, třebaže měl nekonečně mnoho jiných, daleko snadnějších způsobů a možností, aby vyrval člověka ze spárů pekla. Moudrost Boží znala ještě jiné možnosti našeho vykoupení, ale láska je nechtěla znát. Vtělení Syna Božího je především vynálezem lásky. Bůh chtěl být milován a proto sám první miloval způsobem tak nekonečným, jakého tvor nikdy nebude moci dosíci. Nic nebylo potřebnějšího, praví sv. Augustin, než aby nám ukázal Bůh, jak nás miluje. Jak ale mohl Bůh lépe ukázat svou lásku k nám než tím, že přijal na sebe naši přirozenost, stal se nám podobným, abychom mohli kráčet za ním, jestliže jsme se dříve ostýchali následovat Boha, jehož jsme neviděli. Báł se člověk přiblížit se k Bohu? — Nuže, zde leží v jesličkách jako malé nemluvně, on Nejvyšší přijímá na sebe naši slabost, jeho Vznešenost se snižuje v prach, Věčný na sebe bře smrtelnost — budeme se ještě ostýchat přistoupiti, když jsme zváni, když jsme přijímáni s takovou láskou?

Sv. Tomáš (III. 1. 2.) po svatém Augustinu a sv. Lvu zdůrazňuje ještě jeden užitek vtělení: plnou účast člověka na přirozenosti Boží, která je pravou blažeností a cílem lidského života. Proto se stal Bůh člověkem, aby pozvedl k sobě lidskou přirozenost, sestoupil, aby člověk vystoupil; snížil se Bůh, aby byl pozvednut člověk; vtělil se, aby byl obožen člověk. Mohla sama Boží Všemohoucnost učinit více než učinila? — Když jsme se narodili, dal nám Bůh život, existenci. To nestačilo jeho lásce: chce nám dát nejen život lidský, chce nám dát sám život svůj. Proto posílá svého Jednorozného Syna, abychom všichni měli život a abychom jej měli v hojnosti: aby všichni, kdož ho přijmou, dostali moc se stati syny Božími, účastenství na životě, jakým žije Bůh. Proto se Slovo stalo tělem (Jan I.) a přebývalo mezi námi.

Vánoce nám vypravují mnoho, velmi mnoho; nelze vyčerpát jejich hloubky, poněvadž jest jí sám Bůh.

Ježíš Kristus přijal na se lidskou přirozenost, ale jeho svaté člověčenství se tak vzdalo Slovu, že nemělo vlastní osobnosti. Toť jedno z podstatných a nejplodnějších hledisek tajemství vtělení. I zde musí být Kristus naším vzorem, i zde ho musíme následovat v míře, jaká odpovídá naší přirozenosti. — Je to právě naše lidská přirozenost, která je předmětem samolásky a všech jejích následků. Jestliže dovedeme obětovat svou osobnost vlivu Božímu, jestliže ji dovedeme podřídit Bohu, pak budou strženy hráze samolásky, pak vstoupí naše činnost opravdu do řádu Božího. Jako svaté člověčenství Kristovo bylo stále poddáno božství Slova, tak musí pomalu zanikat naše osoba a odívat se v Boha a pak i naše činnost bude stále víc a více v souladu s činností svaté vůle Boží. Naše osoba ovšem zůstane vždy

v řádu lidském, ale svým poddanstvím Bohu její špatná činnost se bude ztrácet a ustupovat blahodárnému vlivu milosti, samoláska bude mizet a na její místo bude nastupovat láska Boží. Zemře egoismus a na jeho hrobě vykvetе láska, která obejmе jedním ramenem Boha a druhým bližního, v němž nebude vidět zase nic jiného než Boha.

Vánoce jsou svátkem zrození Boha. Ale Bůh se zrodil jen proto, aby přebýval v našich srdcích; vzal na se lidskou přirozenost, aby si učinil příbytek v lidské duši. Vánoční stromek a jesličky jsou jen obrazem lásky Boží, která se nám zjevila ve Vtělení; naše duše je však místem, kde se uskutečňuje neustále tato láska a kde koná své divy, není-li jí pohrdáno. Krista nesmíme ukládat jen do vyzdobených jesliček, nýbrž především do čistého srdce, aby tam slavil své zrození. Ježíš v naší duši musí být hlavním předmětem vánočních radostí; pravým betlemem jsme my sami a ten, který klademe pod vánoční stromek nám má jen neustále připomínat tuto skutečnost. „Hleď, abys měl opravdové ctnosti, praví sv. Antonín Florencký, a zrodí se v tobě a bude v tobě přebývat Kristus.“

Co můžeme nakonec jiného říci, než citovat slova sv. Lva, kterých užívá vánoční liturgie: „Děkujeme tedy, nejmilejší, Bohu Otci skrze jeho Syna v Duchu svatém. Odložme starého člověka s jeho skutky a poněvadž jsme získali účast na zrození Kristově, zřekněme se skutků tělesných. — Poznej, křesťane, svou hodnost a když ses stal účasten božské přirozenosti, nechtěj se vraceti špatným obcováním ke staré nízkosti. Pomni, čí hlavy a čího těla jsi údem. Vzpomeň si, že jsi byl vytržen z moci temnot a přenesen do světla a království Božího . . .“

P. Reginald M. Dacik O. P.

NEJVYŠŠÍ KNĚZ

(Kurs o kněžství i)

Jsou dva velké svátky pro kněze: Boží tělo, které jest triumfem lásky Páně k nám a lásky lidí ke Kristu. Ve středu slávy nese kněz svátostného Spasitele. On — nejbliže Kristu, od něhož má veškerou svoji důstojnost a moc. A pak svátek Všech svatých: Svátek vítězství kněžského úřadu. Všichni svatí prošli kněžským rukama. Kněžími stali se členy mystického těla Kristova, kněžími přišli ke Kristu, jimi byli nasyceni jeho pravdou a Tělem, jím byli očišťováni a zahrnováni milostmi.

Bůh sice by mohl spasiti lidi bez viditelného kněžství, ale přece učinil toto spasení závislé na viditelných znameních, přece rozdává milosti skrze lidi.

Mimo to, ačkoliv celé lidstvo jest povinno vzdávati Bohu jemu patřičnou úctu, přece jenom si vždycky volilo ze svého středu někoho, kdo by byl jeho zástupcem u Boha, kdo by se úplně věnoval službě Boží, zatím co lidi odvádí od této výhradně služby časné starosti. Kněz jest především prostředníkem mezi Bohem a lidmi. Jeho úkolem je, aby nebi podával úctu, prosbu, lítost a díky za lidstvo a s druhé strany, aby předával zemi božské dary. Svatý Pavel správně definuje kněze jako toho, „který jest“, každý kněz jest vzat z lidí a jest pro lidi určen k tomu, co se týká Boha ... (K Židům V.)

Když člověk svým hříchem poskrvnil sebe a všechny dary, které by mohl podati, máme jediného pravého kněze s plností svého povolání a to jest: Ježíš Kristus. Jenom on jest dokonalým, absolutním knězem. Neboť kněžství starozákonní, jak praví sv. Tomáš, bylo jenom předobrazem kněžství Kristova a žilo z tohoto kněžství Páně a i dnešní kněžství nemá své

vlastní ceny, protože jest a zůstane pouze jeden kněz, Ježíš Kristus. Svatý Pavel, který přece sám byl knězem, praví: Máme velekněze, který vnikl do nebe, Ježíše Krista, Syna Božího... Tak čteme v epištole k Židům IV. 14. A na jiném místě čteme jiná slova, která potvrzují tuto naši nauku: Jeden jest Bůh a jeden prostředník Boha a lidí, člověk Ježíš Kristus.

Jeden jest velekněz, protože jedna jest obět. Hlavním úkolem kněžským jest, aby podával nebi dokonalou obět, aby se modlil, aby přinášel nebeské dary zemi. Ježíš Kristus uskutečnil všechno tak dokonale, že opravdu jest jediným knězem ve vlastním slova smyslu. Jest jediným knězem, protože on ztotožnil v sobě obětníka a obět. Kristus obětoval sebe sama. Protože jeho člověčenství bylo spojeno s jeho božstvím, pro toto božství měla jeho obět co člověka nekonečnou věčnou cenu. Proto nemůže již býti jiné oběti, protože Kristus podal obět nekonečné ceny a teprve touto obětí všechny ostatní oběti nabyly nějakého vůbec nadpřirozeného významu a nadpřirozené ceny. Protože ale bylo v něm ztotožněno jeho obětnictví s obětí, a protože obě bylo nekonečné ceny, vyčerpal tím Kristus všechny oběti... A co tedy novozákonní kněžství? Koncil Tridentský osvětluje toto naše kněžství, když praví, že jest totožná i početně obět Kristova na kříži a obět mše svaté, ve které se Kristus obětuje znovu kněžskou přísluhou. Novozákonní kněžství jest přísluhou svatého kněžství Kristova... To není snížení kněžství, to jest jeho největší důstojností. Kněz novozákonní nemá ze sebe své důstojnosti, jeho celá důstojnost záleží právě v tom, že jest údem svatého kněžství Kristova, že jest přísluhovatelem kněžství Páně, v jehož jméně jedná a působí nadpřirozené účinky.

Kristus jest jediným knězem, protože on zaplatil definitivně za lidstvo. Jeho obět byla jednou přijata a ustavičně stojí přijata před tváří Páně. On smířil nebe se zemí. On podal obět dokonalé poslušnosti. A o to se hlavně jedná při všech obětech. Obět jest vnější vyjádření vnitřního podrobení člověka Bohu. Nikdo ale nebyl tak dokonale a s tak nekonečnou cenou podroben Otci nebeskému jako Ježíš Kristus, jenž byl Bohočlověkem a jehož podrobení bylo proto absolutní pro absolutní cenu božské přirozenosti, pro absolutní cenu božské osoby, kterou Kristus jednal a která mu dávala neomezenou, věčnou cenu všem jeho úkonům. Jest jediným prostředníkem mezi nebem a zemí, protože jest skutečným člověkem a přece stojí tak nesmírně Vysoko nad všemi lidmi.

On také se nejdokonaleji modlil za lidstvo, on nejdokonaleji uctíval Otce, protože jeho modlitba byla nejčistším spojením s Otcem, byl modlitbou nejnezištnější. Zůstává jediným knězem, protože jedině na jeho slova se nám otevřelo dokonale nebe, tak se nám otevřelo, že se stalo zase naším domovem, naším královstvím. Velekněz Kristus snesl nám s nebe největší dar, když nás totiž učinil svou obětí zase dětmi Božími...

To nikdo po něm druhý nevykonal a všechna naše kněžská moc má zpřítomniti obět Páně a rozdávat i přisvojovati jednotlivcům i celku ovoce této jediné svaté Oběti Kristovy.

Toto jest třeba předeslati, abychom si uvědomili velikost a výjimečnost kněžského povolání. Býti spojen s životním dílem Kristovým, býti spojen s jeho láskou a poslušností k Otci, s jeho krví, s jeho vítězstvím ... Není to malá důstojnost. Tak chápala sv. Kateřina Sienská kněze, o němž říkala, že jest Alter Christus ...

Proto ani nejšpatnější kněz nemůže zhanbiti, snížití svatého kněžství Páně, ale ani nejvyšší kněz nemůže přidati ničeho podstatného ke kněžství Kristovu. Jedině, co od něho žádá Kristus jest, aby byl poslušným nástrojem svatého kněžství, aby učinil vše, by se všem dostalo ovoce smrti a oběti Kristovy. Ovšem z toho plyne druhá přísná povinnost, aby v očích lidí nehanobil, nesnižoval svého, to jest Kristova kněžství. Třetí pak povinnost pro kněze, aby se co nejvíce posvětil pro onu nesmírnou svatost kněžství Páně.

Jak se mnozí věřící dívají na kněze? Mají se na něho dívatí jako na rozdavatele tajemství Božích. A přece mnozí věřící chtějí v nás míti svoje časné služebníky, pomocníky království tohoto světa. Všechno, co odvádí kněze od tohoto úkolu kněžství Páně, jest proviněním na oběti a Krvi Ježíšově... S jakou lehkomyšlností dovolují si i věřící osobních urážek, potup vůči pomazaným Páně, vůči těm, kteří svým nezrušitelným kněžským znamením jsou na věky přivtěleni ke svatému kněžství Páně.

Když pravil Kristus Petrovi: Petře, miluješ-li mne více, než tito, chtěl od něho jako důkaz této větší lásky přijetí úkolu: Pas ovce mé, pas beránky mé. Nežádá od Petra jako důkaz lásky, aby se postil, aby spal na zemi, nýbrž aby vzal na sebe břímě vedení duší, břímě vrchního vedení duší. Nemáme jiti jinak na poušť, než abychom šli na poušť hledati ztracené ovečky. Kristus přišel spasiti duše a rozdělování tohoto spasení jest hlavním a vlastním posláním kněžským. Dobré jest rozdati vše chudým, ale to je prvý krok. Kristus chce více: Přijď a následuj mne, v hledání ztracených, evangelisování chudých duchem ... ve spojování nebes se zemí.

p. silv. M. Braitó.

PÍSEŇ O MARNOSTI SVĚTA

(Z knihy Práva katolických rodičů etc. moudrost, z devátého vydání z r. 1753)

Kam se strojíš, duše hříšná, otrokyně chlípnosti; tělo tvé a mysl pyšná, bídná dcero marnosti, vedou tebe, nevíš kam, pozdě poznáš, co jest tam: když se shledáš, co zlé hledáš po radostné časnosti v bolestné věčnosti.

Zaslepená dcero světa, co jsi vzala před sebe, kterak maříš čas i leta, zapomínáš na sebe, hříšných těla žádostí užíváš dle libosti, sen jest všecko, hloupé děcko, dlouho trvat nebudou, v okamžení pominou.

Škoda, duše, škoda tebe, že jsi se tak ztratila, drahou milost, sama sebe skrz rozkoše zmařila, nevíš, neznáš, co jest to, ó přebídná slepoto! Bez Milosti na věčnosti nepřítel Boha mít, hořký kalich hněvu pít.

Marné jest, co v tobě kvete, všecko časem pomine, dobře znáš, že v bídném světě smrt žádného nemine; věčná nejsi, dobře víš, kde se octneš, pozdě zvíš, krátké nebe děláš sobě z hříšných světa marností, všecka zajdou s žalostí.

Strojíš hlavu, líčíš čelo, červe země, pamatuj, jak se zboří hříšné tělo, bude z tebe hnis a hnůj; z měkkých peřin musíš ven, z tmavé noci bude den, marné chvíle, kratochvíle ztratí se jako nic, nenastanou nikdy víc.

Slepá duše, leta minou, čím se těšíš, přestane, jako voda časy plynou, dlouhá věčnost nastane, marné jsou tvé rozkoše, kterých si snad na koše, dle žádosti do libosti rozpustile užila, rozumu se zbavila.

Proto nedbáš nebo neznáš, v jaké vězíš slepotě, přijde, že pozdě poznáš při poslední mrákotě, když sevřená ouzkostí, obklíčená těžkostí budeš vzdychat, pozdě pykat v rozpustilé marnosti čas ztracený v mladosti.

Věk mladosti již se chýlí rok po roku k starosti, smrt na tebe z ostrá brejlí, ukazuje k věčnosti; všude stojí v zálohách, při bubnu i píšťalách, k srdci cílí každou chvíli, dřív nežli se naděješ, sklídí tebe, pojedeš.

Kam ale, neb kterou stranu tobě věčnost vykáže, považ, bídná, jakou bránu tobě soudce ukáže: Zdaliž k slávy východu, neb k věčnému západu; nevěř tebe, že do nebe vede cesta různá, ale stezka křížová.

Jdi do nebe, dcero světa, pomysli, kdy přestaneš, pomni, že na věčná leta v rozkoších nezůstaneš: Známy květ jest Vrať se zas, dokud slouží drahý čas, vrať se k svému, přemilému, Spasiteli Ježíši, zve tě k nebeské říši.

Neodkládej žádné chvíle, čas milosti nemeškej, opusť marné kratochvíle, pomsty Boží nečekej, jestli v hříších zahyneš, zatracení nemeš, zazní zvonec, bude konec rozpustilých marností, běda tobě v věčnosti.

Divný světa živočichu, co nového vymýšlíš, zdaliž všechno není k smíchu, co v tvém srdci obmýšlíš? K neskončené radosti chceš po cestách marnosti blaze jiti, tam dojiti nelze z světa žádnému, utrpení prázdnému.

Považ, bídný zeměplaze, že pro tebe umřítí musil Kristus a jak draze za tvé hříchy platiti; smrti kalich vypil rád, aby smazal hříchů rád, mile vypil, tobě připil, by dokázal milost svou, jak miloval duši tvou.

Ty pak, bídná, kterak piješ s babylonskou hříšnicí kalich hříchů, kdy dopiješ s Magdalenou kající; přestaň, duše, přestaň hned, neb jsi pila hříchů jed, dlouho dosti, do sytosti, čiň pokání s hořkostí, dojdeš věčné sladkosti.

Vydáno po první r. 1636.

BOLEST V PÍSMĚ SV.

Písmo sv. jako zjevení Boží neukazuje pouze cíl života a cesty k němu, ale jest i knihou útěchy a posily na životní pouti slzavým údolím. Není proto ani myslitelné, aby se bible nedotkla problému tak palčivého a všeobecného, jako jest problém bolesti. Bible problém řeší, dává uspokojivou odpověď na otázku, proč jest bolest na světě, jaké jsou její příčiny a ve světle zjevení Božího stává se bolest snesitelnou a v Novém zákoně i radostnou a lehkou.

Nemožno ani citovati všech míst Starého zákona, v nichž jest vyjádřena skutečnost: vše *lidské trpí, jest mnoho bolu na světě*, od kolébky až ke hrobu. Stránkami Starého zákona jde nejednou stesk nad utrpením. Charakteristická jest 40. kap. u Siracha, líčící takto lidskou bídu v utrpení:

„Svízel veliká ustanovena jest všem lidem,
a jho těžké tíží syny Adamovy
ode dne, kdy vycházející z lůna své matky
až do dne, kdy bývají pochováni do matky
všech.

Myšlenky jejich a obavy srdce obírají se
starostmi o budoucnost a den skonu.
Od toho, kdo sedí na trůně slavném,
až do toho, který snižen jest v prachu a
popelu;
od toho, kdo nosí purpurový šat a korunu,
až do toho, kdo se odívá rezným plátnem —
(všady plno) vzteku, závisti, nepokoje,
kolísání,
strachu smrti, ustavičné zlosti a sváru. (1—4.)

Podobně i Kazatel běduje nad bídou lidskou. (4, 1—3.)

Jest těžký život pastevců (Gen. 31, 40), vy-silující práce rolníka (Gen. 3, 17—19), neméně

tvrdý, než živitele rodiny, jest i život ženy, zvláště matky (Gen. 3, 16). Co bolesti dovede připravit nemoc, která nikoho nešetří (2 Par. 26, 21). Smutně zní nářky při úmrtí drahých (4 Král. 27). Co mimořádných neštěstí dovede zkrušit život lidský. Co útrap dovede připravit nepřítel (I. Král. 11, 2, Jos. 6, 21).

Tak ozývá se stránkami Starého zákona stesk a nářek nad utrpením a bolestí. Není proto ani možno, aby se nevyskytla otázka **po původci a příčině utrpení**. Vyřešení této otázky bylo daleko snazší pro orientální náboženství, uznávající dualism; ve Starém zákoně dualismu není. Vedle Boha není zde druhého, zlého, nerozumného principu, který by mohl býti považován za příčinu všeho zla. Idea monotheismu jest příliš silná, než aby v Písmě sv. Starého zákona nebylo zdůrazněno Jobovo:

„Dobré-li věci jsme brali z ruky Boží,
proč bychom nechtěli přijímati zých.“
(Job 2, 10.)

I původcem bolesti jest Bůh. Nelze uváděti všech míst Písma sv., z nichž jest zřejmá tato skutečnost. Od útrap a bolestí seslaných Bohem na první lidi (Gen. 3, 16) až k útrapám celého národa, zdůrazňuje nejednou Písmo sv., že jejich původcem jest Bůh.

„Já, Hospodin, jsem to a nikdo jiný,
ten, který tvořím světlo a činím tmu,
ten, který tvořím štěstí a činím neštěstí,
já, Hospodin, to vše činím.“ (Is. 45, 7.)

Zodpověděvše otázku po původci bolesti, vyskytuje se nutně otázka druhá: **Proč Bůh dopouští bolest?** Kterak možno tuto skutečnost srovnati s dobrotou Boží? A nakonec: Proč však trpí i spravedliví?

První odpověď na tuto otázku, která také nejlépe odpovídá spravedlnosti Boží a která jest přímo dána charakterem bolesti zní: Bolestí trestá Bůh naše hříchy. *Bolest je nejprve trestem za hřích.*

Dokladem, jak hluboko bylo i v lidu zakořeněno mínění, že bolest má charakter trestný, je otázka učedníků Páně při uzdravení člověka slepého od narození: „Mistře, kdo zhřešil, tento-li, či-li rodiče jeho, že se slepý narodil?“ (Jan 9, 2.) Názor Starého zákona, že bolest jest trestem za hřích, opíral se jednak o vědomí zloby hříchu (Sir. 21, 1—4. Ex. 34, 7. Přísl. 3, 32), jednak o pevné přesvědčení o spravedlnosti Boží (Deut. 32, 4. Tob. 3, 2).

Od 3. kap. genese, téměř ve všech knihách Starého zákona, stále a stále opakuje se myšlenka: Bolest a utrpení jsou tresty za hříchy. Nejenom jedinci trpí za své hříchy osobní, ale i celé rodiny za hříchy předků a národy za hříchy těch, kteří je vedou. V úvodu k dekalogu praví Hospodin všeobecnou zásadu: „Jáť jsem Hospodin, Bůh tvůj silný a řevnivý, jenž do třetího a čtvrtého kolena stíhá syny za nepravosti těch otců, kteří mne nenávidí.“ (Ex. 20, 5.)

Zvláště v žalmech je nesčíslněkrátě řeč o trestném charakteru bolesti. Proto tak často prosí žalmista, aby mu byla prominuta příčina jeho bolesti, totiž hřích:

„Velmi mnoho má úzkostí mé srdce,
z mojich utrpení vyprosti mne.
Popatř na mou bídu a na mou nesnáz,
a vše, čím jsem provinil se, mi promiň.“
(Ž. 24 v. 17—18.)

Dr. Jan Merell.

(Příště dále.)

NATIVITAS DOMINI

Phoenix una, virgo pura,
Gignis natum frangens jura
Doloris, innoxia,
Ab aeterno praelecta,
In praesenti benedicta
In aevum praedoxia.

O herilis bajula,
Tu via vitans devia,
Venus almae venustatis,
Ardor ardens arida,
Tu rivus rigans rigida,
Alvus summae Deitatis.

Sophia prudentiae
Tu resis eloquentiae,
Fulmen fulvum tu splendoris,
Christi alvearium,
Sidus sanctuarium,
Et magnes amoris.

Obsecro sis memor mei,
O asylum bonae spei,
Vitae refrigerium,
Scutum tutum, muti fatus.
Per te iter et ducatus
Datur corde deviis.

DE NATIVITATE DOMINI

Die quaedam doctrina
De ratione mira
Probat, rabbi, incipe,
Haec alta divina?

Quot artes liberales,
Septem aut plurales
Ut probent virginem parere,
Hic sunt inaequales.

NAROZENÍ PÁNĚ

Fénix ty jsi, čistá Panno,
zroditi když Tobě dáno
bolesti byl zrušen řád.
Vyvolená ode věků
plná požehnání vděku,
vždyť Ti Pán chtěl slávu dát.

Ty, která neslas svatou tíž,
před bludnou cestou ochráníš,
Venuší jsi nové krásy,
plamene jsi svatý žár,
Tys potok, jenž dá vláhy dar,
Lůno Pána naší spásy.

Moudrost Tebe proniká,
Ty dar dáváš jazyka,
lesk jsi záře jasné, zlaté,
v Tobě Kristu dům byl dán,
hvězda jsi a svatostan,
magnet lásky svaté!

V srdce své jsem touhu zašil:
Naděje buď mojí asyl,
buď mi novým životem,
skálou stálou, řečí němým,
stezkou budiž obluzeným
všem, kdož tápá v srdci svém.

O NAROZENÍ PÁNĚ

Která věda asi
Páně zrod nám hlásí?
Pověz, rabbi, zvěstuj nám,
výši Boží spásy!

Svobodných z uměň sedmera,
či z jiných zdali některá
nám vysvětlí ten z Panny zrod?
Tu selže věda veškerá.

Grammatica infantum
Dat alimenta tantum
Quid haec presunt parvula
Ad partus documentum.

Rhetorica decere
In remoto sermone
Non partum hunc sublimem
Tali probat lepore.

Logica in sermone,
Sermocinatione,
Nil fari ineffabilem
Vult garrulatione.

Musica ignotum
Nam tibi exstat totum,
In harmonia jubiles
Est verbum caro factum.

Geometria, mensuris
His prae vanis curis
Immensum quid metiris
In liniis obscuris.

Astronomia motus
Poli non capit, totus
Nam virginis alvulus
Hunc suscipit devotus.

Arithmetica pari
Quid certas vel impari,
Qui ab aeterno natus est,
Non potest numerari.

Sola theologia
Demonstrat haec vera,
Cujus fidem simpliciter,
noh. in sua, veraciter
Mentem crede sincera.

Jan z Jenštjna.

Hle, věda gramatika:
Ta dětem v rozum vniká,
co věda tato maličká
nám o porodu říká?

Tuť rétorika věda,
jež krásu řeči hledá,
však o tom slavném zrození
nám vysvětlení nedá.

Logika u vět skladu
a soudů přísném řádu
co nevýslovno nepoví
a nedá žádnou radu.

Musická věda neví,
jak v těle Bůh se zjeví:
Nechť slaví jenom v souzvučích
zrození Slova zpěvy.

Měřictví marně badá
a míry svoje skládá,
co nekonečné, nezměříš,
je temna čar tvých řada.

Hvězdářství nepojímá,
co v lůně nebes dřímá,
vždyť prostý život panenský
jej zbožně v sebe jímá.

Počtářství marně myslí,
že osvítí tvé smysly,
Boha, jenž od věčnosti jest,
se nedopočteš číslly.

Bohosloví samo jen
pravdě doklad dává:
V ten prostě věř svůj celý věk,
dle víry, ne dle domněnek
nechť smýšlí mysl pravá.

Z latiny přeložil dr. Alfred Fuchs.

SVATÍ

V knize „Heilige Bildung“ píše M. PfHeger: „Dokud na křesťana nepřijde svaté, až do mor-ku jdoucí zděšení, že křtem se stal svatým, do-tud nepochopí své docela jiné bytí a svou do-cela novou úlohu.“ Svatost a svaté a svatí vždy byli nějakým způsobem středem zájmu duší. Dějiny náboženství zřetelně ukazují tuto sku-tečnost, až do nejnovější doby, kdy R. Otto postavil veškerý náboženský život v jeho pod-statě právě na pojem „svatého“. Protivné smě-ry v teorii a praxi usilovaly pojem svatosti a především samé bytosti křesťanských svatých vyřaditi ze života, činíce z nich podivínské fi-gurky. A také není přehnané rčení, že katolíci nechápou svatých, z nichž si učinili specialisty odstraňování toho, co tlačí člověka na zemi; nejsou ve většině katolíci, kteří znají pravý vý-znam svatosti a svatých a z toho významu tě-ží. Neznajícím platí slovo Pf Hegerovo, neboť jejich názor na svaté, postavený proti poznání skutečného významu svatých v katolickém ži-votě, musí vyvolati zděšení duše. Proto bude-me tu mluvit o svatých, čím jsou katolickému duchovnímu životu.

Třebaže myšlenka Ottová je zamítána se stanoviska náboženské psychologie, přece ne-ní bez pravdivého jádra. Pojem svatosti jest pravý ústřední pojem a bod veškerého nábo-ženského života vůbec. Proto také podle roz-manitosti náboženských soustav se různí po-jem svatosti a svatého a svatých. Poslední vý-sledky nekatolické náboženské vědy lze vy-jádríti myšlenkou dvou vědců. R. Otto praví, že pojem svatého obsahuje čtveré: cítiti se tvorem, zachvácení úžasem a vábivostí nad-přirozené hodnoty, naplnění nadpřirozenými hodnotami. Prof. Bernoulli praví: „Světce jest onen lidský zjev, v němž se nejhustěji nahro-

madila božská životní hodnota („numinóse Lebensessenz“). Badateli samému pak nastává zjistiti, zda vlastní pole svatosti jest působnost živého světce, nebo působnost světce po smrti.“ Rozhoduje se pro názor, že „prvotní útvar jest působnost živého ještě světce; druhotným tvarem pak jest působnost svatého po jeho smrti“, to jest působnost v náboženském uctívání, jehož se mu dostává, a jímž působí na lidské duchovní žití.

V katolickém náboženském životě pojem svatosti a svatých má svůj vývoj. „Svatí“ bylo první hromadné a obecné jméno stavovské všech křesťanů. Vycházelo jednak z pojmu, nebo spíše ze jména starozákonního, kde „svaté“ znamenalo obětující se a obětované Bohu. Křesťané se ovšem nemohli ubrániti vlivu současného pojmu a jména svatosti u pohanského světa. Tam pojem svatosti znamenal nej-povšechněji povznesenost nad všednost a spojení s nějakým vyšším zájmem. Z toho důvodu i vladaři měli titul „Svatý“. Dějiny dogmat pak nám ukazují takový vývoj jména a pojmu svatosti v křesťanství: Znenáhla mizí původní název „svatí“, společný všem křesťanům bez výjimky a začíná se ho užívat jen o vyšších v některém náboženském oboru. „Svatí“ slují biskupové, kněží a mniši, blažení v nebi; potom ti, kteří jsou považováni za blažené v nebi naprosto jistě, protože současníci byli svědky jejich odloučenosti od země a výšky jejich vznětu: mučedníci a vyznavači. Zde vývoj zůstal stati. Když pak později byl jaksi úředně stanoven název „svatý“, kryl se tento pojem s posledním stupněm vývoje v křesťanském životě církevním. Toliko pojem „vyznavače“ byl rozšířen, že znamenal nejen toho, kdo vytrpěl za víru nebo ctnost tělesná muka bez smrti, nýbrž každého, kdo prokázal hrdinství křesťanského života ctností.

Křesťanští myslitelé se však nezastavili ve svých badáních. Kdežto lidové nazírání na svaté se stále více omezovalo jen na zevnější a mimořádné projevy moci osobnosti svatých, badání theologické hledalo vnitřní podstatu svatosti. Přišlo se nakonec k výměru svatosti, jenž naznačuje to, co tvoří vlastní svatost a vlastně světce: „každé skvrny prostá, zcela a dokonale neposkvrněná čistota“, praví jedinečný specialista, papež Benedikt XIV. Tato „čistota“ jest ryze života dítko Božího; je to, jak kdosi praví, „dokonalé prolnutí přirozeného nadpřirozeným, takže by se nedosti cvičenímu pozorovateli mohlo zdáti, že je to jen nadpřirozené a že všechno přirozené bylo potřebováno“.

Protože pak se uvidělo, že veškerá životnost takového způsobu jednání jest založena na posvěcující milosti, a že tuto posvěcující milost má každý spravedlivý křesťan, přišlo se na další myšlenku, která jest nejdůležitější v celém badání o svátosti: že svatý jest nikoli nějaká výjimka mimo všeobecné křesťanské zákony, nýbrž že je to ideál křesťanského náboženského zákona. Ideál, o který usilovati a který nějakou měrou naplniti jest náboženskou povinností každého křesťana. Tak myslitelé ukázali, že svatost není věc postavená mimo náboženský život jako mimořádná pobídka k vykonání aspoň nejmenších povinností, ani že není světec bytost, stojící mimo obecný a povinný náboženský život; ukázalo se, že světec stojí právě uprostřed náboženského života, jako příklad dokonalého náboženského života.

Důsledek byl zřejmý. Že vlastně jediní světci jsou praví a celí křesťané. Že nestojí mimo, aby byli jen obdivováni; že nestojí mimo, aby zasahovali, když jednoho bolí zuby a druhý ztratil peněženku a třetí má chorou kravičku.

Ale že musí býti uznáni jako ústřední postavy náboženského života, jako ukazatelé cesty všem a každému.

Že postavení svatých je podle slov francouzského myslitele přesně odpovídá postavení pravidelně pracujících umělců v lidském přirozeném životě. „Svatí a umělci jsou bratři: oba žijí se srdcem a zrakem obráceným vzhůru; oba jsou zasaženi onou svatou tesknoutou, která jim činí zemi obtížnou; oba živí svou mysl a své srdce myšlenkami na vyšší svět; oba žijí z veliké lásky, a proto z velikého zapírání a zapomínání sebe.“ A vidí, kdo četl pozorně evangelia a vůbec Nový zákon, že kolik tu vět řekl francouzský myslitel, tolik lze vedle postavití vět ze svatého Písma, psaných pro všechny křesťany jako pokyny k povinnosti, pod ztrátou království Božího.

Je třeba postaviti svaté a svatost doprostřed života kulturního. Neboť z dosavadních myšlenek je zcela jasný smysl slov Spasitele světa: „Přišel jsem, aby měli život, a aby měli plnost (života).“ Svatí vypracovali plnost života. A my teprve tehdy jsme pochopili význam svatých a Boží myšlenku o svatých, když jsme pochopili, co tvoří jejich plnost života, a která cesta k ní vedla a vede.

Všechno badání náboženských věd moderních je také u této myšlenky. A v té myšlence je uzavřen kruh, který začíná vlastním významem slova „svaté“ již v pohanském světě, jak dnes svorně uznává celá náboženská věda: svaté jest to, co jest pevně a důsledně a neodvolatelně spojeno s vyšším určením.

V tom smyslu budou vedeny naše myšlenky v dalších člancích.

P. Em. Soukup O. P.

SVÁTOSTINY

V loňském pojednání o podstatě svátostin jsem řekl, že podstatným je u nich jméno Ježíš a znamení svatého kříže. Všechna slova lze uvést na toto nejsvětější jméno a všechny úkony na znamení naší spásy. Už samo jméno Spasitelovo a znamení kříže jsou samostatnými svátostinami, jejichž význam a moc velebí nadšenými slovy svatí otcové. A kromě nich je ještě celá řada svátostin, jejichž počet přesně stanovit nelze, i když se o to někteří pokoušeli; vždyť té moci žehnati, kterou Církev obdržela, může použiti, kdykoli jí to její mateřská láska vnuká.

Nejlépe se dělí svátostiny podle jejich úlohy a účinků na tři druhy: Zažehnávání, jež mají osvoboditi od vlády a vlivů zlého ducha a hříchu, žehnání, jež mají zjednati pozemské i nadpozemské požehnání, svěcení, jež mají odevzdati něco službě Boží. Jenom tímto posledním svěcením se stávají osoby nebo věci posvátnými (sacrae), kdežto žehnáním setrvávají v předchozím svém stavu a nejsou vyloučeny z obvyklého užívání.

Nebudeme zde jednati o svátostinách, jež se v církevním roce pravidelně opakují, jsouce spojeny se mší svatou nebo s udělováním svatých svátostí, nýbrž o těch, jež nebývají udělovány pravidelně.

*

Učedníci vrátili se kdysi ke Kristu s radostnou zprávou, že jeho jménem se jim ďáblové podávají. Je jisto, že v Adamovi se ďábel člověka zmocnil, přemohl v něm krále země a stal se knížetem tohoto světa. Tím nabyl vlivu na člověka a na přírodu, stíženou Boží kletbou po pádu našich prarodičů. Kristus ďábla přemohl, ale boj s ním trvá dále, jest jenom lehčí. Ďábel

používá všech prostředků, aby škodil člověku na duši — pokušením, rozdmýcháváním vášní atd. — nebo aby mu škodil na těle a jeho časných statcích. To je jisté jak z Písma svatého, tak z ústního podání. A tak upadá někdy tělo a jeho prostřednictvím i duše do bolestné nadvlády ďáblovy, do stavu, jejž nazýváme posedlostí. Člověk v tomto stavu sluje podle církevního vyjadřování energumen.

Proti takovéto moci ďábelského vlivu staví Církev exorcism čili zažehnávání. Exorcism je zažehnávání, konané mocí Božího jména, aby ďábel byl vypuzen a jeho moc zlomena, učiněna neškodnou pro duši i tělo. Církev zažehnavajíc buď se modlí nebo poroučí. Jsou-li předmětem zažehnávání neživé věci nebo nerozumní tvorové, nemá Církev úmysl je oslovovati, jako by rozuměly lidské řeči a musely se podrobiti, nýbrž chce naznačiti, že se účinek zažehnávání na ně vztahuje.

Exorcism je buď spojen s některým žehnáním či svěcením anebo je samostatný. Dnes je vyhrazen kněžím, kteří však smějí vykonati samostatný exorcism pouze s písemným dovolením svého biskupa. Je pochopitelné, že tak vznešená moc musí býti chráněna před jakoukoli ukvapenou neprozřetelností, a že je třeba vyčerpati dříve všechny přirozené prostředky lékařské pomoci, než se přikročí k zažehnávání.

Exorcism je boj s ďáblem. Proto jej možno vícekrát opakovati, proto také kněz zažehnavající musí býti zbožný, moudrý, čistého života. Sestává takový exorcism ze tří dílů. První díl je příprava, modlitba litaní a některých modliteb jakož i předchozího zažehnávání. Druhý díl hlásá moc Církve nad ďáblem; je to čtení úryvků evangelijních, v nichž se jedná o vymítání zlých duchů, a modlitba, aby Bůh moc, Církvi danou, učinil účinnou. Tepr-

ve třetí díl je vlastní zažehnávání, a to tři exorcismy na způsob rozkazu, z nichž každému se předesílá modlitba — exorcismus na způsob prosby. Exorcismy jsou většinou sestaveny ze slov Písma svatého. Při jejich pronášení klade kněz ruku na hlavu energumenu, řídě se zaslíbením Spasitelovým: „Ve jménu mém budou zlé duchy vymítati... na nemocné budou ruce skládati a ti se uzdraví.“ (Marek 16, 17—18.)

Římský rituál udává ještě mnoho podrobností, jež třeba knězi přesně zachovati, dostali povolení k tomuto mimořádnému a řídkému úkonu. V každém případě je tu třeba veliké pastýřské moudrosti, aby posvátný obřad nebyl profanován a zesměšněn. Naprosto musí býti vyloučeno třeba jenom zdání nějaké pověry, kterou se ďábel nikdy nevypudí, nýbrž spíše se přiláká, aby napadeného člověka ještě více trápil.

P. Tomáš Dittl O. P.

PRAVÁ A NEPRAVÁ SLUŽBA

Jest těžko sloužiti Bohu jinak než službou lidem. My sami potřebujeme sloužiti Bohu. Tu byla by otázka, zda též Bůh potřebuje služeb našich. Potřebuje i nepotřebuje. Nepotřebuje jich proto, že jest Bůh, a potřebuje jich právě proto, že jest Bůh. Potřebuje jich nikoliv ve smyslu potřebnosti lidské, časné, nýbrž ve smyslu potřebnosti nadpřirozené, božské; potřebuje jich nikoliv proto, že by měl o ně nouzi, nýbrž proto, že nás miluje. Potřebuje, abychom orali a sili a chránili život na zemi, ale nepotřebuje toho podle potřebnosti lidské. Nemá totiž žádných lidských potřebností; nepotřebuje nasycení, ošacení a přístřeší ani šíření své moci a slávy podle lidského pojmu. Činiti to jest však naší přirozenou a samozřej-

mou povinností k božství. Bůh však nám dal za sebe na své místo našeho bližního, aby místo Boha přijímal od nás oběti a skutky milosrdenství podle slov: Cokoliv jste učinili komukoliv z bratří mých nejmenších, mně jste učinili. Bez prostřednictví bližního může člověk sloužiti Bohu jen v případech výjimečných a to skutky kajícího, odříkání a umrtvování; ale tady jest tím bližním čili jedním z bratří nejmenších sám sobě: slouží tedy Bohu tím, že slouží sobě k prospěchu a zdokonalení své duše; tak na příklad člověk, který se připravuje k mučednictví, slouží Bohu tím, že sám sobě prokazuje nejlepší službu.

Chceme-li sloužiti Bohu a nejsme-li právě povoláni k mučednictví nebo k nějakému zvláštnímu zřeknutí se světa a k dokonalostem evangelickým, pak vlastně můžeme to dělat jen službou bližnímu, a to službou úplnou, tedy poctivou a upřímnou. Musíme myslit při tom na bližního a na nic jiného. Chceš sloužiti Bohu? Tedy tady máš bližního a služ mu, jak nejlépe umíš, neohlížej se, neptej se příliš dlouho, nevymýšlej si novosti a zvláštnosti, kterými bys chtěl se lišit a na sebe upozornit, nevzdychej a nevykládej, nýbrž služ! Tak jak umíš a jak můžeš, poněvadž více se od tebe nežádá, a pakli něčemu nerozumíš či vidíš-li, že na to nestačíš, raději přizvi jiného jako opatrný lékař a sám se do toho nepleť, aby tvá ješitnost nezpůsobila jiným škodu, tobě pak i hanbu i škodu. Chceš-li však sloužit Bohu, nesmíš na to myslit více, než na to, že máš sloužit bližnímu, neschovávej se před bližním za Boha, nemluv o Bohu a nelichoť si, že nabízíš Bohu něco, čeho potřebuje v nouzi.

Chce-li totiž člověk naschvál prokázati službu Bohu, pak narazí na tu stranu podstaty Boží, která opravdu žádných lidských služeb nepotřebuje, a pozdě poznává, že Bůh nepřijímá

od lidí služby jakékoliv, nýbrž jen některé a z těch ostatních některé odmítá, ale některé též trestá. Některé rozvrací tak, že peníze, statky a zboží se rozplynou, roznesou, zpronevěří, pomocné podniky místo prospěchu přinesou škodu, hanbu, neštěstí a světské tresty, milosrdné podniky se končí v pokrytectví a směšnosti, různé akce se ocitnou na slepé koleji, místo Bohu dostává se cti lidem, kterým čest nepatří, z úmyslů milosrdných stávají se úmysly nemilosrdné a ze služebníků charity se stávají utiskovatelé chudých, vdov a sirotků a správcové, kteří ujímají a zadržují mzdu dělníkům, slova znějí na prázdno, vůli se nepodaří upoutati ducha, výsledkem práce a snah jsou pak noviny a spisy, kterých nikdo nečte a je-li ze společných ohledů někdo nucen to platiti nebo přijímati, nechává to ležeti tak dlouho, dokud to samo nepadne se stolu do koše; marně se vyhazují peníze a to, co mělo sloužiti jiným, samo pak potřebuje pro své udržování, pro svou záchranu a na odvrácení posměchu spousty peněz, které pak opravdu jsou odnímány chudým, vdovám a sirotkům a sráženy ze mzdy dělníkům, kteří jsou pak vyhazováni na dlažbu, poněvadž podnik, který měl býti dobrodincem, stal se vysavačem.

Ale právě tak jako v podnicích hmotných může se takový osobní justament neblaze skončiti i ve věcech duchovních. Chceš-li prokázati bližnímu milosrdenství, musíš mysliti na něho a na jeho prospěch a nikoliv na sebe a na to, abys sám sobě se líbil, jinak místo pravdy Boží budeš bližnímu nalévat pravdu svoji, budeš chtít, aby bližní věřil tobě nikoliv pro Boha, nýbrž pro tebe; budeš chtít, aby byl tvým slepě oddaným žákem se zavázanýma očima, které jen ty můžeš rozvázati, a chce-li sám sejmouti roušku a rozhlédnouti se, horšíš se na něho a odvracíš se od něho; anebo se mů-

že stati, že bližní strhne roušku, kterou mu držíš na očích, a tu pozná, že jsi směšný a že jsi mu držel roušku na očích jen proto, aby nepoznal, jak jsi směšný; tu by bylo zajisté lépe, kdyby ses byl jevil od počátku takový, jaký skutečně jsi, a snažil se získati bližního, aby tě přijal s otevřenýma očima přes to, že jsi směšný nebo jinak slabý a nedostatečný. A co neštěstí způsobila tato snaha sloužiti Bohu podle vlastního plánu, v němž bližní nebyli předmětem této služby, nýbrž jen pomocnými nástroji a figurkami, jako v šachové hře, ve které na řadě figurek nezáleží, kdežto lidské duše nelze měřiti cenou šachových figurek!

Každý chybný krok má tři zlé následky: zlo, způsobené sobě samému, zlo, způsobené bezprostředně bližnímu, a zlo příkladu či pohoršení. Zlé slovo překáží deseti slovům dobrým, špatná kniha deseti knihám dobrým, zklamaná důvěra jednoho člověka překáží dobré důvěře deseti jiných. Ztroskotaný podnik, objevené sobectví, ješitnost, zloba a tvrdohlavost — to vše jsou neocenitelné užitky ďáblovy, kterých ďábel využívá podle své zkušenosti.

Proto chceš-li sloužiti bližnímu, dívej se na bližního a ne na sebe a do sebe, jinak svým hálěrem podvádíš jeho, sebe i Boha a lišíš se od zřejmých a veřejných podvodníků a svatokupců jenom svou bázlivostí a opatrností. Chceš-li se stati bohatým, proslulým nebo zajímavým, nestyď se za to, pečuj o to, ale nepovažuj a nevydávej to za službu Bohu a bližnímu. A když Bohu sloužiti musíš, a jest jisto, že sloužiti musíš, pak zase nesmíš myslit na nic postranního, nýbrž jen přímo na to, jak bys co nejjednodušeji, nejrychleji a nejúplněji vykonal službu, kterou máš vykonat, a to podle zásady: Age, quod agis — to, co děláš, dělej opravdu!

Jaroslav Durych.

KRÁLOVSTVÍ BOŽÍ

Království Boží je tak staré, jako lidstvo samo a nepřestane, dokud bude někde to nejmenší, co není Bůh. Vždyť Bůh nemůže stvořit a zachovat nějakého tvora, kterému by nevládl a mimo Boha není nic, co by nebylo podrobno něčemu vyššímu a naposled Bohu samému. Království Boží je proto velmi rozsáhlé, má celou minulost, jest vždy časové a má všechny naděje do budoucnosti.

Při slově království maně se nám vybavuje v mysli představa nějakého území. Avšak při království Božím to není nutné a spíše by tím pojem sám trpěl. Již řecké slovo basileia a hebrejské mamlakah, znamenající království, v prvotním svém významu odezírá od kraje nebo nějaké společnosti tvorů a znamená nejprve královskou moc a vládnutí samo. Odtud se teprve přeneslo na společnost nebo území, v němž se královská vláda uplatňovala. Podobně i království Boží obsahuje nejprve moc a vládu Boží a odtud se teprve přenáší na tvorstvo, jemuž Bůh vládne. Avšak, kdykoliv si myslíme království Boží, vždy v něm vidíme něco milého a pro nás velmi dobrého. Neradi si představujeme jakékoliv přinucení tvorstva v poslušnosti k Bohu, ale v kralování Božím si představujeme onen stav, v němž Bůh-král a tvorstvo navzájem si v tomto království rozumějí. Kraj zatracenců je také pod svrchovanou vládou Boží, avšak neužíváme proň slova království Boží a nikde se v Písmě sv. pod tímto názvem neuvádí.

Pokud jsme na zemi, spokojujeme se královstvím Božím, jak se projevuje na zemi. V Písmě sv. je o něm velmi mnoho zachováno, či lépe Písmo sv. neobsahuje vlastně nic jiného než dějiny, zákony a naděje kralování Božího na zemi. Hned první stránky bible vnukají

nám myšlenku o vládě Boží nad celým tvorstvem a nad zemí zvláště. O svou vládu nad viditelnou zemí dělí se sice poněkud s člověkem, když praví: „Učiňme člověka k obrazu a k podobě naší, ať panuje nad celou zemí“, ale tím Bůh neumenšil svoje kralování na zemi, nýbrž povznesl. Neboť vyňal člověka z oné slepé poslušnosti, v níž jsou mu poddáni ostatní viditelní tvorové, a založil na zemi vznešenější království, v němž bude tvor svobodně poslouchat Boha, svého Tvůrce a krále. A bylo to království dokonalé, neboť první člověk poslouchal dobrovolně Boha, ano činil to s velkou láskou, takže vztah nebyl nijak vnucený, nýbrž svobodný a při tom přátelský. Od prarodičů mělo se království Boží rozšířiti na všechny jejich potomky. Když se však prarodičové těžce prohřešili proti Bohu, přestal onen přátelský stav kralování Božího nad lidmi a zdá se, že jeho vláda nad člověkem nabývá cosi úředního a cizího. Avšak Bůh se projevil milosrdným a slibuje prvním lidem, že bude potřen nepřítel lidstva, který zpusťošil království Boží v člověku. Potom nastane nové království Boží mezi lidmi. Zatím však Bůh nepřestane kralovati mezi lidmi. Ovšem většina lidí o toto kralování nestála, odklonila se od pravého Boha a jeho zákona, přiklonila se k modlám a žila z toho dobrého, co jí ještě zbylo a podle přání, která vymýšlela svým modlám. Avšak Bůh proto nemění svoje plány ohledně zamyšleného nového svého království mezi lidmi. Prozatím jej poslouchají jen rodiny patriarchů. S těmito vejde do přátelství a uzavírá s nimi smlouvu, že ony budou poslouchat jeho a on, jejich Bůh a kníže, požehná jejich potomstvu. Když pak se stal z rodin patriarchů celý národ, Bůh se zjeví tomuto národu na hoře Siónu, kde se prohlašuje za jeho Boha a vládce. Tento národ je pak jeho lidem,

který si vyvolil mezi všemi národy. Hospodin mu dává zákoník, kterým se má řídit. Od té doby je bohovláda státní tvar Izraelitů.

Izraelité na to nezapomněli a mnohdy obdivujeme, jak živě se u nich projevovalo vědomí, že Bůh jest jejich králem. Na příklad v době soudců, kdy náboženský stav v národě nebyl skvělý, setkáváme se s krásným projevem tohoto vědomí u soudce Gedeona. Lid mu totiž nabízel pro jeho osvobození národa od nepřátel královskou korunu. Avšak Gedeon jim odpověděl: „Nebudu panovati nad vámi já, aniž bude nad vámi panovati syn můj, ale bude panovati nad vámi Hospodin.“

Později, když Bůh dovolil, aby měli Izraelité také pozemského krále jako sousední národové, nepřestal nad nimi vykonávati svou vládu. Činil to skrze proroky, kterým zjevoval svou vůli. Král pak a lid měl se řídit podle nařízeních Božích, dávaných skrze proroky.

Národ vyvolený měl tehdy svoje území, měl Boží zákon, jímž se měl řídit ve svém životě nejen náboženském, ale také státním. Avšak království Boží tím nebylo omezeno jen na tuto zemi a na tento národ. Co pravil na počátku zakládání tohoto království k Abrahamovi: „V tobě požehnána budou všechna pokolení země“, to platí dále. Jest podivuhodné, že právě v této době, kdy se navenek zdálo, že království Boží je omezeno jen na lid izraelský a na zemi palestinskou, setkáváme se v žalmech s projevy o vládě Boží nad vším tvorstvem a nad všemi národy. Na příklad žalm 28, 10:

„Hospodin již nad potopou trůnil,
a tak jako král trůní Hospodin na věky.“

Nebo v žalmu 46, 2—9 opěvuje žalmista rozsáhlé království Boží nad celou zemí a všemi

národy a zve všechny národy, aby plesali v Bohu stvořiteli a králi všech:

„Všechn svět rukama tleskej,
zpívejte s jáсотem Bohu:
Chvalte nám Boha, chvalte,
chvalte nám krále, chvalte!
Jeť králem veškeré země Bůh,
zpívejte dokonale!
Bůh je král nad národy,
Bůh sedí na svatém trůně svém.”

Skvělé vyznání královské moci a důstojnosti Boží obsahují slova Davidova v I. Páral. 29: „Tvá jest, Hospodine, velebnost i moc i sláva i vítězství; a tobě přísluší chvála, nebo všechno, co je na zemi a na nebi, tvé jest; tvé, Hospodine, je království, a tys nade všemi knížaty. Tvé je bohatství a sláva; ty panuješ nade vším, v ruce tvé jest síla a moc; v ruce tvé jest velikost i panování nade všemi.”

Izraelité byli často nevěrní svému Bohu-králi a Bůh jim oznamuje skrze proroky, že je zavrhne. Čím rozhodněji pak hlásali proroci zavrnutí nevěrných Izraelitů, tím toužebněji hleděli do budoucnosti, v níž Bůh sliboval nové království, zbudované na hlavních liniích staré bohovlády. Viděli budoucí království Boží v rámci národním, ale hlásali, že členy jeho budou nejenom Izraelité pro tělesný původ od Abrahama, ale všichni lidé, kteří se ve víře a poslušnosti přidruží k Mesiášovi. Toto království nebude omezené časem ani prostorem, bude to duchovní království, vláda Boží v srdcích a svědomích lidských. Podle líčení proroků, hlavně Isaiášova, bude podstatou onoho království: poznání Boha, odpuštění hříchů, pokoj a spravedlnost. Jen spravedliví budou pravými členy tohoto království a jeho základním zákonem bude svatost. Avšak ono království bude viditelné.

Takto Bůh připravoval založení nového království na zemi. Uskuteční je Ten, jehož pošle na Svět.

P. PAVCI Škrabal O. P.

TEXTY

V této rubrice chceme ukázat krásu duchovní literatury jak patristické, tak mystické všech věků. Nechť jsou tyto texty úvodem k nové sbírce svatých Otců, kterou připravujeme, a nechť povzbudí mnohou duši, aby hledala svou duchovní stravu u pramenů čistých, hlubokých, opravdu církevních.

Svatý Irenej.

Svatý Irenej se objevuje po prvé v historii roku 177 a to v Lyoně, kdež byl ustanoven biskupem Pothinem presbyterem. Narodil se v Malé Asii, kdež byl žákem Polykarpovým, jak sám vypravuje v díle *Proti bludům*. Od něho právě nabyl hlubokého vzdělání v náboženství katolickém. Později odešel na západ a žil v Lyoně, kdež se stal po smrti Pothinově biskupem. Jako biskup projevoval úžasnou činnost jak v propagaci katolické víry, tak ve spisovatelství, stále jsa spojen s Římem. Stará tradice, dochovaná svatým Jeronýmem, tvrdí, že zemřel smrtí mučednickou r. 202 nebo 203.

Z jeho spisů se nám dochovaly hlavně dva, ale oba jen v překladu: *Proti bludům* v překladu latinském a *Výklad apoštolského kázání* v jazyce arménském. Tento druhý spis, o němž mluví Eusebius, byl pokládán za ztracený až do 1904, kdy byl objeven arménským archimandritou Kaparet Ter Mekertcean v klášteře Ečmiadsin. Je to krásný populární souhrn pravd katolických, podaný způsobem opravdu procítěným. Z něho jsou následující úryvky:

Poněvadž člověk je živočich, složený z duše

a těla, proto je nutné a vhodné, aby žil silou těchto dvou prvků; a poněvadž z jednoho i z druhého z těchto dvou pocházejí chyby, je čistota těla v odříkání si a v útěku od každé necudné věci a od každého nespravedlivého skutku a čistota duše v zachovávání neporušené víry v Boha bez jakéhokoliv příměšku nebo ubrání. Neboť služba Boží je zatemněna a zbavena svého lesku, když je ušpiněno a znesvěceno tělo a je přerušena a zneuctěna a ztratí svou neporušenost, když se lež uhnízdí v duši; kdežto bude zachována ve své kráse a svém souladu, když tam bude vždy pravda v duchu a čistota v těle. Vždyť co pomůže poznat pravdu ve slovech a znesvěcovati tělo a konati skutky nepravosti? Anebo jaký užitek může dáti čistota těla, kde pravdy není v duši? Neboť ony se radují jedna z druhé a se sdružují a stávají se společnými bojovnicemi, aby přivedly člověka k přítomnosti Boží. A proto praví Duch svatý ústy Davida: „Blahoslavený muž, který nekrácel podle rady bezbožníků“ (Žalm 1.), to jest podle rady lidu, který nezná Boha. Neboť bezbožní jsou ti, kteří se neklanějí bytosti pravého Boha...

Začátkem každé věci je Bůh. Neboť on od nikoho nepochází a od něho má všechno svůj původ. A proto je třeba a je vhodné na prvním místě uznati, že Bůh sám je Otec, že všechno stvořil a upravil a že učinil to tak, že to, co nebylo, je a že, ač všechno obsahuje, je sám nezměrný. A mezi všemi těmito věcmi je i tento svět, nám přizpůsobený, a na světě člověk. Tedy i tento svět byl stvořen Bohem.

A dokáže se to takto: Je jediný Bůh Otec, nestvořený, neviditelný, původce každé věci, nad nímž není žádného Boha a po němž není jiného Boha; a poněvadž Bůh je rozumný, proto se Slovem stvořil věci. A Bůh je Duch a proto s duchem všechno uspořádal, jak praví

prorok: „Dílem Slova Božího byla ustanovena nebesa a dílem jeho ducha všechny jejich mocnosti.“ (Ž. 32, 6.) Poněvadž však Slovo stává, to jest uděluje bytí tomu, co jest, zatím co Duch pořádá a dává tvar různým silám, právem a nanejvýš vhodně se nazývá Slovo Synem a Duch Moudrostí Boha. Dobře tedy praví jeho apoštol Pavel: „Jeden je Bůh Otec, jenž jest nade všemi, se všemi a ve všech nás.“ (Efes. 4, 6.) Neboť nade všechny jest Otec, ale se všemi jest Slovo, neboť skrze něho každá věc byla učiněna Otcem. Avšak v nás všech je Duch, jenž volá: „Abba, Otče!“ a připravuje člověka k podobě Boží. Tedy Duch ukazuje Slovo a proto proroci zvěstovali Syna Božího, ale Slovo vyjadřuje Duch a je proto on sám zvěstovatelem proroků a přináší a pozvedá člověka až k Otci.

To je nařízení a příkaz naší víry, základ a stanovy cesty. Bůh Otec, nestvořený, nezměrný, neviditelný, jediný Bůh, Stvořitel všech věcí: to je první článek naší víry. A druhý článek je tento: Slovo Boží, Syn Boží, Pán náš Ježíš Kristus, jenž se zjevil prorokům podle podoby jejich proroctví a podle příkazu Otce, jehož činností každá věc byla stvořena. A je to ten, jenž na sklonku času, aby dokončil a zachytil každou věc, se stal člověkem mezi lidmi, viditelným a dotknutelným, aby zničil smrt a ukázal život a aby vykonal spojení a sjednocení Boha s člověkem. A třetí článek: Duch svatý, jehož mocí proroci prorokovali a otcové byli vyučeni ve vědě Boží a spravedliví byli vedeni na cestě spravedlnosti; jenž na konci časů se rozlil novým způsobem na lidstvo po celé zemi, obnovuje člověka skrze Boha.

A proto v našem znovuzrození postupuje křest těmito třemi články, dáváje nám v milosti znovuzrození v Bohu Otci, mocí jeho Syna

v Duchu svatém. Proto ti, kdož přijali a nosí Ducha Božího, jsou přiváděni ke Slovu, to jest k Synu a Syn je přijímá a představuje Otci a Otec je činí neporušitelnými. Proto bez Ducha není dáno viděti Slovo Boha a také nemůže někdo bez Syna přiblížiti se k Otci. Poněvadž Syn je Moudrostí Otcovou a poznání Syna je skrze Ducha svatého. Ale Syn dává služby charismatické, kterým chce a jak chce Otec ...

„Jiné jméno Pána není dáno pod nebem, skrze něž by došli spásy lidé“ (Skut. 4, 12), mimo Boha, jimž jest Ježíš Kristus, Syn Boží, je muž jsou poddáni i ďábli a zlí duchové a všechny odbojné mocnosti.

Vzýváním jména Ježíše Krista, ukřižovaného pod pontským Pilátem, se vzdaluje a se odděluje od lidí duch zloby a kdekoliv je volá, vzývaje je někdo z věřících v něho a konaje jeho vůli, je blízko u něho, vyslýchaje modlitby těch, kdož s čistým srdcem ho vzývají. Jeho dílem přijavše spásu neustále chválíme Boha, že skrze svou velkou, nevyzpytatelnou a neproniknutelnou trpělivost nás spasil a hlásá s nebe vykoupení, což jest viditelný příchod našeho Pána, to jest běh jeho lidského života; což jsme nemohli sami skrze nás dosáhnouti. Neboť to, co jest nemožné u lidí, je možné u Boha.

Toto je kázání pravdy a to je způsob našeho vykoupení a to je cesta života, kterou proroci zvěstovali a kterou potvrdil Kristus a apoštolé dali dále a kterou Církev na celém tomto světě podává svým synům. Tu musíme ostříhati se vši věrností se zdravou vůlí, snažice se líbit Bohu dobrými skutky a zdravou vůlí chování.

Církev učící.

Proto jest třeba poslouchati kněží, těch, kteří jsou nástupci apoštolů a kteří přijali s biskupským následnictvím i milost zaručenou

pravdy, podle vůle Otcovy. Všechny ostatní, kteří se oddalují do nástupců apoštolských a kteří se shromažďují na určitých místech, jest třeba pokládati za podezřelé anebo za kacífe, za lidi špatné nauky anebo za lidi, kteří rozdírají jednotu, za lidi pyšné, kteří mají zalíbení v sobě, anebo za pokrytce, puzené láskou k zisku anebo k marné slávě. **Proti bludům.**

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

Blahořečení a svatořečení.

(Codex iuris canonici.)

Kán. 1999. — § 1. Procesy o blahořečení služebníků Božích a svatořečení blahoslavených se vyhrazují svaté Stolicí.

§ 2. Podle ustanovení kán. 253, § 3 pouze Kongregace posvátných obřadů jest příslušná v těchto procesech.

§ 3. Místní ordináři na základě svého práva mají moc jen v tom, co se od nich žádá v následujících kánonech.

Kán. 2000. — § 1. Tyto procesy mohou se vésti dvojí cestou a to řádnou cestou úcty nebo mimořádnou, případy výminečné nebo na základě úcty.

§ 2. Řádnou cestou se postupuje tak, že, než dojde k rozhovoru o ctnostech, snaží se dokázat, že služebník Boží nebyl nikterak veřejně uctíván, nebo byl-li někdy nesprávně uctíván, že byla tato úcta odstraněna; mimořádnou cestou se postupuje, když se usiluje dokázat, že některému služebníkovi Božímu se trvale dostávalo veřejné.církevní úcty.

Kán. 2001. — § 1. V procesech mučedníků, ať už se postupuje cestou řádnou nebo mimořádnou, nemají býti tyto procesy projednává-

ny hromadně, nýbrž o každém procesu má se jednati jednotlivě, leč se jedná o mučedníky, kteří v temže pronásledování na temže místě trpěli.

§ 2. Toto jest třeba rozšířiti na všechna zvláštní jednání a rozpravy, které jsou nařízeny v oněch procesech, tedy od počátku záležitosti až do konce.

Kán. 2002. — V kánonech, které následují, pod jménem ordináře nerozumí se generální vikář, jen když má zvláštní zmocnění.

O některých osobách účastných těchto procesů.

Hlava I.

O vedoucím procesu (actor) a žadateli (postulator).

Kán. 2003. — § 1. Kterýkoliv věřící nebo kterákoliv společnost věřících má právo žádati u příslušného dvora, aby byl zahájen proces.

§ 2. Jestliže byla připuštěna žádost zákonitou, oprávněnou autoritou církevní, žadatel má právo zákonitým způsobem vésti proces a dokončiti jej.

§ 3. Místní ordinář může na základě svého úřadu nebo na žádost zaříditi proces o blahorečení.

Kán. 2004. — § 1. Vedoucí může jednati sám nebo prostřednictvím svého zástupce platně ustanoveného; ženy pouze skrze zástupce.

§ 2. Kdo proces projednává u příslušného úřadu, nazývá se žadatel (postulator).

§ 3. Žadatel, ať jedná svým nebo cizím jménem, má býti kněz světský nebo řeholní, usedlý v Římě.

Kán. 2005. — Připouštějí se pro jednotlivé procesy jednotliví žadatelé: jenom žadateli přísluší právo určitým platným ustanovením

určití jiné, kteří se nazývají místožadatelé (vicepostulatores).

Kán. 2006. — § 1. Jak žadatel, tak i místožadatelé, vedou-li proces ze zmocnění jiného, než jsou připuštěni k svému úkolu, mají se vykázati úřadu svým ustanovením.

§ 2. Zmocnění žadatele budiž vypracováno podle nařízení kánonu 1659, nebudiž pokládáno za platné, nebylo-li připuštěno svatou kongregací a zapsáno v jejich aktech; zmocnění však místožadatelů má býti uznáno a připuštěno úřadem, u něhož vykonávají své poslání.

Kán. 2007. — K úkolu žadatelovu patří:

1. Vést proces u příslušných soudců.

2. Činiti potřebné náklady; avšak peníze sebrané věřícími k nákladu na proces mají býti spravovány podle instrukcí svaté Stolice.

3. Předkládati soudu jména svědků a doklady.

4. Upravovati a předkládati zástupci víry otázky, na něž svědkové mají býti tázáni v procesech.

Kán. 2008. — Zmocnění žadatele, jedná-li na místě jiného, končí z těchže důvodů jako právní zmocnění jiných zástupců.

SKOT ERIGENA, UVODITEL DIVIŠE AREOPAGITY

Úplný překlad Divišova díla Janem Skotem Eriženou jest nadmíru významnou událostí v duchovních dějinách středověku; tato událost má obdobu jen v přeložení díla Aristotela. Dílo Skotovo seznámilo západ s jednotlým a hustým celkem spisů, které tehdy byly přiřčeny žáku sv. Pavla, prvního theologa. Na prvním místě jest „Nebeská hierarchie“ o patnácti kapitolách. První dvě, které jsou na

místo všeobecného úvodu, pojednávají o způsoby, jimiž se nám poznatelné skutečnosti zjevují znameními, vnímatelnými smysly. Bylo by lze je nazvat traktátem o Božím vychovatelství. Počínaje třetí kapitolou Diviš se obírá vlastním předmětem své studie; definuje hierarchii (kap. 3.) a vykládá jméno anděl, jež se dává nebeským bytostem (kap. 4. a n.). Hlavní část tohoto díla jest věnována rozdělení andělů v hierarchie a výzkumu zvláštních vlastností každého andělského kůru (kap. 6—11); poslední kapitoly jsou přehledem některých zvláštních otázek: jméno mocnosti, přenesené na anděly; jméno anděla, dávané veleknězi hierarchie pozemské; označení kůru, kterému náležel anděl, jenž očistil Isajáše; počet andělů; náznamy, jimiž jsou andělé v Písmech označováni.

„Hierarchie pozemská“ po několika všeobecných úvahách jedná pořadem o křtu, o sv. přijímání, o biřmování, o svěcení kněžském, o různých skupinách zasvěcenců a o pohřbu. Při každé svátosti Diviš se obírá jejím důvodem, náznachnými obřady, které ji provázejí (mystérium) a vnitřním smyslem těchto obřadů (theoria, rozjímání).

Třetí kniha Divišova „O Božích jménech“ nám nechce odkryti nadpřirozenou podstatu Boha. Boží podstata jest skryta všem živým zrakům. Diviš nám chce v tomto díle povědět vše, s čím nás o Něm mohou seznámiti tvorové. Předmětem knihy jest tedy Bůh, příčina veškerých stvořených dokonalostí, jež samy sebou vedou náš rozum k té Dokonalosti, na níž mají jen podíl... Z třinácti kapitol, jež tvoří toto dílo, první tři podávají jen předběžné poznatky, ale jsou to kapitoly velmi důležité, jelikož v nich se nejlépe ve skutečnosti kreslí hlavní linie Divišovy psychologie. Praví na tomto místě, že Bůh jest bytostí naprosto

převyšující tvory a z té příčiny že jim zůstává nepochopitelný; s druhé strany jest příčinou všeho, co jest, a proto jej musíme jakýmsi způsobem najíti v jeho dílech. Jako transcendentní jest nepojmenovatelný, veliký Anonym, Bezejmenný; jako příčinu jej můžeme označiti všemi jmény, jimiž nazýváme jeho díla. Lze o Bohu říci, že je dobrý a lze jej chváliti za všechnu stvořenou dobrotu. Ale jména, která dáváme Bohu, nikdy nedojdou k výši transcendentna Božího; naše poznání rozumové i obrazivé ztroskotává před nejvyšší vznešeností Boží; jediné láska nás může spojití s Bohem. Existence dvou theologií, přednost theologie negativní, nepochopitelnost Boží, nutnost naší očisty, uskutečněné východem ze světa představ, abychom vystoupili k Bohu, to jsou základní body úvodního učení a tvoří základ pojednání O Božích Jménech. Teprve ve 4. kapitole jedná o prvním Božím jméně, o Dobru, zdroji veškerých projevů božských ve tvorech: k Dobru se váží projevy nebo účinky, jako světlo, krása, láska, vytržení, horlivost, a jako protiklad studuje v této kapitole tajemný autor záhadu Zla, a tím projevuje blízké příbuzenství s Proklovým De malorum abstinentia.

Dobrotivostí, která jest samou Boží podstatou, Bůh dává především tvorům bytí a tím zdokonalení jejich přirozenosti; potom zavádí mezi tyto stvořené bytosti, jakkoliv se na první pohled zdají býti tak rozličné, hierarchii, řád, jenž tvoří soulad tvorstva, krásu světa, pokoj prvků. Boží dobrota vkládá do každé částičky bytí, z nichž se skládá vesmír, touhu po stejném cíli: všechno vyšlo z Dobra a snaží se navrátit se k Dobru.

P. G. Théry O. P., Řím.
(Pokračování.)

MISIJNÍ LEGENDA ZLATÁ

Jest pravda, že všechny, i nejušednější události, jsou školou moudrosti, křemenem, z něhož Duch svatý, dárce světla, vykřeše žhavou jiskru velikých poznání a rozhodnutí. Přesto však jsou události a slova, která takřka kypí nadržným ohněm a jen v nepřirozeném mrazu těžko zapalují, za obyčejných okolností vždy budí požár nebo aspoň zanechají bolestnou spáleninu otázky: A já?

Z té příčiny míníme letos po způsobu našich duchovních i tělesných předků posílniti své duše nasloucháním zvěstí o velikých událostech, jako oni své duše sílivali četbou a rozmyšlením vzácných legend a pasionálů. Nebudeme shledávati smyšlenky, budiž toho dopřáno romanopiscům, nýbrž skutečnosti, jak nám je zachovalo pero kronikářů misijních. I když snad pomíneme přesné časové a místní údaje, budeme věrně dbáti slova i ducha těch, kteří památku veliké události pro nás zachovali.

Z martyrologia církve japonské.

Kolem roku 1614 přihodila se v provincii Bungo událost, jistě hodná vyprávění. Křesťanský šlechtic, jménem Titus, a jeho manželka Martina měli dva syny a dceru. Matouš, mladší z hochů, měl jen devět roků; staršímu Šimonovi bylo šestnáct, a dceři, která se jmenovala Martina, bylo čtrnáct. Kníže vladař povolal k sobě Tita a aby jej pohnul k odpadu, užil všeho: vážnosti, rozkazu, proseb i hrozeb. Vida, že nezlomí jeho odvahy, propustil jej. Na druhý den mu však nařídil, aby poslal do paláce syna Matouše, že jej zbaví buď víry nebo života.

Snadněji si představíme nežli vypovíme bolest ubohého otce, který se viděl donucena obětovati vlastní dítě. Nejvíce se však bál, aby

prudké bolesti nepohnuly syna k odpadu. Nicméně jej vydal, když jej byl dříve něžně zobjímal a napomenul, aby vytrval v lásce Ježíše Krista. Když dítě vidělo, že jest rváno z náruče otcovy a matčiny, nezdrželo se prolévání slz a bolestných výkřiků; ale potom, povzbuzeno slovy rodičů, šlo za důstojníkem, kterého poslal kníže, a bylo odvedeno do paláce.

Druhý den nato vzkázal kníže otci, že dal usmrtiti jeho syna, poněvadž se nechtěl zřící víry, a že poroučí, aby poslal zase svou dceru, trvá-li na svém rozhodnutí. Druhou ránu cítili rodiče ještě živěji než první, ale konečně byla i Martina po posledním rozloučení odvedena do paláce, aby tam zahynula.

Za několik dní oznámil kníže vladař Titovi, že jeho dcera byla stížena týmž trestem jako její bratr za to, že neposlechla jeho vůle; poručil zároveň otci, aby mu poslal syna Šimona, kterého čeká stejný osud, trvá-li otec na svém. Poslední rána byla tak silná, že otec byl zdrcen. Plakal, sténal, své slzy mísil se slzami manželky, která viděla zhasínat celou rodinu. Ale znovu nabyl Titus odvahy a rozpomenuv se na obět Abrahamovu, zavolal syna a děl mu: „Synu, víš, co se stalo s tvým bratrem a s tvou sestrou. Zemřeli pro víru Kristovu. Jsou v nebi a volají tě tam. Půjdeš za nimi? Máš-li srdce a víru, nyní to dokaž. Kníže tě volá do paláce, aby z tebe učinil mučedníka nebo modláře, čím chceš býti? Zřekneš-li se víry, zříkám se tě já a Bůh tě na tomto i na onom světě spočte mezi nepřáteli. Zemřeš-li pro víru, jako zemřel bratr a sestra, budeš kralovati s nimi věčně v nebesích a půjdeš tam připravit místo nám, svému otci a matce, kteříž tě brzy budeme následovati. Jdi, Šimone, můj synu, a ukaž se hodným dítětem Božím a hodným dědicem statečnosti svých předků. Jdi získati život věčný za časnou smrt. Báł by ses rány mečem, jemuž se vy-

smál tvůj mladší bratr a tvá sestra? Až uvidíš jejich krev v paláci, rozpomeň se, že jest to cesta, kterou ti naznačili ke slávě. Jdi a zemři!"

Šimon byl rozechvěn něžností otcovou a slzami matčinými, ale po chvilce, vzchopiv se, prohlásil jim, že toužil po štěstí svého bratra a sestry, kteří si získali palmy mučednictví, a že od jejich smrti netrpělivě očekával, aby jich následoval, že netoužil po ničem tak jako po smrti pro víru a jen toho lituje, že nezemře před zraky rodičů, aby jim dal důkaz poslušnosti a věrnosti; že jest mu sladkou útěchou, když je může předejiti, neboť doufá, že svou smrtí prodlouží jejich život, když utiší hněv knížete, a že bude prošiti Boha, aby je zase všechny spojil v ráji. Když dopověděl, klekl a prosil rodiče o požehnání. Potom jej vydali do rukou důstojníka, který jej měl odvésti do paláce.

Když se Titus viděl zbavena všech dětí, utěšoval se se svou chotí Martinou, která byla křesťankou nevyrovnatelné ctnosti, neboť se neodдалa smutku a zoufalství, jako činí jiné matky, nýbrž dobrořečila Bohu, že ráčil v obět přijmouti její děti a sama se připravovala na smrt. Titus si počínal stejně a poněvadž již na světě neměl jiné útěchy, leč drahou manželku, nebál se ničeho, leda aby jí nepozbyl nebo aby se od ní nemusel odloučiti. A to také byl poslední útok, který vladař podnikl na jeho vytrvalost! Po několika dnech mu totiž vzkázal, že jeho syna Šimona již není mezi živými a že jestli dále setrvává v neposlušnosti, ať pošle svou choť, kterou stihne stejný trest jako děti. Člověk, který přinesl Titovi tento rozkaz, mu vytýkal zatvrzelost a umíněnost, která přivodila všechny tyto pohromy, ale Titus zůstal nepohnut jako skála a na výčitky měl nejvýš jedinou odpověď, že jen iedna věc chybí k jeho štěstí — aby totiž vladař smísil krev otcovu

s krví manželky a dětí. Bůh jediný zná bolest, kterou oba zbožní manželé pocítili, když na-
dešlo rozloučení.

Konečně přišlo poslední jednání tragedie, vladař poslal k Titovi důstojníka, aby mu oznámil, že Martině dal stíti hlavu a žádá si též jeho hlavy, nepoddá-li se jeho vůli. Titus odpověděl, že mu nemohli přinést radostnější zprávy, že může klidně umřít po páté, když již čtyřikrát zemřel se svými dětmi a s manželkou. S radostným srdcem tedy krácel k paláci; padl před vladařem na zem a prosil jej, aby mu udělil stejnou milost jako celé rodině.

Tyran byl udiven rozhodnutím Titovým a naposledy se pokusil jej přemoci prosbami, hrozbami a vším, o čem myslel, že jej pohne; ale vida, že nic nemůže přemoci jeho stálosti nebo jí pohnouti, zastavil se na okamžik, dal důstojníkům znamení a za krátko, ó netušený pohled. Titus vidí svou manželku i děti, všechny plny života. Vladař je propustil domů a dovolil jim, aby svobodně vyznávali víru, kterou tak statečně bránili.

Tito slavní mučedníci vůlí vyprávěli, že, aby je přiměli k zapření víry, lili jim na hlavu studenou vodu v nejchladnější dny, že je trápili tři dny hladem, nedavše jim žádné potraviny, že jim tak zatáhli pouty ruce na záda, že je měli jako vytrhané, a že je trápili ještě jinými mukami, v nichž jim Bůh ve svém milosrdenství dal sílu k vytrvání.

Josef Papica.

KONEC POUTNÍKA

Za Javorinou na polské hranici. Dům pohraniční strážce. Šofér jde s našimi papíry k prohlídce. *Bialka potok*, závory a mezníky. U mostu čtyři cikáni. Mají kontrabas, violu a dvoje housle. Jsou oblečeni černě a salonně.

Není pochyby: v zimě hrávají v nějaké maďarské kavárně. Ty jejich smokingy a žakety jsou podivně otřelé, zmačkané a uprášené. Dohráli pochod a začínají melancholický valčík. Stojí v řadě vedle sebe, jsou drobní a oči jejich jsou smutné.

Zde se musí stát. Za mostem jiný je svět. Nevíš, cestovateli milý, co tě čeká za tím mostem. Ještě dnes ti může sklouznout noha při výstupu k Mořskému oku a můžeš se zřítit do hlubiny. Ale nemyslíš na nebezpečnosti, neboť zdá se, že jsi z pokolení těch, kteří jsou neodolatelně vábeni dálkou. Touha tě vede — *Sehnsucht* — to slovo je neznámo jižním národům, kteří vidí barevně a plasticky. Chceš vidět, co je za tou řekou, kam se vine ta cesta a jaký kraj se prostírá za tou hranicí? Cožpak jsi nikdy neslyšel, že jen lidé průměrní mohou býti posedlí vášní cestovatelskou a že člověk opravdu duchovní nalézá sám v sobě bohatství myšlenky a citu, takže nemá zapotřebí hledati je v oblasti časově-prostorové empirie? Lidé tvého druhu se domnívají, že vznesené city a veliké myšlenky se rodí teprve tehdy, když člověk bydlí v pohodlné vile s moderním zařízením, obklopen uměleckými předměty, když se vydává občas na lov zážitků, jezdí k mořím a horám, poslouchá hudbu a prolézá obrazárny.

Budeš nám ovšem něco povídati o estetickém poměru k přírodě, který je známkou hlubší niternosti a je podložen dokonce jakýmsi spodním, metafysicky zbarveným tónem, člověk se cítí zajatcem prostoru. Odtud touha po dálce. Prostor člověka ubíjí. Prostor je žalář. A není jiné pomoci než uvědomovati si, že ten žalář je nesmírný. Člověk nechce býti funkcí či hříčkou prostoru. Vášně cestovatelská se musí chápati jako vůle k svobodě. Ikarovské touhy a rychlostní závody nejlépe ukazují,

čím chce člověk býti: vítězem nad prostorem. Základem úsilí překonati prostor je pocit, že domov člověka není nikde na této zemi. Je tedy člověk v podstatě hledačem bytí nadprostorového, toužícím přervati pouta omezenosti a nesvobody: poutníkem nekonečna.

To nám povídáš sedě v autě a čekaje, až se vrátí šofér. Nechybí mnoho a mluvil bys nejen učeně, nýbrž dokonce i nábožně, takže jsme šťastni, že máme už v pasech razítka a že cikáni začínají hráti znovu.

Ti cikáni jsou tu jako čtyři ďábli, kteří si vynášli převhodné místo, aby odehráli pochod zatracencům, kteří z poutníků se proměnili v pasažéry.

Rozdíl je takový: poutník má cíl, pasažér nemá cíle. Poutník snáší horko, zimu, hlad a žízeň — pasažér se zastavuje u hospod a pečlivě zahaluje své nohy do pokrývek. Poutník zpívá, pasažér si dává vyhrávat. Poutník střásá prach s obuvi své, pasažér si odnáší tak zv. vzpomínky a ejhle, vytahuje aparát a „bere“ ty cikány momentkou, aby měl obrázek do alba.

Dominik Pecka.

PRACOVNA

Akce katolická.

Již delší dobu překvapují mne dopisy a stesky ze soukromých hovorů mladých lidí, kteří touží po svatém kněžství, kteří by rádi kněžsky působili a zachraňovali lidi a přiváděli je hladově ke Kristu. Pozorují totéž, i v cizině, kde mimo to ještě jsou ústavy, které mají pomáhati tak zvaným pozdním povoláním dosáhnouti cíle svatého kněžství. U nás máme většinou smutné zkušenosti s tím, co nazýváme pozdními povoláními, proto není ani velké chuti k tomu tuto akci nějak rozvíjeti. Ale i fakt této touhy jest již pro sebe výmluvným. Přichází totiž v době, kdy papež volá laiky ke Katolické akci. Není tu skryté nebezpečí laicismu? Laicismus jest právě opakem, totiž snahou odsvětit jedince, rodinu i společnost i školu, zbaviti ji všeho

vlivu Církve a Krista. A co jsme učinili my proti tomuto laicismu? Co učinili naši laici?

Mezi obecností Církve a laiky kolikráte ční vysoká hradba nezájmu, lhostejnosti, anebo přesvědčení, že pracovat o království Boží jest věcí jenom Církve učící, nanejvýše kněží. Svatý Otec chce dáti laikům jejich činné místo v Církvi a spojití je s akční hierarchií. Každý má se včleniti a zapojiti do Církve se vším, co má, se svým časem, se svými schopnostmi, se svým povoláním, aby všude pro-sazoval zásady Kristovy, aby všeho užil, aby se všude Kristus dostal a aby všude Kristus kraloval. Katolická akce jest v těsném spojení s myšlenkou Krista Krále. Jest právě úkolem Katolické akce soustřediti všechny síly, všechny prostředky, všechny laiky dobré vůle, aby na každém místě a všemi svatými a dobrými prostředky bojovali nejenom v obraně, aby nebyl Kristus vytlačován, nýbrž akčně, výbojně, aby se dostal všude, protože on všechny a všechno vykoupil. Proto nesmí nám nic býti lhostejné. Co nám může býti cizí? Pracujme na opětém zasazení laiků v intimním životě Církve, v jejích bojích a snahách. Abychom uskutečnili slovo sv. Petra, že jsme všichni královským kněžstvem!

Braitó.

Křesťan.

Každý křesťan je v možnosti čímsi obrovským; a přece téměř všichni se chováme velmi nízce. Mohli bychom býti, kdybychom chtěli, králi, podřízenými nejvyššímu Králi, kdežto my se hrbíme jako otroci pod jhem jiných otroků: ve skutečnosti jsme podrobeni tělu, světu, d'áblům, smrti. A mezi těmito hušnými mlhami ztrácíme často i vzpomínku na svou ztracenou vznešenost.

Znám křesťany (a bohužel není jich málo), kteří volají svět šeptem, aby neslyšel Kristus a Krista rovněž šeptem, aby neslyšel svět.

Milují svět a mají jistý strach z Krista. Světa se nechtějí zřící, s Kristem nemají odvahy se vyrušovati.

Jsou křesťany, protože jsou pokřtěni, poněvadž jsou birmováni, poněvadž zachovávají, třebaže mírně (jinak by se báli, že se budou zdát směšnými) věci kultu, poněvadž poněkud věří, nebo alespoň poněvadž se neodvažují podezřívati své náboženství, že je nesprávné; ale Krista nemilují; co ve skutečnosti milují, je svět.

Nehtěli by, aby se o tom dověděl ani jeden ani druhý. Chtěli by obě věci. Svět milují; Krista ač nemilují, zdá se, že se bojí; a přece se ho nebojí dosti, aby se zřekli světa. Zkrátka: hlupáci, zasluhující pohrdání. Práví světáci se jím vysmívají a právě křesťané (rybáři lidí) nemohou je pro jejich nezbytnost — zachytiti do žádné sítě.

Dominik Giulíotti.

Všemohoucnost lásky.

Jedině trvalou mocí jsou obdařeni lidé, kteří dovedli milovati, kteří měli hodně široké srdce. Lásky sloužící, láska uvědomělá, láska nenáročná, neznající sebe a vidící jenom Boha a jeho jím milované duše, tato láska vykupuje a získává. Čím jest čistší tato láska, tím také dovede vésti k větším činům. Lásky naprostá, nesobecká, láska, která dovedla dokonale zapomenouti na sebe a na svoje zájmy, jest láskou heroickou, která dovede volati jako Pavel, že by si třeba i přál býti prokletu od Ježíše pro bratry svoje, která dovede vnuknouti Ignácovi touhu, že by si raději zvolil, kdyby mu to bylo dovoleno, vrátit se na zemi a pracovati tu s novou nejistotou vlastního spasení na spásu duší svých bližních, než aby již na věky spočinul v klidném držení blaženosti věčné.

Svatí vítězí touto absolutností, která na ně sestoupila ze spojení s Bohem, absolutností, která chce všechno, která se nespokojí s kompromisem, s tím, že to nějak bude uděláno, že to nějak dopadne. Lásky ví, že pro ni jedinou cestou jest: Zemři a budeš živ. Braitó.

Vítězství a porážka.

Myslívají si přátelé i nepřátelé naši, že jsme šli od úspěchu k úspěchu. Doufali, že porážky nás umlčí. Není vítězství vždy dokladem. Tažme se hlavně, v čem bylo dosaženo vítězství a za jakou cenu. A jak bylo přijato. Porážky jsou nutné, aby se jimi člověk zastavil, oddechl, aby spočítal svoje síly, přeskupil posice a opravil svoje chyby. Hlavně, aby se modlil, více spoléhal na Boha a méně na sebe než dosud. Nebot nerosteme vždycky vítězstvím, které může býti nebezpečím, protože může oslnit, to jest oslepiti. V porážkách nás může rmoutiti jediné část víny, kterou jsme porážku zavinili a tím mnohému dobrému snad zabránili. Jinak porážkou poznáme, že svět je malý a že tu nemůžeme být doma, že domů teprve jdeme. Když to-muhle porážka naučí, může se stati požehnáním. Nám i těm, pro které pracujeme, protože budeme pracovati nad-přirozeněji, tedy s větším požehnáním. Braitó.

Modlitba k sv. Bernardu.

Svatý Bernarde z Jasnodolu, prosíme tě s celou duší, abys nezapomněl ve světle zázračném, kde konečně nazíráš na Toho, jehož jsi tolik miloval na zemi, na ony ubohé knihkupce, kteří si tě vyvolili před několika stoletími za svého nebeského ochránce. Věz, že jejich zaměstnání se stává stále nebezpečnějším pro spásu duší. Prodávají často, aniž si toho jsou vědomi, jemné jedy a morové kořeni.

Dříve bylo málo svazků, které se opisovaly nebo tiskly: pilný a trpělivý knihkupec mohl dospěti tak daleko, že je přečetl všechny a věděl, jaké zboží prodává. Kniha špatných, prostředních, knih špinavých bylo málo a bylo je možno ihned poznat. Ale dnes tomu není tak. Každý den vidí ubohý knihkupec, jak přichází do jeho krámu záplava novin k dobrých nebo věrolomných, původních nebo starých, které nemá a nebude mít nikdy čas projít, ani kdyby ztrávil nad čerstvými stránkami všechny hodiny spánku. A mezi těmito knihami jsou takové, které na první pohled se zdají nevinnými a zatím podněcují jen smyslnost, které se zdají vědeckými a jsou semenišťem bludu, které se zdají filosofickými a zatím ukládají o dobrý život a myšlení.

Jak může ubohý knihkupec dojiti spásy? Je povinen s tímže úsměvem prodávat *Následování Krista* a *Casanovu*; životy svatých a životy slavných nevěstek; díla *Dantova*, díla *Gidea* a *Joyce*. Bude odpovědný jednou za jedy, jež vydával, za hříchy, které třeba jen nepřímo, podporoval, za bludy, k jichž rozšíření podal svou ruku?

Můžeme vyzvatí pro nešťastného knihkupce našich časů neuvědomělého a neutrálního dobrodiní neuvědomělé chyby?

Postarej se, svatý Bernarde, básníku *Panny*, pronásledovateli neblahého *Abelarda*, o účinnou pomoc pro prodavače knih, kteří jsou v nebezpečí. Dej jim neomylný smysl, zázračné větření, které by jim dalo odloučiti bělost soli od bělosti kokainu, aby i oni mohli jednou vstoupiti tam, kde není již třeba knih k vědění všeho.

Giovanni Papini.

Ž E Ň

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

ANDĚLŮM SVÝM o tobě přikázal. Sestry *Neposkrvněného Početí Panny Marie*, Přerov, str. 128, cena váz. 8 Kč. — Dobře učinily širavské sestry, že ve své edici *Smíru* vydaly tuto knížečku poučení o andělech a uvedení do modliteb a pobožností k andělům, zvláště k andělu strážnému. Přispěno je nedostatečné a málo prohloubené úctě k našim nejlepším přátelům, andělům,

BETRAND: *Le livre de consolation*. Fayard, Paris, str. 430, cena 15 frs. — Duchaplné myšlenky o věcech, kterých se velice bojí mnohý dnešní člověk o strnutí, utrpení a smrti. Autor jest křesťan srdcem a nabízí svého světla křesťanského těm, kteří se ptají, ustavičně ptají. Jaký smysl mohou míti tyto tři bolestné věci. Myšlenky jsou skutečně hluboké a umělecky podané. Krásná čítanka pro lidi smutné a bojící se.

BRANDENBURG: Drei Legenden. Kosel-Pustet, stran 136, cena 3.50 Mk. — Život tří z nejpobulárnějších svatých, svatého Jana z Nepomuku, svaté Notburky a svatého Rochá. Skvělý tryptych o svatých, jichž péče o nás po staletí se vrací stále a stále i v těchto dnech nemocí, hladu a ohrožovaného tak lehkomyslně dobrého jména. Legendy psané živě, plasticky a krásně. Při tom pravdivě.

DANDER: Das Opfer des neuen Bundes, Rauch, Innsbruck. — Drobná knížka pro rozšíření, podávající všechny potřebné a již zhuštěné pravdy o oběti a o oběti mše svatě zvláště, jejíž krásu, důležitost a potřebu staví před oči.

DEMPF: Górrés epricht zu unserer Zeit. Herder, Freiburg, str. 224, cena 4 Mk. — Velká postava Gorresova měla vliv na dlouhá desetiletí. Přítomná kniha se pokouší o podání politického poselství i dnešní době, poselství státníka, který se snažil po celý život o uskutečnění ve veřejném a kulturním životě o jednotu víry a života. Kniha podává celé dílo a celý odkaz velkého Górrésa, jeho názory politicko-utopistické, jeho názory na veřejný život a na život duchovní.

DENEFFE: Maria die Mittlerin aller Gnade. Rauch, Innsbruck, 1933, 1.20 Mk. — Poctivá práce theologa, který óhrnul všechny názory a nauky a doklady u svatých otců, spisovatelů církevních a theologů o této otázce, zároveň s hodnocením těchto svědectví.

DUNIN-BORKOVSKI: Die junge Kirche. Borgmeyr, Hildesheim, cena 3.30 Mk. — Nové dobré dílo pro bohoslovce a kněze, ve kterém autor ze života prvotné Církve přivádí bohoslovce a kněze ke snaze, aby i v nás duchovním skutečným životem působil Duch svatý podobné zázraky, abychom mohli i my získávat druhé pro Krista. Kniha zdravé askese, hlubokého pohledu do skutečného života.

DYNAM-FUMET: La dívine oraison. Cahiers de la Quinzaine, Paris. — Sedm vět Otčenáše bylo tak dlouho meditoáno, až z toho povstala tato velkolepá knížečka, která jest vzácným ohlasem, který zanítíl Otčenáš v duši umělcemyslítele i modlícího se křesťana.

EIN LEBEN DES LICHTES. Schöningh, Paderborn, str. 256, cena 3.60 Mk. — Hluboký vnitřní život Škol. sestry Marie Bonaventury bylo třeba postaviti na svícen; skutečňuje žhavý ideál bl. Ludvíka z Monfortu, Marií spěje k Ježíši a k nejsv. Trojici. Životopis jest tak přirozený, že každá duše v něm najde zřídlo síly. Proč naše ženské řády nechávají své perly v zapomnění? U nás není půdy pro svatost?

GRANDMAISON DE LÉONCE: Ecrits spirituels, I. díl, Beauchesne, Paris. — Vysoce vzdělaný jesuita byl záro-

veň výborným duchovním vůdcem. Vybrali nyní z jeho konferencí a přednášek nejkrásnější místa, která jsou dobrým průvodcem v duchovním životě. Neocenitelná příručka pro duchovní cvičení, kniha, která učí, jak obléci Krista ve svém životě. Kniha jest proscena důkladnou znalostí křesťanského starověku a jeho příklady.

GROU: Die Schule Jesu Christi. Münster i. W. Alphon-sus-Buchhandlung, 1.—2. díl, cena 4.50 Mk. — Klasická rozjímavá kniha P. Grou vychází v druhém vydání, které shrnuje v jeden svazek oba díly. Již jsme se jednou zmínili o tomto dobrém díle, které znovu doporučujeme, protože poskytuje spolehlivou duchovní stravu. Život Krista Pána jest naší jedinou učebnicí duchovního života a proto nejdělejšími pro rozjímání jsou právě knihy tohoto rázu.

JAROŠ: Život podle Božského Srdce Páně. II. vydání, Dědictví svatojanské, cena 30 Kč. — Nové vydání užitečného a velmi praktického díla o duchovním životě od kněze, jehož jsme mnozí znali co světce skutečně svatého a dokonalého. Opravdová škola duchovního života psaná srozumitelně a při tom tak srdečně a vznešeně.

KLEINSCHROD: Konnersreuth. Angerer, Waldsassen. — Pokus o vědecký rozbor a výklad tohoto podivuhodného zjevu. Spisovatel chce býti nestranným a chce poctivě se pokusiti o řešení, zda jest tu naprosto nutno mluvíti o nadpřirozeném zásahu, aby se nakonec pokorně sklonil před posláním Konnersreuthu, jímž jest právě v době mimořádného největšího jubilea lidského spasení připomenutí lidstvu tajemství svatého kříže a utrpení Páně. Kniha psaná věřícím lékařem jest velmi dobrou příručkou pro studium vědecké této otázky.

LEBENSCHULE DER GOTTESFREUNDE. Kristkonnigsverlag, Metingen. — Jaká shoda myšlenky. Zatím co my připravujeme na delší leta rozvrženou sbírku životů 6vatých, dostala se mi do rukou sbírka životů svatých německé Katol. akce. Dosud vyšly svazečky života svatého Františka, Bernarda, Jana Křtitele a Oldřicha ze Štrasburku. Svazečky jsou svěže psány, vkusně vypraveny a ve dvojím vydání, na obyčejném a na luxusním papíře. Heslo sbírky jest: Každému jeho křestního patrona.

MAGER REGINA: Christliche Helden. Herder, Freiburg, 1933, dva svazky po 1.80 Mk. — Životopisy svatých psané pro děti od devíti let do jedenácti a od jedenácti do třinácti. Zkušená učitelka ukazuje v dobrém tomto pokuse, jak se dají životy svatých využiti a zhodnotiti při výchově.

RÜCKERT: Der volkische Beruf des Theologen. Osian-dersche Buchhandlung, Tübingen. — Přednáška profesora protestantské theologie jeho studentům o tom, že theologové a kněží musejí se sžiti s národem, že jej nesmějí opouštěti, že jejich postavení a poslání jest právě ve středu národa a jeho 06udů.

SAGOT DU VAUROUX Msgr.: *Saint Paul. Flammation*, Paris, str. 211, cena 12 frs. — Není tento životopis velkého apoštola zbytečný; bez učených úvah mohutnými a působivými tahy kreslí jeho obraz, který musí uchvátiti každého, kdo má jen trochu smysl pro vyšší ideje, pro veliké srdce. Zvláště příhodné pro inteligenta.

SCHMIDT-PAULIELISABETH VON: *Selbstexerzitionen. Ars sacra*, München, str. 160, cena 3 Mk. — • *Selbstexerzitionen S.-P.* jsou výslednicí náboženského literárního díla autorčina, která s opravdovým uměním slova se zjevuje i bohatou výhni náboženské nehlubší myšlenky; meditace její mají silnou chut výživné duchovní potrawy, která znovu posílí duši a prohloubí její výhledy.

SCHWESTER SIXTA: *Die Fraue von St. Claren. Kösel-Pustet*, str. 203. — • Stará kronika norimberského kláštera otvírá v knize svoje zažloutlé listy, ve kterých ale zůstala stará krása a duchovní bohatství abatyšy norimberské z kláštera sv. Kláry. Vystupuje před námi statečná, velká žena v dobách, kdy kvasila reformace, která na jedné straně statečně bojovala za jednotu víry a s druhé strany tuto jednotu také živě duchovně a hluboce prožívala.

ŽÁK FRANTIŠEK T. J.: *Eucharistie. Slezská lidová tiskárna, Opava*, str. 464. — Radostí jest referovati o homiletických spisech P. Žáka, jež se právem těší věrné oblibě u našeho duchovenstva. Má dvě vzácné vlastnosti; dogmatickou a historickou pravdu podává tak, aby se líbila, a potom mistrně užívá příkladu, jenž jest nezřídka úskalím kazatelským. Nový svazek jest rozdělen ve tři části: učení o Eucharistii, o mši sv. v minulosti a v přítomnosti, o Božském Srdci Páně. Z dobra tohoto spisu není vyloučen nikdo, neboť zároveň může býti dlouho zdrojem duchovní četby.

Z RŮZNÝCH POLI

ANCELET-HUSTACHE JEANNE: *Immaculée Conception. Flammarion, Paris*, str. 187, cena 10 frs. — Knížka A.-H. v *Les belles fêtes* chce především francouzským katolíkům ukázat hloubku a krásu svátku Neposkrvněného početí. Velebí město Marie Lyon, poslouchá dějiny učení o Nep. početí, rozjímá o Marii v díle spásy, zpívá mariánské chvály s ženskými řeholemi; potěší mariánské ctitele.

ANIZAN FELIX: *A la source de la Lumière. Desclée de Brouwer, Paris*, str. 154, cena 10 frs. — Originální meditace, rozhovory Božského Srdce Páně s duší, kterou vyvádí svým světlem z temnot rozumových zmatků a učí ji viděti velikost života z víry, pravého lidského života. Opravdu spisek velmi příhodný pro inteligenty, aby je nezchvátila pýcha rozumu.

AMANTE A.: Maria Cristina di Savoia. Paravia, Torino, str. 178, cena 9 lir. — Italští katolíci se zajisté právem snaží o beatifikaci M. K., sardinské královny; její život byl opravdu knížecí hlubokým pochopením smyslu lidského života i vysokého postavení, které její duši ukládalo tím větší povinnost živé křesťanské ctnosti. Životopis A. zanechává milý dojem pastelu.

BIBER MAX: Das Rennen im Kreis. Laumann, Diilmen, str. 96, cena 1.50 Mk. — Svěží, svérázné vyprávění hodiinek o příhodách jejich pána, od školní lavice přes válečnou bouři až po vstoupení do kláštera. Knížka jest poutavá a výchovnými myšlenkami získá mladého studenta.

BLOY: Lettres á Véronique. Desclée De Brouwer, Paris, 13.50 frs. Druhé číslo sbírky Courier des Iles přináší dokumenty nesmírné vzácnosti, totiž listy hrdince Zoufalce, pravým jménem A. M. Roulé, která měla velký význam v životě L. Bloya. Nevinost, prostota a srdečnost jsou vlastnostmi Bloya pišící této nešťastnici, která sotva umí čísti, kterou Bloy zvedá z bláta až k nebeským výsostem. Všem přátelům L. Bloya vřele doporučuji tuto novinku.

BONNET-EYMARD: Plans d'études missionnaires. Notre-Dame de Mongré, Villefranche, str. 74. — Na několika stránkách jest shrnut program základního studia misijních otázek: misiologie, domorodé kněžstvo, islám, lékařství v misiích. Rozvrh látky provází dost obšírná biografie. Jako separát ze student, misij. časopisu svědčí o opravdové snaze mladých nadšenců. IFP.

BRAUER: Der Katholik im neuen Reich. Kösel & Pustet, cena 1.60 Mk. — Autor hledá cesty, jak by se dalo uskutečnit, aby katolictví co nejvíce působilo kladně na nové uspořádání německé říše. Ukazuje na hodnoty katolictví, na jeho smysl pro společenství, víru v budoucnost jakožto na velké klady a přínosy pro stát. Volá po přemožení individualismu duchem společenství. Jest zajímavé sledovatí různé katolické projevy dnešního Německa. Jedno musíme říci, že jsme byli a jsme o celé této otázce velmi špatně, protože jednostranně informováni.

BRUNNER: Die Grundfragen der Philosophie, Herder, Freiburg, str. 294, cena 3.80 Mk. — Křesťanský systém celé filosofie pro prvou, ale důkladně a odborně vedenou orientaci. Jednotnost a srozumitelnost jsou hlavními znaky této knihy. Výhodou jest vlastní terminologie, osvobozená od obvyklého cizího nánosu.

BRUNO DE JÉSUS MARIA O. CARM.: Beauraing. Desclée de Brouwer, Paris, cena 5 frs. — Za neuvěřitelně nízkou cenu podává karmelitán P. Bruno a jeho druhové theolog, kriminalista a profesor medicíny, akta, dokumenty, studie a hodnocení fakt, jež rozvířily evropskou veřejnost v minulých týdnech. Není to ani schvalování, ani odsuzování, nýbrž prostě soustředění celé skutečnosti, celé-

ho faktu, prostudování jeho pak se všech hledisek, aby se připravila cesta k řešení. Kniha dá naprosto bezpečné a solidní informace o této věci.

DAS GEHEIMNIS DES FEGFEUERS. Josef Muller, München, str. 128, cena 2.15 Mk. — Neznámé duši bylo dáno pochopití veliké poučení očištění, zřízení Božího milosrdenství pro nemocné duše zemřelých. Knížečka útechy a zároveň mohutného líčení pravé dokonalosti. Přečtěte v advente.

DEMPF Dr. ALOIS: Kulturphilosophie. Ve sbírce Handbuch der Philosophie, IV. Abt, Beitr. E.: Staat u. Geschichte; Verlag R. Oldenbourg, München—Berlin, str. 138. (Lieferung 35—36.) — Autor (katolík) vychází od dosavadních názorů na kulturu snaží se stanovití její objektivní hodnotu. Podává přehled filosofického myšlení o vzniku, podstatě a významu kultury, o poměru kultury k životu, o vztahu mezi kulturou a civilisací. Kniha opírající se o znalost staré i moderní filosofie přináší mnoho nového k řešení této otázky zvláště v poslední době tak časové a proto zasluhuje pozornosti. Doporučujeme. dž

DODEMAN CH.: Le proscrit. Bonne Presse, Paris, str. 256, cena 3 frs. Dobrý katolický román z dob veliké revoluce, ukazující na velikost utrpení věrných Kristových; tuto stránku dějin vydavatelé překladů do češtiny rádi nechávají v temnotě, ač na př. tento se vyrovná dobře Dumasovým románovým historiím.

ENGELHARDT ZEPHYRIN OFM: The Missions and Missionaries of California. Vol. I. Lower California, str. 784, Vol. II. Upper California (gen. hist. I.), str. 706; San Miguel Arcangel, str. 92; San Antonie de Padua, str. 140, Mission Nuestra Señora de la Soledad, str. 88; San Buenaventura, str. 180; cena první sv. po 4 dol., další ve dvou sv. po 2.50 dol. Vyd. Old Mission, Santa Barbara, Calif. — Obdivuhodné dílo ovoce veliké badatelské archivní práce misijních dějin v Kalifornii, ať přímo od začátku evangelizovaných františkány nebo jimi po zrušení jesuitů převzatých. První svazky jsou již v II. vyd. a plně si toho zasloužily, jest málo tak důkladných děl, které sledují rozvoj krok za krokem a při tom neupadají do malicherností a dovedou zachytití souvislost díla misijního s rozvojem veškerých dějin. E. dovedl spojití požadavek přísného historika s povinností učiniti dějiny milé i čtenáři, tu dá vystoupiti více velikým misionářům, tu sleduje duši domorodce, jinde opět líčí dobu, vždy barvitě a neustranně. Detailním zájmům jsou věnovány menší svazky monografií o jednotlivých misiích kalifornských, jejichž počátky sahají do XVII. stol. a mají tedy archivy o čem z jejich dějin hovořiti. Vzácné dílo.

GEORGES EMILE, CJM: La congregation de Jésus et Marie. Vitte, Lyon, str. 230, cena 13 frs. — Autor příjem-

ným způsobem seznamuje se životem a dílem velikého duchovního mistra sv. Jana Eudes, jenž vedle vzácných spisů zanechal řeholní rodinu kongregaci Ježíše a Marie, krátce zvanou Eudisty. Přehledný obraz dějin kongregace provádí stručný nárys eudduchovního učení a života v kongregaci. Dobrý zdroj dosti obšírného prvního poznání Eudistů.

GUILLAUME A., miss.: *Mes délices en Dieu*. Desclée de Brouwer et Cie, Paris, str. 124, cena 4 frs. — Knížečka (ze série *Matinées chrétiennes*) třiceti meditací francouzského způsobu o Bohu a o jeho vlastnostech; z části dogmatické vyvozuje originálně životní závěry.

HABRMEHL: *Die Abstraktionslehre des hl. Thomas von Aquin*. Koch, Speyer a. Rh. — Hle, zase jedno dobré dílo o základech pochodu lidského myšlení, nauka o abstrakci podle sv. Tomáše. Moderně jest zpracována nauka Tomášova o našich schopnostech abstrakčních, o pochodu tvoření lidské myšlenky. Druhá část pojednává o prostředcích této abstrakční a tvořivé práce. Třetí pak o výsledku této abstrakce, o poznávání podstaty, jednotlivosti. Kniha končí dobrou studii o pravdě a pravdivosti. Kniha ukazuje, že thomismus může klidně postavit se nejen vedle, nýbrž i nad všechny teorie o lidském myšlení svou experimentalistikou, kterou jí upírají jenom ti, kteří thomismus znají z pamfletů.

HANSEN: *Beiträge zur paedagogischen Psychologie*. Munster-Verlag, cena 2.80 Mk. — Dílo bylo vydáno na podnět německého svazu pro vědeckou pedagogiku. Prvá část knihy předkládá systém pedagogické psychologie. Oba autoři tohoto oddílu vyrovnávají se se všemi současnými proudy v ped. psychologii. Druhý díl vypracovává psychologii školního vzdělávání. Celá řada nejlepších německých pedagogů a odborníků jako Hansen, Muchov, Winzen, Moers, Allers. Tento druhý díl, který si všímá odborných škol a jejich práce, práce v mateřských školách, ve vyšších třídách, práce o obrazivém tvoření dětském, o mravním a náboženském vývoji psychologie dětské. Není snad otázky pedagogické, která by tu nebyla probrána s psychologického hlediska. Nízká cena umožňuje našemu učitelstvu zaopatření a studium této důležité knihy.

IMITATION DE JÉSUS-CHRIST. Desclée de Brouwer, Paris, str. 268, cena 15 frs. — Kanovník Grolleau uveřejňuje nový překlad *Následování* s předmlouvou Baumanovou; snaží se co nejvíce zachovati ráz dikce slavného autora, ale proto není překlad méně srozumitelný nebo dokonalý. Nový projev vážnosti k *Následování*.

JACOB: *Der Geist der Erziehung*. Badische Verlagsbuchhandlung, str. 216, cena 3.50 Mk. — Osobitou pedagogiku přináší tato kniha. Psána je s vysokého hlediska.

Šestnáct kapitol všimá si právě nejobtížnějších kapitol z vychovatelství. Velké plus knihy jest čerpání ze staré moudrosti vychovatelské starých svatých Otců. Otázky individuální výchovy ke ctnosti sebevýchovy jsou podány jedinečným mistrným způsobem.

KRAMER F. A.: *Das Rote Impérium*. Kósel u. Pustet, Múnchen, str. 214, cena 4 Mk. — Kramer sice přísně dbá pramenných odkazů na bolševické publikace především, ale jeho cílem jest působivá malba Ruska zbolševisovaného a odbožštěného i mravně zeslabeného; obraz kreslený z přímého pozorování a osvícený jasnými ideami křesťanské kultury sevře čtenáře.

LECLERQ A.: *Les cathédrales d'Arras*. Nouv. Soc. du Pas-de-Calais, Arras, str. 78, cena 5 frs. — Stručná informativní brožura o dějinách předrevoluční a porevoluční arraské katedrály, která teprve letos byla zhruba vzkříšena a veliké spousty, způsobené světovou válkou.

LE ROY MSGR A., C. S. Sp.; *Un martyre de la morale*. Beauchesne, Paris, str. 86, cena 3 frs. — Nejlepší důkaz o „snížení“ ženy křesťanstvím: obět života P. Maupeou, mladého kněze misionáře, jenž takřka na začátku svého díla padá násilnou rukou pro ochranu křesťanky, prchající před polygamií. Knížečka vydá leckde za obšírný apologetický traktát. IFP.

LIERTZ HRABÁN: *Die Naturkunde von der menschlichen Seele nach Albert dem Grossen*. Bachem, Kóln, cena 2.90 Mk. — Lékař a dušeznalec Liertz, který vydal již řadu dobrých knih morální psychologie, prostudoval bohatý klenot psychologie středověké, jaká jest složena v knihách tohoto universálního doktora, sv. Alberta Velikého. Ukázal Alberta v jeho síle experimentální. Kniha jest dobrým příspěvkem ke kulturní historii středověké. Jest to výtečná psychologická metafysika, smím-li tak říci. Všechny otázky poměru duševních pochodů k lidskému tělu jsou v knize prostudovány.

LIPPERT S. J.: *L'Eglise du Christ*. Vilte, Lyon, str. 300, cena 15 frs. — Francouzi nemají nedostatek náboženské literatury a přece si přeložili Lippertovo dílo o Církví; tato skutečnost je výmluvným potvrzením našeho doporučení tohoto vzácného moderního díla o starých pravdách. Překlad má výhodu láce, stojí i na naše poměry nepatrný peníz. Mladým inteligentům, zvláště hledajícím, otevře nové výhledy na Církev svatou, duchovnímu podá nové myšlenky.

MERKELBACH BENEDICTUS HENRICUS: *Summa Theologiae Moralis*, Tom. III. Desclée de Bouwer, Paris, str. 958, cena 40 frs. — V nauce o svátostech se ukáže mistr mravovědy, zda umí bezpečně uniknouti výstřední obšírnosti nebo stručnosti. Autor ve 3. svazku své mravovědy toto mistrovství prokázal. Jakost zvláště tohoto

svazku nejlépe pochopí, kdo zná německou dogmatiku Bartmannovu, jíž je dílo M. zrovna protějškem a stejnorodým doplňkem. Výstižná stručnost se pojí s bezvadnou úplností obsahu i s bohatostí, když na př. při svátostech uvádí i podrobnosti liturgické, právnícké a exegetické. Všimnul si nejnovějšího na každém poli, při manželství přesně a spolehlivě zaujal stanovisko k regulaci natality podle tak zvané metody Knaus-Ogino. Spolehlivost knihy je vyznačena i tím, že pro jistotu se přidrží rád názoru přísnějšího. Přehledy vědeckého stavu otázek jsou podány v takové přehledné jasnosti, jak to vídáme zřídka; na př. přehled otázky o starokřesfanské zpovědní kázní, -es-

MEŠKO XAVER: *Obrázky*. Společenská knihtiskárna, Přerov, str. 256, cena 13 Kč. — A. Horskovi, hlavnímu překladateli Meškovi, máme zač býti vděční; Meškovo literární dílo je tak krásné, tak bohaté mravní silou, že můžeme se jeho překlady opravdu pochlubiti. Ani velmi náročný čtenář nemůže býti nespokojen. Meško zná spojit myšlenku i slovo.

MILLER: *Der Individualismus als Schicksal*. Herder, Freiburg, str. 320, cena 6.20 Mk. — Kniha Millerova, psaná s vysokého hlediska katolického, chce říci, že individualismus, o jehož rozšíření se tolik přičinila moderní poesie, dosáhl dnes vrcholu své největší krise. Miller správně formuluje poesii pravou jakožto hlas Boží v lidu, jehož jest básník tlumočnickem. Dále mluví ještě přesněji a nazývá poesii formovaným vyjádřením duchovní plnosti. Když jest tedy. poesie písní před tváří věčnosti, měla by býti pojícím prvkem, prvkem, který by tvořil a budoval společenství. Miller správně vidí v poesii čoučku, ve které se sbíhají všechny paprsky životní, kultury, náboženství, filosofie, vědy. Při tom jsou v knize probrány moderní otázky literární kritiky, otázka katolické literatury, všechny literární moderní formy jsou tu podrobeny hodnocení. Těžko odložíte knihu před úplným přečtením.

NOTZEL: *Vom Umgang mit Arbeitslosen*. Kohlhammer, Stuttgart, cena 1.80 Mk. — Velký a tíživý problém zařaditi nezaměstnané do takové péče, aby nezaměstnaný nebyl vyřazen z lidské společnosti, dáti mu práci, třeba neproduktivní, jak se industriálně říká. Všechny stránky této otázky, náboženské, politické, sociální, hospodářské, poctivě probrány. Kněžím, učitelům a zaměstnavatelům otvírá kniha velké možnosti.

PALUEL-MARMONT: *En casoar et gants blancs*. Nouvelle société d'édition, Paris, str. 247, cena 12 frs. — Prosté, mohutným dojmem působící vzpomínky na hrdinství mladých francouzských důstojníků ze světové války; nevelebí krvelačnost, nýbrž pravou vojenskou ctnost, nezatačující lidství. Zušlechtí studenty aspiranty.

QUATRE-VINGT JOURS aux mains des rouges. Imprí-

merie des Lazaristes, Péping, str. 92. — Deník sester Dcer lásky ze zajetí u rudé bolševické armády v Číně, který nám poslala láska našeho vzácného přítele P. Zemana, upoutá srdečnou prostotou vzpomínek sestry na utrpení, které se pojí s dlouhým řetězem výkupných obětí za spásu Číny. Vybereme kapitolu i pro naše misijní články Ze zlaté legendy za moří. IFP.

SMULDERS: De la continence périodique dans le mariage. Letouzey, Paris, str. 220, cena ? — Nový pokus o obhájení a zajištění metody Ogino-Knaus v otázce tak zvané periodické zdrženlivosti. Dr. Smulders koriguje a doplňuje teorii Oginovu a připojuje ke své lékařské studii studii morální o mravní stránce této otázky z pera je-suity Heymeijera. Encyklika Časti connubii zmiňuje se o užití oné doby přírodou samou danou jakožto neplodnou, ale považují za pochybené veřejně rozváděti tuto otázku. Pouhý cit křesťanský se bouří proti tomu.

ŠOLOCHOV: Rozrušená země. Sfinx, Janda, Praha. — Živé líčení osudů ruské vesnice pod reformou sovětské práce. Kniha jest eposem kolektivisace pětiletky. V románě jest popsán živě boj s kontrarevolucí. Autor rozvíjí agrární plán sovětského Ruska. Pojmy známé z novinařských zpráv jsou zde zasazeny do rámce života. Šolochov neidealizuje, nýbrž referuje. Stojí 35 Kč.

SVOBODOVA NINA: Duše fresek. Fond Jul. Zeyera, str. 168, cena 10 Kč. — Duše fresek jsou hodny cti Zeyerova fondu; jemnými, pevnými tahy vnikají do hloubky krás životních i tvůrčích zápasů starých italských mistrů, kteří promluvili k duši básnířky svými díly. Připraví krásnou chvílku.

THAUREN DR. JOH. SVD: Der Einfluss der Mission und des Missionsgedankens auf die Geistesgestaltung des 18. und 19. Jahrhunderts. Missionsdruckerei, St. Gabriel, str. 22, cena 3.80 Kč. — Úvodní přednáška vídeňského profesora misijních věd podává zajímavý pohled na význam misí v duchovní činnosti vynikajících mužů, na př. Leibnize, Lessinga, Herdera, Voltaira atd. Bilance dopadá pro misionáře velmi dobře. IFP.

VON BREDA GREG, OMCap: Die Muttersprache. Westfällische Vereinsdruckerei, Münster i. W., str. 192, cena 5.75 Mk. — Úkolem vědce jest ukázati význam zdánlivých maličkostí; studie P. v. B. probírá široce problém řeči v misijním díle; již první díl povšechného rozboru problému získá čtenáře přes všechnu vědeckost, tím více dějinný přehled řešení důležitosti a přípustnosti národních řečí v pokřesťanění národů. Vážné a srdečné podání osudu cyrilometodějské slovanské liturgie přesvědčuje o opravdovosti a lásce k věci i v bodech, kde není možno se přímo přesvědčiti o nestrannosti. Kniha víc než pouze misijního zájmu. IFP.

PROSTŘEDNÍK

(Kurs o kněžství 2.)

Jeden jest váš prostředník Ježíš Kristus. Pravý prostředník mezi Bohem a lidmi, mezi nebem a zemí, protože v něm se setkala božská s lidským. Byl pravým člověkem a byl skutečným Bohem. Protože nesl všechny naše slabosti, protože nesl všechny naše rány, protože ve všem nám byl učiněn podobným, vyjma hříchu. A jestliže nebyl nám podobným ve hříchu, tím větší a tajemnější je jeho spojení s námi, když přijal za nás všechny naše následky hříchu. Ale zároveň byl plný milosti. Byl hlavou nového lidstva a proto obdržel tolik milostí, abychom my všichni mohli obdržeti z milosti jeho. Byl Bohem a všechny jeho činy byly činy Bohočlověka, takže všem těmto činům se dostalo nadpřirozené, věčné, nekonečné, božské ceny. Tak spojil v sobě nebe se zemí.

Tento ale Kristus zároveň v sobě spojil celé lidstvo. Byl totiž hlavou nového lidstva. Usmířil nás svou smrtí, zaplatil za nás Otcí nebeskému, vlil nám nový život. My všichni přijali jsme od něho a z něho milost nad milost. Proto jest opravdu středem, ve kterém se scházelo celé lidstvo, kde se slévaly všechny naše vzdechy a touhy, středem, ve kterém čekala nás plnost božství, ke které nás povolal Otec nebeský.

Býti prostředníkem znamená spojovati dva póly, mezi nimiž stojí prostředník. Kristus Pán přivedl opravdu lidi k Otcí a opravdu odevzdal božskou lásku a ostatní Boží dary zemi.

On nás smířil s Otcem nebeským, když za nás zaplatil, když padla za nás oběť, která odčinila nekonečnou urážku Boží, neboť jeho oběť pro spojení s osobou věčného slova měla věčnou, nekonečnou cenu. Spasitel zaplatil za

nás nejenom měrou dostatečnou, nýbrž vrchovatou, zaplatil a přeplatil naše urážky a proviny a dluhy v nebesích. Proto se stalo jeho srdce, ze kterého vyšla Církev neposkvrněná, ze kterého vyšlo mystické tělo Páně, branou, kterou jsme se vrátili domů k Otci. My bychom sami se nemohli odvážiti k Otci nebeskému, protože všechno, co nabízel člověk, neslo stopy prvního hříchu. Člověk marně proléval krev zvířat i lidí, marně se snažil podat oběť důstojnou Bohu. Mezi Bohem a námi ležel jako lavina první hřích, jež bylo třeba odčinit a zah zadostučinit.

Kristus dále zprostředkoval mezi Bohem a námi tím, že nám přinesl božské dary. Přinesl nám nejprve Boží odpuštění a pak zase jeho ztracenou lásku. Přinesl ale nám nekonečně více. Nejenom že nás spojil s Bohem, Stvořitelem a Pánem rozhněvaných, nýbrž přinesl nám účast na životě Božím. Tak nám přinesl Ježíš veškeré bohatství Boží, jež celé nám dal, abychom Boha požívali, abychom jednou vešli do jeho věčného dědictví.

Nskončilo svaté kněžství Kristovo. Trvá věčně. Na věky trvá ovoce jeho lásky, na věky trvá ovoce jeho oběti na kříži. Nebesa a svět pomínou, ale slova Páně nepomínou. Věčně stojí oběť Kristova před tváří Boží velebnosti a věčně se za nás přimlouvá. Ale Kristus chtěl ještě více nám sblížití svoji oběť, a proto chtěl, aby jeho prostřednictvím bylo i smysly postižitelné, aby stálo nejen před Bohem, nýbrž i před námi.

Abychom se mohli stále a vždycky lidským způsobem, lidem přístupným způsobem a lidem přiměřeným způsobem přibližovati k Bohu a přesvědčovati se o jeho blízkosti k nám a naší k němu. Proto si zvolil svoje zástupce. Jeho svaté kněžství trvá na věky. On jednou vešel do svatyně, On jednou zprostředkoval

mezi Bohem, on navěky stojí mezi Bohem rozhněvaným a hřešícím lidem, který potřebuje odpuštění, jehož si sám nemůže vymoci.

Vyvolil si lidi podobné nám, stejné s námi, které vyvýšil tím, že je jmenoval zástupci svého kněžství. Jim odevzdal svoji oběť, svoji pravdu, všechno ovoce své oběti. Učinil je služebníky svého kněžství. Mají zpřítomňovati, smyslům představovati jeho oběť a bohatství milosti, složené do svátostí. Spasitel věděl, že lidé budou potřebovati viditelného, smysly postižitelného ujištění, že jim bylo přisouzeno ovoce jeho oběti, ujištění osobního odpuštění, které on všem najednou na kříži zjednal. Chtěl, aby lidé měli na věky co podati svýma rukama Otcí nebeskému. Proto jim dal a zvětšil svoji oběť, aby ji mohli stále podávati, protože nic lepšího a dokonalejšího nebudou míti. To vše potřebuje přísluhovatele těchto dobrodiní.

Tito přísluhovatele slují kněžími. Svěcením kněžským, to jest nezrušitelným znamením, byli vyvolenci Církví přivtěleni ke Kristu a k jeho kněžství. Stali se přísluhovateli jeho tajemství, rozdavači jeho darů, údy jeho kněžského úřadu. Svěcením kněžským stali se kněží Kristovými rty a Kristovými rukama. Jeho jménem přece pronášejí slova proměňující, jimiž zpřítomňují to, co Kristus jednou pro vždy podal nebeskému Otcí. Jeho rukama jsou ruce kněžské, které rozhřešují kající.

Tak se stávají kněží prostředníky. Jediného máme prostředníka Krista, ale všichni kněží jsou prostředníky jakožto služebníci, přísluhovatele tohoto jediného kněžství jako ti, kteří toto kněžství v jeho viditelné stránce předávají všem lidem, je zpřítomňují od věků do věků. Tak koluje v kněžských rukou svatý kalich krve Páně až do té chvíle, kdy skane na svět poslední určená, vyměřená krupěj krve Páně,

po níž bude vyřčeno slavnostně *Ite missa est*. Jděte, nebesa i země, všechno může ustoupiti, všechno může odejiti, protože byla naplněna míra oběti Páně. Tehdy kněz pronese velitelské slovo, až bude sloužena poslední oběť a na jeho slovo se zvrátí nebesa i země. To poslední kněz poslední mši ukončí tento pozemský svět, časné putování vesmírem.

Kněz je prostředníkem mezi Bohem a lidmi, protože podává nebi usmíření a protože zemi předává dary, plynoucí z tohoto usmíření. Kněz obnovuje, zpřítomňuje oběť Kristovu na kříži, oběť, která byla a jest nejdokonalejším klaněním, díkůčiněním, zadostučiněním, smírem. V síle této oběti smiřuje pak nás všechny denně s rozhněvaným Bohem. Je kněz lidským prostředníkem, protože v síle prvního odpuštění, které nám zjednal náš Mistr, odpouští i on všechny naše hříchy, tolikráte a tolikráte. Smiřuje nás s Otcem při křtu svatém, kdy nás činí dítkami Božími, vrací nám toto dětství Boží, když jsme je ztratili hříchem.

Kristus Pán totiž nám zjednal předem všechny milosti a odpuštění, ale ještě jest třeba, aby nám toto odpuštění bylo přivtěleno. Jako lidé pak potřebujeme, abychom měli i vnější jistotu o tomto odpuštění. Viditelné kněžství nám dává viditelně ono neviditelně nám udělené odpuštění a smíření. Tak jest kněz naším prostředníkem u Boha za jedno, protože příslužuje hlavnímu prostředníku, jednak proto, že spojen s tímto Kristem, jediným Knězem na věky, jest spojen s Kristem Bohočlověkem, jednak proto, že zůstává skutečným člověkem s lidskými úkony, které nám nadpřirozené dary, neviditelné dary neviditelného velekněze tak sblížíjí, nám tak lidsky přibližují.

Toto jest velikost katolického kněžství, velikost spojení s jediným knězem Kristem, jenž jednou vešel do svatyně a tam přinesl Otci

svoji krev a svůj život a svoji poslušnost Bohočlověka. Nebude lépe u nás, dokavad si všichni jasně neuvědomíme ve všech slovech a skutcích, že jsme kněžími na věky podle zákona Kristova, že jsme kněžími jedině v Kristu a že toto přivtělení ke Kristu nám klade přísné povinnosti, že nikdy nesmíme připustit tuto pustou zásadu, že můžeme býti kněžími jenom v kostele a venku pak — lidmi jako druzí. Kněz na věky, jako Kristus knězem na věky, kněz ve všem, v celém jednání, v celém smýšlení, kněz každým svým krokem.

Nebude lépe, dokavad katolíci nebudou se také na nás dívati jako na přísluhovatele tajemství Božích, kde všechno lidské i chyby lidské musejí zmizeti před oním důstojenstvím spojení nás s kněžstvím Kristovým. Nebude lépe, pokud si věřící neuvědomí a neprovedou do důsledku, že kněz jest prostředníkem mezi Bohem a jejich bídou, a pokud budou ustavičně kněze snižovati na politické, nacionální, národohospodářské agitátory, odborné vědecké znalce a pokud je budou odtrhávati soustavně od oltáře, pro nějž byli vysvěceni. Mladí studenti, zamyslete se nad tímto a ostatními články o kněžství, než se budete rozhodovati o svém povolání. Jestliže ucítíte hlas volajícího v duši, abyste zasvětili život Jeho kněžství, uvědomte si, že není povolání krásnějšího než zavláčovati zem krví Páně, zkypřovati ji Božím slovem, než přinášeti zemi a jejím lidem odpuštění a podávati k nebi ve svaté oběti, v modlitbách všechny potřeby, všechny vzdechy a všechna zadostiučinění, která se rodí v Krvi Páně. Pojdte, aby nebyl na mnoha místech u nás přetržen kruh podávajících si svatou číši Krve a lásky Páně.

P. M. Silvestr Braitó O. P.

OBRÁCENÍ SVATÝCH

Dvojí omyl zavínil, že osobnosti svatých byly vyřazeny z proudění křesťanského života. První omyl jest názor, že svatí byli, aspoň nejčastěji, tak, jak se psávalo: „narodil se ze vznešených rodičů a již od kolébky projevoval známky budoucí svatosti". Druhý omyl jest názor o obrácení svatých, totiž názor moderní náboženské teorie. V prvním názoru se jeví svatost jako něco daného již člověku hotové do kolébky; komu to tedy není dáno, marně by o to usiloval, a komu je to dáno, má již svou cestu a nepotřebuje jiných svatých pro vývoj svého náboženského života, leč snad aby zázračně pomáhali odstraňovat! svízelné náhody. Takový důsledek byl zřejmý z názoru, a proto byli svatí zbaveni tiše svého místa v proudění životních sil náboženských.

Druhý názor bere obrácení jako východisko svatosti; ale obrácení jako náhlé vzplanutí, zachvácení pocitem božství, které nastalo bez předchozí přípravy, u příležitosti zvláštního duševního dojmu z nějaké události. Avšak takové silné zážitky jsou řídké výjimky na okraji životní cesty, kdežto náboženský život jest povinné pravidlo a povinná cesta sama. Proto také tato „obrácení" a z nich plynoucí „svatost" jsou pro každého jednotlivce svérázná, nenapodobitelná a neopakovatelná, nehodí se pro druhého. A zase takoví „svatí" musí stati jen vedle cesty ostatních, třebaš jako sochy, ale jen jako mrtvé sochy.

První názor o hotovosti osobností svatých jest omyl proto, že nikdo z našich svatých neoctnul se na světě jako hotová osobnost; vždyť o samém nejsvětějším vtěleném Synu Božím jest napsáno v evangeliu, že prospíval moudrostí a milostí, to jest svatostí, u Boha i u lidí. Osobnost svatých nebyla hned od počátku tak

hotová, že by více nerostla podstatně, nýbrž jen tak asi, jak roste tělo narozeného člověka. Naši svatí jsou podstatně jiné osobnosti a jdou podstatně jinak do náboženského života, než „svatí“ kteréhokoli náboženství. Svatí všude jinde jdou bezpodmínečně za svými osobními dojmy a svými vlastními náboženskými cestami; proto také se již zřetelně ukázalo, že tito nekatoličtí svatí vždy měli své vlastní náboženství, odlišné od náboženství dosavadního, třebaže v něm žili dále: vytvořili nejen novou cestu, nýbrž nové náboženství.

Ale naši svatí nemají před sebou duchovní pole bez cest, aby svou hotovou osobností v něm razili svou novou cestu k Bohu. Mají cestu přesně předem vyznačenou, a to cestu, která nesnáší předpokladu hotové osobnosti, nýbrž stojí na předpokladu pokroku, vývoje. Mají cestu vyznačenou slovy evangelia, Kristem prohlášenými: „Já jsem cesta.“ Pro naše svaté jest možná jen jedna cesta, i jediná, totiž cesta následování Krista, mimo niž není u nás nejen svatosti, nýbrž ani náboženského života křesťanského. Následování Krista jest dále ještě vymezeno zásadami víry a církevní autority, podle slov Páně: „Kdo vás slyší, mne slyší.“

Upíná nauka o tom jest v listě Efeským 4, 11: „On (Ježíš Kristus) také dal některé za apoštoly, jiné za proroky, jiné za evangelisty, jiné za pastýře a učitele, aby *za účelem zdokonalení věřících konali službu* a vzdělávali tělo Kristovo, až bychom se sešli v jednotu víry a poznání Syna Božího, *v muže dospělého, v míru věku plnosti Kristovy.*“ To jest všeobecný zákon, platný bez výjimky pro každého, jenž jest součástíou tajemného těla Kristova, pro svatého i pro posledního nejnedokonalejšího, právě tak jako zákon o následování Krista.

Naši svatí proto rostli. A právě tento jejich

růst musí státi prostřed živého proudění náboženských snažení; nejen jako poslouchající naše prosby, nýbrž napřed a nejvíce jako učitelé následování Krista. Náboženský život, to jest následování Krista, jest úkol ve svém celku závratné výše a až děsivé vážnosti. Má svůj vysoký cíl a proto i svůj pozvolný postup, postup o sobě vyžadující určitého trvání, nikoli krátkého. Neboť cílem trvalého úsilí náboženského snažení jest vznešená osoba vtěleného Syna Božího v celé své dokonalosti spojení Božství s člověčenstvím. Vtělený Syn Boží je vzor, obraz křesťanství, prvorozený, nejlepší z bratří, podle jeho obrazu má býti křesťan, jak učí svatý apoštol Pavel. Vtělený Syn Boží je vzor uskutečnění ideálu Boží vůle o svatosti lidského života. Uskutečnění sice takovým způsobem, jakého nikdo nikdy nedosáhne, a ovšem ani dosáhnouti nemůže, kdo jest pouhý člověk. Avšak právě z toho se jeví křesťanský život ve svém pojmu následování Krista jako povinnost, která nikdy není u konce v pozemském životě, protože jest označena slovem Kristovým: „Budte dokonalí, jako Otec váš nebeský jest dokonalý“ a slovem sv. apoštola Pavla: „Buďte následovníky mými, jako já jsem Kristovým.“

Při následování Krista u svatých tedy nepadá na váhu a není výrazností života svatých a jejich významu to, co bylo jejich čistě osobním rázem, třebaš již ty „známky budoucí svatosti od kolébky“. Rozhodujícím a vlastním významem jest *věc* následování Krista. Nepadá na váhu jejich svérázný způsob jednání v následování Krista, nýbrž to, co ve své osobnosti vytvořili ze vzoru-Krista. Což jest vlastní povinný náboženský život všech, toto tvoření. Proto křesťanský náboženský život nemůže býti vůbec náboženským životem bez svatých, kteří ukazují veliké kroky k cíli a ve-

liké úspěchy, dosažitelné. Bez pozorování a sledování těchto nad prostřednost vynikajících postav by zůstávaly jen zákrsky a ještě zákrsky stále zakrslejší.

Svatý apoštol Pavel má dvě formulky, častěji opakované, pro křesťanský život v následování Krista: „V Kristu Ježíši“ a „Oblecte Krista“. Obě formulky byly již předmětem nemalých knih bohovědných, a ukázalo se, že v nich můžeme viděti obojí, i smysl následování Krista, i nezbytnou složku tohoto následování, totiž **obrácení**. Obrácení totiž je nutným předpokladem následování Krista a svatí by nemohli stati prostřed náboženského života jakožto následující Krista, kdyby tam nestáli již svým obrácením.

Katolická nauka rozlišuje v náboženském životě trojí obrácení. Obrácení přijetím pravé víry; obrácení kajícího návratu z hříchu k posvěcující milosti; obrácení k soustavnému a dokonalému následování Krista. Z toho rozdělení je nutné nejprve zdůrazniti, že pro nás a pro naše svaté není vůbec onoho obrácení, o kterém mluví moderní náboženští teoretici pod vlivem příhod v amerických sektách. Obrácení ve smyslu přijetí víry se nikterak neprojevuje zvláštním vlivem, rozhodujícím ráz osobnosti svatých, neboť je to jen podmínka, bez níž nelze žiti duchem. Odborníci praví, že mezi našimi uznanými svatými jest poměrně málo těch, kteří prožili obrácení druhé, z hříšnosti do života milosti. Také ono není rozhodující.

Rozhodujícím jest obrácení třetího způsobu, a to u všech našich svatých. To byl počátek jejich svatosti vlastní, obrácení k dokonalému následování Krista. Nastává tehdy, když si duše uvědomí dosah náboženského života, jakožto následování Krista, cenu cíle a cenu překážek, povahu cíle a povahu překážek. Z toho

uvědomení povstává v duši nesmírné napětí, které vyburcuje nejlepší a největší síly ducha, připraví pod vlivem milosti k nejlepším a největším milostem, a nastává největší úsilí, všechno podříditi ideálům následování Krista, všechno zaříditi do této cesty. U rozličných osobností mají průvodní jevy tohoto obrácení rozličný osobitý ráz, ať náhlých úžasných skutků sebezapření, odloučení od lidí a věcí, nebo i příšerných duševních trýzní. Ale to všechno jest jen zase na okraji cesty, i na okraji významu svatých. Podstata jest skutečné obrácení k dokonalému následování Krista.

I v tomto smyslu musí svatí stati prostřed živého proudění náboženského života každého křesťana. Neboť z rozvedeného pojmu následování Krista plyne, že toto obrácení v třetím smyslu jest povinné a musí nastati, má-li nastati skutečné následování Krista, jež jest pro všechny a pro každého povinné. Platí-li slovo Kristovo o neslučitelnosti světla a temnoty, platí-li slovo o nemožnosti spolčení Krista s Belialem, vidí se, že musí tu nastati obrácení, vědomé odvrácení, bolestné odvrácení, a tak silné přimknutí k následování Krista, že se na ně nezapomíná.

Snad je nyní viditelné, jak potřebnou náboženskou složkou jsou svatí svými osobnostmi, a jak každý svatý jest pro každého zajímavým předmětem náboženských myšlenek o prolínání přirozeného nadpřirozenem, aby byla ry-
zost dětství Božího. P. Em. Soukup O. P.

KRISTUS V CÍRKEVNÍM ROCE

//. *Skrytý život.*

Po vánocích, po příchodu Páně, slaví liturgie skrytý život Kristův. Příchodem východních mudrců k chudým jesličkám se končí slavné

chvíle dítěte Ježíše, přichází bolestný útěk do Egypta a pak tichý, skrytý život v ústraní svaté rodiny. Ještě jednou ukáže božské dítě svou slávu, když při pouti do Jerusalema usvědčuje šedivé učence židovské — ale to už je sláva spojená s bolestí pro Marii a Josefa. Jestliže Církev dává číst tento text evangelia právě na svátek sv. rodiny, není to pro tento záblesk slávy ani tak pro bolest svatých pěstounů, jakou pocítili při ztrátě božského dítěte, jako spíše pro slova, jimiž končí tato perikopa: Byl jim poddán. Prospíval moudrostí a milostí u Boha a u lidí a vedl život skrytý... A ještě jeden okamžik z tohoto skrytého života připomíná nám liturgie: obětování ve chrámě. Více ani nemůže nám říci, nechce-li se uchylovat od svatých stran Písma, které je tak chudé na vypravování o tomto skrytém životě našeho Spasitele. To nám však stačí, aby náš obraz byl dokonale ucelený.

Není bez zajímavosti všimnouti si, že první slovo Kristovo, které zaznamenává Evangelista, je z této doby. Sv. Lukáš, který měl nejlepší zprávy o tom od samé svaté Panny, popisuje pout rodiny do Jerusalema, která skončila tak tragicky pro Marii a Josefa. Ke svému velkému úžasu pozorují na zpáteční cestě, že Ježíš není v zástupu. Jaká bolest sevřela srdce těchto svatých lidí, dovede pochopit jen ten, kdo ví, co to je mít Krista a co to je ztratit Krista. Byla to ztráta nezaviněná, ale byla to přece jen ztráta a jestliže každá ztráta je bolestná, tím více bolí ztráta Ježíše duši, která ho miluje celým srdcem. — Po dlouhém hledání našli dítě ve chrámě uprostřed židovských učitelů a zákoníků, uprostřed těch, jimž on jednou vytkne, že jsou obílenými hroby a oni ho za to pověsí na kříž. Jestliže jednou bude uvádět svou nebeskou naukou v podiv celý svět, uvádí nyní v údiv učící synagogu... „Synu, co jsi

nám to učinil?" táže se s bolestí Maria. A on odpovídá: „Proč jste mě hledali? Což *jste nevěděli, že se musím zabývatí záležitostmi svého Otce?*“

Hle, první zaznamenané slovo božského Slova. V něm je vyjádřen celý jeho život, celé jeho dílo, celá jeho osobnost. Můžeme se divit, když praví Evangelista, že Maria a Josef nepochopili, co jim Ježíš pravil? Naopak, spíše bychom se museli divit, kdyby tomu porozuměli. Maria věděla, že její božský syn nemůže jinak jednat než dokonale. Než proč ji dříve neupozornil, že zůstane v Jerusalemě? Proč dopustil, že byla uvedena v takový zmatek, naplněna takovým strachem? Maria viděla tajemství, jemuž nerozuměla. A sv. Lukáš k tomu dodává: „Uchovávala všechna tato slova a uvažovala o nich ve svém srdci.“ (II. 51.)

Maria uvažovala ve svém srdci o slovech věčného Slova a Ježíš se zabýval záležitostmi svého Otce. Po celých třicet let žil Kristus v tomto ústraní, konal nepatrné práce domácí, pracoval se svým pěstounem v dílně a při tom žil v neustálém úzkém spojení se svým nebeským Otcem. Jeho duševní zrak viděl nikoliv ve víře jako my, nýbrž neustálým patřením tvář svého Otce, neboť Ježíš nebyl jen poutníkem na této zemi jako jsme my, nýbrž i stav těch, kdož dosáhli vidění Boha ve slávě, byl jeho trvalým stavem. Jako syn člověka se přizpůsoboval všem zákonům lidským, ale jako Syn Boží zůstával v nepřetržitém spojení se svým Otcem, jehož vůli přišel plnit. Žil v rodině nazaretské jako ve všem poslušný syn, ale žil zároveň v rodině nejsvětější Trojice jako Syn věčného Otce. Trpěla-li jeho přirozenost lidská, radovala se přirozenost božská z nestvořené blaženosti požívání Boha již zde na zemi. Lidská duše Kristova, pozvednuta a zdokonalena spojením s Osobou Slova, byla

uschopněna k nazírání na božství Otce a k radosti z něho pocházející.

Ctnosti tohoto skrytého života Kristova nejlépe vyjadřují slova: *Byl jim poddán*. Po třicet let žil Ježíš jako poslušný syn, nikdo na něm neviděl nic zvláštního, znali jej pouze jako nazaretského tesaře. Celou váhu těchto slov: *byl jim poddán* pochopíme, když uvážíme, kdo byl poddán a komu byl poddán. Poslouchá-li člověk člověka, je to jistě něco krásného. Ještě krásnější je tato ctnost, poslouchá-li člověk člověka jako Boha, na místě Božím, neboť takto dostává ctnost poslušnosti zvláštní nadpřirozený lesk. A poslouchá se takto snadněji, neboť nevidíme v člověku člověka, nýbrž Boha. Poslušnost je jistě věcí obtížnou, neboť lidský rozum se jen velmi nerad podrobuje druhému a vůle nerada mění své úmysly. Poslušnost je ctností skrytou, často úplně skrytou zrakům druhých a proto málo milovanou, protože člověk více miluje to, čím by se mohl blýskat před druhými, co by ho povznášelo v očích jeho přátel nebo i nepřátel. A přece ctnost poslušnosti je tak důležitá, že Kristus chtěl po celých třicet let konat tuto ctnost, aby nám ukázal její nutnost. On, Bůh, je poddán člověku! Ten, jenž vládne vesmíru, sklání se před vůlí lidí! Byl jim poddán: konal jejich vůli, nikoliv svou, dělal to, co oni chtěli, skrýval své božství. Kromě jeho svatých pěstounů, mudrců, pastýřů, Simeona a Anny, jimž zasvitlo světlo pravdy, nikdo nevěděl, že ten, jenž pracuje těžce sekerou a pořízem, je Syn Boží, jenž má vykoupit svět. Skrýval se tak dokonale světu, že když později začal svou učitelskou činnost, musel slyšet slova Židů: Odkud tato moudrost? Což není synem tesaře?

Moderní člověk, ano i křesťan nerad slyší o skrytých ctnostech. Amerikanismus je na-

zval pasivními a vyloučil je ze své morálky jakožto ctnosti neužitečné modernímu člověku. Pokora, trpělivost, poddanost, poslušnost, život modlitby, skrytý v Bohu je podle nich neproduktivním a proto nutno proti takovýmto ctnostem bojovat. Dokonalý je jen ten člověk, který napíše větší množství číslic za minutu, který dovede bezvadně obsluhovat naráz několik strojů, který se dovede v každém ohledu rychle pohybovat. Existuje jen přítomnost, hmota, zisk, prchavá radost. A výsledek? Moderní otroctví, robota; maskované robotářství, proti němuž se nedovede nikdo ozvat.

Tak je to mimo tábor křesťanský. Než nesmíme přehlížet vliv tohoto ducha doby i u nás. Kolik moderních apoštolů dovede ocenit nutnost samoty, mlčení, skrytého života? Kdo dnes myslí na to, že království Boží se buduje především v mlčení, že život náš je ukryt s Kristem v Bohu, jak praví svatý Pavel (Kol. III. 3.)? Je jisté, že milost se projevuje i na venek, že láska se nutně rozlévá, ale kolik je těch, kteří nechtějí čekat, až budou plni lásky, kteří chtějí jen rozlévat a zapomínají, že sami jsou prázdní. Proto tolik neúspěchů.

Náš vnější život bude jen potud plodný, pokud bude vyrůstat na základech života vnitřního, pokud bude vycházet z nadpřirozena, rozrůstávajícího se stále víc a více v naší duši. Kristus je nám tu vzorem nedostižným. Nedomnívejme se, že najdeme lepší prostředky svých úspěchů, než jaké nám ukázal Kristus: modlitbu, život spojení s Bohem, zapomínání na sebe, usebranost a mlčení. To jsou prostředky, které nám přišel ukázat sám Bůh a které Církev vyzkoušela za devatenáct set let svého trvání a viděla, že jsou to prostředky opravdu nejlepší. A nepodaří se ani moderní „heresi činnosti“ přesvědčit svět o opaku.

Kristus, přijímající obřízku a obětovaný, je

vzorem poslušnosti k zákonu; Kristus v Nazarete je vzorem pro křesťanský rodinný život; Kristus ve chrámě jako dvanáctiletý hoch je vzorem konání vůle Boží, která volá, kam chce. A Kristus v celé této době až do třiceti let je vzorem života skrytého, života přípravy v ústraní jen s Bohem na dílo velké. — Chceme ho následovat? Dejme se za ním s Marií, která prožívala s ním tyto sladké chvíle a takto se připravila, aby byla schopna jednou stát pod křížem, na němž on umíral za veškeré lidstvo.

P. Reginald M. Dacik O. P.

MISIJNÍ LEGENDA ZLATÁ

Křesťanství povzneslo nesmírně postavení ženy v celém řádu společenském i mravním. Nová Eva, Rodička Boží, svou důstojností vyvedla všechny dcery Eviny z ponížení a jen úmyslná slepota a zlomyslná nenávisť se může odvážiti obviniti křesťanství, že zotročuje ženu. Protikřesťanské směry se nesmějí příliš nadýmáti svými „osvobozovacími“ snahami, jsou známy jejich hříchy na důstojnosti ženy a matky. Není potřeba, abychom se rozšířili o snížení ženy evropské. Pro příklad poukažme jen na fakt, že koloniální správa Francie, tradiční země laicismu a zdroj mnohých protináboženských snah, dovede snižovati ženu osvobozenou křesťanstvím. Tak na př. v Kamerunu tvoří katolíci dnes již více než pětinu všeho obyvatelstva (na 200.000 v 1 mil. obyv.) a přesto koloniální správa se i pro katolíky stále řídí zvláště ve věcech rodinného práva pouze právem fetišistickým nebo muslimanským. „Jedině podle fetišistických zvyků, které odvrhli, se rozsuzuje i o křesťanech. Tak může míti nevěrný křesťan i několik konkubin proti všem nářkům zákonité křesťanské ženy;

fetišistický zvyk to připouští. Přeplatí někdo cenu zákonitě provdané křesťanské ženy — musí jiti volky nevolky za novým pánem, poněvadž fetišistický mrav tak chce. Koupí si křesťanku mohamedán nebo pohan? Musí jiti s ním. Ovdoví-li křesťanka, přejde s hospodářstvím, s dobyt看em a s celou pozůstalostí do majetku dědicova, ať jest pohan nebo mohamedán. Pro křesťanskou ženu není svobody svědomí a základní lidské důstojnosti, a to i v krajích, kde katolíci tvoří naprostou většinu." A v tomto kraji oslavil den nebeských narozenin P. Jindřich de Maupeou, z kongregace Otců Ducha svatého,

mučedník za křesťanský mrav.

V zápase proti zhoubnému mnohoženství má veliký význam ochrana křesťanských žen a dívek proti nuceným polygammním sňatkům a příprava dívek k založení dobrých katolických rodin. Dívky, určené k vdavkám, shromažďují řeholní sestry do domů, které domorodci nazývají Sixa. Sixa jest přípravným ústavem a zároveň útlukem nejedné pronásledované křesťanské dívky, neboť málokdo si je troufá pronásledovali až pod ochrannou střechu misijního domu.

Toto útočištné právo Sixy bylo okolností a ochrana sama pronásledované dívky proti násilí rozvášněného černocho pak příčinou mučednické smrti P. Jindřicha. Byl mladý, zrovna 30 roků mu bylo v roce 1932, v roce umučení.

V neděli 6. března 1932 přijel do Akonolinga vypomoct v duchovní správě. V pondělí ráno si k němu přišla stěžovat žena Gabriele Edanga, rovněž křesťanka, že si její muž chce proti právu a proti příkázání přivlastniti dívku zasnoubenou (zakoupenou) pro jeho bratra a že bitím nutí dívku, aby s ním byla. Prosila misionáře, aby věc urovnal.

P. Jindřich jí přikázal, aby přivedla dívku i muže. Muž však odepřel a přišla se ženou jen dívka. Ta rozhodně prohlásila, že se chce stati také křesťankou a že nebude s křesťanem, který jest již ženatý.

„Co tedy budeš dělati?“ — „Půjdu do Sixa v Mfumasi a tam zůstanu.“ — „Dobře. Zítra ráno čekej na cestě, kudy jezdívá správné auto, odveze tě s sebou.“ Děvče dostalo slibu a odjelo s Otcem do Mfumasi. Tam ji ještě P. Jindřich upozornil, že může odejiti, chce-li, ale dívka zůstala pevně na svém rozhodnutí.

Vše se zdálo v pořádku, ale 10. března kolem půl osmé večer zaslechl Otec veliký křik ze Sixa, jež byla vzdálena asi 200 metrů od misijního domu. A hned počaly přibíhati dívky ze Sixa a zvěstovaly, že do domu vpadl cizí muž, ozbrojený dvěma kopími, srpem a nožem a že chce pozabíjeti všechny ženské v domě. P. Jindřich vyšel, vzal do ruky hůl, ale zahodil ji hned, aby jí snad neužil, a šel k Sixa. Tam již rozvášněný černochoch způsobil mladé katechumence dvě, na štěstí lehká zranění nožem a při příchodu Otcově se dával na útěk. Otec jej již dostihoval, obrátil se tedy. Otec mu praví: „Máš-li něco proti misii, musíš přijíti ke mně, a chceš-li někoho zabiti...“ a toto již nedopověděl. Černochoch se na něho vrhl a do levého boku hrudi mu vrazil kopí takovou silou, že hrot vyšel zády ven. Otec padl naznak a vrah se náhle utišil, klesl na kolena a úpěl: „Ah, Otče, odpusťte, jednal jsem jako blázen!“ — „Ano, odpouštím ti.“ A k odpuštění přidal ještě požehnání.

Po přenesení do domu poslal posly do Omvam a do Akonolinga pro pomoc a napsal závěť: „Mfumasi 10. března 1932. Toto jest mé poslední pořízení: Umírám jako katolický kněz. Odpouštím Gabrielovi Edenga. Kéž i mně Bůh odpustí. Vzpomínám na všechny.

Prosím o mše sv. a o modlitby. H. de Maupéou." Když byl zločinec zajat, dal jej k sobě přivésti, aby mu znovu pověděl, že mu ze srdce odpouští. Státní úředník přijel neprodleně pro zraněného Otce a odvezl jej autem do Yaundé do nemocnice. Tam přišel P. Pouille; rozplakal se dojetím při pohledu na zraněného Otce. „Proč pláčete, Otče? ... Takový konec jsem si přál: umřítí pro křesťanskou víru, kterou jsem přišel sem hlásat... Prosím za odpuštění všechny, kterým jsem snad ublížil. Rád obětuji život za spásu duší v Kamerunu a zvláště za duši vrahovu."

Pět týdnů ležel v nemocnici v Yaundé; a pět týdnů to bylo velikého příkladu odevzdanosti do vůle Boží, touhy po nebi, obětí za duše černochů. Ti byli vděční a nešetřili modliteb, svatých přijímání, mší svatých za svého mučedníka; a nadšeně předběhli Řím, tázajíce se, zda již svatý Otec rozhodl o jejich umučeném Otci. Vrah byl nový Longin, cele se obrátil a našel při vyšetřování na místě činu příležitost, aby poručil své ženě, ať dá za P. Jindřicha na mši svatou.

Po pěti týdnech, když zranění nebralo konce, poslali P. Jindřicha do nemocnice v Duala, aby tam byl operován. Dojel v podvečer 20. dubna. Nic zvláštního lékař nepozoroval. Po půlnoci byl však náhle zavolán, že pacient cítí těžké bolesti v levém boku. Ale puls byl pěkný, nebylo se tedy čím znepokojovat. Lékař dal Otci injekci a odešel z pokoje. Za půl hodiny přišel ošetřovatel oznámiti, že nastává konec. P. Jindřich po odchodu lékařově náhle ztratil vědomí a po dvaceti minutách tichého zápasu odevzdal duši Pánu. Opustil Kristovu líchu na zemi, aby oděn šarlatovým pláštěm mučedníků do skonání věků orodoval před trůnem Beránkovým za svůj milovaný lid a za celou Církev bojující.

Josef Papica.

KRÁLOVSTVÍ BOŽÍ

Touha po novém království Božím byla velmi vřelá v době, kdy se již najisto očekával příchod Mesiášův. Z předpovědí prorockých se vědělo, že ono království bude dílem Mesiášovým. Bylo proto záhodno připravit půdu jeho dílu. Dělal se, co se dalo. Vojenské přípravy nebyly brány prozatím v úvahu. Hlavní teď byla příprava myšlenková, aby takto touha po příchodu království Božího nabyla určitých rysů. Bylo to ve společnosti náboženské elity židovské, kde se rodily a dospívaly nové představy o blížícím se království v Izraeli. Od ní pak přecházely mezi lid.

Největší vliv na utváření těchto představ měly vnější, politické události a okolnosti, v nichž se nacházeli palestiniští Židé. Nebyly nikterak utěšené, ano v posledních stoletích byly přímo zdrcující. Stále a stále se hledalo východisko z těchto tíživých poměrů. Ve druhém století před Kr. podařilo se sice hrdinným Machabejcům vydobytí královskou vlajku, avšak vydobytá svoboda neprosperovala nadlouho kralování zákona Božího. Bolestná zkušenost poučila ovšem Židy, že spojování se s cizími bohy, uvalí vždy na národ velkou zkázu a proto se mu bránili, jak mohli. Avšak co to pomohlo království Božímu, když vládnoucí dynastie nezdůrazňovala nejprve práva Boží, ale řídila se spíše světskou náladou a choutkami.

Hospodin se již neujal politické vlády v národě židovském. Římanům bylo proto velmi snadné rozšířit svou železnou vládu i do Palestiny. Aby si pak židovský národ nebyl příliš vědom své politické nesvobody, dovolí Římané, aby na zčervotočilém trůně pozemské vlády židovské seděl Herodes, člověk podezřelého původu, ale jeho bohem bude císař Augustus. Pravověrným Židům se teď otevřely oči a

znovuzkříšení národního království Božího čekali jedině od Boha. Byli již velmi netrpěliví, kdy se konečně splní zaslíbení Boží o věčném trůně Davidově, s něhož, jak mysli, bude se rozkazovati celému světu. Záleželo jim na tom i proto, poněvadž oni měli býti prvními ministry v tomto světovém království židovském. Bohu se ona netrpělivost znelíbila. V takových představách o novém království Božím je proroci nevychovávali. Nezmění-li se, zůstanou v klamu po věky.

V 15. roce vlády císaře Tiberia zmocňuje se obyvatelstva judského jakýsi neklid. Vědělo se již něco o mladém muži, který dlel na poušti blíže břehů jordaných a žil velmi přísně. Jmenoval se Jan a byl synem kněze Zachariáše a jeho manželky Alžběty. Nikdo mu nezazlíval, že „měl roucho ze srsti velbloudí a měl kožený pás kolem beder, jídal pak kobylinky a lesní med“. Vláda také doposud nevydala nějaké nařízení, kterým by se rovnal život těch, kteří se někde v samotě oddali úplně Bohu a zde vedli neobvyklý způsob života, takže Jan nebyl ničím vázán. Církevní hierarchie židovská pak nevěděla, proč by si měla Jana povšimnouti. Avšak lid si vzpomněl, že takový šat nosili kdysi proroci, hlavně prorok Eliáš. Kdysi bylo v zemi dosti proroků a jejich podivný šat vzbuzoval mnohdy posměch lehkomyšlných, ale teď, kdy se již dávno neobjevil v Izraeli prorok, nebylo nikomu do žertu, neboť je-li Jan prorokem, pak je blízko království Boží. Nezbývalo než čekati, až co sám řekne.

V tomto roce „stalo se slovo Páně k Janovi“ (Luk. 3, 2). Jeho slova: „Čiňte pokání, neboť přiblížilo se království nebeské“ (Mat. 3, 2), uvedla v jakési vytržení duše zbožných Izraelitů. Jeho hlas zněl tak mocně a velebně, že nebylo možné mu odolati. Věděl každý, že království nebeské je totéž, co království Boží,

a že se říkalo „nebeské“, aby se nemuselo vyslovovati jméno Boží. Prostí věřící, kteří znali svatý život, jež vedl Jan na poušti, nezdržovali se dlouhým rozumováním, ale spěšně se k němu odevšad hrnuli. Prostá slova Janova, pronesená v duchu Božím, působila podivuhodně. A proč se jim vyhýbat, vždyť jsou shodná se slovy dřívějších proroků, kteří často vybízeli k pokání. A učitelé věděli velmi dobře, že činit pokání bylo podstatným požadavkem před příchodem Mesiášovým. Nevymizelo doposud vědomí, že, cítí-li se někdo vinným, má činiti pokání a teď, kdy Jan hlásá příchod království Božího, je to tím jasnější, neboť nikdo není před Bohem bez viny a na království Boží třeba se dobře připravit. Avšak obyčejný člověk sám si těžko najde cestu k pokání a vzdělanější mohl si také říci, zda způsob pokání, které je bezprostřední přípravou na příchod království Božího, neurčí Bůh sám.

Janovi přidělil Bůh úkol býti oním hlasatelem pokání a vůdcem kajících. Touto činností měl připravit lid, který by byl schopen vstoupiti do království Mesiášova. Čekali na to. Avšak v této činnosti Janově bylo něco neočekávaného. Zval kající, aby od něho přijali křest. Nestačila pouhá vnitřní lítost nad hříchy, bylo třeba, aby ji doprovázelo toto vnější znamení. Kdo od něho přijal toto znamení, ukázal tím, že má v srdci lítost nad svými hříchy a Bůh mu je odpustil. Kdo přijal od Jana křest, dal tím najevo, že se vnitřně znovu oddal Bohu v naději na blízký příchod jeho království.

Jan si byl velmi dobře vědom svého úřadu předchůdce království Božího a vykonával jej s nevídanou horlivostí. Měl připravit Mesiáši lid. Nezáleželo mu na množství, neboť nikomu nelichotil. Svými tvrdými slovy přivábil jen duše hrdinné, kterým záleželo na tom, aby Bůh

panoval. Mezi jeho posluchači dlouho nevydrželi čekatelé pozemských výhod v království Mesiášově.

Jan Křtitel se stal slavný po celém Judsku. Lid a kající hříšníci hleděli na něho jako na svou spásu, vždyť zakusili skrze něho tolik lásky Boží. Avšak Jan nepřekročil hranice svého poslání. Řekl všem jasně, že jest jenom předchůdcem Toho, jemuž není hoden rozvázali řeménky u obuvi jeho. Vyznal, že jeho křest je jen vodou, ale On bude křtíti Duchem svatým. Jedinou odměnou pak za přísný život, za nadlidskou námahu v připravování cest do království Božího byla mu chvíle, kdy mohl ukázati na Toho, jenž přichází.

P. Pavel Škrabal O. P.

PŘEDEHRA BÍDY

První misionáři, kteří přišli do Brasilie, psali s velikým úžasem o povaze divochů, hynoucích leností a hladem. Země vydávala až trojí úrodu do roka, nebylo třeba ani ji zvláště vzdělávati, stačilo jen sbírat plody a uschovati je, ale i to byla pro divochy přílišná práce; dokud měli co jisti, přecpávali prý se zvířecky, a když už se plody zkazily, hynuli hladem, ale to je nepohnulo k přemýšlení a k práci.

Příliš nepatrný jest rozdíl mezi těmi nahými lidožrouty v pralesích brasílských před čtyřmi sty lety a osvíceným lidstvem dnešních dob. Bývaly doby hladu i hladomoru, který měl zjištěnou příčinu ve válkách, živelních katastrofách, v zavlečení epidemií, v suchu, mrazu, neúrodě a v podobných pohromách, kdy hlad či hladomor byl nezaviněným neštěstím. V takových dobách vystupovali hrdinové lásky k bližnímu a srdce lidská se otvírala soucitu a milosrdenství.

Ale dnes vidíme cosi nového a nebývalého. Hmotné následky válečné rychle se napravily, jsme již v šestnáctém roce míru, nebylo zvláštních otřesů, nebylo větších přírodních katastrof, nebylo neúrody; naopak se naříká na přebytky. Jest nadbytek zemských plodin, dobytka i jiné zvěře, nadbytek zboží všeho druhu, i nadbytek peněz. A při tom jest hrozivá, nebezpečná bída, ba i hlad, který dohání k zoufalství.

Zdálo by se tedy, že nějaká ďábelská tyranie lidí zaslepených chamtivostí a zlobou, usiluje o zničení lidu chudého a bezbranného, který jest jim úplně vydán v šanc. Ale vždyť zákonodárství téměř všech států jest v rukou zástupců pracujícího- a zvláště chudšího lidu, tito zástupci mají nebo mohou míti většinu, mohou míti moc a také ji skutečně měli; jak to, že výsledky jejich úsilí jsou tak chatrné? Byly nedávno doby jakéhosi blahobytu a jsou ty tam. Nyní ohromná lopata shrnuje peníze na jednu hromadu, kapitál vítězí a chudina zoufalstvím přestává naříkat a stává se netečnou, což je znamení nebezpečné. Nezdá se však, že by ti, jimž kapitálu přibývá, měli příjemné sny; nedávná doba ukázala, jak slabou ochranou je kapitál.

Je zbytečno rozlišovati dnešní složky jak chudiny, tak i boháčů; našlo by se mnoho pro vysvětlení a pro výstrahu, ale jest již pozdě zabývati se takovým zkoumáním. Hledá se pomoc, a ta není v lidské moudrosti. Ptejte se kohokoliv, mluvejte s finančníkem, průmyslníkem; politikem — každý začne s nějakým heslem, každý dá jinou podmínku, každý chce jen experiment, každý činí pomoc a nápravu závislou na splnění tolika podmínek, že chudina by dávno musila zahynout, než by se z toho provedla byl jen polovina. Místo o tom, jak pomoci na místě, uvažuje se o tom, jak by pomoc

přišla sama, a i ti nejzkušenější a nejpoctivější začnou mluvit o nejrůznějších zcela protichůdných věcech, jako by všechno záleželo jen na cizině, na podpoře vývozu, na stabilisaci či uvolnění měny, na zvýšení či snížení cen, na úpravě poměru mezi průmyslem a zemědělstvím a na spoustě věcí druhotných a jako by docela nic nezáleželo na lidském právu na život, na lidském zdraví a prospěchu. Člověk se svým tělem a duší jest vyřazen vůbec z počtu těchto národohospodářských a politických učenců, kteří nevědí kudy kam, a lidstvo se ocitlo v strašlivé pasti hlouposti.

Ukázalo se, že zákonodárná schopnost lidstva nestačí na základní nezbytný úkol zachovat lidi před smrtí hladem; nestačí na to ani se svými ohromnými miliardami peněz, ani s horami obilí a plodin, ani při sebe rozvětvenější a dokonalejší dopravě. Ani hrůza před nejstrašnější pomstou není dosti účinná, aby vysvobodila rozum ze zajetí. Netřeba se na to dívat ani se stanoviska křesťanského, vždyť holý rozum přírodní, divošský a pohanský musí viděti kořeny těchto věcí v povaze lidské. Moudří starověcí pohané měli více prozíravosti a opatrnosti v těch věcech než dnešní lidstvo.

Budoucnost jest ovšem velice neurčitá. Mohlo by se uvažovati o nejrůznějších následcích tohoto zlého a nad pomyšlení hříšného stavu. Jest to totiž stav protipřírodní: zkáza lidí prostřed blahobytu a nadbytku. Ať byly v dějinách lidstva sebevětší pohromy, všechny měly příčinu v nějaké zkaženosti, která jakžtakž byla v souhlasu s porušenou přírodou; ta zkaženost se neobracela proti přírodě samé. Jenom jednou se obrátila proti přírodě samé; to bylo v Sodomě a Gomoře, a obě města byla zničena ohněm. Nynější stav je také proti přírodě a potřeboval by tedy podobné likvidace jako Sodoma a Gomora. Nejen ti lidé, kteří jsouce

bezdětní, schovávají své miliony a pěstují drahocenné pinčlíky, nejen ti, kteří nikoho neživí, nikomu nepomohou a jen zabírají místo na zemi, nejen ti, kteří ze zloby, sobectví či hlouposti pomáhají zhoršovati bídu, ale též všichni ti, kteří opomenutím a zanedbáním, leností a lhostejností jsou vinni, že se toto zlo nestaví, zasluhují stejného trestu.

Přijde-li však zkáza, nezbude, než aby ji snesli nevinní s vinnými a pak aby se začal chrám Boží stavěti znova. Blíží-li se chrám dostavění, bývá to obyčejně znamením, že blízko jest pohroma, která jej vyvrátí. Bůh se asi raději dívá na to, jak s pokorou a v žebrotě se kopají základy a jak se sváží kamení, než na to, jak se na hrot pyšné věže posazuje zlatá makovice. Co se líbí Bohu, musí se též líbiti nám.

Ale zatím zbývá ještě naděje v milosrdenství Boží, která musí býti tím větší, čím bezpečněji víme, že si ho zasluhujeme stále méně a méně.

Jaroslav Durych.

BOLEST V PÍSMĚ SV.

I u proroků, mluvících do svědomí celého národa, je pojetí bolesti jako trestu za hřích velmi silné. Žalostný stav a bída Israele je trestem za hříchy, zvláště za věrolomnost nábožensko-mravní.

Samar, Efraim, Moabité, Jerusalem byli potrestáni za své hříchy.

Mohutné je Isaiášovo šesteré běda proti všelijakým hříšníkům. (Is. 5, 8—30.)

Čím těsněji je ve Starém zákoně pojem bolesti spojen s pojmem hříchu a s pojmem trestu za hřích, tím častěji se ozývá otázka, vlastně námitka: *Proč trpí spravedliví a* kterak jejich utrpení se dá srovnati s milosrdenstvím a spra-

vedlností Boží? Proč se vede hříšníkům na zemi dobře? Zvláště pokud víra ve věčnou odplatu ještě nebyla silná, byl tento problém dvojnásobně těžký.

Tak naříká Jeremiáš ve svém utrpení, vida zdánlivě šťastný život bezbožníků:

„Spravedlivý sice jsi ty, Hospodine,
abych se přel s tebou,
přece však chci se s tebou spravedlivě
domluvit:

Proč se práce bezbožníkům daří,
(proč) je dobře všem věrolomným
bezbožníkům. (12,1.)

Již přirozenému rozumu, neosvícenému zjevením Božím, bylo zřejmo, že hřích nemůže býti jedinou příčinou bolesti a utrpení a naopak, že nelze důsledně z utrpení usuzovati na vinu a hříšnost trpitelovu. Touto otázkou se zabývá *knih*a Job. Řeší problém bolesti nejenom teoreticky, ale současně i konkrétním příkladem. Dokazuje, že mínění, jakoby bolest byla výlučně trestem za hřích, není správné. První díl knihy Job (do kap. 32) vyznívá v závěr: Vžitá a všeobecná zásada, že bolest a utrpení je trestem za hřích, není úplně správná. Bolest musí mít ještě příčiny jiné, kterých my svým nedokonalým rozumem nechápeme. Druhý díl knihy Job tento problém řeší a to v řečích čtvrtého přítele Jobova, Elihu (kap. 32—38), které nutně patří k celé knize a bez nichž celý problém by zůstal nevyřešen.

I na spravedlivé sesílá Bůh tresty, aby je odvrátil od zlého, chránil pýchy, takže utrpení nejenom pro hříšníka, ale i pro spravedlivého jest vlastně štěstím. Přirozenost lidská jest nakloněna ke hříchu, aby do něho neklesl, Bůh člověka varuje a kárá:

„Ejhle, toto všechno činí Bůh,
dvakrát, třikrát jednomu člověku,
aby odvrátil duši jeho od hrobu,
a jej osvítil světlem živých.“ (33, 29—30.)

Bolesti mají charakter výchovný a medicí-
nální:

„Otvírá jim ucho, aby je káral,
káže jim od zlého se odvrátit. (36, 10.)
Trpícího zachránit chce strastí,
otevřít utrpením ucho jeho.“ (36, 15.)

Pro Joba byla bolest zkouškou věrnosti.

Právem kniha Job, řešící problém bolesti způsobem tak důstojným, je nazývána kompendiem starozákonního názoru na utrpení. V knize Job setkáváme se se skutečností, s níž jsme se dosud nesetkali, že utrpení nejenom trestá, ale *i očisťuje* a docela *oblažuje*, že je dokonce důkazem láskyplné *výchovy Boží*, takže zvláště pro trpícího spravedlivce má značný význam praktický, jako kniha přinášející útěchu v utrpení.

V knize Job teoreticky i prakticky byl vyzdvižen vedle trestného charakteru i výchovný a zkušební charakter bolesti, ale ne ve Starém zákoně po prvé, neboť i v jiných knihách St. zákona, byť ne s onou konkrétností jako u Joba, setkáváme se s tímto řešením problému bolesti. Již celá historie izraelského národa je dokladem, že Bůh sesílal utrpení na svůj národ nejenom jako trest za hříchy, ale i proto, že byl národem vyvoleným, který potřeboval *výchovy a vyzkoušení*. Tak Deuteronomium vidí ve vedení Izraele na poušti výchovný účel Boží. (8, 2—3.) Proto napomíná: „Uznej tedy srdečně, že tak vychovává tebe Hospodin Bůh tvůj, jako vychovává člověk syna svého...“ (8, 5.) Nejčastěji vyskytuje se tato myšlenka

u proroků. (Is. 19, 22. Jer. 9, 7.) Stejně jako utrpením si vychovával Bůh celý národ, tak i bolest a utrpení jednotlivců má výchovný a očistný ráz.

„Dobře mi, žes mě ráčil pokořiti,
abych se naučil ustanovením tvým ...“
(Ž. 118, 71.)

Očistná a výchovná síla utrpení jest zřejmá v životě Jakuba, Josefa Egypt, a bratří. Výchovný cíl utrpení u hříšníků je: přivedení k Bohu (Moudr. 12, 2. 12, 19—22), u spravedlivých opět, aby nezpyšněli a tak neklesli (Dan. 11,33—35).

Z toho plyne závěr pro starozákonný pojem bolesti značné hloubky, přinášející trpícím útěchu: Bolest a utrpení jsou také **důkazem Boží lásky**. Rafael odkrývá tajemné stezky Boží prozřetelnosti, proč spravedlivý Tobiáš tolik trpěl, praví: „A žes byl Bohu milý, bylo třeba, bys byl zkoušen ...“ (Tob. 12, 13.)

Nejednou sesílá též Bůh utrpení na spravedlivého, **aby vynikla sláva Boží**. V knize Job tento účel bolesti zvláště výrazně vystupuje.

Konečně sesílá Bůh na nás utrpení, **maje vyšší záměry**, kterých svým konečným rozumem nechápeme, neboť:

„Nejsouť myšlení má, myšlení vaše,
ani cesty vaše, cesty mé, dí Pán ..,“ (Is. 55, 8.)

Obraz starozákonního nazírání na bolest by nebyl úplný, kdybych se ještě nedotkl ideje **náměstné bolesti** a zástupného dostiučinění. Nejvýrazněji se jeví náměstný charakter bolesti v knihách i životě proroků a v žalmech mesiášských. Zvláště mohutně vystupuje náměstné utrpení u evangelisty St. zákona u proroka Isaiáše.

Bolest ve vztahu k Mesiáši obětujícímu se za lidstvo, má v sobě výši, přibližující se hlubokém novozákonnímu nazírání na bolest, výši, s níž v žádném náboženství ani v žádné filosofické soustavě se neshledáváme. Idea trpícího Mesiáše, který bude mužem bolesti, opovrženým a posledním z lidí, zraněn pro nepravosti naše, připočten ke zločincům, který vybojuje mesiášské království, hříšnému a trpícímu lidstvu pak spásu a život, to byla, která jedince i národní celek vedla nejednou až k heroismu ve snášení utrpení. Idea náměstného, zástupného utrpení jest ve St. zákoně velmi silná a charakteristická pro řešení problému bolesti.

Nelze upřítí starozákonnímu nazírání na bolest značnou výši, ale přece i při vši vážnosti v řešení tohoto problému tápe St. zákon ve tmách. Chybí mu hlubší perspektiva, podle níž bolest jest částí vykupitelského plánu Božího a hlavně mu chybí uklidňující eschatologie, pohled do záhrobí, kde není více bolesti, ale vykoupený dosahuje spojení s Bohem a věčné blaženosti po útrapách životních. Úplné uklidňující *vyřešení palčivého problému bolesti nalézáme teprve v Novém zákoně*, a to ve stupni nejdokonalejším: v osobě a v utrpení Kristově.

Dr. Jan Merell.

KAPITOLY Z CÍRKEV. PRÁVA

(Codex iuris canonici.)

Hlava II.

O *kardinálu podateli (relator), zástupci víry (promotor fidei) a jich náhradních.*

Kán. 2008. — § 1. V procesech, které se konají u Svaté kongregace, budiž zpravodajem nebo podatelem jeden z kardinálů přidělený téže kongregaci, ustanovený papežem.

§ 2. Jeho úkolem jest pečlivě prostudovati svěřený proces ve všeobecných, či řádných zasedáních podati zprávu o všem, co se mu zdá záhodno pro proces nebo proti němu zaříditi.

Kán. 2010. — § 1. K hájení práva v kterémkoliv procesu má míti účast nejvyšší zástupce víry (*procurator generalis fidei*), který má býti vždy povoláván podle ustanovení kán. 1587.

§ 2. Zástupce víry u Svaté kongregace nazývá se nejvyšší zástupce víry a přisedící Svaté kongregace, který jest mu dán k ruce, nazývá se náhradníkem nejvyššího zástupce víry.

Kán. 2011. — § 1. Zástupce víry mimo Svatou kongregaci může býti ustanoven ke všem procesům nebo k některému zvláštnímu.

§ 2. Nejvyšší zástupce víry a jeho náhradník jsou voleni římským papežem; zástupce víry u biskupského soudu, jedná-li se o proces apoštolský, jest jmenován od generálního zástupce a tehdy se nazývá náhradníkem zástupce; jinak budiž jmenován ordinářem před dekretem, o němž bude řeč v kánonu 2043.

Kán. 2012. — § 1. Úkolem zástupce víry jest sestavovati střízlivé otázky, čistě historické, které nesměřují k tomu, aby vylákaly na tázaném nějakou určitou odpověď a které jsou vhodné ke zjištění pravdy i v člancích položených žadatelem, je pak pod závazkem mlčení předkládati soudcům.

§ 2. Mimo to tentýž zástupce má úkol pečovati o to, aby svědkové úředně byli zváni a příhodné výminky stanovití; ale soudce může obesílati svědky úředně i bez návrhu i přes nesouhlas zástupce, ovšem s jeho uvědoměním.

Hlava III.

O notáři, kancléři a obhájcích.

Kán. 2013. — § 1. Procesům apoštolským nebo na základě práva ordináře započatým musí býti přítomen notář či aktuář.

§ 2. Notář u posvátné Kongregace má být jeden ze skutečných protonotářů (*participantium*).

Kán. 2014. — Reholníci nemohou platně zastávat úřad notáře, leč v nutnosti; v procesech vlastní řehole jsou vždy vyloučeni.

Kán. 2015. — V procesech, které mají být zahájeny ordinářem mimo Řím, úřad notáře může zastávat jen notář konsistorní; v Římě at zastává úřad notáře protonotář posvátné kongregace, za jeho nepřítomnosti notář římského vikariátu.

Kán. 2016. — Notáři k pomoci může být dán tak zvaný pomocník, který by mu pomáhal při srovnávání opisů s originály aktů, případů s doklady, které mají být přepisovány ze zachovaných rukopisů v knihovnách, archívech atd.

Kán. 2017. — Pomocný notář a kancléř posvátné kongregace mají být kněží, bezúhonní a povznesení nad jakoukoliv námitku; kancléř pak ať jest mimo to doktor církevního práva.

Kan. 2018. — Obhájci a zástupci v procesech o blahořečení a svatořečení u posvátné kongregace musejí být doktoři církevního práva a aspoň licenciáti theologie a jest třeba, aby dělali praxi u některého advokáta téže posvátné kongregace nebo u samého náhradníka nejvyššího zástupce víry; u obhájců se nadto vyžaduje titul obhájce u Svaté rotě.

POSVÁTNÁ ZNAMENÍ

Věřící ve svatyni jsou různého druhu. Podivno. Co si podobného jako v chrámě v Limpias ve Španělsku. V jedné době tisíce poutníků bylo ve svatyni zároveň. Všichni se stejně svými lidskýma očima dívali na hlavní oltář, kde byl umístěn nádherný, polychromovaný, vyřezá-

vaný krucifix. A ne všichni viděli stejně. Ano, dva klečeli v nejvroucnějším usebrání vedle sebe. A jeden „*viděl*“ Kristovu hlavu se pohybovati, oči se hroutiti v agónii, krev stékati po spáncích a hrdle, ano i mluviti Krista jiní slyšeli — a druhý ani neviděl, ani neslyšel — a tvrdý nehybný krucifix zůstal tvrdým nehybným krucifixem.

* * *

Podivno. Dva přicházejí do svatyně. Jeden nemá nic s sebou než své chatrné já. A své ruce. Nahé srdce. Jen dvě hladových očí, které jako bystré teleskopy promítají paprsky viditelných znaků, předmětů a věcí do hlubin duše — a tato duše se probouzí k modlitbě. A modlí se vroucně, zbožně, usebraně, přichází v tiché extase, kontemplativní zření. —

Druhý přichází v rukách s celou knihovnou duchovních příruček, modliteb, misálů, liturgik, katechismů, dogmatik, florilegií, následování — a čta, nechápe — dívaje se nevidí, poslouchaje neslyší, a maje celé svazky klíčů — neotevívá si; hladov vešel — a hladov odchází.

Jednomu je svatyně gejsirem pro všechny smysly i tehdy, když v ní podle lidského pochopení nenašel žádnou pastvu pro své estetické postřehy — a druhému i v nejvyšším bohatství duchovního luxu vypravená svatyně je prázdnotou nepochopitelnou.

Znamení.

Erunt signa. Budou znamení. Kristus tak praví v evangeliu, když hovoří o dni přicházejícího velikého soudu. Oslice s oslátkem uvázaným jsou znamením. Fík rašící je znamením. Ruka písící na stěně paláce je znamením. Písmena ohněm na čelech vyvolených jsou znamením. Krev na věřejích je znamením. Slova „kdo nebude jisti, kdo nebude píti“ jsou hrozným znamením. Opona chrámová roztržená

v půli je znamením. Jako znamením je slunce zatmělé a pukající skály a otevírající se hroby.

Posvátná znamení.

Ve svatyni zní trojnásobné *Sanctus, Sanctus, Sanctus*. Je znamení, při kterém drobná ručka ministranta v liturgii mešní dává povel nebešťanům a pozemšťanům, cherubínům, serafínům i lidem, že Pán se blíží. Zpívá se: „*Hosanna in Excelsis.*”

Trojí S. S. S. ve svatyni je velikým posvátným znamením — že Bůh je blízko.

Sacramentum — Svátost.

Sacramentale — Svátostnina, Symbol.

Jako trojí liturgické Sanctus hroutí věřícího člověka na kolena — neboť hlásí, že Bůh se blíží v bílých plamenech nehasnouceho ohně obětní hostie.

Tak tato tři slova posvátného liturgického kursu musejí každému věřícímu člověku křesťanu přímou, jasnou řečí mluvit o bezprostřední přítomnosti Boží a jejich účincích v duši člověka. Dominus prope est — Pán je blízko.

Jsou to v liturgii svatyně tři posvátné kruhy, jimiž se prostupuje.

Kruh symbolu je nejširším a objímá oba menší, vnitřní. Je lemem roucha Hospodinova, který sídlí ve středu, v žáru nepřiblížitelném, na vysokém trůně — in excelso trono.

Symbol promítá oba kruhy vnitřní jako éter nebeské sféry.

Velmi jednoduchý **Kříž**.

Je nejprostším a nejvznešenějším Symbolem, v němž se tají věčná pravda velkopáteční Kalvárie. Přežehnej se Křížem, velikým od čela k prsoum a od ramene k rameni, hluboce a vroucně. Řekl jsi všechno.

Budeš umírat. Ale zbude ti poslední jednoduchý symbol — chladnouchými rty budeš líbat kříž — jako kněz líbá oltář ve Mši — a tím jsi

řekl všechno. V krátkém náznaku Symbolu řekl jsi svůj celý život z minulosti a řekl jsi svou celou budoucnost věčna.

Tento symbol Kříže však spoj již jen v přezhnutí se *svěcenou vodou* z obyčejné domácí kroupky — ve jménu *Otce* i *Syna* i *Ducha svatého* — a máš již Sacramentale — máš Svátostninu — spojuješ v sobě pomáhající milost exorcismu, požehnání, posvěcení, ano i odpustků a vléváš tělu i duši požehnání Boží. Všechny modlitby kněžského velikého nedělního žehnání spočívají v tomto praménku vody se svěcenou solí, kterou se žehnáš u dveří svého příbytku neb při vchodu do chrámu. A dále.

Tentýž *symbol Kříže spoj s vodou a Duchem svatým v Slově Ježíše Krista, Božího Syna*, v prameni vody křestní — a máš sacramentum regenerationis — máš svátost Křtu, ve kterém se bytost člověka přerouží v *dítě Boží* — a jdi a otevři si rituál křestní a najdeš tam vše, čeho ti třeba, abys jako křesťan pochopil, čím jsi, poněvadž jsi sám prošel pramenem Jordánu a lavacem Krve Vzkříšení, kdy z hrobu svého zničeného já jsi vstal k slávě Božího Syna a dědice Království.

Oltář svatyně je jako skála, ze které zlatým kalichem v pěti proudech Kristových ran se rozlévá míza Milosti nadpřirozeného života do krve jemu *sedmou* svátostí.

Odtud pramení se celé bohatství nádrží Církve, která v nesčetných svátostninách rozlévá nesmírné poklady milostí v exorcismech — • žehnáních, svěceních, odpustcích. A z těchto proudů roztéká se všechna další míza až do posledního slabounkého praménku, symbolu, ze kterého pije již každý, kdo přijítí chce v žízni své — a zase se napájí již čistou pravdou Božího Slova, Moudrosti a Slávy. Svatyně je otevřena všem. Jsou ti, kteří však vcházejí a nevidí.

P. Method Klement O. S. B.

TEXTY

P. Ludvík Chardon.

P. Ludvík Chardon se narodil kolem roku 1595 v Clairmont ve Francii. Po universitních studiích puzen touhou po křesťanské dokonalosti vstoupil do řádu sv. Dominika v Paříži, kdež zemřel po svatém životě r. 1651. Vyznamenal se jako výtečný kazatel a vůdce řádového dorostu. Napsal několik duchovních spisů, z nichž vynikají zvláště: *Kříž Kristův*, v němž probírá hlavní pravdy katolické mystiky způsobem přísně theologickým, ale přesto přístupným. Dále *Rozjímání o umučení Ježíše Krista*, *Umění rozjímání* apakpřeložildo francouzštiny některé spisy Taulera a s v. Kateřiny Sienské. Následující úryvek je 3 hl. 1. dílu Kříže Kristova.

Život s Kristem.

Jakob, třebaže byl oděn v šat svého bratra, prvorozeného Esaua, neměl ani jeho mravů, ani podmínek, ani osoby. Proto se ho Isák tázal: Kdo jsi? — Tak tomu není s námi, kteří jsme svlekli šat starého Adama a oblekli nikoliv šat, nýbrž samu osobu Ježíše ve svátosti křtu. V této posvátné lázni nešťastné postavení našeho otroctví bylo jakoby potopeno, pohřbeno a ztraceno a učinilo místo, jak praví Apoštol, postavení dítky. Je tedy nyní soulad mezi naším šatem a naším slovem. Proto žijící Otec se nás neptá, kdo jsme, neboť máme čest býti oděni v jeho roucho. Je to jeho duch, jenž volá v našem srdci: Otče, Otče!

Ó Bože, kolik podnětů a kolik pohnutek k úžasu je obsaženo v těchto slovech, které vyjadřuje podivuhodně naše příliš šťastné postavení! Ó, kolik sladkosti obsahuje toto slovo a jak tento výkřik je nevýslovný! Otec žijící praví k svému synu ve svém lůně: Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe. A Duch Syna mu odpovídá: Otče, Otče! Tento Duch, jehož Syn přijímá od svého Otce, je poslán do panenského lůna Marie a v nové přirozenosti, kterou přijímá Syn, volá: Otče, Otče! k tomu, jenž je původcem jeho plození v čase právě tak jako ve věčnosti. Konečně skrze milost je rozlit

v našich srdcích, kde Otec jej plodí bez ustání pomocí činnosti, která nikdy neustane, dokud my vytrváme ve svatosti. Tam vydává hlas, nikoliv už jako jeho Duch, nýbrž jako Duch našeho ducha; nikoliv už jako Duch Hlavy v Hlavě, nýbrž jako Duch Hlavy v údech. Nevolá on pro něho, nýbrž volá on pro nás a v nás, jako by nebyl než jedna věc a jedna mystická osoba s námi. A tak jako s námi tvoří jeden život, tak s námi volá jedním hlasem, takže je to on, jenž volá a se modlí v nás a jenž proto je v nás původcem veškeré nadpřirozené činnosti.

Zásady lidské filosofie se tu shodují s předpovědmi božské moudrosti, aby nás poučily o tom, že činnost a utrpení jak hlavy, tak údů spojených vzájemně náleží vlastně svébytnosti neboli osobě. Neboť píší rukou, mluvím jazykem, myslím hlavou, trpím tělem. Všechny mé skutky vzhledem k jejich mohutnostem, jejich pohybům, jejich cíli jsou tedy vykonávány mou osobou; a jsou jí připisovány následkem nutné přirozené závislosti.

Proto třebaže život Ježíšův, uvažován sám v sobě, není naším životem přirozeným, nicméně mystickou svébytností, kterou nám uděluje milostí, jež nás spojuje s ním jako údy jednoho těla s jejich hlavou, stává se jeho život naším životem, jeho duch ie duchem našeho ducha a jeho zásluhy počínají nám náležitosti. Takto zatím, co on má hlad a žízeň s námi a přivlastňuje si všechny naše trampoty, my vstaneme jednou s ním, dostane se nám místa s ním v nebi a odějeme se v jeho slávu.

Z toho chápeme také, že naopak když se nesnažíme konati přesně všechny ctnosti, když nepěstujeme dokonalou lásku, když náš duch je malátný k uskutečňování této svaté lhostejnosti, jíž by se zničil pro slávu svého Stvořitele, Ježíš nemá ještě všechnu radost,

všechnu dokonalost, kterou má míti, a není ještě dokonale poddán svému Otci. Když všechny věci budou poddány Synu, praví obdivuhodný Apoštol svatý Pavel, pak Syn bude dokonale poddán svému Otci. Tomuto slovu nelze rozuměti o Ježíši v jeho těle přirozeném, které nemůže přijímati vzrůst ani se strany těla ani se strany duše, nýbrž o Ježíši jakožto hlavě jeho mystického těla ...

Nevidíme skutečně při pronásledování křesťanů, vykonávaném svatým Pavlem před jeho obrácením, jak si naříká Ježíš na toto pronásledování, jako by to byl útok a křivda páchaná na jeho vlastní osobě? Ostatně sám vyznává, že snáší hlad a žízeň v těch, kteří trpí... Proto právě píše velký Apoštol odvážně ve jménu celé církve: Žiji, ale nežiji už já, nýbrž žije ve mně Kristus. Jako by nám chtěl říci, že jeho život a jeho činnost jsou svědectvím, že náleží Ježíši, jenž v řádu milosti je mystickou svébytností svého mystického těla ...

V tomto smyslu se Ježíš v nás rodí; je v nás jako dítě v začátečnicích, pak sílí a roste a konečně dosahuje dokonalosti. V tomto smyslu doplňuje také Apoštol na svém těle pro Církev, co chybí na utrpení Ježíšově. Než nic nemůže chyběti na těle Ježíšově, aby nám dalo spásu. Spravedlnost Boží mu dala trpět více než bylo potřeba k jejímu zadostčinění... Než třebaže se ničeho nedostává utrpení Ježíše jako hlavy Církve, chybí mu přece něco se strany údů těla Církve. A sv. Pavel jako část tohoto těla naplňuje nikoliv na těle Kristově, nýbrž na těle Pavlově, co chybí na utrpení Ježíšově; a nikoliv tak Pavel na těle Pavlově, jako Ježíš sám na těle Pavlově.

A takto pozvolna Ježíš zdokonaluje po všechny dny ve věčicích, co zbývá vzdělati, aby připravil a uskutečnil poslední dokonání svého mystického těla.

Z těchto svědectví si učiní naše víra tyto důsledky: všechna činnost a utrpení, které závisí na nadpřirozeném životě, nejsou tak vlastní svatým duším, aby nebyly zároveň také přivlastňovány Ježíši Kristu, přebývajcímu v nich, jakožto hlava mystického těla, kterou tvoří s ním. Hle, právě proto mohou říci s důvěrou, která sílila duši velkého Apoštola, že žijí více životem Ježíšovým než svým vlastním. Když se budou postit, když se budou modlit, když se budou pokořovat a když se oddají konání přísného mrtvení, mohou říci, že všechny tyto skutky vycházejí od téhož původce, jenž, jsa pramenem života v nich, koná v nich a s nimi dílo velmi záslužné, které jim dá právo na věčnou odměnu.

Tento mystický život ducha Ježíšova působí v našich duších, že nejdeme se strachem ke svému Otci, jako se blížil se strachem Jakob k lůžku svého staříčkého otce Isáka. Neprosíme se svědomím neklidným pod cizím jménem dobrodiní požehnání, protože Duch Prvorozeného milosti, jenž je Duchem pravdy, dává svědectví našemu duchu, že nosíme hodnost dítek Božích. Proto se obdivujme s milovaným učedníkem lásce, která dosáhla svého vrcholu. Hleďte, praví, jakou lásku má Bůh k nám! Chtěl, abychom byli skutečně jeho drahými, milovanými dítkami skutečnou jakostí, která je opravdu v naší duši a nikoliv jen připočtením, vnějším pojmenováním. A odtud už nejsme služebníky, nýbrž syny ...

Tak vidíme, že milostí netvoříme s Ježíšem jen prosté politické tělo, jak jen je tvoří občanské státní, zákonně spravovaného, pod autoritou jedné hlavy, s níž mají jen závazky vzájemného odpovídání úsudku a vůle, směřující k získávání společného dobra. Ale my tvoříme tělo podle obrazu přirozeného, živého těla. Ježíš Kristus jako hlava oživuje nás jakožto údy.

Spojuje nás pouty vniternými a duchovními a rozlévá v našich duších svou milost v plnosti, jíž nám uděluje své mystické bytí.

SKOT ERIGENA, UVÓDITEL DIVIŠE AREOPAGITY

Každému z těchto tří hlavních projevů Boží dobroty odpovídá skupina zvláštních názvů. První skupina Božích Jmen označuje Boha jmény dokonalostí rozlitých ve tvorech, vzatých o sobě a nezávisle na vztazích, které je mohou pojit. Diviš vychází z nejvšeobecnějších dokonalostí a dochází k dokonalostem, které jsou údělem jen některých bytostí, a pojednává o Dobru, mluví o bytí, o životě, o moudrosti, o ctnosti a o spravedlnosti (kap. 5—8.).

Vztahy tvorů mezi sebou rodí druhou skupinu Božích Jmen. Za základ mohou mítí vnitřní vlastnosti, jako podstatu, ličnost, vlastnost, a proto 9. kap. mluví o malém, velkém, o totožnosti, o rozličnosti, o podobnosti a o různosti, o stání, sezení a pohybu; avšak jest také možno srovnati bytosti s vnější skutečností, na př. s časem, s místem, které mají ve vesmíru. Kap. 10. jest věnována jménům vzešlým z této druhé skupiny vztahů. Má název O Všemohoucím a o starším věků; kap. 11., jejímž předmětem jest Pokoj vesmíru, jest jen závěrem z předchozí kapitoly. V těchto posledních kapitolách nacházíme přesné údaje o našem poznání Boha. Poněvadž svět jest uspořádán, můžeme po stupních vystupovati až k Tomu, jenž jest nade všemi stupni. Dotýká se tu problému obdoby — jejž bychom mohli nazvati problémem Jednoho a mnohého — v nejpodstatnějším a zároveň v nejrozumnějším, neboť zde vyniká kosmologická stránka problému.

Odstupňovaná podobnost skutečností jest podána jako řád vesmíru, jako soulad světa, pokoj prvků.

Třetí a poslední skupina Božích Jmen vnučí řízení světa, které jest jakoby třetím projevem Boží Dobrotы. Když Písmo sv. mluví o Králi králů, o Pánu pánů, označují těmito názvy prozřetelného Boha (kap. 12.), Boha dokonalého a jediného, jenž všechno stvořil a všechno opět k sobě vede (kap. 13.).

Zdrželi jsme se úmyslně déle u tohoto výkladu o Božích Jménech, neboť jeho osnova odkrývá hlavní myšlenku celého díla, jež neunikla pozdějším vykladačům Divišovým. Předmětem díla O Božích Jménech, a to předmětem zjevným, jest studium otázky našeho poznání Boha na základě stvořených dokonalostí; na druhém místě, ale neustále, se autor snaží najíti řešení ne-li filosofické, tož aspoň morální Jednoho a mnohého. Boží Jména naznačují pohyb Jednoho v mnohém a návrat mnohého k Jednotě. V těchto hranicích se rozvíjí Divišova myšlenka. Všechno vychází z Jednoho nebo z Dobra — tak mluví v první kapitole po předběžných poznámkách, a všechno se vrací k Jednomu a Dokonalému, praví kapitola poslední. Ocitáme se v kruhu: rozumný tvor, dílo Boží lásky, zplozené v Boží extasi, se může s Bohem spojití jen láskou. Toto jest základní myšlenka, na níž jest postaveno pojednání O Božích Jménech. Tento plán jest sám filosofií světa.

Poslední Divišovo dílo, přeložené Skotem Erigenou, „Mystická theologie“, má pět kapitol nestejně dlouhých. Ze všech spisů Divišových (Corpus Dionysiacum) se toto dílo s traktátem O Božích Jménech zdá míti největší vliv na myšlení středověku. Je to klasický traktát o kontemplaci, rozjímavém nazírání, jehož hlavní myšlenkou jest, ukázati, že opravdové

spojení s naším Božím Původcem, bytostí nad-bytostní, není možno leč nad všemi poznatky rozumovými. Tato kniha se stala autoritou různých hnutí antiintelektualistních, která vznikla v XII. až XV. století.

Kromě těchto čtyř velikých pojednání Skot přeložil ještě deset Divišových listů. Nejdůležitější z nich opět zdůrazňují myšlenky obsažené v Mystické theologii a v Božích jménech, k nimž takřka tvoří doplněk (list I., II., V., IX.); ostatní listy se týkají věcí konkrétních a osobních a proto mají menší význam v obecném vzmachu divišovské myšlenky.

Skotův překlad jest pln nejasností, a to se mu především vytýká. A přece nikdo tehdy netušil docela blízkou příčinu těchto nesrozumitelností: Skot nemohl přečísti řecký rukopis, z něhož pracoval. Ale přesto, že v jeho překladu jest mnoho myšlenek přeloženo špatně nebo vůbec nesrozumitelně, hlavní proud myšlenkový vystihl. A ještě dále: Skot vystihl a osvětlil základní myšlenky filosofie a theologie Pseudo-Divišovy tím, že zatušoval množství podrobností.

Ve všech naukách, které Západu zprostředkoval Skot Erigena, rozeznávám tři skupiny, z nichž každá má své osudy a svůj vlastní rozvoj. První skupinu bychom mohli nazvati myšlenkami dokumentárními, hlavně z Hierarchie nebeské a z Hierarchie pozemské, jako na př.: popis andělů a jejich seskupení do tří hierarchií, jež jsou dále rozděleny ve tři kůry andělské; činnost a úkol každého kůru nebeských bytostí; jejich beztělesnost a jejich nehmotnost; symbolika obřadů a některých církevních úkonů; rozdělení Božích jmen na rozumová a obrazivá atd. Tyto dokumentární myšlenky, které se vykládají nejen v komentářích divišovských, nýbrž i ve většině Sum 13. stol. měly ve skutečnosti jen podružný význam ve

vývoji myšlenkové hloubky středověku. Lze říci, že většinou obohacují jen číselně.

V překladu Skotově jsou ještě jiné ideje, které více zářily a které vyňaty z přímé a omezené souvislosti dočkaly se obecnějšího spekulativního i praktického využití a v myšlenkovém hnutí zaujaly vyšší místo téměř v roli idejí základních, principů. Tyto myšlenky - principy jsou velmi četné. Tak na př. učení o rozšiřování Dobra, často více méně jasně vykládané v divišovských spisech se stalo první větou theologického sylogismu o vhodnosti Vtělení. „Muselo“ se tedy sdělití nejvyšším způsobem, t. j. darem vlastního Syna. Tak uvažují theologové, kteří připouštějí, že Kristus by se byl vtělil, i kdyby člověk nebýval byl zhřešil. A zajímavě, že sv. Tomáš v odporu proti tomuto divišovskému závěru užívá jiného principu rovněž z Divišových Božích jmen: že můžeme o Bohu vědět jen to, čemu učí Písmo sv. Rovněž v důkazu, že andělova rozumná mohutnost není totožná s bytností, užívá sv. Tomáš úryvku z Hierarchie nebeské. A konečně poslední příklad: Divišova rozdělení hierarchické činnosti andělů, na očišťování, osvěcování a dokonalost se v odborném studiu duchovního života stalo kostrou, kolem níž se skupí zjevy, jež vyznačují různé stupně výstupu duše k Bohu, dokonce se tohoto rozdělení občas užívá na třídění asketických a mystických spisů středověkých.

Tyto ideje-principy jsou velmi významné, ale překonává je významem jiná skupina myšlenek. Tato skupina nedává jen doklady pro myšlení, nedává jen principy myšlení, nýbrž odráží hloubku Divišova systému a těmito idejemi obohátí životně ducha a vytvoří záhy zvláštní smýšlení a hromadný duševní stav ... Dějiny těchto životních myšlenek jsou dějinami samotného proudu divišovského, jehož

hlavní směr zde můžeme načrtnout! Připomeňme si především zásadu, která jest základem Božích jmen i Hierarchie nebeské: všechno pochází od Boha a vrací se k Bohu; na této myšlence ve skutečnosti spočívá celá filosofie divišovská. Na vrcholu světa jest Bůh, jež si představuje jako nesmírný zdroj světla, a z tohoto zdroje tryská množství paprsků, rozličných, ale souladných, spořádaných podle stupňů, jež jsou tím skvělejší a tím dokonalejší, čím více se blíží svému nestvořenému Zdroji. Tento výron světla, účín Boží dobroty, se od Boha dále šíří bez přerušeni až k poslednímu stupni řádu bytostí.

Ve zpětném pohybu pak zase můžeme, stoupající od stupně ke stupni, vystoupiti až k svému Zdroji a Počátku, asi tak, jako oko může stoupati po paprsku, až k ohnisku. Tento pohled na svět na základě světla, jenž vypučel v kraji světla, velkolepý svou prostotou a ladnou jednotou principu a skladem, jež zavádí mezi všechny bytosti vesmíru, zdomácněl v západních myslích. A žil v nich také, to znamená, že ve svém vývoji prošel změnami, zvláště při styku s intelektualistní filosofií Aristotelovou.

Avšak Bůh Světla — jehož jméno jest Dobrota — zdroj, z něhož láskou tryská každé stvoření ve vesmíru, přes toto rozšiřování zůstává nekonečně nad účiny svými. Výraz hyper, tak vlastní mluvě divišovské, naznačuje tuto absolutní transcendentnost, která činí Boha velikým Neznámým — Skot praví Nepoznatelným, ale přece ne nepřístupným. Neboť láska proniká do krajů zavřených rozumu a duchu. A poněvadž Bůh jest nad všemi skutečnostmi, které mohou býti předmětem našeho lidského poznání, jsou správnější naše zápory než tvrzení, když o Něm mluvíme; ovšem naše záporné pojmy, jako na př. Bůh není — Bůh není dobrý — nechtějí říci, že v Bohu nebylo

bytí nebo dobroty. Vyslovují svým způsobem výsostnost Boží bytosti. Tato představa negativní theologie, vybudovaná na principu Božího transcendentna, jest vzácným životným pojmem, jenž je s to, aby dal tušení Boží velikosti, neboť se vznáší nad úzké hranice veškerého antropomorfismu v jakékoliv podobě; jest však také nebezpečí ve výrazech a v blízkosti agnosticizmu.

Ale téměř nenadálým obratem se Bůh — Dobrota — dává svým tvorům tak úzce, že bychom mohli myslet na totožnost příčiny i účinnů. Panteisté středověku se rovněž dovolávají autority Divišovy.

Tyto nauky o prvenství Dobra, Boha-světa, o Boží transcendentnosti a vztazích nestvořena se stvořeném, o nepochopitelnosti Boha a o theologii záporové, o přizpůsobení účinnů nekonečné příčině, jsou několika myšlenkami, které jsme nazvali živnými, jelikož jsou více než principy, jichž může užiti rozum při řešení různých záhad spekulace; v duši, která je ztrávilá, tvoří opravdu duševní stav.

Skotův překlad se chtěl stati otiskem tak dokonalým, jak jen možno. Jest sice velmi nejasný v mnohých výrazech, ale proti tomu má zásluhu, že zdůraznil hlavní myšlenky Divišovy nauky, jak jsme právě naznačili. Místy bychom se domnívali, že Skot neměl jiného na mysli, leč to. Srovnání s řeckým textem opravňuje tvrzení, že Skot podal věrně tyto hlavní myšlenky — ve skutečnosti málo početné — které se táhnou všemi Pseudo-Divišovými knihami a které potkáváme každou chvíli. Ale ještě více: Skotovým překladem udržujeme dojem, který nenajdeme v žádném jiném překladu — dojem styku s exotickou, cizokrajnou myšlenkou. Z literární horlivosti a z bázně, kterou způsobila chabá znalost řečtiny, podává Skot Diviše řeckého, což jest v některých pří-

pádech zárukou věrnosti překladu, jež se při opětovaném čtení stane kouzlem, kteréžto vlastnosti nemají pozdější překlady, ty již hlouběji stravují důkladněji Divišovy myšlenky. V celku překladů jest překlad Skotův jako most; jeho překlad jest celkem přístupný západním myslitelům a při tom zachoval všechnu východní chuť, pokud bylo lze. A Skot tudíž právem zasluhuje názvu uvoditele Divišova na Západ.

P. G. Théry O. P., Řím.

DÉMON CHVATU

Lidé mu dávají mnoho hezkých jmen. Říkají mu zvýšený dynamism životní, zrychlené tempo žití, zmocněná intensita moderního snažení, životní elán dneška, oprávněná nervosa dvacátého století atd. Odívají jej tak v pestré cáry lživých frází. Samé eufemismy! Jeho démoničnosti mu tím neodejmou!

Jeho symbolem je kinoaparát! Promítnout sto dojmů a okusit sto dojmů za minutu — toť jeho život! Jeho ideálem je motor letadla o rychlosti nejméně pět set km za hodinu.

Lidem ovládnutým jeho silou stává se jedinou tužbou zájem: Rychlost pro rychlost! Dobytí rekordu na dráze stokrát projeté! Obejet svůj okruh šílenou rychlostí a pak se třebaš zabít, když se blíží východisku své závodní dráhy!

Démon chvatu je neslučitelný s duchem Božím!

Apoštol národů mluví ovšem též o závodech ducha, při nichž máme předstihovati své spoluzávodníky. „Nevíte-liž, že ti, kteří běží o závod, všickni sice běží, ale (jen) jeden dostává cenu vítězství? Tak běžte (i vy), abyste cenu dosáhli!“ (1 Kor. 9, 24.)

Bylo by však blasfemií prohlašovat Pavla za

průkopníka moderní horečky „co nejrychleji žítí". Apoštol mluví o usilovné, neúporné snaze o dobytí věčné odměny, jež předpokládá jako u zápasníků tělesných vytrvalou „askesi", cvik, sebezapírání a otužování. „Já tedy běžím nikoliv tak, jako na nejisto ..., nýbrž trestám tělo své a podrobuji v služebnost." (Tamže v. 27.)

Šílené tempo při úkonech zbožnosti, při plnění povinností sebesvětějších protíví se právě povaze svatosti. Aspoň nemůže být pravidlem a ideálem.

Nemohu si představití vtěleného Boha, nedostižný vzor naší dokonalosti, že by kdy chvátal a hnal se překotně za vytčeným cílem. Jeho touhy byly tak nekonečně intenzivní, že by jiný pro ně nebyl schopen spánku, že by se uštvál. Ježíš pracuje sice do umdlení, ale koná vše s důstojným božským klidem.

Svého Mistra následovali svatí.

Mnozí z nich pociťovali na sobě hluboce pravdu výkřiku sv. Pavla: „Láska Kristova pudí nás!" (2 Kor. 5, 14) a jejich dílo působilo dojmem horečného spěchu. Nicméně jejich srdce zůstávalo vždy ve svatém klidu. Kotvilo pevně v oceánu božství.

Sv. František Saleský, v jehož duši se zrcadlí jednoduchost, „přirozenost" a půvab svatosti Kristovy jako u málokterého světce, rozhodně zakazoval svým kajícím všeliký chvat v duchovním životě. Často a často jim opakoval rád dvě hesla: „Peu et bon!" Málo a dobře! „Assez tôt, si assez bon!" Dosti brzy, jestliže dosti dobře!

Nechtěl, aby se obtěžovali spoustami modliteb, umrtvení a jiných dobrých skutků a pro jednu práci chvátili s druhou. „Nikoliv početností věcí, jež konáme, postupujeme v dokonalosti, nýbrž horlivostí a ryzostí dobrého úmyslu při nich."

Byl zapřísáhlým nepřítelem přirozeného spěchu. Nazýval jej morem zbožnosti! Pravá zbožnost vyniká podle něho lahodnou a klidnou horlivostí. Chvat je bouřlivý var, jenž podemílá to, co zamýšlí budovat.

Démon chvatu je pro nás tím nebezpečnějším, že se rád odívá jasem anděla horlivosti.

„Avšak po ovoci jejich poznáte je.“ (Mat. 7, 16.) Po ovoci v duši! Tělo a nervy mohou být znaveny a vyčerpány vlivem toho i onoho. Rozdíl je však v duši! Horlivost duši obohacuje! Čím více se oddala aktivitě, tím více se zase soustřeďuje v Bohu. S napjatou pozorností zachovává ustavičně rovnováhu mezi činností a kontemplací.

Démon chvatu unáší však člověka proudem k novým a novým pracím, nepopřává mu oddechu a prodlouženého vroucího pohledu na Boha ... Tak jej zvolna odvrací, ne-li vůbec od cesty k Bohu, jistě od stezky dokonalosti.

St. Fabík.

NÁBOŽENSKÝ A DUCHOVNÍ ŽIVOT V ANGLII

Reportáž laika.

Nebudeme v této stati rozebírat mravní i duchovní hodnoty velikánů anglického náboženského života, neboť za jisté toto bohaté téma bylo již zhodnoceno vícekrát, povolnější odborníky, chceme podati dnes čtenářstvu obraz, jaký se jeví oku všetečného reportéra, který musí si všimati všeho a tedy v prvé řadě, výrazů života duše národa. Náš úkol rozdělen jest na dva veliké celky života náboženského a stránky duchovní vůbec. Mluvíme-li o těchto dvou otázkách anglického života vnitřního, budiž nám dovoleno hovořiti o Angličanech, t. j. občanech spojeného království Velké Britanie a jižního Irska bez ohledu na jich náboženskou a rasovou příslušnost, kteréžto činitele zase budeme ovšem musiti zdůrazniti při líčení různých odstínů charakterových a mentálních.

Angličan, to jest člověk šťastný, řekl kdysi Benjamin Disraeli, a nutno konstatovati, že měl do jisté míry i prav-

du. Angličan totiž bere život příliš jednoduše, prostě tak, jak vskutku jest. Tento rys povahy, klidu a rozvahy bude nám důležitým vodítkem po cestě poznání a pochopení anglické mentality. Mnohdy zdálo by se vám, že Angličan prostě nedovede žiti jinak, nežli s tužkou v ruce a s pevným rozpočtem možného výdělku v hlavě, ale poznáte-li blíže tyto chladné muže rozvahy, v mnoha případech se přesvědčíte, že jsou hlubokými mysliteli, filosofové ticha a klidu. Vztah širokých vrstev k náboženství v Anglii není rozhodně vřelý, ale též nikoliv lhostejný. Brit jest typický „svou politickou“, tvor společenský — proto i forma náboženská jest mu výrazem společenské kultivovanosti. Chodí do kostela či modlitebny prostě z toho důvodu, že se tak patří — dopoledne nedělní zasvěcuje kostelu, opakují kostelu, nažehlen, čistě oholen sklání hlavu před bouří a přívalem slov pastorových. Jeho myslí však táhne řada jiných dojmů, sportu, obchodu neb soukromého života. Zeptal-li byste se ho, co kazatel v půlhodinové promluvě říkal, odpoví vám rozpačitě, že mluvil správně a že to je „all right“ — více z něho nedostanete.

Ale, tak jako neprocíťuje sílu víry, tak houževnatě dbá jejích vnějších nařízení, confirmace a církevní slavnosti, k nimž dostavují se i členové královské rodiny, jsou pravou přehlídkou lesku uniforem a schopností dámských krejčí kouzelné Paříže. Být atheistou v Anglii, znamená být společensky hotovým — vždyť král, který jest svobodným zednářem, sám dostavuje se o svátcích do kostelů, aby byl zbožně přítomen službě Boží, ale anglikánské ceremonie. Proto všechno v této zemi jde svým normálním tempem — každý ví, co se sluší a patří a to jest hlavním bodem úspěchu života.

Až dosud jsme mluvili ovšem o Angličanech takového druhu, jak je zná i svět. Vysokých elegantních gentlemanech, s růží v knoflíkové dírcce a hedvábným nákrčníkem; jsou však v této zemi i Angličané, kterým nejrozbitější pantofel byl by představou úplné elegance a starý od cirkusu odložený cylindr snem.

Nemysleme, že jich jest snad málo a že namítnuto nám bude hovoření o případech všude stejných. Nikoliv, prosím, právě v této Anglii, chceme-li ji dobře uviděti, musíme z nádherných paláců Kensingtonu se podívatí na domky Battersea, Whitechagrelu a East Endu; skoro jedna třetina obyvatelstva Londýna jsou tito méně elegantní bratři šviháků City. Jich život duchovní a náboženský, budiž mi dovoleno poznamenati, rovná se veliké a silné nule.

Nemají oni potřeby společensky vžité, zasvěcovati nedělního dopoledne kostelu a osobě reverendově, nemají ani možnosti lépe se obléci, a proto opomíjejí tuto složku lidského života. Bída v Anglii nedá se srovnati s bídou kontinentu, tak jako přepych v Anglii bylo by těžko srov-

návati s luxusem největších domů evropského kontinentu. Puritánský protestantismus dává sice almužny, ale nepodává je rukou, nýbrž na podnosu, aby ruky své nepošpinil. Být chudým v této zemi jest hroznou kletbou — • všechny instituce dobročinného rázu jsou opatřeny trojnásobnou přehradou mezi těmi, kterým dobročinnost poskytují a těmi, kteří se „obětují“ tuto konati.

V tomto mentálním ovzduší staročínského, odi profanum vulgus et arceo, živoří skoro možno říci dnešní oficielní protestantismus a umírá v atheismu, nikoliv snad veřejném, ale praktickém. Životní štěstí těch, kteří se uměli naroditi, bije až příliš svým kontrastem do očí pozorovatele. Není opory a není síly. Proto činnost katolicismu, kterému teprve v posledním čase dána poněkud větší možnost ruchu organisačního, vábí k sobě zástupy zvědavců, ze kterých během krátké doby stávají se dokonalí křesťané. Neslyší oni nauku, plnou přísnosti a nedostupné povýšenosti. Mluví se k nim o lásce, o přátelství s Kristem, o Jeho veliké a horoucí lásce ke křehkému tvorů-člověku, jen chce-li tento říci své ano a žítí v duchu zásad svého Mistra.

Prostory katolických chrámů nezačala naplňovati vůně drahých pižem orientálních, tohoto Krista nezačali uctívati mocní tohoto světa, nýbrž před stánkem Jeho skláněly se v pokorné úctě ustarané tváře dělníků, matek a žen, které daly a dávají statné pracovníky státu a malé budovatele a udržovatele jeho moci. Teprve za příkladem těchto jdou ti, jimž zmizel spokojený úsměv se rtů, přicházejí ti, kteří znechuceni pohodlným životem v klubech a salonech, touží po vyšší myšlence dobra.

Tak roste anglický katolicismus, roste lavinovitě a hlavně hodnotně. Učenci, umělci, lékaři i inženýři pomalu kupí se kol společenstev osmahlých námořníků a dělníků. Jdou neohroženě, vysmívání společností, halící se v hedvábí a měkké kožichy. Oni však vítězí, užaslým zrakům posměváčků staví se před zraky veliké dílo katolické práce, plody opravdového křesťanství.

Katolické nemocnice stávají se vyhlášenými, katolické školy oblíbenými a katoličtí pracovníci nejhledanějšími. Nepřátelé zbrojí, útočí miliony zlata, alarmují pomoc intelektuálů k rozdrčení šířícího se katolicismu. Nic nepomáhá, katolíci jdou vpřed tiše, v záři práce Pecko-prosfáčků, s úsměvem a odpuštěním v srdci.

Dnes dívá se anglický svět s úctou na práci svých katolíků. Nepřátelé obmezují se na ojedinělé akce bez širšího významu a idea lásky, křesťanského života pomalu vítězí v Anglii, v palácích i chatách, v bouřících veleměstech i na monotónním venkově, v opatrném Skotsku i sarkastické Anglii,

Hovořil jsem v klubu, přepychové místnosti salonu s vy-

nikajicini anglickým státníkem, bývalým ministrem Winstone-
nem Churchillem, když nenápadně položil jsem mu tuto
otázku, otázku rozvoje katolicismu, řekl mi s důrazem: vše
se obrací tam, kde jest hřejivé teplo lásky a přátelství —
jděte do katolických institucí a najdete je, obrátíte-li se
k našim, budete vyslyšen mdle, chladně s dávkou opovr-
živého soucitu — tot tajemství úspěchu katolíků ve spoje-
ném království.

Ale i katolíci v Anglii organisují se zcela jinak, nežli
jich spolubratři na kontinentu. Angličtí katolíci nemají
žádné politické strany, obmezují se tedy jich práce na
charitativně-hospodářskou. Zmínili jsme se již o vysoko
vědecky i technicky vybavených ústavech lékařských, sa-
natořích, nemocnicích atd. Samostatnou kapitolu tvoří zde
anglické školství katolické. Zde překonáno bylo všechno
očekávání. Výtečně vedené internáty pro hochy i dívky
jsou oblíbenými nejenom mezi katolickou veřejností ang-
lickou i zahraniční, ale též v kruzích jinověrců. Dávají
sem své dívky, aby v prostředí vzácného klidu naučily se
všemu potřebnému pro život vezdejší, ale též aby dán jim
byl základ k řádnému názoru mravnímu — tedy výchovu
duchovní. Vztah veřejného života k náboženství jest v Bri-
tánii chladně korektní — řekli jsme to již na počátku; to
tedy značí, že vedle chladu stát zachovává povinnou nob-
lesu a úctu k představeným církevním.

Častokráte uvidíte, jak důstojník v podzemní dráze,
v autobusu přepouští místo sestře řeholní neb řeholníku,
ač právě v řadách důstojnictva jest nejmenší procento ka-
tolíků. Vzácná úcta, ohleduplné jednání jest duševním po-
kladem Angličanů. Jsou-li sarkasty, dovedou svůj vtíp a
ironii podati ve formě vždy debaty hodné. Hrubost i v nej-
ostřejším boji jest vyloučena a považována za opovržení
hodnou.

Anglické „fair play“ (umění hráti vlastně) jest ve svém
povrchním významu i určitou předností; jest regulátorem
jednání jak jednotlivce k jednotlivci, tak ke kolektivu a
opačně.

Síla myšlenky, pravda důkazů, třeba nad jiné jasná, ne-
podává se v Anglii hrubým projevem, strohou fráзовitostí;
vždyť i nařízení vládní počínají slovy: ladies and gentle-
manus (dámy a pánové)! — mpa—

PRACOVNA

Trojí druh spisovatelů.

**Jedni neříkají nic, ale povídají to dobře. Druzí říkají
mnoho, ale říkají to špatně. Nejhorší ale jsou ti, kteří ne-
říkají nic a ještě to říkají špatně.** Papini 177.

Kněžství.

Kněžství se provádí na zemi, ale jeho důstojnost jest v nebi a nikdo, ani člověk, ani anděl, ani archanděl, ani žádná jiná stvořená moc nemohla mu dáti oné důstojnosti, leč Duch sv., jenž dovolil bytostem oděným tělem sníti 0 službě andělské. Proto má býti kněz tak čistý, jako by obýval nebe uprostřed andělských chorů.

Sv. Jan Zlat. O kněžství. Nep. 3.

Za hříšníky.

Když chce Spasitel některé lidi hodně přitáhnouti k sobě a k podobnosti se sebou, dává jim také účast na své oběti zadostiučinění. Neb to, když on nejenom se modlil za hříšníky, nýbrž i obětoval se za ně, nemůžeme jiti jinou cestou, chceme-li se připodobniti Kristu. Kdo chce hříšníkům vyprositi obrácení a za ně zadostiučiniti, zápasí s nimi 6voji bolestí, af procítí bolesti jejich prázdnoty, jejich zoufalství, af nemalomyslní a nereptá, když na něho Bůh sesílá pokušení, v nichž hříšníci klesají, aby on svou stálostí v týchž zkouškách Bohu zadostiučinění podal. At prožívá jako Maria hledající ztraceného svého Syna bolesti těch, kteří ztratili Boha, jsou tak smutni a opuštěni. Tato láska, která se nezpěčuje přijmouti jakékoliv utrpení za hříšníky, jest silná jako smrt, protože přemáhá smrt a zatracení, jest silnější než peklo, protože je přemáhá a jemu duše loupí. Mystické tělo Kristovo má býti připodobněno skutečnému jeho tělu a proto ustavičně potřebuje utrpení a zadostiučinění. Církev, mystické tělo Páně, nemůže žiti bez tohoto utrpení s Kristem. Chceš? Braito.

Svatí jsou ohlasem Kristovým.

Každý svatý jest ohlasem; ohlasem mezi tolika ohlasy, sladkými a hlubokými, jež vycházejí ze slov Kristových a se rozlévají ustavičně nad hluchotou světa. Každý svatý jest ohlasem svým slovem i skutkem. Neříká ničeho svého, opakuje: ale protože to, co opakuje pochází od Krista, proto Slovo a cesta je činí tak velikým.

Každý svatý jest znovurozsevačem semene, jež mu Bůh dává.

Bůh je hází na každou zem; ale zde pučí a roste, tam uhnívá a hyne. Sémě jest dobré; ale země jest zde neplodná a tam plodná. Zemí jsme my. I my jsme všichni hospodáři i zemí; a máme k práci dva pluhy: pluh pokory a pluh pýchy.

Kam se zaryje první, roste stéblo a klas; kde skřípe a vrže druhý, daří se jenom kroukolí.

Budme proto pokornými oráči sebe samých; aby, až při-

jde Rozsévač a rozhodí zrno Kristovo, padlo do země zpracované a mohlo růsti a vydati plody. Giuliotti.

Jdeme k bratřím.

Budeme tedy vynášet tvoje jméno a budeme vystupovati stále výše láskou k poznání tebe; budeme opíratí stále více láskou naši kmitající lampičku o tvoje světlo nepohnutelné. A čím více se opřeme, až vystoupíme, o tvoje Srdce, tehdy pevněji stiskneme, srdce k srdci, 6voje bratry bez 6větla; a světlo, které bude vycházeti z tebe, zapálíme nad nimi, aby i oni tebe viděli a milovali.

Neboť kolik cest se odděluje pro tvorstvo od tvého neviditelného domu! Jakými cestami možno přijít ke tvému domu, postavenému na hoře andělů. A na každé cestě jde napřed se svým Znakem, Ježíš!

Giuliotti: Polvere dell' Esilio.

Milosrdenství.

Odpusťme každý dluh svým dlužníkům a ty rukou svého milosrdenství smažeš, cos napsal rukou své (spravedlivosti. Giuliotti.

Starost o naši spásu.

Tehdy mě může těšiti starost druhého o moji spásu, když jest více než zájmem jenom o mne. Když mu tento zájem o mne zároveň slouží k jeho duchovnímu vzrůstu. Jinak by nemělo smyslu, aby mi někdo sloužil tak, že by mu to škodilo na jeho vlastní duši, protože tu platí; Co plátno člověku, i kdyby celý svět získal a na své duši škodu utrpěl? Neměli by se věřící odvažovati žádati tolik a takových služeb od svých duchovních vůdců, které by je odváděly od jejich vlastního posvěcení. A nakonec všechno přepínání a přetěžování těch, kteří mají sloužiti věřícím, vymstí se zase na nich, protože čím více bude od nich žádáno a nebude jim popřáno, aby se znovu napravovali a tím se rychleji vydají a tím pak budou stati s prázdnějšíma rukama. Jenom svatí se mohli odvážiti oné vypjaté činnosti, protože již byli naplněni a stále rozdmýchávali oheň Boží v sobě. Proto ona řehole je nejdokonalejší, jejíž členové rozdávají z plnosti, *Contemplata aliis tradere*, čili rozdávati prožitě. Braitto.

Živé stavební kameny.

Jako kameny živé se vzdělávejte v dům duchovní, v kněžstvo svaté, abyste podávali duchovní oběti příjemné Bohu skrze Ježíše Krista. I. Petři II. 5.

Nemůže býti řečeno nic krásnějšího Katolické akci o účasti laiků v životě Církve. Dátí se vestavěti jako živé kameny do stavby duchovního domu, jímž má býti Církev a královského kněžství. Býti živým kamenem, tedy živým údem Církve, znamená míti v sobě život toho, jenž jest životem Církve. Co nás učiní živými kameny, bude-li v nás opravdu kolovati život Kristův, bude-li naše víra plna krve životní a budeme-li míti k ostatním kamenům živý poměr, nebudeme-li kameny mrtvými, které nikterak nezapadají do stavby společné tíhy celé stavby. Naše královské kněžství záleží v tom, že milostí Boží dovedem přinášeti duchovní obětí spojené s obětí Ježíše Krista. Rozuměti životu a celému svému povolání a všem jeho křížům. Spojovati je a sebe v nich s Kristem obětujícím. Přijmouti svoji práci a svůj kříž, jakožto svůj podíl na oběti a kříži Kristově, jakožto svoji cestu a svoji možnost spojití se co živý, totiž obětní kámen s kamenem úhelným, Kristem. Pak není naše povolání a náš kříž izolovaný, nýbrž přináší požehnání a světlo celé stavbě chrámu Kristova.

Braito.

Klení.

(List Výboru ve Veroně.)

Drazí pánové, špinavou a ohavnou ránu, která zneuctívá Itálii, nevyléčíme výbory, programy, manifestacemi a nápisy; je zbytečné znovu barvití na zeleno listy, když kořen je shnilý.

Místo Obecního výboru proti klení by bylo třeba Náboženského křížáckého tažení pro osvobození lidu ode všech forem barbarské a civilisované zhovadilosti, která jej drží v moci. Klení je známkou, jednou z tolika známek nemoci, jako červenost obličeje je známkou horečky — ale nikdo nezazené horečku pudrovacím práškem.

A konečně klení se nevztahuje jen na slova; polovina našeho života je neustálým klením proti třem božským Osobám.

Promiňte mně mou upřímnost a věřte, že jsem Vám, pánové, nejoddanější

Giovanni Papini.

Služebníci bratří.

Spasitel nepřišel, aby mu bylo slouženo, nýbrž aby sloužil. Není Kristův a nebude s Kristem, kdo nechce sloužiti bratřím. Sobci, lenoši, virtuosové mlýnků na bříšku nejsou s Mistrem. Není s Kristem umělec, který přede kříží, že nechce sloužiti. Je to d'ábelské heslo, protože on, vůdce sobectví a pýchy, první zvolal; Non ser-

viam! Nebudu sloužit! Není Kristův, který chápe svůj úkol představeného jako vymáhání božských poct, vnucování všem své osobní důležitosti, a ne jeho možnost mnohým prospěti, mnohým sloužiti... Braitó.

Modlitba v úzkostech.

Pane Bože můj, chci tě milovati více než sebe a nade všechno. Odevzdávám se do tvých rukou, abys mi udělil tebe milovati a oslavovati na věky. Spasení mé jest nerosvnatelněji lépe zajištěno ve tvých rukou než v mých. Klaním se tvé nekonečné spravedlnosti a odporoučím se tvému Milosrdenství.

Síla naše.

Svatý Tomáš vyložil mistrně symboliku holubice, ve které se zjevil Duch svatý nad Kristem Pánem, když vstupovala z Jordánu. Práví: Holubice dále sídlí ve skalních jeskyních. Tím se naznačuje dar síly, kterým svatí kladou do ran utrpení P. Krista, jenž jest pevnou skalou, svoje hnízdo, to jest, svoje útočiště a naději. III. q. 39 a. 6. ad 4. Všechny lásky, kterými se zahřívala i lidská srdce, pohasly, unavily, všechna světla, která nám měla svítiti na cestu a za nimiž jsme se slepě brali, pohasla. Dozněla dutě všechna velká slova, kterým jsme dříve věřili a poznali jsme, že jest v nich mnoho frází, této moderní masky lži, dcery d'ábelské. Zůstává nakonec zase jen Ježíš, věčný se svou láskou a se svým slitováním, které nedovede zklamati a zraditi, zůstává Ježíš se srdcem na věky otevřeným. Žádný myslitel světa neměl a nemá otevřenou ránu ve svém boku. Nikdo neprohlásil, že jest mu líto zástupu. Jenom on stále otvírá svoji náruč, všem, i ztroskotancům, i vyděděncům i nejstrašnějším hříšníkům, on, jenž si vzal kajícího lotra za svého prvního a jediného průvodce do ráje, jenom on stále praví: Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste. Jste unaveni, jste zklamáni, klesáte pod svou slabostí, cítíte nepoměr svých snů a žalostí a plánů a skutečnosti, které jste docílili, vidíte propast mezi voláním Páně a svojí ubohostí? Děsíte se dunících bouří? Skryjte se všichni, hříšníci, všichni znavení, všichni zklamání, všichni slabí, všichni plačící a žízňící po spravedlnosti, které na světě nenajdete, skryjte se všichni do těchto ran Krista Pána jako do pevné tvrže, protože ty rány se neuzavrou a láska nepohasne, nese-slábne. On včera tak jako dnes, on stejný na věky, Bůh-člověk, který všechno člověku dal a všechno pro něho učinil, aby ti dal důkaz, že můžeš od něho mnoho žádati, že můžeš od něho všechno chtít. Ten, jenž tě tolik miloval, ti nemůže ničeho odepřít! Braitó.

ŽENĚ

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA.

ARENDETT: *Die Predigten des Konstanzer Konzils.* Herder, Freiburg, 1934, cena 5 Mk. — Nesmírnou radost mi způsobila tato kniha, která jest dobrým obohacením. Baudatel zpracoval na dvě stě kázání, jež jsou dobrým osvětlením poměrů, i když počítáme s tím, že kazatelé moralisté rádi za všech dob přehánějí. Přes tato kázání vidíme poměry náboženské, mravní i kulturní a žasneme nad tím, co si všechno dříve kazatelé mohli dovoluovati. Vidíme také, jak jsou hloupinké fráze o tom, že Hus upadl v nemilost proto, že káral zlořády. Tihleti všichni kazatelé je tepali daleko ostřeji a všichni celkem drželi. Kniha je dobrým příspěvkem pro historii, pro dějiny kazatelství pak zvláště,

BERNARD: *Le mystère de Marie.* Desclée de Brouwer, Paris, 1934, str. 490, cena 15 frs. — Neuvěřitelně nízká cena umožňuje každému odborníku a každému zabývajícímu se svatými pravdami opatřiti se toto velkolepé theologické dílo o nejsv. Panně. Autor vychází správně z mateřství P. Marie, aby ukázal veškerou její důstojnost a velikost. Autor především krásně ukazuje, že Maria Panna jest proto i naší matkou, protože tvoříme jedno tělo s Kristem a proto jako jest jeho matkou, jako jest matkou hlavy nového lidstva tak jako jest také matkou celého Jeho Tela.

Při tom postupuje autor v druhém díle přesně podle pozemského života sv. Panny, jež theologicky v hlubokých zároveň meditacích osvětluje.

DAESCHLER: Bourdaloue: *Doctrine spirituelle.* Spes, Paris, str. 380, cena 18 frs. — Šťastná myšlenka vybrati z nesmrtelného kazatele jeho stěžejní myšlenky o duchovním životě a sestaviti je v systém duchovní čítanky. Hodí se především pro pokročilé v duchovním životě. Duchovní vůdcové najdou v této knize velmi cenné pokyny pro vedení svých svěřenců. Není to běžná duchovní četba, nýbrž četba, kterou vane patetický silný duch tohoto velkého duchovního vůdce, který otrásal Francií.

FUMETT: *Le B. Martin de Porres.* Desclée de Brouwer, Paris, 1934, str. 143, cena 10 frs. — Tajuplný život prosfáčka Božího bl. Martina, bratra laika z řádu dominikánského, upoutal skvělé pero Fumetovo, jež odhaluje užaslým zrakům hloubku a krásu této zapomenuté květiny. Požitek duchovní i umělecký!

HERWIG: *Der grosse Bischof. Ein Kettelerroman.* Kosel-Pustet, str. 340, cena 5.20 Mk. — Nezapomeneme na sociální romány Herwigovy. Tolik nám daly světla, nových myšlenek a námětů. Jeho román o Kettelerovi, biskupu, který měl srdce opravdu otevřené veškeré bídě, vychází v druhém vydání. Šťastně se podařil tento pokus zromani-

sovati život, který již sám opravdu zní jako román. Kniha Herwigova jest knihou o vítězi v pravém slova smyslu a jistě také ve sbírce našich Vítězů setkáme se s touto postavou. Předkládáme tuto knihu k četbě, která zapálí mnohou mladou kněžskou a bohosloveckou duši.

JORGENSEMEIER: Der mystische Leib Christi. Schoeningh, Paderborn, II. vydání, cena 7.20 Mk. — Druhé vydání této knihy, která vyniká v záplavě posledních knih. Zdůrazňuje myšlenku jednoty nás všech v Krvi Kristově, jež jest hlavou nového lidstva, které se má snažiti o to, aby prostředky, které on nám zde zanechal, co nejužší se spojilo se svou Hlavou. Myšlenka společenství jest tu rozvinuta dokonale a zpracována mistrovsky.

LEBENSCHULE DER GOTTESFREUNDE. Christkonnigsverlag, Meitingen bei Augsburg. — Nové další svazečky sbírky, která v Německu roste, vedena týmž duchem jako naše sbírka. Svazečky jsou ještě vkusněji zase vypraveny a obsahují život P. Marie, sv. Augustina, sv. Aloise a sv. Josefa. Pomozte nám, abychom mohli podobně brzo zdokonaliti své vydávání životů svatých.

LERCHER: Institutiones Theologiae Dogmaticae. Rauch, Innsbruck, 1934, t. I, cena 8 Mk. — Nové vydání této vzácné dogmatiky proslaveného jesuitského theologa. Jest to skutečná učebnice scholastické theologie, jež nepohrdá scholastikou, jako to činí namnoze dogmatika Bartmannova. Autor tu zahrnul i traktáty o Zjevení a Církvi, ale tím jenom dílu prospěl, Velmi dobré jsou i nejmodernější pasáže o církevní moci. Doporučuji tuto precisní a solidní učebnici.

LIPPERT: Christentum und Lebenskunst. Muller, München, 1934. — Promluvy Lippertovy do radia. Lippert jest skutečně Bohem nadaný řečník a spisovatel, Jako by se nedovedl vyčerpati. Jeho knihy následují se v mezerách dosti krátkých, ale každá odškodňuje přečtení, každá jest skutečným darem. Kniha, o které mluví, jedná o umění největším ze všech umění, totiž o umění životním, o umění, utvářeti svoje všechny životní okolnosti, schopnosti k nejdůstojnějšímu rozvinutí a užití.

MARESCH: Christus und das Abendland. Reinhold, Wien, 1934, cena 4 šil. — Synthesa křesťanské myšlenky jakožto základny naší západní kultury. Spisovatelka vychází ze základní a ústřední myšlenky křesťanství našeho dětství Božího v Kristově milosti. Z tohoto pojmu vyrostil západní pojem křesťanské velikosti, společenství všech se všemi a povinnosti všech ke všem, Z myšlenky Kristovy zrodilo a rodí se věčné hrdinství sklánějící se k bratřím. Kniha opravdu hodnotná,

ROSTWOROWSKI: Obrázky ze života Božského Spasitele. Kropáč a Kuchařský. — Nikdy nebude vděčnějšího námětu k rozjímání a nábožné četbě než život a slova Ježíše Krista. Nemáme u nás takový nadbytek knih rozjímá-

cích, abychom mohli přejít tuto knihu bez srdečného přivítání, protože rozjímání vychází opravdu z plnosti ducha, který se dokonale ztratil ve svém Mistru, od něhož odposlouchal překrásné, hluboké myšlenky, které dovedou naplnit náš den a naši duši opravdovým duchovním snažením o následování. Obrázky k rozjímání vynikají svěží životností, ukázněností slova a vnitřní pravdivostí. Doporučujeme.

REINTHALER: *Mein Weg zum Vater*. Müller, Munchen, str. 172. — Roztomilá knížka plná ještě roztomilejších obrázků a modlitbiček a říkanek. Nečetl jsem dosud tak pěknou a při tom dobrou všeho si pro duchovní život dítěte všímající knížku.

SCHALLER: *Liturgie*. Dědictví sv. Prokopa, — • Z málo knih poslední doby jsem měl takovou upřímnou a velikou radost jako z této Schallerovy knihy, která vychází z Emauz, které byly a jsou kolébkou duchovního obrození našeho náboženského života liturgií. Schallerova liturgika jest opravdu vážnou, vyčerpávající a při tom i širším vrstvám čtenářským odbornou knihou o liturgii, o jejích hodnotách, o jejím životě. Všechny liturgické otázky jsou zde stmeleny v dobrou syntesu. Této knize musí být učiněna větší propagace, než byla dosud učiněna a kniha se musí dostat do všech kněžských i laických rukou. Vzdělavatelé v různých spolcích a besídkách mají zde knihu konečně vděčnou a nevyčerpateľnou, P. Mariáne, za tuhle knihu upřímně Vám P. B. zaplat'! Braitó.

SCHMIDT—PAULI: *Freuden Jesu Christi*. Müller, Munchen, str. 126. — Radost je procítění jistoty dobra, které jest naše. Kristus, který byl Bohočlověkem, byl proto plný radosti, protože v něm bylo spojeno nejvzácnější dobro s nejvyšší jistotou. Spasitel rozuměl všemu, i bolesti, a proto ve všem nalézal skutečnou, tichou, jímavou radost. Měl totiž prvou a základní radost, totiž radost v Bohu a z Boha. Knížečka Schmidtova spojuje s theologickou přesností hluboké vníkaní do vnitřního svatého života Páně, aby nám z něho vynesla pro náš soukromý život paprsek radosti, v jehož světle by se pak jinak šlo životem.

DIE HL. THERESIA. *Samtliche Schriften*. I. díl. *Das Leben der hl. Theresia von Jesus*, v překlade P. Al. Alkofera, Kósel-Pustet, str. 540. — Nové vydání dokonale přepracovaného překladu všech děl svaté Terezie. Za války bylo dokončeno první osmivazkové vydání. Toto nové vydání překladu obsáhne všechno písemné dědictví svaté Terezie ve vědeckém překlade. Tento svazek obsahuje její svěživotopis. Již mohým duším otevřela tato kniha cestu k novému životu. Ukázala mnohé bázlivé duši, že se máme opřít o sílu Boží, když cítíme svoji slabost a při tom touhu Boha víc a více milovati. Kniha jest mistrovským dílem náboženské psychologie, ve

kteřé se nám svěťice jeví tak moudřá a nám tak blízká!

VIOLLET: *Le mariage*. Mame, Tours, 1934, str. 234, cena 15 frs. — Čítanka s naukou o posvátnosti manželství, provádějící manželství od prvých červánků, všechny jejich naděje, boje, úskalí. Kniha by ráda pomohla osvětliti a prozřítí manželům jejich život a jejich zkoušky.

Z RŮZNÝCH POLÍ.

ARRIGHINI: *Che dicono di me?* Torino, R. Berruti (L. I. C. E.) 1933, str. 320, cena 10 L. — Kniha je odpovědí na otázku, co řekli a co praví dnes lidé o Kristu jako člověku a jako Bohu. Co bylo řečeno o jeho příchodu, o jeho životě, o jeho smrti. Co řekli proroci, svěťci, mučedníci, nevěřci. Kniha je po každé stránce zajímavá a poněvadž je psána ve formě přednášek, dá se jí použít v mnohém ohledu.

BARONNE DE VALENCE DE MARBOT: *Le scapulaire de Notre-Dame du Mont-Carmel*. Paris, Desclée, 1933, str. 70, cena 12 frs. — Kniha krásně ilustrovaná a pojednávající o dějinách a všech ostatních otázkách, týkajících se karmelského škapulíře, bude zajímat všechny jeho přátele jakož i přátele karmelitánů.

BOSCHOT: *Théophile Gautier*. 1934, str. 263, cena 20 frs. — Přiblížení jednoho velkého idlucha dosud, žel nedoceněného. Život dobrého, poctivého kumštýře, který dovedl nésti svoji bídu, protože v ní nesl jako v drahé nádobě svoje umění. Hluboký pohled do vnitřní dílny uměleckého tvoření, jež jest ve vnitřním životě umělcově.

DR. SILV. BRAITO, O. P.: *Církev. Myšlenky a doklady*. Praha-III, 1933, Universum, Karlovo nám. 5. — Kdo zná pracovní metody dra Braito, ví, že v této jeho nové knize je zpracována myšlenka o Církví na výši nejnovejších myšlenek. Skromně dává dílu název myšlenek a dokladů, ale řečník a každý, kdo hledá myšlenky o nadpřirozeném významu Církvě, nalezne mnohem více — i pro svůj duchovní život. •—es—

BOHLER: *Der menschliche Lebenslauf als psychologisches Problem*. Hirzel, Leipzig 1933, str. 325. •— Jedna z nejzajímavějších psychologických knih poslední doby. Jest to psychologická monografie, která studuje celý lidský život v jeho různých fázích a v jeho různých úlohách a představitelích těchto úloh. Autorka prostudovala k tomu řadu životopisů, pečlivě srovnala si všechny statistiky a podle tohoto materiálu snaží se stanovit, jak se mají životní síly k dílu lidskému, co a jak působí na tyto síly, co ubírá na schopnostech. Zajímavá jsou srovnání různých vynikajících lidí a hned vedle lidí obyčejných a prostých, jak stoupá a klesá životní tvořivá a jiná činnost. V knize sledujeme vývoj vitálních sil, poměr těchto sil a tohoto vý-

voje ke sportu, k práci, k vědeckému a uměleckému tvoření. Studuje dále životní běh s hlediska objektivního a subjektivního. Všimá si produkce jakožto projevu lidské touhy po naplnění a doplnění sebe. Vedle toho vidíme studium životního běhu v jeho výsledcích, kdy a jak člověk nejvíce a kdy nejméně a proč dosahuje. Všechno jest provázeno ustavičně doklady ze života všedních i vynikajících lidí. Náznornosti slouží velice četné diagramy. Kniha neobyčejné vážnosti a důležitosti. Nepostradatelná pro vychovatele.

CINELLI: Sulla soglia dell' al di là. II. vyd., Firenze, Edizioni Riggio, 1933, str. 350, cena 7 L. — Jemné meditace o našem určení a o všem, co k němu se vztahuje, jak nám je podává autorka, dovedou upoutat každou duši: člověka věřícího povzbudí a upevní v jeho nadpřirozené víře, pochybuujícího přivedou k uvažování, které může mít za následek uchopení pravdy. Je to kniha, která opravdu podává světlo, ale podává je jemně, nevtíravě. Chce učit, ale při tom se nikterak nevnucuje. Doporučujeme všem, kdož chtějí poznat pravdu v rouchu krásy.

DE SAINT-LAURENT: Comment concentrer son attention. Aubanel Pere, Avignon, str. 77. — Prospěšná pomůcka v sebevýchově učí, kterak soustředovali pozornost. Nezůstává na pouhé mechanice, nýbrž jde i k mravním duchovním základům úspěchu v této části sebevýchovy. Poradte studentům nebo jim zprostředkujte tyto prckitclíé pozn.citky<

DUPLESSY EUG.: La bataille des Lourdes. Téqui, Paris, str. 221, cena 12 frs. — Duch autorovy britké a přesvědčivé odpovědi našel vděčně a záslužné pole v obraně Lurd, jejich zjevení, poutí a uzdravení, proti všem námitkám, které konec konců mají dvojí zdroj: těžkou nevědomost a pitomou zarytost nepřátelskou. Potěší přátele Lurd, přijde vhod kazatelům.

DUVERNE RENÉ: La tété déformé. Téqui, Paris, str. 67, cena 2.50 frs. — Nenáročný obrázek tragického osudu hochy z dělnické rodiny, kterého zničí špatná výchova doma a zlá společnost.

DIE PHILOSOPHIE, ihre Geschichte und ihre Systematik. Herausgeber Theodor Steinbiichel. Verlagsbuchhandlung Peter Hanstein, Bonn. — Hansteinovo nakladatelství podjímá se záslužného činu vydáváním této filosofické sbírky, jejíž práce budou budovány na principech katolického názoru světového. Způsob vydávání a vnější úprava je obdobná jako u sbírky Handbuch der Philosophie (Verlag R. Oldenbourg). Sbírkka je rozdělena na část historickou a systematickou. Samostatné práce budou vydány podle plánu předem stanoveného. Mezi spolupracovníky jsou nejlepší katoličtí vědečtí pracovníci, jako Dietrich v. Hildebrand, dr. Engert, dr. v. Rintelen, dr. Lind-

worsky a j. Přejeme této slibné sbírce co největšího rozšíření. •— Jako první svazky vyšly: BEHN SIEGFRIED: Das Ethos der Gegenwart. Bonn 1934. — Snahou dnešního člověka je vyniknout nad jiné. Tato snaha po vznešenosti musí však být hodnocena a vedena správnými, objektivními normami. Autor si všímá všech oborů činnosti dnešního člověka a ukazuje, jak tato snaha o vyniknutí správně vychovávaná vede k šlechtictví ducha a k svatosti. Správnou a cílevědomou výchovou povstávají velcí lidé schopní vésti jiné. V tom je celé tajemství, jak pozvednout mravní úroveň dneška. — LtjTZELER HEINRICH: Einführung in die Philosophie der Kunst. Bonn 1934. — Existence umění, poměr umění k přírodě a vědě, umění a skutečnost, forma a látka v umění, zákony umění, to jsou problémy, jež autor řeší ve své knize plně životnosti a zajímavosti. Doporučujeme co nejvřeleji.

P. EDILBERT A WERNE O. M. C: Traget Sein Licht! Lobnig (Nordmähren), E. Schlusche, 1933, str. 130, cena neudána. •— Listy mládeží. Spousta námětů, z nichž mnohé jsou pěkně propracované, jiné podávají látku k dlouhým úvahám. Užitečné jak pro mládež, tak pro její vůdce. Okouzlí každého svou prostotou.

ESCHE KARLA: Jesukindlein, komm zu mir. J. Müller, München, str. 24, cena 60 pf. — Líbezná, dětsky prostá a vřoucí knížička pro děti ke sv. přijímání; krásné slovo, ozývající se duchovními písněmi, jest doprovázeno stejně sličným obrázkem A. Laurinové. Jen nastává otázka, zda jest z dogmatického hlediska příhodno mluvit o Jezulátku v nejsvětější Svátosti.

FALCON: La crédibilité du dogme catholique. Vitte, Lyon, str. 508, cena 36 frs. — Rozumná má býti služebnost naší víry. Kniha vítězně potírá racionalistické bludy, jež kdysi směle tyčily hlavu proti Zjevení, jež chtěly potírati jménem lidského rozumu. Dílo podává solidně historické a filosofické okolnosti, provázející zjevení a podávající pravd zjevených. Kniha jest stavěna podle plánu velkých apologetik, ale jest více než učebnicí. Proto může nésti klidně svoje jméno: Vědecké apologetiky. Jest klasické kompendium apologetiky, tak jak ji chápou přední dnešní apologeté, jako traktát O Zjevení a a o dnešním nástroji Zjevení o Církví a o poměru jejích obsahu, totiž pravd zjevených vůči lidskému rozumu. Vřele doporučuji k dalšímu studiu kněžím i vzdělaným laikům.

GEYER-POLÁŠEK: Hanácky pěsníček. Rádce učitelstva, Přerov, str. 48, cena 6.50 Kč. — Mladí učitelé sestavili sbírku hanáckých písní, aby s nimi seznámili širší kruhy a aby je zachránili od úplného zapomenutí. Bylo by příhodno pro lidi neznalé hanáckého nářečí u písní poznamenati, které písně nejsou v čistém nářečí, aby se za hanácké nepovažovalo to, co někde dnes na území Hané

jest. Jest třeba také jednoty v označování širokých samohlásek.

GARRIGUET L.: La Vierge Marie. Téqui, Paris, str. 460, cena 15 frs. — G-ova Mariologie přijde velmi vhod mariánským ctitelům, kteří chtějí důkladněji poznati dogmatické pravdy o Rodičce Boží. Autor probírá látku do podrobnosti a úmyslně mluvou srozumitelnou i osobám, které nemají zvláštního theologického školení. Osmé vydání obšírného spisu mluví o jeho oblíbenosti, kterou usnadňuje i láce.

KARRER OTTO: Mutter und Tochter (str. 32), Frauen und Männer (str. 38). Müller Josef, München. — Obsah nových Karrerových knížek jest naznačen názvy; první jde hutnými myšlenkami k základům vztahů mezi matkou a dcerou a stanoví předešlým posláním matky v celém životě děvčete. Druhá knížka se stejnou silou patří na zásadní řešení různotvárných styků obojího pohlaví. Jest tvrdý ve slovech výstrahy, něžný ve chvále vznešenosti čistých citů.

KOMPLETÁŘ podle obřadu řádu dominikánského. Dominikánský konvent, Olomouc. • — Účastníci kůrové modlitby v dominikánských kostelích a ti, kdož touží spojití se v jednotě liturgické modlitby, vděčně přijmou laciný sešit kompletáře neboli církevní modlitby večerní podle dominikánského oficia. Knížečka jest přehledná, vyvoleny nejlepší překlady hymnů i žalmů. Kompletář jest nejkrásnější večerní modlitbou, nepřehlédněte tedy tuto příležitost.

KOUDELAK J.: Zlatá srdce. Č. Beran, Olomouc, str. 41, cena 4.50 Kč. — Druhý krok Koudelákův k branám nejkrásnější doby lidského věku, k dětství, objevil nové hrudy zlata, něhy a krásy dětské duše. Takové „Hnízdo“ pěnkavek, jež Jiřík hlídá až do výletu mladých, vydá za sto mravokárných výkladů. Stane se Koudelák básníkem něžného dětství? Bylo by to krásné, neboť „nebudete-li jako maličci,..“

DR. F. KtíHÁR OSB. a DR. P. RADO OSB.: Liturgikus lexikon. „Virágos Kert” Komárno, 1933. Pěkně vázaná, 456 stran, více než 1700 hesel obsahující kniha stojí pouze 32 Kč. — Výborná pomůcka pro rozvíjející se liturgické hnutí. O mši sv. jedná na jedenácti, o sv. křtu na pěti stranách. Je snad prvé dílo toho obsahu, proto není divu, že nevyčerpá dokonale poklady liturgie. Přesto maďarská liturgická veřejnost může býti vděčna za tuto průkopnickou práci!

LALLINGER A., OSB: Der heilige Kreuzweg. Kanisiuswerk, Fribourg, str. 47. — Nová knížka pobožnosti křížové cesty, z jejíhož pokladu čerpá věčné pravdy vnitřního života, ale neváhá je obléci do slov dneška, abychom dnes také křížovou cestou duchovně bohatli.

LANG: Henrici Totting de Oyta *Questio de veritatibus catholicis*. — Další dílko ve sbírce středověkých textů k poznání středověké teologie pro studenty. Pro nás jest ta knížka zajímavá proto, že Totting byl mistrem pražské university a že patří svými dílky k předchůdcům tak zvané dnes teologie fundamentální. Zaslouhovala by u nás podrobného zpracování.

LA RÈGLE DE SAINT BENOIT. Collection PAX, Desclée, Paris, 1933, cena 9 frs. — Nový tento překlad řehole sv. Benedikta můžeme jen doporučit. Překlad je opatřen dobrou předmlouvou, pojednávající jak o textu řehole, tak o jejím obsahu, doprovázen originálem a rejstřík věcný činí knihu opravdu praktickou.

LITURGIE ET PIÉTÉ jest nová sbírka kapesních modlitebních knížek liturgických, pečlivé výpravy a latinsko-francouzského textu modliteb. Jako první vyšlo Office et messe des morts (str. 355, cena 12 frs), t. j. mešní i hodinové officium zemřelých, obřady pohřební, zaopatřování a v hodině smrti. Úprava velmi pečlivá.

LUSSEAU-COLLOMB: Manuel d'Études bibliques. Torné II. Téqui, Paris, str. 1166, cena 60 frs. — Veliké dílo dvou francouzských biblistů spěje k ukončení. Na dřívější svazky jsme již upozornili, dnes referujeme o svazku II., který zahrnuje všechny dějepisné knihy Starého zákona; v prvé části podává úvod k jednotlivým knihám Starého zákona, v druhé velmi důkladný přehled dějin vyvoleného národa až po rozvrácení Jerusalema. Odborná kritika přijímá toto dílo velmi pochvalně a zajisté právem, autoři čerpají z nejnovejších pokroků biblické vědy a bedlivě dbají ducha tradice katol. biblistiky. Zvláště bohoslovci a duchovenstvo přijmou vděčně toto dílo, jest laciné a důkladné. Dokonalosti díla by prospěl rejstřík aspoň nejhlavnějších jmen a věcí.

MARITAIN: Du régime temporel et de la liberté. Desclée de Brouwer, 1934, str. 274, cena 12 frs. — Kniha závažná, která nesmí přejíti ani u nás bez povšimnutí, zvláště když u nás jest Maritain znám jako filosof velmi dobře. Maritain řeší v uvedeném díle otázku politické filosofie a buduje je na této velmi správné a hluboké myšlence Tomášově, že kdo nezná dobře určitý pravý smysl a cíl člověka a jeho života, nezná také a neumí postaviti a řídit správnou vládu. Poslední události v celém světě, i u nás, veškeré politické žonglérství, které ochuzuje národy a vrhá všechny nás do propastí, jsou potvrzením pravdivosti těchto slov. Studie jest opřena o správné zhodnocení a vymezení pravé lidské svobody. Studie jest doprovázena připojenou studií o vlastnictví a povinnostech jeho ke společenství.

MARITAIN JACQUES: Éléments de philosophie. Petite logique. Téqui, Paris, str. 355, cena 20 frs. — Ze zamýšleného Maritainova filosofického kursu vychází již druhý

svazek, jenž zjevuje Maritain a jako výborného učitele filosofie. Způsob podání obtížné látky i úprava díla svědčí o lásce autorově k mládeži, kterou chce přivést k jasněmu proniknutí do zdravých zásad filosofických. Poslouží studentům, kteří se chtějí obírat i francouzskými autory.

MELLOU CAMILLE-J. HEBBELYNCK: Sur la terre comme au ciel. Desclée de Brouwer, Paris, str. 57, cena 10 frs. — Umělecké a srdečné obrázky svatých vzorů pro opravdový křesťanský život, sv. Tarsicius, sv. Germana, sv. Gudula, sv. Veronika Giuliani a sv. Antonín Pad. poskytl velmi vděčnou látku i spisovateli i malíři, která má zvláštní kouzlo.

NOVÝ ZÁKON, z řečtiny přeložil F. Žilka. Jan Laichter, Praha 1933, cena 28 Kč. — Překladatel se snaží přenést myšlenkový obsah novozákonních knih tak, jak by jej vyjádřil dnešní člověk. Překládá přímo z řeckého textu, vzav si za podklad vydání tohoto textu od Eberharda Nestleho. Nestle vydal se stejnou pečlivostí text řecký jako i latinský text Vulgáty. Jeho vydání uznávají i katoličtí učenci. Nový český překlad řídí se jen textem řeckým a na některých místech se od vydání Nestleho uchyluje. Bylo proto záhodno odchylná místa v překladu udati, neboť jinak je čtenář nucen k přílišné víře v překladatele, když ani neudává, který rukopis zdá se mu vhodnější. — Překladatel praví v úvodě, že přenáší pojmy ve slova. Tím se stává, že mnohdy některé slovo z původního textu vypadne a jiné se zase přidá. Nezdá se, že by tyto změny měly přílišný vliv na smysl. Ostatně překlad je určen pro čtenáře Bible Kralické, ne pro katolíka. Než překladatel nechce být závislý na Bibli Kralické, nýbrž podati něco u nás zcela nového. Netrpí-li tímto posvátnost biblického čtení u nás, třeba tuto snahu chváliti. — Čeština naší doby je v překladu vyzkoušená. — Někde se chválilo, že u Lk. 2, 6 je zde přeloženo: „I porodila svého prvního syna“ místo „prvorozeného“. Tento překlad naprosto nevystihuje řecký originál ani slovně ani věcně. Divíme se tomuto překladu po nálezích židovských náhrobních nápisů r. 1922 v Tell el-Jehudija, které jsou ve prospěch slova „prvorozený“.

O VÝZNAMU brožurek ŽIVOTEM mluví i fakt, že již několik z nich bylo přeloženo do maďarštiny. (P. Pro: Vítek z Fontgallandu, M. Dom: Proč ...) Překlad je výstižný. Překládali rožňavští subdiakoni Csáji a Kovács. Vydalo je nakladatelství Sajó-Vidék. V podobné úpravě vydali: Csáji: Mrtví vzhůru! O katolické akci. Janics: Kletba jedináčka. O hrůze moderní mánie vyhánění plodu, podáno v lidové formě. Magvet 6: Stržená duše. Pád sirotka až po kostelní krádež, při čem je přistižen, farář mu odpouští a ujme se ho. Pod jeho vedením stane se z něho poctivý muž. Mé s z á r o s :

Vesnice, jež hledají Boha, V pěkných podobestvích mluví o povinnostech manželů. Dienes: Bílé holubice. Sirotek stane se řeholnicí a mučednicí. Zrcátko jednoduchých, dobrotivých duší. Mihalovics: Boj o malý kostelík. Obraz z rozepří s východními schismatiky o kostely. Mihalovics: Máme-li je milovati? Básnickým entusiasmem psaná hymna na lásku k Bohu. Adamkovic sné: Dobové otázky. Obsahuje, co udává nadpis. Mihalovics: Dejme se do díla. Pojednání o Katolické akci. — Zel Bohu, poněvadž je to počáteční pokus, brožurky stojí dvojnásobně jako hlučinské ...

SCHROTELER JOSEF S. J.: Geschlechtertrennung oder Geschlechtermischung? Paedagogischer Verlag, Düsseldorf, str. V a 170, cena 6.50 Mk. Kniha se dívá zraky pěti spolupracovníků na koedukaci v německých školách ve světle statistiky, pohlavní psychologie, sleduje stav názorů na koedukaci i právní její úpravu, pronikavě osvěcuje význam čistého a vznešeného ženství v kultuře, kterou koedukace jen zplošťuje. Našim vychovatelům vnukne nové myšlenky. Literatura jest obširná, pro praksi by bylo příhodno význačné dobré spisy označiti.

THRIBAUT-MARMION: Lunion a Dieu. Paris, Desclée, 1934, str. 300, cena 12 frs. — Thribaut vykonal jistě záslužné dílo, když sebral rostroušené perly duchovního života v různých dopisech opata Marmiona a uspořádal z nich tuto výtečnou příručku duchovního života. Kniha sestává sice z mnoha textů, ale přesto je zcela organicky spojena, takže se čte velmi pěkně. Nemůžeme ji dosti doporučiti všem, kdož touží poznati vrcholky duchovního života, spočívající ve spojení s Bohem.

VALOUŠEK FR.: Chudáček Boží. Str. 48, cena 6 Kč. Svata Alžběta. Str. 48, cena 6.50 Kč, vyd. Společenská knihtiskárna, Přerov. — Dramatické dílo zemělého probošta Frant. Valouška jest pěkným pomníkem jeho františkánské úcty a stále jest svěží a působivou částí repertoáru katolických scén. Životy svatých zdramatisované mají veliké poslání a máme co dohánět právě v tomto oboru.

WILLMANN: Philosophische Fachausdrucke. Herder, Freiburg, 1933, str. 294, cena 3.50 Mk. — Třetí vydání. Stručné dějiny filosofie zároveň s výkladem všech běžných odborných výrazů a pojmů, které v jednotlivých epochách a směrech vyrůstaly. Neměl jsem v rukou dosud tak odborného a tak přehledného a srozumitelného přehledu dějin filosofie a jejího výkladu a rozboru. Oceňuji především pro dobrou historicko-genetickou metodu dílka.

SLOVA OTCOVA

Příprava na apoštolát.

Modlitbou a obětí se připravuje činnost; modlitbou inspirovanou zbožností, obětí především vnitřní, obětí osobní, onou obětí, která má své kořeny vždy v duchu, v pokání, v křesťanském umrtvování, a takto, jedině takto se může připravit plodná činnost apoštolská, činnost, která nespočívá jen v obezřetnosti lidské jakkoliv vznešené, jakkoliv velkodušné, nýbrž ta, která má podstatnou potřebu božské pomoci, pomoci to, kterou nemůžeme obdržeti jinak.

9. července 1933 při čtení dekretu o hrdinných ctnostech Dominika Savio.

Život křesťansky žitý ...

Život křesťanský musí býti žitý nikoliv s odpovědí částečnou, trhanou na příkazy naučení, příklady božského Vykupitele, božského Mistra a jeho nejlepších učedníků, nýbrž s duchem vznešené přesnosti. To je život křesťanský; a je už to velká věc, že jej tak můžeme nazývati, neboť je to nedocenitelný poklad, jaký vyjadřuje toto jméno. Než, jak často je dnes křesťanský život bez jakékoliv přesnosti, určitosti, bez jakékoliv pilné starosti, velkodušnosti! Kdyby alespoň poněkud byl pečlivý, velkodušný, odpovídající příkladům, naučením, tužbám našeho božského Mistra...! Tohoto svatého roku vykoupení, kdy vzpomínáme tohoto velkého dobrodiní s vděčností, musíme také s veškerou pilí po devatenácti stoletích velké skutečnosti našeho vykoupení působiti, aby byl v nás plodným pravý život křesťanský, a proto jej musíme žít v sobě, neboť on je právě životem celým, jehož se nám dostalo Božím vykoupením; je to velký dar, jenž nám byl dán z rukou Syna Božího, roztažených na kříži.

Svět neznal tohoto života; znal život pohan-
ský se všemi jeho bludy a ohavnostmi. Sotva
že začal život křesťanský, ihned se rozvinul po-
divuhodným květem nebeských krás, nebeské
vzácnosti: od prvních okamžiků, od oněch dí-
tek, které božský Vykupitel hladil a objímal,
až k Tarsiciům všech časů ... Tamtéž.

Katolická akce, známkou života v nás.

Je třeba nejen vzdělati se v pravdách víry:
nýbrž všichni, kdo chápou velkou cenu duše,
její hodnotu, co znamená jejich spása, musejí
býti nápomocni služebníkům Božím. Hle, pře-
krásné otevřené pole pro všechny laiky jak
muže, tak ženy: unicuique mandavit Deus de
proximo suo. Katolická akce je tedy otevřena
všem a možno ji uskutečňovat v každém smě-
ru. Především prostřednictvím modlitby, apoš-
tolátem slova, vzorným životem. Činnost je
známkou života, onoho života, který přinesl
Bůh na svět a získal nám jej obětí své draho-
cenné krve. Není-li činnosti, není-li pohybu,
aktivity, buď je tu smrt, nebo život marný,
ospalý, otupělý, zbytečný: takže Katolická ak-
ce je znamením a účinností, mírou samou ži-
vota. 22. září při audienci 3000 španělských poutníků.

Uměti číst knihy.

Je mnoho knih, v nichž stačí přečíst úvod a
obsah, a přečetli jsme dosti. Ale jsou jiné kni-
hy, u nichž pouhý pohled na úvod a obsah nám
ukazuje, že je třeba číst celé. Toto poučení
platí zvláště oněm vzdělaným dívkám, které
jsou často tázány ohledně hodnoty jisté knihy
a musejí doporučiti nebo nedoporučiti její čet-
bu. Čtete úvod a obsah, ptejte se po křesťan-
ském smyslu, po znalosti křesťanství, a takto
dovedete odpovědět správně a ušetříte času.

3. září při audienci Benjamínek, ženské mládeže Katol. akce.

JINÍ NEŽ MY

Svatí jsou docela jiní než my průměrní křesťané. Z toho by mohla následovati krásná omluva, když nejsme takoví, jako byli oni. A byl by nový důvod ponechání svatých stranou. Svátí *jsou* docela jiní než my průměrní křesťané; ale důsledek toho je docela jiný. Že totiž jest naší povinností býti „jinými“ v nejplnějším smyslu toho slova. Takoví, jako svatí, a docela jiní, než ostatní, kteří nejsou katolíci.

Důkazy, že svatí byli docela jiní než my, nesmíme hledati v jejich odlehlých skrýších, ani v jejich rozedranosti, ani v jejich zázracích nebo divných výrocích a skutcích. Důkazy jsou v jejich duši. Nejlepším obrazem té jinakosti je svatý Jan od Kříže ve své prosbě, tak dlouho opakované, až byla vyslyšena: prosil o odnětí všeho, čemu španělsky říkal contentos, uspokojení, klidně radostný pocit spokojenosti. Důvodem prosby byla potřeba jistoty, že jeho srdce neutone ve spokojenosti s něčím jiným než jediný Bůh. Co tu mystik ujasněných pojmů vyslovil přesně, jest obsah a duch celé jinakosti svatých. My totiž myslíme, že spokojenost je podstatnou složkou šťastného života. Ovšem spokojenost, kterou hlásí cit, tedy smysl. A proto spokojenost, plynoucí z držení blaživých věcí tohoto života. Takový život, o jaký prosil svatý Jan od Kříže, a jehož zásady vyznačují ráz života svatých, by nám byl největším neštěstím. A přece nesmí býti zásadního rozdílu mezi svatými a námi v této záležitosti.

Obrácení svatých bylo nutné, aby mohlo nastati následování Krista. Následování Krista, důsledné a poctivé následování vyžadovalo u svatých, aby se stali „jinými“. Ježíš Kristus pověděl takovou logickou věc o následování: účinkem následování Krista jest, „aby byli

tam, kde jsem já", aby byli plně členy království Božího. Příčina, která působí tento účinek je ve slovech: „Neobrátíte-li se, a nebudete-li jako maličcí, nevejdete do království nebeského." Aby se pak dobře rozumělo tomuto obrácení a tomuto pojmu maličkosti, přidává ještě Spasitel: „Nenarodí-li se kdo znova z vody a Ducha svatého, nemůže vejiti do království Božího." Tu se ukazují divné souvislosti. Zdá se totiž z nich plynouti povinnost pro každého křesťana, aby se znova narodil. Tedy, aby se stal docela jiným, než byl před křtem a než jsou nepokřtění.

Nový zákon musil tuto základní myšlenku křesťanského života a jeho podstatného cíle, i dosažení tohoto cíle, rozvésti podrobněji. Přijdeme tu na zvláštní věci, že nám jako sama se dere na rty otázka Nikodémova: Jak může...? Hned na první stránce čtvrtého evangelia se stanoví pojem tohoto „narození", jako podmínky, aby člověk, každý křesťan dosáhl práv dítek Božích; staví se vedle sebe „narození z vůle mužovy" a „narození z Boha"; jen narozeným z Boha se slibuje „moc stati se dírkami Božími", čili přebývání a život v království Božím. Slyšíme velmi dobře: jiní!

Pro ducha jako svatý Pavel apoštol musila tato myšlenka býti velmi lákavá. A také ji rozvedl. Podle něho znovunarození nedává sice člověku novou, jinou podstatu, ale přece jiný způsob bytí, nový, jiný, božský život. Je to sice dílo Boží moci, ale obrácením má člověk tuto „jinakost" prohlubovati, dovésti do všech důsledků, aby se jinakostjevila i ve všech projevech přírodní stránky lidského života. Sama přijde myšlenka, kterou ostatně také vyslovil Nikodém, že by tu bylo třeba, aby člověk „se vrátil do lůna své matky", aby se mohl znova naroditi. Apoštol Pavel neváhá říci, že křest, který podle prohlášení božského Spasitele pů-

sobí toto znovunarození, je skutečné zažití smrti a pohřbu, aby z toho mohlo nastati vzkříšení, narození k novému životu, aby z takové smrti a hrobu povstalo „nové stvoření“ (2. Kor. 5, 17). Není to jen zdokonalení něčeho, co tu již bylo, nýbrž postavení na úplně nový základ, který od dosavadního je tak rozdílný, jako jest jiné temnota a světlo, tělo a duch, smrt a život. Křest je podle záměrů Božích a pokud na Božím díle jest, zažití smrti Kristovy, pohřbu Kristova, vzkříšení Kristova.

Samozřejmý důsledek z této nauky Písma je nauka křesťanské víry od prvních století, že se křtem vtiskuje do duše, nebo lépe, na duši křesťanovu nezničitelné znamení. A toto znamení křestního úkonu je vlastní odůvodnění jinakosti, kterou vidíme u svatých, jest důvodem, proč právě pro svou jinakost než my jsou svatí „naši“. Křesťanská nauka praví, že křestní znamení jest „znamení Kristovo“, to jest naznačení Krista v duši křesťana pokřtěného. Již to jest jinakost. Ale malá. Musíme se tázati, co z Krista znamená toto znamení, které je nesmazatelně vtisknuto duši. Říkalo se v bohovědě to i ono. Třebas, že je to označení křesťana, jako Kristova majetku, jako jeho ovečky, jako jeho obrazu. Poslední výsledek bohovědného badání praví, že toto znamení je podobnost pokřtěného s Kristem knězem a králem. Z toho bychom nejlépe viděli význam jinakosti svatých.

Z listu apoštola Pavla, Židům 5, následuje, že Kristus jest knězem proto, že byl ustanoven vzdáti nebeskému Otci úctu, jakou musí žádati, jedinou, která mu může býti milá, jediné odpovídající jeho božskému majestátu, úctu synovskou „v duchu a pravdě“. Kristus v řečtině znamená „Pomazaného“ svatým olejem, jak byli uváděni do své moci králové a kněží; králové a kněží, kteří měli býti strážci jiného

života, než jak by jej chtěla utkvělost na sobeckých zájmech pozemskosti. Kněží a králové, kteří ovládali zevnějšek nebo nitro lidí. Kristus své zasvěcení přivedl k nejvyššímu výkonu na Kalvárii, protože tam jest nejvíce prostředníkem, největším obětujícím v uznání nejvyššího panství Božího, nejvýmluvněji hlásá práva Boží moudrosti a spravedlnosti a svatosti, nejlépe smazal hřích, nejdokonaleji obnovil spravedlnost a náboženství.

Dejme k tomu nejprve skutečnost, že křestní obřady obsahují také dotek sv. olejem. Mimo to, nauku Písma a víry, že životní křesťanskou povinností pokřtěného jest zasvěcení Bohu, umřítí hříchu a „světu“ pro slávu nebeského Otce, jako projev úcty k němu. A snadno vidíme, že svatý Augustin nemohl jinak, nežli prohlásiti: „Každý křesťan je Kristus, Pomazaný, aby pochopil, že má podíl kněžské a královské hodnoty“ Kristovy. Zvláště, když již před tím napsal apoštol Petr ve svém prvním listě: „Jste rod královský a kněžský“ — „rod“ však nevystihuje celý význam původního slova, jež bychom nejraději a nejlépe moderně přeložili „rasa“; to pak je ve spojení s narozením: Čili: jiné narození a proto jiní lidé.

Tak již od chvíle křtu jsme všichni „jiní“ než nekřtění. A Pán čeká, že si toho budeme vědomi. Pán postavil na naše životní cesty svaté, docela jiné než jsme my. Ale ne proto jiné, že jsou jiní, nýbrž proto jiné, že my jsme zahalili znamení Kristovo a nedbáme královského a kněžského vystupování, jednání, ovládání, posvěcování.

P. Em. Soukup O. P.

JEN JEDINÁ OBĚŤ

(Kurs o kněžství 3.)

Základem veškerého kněžství jest oběť, neboť kněz je vyvolen z lidu, aby především podával oběť Hospodinu, aby tím podával oběť za celý lid, který tím projevuje, že uznává Boha za svého Pána, nejenom za pána jednotlivých lidských srdcí, nýbrž za pána lidského veškerenstva.

Kristus je dokonalým knězem, protože jedině on může dokonale sloužiti jako kněz za celé lidstvo, protože on jediný může dokonale představovati celé lidstvo, neboť on je Bohem; když přijal na sebe lidskou přirozenost, přijal přirozenost lidskou, která patří všem lidem, a tak přijal v sobě zároveň celé lidstvo. Spojil se tak s lidstvem celým, se všemi lidmi, kteří jsou povinni podávati oběť úcty a smíření a klanění Bohu. Svoje pak člověčenství a jeho přebývání mezi námi vyvrcholil právě v oběti na kříži.

K němu Kristus směřuje celým životem, k němu směřují všechna jeho slova, na toto obětování se těší, když praví, že má býti křtěn krví, a jak je tísněn, dokavad nebude křtěn. Tímto křtem vyvrcholí jeho život.

Oběť je nejvzácnější projev našeho poslušství k Bohu, protože mu podává něco, co nám slouží k životu, a tak ukazuje, že uznává Boha za pána toho života; oběť dále naznačuje, že by člověk vlastně zasluhoval té proměny, toho zničení, které se děje v oběti. Proto, čím je člověk více ztotožněn s obětí, tím jest oběť dokonalejší, protože Bůh nechce oběti, nýbrž poslušnost. Neboť základem každé vnější oběti, jak praví svatý Tomáš, jest vnitřní oběť, vnitřní podání a oddání se Bohu, vnitřní odezdání se Pánu. Čím více dá člověk z toho vnitřního ve své oběti, čím více ztotožní vnější oběť s touto obětí vnitřní, tím jest oběť doko-

nalejší. Nebyl ale nikdo tak dokonale ztotožněn ve své vnitřní oběti se svou obětí vnější než Kristus. Neboť on podal sebe, Bohočlověka, v oběť, pro spojení jeho přirozenosti lidské s přirozeností Božskou, v osobě věčného slova měl každý čin Kristův nekonečnou cenu a proto i jeho poslušnost v oběti vnější měla cenu naprostou, proto jeho oběť byla obětí absolutní, naprosto dokonalou, proto čerpala všechny oběti a proto jenom ve spojení s touto obětí ve spojení vnějším i vnitřním s touto obětí nabývají podobné ceny naše oběti.

S touto obětí nyní spojuje Pán naše kněžství. Máme zpřítomňovati a zvětšovati tuto jedinou, naprostou oběť. V této oběti se Kristus obětoval, proto také dále se obětuje. Nej-dokonalejší kněz, nej-dokonalejší oběť, proto: jediný kněz a jediná oběť. Naším úkolem jest soustředit! celé lidstvo, celý svět kolem této oběti, podávati dále Otci nebeskému viditelným způsobem onu oběť, která se v nebesích dále podává až do věčnosti.

Tak jako se podává, praví sv. Ambrož, jedno Tělo Kristovo na celém světě, a není více těl, tak také není více obětí, nýbrž jenom jedna oběť.

Proto také jenom jedno svaté kněžství.

Jaké tajemné spojení, jaká tajuplná jednota mezi všemi kněžími celého světa! Ať prostý anebo učený, ať mocný, ať tak zvaný církevní hodnostář, všichni, co mají vznešenějšího, je, že jsou především kněžími, že mají účast na svatém těle Kristově. A není nej vzácnější v kněžství ani plnost úřadu kněžského, nýbrž jeho základ, to jest, účast na svatém kněžství Páně. Proto, i když vidíme kněze prostičké, chudičké, jako jsem vídal ve Španělsku, i kněze otrhané a neuhlazené, ve všech jest a zůstává a ve všech se stkví jako perla skrytá, třeba v nevhledné škebli, věčné kněžství Páně, kte-

rým Ježiš zaplatil za lidstvo a kterým stále se lidstvo zvedá k nebesům.

Bude to také kněz, nevím, který ten poslední kněz, který dá povel konci světa. Až se naplní počet oněch mší svatých, jež mají býti slouženy, až se naplní krev Páně, která má téci na hříšnou zem, tehdy nebude Hospodin váhati ani chvíli, tehdy to bude kněz, který vyřkne poslední *Ite, missa est*, to znamená, *Ite, jděte*, nebesa i země, svět celý se vši slávou, dějinami a kulturou, *jděte, missa est*, mše je dokonána, ona tisíciletá mše, ona oběť Páně jest ve svém zpřítomňování v čase a prostoru naplněna... Nyní může nastati nový život, nový svět...

Z této oběti vytékají všechny milosti a svátosti. Touto obětí stali jsme se dítkami Božími. Proto bez této oběti není spasení. Oběť všemohoucí takřka. Proto i kněžstvo tak blízké všemohoucnosti. Není spasení, leč skrze ně. Jen zřídka činí Bůh výjimky, že si vede svoje duše bez kněze. Proto je katolický kněz nepostradatelný, protože Pán všechno spasení a všechn život věčný připjal na své tělo, na požívání svého Těla. Z této oběti, ze svátosti této oběti tryská tento život. Protože jest ale kněz jedno a totéž s Kristem, jak říká svatý Tomáš, neboť on ve mši svaté mluví jménem Kristovým, proto jest on jaksi ztotožněn s obětí (III. q. 83. a. 1. ad 3), proto je kněžství katolické nezbytné pro Církev.

Není druhé starosti tak naléhavé, jako starosti Církve o kněžství, o dobré kněžstvo, které by i svým životem se snažilo o to, aby se podobalo svému Veleknězi, jenž byl dokonale ztotožněn co kněz se svou obětí, aby i on byl stále podobnější jako kněz oběti, Ježíši Kristu, aby i subjektivně se stále více podobal Kristu. Jestliže nebudeme míti kněží, bude chřadnouti duchovní život. Proto místo kritiso^vání mod^lete se za kněžstvo, modlete se k Pánu žní, aby

poslal dělníky na svoji vinici, aby nám nikdy se nenedostávalo těch, kteří by zpřítomňovali Ježíšovy pravdy a kteří by rozdělili jeho milosti, uložené v Církvi a pramenící z této oběti.

Eucharistie jest ústřední svátostí, protože všechny svátosti se točí kolem tohoto slunce. Jiné svátosti obsahují milost, dávají život, tato svátost Oběti Páně a Krista obětovaného má Život sám, má samého původce života. Tato Eucharistie je pak vlastním povoláním kněží. Jak chybuji ti kněží, kteří slouží všemu jinému, ale ne oltáři, kteří ochuzují lidstvo o jednu jedinou mši svatou! Kolem oltáře se musí soustřediti kněžský život, protože všechno ostatní si křesťané mohou a mají dáti, jenom Ježíše Eucharistického, jenom jeho život si dáti nemohou. K tomu si nás vyvolila Církvev, k tomu si nás vyvolilo společenství věřících, k tomu jsou všechny modlitby a prosby o kněžstvo a za kněžstvo, abychom opravdu přisluhovali oltáři! Všechno ostatní mohou dáti jiní, jen toto kdo dá. Mohou býti všelijaká užitečná všechna různá kněžská zaměstnání, ale nejkrásnější jest služba oltáři, služba těch, kteří jsou si vědomi, že stojí jako alter Christus mezi nebem a zemí, aby zemi zvedali, jako Ježíš ji zvedl na kříži, a nebe otvírají zemi, aby na ni pršely všechny milosti a požehnání, jež Kristus jako klíčem svojí bolestí otevřel.

P. Silv. M. Braitto O. P.

KRISTUS V CÍRKEVNÍM ROCE

///. *Muž bolesti.*

Postní doba nám představuje Krista jako *Muže bolesti*. Už neděle Septuagesima odstranila z liturgie chvalozpěv Aleluja, oděla kněze ú oltáře fialovou barvou smutku a chtěla nás takto vzdáleně připravit na dobu pláče s trpí-

cím Kristem. Popeleční středa nás uvádí dokonale v dobu postní. Smutné tóny liturgických zpěvů, zvláště mešních, vyzývají Církev k slzám nad utrpením jejího Miláčka. Smuteční pochod je zahájen, který půjde po celou dobu postní, až se skončí na Veliký pátek na Kalvárii, kde dokoná Nejsvětější za hříšníky na potupném dřevě. Zraky všech jsou upřeny na Krista, a to na Krista trpícího, jenž je středem všeho myšlení Církve. Jeho kříž září všem zdáli a mluví ke každé duši, která jest ochotna naslouchat jeho slovům. A praví nám mnoho ..

Vypravuje nám předně o velikosti hříchu lidského, který musel přijít smazat sám Bůh. Člověk urazil Boha, že jedl ze zapovězeného stromu, a proto Kristus chce viset rozpjatýma rukama na stromě kříže, aby ukázal všem končinám země, že vina je odpuštěna. „Hřích proti Bohu spáchaný," praví svatý Tomáš (III. 1. 2. ad 2.), „má jistou nekonečnost z nekonečnosti božské velebnosti: tím je totiž urážka větší, čím větší je ten, jehož urážíme." Doba postní uvažuje o této nekonečné urážce, jaké se dostalo a dostává Bohu hříchem, a očekává onu chvíli, kdy uslyší slova jásající Církve: Šťastná vina, která si zasloužila míti takového a tak velikého vykupitele! (Na Bílou sobotu.) Tajemství hříchu nikdy nepochopíme. Je příliš hluboké. Lucifera svrhl ve věčná muka, Adama vyhnal z ráje a s ním celé jeho potomstvo zbavil přátelství s Bohem a k jeho smazání, k opětnému získání toho, co člověk hříchem ztratil, přichází sám Bůh, trpí za hříchem stíženého lidstvo a umírá ... To jsou slova kříže o velikosti hříchu.

Kříž doby postní nám vypravuje dále o nekonečné lásce Vykupitelově, Muže bolesti. Sv. Tomáš praví, že větší byla láska Krista trpícího, než zloba jeho mučitelů (III. 68. 2. ad 2.). A můžeme říci, že větší byla láska Krista Vy-

kupitele, než hříchy všeho lidstva. Jediná kapka krve by byla stačila Boží spravedlnosti, ale nestačila Boží lásce. Bůh chtěl mnoho krve, chtěl všechnu krev svého Syna, aby zadostučinění bylo dokonalé, nadbytečné. Kříž je souhrnem všech bolestí, pokoření, potup a trampot, které bylo Kristu snášeti od jeslí až na Kalvárii, od okamžiku vtělení až do okamžiku, kdy zvolá: ***Dokonáno jest.*** Kříž vyjadřuje jedním slovem vše to, co praví o Muži bolesti prorok Isaiáš: „Podoby neměl ani krásy, abychom naň patřili, neměl vzhledu, abychom se kochali v něm. Povržen byl a nejposlednějším z lidí, mužem bolesti, zkušeným v utrpení, před jakým lidé tvář si zastírají, tupen byl, že jsme si ho nevážili.“ (52.)

A to vše jen z lásky k nám. „Obětoval se, protože sám chtěl,“ praví prorok, a vypravuje dále, jako by viděl Krista před sebou: „Bolesti naše vzal na sebe, ano, co my jsme měli trpěti, on snášel... raněn byl pro hříchy naše, roztlučen byl pro nepravosti naše, tresty pro naši spásu na něho dolehly a jeho jizvami jsme uzdraveni.“

To vše jen z lásky k nám. Svatý Pavel praví v listě k Efeským: „Kristus miloval Církev a vydal sebe sama za ni, aby ji posvětil... aby sám sobě představil Církev jako slavnou, jako takovou, která nemá poskvrny ani vrásky.“ (5. 25.) Aby jeho Církev byla slavnou, stává se on, její původce, nejpohrdanějším z lidí. Aby Církev byla neposkvrněnou, je on, Muž bolesti, potřísněn krví. Aby jeho Církev neměla vrásky, aby se skvěla krásou, podoby neměl ani krásy, trpí bolesti nejkrutější, trpí od svého zrození až do dne smrti, trpí za celou Církev a za každý její úd zvláště, trpí jako Hlava budoucího mystického těla. Když miloval své, miloval je až do krajnosti. Více už nemohl, třebaže byl všemohoucí. Větší lásky nemůže

míti nikdo než ten, kdo dá svůj život za přítele. Dal jej. A dal jej takovým způsobem, který prozrazuje nekonečnou lásku.

Třebaže Kristus i v největších bolestech nepřestal být spojen se svým nebeským Otcem a odtud oplývala vyšší část jeho duše nesmírnou blažeností, jaká plyne z patření na Boha, trpěl zároveň největší bolesti jak tělesné, tak duševní. Viděl všechny hříchy světa, minulé, přítomné i budoucí, viděl, jak nesmírnému počtu duší bude jeho prolitá krev bez užítku, viděl nevděk všech, kdo pohrdnou jeho krví, viděl zvláště zatvrzelost vyvoleného národa, z něhož vyšel, a to drásalo jeho jemnou a citlivou duši. A podobně i tělesná bolest byla vystupňována jak způsobem mučení, tak jemností jeho tělesného ústrojí, jež bylo dílem Ducha svatého. A proto čím byl Kristus více schopen pociťovat radosti, tím více mohl také trpět. A toho se mu dostalo v míře vrchovaté.

A konečně mluví k nám kříž v době postní o obnově, jakou přinesl Kristus světu. Člověk se stal hříchem nepřitelem Božím. Byl zapuzen Bohem. Dovedl zhřešit, ale nedovedl napravit vinu. Jeho konečné zadostčínění nemohlo usmířit nekonečný hněv Boží. Kristus na kříži vrátil člověku, co ztratil Adam v ráji: milost posvěcující byla vrácena člověku a takto mu umožněn návrat do domu otcovského, vráceno právo na dědictví království nebeského. „Byli jsme smířeni s Bohem smrtí jeho Syna,“ praví svatý Pavel.

Kristus nás na kříži všechny přitáhl k sobě, učinil údy svého mystického těla a s ním máme přístup k Otci skrze jeho krev. Smrtí Kristovou bylo lidstvo v hrozných bolestech znovuzrozeno. Jest opět dítětem Božím. Ale nesmíme zde zapomenout, co poznamenává sv. Augustin, že Kristus nás vykoupil bez nás, ale ne spasí nás bez nás. Dává nám plody svého vy-

koupení, ale chce, abychom jich náležitě užívali. Chce, abychom sami žili z kříže. Chce, abychom sami čerpali z jeho ran. Chce, abychom se sami napájeli jeho krví.

Postní doba, představující nám Krista trpícího, má nás k tomu, abychom vážně uvažovali o tom, co přivedlo Krista na kříž. Varuje nás, abychom ho již nekřížovali svými hříchy a volá nás k pokání, aby jeho krev nebyla pro nás nadarmo. Ať je člověk ve stavu těžkých hříchů, nebo je na výšinách svatosti, v každém případě potřebuje, aby poklekl pod kříž a učil se od Krista. Není lepší školy nad školu kříže. Hříšníka přiměje, aby povstal, dokonalého poučí, aby nepadl. V každém vzbudí hrůzu před hříchem, naučí cestě pokání, pokory, lásky, trpělivosti. Kříž byl vždy v Církvi nejlepší školou a vychoval za devatenáct set let nesčetné množství svatých. Jestliže dnešní doba, neumějící se ponořit v rozjímání kříže, od něho utíká, je to jen na její škodu. Kdo nepochopí Krista na kříži, nemůže mluvit o znalosti Boha.

Jestliže se dnes vracíme ke zbožnosti křesťanského starověku a středověku, pak se musíme vrátit i k většímu chápání kříže. Středověk nám musí být i zde vzorem. Ta láska k Muži bolesti, která hárala v duši svatého Bernarda, Susona, Hildegardy a nesčetného počtu jiných, která je vedla až k šílenství kříže, musí se vrátit i do dvacátého století a zachvátit svým žárem mnoho duší. To je také smysl jubilejního svatého roku, který nám připomíná, že je tomu devatenáct set let od té doby, co za nás vykvrácel na Kalvárii Bohočlověk.

Postní doba je zasvěcena Muži bolesti. Církev nás volá k pokání a k pohledu na rány Spátelovy, jež mu způsobil hřích. Řídí se tu zásadou, vyslovenou svatým Augustinem: Skrze Krista člověka ke Kristu Bohu. Poznáním jeho člověčenství máme pronikat k jeho skrytému

božství. Kristus trpící nás má naučit trpět, pohled na jeho rány nás má očistit, abychom byli schopni vystoupiti výše, k nazírání na jeho božství. Každou sladkou chvíli spočinutí na Srdci Božím musí předcházeti mnoho chvil bolestných; i Kristus musel trpět, aby vešel do slávy. Cesta k Bohu je trnitá, je to cesta ve šlépějích Muže bolesti. Čím dále na ní pokročíme za Kristem, tím více se přiblížíme k Bohu. A to nejen po smrti, nýbrž již zde na zemi. Toť význam bolesti, která očisťuje.

P. Reginald M. Dacik O. P.

PANGE LINGUA V POESII ČESKÉHO BAROKU

Vznik kultu *Božího těla* vyrůstá z mystického díla sestry Juliány Kornelionské, převorky jeptišek řádu svatého Augustina, zemřevší dne 5. dubna r. 1258 v klášteře Fosse. Inspirována četbou Bernardových meditací o „Písni Šalomounově“, rozhořela se plamennou láskou ke Kristu eucharistickému. Tajemství nej světější Svátosti jevílo se jí stejně vznešeným jako Vtělení Syna Božího. V extatických viděních dal jí Bůh ujištění, že si ji vyvolil, aby vstúpila zvláštní slavnost ku počtější Svátosti, když Zelený čtvrtek, den zrození mystické Večeře Páně, věnován je cele počínajícímu utrpení Vykupitele. V roce 1230 dověděl se od ní o tajemném dění Jakub Pantaleon, arcijáhen v Lutychu, který později dosedl na papežský trůn jako Urban IV. Zázrak s hostií bolzenskou byl dalším zřetelným pokynem Prozřetelnosti, a papež, vzpomínající na poselství Juliánino, vydal dne 11. srpna 1264, krátce před svou smrtí, bulu „Transiturus“, v níž ustanovoval svěcení svátku Božího těla ve čtvrtek po Nejsvětější Trojici v celé katolické Církvi.

Ještě v srpnu 1264 nařídil papež Urban IV. v Orientě dominikánu Tomáši z Akvíny, aby složil zvláštní *officium* s hymnami k církevním hodinkám slavnosti Božího těla. A Tomáš Akvinský zhostil se svého úkolu po básnické i duchovní stránce skvěle. Jeho hymny vyjadřují ryzí učení o nejsvětější Svátosti oltářní verši i strofami výsostné dokonalosti. Hymnus „Lauda Sión Salvátorem“ zařazen byl jako sekvence do obřadu mše sv. božítělové. Hymnus „Sacris solemniis“ zpívá se k jitřním hodinkám, „Verbum supernum prodiens“ k chválám. Hymna „Pange lingua gloriosi Corporis mystérium“ připadla k nešporám a hymnus „Adoro te devote latens Deitas“ zpívá se jako díkůčinění po mši svaté. Příznačná je pověst, že františkán Bonaventura po přečtení hymen Tomášových svou vlastní skladbu zničil! A vskutku těmito hymnami vyvrcholila církevní poesie jitřní gotiky a básník zasloužil si za ně názu „doktor eucharistický“.

Kult Božího těla v *Čechách* zaveden byl teprve v dvacátých letech čtrnáctého století. První zmínka o svátku a mši činí se k r. 1321. Na Vyšehradě založena již 1328 kaple Božího těla. To vše bylo vykonáno v době, kdy na královském trůně seděla Eliška Přemyslovna, velká všípitelka náboženských kultů a liturgických slavností. Oficielně zaveden však svátek Božího těla jistě teprve biskupem Janem Čtvrtým z Dražic, když se r. 1329 vrátil z Avignonu trvale do Prahy. Arcib. Arnošt z Pardubic uvádí na církevním sněmu pražském roku 1349 svátek Božího těla již mezi zasvěcenými. Tento kult pak předpokládá, že latinské hymny Tomášovy byly ve čtrnáctém věku v zemích koruny svatováclavské dobře známy.

Z těchto hymen Tomáše Akvinského byla v Čechách nejoblíbenější a nejrozšířenější latinská skladba „*Pange lingua*“. Již v druhé po-

lovině čtrnáctého věku vniká i do pobožnosti mariánských. Koncem tohoto století vzniká dokonce i průvodní latinská píseň božítělová, složená českým člověkem pod názvem „Jesus Christus nostra salus“. Ta je textově zcela závislá na „Pange lingua“ a její nej starší redakci známé již z „Vyšebrodského rukopisu“ (1410). Tímto textem končí u nás katolické období hymnu a podíl na dalším vytváření jeho české tradice přejímají lidé husitští. Mistr Jan Hus sdílel s Wiclifem zálibu v textech kostelních zpěvů, mezi nimiž bylo i „Pange lingua“, ovšem že s jiným dogmatickým výkladem, než je Tomášův. Proto se v „Jistebnickém kancionále“ husitském (1420) zachovalo husitské „officium Božího těla“, zařazující k prvnímu nešporu píseň „Zpievaj jazyk oslavného“, která je prvním známým českým *překladem* latinského textu „Pange lingua“.

Zpievaj jazyk oslavného
tajnost Těla Božieho
i Krve Pána předraheho,
kterouž na svět vylil jest,
pro člověka hřešicieho
velmi ponížil se jest.

Tento český text obsahuje všech šest strof latinského originálu v převodu často volném, podle obvyklého slohu husitských zpěvů. Zevní forma je příznačná zachováním trocheje originálu, zatím co rýmování, nej slabší stránka tehdejšího veršovnictví, je místy téměř setřeno. Avšak tento husitský text hymnu upadl později v zapomnutí, když se tiskem rozšířila sbírka utrakvisty Václava *Miřinského* „Písně staré gruntovní“ (Praha 1522), v níž nalézáme jiný překlad hymny „Pange lingua“, počínající veršem „Zpívej jazyk přeslavného tajemství“.

Ve století šestnáctém převzali vedení Čeští bratři. Nehledíme-li k dogmatickým nepřesnostem, zachovala pozdní gotika v husitských překladech původní latinský útvar hymnu v přesnosti pozoruhodné. To však nelze říci o překladu českobratrském, jak nám jej podává oficiální „Šamotulský kancionál“ (1561). Tu je zřejmý úpadek po všech stránkách. Učení o Těle a Krvi Páně bývalo u Českých bratří vždy hlavním úskalím věroučným. Také v jedenácté strofě překladu našeho hymnu praví Šamotulský kancionál o Večeři Páně doslova:

Kdež sy chléb svým tělem nazval,
věrným jisti přikázal,
kalich krví vysvědčuje ...

Blud „kdež jsi chléb svým tělem nazval“ pro-sakuje skoro všemi eucharistickými písněmi českobratrskými. Z této dogmatické libovolnosti jasně plyne, **jak** Čeští bratři naložili s latinským textem. Stejně však porušili i slovesnou formu skladby. Sevřených šest strof originálu přeložili sedmnácti slohami českými. Výsledek byl pak ovšem z jalovnění jadrného textu latinského, což dokazuje hned první sloha překladu:

Bože, jenž jsi na výsosti,
budiž chvála s vděčností
z toho daru předraženého
Syna tvého milého,
poslaného k spomožení
lidskému pokolení.

Chybí tu zajisté všechna substantiva i adjektiva, nesoucí mystický obsah strofy. Zachován byl pouze trochejský rozměr veršů, aniž bylo dodrženo schéma rýmů.

Pochopíme snadno, že proti takovéto lite-

rární praksi bylo nutné bezohledné vystoupení jesuity P. Václava *Šturma* v jeho „Rozsouzení velikého kancionálu od Bratří vytisknutého“ (Praha 1588). Rozbor Šturmův vykonal nejen velké dílo kritické, ale byl vývojově i bodem obratu v dějinách české duchovní písně, počátkem obrození naší katolické poesie. Sám nejsa básníkem, dovedl Šturm soustřediti kolem sebe celou družinu spisovatelskou, kterou svým „Rozsouzením“ vychoval v cílevědomé pěvce rekatolisační. Výsledkem jeho obrodné akce bylo vydání prvního skutečného kancionálu katolického, který za vrchní redakce šternberského probošta Jana *Rozenpluta* ze Švarcenpachu vyšel r. 1601 v Olomouci. Překlad hymnu „Pange lingua“ tohoto kancionálu, připisovaný jesuitskému básníku pražskému, Mikuláši Saliiovi, značí proti překladu česko-bratrskému pokrok znatelný. Salius zachoval šest strof originálu, trochejský rytmus veršů, slabinou jeho je pouze rýmování, nedodržel schéma a často místo rýmů podávající pouhé asonance. Dodržel však dogmatický obsah a nelze mu upříti i jisté obratnosti, s jakou hutné jádro latiny přeformoval do češtiny:

Chval slavného jazyk lidský
Těla Páně tajemství,
i jeho předrahé krve,
kterouž pro spasení tvé
vyžil plod života Panny,
král všech národův slavný.

Překlad tento byl pak z Rozenplutova kancionálu přetiskován beze změny skoro všemi následujícími kancionály protireformačního baroku až do jeho vyvrcholení. Čteme jej ještě v Božanově „Slavičku rajském“ (1719), odkudž se patrně dostal i do všech vydání Koniášovy „Cytary Nového Zákona“ od r. 1727 až do roku

1752. Zdařilý plod jitřního baroku působil tedy půl druhého století.

Teprve po šedesáti letech dostalo se tomuto přetlumočení protějšku v novém, dokonalejším překladu hymnu, pořízeném vynikajícím básníkem rozkvétajícího baroku, Adamem *Michnou* z Otradovic. V jeho písňovém sborníku „Svatoroční Muzyka“ (Praha 1661) čteme jej na stránce 121 pod názvem „O velebné svátosti Pange lingua“. Převod Michnův je znatelně lepší, zachovává celou vnější formu hymnu až na schéma rýmů, vystihuje dogmatický obsah, má básnický vzlet a překvapuje výběrem vzácných slov, zejména tam, kde filosof Tomáš napínal um českého básníka nejvíce. K vůli celkovému porovnávání cituji i z něho první slohu:

Zpívej jazyk nejslavnější
Těla Krista tajnosti,
a jeho Krve nejdražší,
nám vylité v hojnosti
z plodu života čistého
k spasení lidu svého.

Ve čtvrté sloze slovo „sensus“ překládá výrazem „čitedlnost“, v páté strofě verše „prae-stet fides supplementum, sensuum defectui“ řečí drsně kořenné vůně: „víro, přispoř tvé sprostnosti smyslů nestatečnosti“. Také tento Michnův překlad byl přetiskován a v Božanově „Slavíčku rajském“ najdeme na příklad pěkně za sebou překlad z Rozenpluta, tekst latinského originálu a překlad Michnův.

Poslední pokus o přetlumočení hymnu stal se již ve vy vrcholu jícím baroku, právě před dvěmi sty lety. Pozdní a vysílený barok hlásí se z přezrálé virtuosity formy tohoto dominikánského výtvoru, který člen kazatelského řádu, P. František Řehoř *Tuček*, připojil k textu

kázání o svatém Tomáši Akvinském, které promluvil u sv. Jiljí na Novém městě pražském v oktávě svatotomášské, v březnu roku 1734. Tuček zhuští mistrně obsah šesti sloh šestiveršových do šesti sapfických strof, které nejen barokně rýmoval, ale v nichž po způsobu stylistiky pozdního baroku posunoval daktyl v každém následujícím ze čtyř veršů vždy o jednu stopu dále. Z ukázky první sapfické strofy učiníme si představu o nepopíratelném umění mladého kazatele, teprve v roce 1730 složivšího svaté sliby řeholní.

Vtělené Slovo chléb tu v Tělo mění,
vína *způsobí* ve Krev proměnění,
ač to věc je *nestihlá* smyslům lidí,
víra to vidí.

Tady končí překladatelské tvoření baroku a hymny „Pange lingua“ ujímá se pak až doba obrozenská, která české literatuře dala celou řadu překladů, počínajících oním Josefa Liboslava Zieglera (1817) a konče Františkem Sušilem (1859). Delší řadu novodobých překladů zahajuje Bradáčův kancionál (1863) a končí převod Alfreda Fuchse (Archa 1923). Mezi prvním českým překladem husitských (1420) a posledním Fuchsovým (1923) uplynulo tedy celých pět století. Básnický plod svatého Tomáše Akvinského stál však věru za toliké úsilí. Končím ukázkou první strofy Fuchsovy, která dokonale vystihla posléze i rýmové schéma originálu:

Jazyku můj, hlásej Pána,
tajemný Chléb Těla chval!
Drahou Krev, jež lidem dána,
kterou v cenu světa dal
Plod, jež dala světu Panna,
národů Jenž všech je král!

Vilém Bitnar.

BOLEST V PÍSMĚ SV.

Co ve Starém zákoně bylo řečeno o bolesti, nepozbývá platnosti, ale podstata a význam bolesti jsou ještě více osvětleny tím, že *bolest stává se nutným a význačným článkem ve světovém a vykupitelském plánu Božím.*

Rozluštěním problému jest osoba samotného Ježíše Krista, který se stal mužem bolesti, zvoucí lidstvo: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne.“ (Mat. 16, 24.)

I v Novém zákoně bolest a smrt jsou následkem hříchu a proto něčím, co by vlastně nemělo býti. Zneužitím svobodné vůle přišel na svět hřích a skrze hřích bolest a smrt. Zvláště svatý Pavel, vykládaje všeobecnost vykoupění, mluví často o hříchu dědičném a jeho následcích. (Řím. 5, 12—15.)

S ideou, která byla ve Starém zákoně tak mohutná, že bolest je *trestem za hříchy osobní*, setkáváme se i v Novém zákoně. (Jan 5, 14; Řím. 2, 9.)

Též Nový zákon zná utrpení jako *prostředek výchovný*. (Parabola o synu marnotratném.) Jako lékař, má-li nemocného zachrániti, činí bolestné řezy, tak i lékař duší, Bůh, aby člověka vychoval, vede ho ohněm utrpení a zkoušek. Bolest jako výchovný prostředek pro Israele (ve Starém zákoně) jev Novém zákoně rozšířená ke všeobecnému prostředku výchovnému. (Řím. 5, 3—5; Jak. 1, 2—3; Hebr. 12, 5—11.)

Bůh sesílá strasti a utrpení na věřící, aby měli příležitost *osvědčiti svoji víru a vytříbili svoji ctnost*. (I. Petr 3, 5.)

I v Novém zákoně dopouští Bůh bolest, aby došel *oslavení*, jako se tomu stalo při uzdravení člověka slepého od narození. (Jan 9, 2.) V Novém zákoně však nejenom Bůh, ale i *trpi-*

tel je bolesti oslaven, poněvadž stává se podobným vzoru nej světě jšího Trpitele, Ježíši Kristu. V Novém zákoně dostává se bolesti vyššího posvěcení, stává se stupněm na žebříku vykoupení. Není více zlem a nepřitelem, ale přítelem, doprovázejícím nás na cestě vykoupení. Proto zve Kristus učedníky k následování své cesty, která je cestou kříže: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne.“ (Mat. 16, 24.) Kříže tohoto světa jsou pouze odnožemi kříže Kristova. (I. Petr. 4,12—13.)

Bolest křestana je vlastně bolesti samotného Krista (II. Kor. 1, 5) a účast na vykoupení je podmíněna účastí na vykupitelských bolestech Kristových. (Fil. 3, 10.)

Pro věřící a vykoupené je přirozenost bolesti změněna. Zbavena jsouc kletby hříchu, způsobuje užší spojení s Kristem a zajišťuje účastenstvím na jeho bolestech, též účastenství na jeho díle vykupitelském i na slávě Kristově. Proto, jak bylo ve Starém zákoně naznačeno, tím spíše v Novém zákoně, je bolest přímo *důkazem Boží lásky* a nedivno, že nalézáme zvláště v Novém zákoně místa, přímo vyzývající *k radosti nad bolestí*. Jak krásné je místo z prvního listu svatého Petra: „Miláčkové, nedívejte se tomu soužení, které na vás přichází ke zkoušení, jako by se vám přiházelo něco nového, nýbrž majíce účast v utrpeních Kristových, radujte se, abyste také při zjevu slávy jeho se zaradovali s plesáním.“ (I. Petr. 4, 12.)

Novozákonní význam bolesti nejhloběji pronikl a nej krásnější slova o bolesti a o radosti z bolesti napsal svary *Pavel*, jehož hluboké pojetí bolesti si zaslouží zvláštní pozornosti.

I sv. Pavel pojímá bolest jako trest za hřích. (Řím. 5,12; I. Kor. 15, 56.) Podle apoštola národů má však bolest nejenom charakter očištný a výchovný (II. Kor. 1, 9; Řím. 5, 3—4), ale i ve-

liký *význam soteriologický*. Jasně vystupuje toto nazírání v listě k Římanům (8, 17) ve slovech: „Jsme-li však dítkami, (tedy) i dědici, dědici Božími a spoludědici Kristovými, ač-li spolu s ním trpíme, abychom i s ním oslaveni byli.“

Další nábožensko-mravní ceny dostává se bolesti tím, že je snášena z lásky ke druhému. Tento altruistický vztah spojuje utrpení křesťanů, jelikož všichni tvoří „jedno tělo Kristovo“. Co trpí jeden úd, trpí celé tělo. Proto může psát apoštol ke Korintským: „A (tak) pevná je naše naděje o vás, neboť víme, že jako jste s námi účastni utrpení, tak (budete účastni) i naší útěchy.“ (II. Kor. 1, 7.)

Myšlenka, že všechno utrpení snáší pro vyvolené, aby dosáhli spásy, těší svatého Pavla ve vězení. (II. Tim. 2, 10.) Tak trvá apoštolská činnost Pavlova i ve vězení. Proto nejvíce trpí právě ti, které si vyvolil Pán za své apoštoly. Sv. Pavel ve svých bolestech, spojených s povoláním apoštolským (Berufsleiden), vidí důkaz pravosti svého apoštolátu.

Vrcholu v pojetí bolesti dostupuje sv. Pavel, když srovnává naše bolesti s utrpením Páně. Utrpení tohoto světa jsou nápodobením bolesti Kristových, spojují nás s Kristem, *činí nás podobnými Kristu*, Tak ve druhé epištole ke Korintským mluvě o útrapách apoštolského života, klade si za čest utrpení, která vytrpěl, neboť právě jimi je připodobněn Kristu: „... povždy nosíme mrtvení Ježíše na svém těle, aby i život Ježíšův se zjevil na těle našem.“ (II. Kor. 4, 10.)

Svatý Pavel jde ještě dále, k mystické výši novozákonního pojetí bolesti. Boolestmi nestáváme se pouze podobni Kristu, ale naše bolesti jsou *bolestmi samotného Krista*. Kristus žije v nás (Gal. 2, 20), v nás i trpí. Kristus se svou Církví je jedno tělo a tudíž útrapy Církve,

apoštolů a křesťanů jsou útrapami Kristovými. Když trpí věřící, trpí i Kristus: „Nyní se raduji z utrpení pro vás, neboť vyplňuji na svém těle to, co zůstává z útrap Kristových pro jeho tělo, kterým jest Církev." (Kol. 1, 24.)

Při pojetí bolesti tak vysokém a duchovním není divu, že svatý Pavel pěje přímo hymnus na bolest a z *bolesti se raduje*. Zjev, s nímž mimo bibli se nesetkáváme. Výše uvedená místa Starého zákona, v nichž je vyjádřena radost z bolesti, byla pouze předtuchou novozákonní radosti z bolesti, radosti, kterou tak krásně vyjádřil svatý Pavel. Není u něho pouze trpělivé, pasivní snášení bolesti, ale jest u něho přímo aktivní *touha po bolesti*, plná jáсотu a radosti z utrpení: „Proto libuji si ve svých slabostech, v příkořích, nedostatcích, v pronásledováních, v úzkostech pro Krista." (II. Kor. 12,10.) Trpěti pro Krista je mu milostí Boží. (Phil. 1, 29.) Proto zve v I. listě k Thes.: „Vždycky se radujte!" (5, 16.)

Pro úplnost jest se třeba ještě zmíniti alespoň krátce o biblické *eschatologii*, která pro vyřešení problému bolesti v Písmě svatém je velikého významu. Vždyť není větší útěchy v utrpení nad myšlenku: Ne sice zde na zemi, ale v životě posmrtném jistě budou vyrovnány a odměněny všechny boly. Idea věčné odplaty došla teprve v Nov. zákoně plného uplatnění.

Je sice mnoho nejasného v eschatologii Starého zákona, ale přece již i v knihách předexilských jsou alespoň stopy naděje ve věčnou odměnu, zvláště pro spravedlivé za utrpení tohoto života. (Gen. 25, 8; Gen. 15, 15.) Když však nadešla plnost času a zjevil se očekávaný a přislíbený Mesiáš, realizovaly se i eschatologické naděje, tak úzce spjaté s osobou Mesiáše. Teprve Nový zákon skýtá pevnou naději trpícím, že jejich utrpení přestane a bude spravedlivě odměněno na věčnosti.

Největší útěchou trpícího spravedlivce v Novém zákoně jsou slova Spasitelova: „Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neboť jejich je království nebeské. Blahoslavení jste, když pro mne budou vás tupiti všechno proti vám lhouce: radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná je v nebesích.“ (Mat. 5, 11–12.)

Zvláště svatý Pavel mluví o utrpení, jako silný motiv trpělivého a radostného snášení bolesti, uvádí naději na odplatu posmrtnou. (Hebr. 10, 32–36.) Neb v listě k Římanům: „Myslím totiž, že utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, která se zjeví na nás.“ (8,18.)

„Blahoslavený člověk,“ píše sv. Jakub, „jenž snáší pokušení, neboť když bude zkušěn, obdrží korunu života, kterou Bůh zaslíbil těm, kteří ho milují.“ (1,12.)

Tak Písmo svaté nejenom dává odpověď na otázku, proč je bolest na světě, ale jest i knihou veliké útěchy, zvláště Nový zákon s příkladem největšího Trpitele, a s pevnou věrou ve věčnou odměnu po životních utrpeních.

Dr. Jan Merell.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

O důkazech v těchto procesech.

Hlava I.

Všeobecně o důkazech.

Kán. 2019. — Při těchto procesech důkazy musejí býti úplné; jiné nemohou býti připuštěny jen ty, které podávají svědkové a doklady.

Kán. 2020. — § 1. K provedení důkazu, že

sluhovi Božímu nikdy nebyla prokazována úcta, jsou nutni aspoň čtyři svědkové.

§ 2. K důkazu o pověsti ctností, mučednictví a zázracích vyžaduje se aspoň osm svědků, kteří mohou býti jednotlivci výpomocnými; mimo to jest třeba povolati aspoň dva úřední svědky.

§ 3. K důkazu o ctnostech a mučednické smrti vyhledávají se očití svědkové a současníci; historické doklady mohou býti pouze k pomoci.

§ 4. Jsou-li v apoštolském procesu svědkové v doslechu od očitých svědků a v předběžném procesu očití svědkové, všichni tito mohou se spojití v provádění důkazu.

§ 5. Jestliže však v předběžném šetření jsou očití svědkové a v apoštolském procesu jen svědkové z doslechu pověsti, mají platnost pomocného svědectví, více nebo méně platného podle rozumného hodnocení soudců; a tu může se postupovati k nejzazším mezím, to jest k rozpravě o zázracích, když se dojde ze spojení všech těchto svědků k takovému důkazu, který v rozumném člověku o vážné věci soudícím vzbudí víru a vážnost.

§ 6. V procesech pak starých, které nepostupují cestou úcty, v nichž není očitých svědků, ani z doslechu od očitých a v procesech postupujících cestou výjimečného procesu bude možno podati důkazy o ctnostech a mučednictví svědky z doslechu a ze všeobecné pověsti, která nechť tvoří, t. zv. zmizelé podání z doslechu na základě současných dokladů nebo památek za pravé uznaných.

§ 7. Konečně zázraky vždy nutno dokazovali očitými svědky a účastníky.

Kán. 2021. — Úcta od nepamětných dob dokazuje se pravými památkami, které jsou z doby sto let před konstitucí Urbanovou, vyhlášenou r. 1634, nebo z tohoto století, jen když

dávají zprávy o tom, co se přihodilo před sto lety zároveň s lidovým ústním podáním, které nikdy nebylo přerušeno.

Kán. 2022. — Octa od pradávna, dovolená Apoštolskou stolicí, dokazuje se současnými doklady.

Hlava II.

O svědcích a znalcích.

Kán. 2023. — V procesech o blahořečení všichni věřící při zachování kánonu 2027, § 2, 1. jsou zavázáni oznámiti Církvi to, třeba nebyli vyzváni, co se jim zdá, že je důležité proti ctnosti, zázrakům nebo mučednické smrti služby Božího.

Kán. 2024. — Zástupce víry musí především předvolati k svědectví všechny ty, kteří se služebníkem Božím byli známi a měli s ním důvěrný styk.

Kán 2025. — § 1. Všichni uvedení v kánonu 2023 a 2024 jestliže se ještě nedozvěděli, že jsou vedeni jako svědkové, mají poslati dopis vlastnímu ordináři, v němž mají krátce vyložití, zda měli se služebníkem Božím důvěrný styk, nebo uznávají za nutno vyložití nějaký obzvláštní fakt a který je to; ordinář pak ať se postará o zaslání tohoto dopisu zástupci víry.

§ 2. Řeholníci nebo řeholnice tento dopis zapečetěný bezprostředně a přímo pošlou ordináři nebo zástupci víry, nebo ať jej odevzdají zpovědníku, který co nejdříve ať se postará, aby byl dodán ordináři.

§ 3. Ti, kdož neznají psáti, ať vyloží záležitost faráři, který o tom podá zprávu ordináři nebo zástupci víry.

Kán. 2026. — Řeholní představení jsou vážně zavázáni postarati se, aby všichni podřízení, kteří jsou povinni, přistoupili k výpovědi; ať je nenabádají přímo nebo nepřímou, aby se se svě-

dectvím přiklonili spíše k jednomu než druhému mínění.

Kán. 2027. — § 1. Připouštějí se jako svědkové sourozenci, příbuzní, přátelé, bludaři a nevěrci.

§ 2. Nelze připustiti:

1. Zpovědníka podle ustanovení kánonu 1757, § 3, 2.

2. Žadatele, obhájce nebo zplnomocněného zástupce v procesu, pokud trvá úřad; jestliže pak zcela opustili úřad, připouštějí se, ale mohou jen pomáhati.

3. Ty, kdož někdy zastávali úřad soudce v procesu.

Kán. 2028. — §i 1. Ošetřující lékaři, ať jsou kdokoliv, jedná-li se o zázraky, mají býti uvedeni jako svědkové.

§ 2. Jestliže by se zdráhali dostaviti se k soudu, ať se postará soudce, aby dali aspoň psanou přísěžnou zprávu o nemoci a jejím průběhu, kterou nutno přiřleniti k aktům, nebo jejich názor budiž prostřednictvím někoho přijat a pak podroben zkoušce.

Kán. 2029. — Svědkové při svém svědectví z vlastního názoru mají podati doklady o tom, co tvrdí; jinak jejich svědectví je bezcenné.

Kán. 2030. — Při důkazu pověsti svatosti nebo mučednictví sluhy Božího, jenž náležel k některé řeholi, aspoň polovina svědků musí býti cizích.

Kán. 2031. — Když je třeba pomoci znalců:

1. Znalci buďtež aspoň dva a jeden druhému budiž neznám při zachování předpisu 4.

2. Buďtež ustanoveni soudem většinou hlasů, po slyšení zástupce víry, nebo mají-li jen pomáhati u Svaté kongregace, mají býti ustanoveni kardinálem navrhovatelem po slyšení generálního zástupce víry; avšak mají býti vyloučeni ti, kdo v procesu svědčili.

3. Žadatel budiž uvědomen, kteří byli usta-

noveni za znalce; znalci pak o svém ustanovení ať zachovají tajemství.

4. Znalci jednotlivě, každý zvlášť, ať přijdou k znaleckému posudku, leč soudce ze spravedlivého důvodu dovolí, aby se souhlasem zástupce víry najednou dali znalecký posudek.

5. Znalci, každý zvlášť, písemně ať podají zprávu o svém posudku; ale pak zvláště ať jsou jim kladeny otázky, i když posudek společně vykonali.

SVÁTOSTINY

Exorcismus zbavil přírodu nadvlády a vlivů ďábelských. Ale příroda je dílem Boha Stvořitele a nese jeho stopy. Vlivem zlého nepřítele zaniká v ní jeho obraz, ztrácí se v ní jeho hlas. Tento ztracený Boží obraz a Boží hlas dostává příroda nazpět žehnáním. Okolí člověkově se jím posvěcuje, příroda se jím dává zase do služeb člověka, který jako král a kněz přírody přináší Bohu oběť její chvály a oslavy.

Žehnáním se svolává na osoby nebo věci Boží pomoc. Žehnání bývá ve spojení s exorcismem buď bezprostředně nebo použitím svěcené vody.

Moc žehnati mají biskupové a kněží a užívají jí buď ve zvláštních případech za účelem dosažení Církvi stanovených účinků nebo všeobecně, udělujíce svoje kněžské nebo biskupské požehnání. S tímto všeobecným kněžským žehnáním nejsou spjaty zvláštní účinky. Jeho účinnost závisí jednak na vůli Boží a dispozici přijímajícího, jednak na vroucnosti spojení žehnajícího kněze s Kristem a Církví. A kdy je vroucněji spojen kněz se svým Mistrem než po svém vysvěcení? Není proto divu, že právě novosvěcenec bývá obklopen věřícím lidem, dožadujícím se jeho požehnání.

Slavné požehnání mimo služby Boží může lidu udělovati jenom biskup z plnosti své kněžské moci; rovněž tak může žehnati cestou v kostele i mimo kostel ve své diecési jako pastýř svěřeného stáda.

Nejvyšší moc žehnati má ovšem římský papež, jenž svoje požehnání posílá všem národům a zemím katolického světa. Svatý Otec však žehná také prostřednictvím druhých. Biskupové na svou žádost dostávají od něho právo udělovati slavné apoštolské požehnání na neděli velikonoční a na jiný, libovolně zvolený svátek. Rovněž řeholníci dostávají často právo udělovati apoštolské požehnání. Zvláště členům třetích řádů může býti toto papežské požehnání uděleno dvakrát do roka, nikdy však v tytéž dny a na temže místě, kdy a kde je uděluje biskup. Slavné papežské požehnání je spojeno s plnomocným odpustkem.

Také v nebezpečí smrti se uděluje apoštolské požehnání, spojené s plnomocným odpustkem. A snad by bylo dobře připomenouti k vůli úplnosti ještě zvláště slavné apoštolské požehnání, jež bývá spojováno s obřadem, dnes dosti řídkým, totiž s rozhřešením některého kraje nebo národa z církevního trestu interdiktů.

Veliký význam a cenu má požehnání s nejvyšší svátostí. Záleží jenom na věřících, aby s pravou disposicí přijímali toto požehnání nebeského Ženicha, jenž rukama a srdcem své nevěsty Církve jim uděluje milost v té míře, jak jsou ji schopni přijmouti.

Papež Benedikt XIV. zvláště doporučoval obyčej žehnati svatými ostatky. Církev prosí takovým požehnáním Boha, aby pro zásluhy utrpení a smrti svého Syna nebo pro zásluhy svatých udělil věřícímu lidu milosti a dary, jako už častěji učinil prostřednictvím těchto posvěcených nástrojů.

A konečně není bez užitku ani požehnání opravdového křesťana, třebaš nebylo svátostínou. Máme pro to doklady v Písmě sv. i v dějinách. Čím úžeji je spojen křesťan s Kristem a čím blíže kněžskému úřadu, tím užitečnější jest jeho požehnání. Zvláště křesťanští rodiče by neměli zapomínati slov Písma sv.: „Požehnání otcovo utvrzuje domy synů.“ (Eccli. 3, 11.) Jsou to slova Ducha svatého, jenž jimi předkládá rodičům krásný úkol k uskutečnění.

P. Tomáš Dittl O. P.

PROZŘETELNOST

Jedna pojišťovna postavila tak zvanou zotavovnu pro své pojištěnce. Učinila tak, obchodně řečeno, ve svém vlastním zájmu. Ti pojištěnci jsou pojištěni proti smrti. Čím později přijde smrt, tím více vydělá pojišťovna. Poměr mezi pojišťovnou a pojištěnci je těžko objasniti. Skoro se vnucuje přirovnání ze symbiosy mravenců a mšic. Ta pojišťovna si chová své pojištěnce, krmí je, pěstuje, nechává dýchat zdravý vzduch a zřizuje jim hřiště, aby z nich dostala co nejvíce peněz. Tato perverse nijak nekulhá za podivnostmi, jež jsou nám známy ze soužití živočichů. „Mnohé mšice požirají mláďata mravenců, jiné jim ssají krev, jiné pak snášejí vajíčka do jejich larev. Přesto ošetřuje a živí osada mravenčí své hosty pečlivě, aby získala tekutinu, kterou tak miluje. Ta tekutina není pokrmem, nýbrž pamlskem, a aby jej získali, obětují mravenci svá mláďata, ba často vydávají v nebezpečení i svůj stát.“ (F. Buytendijk, *Psychologie des Animaux*, Paris, Payot 1928, p. 161.)

Sladká tekutina — toť zlato, zlatíčko. A pojišťovna se obětuje — staví zotavovnu.

Vládne tu pozdrav *Stále zdraví*, doporučuje

se odložití tituly a hodnosti, nemluvit o svých starostech a oddávati se mírnému veselí.

Tito lidé jsou všichni pojištěni. Zemrou-li dříve, než očekávali, vyplatí pojišťovna jejich dědicům náležitou odměnu. Tito lidé platí a proto jim přeje pojišťovna zdraví: kdyby neplatili, hnala by je před soudy a obrala i o to, co již splatili.

Pojišťování je organisace (jak by ne?) nedůvěry v Prozřetelnost a naivní pokus ochočiti smrt.

Proto k svému zahanbení čtème něco ze života blahoslaveného Josefa Benedikta Cottolenga.

Cottolengo věřil v Boží Prozřetelnost. Z ničeho vystavěl nemocnici. Nebylo v domě více než čtyři nebo pět soldů. Cottolengo se za takových okolností radoval:

— Nyní se ukáže, říkal, že tento dům nevydrží ten ubohý Cottolengo, nýbrž Pán Bůh sám.

Jednoho dne přišla k němu představená domu celá ustaraná. Měla platiti veliký účet a měla právě jen dvacet franků.

— Ach, zvolal Cottolengo, opravdu máte jen dvacet franků? A kde jsou?

— V mé kapse. Tu jsou.

Cottolengo vzal peníz:

— To je velmi krásný peníz, pravil, opravdu velmi krásný peníz. Zasejeme jej, aby přinesl jiné.

A dříve než mu představená mohla zabránili, vyhodil peníz otevřeným oknem.

Ubohá sestra nevěděla, má-li plakati nebo se zlobiti. Den minul jakž takž, ale než byl večer, kdosi poslal darem mnoho peněz.

S vítězným úsměvem odevzdal Cottolengo peníze představené, řka:

— Nu tak, neměl jsem pravdu?

Jednou, když byl ústav v nesnázích, vytýka-

la Cottolengovi jedna dáma, že přijímá příliš mnoho nemocných najednou. Cottolengo chvíli mlčel, ale potom zvednuv hlavu pravil:

— Ne, paní, tím nechybuj. Vím, proč je nám zle. To je proto, že zde máme ještě jednu místnost nejméně pro dvanáct lůžek a já jsem jí dosud nepoužil. Učiním to hned a dám tam nemocné. Jak bude místnost obsazena, Prozřetelnost nám pomůže.

Nikdo neslyšel, že by nařikal, i kdvž bylo sebe hůře.

— Dopustí-li Prozřetelnost, že se nám něčeho nedostává, říkával, není to vina Prozřetelnosti. Jsme vinni my, že jsme jejím darům postavili překážku. Jsme-li v bídě, znamená to, že Bůh byl zde v nemocnici nějak uražen a že s námi není spokojen.

I vyzýval všechny, aby se modlili a zpytovali svědomí.

Sestry Petronila a Dominika, které měly na starosti zásoby vína, hlásily jednoho dne, že už je jenom troška vína ve sklepě. I navrhovaly, že zbytek budou dávatí výhradně nemocným, aby stačilo i na příští den.

— Ne, pravil Cottolengo, dejte vína i ostatním. Ať pijí všichni. Prozřetelnost dneška bude i Prozřetelností zítřka.

Příští den nebylo již ani kapky vína a sestra Petronila přišla ke Cottolengovi s tváří plnou nevole:

— Dnes už ani nemocní nebudou míti vína!

— Jen klid, odpověděl Cottolengo. Náš Pán ví, že už nemáme vína. Ještě není poledne. Chybí několik minut.

Sotva domluvil, vjel do dvora vůz s několika sudy vína.

— Podívejte se, jak se Prozřetelnost činí, pravil Cottolengo klidným hlasem sestřám.

— Není vína, není mouky, není paliva — tak často mu oznamovali.

Cottolengo odpovídal:

— To je dobře! To je dobře! Vydejte hned, co zbývá, musíme všechno vyprázdnit, aby Prozřetelnost měla místo.

Král piemontský Karel Albert se dověděl o činnosti Cottolengově. Nařídil svému ministru, hraběti Tondutovi, aby vyslechl Cottolenga a otázal se ho, nepotřebuje-li státní podpory. Když přišel Cottolengo do ministerstva, tázal se ho hrabě Tonduto:

— Pane kanovníku, jste ředitelem útulku chudých ve Valdoccu?

— Ředitelem ne, Excelence, jsem jen nástrojem božské Prozřetelnosti. Milostí Boží jsem knězem a Prozřetelnost mi dala za úkol, abych pečoval o chudé.

— Ale odkud berete peníze, abyste mohl živiti všechny ty lidi?

— Od Boží Prozřetelnosti.

— Ovšem, ale musíte mít nějaký kapitál, něco jistého a vláda má právo vědět, jak to s vámi stojí.

— Excelence, moje nemocnice je pod ochranou Boží Prozřetelnosti a ta nám posílá, čeho potřebujeme. Vaše Excelence se nemusí znepokojovali. Já jsem kliden, Prozřetelnost nás neopustí.

Král udělil Cottolengovi kříž svatých Mořice a Lazara a nabídl mu státní podporu pro jeho nemocnici. Dalo mnoho práce přemluvit Cottolenga, aby přijal nabízené vyznamenání.

— Kdyby to nebyl kříž, nepřijal bych ho, ale myslil jsem, že kříž odmítnouti nesmím.

Státní podpory však nepřijal:

— Moje *Piccola casa* je pod ochranou božské Prozřetelnosti a svaté Panny. Nesluší se brati jim ji a **dávati** ji **Státu**.¹

Dominik Pecka.

¹ Blahoslavený Josef Benedikt Cottolengo se narodil 3. května 1786 v Brá v Piemontě, zemřel 30. dubna 1842 v Chieri. Pius IX. jej prohlásil za ctihodného 1877, Bene-

SVĚDECTVÍ O MOCI EUCCHARISTIE

Jsou soudy lidské a jsou soudy Boží. Kdežto soudy lidské mohou býti spravedlivé i nespravedlivé, soudy Boží věkuvěčně jsou jen spravedlivé a nemohou býti jiné, poněvadž nemůže býti jiným Bůh, než jakým od věčnosti je, totiž: Otcem dobrým, který všemu svému stvoření pro věčné časy z lásky určil a zákony svými jako milníky vymezil dobrou cestu — cestu k sobě, k životu pravdy, dobra a lásky.

Soudy lidské mohou se někdy ztotožňovati se soudy Božími, když totiž znajíce cesty soudů Božích, jdou těmiž cestami. Avšak stávají se zhola světskými, když za svůj základ nestaví Pravdu, nýbrž různá ustanovení vlastní; tehdy scházejí s cest vymezených zákony Božími a činností jejich jest omyl, nespravedlnost a ukrutnost. Takový byl soud Herodův, takový byl soud nejvyšších kněží židovských i soud Pilátův. Domnívali se souditi podle pravdy, zatím však soudili samu Pravdu. Podobně soudila luza Štěpána a rozzuřený dav Pavla a ostatně všichni svatí apoštolově a mučedníci padli ukrutenstvím světského soudu.

Nejinak soudil soud světský později, nejinak je tomu i dnes. Světu byl představován a nabízen Kristus, svět ho však podrobil svému lidskému soudu. Ale nebylo ještě nejhůře, pokud byl podroben jenom lidskému soudu, neboť pouhý člověk, soudil-li lidsky, soudil sice, vyslychal, porovnával, ale konec konců tato

dikt XV. za blahoslaveného 1917. Biografii Cottolengovu napsal, podle svědectví a dokladů, sebraných v r. 1863-73 k beatifikaci Gastaldi (3 sv., Turin 1882). Ve své knize o Donu Boscovi věnuje Joergensen celou IX. kap. díla Cottolengovi. (Johannes Joergensen, Don Bosco, Sa vie — Ses amis — Son oeuvre, G. Beauchesne, Paris 1931, p. 89—128.)

činnost přivedla ho k pohledu na sebe sama a on, padnuv na kolena, s velikou úctou a vroucností klaněl se Ježíši, volaje: Ty mne sud!

Avšak ten svatý Boží nebyl postaven ke křivici, k posudku, ke schválení jen před člověka, on neuctivým způsobem postaven byl znovu před soud světský, to znamená tváří v tvář Knížeti tohoto světa, který, ač sám definitivně odsouzen k záhubě, ještě pyšně a s pekelnou zlobou troufá si souditi Krista svými nohsledy. Jejich soud, toť žaloba řvaná do všech končin země ke všem duším, ale především k duším věrným, že Kristus není Bohem, jen lepším člověkem, který kdysi žil, ale jako všichni zemřel a tudíž nemá dílu na životě v tomto přítomném čase. Avšak hlavním jejich programem není popřít Kristovo božství a dokazovat jeho nízký původ lidský, jejich programem je různými pádnými sofistaty přesvědčiti lid, že Kristus není Bohem takovým, jakým ho věří býti křesťané, totiž Bohem všudypřítomným, všemohoucím a vše oživujícím — a tím vším chtějí říci jen jedno: že není přítomen v chlebě oltářním, v Eucharistii. Zle žalují na duše, které po tomto Chlebě lační a jej v sebe přijímají, že se oddávají modloslužbě, jelikož prý chléb oltářní, hostie, je jen pouhou hmotou a tudíž modlou, klaní-li se kdo před ní. Na různé námitky pospíchají pak s tvrzením, že Kristus sebe pro věčné časy s každým chlebem a tím méně s chlebem oltářním neztotožnil, že jeho řeč při poslední večeři platila jen chlebu a vínu právě pojídanému a že měla příliš tajemný smysl, než aby mohla býti jen tak lehce vykládána. Obviňují Církev, že z jakési vypočítavosti na lidskou hloupost vymyslela tento chléb a způsob jeho podávání a vnucuje ho nyní věřícím jako samého Krista.

Ale toto, co zde je praveno, to není ještě jejich úplná žaloba. Oni, rafinovaní právníci, do-

vedou mluvíti k duším mnohem přesvědčivěji, často i se zápalem andělským, takže v mnohých zvrátí přijatou pravdu.

Nicméně svět, vynášející soudy nad Eucharistií, podoben je bláznů, který drže rozžatou svíci o poledni, dokazuje, že světlo denní nepochází od slunce, nýbrž od této svíce. Namáhá se všemi možnými způsoby přesvědčiti lid, že Slunce-Eucharistie je modla. A volá jej do chrámů, aby mu tam svým špinavým prstem ukázal na lačné duše, pobloudilé, pospíchající k oltáři pro chléb, který je jim potravou i světlem, a upozornil jej, že ta jest ona, kterou ještě včera stravovala vilnost, a ten že jest onen, který ještě včera sytil a opíjel duši svou rozkošemi světa. A hned dovozuje: že dnes jsou zde v těchto končinách, aniž ví proč, nebo snad proto, aby získali domnělé požehnání a schválení své celodenní marné činnosti, aby byl Bohem vzat pod ochranu jejich poklad a pod. Prý jako závodník pouští motor plnou silou, spoléhaje zcela na pomoc a ochranu hadrového šaška, který visí vzadu na okénku, tak podobně tihle ti zde doufají v pomoc kousku bílé, bezvýznamné hmoty. Tak pomlouvá mne, že často přijímám, abych získala úcty svých hříšných bližních, tak špiní vás, duše, že přijímajíce denně, lžete sobě i jiným o posvěcení a svatosti — a již s menší škodolibostí mluví o tobě, sestro, že zabloudíš k oltáři jen jednou za rok, a to ještě z ohledu ke svým přátelům a známým, kteří činí podobně.

Ach, duše! Nedopouštějme mu vcházeti do chrámů a do rodin, vyžeňme ho zpět do světa, do pouště, ať pokouší kameny. A jemu na vzdory otvírejme častěji ústa svá k vydávání svědectví o moci Kristově, působené skrze Eucharistii, na obhajobu a ke slávě našeho Krále.

Kdyby se svět vytasil s nejpřesvědčivějšími

důkazy o smrti Ježíšově jako jeho konci a kdyby všichni lidé, i křesťané, přikývli na souhlas, já neuvěřím. Ježíš zemřel, aby mohl býti živ na věky, nejen ve slávě Otcově, ale především zde uprostřed nás, a abych s ním jeho životem mohla býti živa i já.

Ježíš žije! Ježíš kraluje! — to nejsou jen hesla, mající zanítiti duše plamenem pozlátku podobným pro imaginárního Krista, který vpravdě není, jak tvrdí odpůrci — ne, to nejsou jen hesla, to je živý výkřik živé duše, toť výkřik můj, když jsem sama na sobě zakusila, že je to pravda, když jsem sama v sobě přítomnost Ježíše pocítila, když jsem jeho mocným dotekem byla uzdravena především od nemoudrostí a lži života a zavedena zpět na cestu Pravdy, vymezenou zákony Božími.

Ježíš nezemřel na věky, ale vstav z mrtvých, oživil novým životem celý svět, všechno stvoření. On je vpravdě vykupitelem, vykupitelem ustavičným, dávajícím mi jistotu o tom, že on sám je nej větším a nej dražším pokladem, darovaným mně Otcem v nebesích, upoutávajícím všecek můj zájem k sobě, překvapujícím mne stále svou moudrostí, takže za nic považuji vychloubavou učenost světskou; vykupitelem, oblažujícím mne svou něhou, kterou když jsem z jeho láskyplného pohledu a vlídného slova přijala, navždy odvrhla jsem od sebe všechny radovánky a lásky světa jako těžkou přítěž a utrpení; vykupitelem, zbavujícím mne v dnešních těžkých dobách starostí o zítřek, neboť sama sebe dává mně za pokrm. Tímto svatým obcováním se mnou, nehodnou duší, přesvědčuje mne jako nikdo jiný nikdy a nijak by nemohl, že jest Bohem pravým a jediným, mocným a věčným, že je mým celým životem, jímž stojím, hýbu se a trvám.

Upřímně, z pravého poznání vyjevují, že Ježíš nejenom sám žije v slávě Otcově, ale i mně

dává svůj svatý a slavný život právě tím, že se pro mne jako pokrm obětuje. Eucharistie, toť ten pokrm! Kdyby Eucharistie byla modla, nikdy by nemohla způsobiti to, co způsobila a způsobuje, nikdy by nemohla rozhojnití ve mně touhu po svatosti, po podobnosti s Ježíšem, nikdy by nemohla zapáliti mne ohněm svaté lásky k Ježíši, nikdy by nemohla přiblížití Boha až do středu mé vlastní bytosti, do mého nitra. Že však Eucharistie právě naopak božským životem duši mou naplňuje, že mne sytí a dává růsti k dokonalosti Otcově, toť nezvratným důkazem, že vpravdě je pokrmem nebeským, dávaným nám z lásky samým Spasitelem.

Námítka, že tak mnohé duše zůstávají chladny a hříšné, i když se Eucharistií sytí, není dotvrzením modlářství. Takové duše nedokazují mrtvost Eucharistie, ale jen svou rozdělenost mezi svět a Krista a proto svou kolísavost. Kristus je volá, ony ho slyší; ale i svět volá a ony ho slyší. Zůstávají uprostřed a rozhodují se. Rozhodujícím bude pro ně samy, koho poslechnou. Ale já tvrdím již dnes, že se určitě rozhodnou pro tu stranu, která nejen více lásky slíbí, ale také skutečně více lásky dá. Kdo to bude? Bude to určitě jen Kristus, protože tvoji pravou tvář, světe, není nesnadno odhaliti. Denně jest odhalována tisíci dušemi, které pak s úděsem utíkají od tebe. Ke komu? Ejhle! k Eucharistii! A koho nalézají, koho poznávají, kým a jak potom žijí? Utekly-li zcela od tebe, nalézají jistě Krista, dotýkají se Krista a celým svým životem o Kristu svědčí. Eucharistie způsobuje to, že se ztotožňují s Kristem a tak uskutečňují Království jeho na zemi.

Jan Rubín.

OMYLY

Čím více si člověk důvěřuje, tím je blíže omylu. Zmýliti se může virtuos i mudrc a říká se, že když moudrý chybí, důkladně chybí. Jest těžko připustiti, že by Bůh jen tak beze všeho dopouštěl, aby lidé chybovali, že by jim nepomohl nebo jich ne varoval. Omyly jsou zaviněny nejčastěji vinou vlastní, člověk bývá včas varován, ale neposlechne, poněvadž se mu zdá, že výstraha, které se mu dostává, není dosti podstatná, dosti jasná či dosti důrazná. Takové výstrahy a upozornění dostává časem lékař, stavitel, právník, voják, otec rodiny a každý, kdo opatruje něco vzácného či něco nebezpečného. Člověk si myslí, že svou věc příliš dobře zná, že mu nemá do toho jiný mluvit, že ho nemůže nic překvapit; a přece sotva asi byl někdo poražen v bitvě, aniž se mu předem dostalo nějakého upozornění či napomenutí, kterého však nedbal. Náchylnost k některému ze sedmi hlavních hříchů vždy tady projeví svůj účinek. Nejtěžší účinek však tu mívá právě pýcha, neboť i lakomec z lakoty se vzdá jedné části zisku, aby neztratil i druhou — a lakomství zajisté jest neřest nejhouževnatější — ale těžko se vzdáti pýchy, neboť slast pýchy se zdá nenahraditelná a čím více jest kdo oddán pozorování věcí duchovních, tím větší slast mu poskytuje jeho pýcha.

Příkazem křesťanské opatrnosti jest nedůvěřovati sobě samému a svému úsudku. Kdybychom objevili něco, na co ještě nikdo jiný nepomyslel, a v takovém oboru, ve kterém se dosud příliš málo a jen povrchně pracovalo, pak bychom mohli říci, že právě té věci rozumíme jen my sami, ale přece jen bychom nemohli svůj úsudek bezpečně pokládat za nezvratný a lidé, kterým se nepodařilo to objevení, přece pak mohou se své strany viděti a

poznati tu věc přesněji a spolehlivěji. A toto se týká zcela výjimečných případů, podaří-li se nám skutečně něco objeviti. Tím spíše je sebedůvěra znakem neopatrnosti, ukazují emeli ji ve věci, která není majetkem výlučně naším, nýbrž obecným, tedy zvláště ve věcech víry a mravů. Sebedůvěra není tvořivá, jak by se na první pohled zdálo, nýbrž ničivá. Dílo nevzniká ze sebedůvěry, nýbrž sebedůvěra přichází teprve ze zdaru dokončeného díla; je-li však sebedůvěra pak trvalá, pak se další práce začíná kazit: učitel začíná kazit žáky, umělec nemůže z místa, prorok káže, ale už neprorokuje. Podle zkušenosti než se něco pěkného a dobrého podaří, cítí se člověk velmi maličký, takže se až stydí sám za sebe, a to, co dělá, píše a mluví ze sebedůvěry, může býti vtipné, zábavné a zajímavé, ale vždy je to trochu falešné a někdy je to i zhoubné.

Napišeme-li ze sebedůvěry špatnou věc, postavíme-li ze sebedůvěry dům, který spadne, zemře-li následkem naší sebedůvěry pacient, jsou to omyly, za něž člověk přece jen jakž takž s nouzí či s pomocí Boží může přinésti výkupné. Hůře je, prohraje-li vojevůdce ze sebedůvěry bitvu. Ale nejhůře je, uvrhne-li někdo ze sebedůvěry ve zmatek a zoufalství celé zástupy duší.

Neipříšernější následky má sebedůvěra ve službě Bohu. Nejen ohromně rozšířená kacířstva, ale ještě jiná neštěstí pocházejí z této sebedůvěry. Z této sebedůvěry pod záminkou služby Bohu se koná svatokrádež politická ať v malém či velkém měřítku, násilí, uchvatitelství, ba i hříchů do nebe volajících, totiž úmyslné vraždění, třeba i v legální formě, utiskování chudých, vdov a sirotků, jakož i zadržování a ujímání mzdy dělníkům. K takovým věcem vede svatokrádežná sebedůvěra, když si lidé

myslí, že poslouží Bohu a zatím slouží jen své ctižádosti.

Poněvadž sebedůvěra je příčinou katastrof soukromých i obecných a mnohdy neodčinitelných, jest nutno znáti ji jako těžkou a nebezpečnou nemoc a poznávati ji podle jejich prvních příznaků. Sebedůvěra se zprvu prozrazuje pohrdlivostí k mínění jiných lidí a pohrdlivostí k bližním vůbec. Vidíme ji kolem sebe všude příliš mnoho. Jako jest hochštaplerství či povýšenectví společenské, hospodářské, politické, vědecké a umělecké, tak jest též hochštaplerství duchovní a mravní. Lidé nabývají proslulosti hlavně tím, jak umějí ukazovati svou pohrdlivost k bližnímu a většinou začínají svou dráhu či spíše svůj vzestup jakýmsi zdokonaleným nebo originálním projevením pohrdlivostí. Zvláště názorně je to vidět v tisku, kde lidé, kteří touží po dalším vzestupu, snaží se závodit o mistrovství v projevení pohrdlivostí, takže se až divíme, odkud se v nich tolik pohrdlivostí bere, jaká zkušenost či jaké utrpení je k tomu opravňuje a kam vlastně míří. Ale u každé věci lze zkoumati její rub a často se tam nenajde nic jiného než pouhá napodobivost. Žel, pohrdati lidmi jest příliš malé umění, tomu lze naučiti každého, komu násobilka nedělá potíže. Velké umění pohrdati lidmi ukázal nám pouze Spasitel na kříže způsobem zcela odlišným od běžného pohrdání lidského, když je vyjádřil božskými slovy: Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!

Jaroslav Durych.

TEXTY

Svatý Řehoř z Nyssy.

Svatý Řehoř z Nyssy, mladší bratr svatého Bažila, se narodil v Kapadocii kolem roku 335. Vychován byl v rodině, pravděpodobně starším bratrem. Vystoupil jako učitel řečnictví, brzy se však uchýlil do samoty a r. 371

přijal biskupské svěcení. Po čtyřech letech jej ariánští biskupové sesadili. Ve správě biskupství neprojevil velkou obratnost, zato však jeho hluboké vědecké práce došly všeobecného uznání. Theologickou zdatnost prokázal zejména na cařihradském koncilu (r. 381) v boji s bludaři. Konec jeho života není znám.

Nejvýznačnější jeho dogmatický spis je Velká katechetická řeč. Spisy exegetické jsou nejčetnější. Pod vlivem Origena se přidržuje alegorického výkladu. Sem patří dvě knihy o nadpisech žalmů, homilie k Velepísni (15), na Modlitbu Páně (5), o blahoslaivenstvích (8). Znamenité spisy asketické jsou O panenství a O dokonalosti.

Falešní křesťané.

Vypravují, že jakýsi kejklíř v městě Alexandrii vycvičil a vyučil opici, takže se obratně vpravila v chování tanečnice ... Diváci byli uchvázeni novotou věci, avšak byl tam kdosi chytřejší než ostatní, jenž žertem ukázal civějším na podívanou, že opice je opice. Když totiž všichni tleskali a vychvalovali obratnost opice, která se pěkně podle hudby a zpěvu pohybovala a obcházela, hodil prý na jeviště pochoutky, které přitahují a vábí hltavost těch zvířat. Jakmile opice spatřila před sebou rozházené mandle, okamžitě zapomněla na tanec, na potlesk a na ozdobené šaty, přiběhla k nim a prsty rukou sbírala, které našla; rychle strhla s obličeje masku, aby jí nepřekážela, a drápy poškodila a rozdrásala přijatou podobu a tak místo pochvaly a obdivu utřžila od diváků mnoho smíchu, poněvadž ve zbytcích masky poskytovala ošklivou a směšnou podívanou.

Jako tedy oné nestačila nepravá, napodobená a přivlastněná podoba k tomu, aby byla pokládána za člověka, neboť byla přistižena její přirozenost v hltání pochoutek, právě tak ti, kdo svou přirozenost věrou nepravdivě přistrojili, snadno jsou usvědčeni ďáblovým pokrmem a hltavostí, že jsou něčím jiným a že v sobě ukrývají jiné věci, než jak ukazují. Mís-

to fiků, mandlí nebo podobného pokrmu, vychloubání, ctižádost, dychtění po zisku a po rozkoši a všechna jiná zla tohoto druhu, ďáblova to potrava, předložená nenasytným lidem jako pochoutky, lehce vyzradí duše podobné opicím, které strojeným napodobováním předstírají křesťanství, strhující se sebe a odhazující v čas neštěstí a pohromy masku mírnosti, tichosti nebo nějaké jiné ctnosti.

Přijme-li tedy sice někdo jméno Kristovo, to však, co se jím zároveň míní, životem nevyjádří a nepředvede, ten jméno lživě předstírá, berra na sebe podle námi daného příkladu bezduchou masku, podobnou osobě lidské, ale danou opici. Když není Kristus leč spravedlnost, čistota, pravda a vzdálení se od jakéhokoliv zla, nemůže býti ani křesťana (totiž křesťana opravdového), který by na sobě neukazoval účinnost a přítomnost oněch slov. Proto řekneme, jak to kdosi vyjádřil výměrem pojmu křesťanství, že křesťanství je zpodobení Boží přirozenosti.

O křesťanském vyznání hl. 371.

Poznání Boha.

Vpravdě, čím více lidská mysl uvažuje o Bohu, stále postupujíc k vyšším a dokonalejším věcem, tím více poznává, že jest přirozenost Božská neviditelná a nepochopitelná. Neboť tehdy, když opouští (Mojžíš) nejen vše, co přijímají smysly, nýbrž i to, na co se patří rozumem, a když jde stále více dovnitř, obklopen na všech stranách neviditelným a nepochopitelným oblakem, vidí Boha. Pravé poznání Boha totiž spočívá v tom, v čemž je i pravé jeho vidění, abys viděl, že ho nelze viděti, že se jeho poznání každému poznání vymyká, jsouc nepochopitelně na všech stranách zahaleno jakousi mlhou. Proto také svatý Jan, jenž se dostal do této přejasné mlhy, bez váhání zvolal: ***Boha nikdy nikdo neviděl***, naznačiv tím-

to popřením nemožnost poznání Božské podstaty nejen pro lidi, nýbrž pro jakoukoliv rozumovou přirozenost. Proto Mojžíš tehdy, když mu bylo dáno větší poznání, vyznává, že viděl Boha v oblaku, to jest, tehdy teprve poznal, že je oblak Boží přirozeností, když zjistil, že se vymyká všemu pojmu a pochopení. Vstoupil tedy Mojžíš (stojí ve vypravování) do oblaku, v němž byl Bůh. — Kdož je Bůh? — Jenž si položil temnoty za skrýš, jak zpíval David, který byl týmž oblakem poučen o skrytých věcech. Ten však, jenž se v něm ocitl, je oblakem znovu poučován o těch věcech, o nichž byl skrze oblak zpraven, domnívám se, aby toto ustanovení bylo pevnější, schválené Božským hlasem a vážností. Boží přikázání totiž především zakazuje, abys nemyslel, že je Bůh podoběn nějaké poznatelné věci; každý rozum totiž, jenž jakýmsi fantastickým poznáním, jakoby dohadem, poznává Boží přirozenost, tvoří si v mysli Boží podobu, ale Boha nepoznává. Poněvadž ve skutečnosti jest opravdová ctnost dvojznačná a z části se skládá z víry v Boha, z části z řádného způsobu života (zajisté čistota života je nemalou částí zbožnosti), především se dověděl, co je třeba o Bohu znáti, že totiž poznati Boha není nic jiného, než poznati, že Bůh není nic z toho, co může poznati lidská mysl. Potom se důkladně poučuje o druhé části ctnosti, učí se totiž, čím se dosáhne řádného způsobu života. Konečně vstupuje do stánku, který nebyl rukou zhotoven. Život Mojžíšův.

Blahoslavení čistého srdce, neboť uvidí Boha. Nezdá se mi však, že se na onom světě patření na Boha tomu, kdo bude mít oko duše pročištěné, dovoluje, nýbrž velkolepý výrok nám chce asi říci — máme-li učit tomu, co Slovo zjevněji vyjadřuje i o ostatních, když praví: Mezi vámi je Boží království — že ten, kdo

očistil své srdce ode všeho stvoření a od neřestné touhy, ve své vlastní kráse vidí obraz Božské přirozenosti. A mám za to, že málo slov, jež Slovo proneslo, obsahuje tuto radu: Ó vy lidé, kteří alespoň trochu toužíte patřiti na to, co je skutečně dobrem, když slyšíte, že je Boží velebnost vynesena a vyvýšena nad nebesa, jeho sláva nevyslovitelná, krása nevyjadřitelná, že nelze chápati a pochopiti přirozenost, nepadejte v zoufalství, že nemůžete viděti to, po čem toužíte! Neboť v tobě je způsob patření na Boha, tobě srozumitelný a pochopitelný, poněvadž ten, jenž tě stvořil, zároveň ono dobro do přirozenosti jako by včlenil nebo vsadil a vtělil. Tvému utvoření a sestavení vtiskl a vytvořil Bůh podobnost, obnovu a napodobení dober své přirozenosti, jako by vytesanou formou přetvořil a uhnětl nějaký vosk. Neřestnost však, obklopivší božskou podobnost obráceným znamením, dobro, hanebnými závoji zahalené a skryté, ti učinila neprospěšným. Jestliže tedy svědomitým a řádným životem opět smyješ nepohodlnou špínu, pokrývající srdce, znova v tobě zazáří Božská krása. Tak jako se stává se železem; to totiž, ještě před chvílí černé, jakmile byla brouskem setřena rez, se třpytí jako slunce, odráží zvláštní jas a září, právě tak člověk vnitřní, kterého Pán nazývá srdcem, ořev špínu rezu, která se v povaze nahromadila nenáležitým tlením, nabude opět původního a prvotního tvaru a podoby a bude dobrý. Co je totiž dobru podobné, je prostě dobré. Kdo tedy vidí sebe, v sobě vidí to, po čem touží; proto je blahoslavený, kdo je obdařen čistým srdcem, vždyť patřením na svou čistotu vidí skrze obraz původní tvar ... Čistota totiž, osvobozenost od neřestných tužeb a vzdálenost od všeho zla je božskost. Jsou-li tyto věci v tobě, je v tobě prostě Bůh.

6. homilie o blahoslavenstvích.

PRACOVNA

Vítězství.

Vítězství dobytá životy lidskými nepřinášejí ničeho vítězi: vychází z nich právě tak jako poražený s prořídými zástupy a vydrancovanými pokladnami. Řekneš, že má za to slávu. Nikterak: sláva patří právě tak těm, kteří padnou na bojišti, jako těm, kteří s něho odcházejí jako vítězové. V tom, jenž padl, jenom tělo jest poraženo; duše nikterak. Mohl býti zraněn, mohl klesnouti, mohl sko-nati, ale jeho zásluha zůstává nedotčena, jeho zdatnost nehasne, jeho sláva neumírá.

Sv. Jan Zlatouštý O kněžství, hl. 1.

Bůh a literatura.

Neuškodí, i když nejsme mnichy, pročitati denně žalmy. Dnes ráno našel jsem slovo, které mi dříve uniklo a které mne naplnilo útechou: Quoniam non cognovi litteraturam, introibo in potentias Domini (LXX 15). Hebrejský text, jak se zdá, nemá toto „litteraturam“, ale výraz, který se vztahuje k počtu. „Protože jsem nedovedl býti vypočítavý, vejdu do vznešeností Božích, ó Pane,“ tak asi překládá učený P. A. Vaccari.

Ale já, s Církví, dávám přednost Vulgátě a jejímu textu: Kdo nezná literaturu, jest schopnější vejítí do tajemství moci Boží. Ovšem, kladu si tím léčku pod nohy, ale co na tom? Jenom na jedné věci záleží: Býti s Bohem. „Ostatek jest všechno literatura,“ řekl při jedné příležitosti ubohý Verlaine. Papini Sacco del Orco 149.

Kdo nezatoužil nikdy ve svém životě, kdo ani jednou nezatoužil po tom, aby byl svatým, jest nanejvýše jenom zvířetem. Papini p. 155.

Nepřijali ho.

Mezi námi se utvořila už skoro sekta tak zvaných oficielních katolíků, kteří vystupují v tak zvaném veřejném životě. Jenom příslušenství k tomu, čemu se říká veřejný katolický život, jako by opravňovalo k jedině správnému nošení hrdého slova katolík. A běda, jestliže katolík „veřejně nevystupující“ pojednou vystoupí ze svého úkrytu, anebo když ho někdo z jeho stání vzadu uchopí a přivede do první řady. Všichni ti, kteří se domnívají, že oni mají katolicitu opravdu pronajatou, že jedině oni jí rozumějí a že jedině oni mají také právo případnou smetan-ku s ní sbíratí, se rozhořčují a podezřívají ty, kteří přišli k nám třeba i po velkých vnitřních a vnějších bojích.

Tyto musíme upozorniti, že nevystoupili anebo nepra-

cuji veřejně pro katolíky, nýbrž pro Krista. To jim také jediné zachová veselou mysl a chuf k další práci. Protože ona sekta katolíků, majících pronajato všechno katolické, přivítá je nepochopením, podezříváním. Nepříjemné bývá u těchto konvertitů a nových horlívců, že vnášejí nepokoj do pěkně uklidněné sklenice vody. Konvertité a noví horlívci nejsou proto plni ohně, protože jsou noví, nýbrž proto nově přišli, proto se vracejí, protože jsou plni ohně. Tento oheň není a nebude příjemný těm katolíkům, pro které není problémů, není záhad, není těžkostí ani bojů. Tito novotáři a konvertité ukazují, že vše, co bylo dosud pro Boha vykonáno, jest málo ve srovnání s tím, co si zasluhuje veliká láska Boží. A oni pohodlní katolíci si mysleli, jak musí býti Bůh spokojen s nimi, kteří mu tak věrně a výtečně sloužili. .. Nyní jim někdo přijde říci, že je to všechno pimprlátková komedie, že třeba tím jinak zatočit a že si Bůh zasluhuje docela jiné služby. .

Proto se opakuje: Nevěřte neofytům, až se vyzkouší, proto se o nich vykládají nejhrůznější soukromé a rodinné historie. .. Ne, nemožno věřití těm, kteří hoří. Ba, ba, vždyť by se mohl člověk zapálit a ví pak jeden, co všechno bude Bůh žádati? Braitto.

Pokora...

1. V čem není...

Není tak v zevnějších projevech — to by byla falešná a pozlátková ctnost a podle sv. Augustina jen „větší pýcha“¹ — jako ve vnitřním přesvědčení.²

Tak není ještě pokorou všit hlavu a žalostně ubolávat: „Já nic dobrého nedovedu...“ „Já jsem tak nedokonalým...“ Často jen vypočítavost³ a přetvářka, ne-li lež a všechno ostatní, jen ne pokora. Budme si upřímní! Nemluví tak často závist? Není v tom jen skrytá touha uslyšet lichotivý opak? Jak jsme vynalézaví, abychom na sebe upozornili! Nejsou to jen smuteční šaty, že se nemůžeme vyrovnat druhým a je předstihnout...? Pokorný člověk by se z úspěchu jiných přece radoval. Čemu nasvědčuje

¹ „Předstíraná pokora je větší pýcha“ (ML 40, 422); „Stává se totiž podivným způsobem v duši lidské, že nepravou pokorou více se nadouvá, než kdyby otevřeně pýše hověla“ (ML 2, 64).

² „Tehdy ovšem bude pokora pravou, nebude-li se ukazovat pouze v jazyku; abychom byli, jak píše Apoštol, „nemyslíce vysoko, nýbrž sklánějíce se k nízkým“ (Řím. 12, 16). To se však neděje ústy, nýbrž srdcem“ (ML 37, 1505).

³ Pokora z vypočítavosti (= pyšná vypočítavost) zachovává jistou zevnější skromnost, poněvadž vidí, že si tak získává u druhých vážnost a vliv ... atd.

skličující duševní neklid a napětí? — Kdyby jen zůstalo při tom! Což stane-li se taková myšlenka myšlenkou utkvělou...? Jak zdeptá člověka! Co nadělá škod! A kdo vypoví muka takových duší...!

Rovněž není vezdy ctností pokory vydávat se za „největšího hříšníka na světě“ a ještě méně ovšem „vše dobré schovávat“. Jestliže první může být (jak u svatých nezřídka bývá) projevem opravdového vnitřního přesvědčení (příliš velká milost, než aby kdekdo ji mohl nazývat vlastnil), druhé by znamenalo zakopávat dary Boží (Mt. 25, 24—30, Lk. 19, 20—23) a rovnalo by se často nevědomosti, bázlivostí, nesmělosti a ještě častěji strachu před pokořením* a nezřídka jen zastřené pohodlnosti, ne-li lenosti a mnohdy i uražené ješitnosti s pýchou. Tažme se jen svého nitra! Neskrblíme svými schopnostmi často jen proto, abychom snad jinému nepomohli ke trošce slávy? Jak to nazvat?!... pokorou jistě ne! Neubíjíme často též schopnosti a práci jiných jen proto, že nám nejsou pohodlní a sympatičtí aneb abychom nebyli nějak zastíněni? Říkáme: „Věc žádá zkušenějšího a nadanějšího člověka..“, ale není to jen přestrojený egoismus a maskované sobectví...! — Rozvažme s užitek! Reflectere et fructum capere!

A n e n í ještě naše pokora pokorou pravou, když o sobě i krásně pokorně smýšlíme, jestliže přeceňujeme vlastnosti, práva a práce svého stavu. Stavovská pýcha!

2, Co je pokora...

Co je pokora? Pravda nebo láska k pravdě a odvaha ji uznat ve smýšlení a jednání.

Od prvního hříchu naše přirozenost usilovně touží po nepřirozené výši. Pokora ji uvádí na výši přirozenou a na ní udržuje.

To jasně vystihl svatý Tomáš v 2, 2, 161, 6 c: „Co do podstaty pokora má své místo v mohutnosti baživé, protože mírní úsilí duše, aby netoužila nemírně po velikosti; ale měřítko správnosti má v poznání, aby totiž někdo se nepovažoval býti více, než jest — • a základní kořen obého je v úctě k Bohu.“ — „Pokoře přísluší všimati si vlastních chyb, aby se člověk nevynášel, ne však pohrdati dary Božími v nás ...“ (Viz 2, 2, 35, 1 ad 3; 161, 3 c.) — „Vlastní úsilí pokory je podrobili člověka Bohu ...“ (Viz 2, 2, 162, 5 c; 161, 1 ad 5; 161, 2 ad 3.)

⁴ Pokora malomyslná, neodvažující se dát do větších děl a podniků. •. Důvod je ten, že člověk myslí příliš na sebe, bojí se možných neúspěchů a připisuje konec konců (rád by připsal) vše sobě. Zkrátka člověk hledá sebe.

Tedy kořen pokory: „úcta před P. Bohem“; cíl, účel a poslání pokory: „podrobení se člověka P. Bohu“; její měřítko a podmínka: „správné hodnocení sebe a svých schopností“.

Podstatu pokory možno v mysli sv. Tomáše vyjádřit slovy: „ukázněná touha po cti“ aneb „ctižádost uspořádaná podle pravdy“.

Reflectere et fructum capere! Domysleme a rozvažme s užitkem!

Naše touha po cti, naše ctižádost může být rozechvěna a pobouřena a) radostně, t. j. uznáním, nebo b) bolestně, t. j. zahanbením.

V obou případech nutno ctižádost uklidnit. — Jak?

Je-li rozechvěna uznáním: uzнат, co je pravda, t. j. vše dobré, co mám a zač jsem chválen, obdivován... mám od P. Boha — za to mu musím děkovat a k jeho cti a slávě toho využívat. „Velebí duše má Hospodina...“ (Lk. 1, 46-55; Viz též 1 Tim. 1, 17 a Skutk. 7, 12).

Je-li pobouřena zahanbením: uzнат i druhou pravdu, t. j. nemám jen dobré vlastnosti, hříchu jsem se dopustil... za těžký zasloužil věčné peklo... že mi bylo odpuštěno, vděčím cele milosrdenství Božimu... za hříchy všední očištec... A tak vše, co mne může potkat na světě nemilého, je nekonečně méně, než co jsem zasloužil.

Je to ještě těžké? — Pohled na Krista Pána, jenž šel cestou největšího zahanbení, a to pro tebe! „Co já všechno dovedl jsem snést pro tebe na cti! Nemohl bys i ty pro mne něco takového vytrpět... ?!“ Vyhledej a pozorně přečti: Filip. 2, 5—7; Jan 1. 11; Lk 2, 51.

*

Poznámka: Chceme-li prakticky si osvojit mentalitu pokorných lidí, čtème vedle Písma svatého zvláště „Čtvero knih o následování Krista“ pod zorným úhlem „pokory“. I u P. A. Storka, Z duch. života, 2. vyd. str. 190 až 194, lze nalézt praktické myšlenky v tomto směru.

P. Jos. Vondra S. J.

(Příště část další.)

Úcta ke stáří.

Největší příčinou neúcty ke stáří jsou staří sami. Jsou starci, kteří si myslí, že tím samým, že si vyseděli v životě nějaké místočko, všemu musejí nejlépe rozumět, že mladí jsou jenom hlupáci a darebáci, lidé naprosto smyšlení, nanejvýše zábavní, jimž jest třeba stále udílet otcovských rad a napomenutí. Jsou starci, kteří jednají s mladými povýšeně, jako jejich ochránci a patronové, jako jejich

moudrost a záchrana. Svatý Tomáš v článku, kde se ptá, zda jednal Kristus správně, když tepal starší lidu, zákoníky a knížata židovská, když přece byli staří, odpovídá, že jenom ti staří si zasluhují úcty a ohledu, kteří jsou staršími a uzrálejšími nejenom věkem, nýbrž počestností, šlechetností, ctností (III. q. 42. a. 2. ad 3). Braitto.

O Židy.

Antisemitismus jest nekřesťanským, protože zaměřuje politickou a hospodářskou nutnost různých národů hájiti se proti židovské expansivnosti. Všechny ony formy hájení se, pokud nespočívají v ještě větší chytrosti a mazanosti, jsou bezúčelné a rovněž antisemitismu se bude jedině tehdy dobře dařiti, až jej vezme nějaký Žid do ruky. Hříšnou začíná býti tato obrana, jakmile se stavíme proti Židům jako proti národu, proti "rase. Nekřesťanským jest tvrditi o těch, kteří se vracejí či vrátili ze židovství, že na ně bylo škoda křestní vody. Připouštíme, že jsou některé židovské křty z vypočítavosti, a že ty jsou málo platný, ale, což nerostla prvotní Církev z tolika Židů, kteří přijali křesťanství, třebaže národ jako takový je odmítl? Tvrditi neúčelnost křtu Židů jest dokonce i kacířství, které vylučuje někoho z ovoce smrti Páně. Proč jsou tak nebezpečné vlastnosti židovského národa? Když čteme Písmo svaté Starého zákona vidíme, že tento národ byl obdařen zvláštními vynikajícími vlastnostmi, aby byl nositelem víry v jednoho Boha. Když ztratil toto svoje poselství, jeho přirozené vlastnosti staly se jistě nebezpečnými jak jemu, tak také ostatním národům takto nevybaveným. Ale když Židé opravdu celou duší se skloní před Ježíšem, jaký přínos to znamená pro nás! Vzpomenem jenom, jakým přínosem byly dobré vlastnosti olomouckého arcibiskupa Kohna. Jestliže někdo tvrdí, že Žid zůstane Židem i po křtu, na cti utrhá svátostem a milosti Ježíše Krista, jako by křestní milost byla nedostaččná zároveň s krví Páně na tento národ... Chcete-li správně souditi o židovské otázce, přečtěte si 11. kapitolu epištoly k Římanům. Tam poznáte, že Bůh si uchovává svoje milosrdenství, aby nakonec i tento lid, který tolik trpěl pro nošení jeho víry mezi národy, přivedl si do svého ovčince, těsně, než se uzavrou na věky jeho brány. Naší povinností jest modliti se za obrácení tohoto národa, za jeho vysvobození z jeho dnešního hmotářství, z jeho pusté rozervanosti, věčně bludného Žida, který všude hledá, aby do všeho naplil, a ještě nešťastnější od toho odešel zase dál do své prázdnoty. Braitto.

ŽENĚ

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA.

ADAM: Die sakramentale Weihe der Ehe. Herder. Freiburg, 1934, str. 24, cena 0.50 Mk. — Výborná přednáška o posvátnosti katolického manželství, jakožto svátosti společenství Krista s jeho Církví.

BUSSON: La pensée religieuse française de Charon à Pascal. Vrin, 1934, str. 670, cena 60 frs. — Vlastně J60U to dějiny francouzského racionalismu, o němž chce Busson dokázat, že to bylo myšlenkové hnutí silné, plnokrevné, že to bylo docela zdravé dítě renaissance. Řekl bych, že dílo je protějškem ke studiím Bremondovým. Často se proto stýká Busson s postavami Bremondovými, ale více ještě s postavami, které se potácely mezi křesťanstvím a mezi libertinismem. Dějiny boje lidí používajících rozumu jako štítu proti víře anebo hledajících novou víru, bloudící 6nad i v mysticismu, ale přece jen se bránících Zjevení. Proto jen snad v záplavě myšlenek, protože v záplavě osob nevypadá celé to hnutí tak prázdné a smutné, jak vlastně je, když se ho ptáme, co vlastně pozitivního dalo.

DEBOUT: Plaies d'Egypte. Spes, Paris, 1934, str. 220, cena 10 frs. — Básnická kniha známého vynikajícího kněze a básníka, obdařeného skutečným talentem a sloužícího skutečnému umění. Z řádek Deboutových se naučíte křesťansky chápati dějiny i každý náš den. Kapitola o ženě, o kněžství zanechávají v duši trvalou ozvěnu.

GIULIANI: Redemptor noster. Siena, Scuola typ. sordomuti, 1934, str. 336, cena 12 lir. — Život a nauka Kristova ve světle zbožného rozjímání syceného solidním studiem. Zároveň aplikace na nejmodernější bolesti. Zároveň prvé příklady dnešních chvil.

HOVORKA: Berichte. — Nový typ časopisu, referujícího o všech časových otázkách s křesťanského hlediska a o otázkách hospodářských, sociálních, politických a náboženských. Vychází v malých svazečcích. Svazečky sbírají články, studie a výsledky roztroušené po různých časopisech. Vybráno je nejhodnotnější.

JAKOBS: Ihr 6eid Christi Leib. Johannesbund, Leutesdorf. Kniha opravdu dobrého pastýře horlivého faráře porýnského. Kniha o pravdě tajemství spojení všech nás v mystickém těle Kristově, o úlohách pro nás a pro kněze z toho vyplývajících. Kniha vyznívá v této centrální myšlence: Život jest příležitostí k lásce.

JAQUET: Wissen und Glauben. Schwabe, Basel, 340, cena 9 švýc. franků. — Dílo vynikajícího lékaře probírající problém života a smrti. Mistrně jsou v knize řešeny otázky vitalismu a mechanismu a otázky víry a vědy. Na vědeckém podkladě a v zájmu vědy odmítá prostě mate-

rialismus. Kniha jest psána vědeckým klidem a nesena upřímnou snahou pomoci těm, kteří byli od víry odtrženi pro fráze o neslučitelnosti vědy a víry.

JACQUEMET: Tu es Petrus, Bloud et Gay, str. 1184, cena 60 frs. — Lidová encyklopedie o papežství. Za laciný peníz má čtenář v knize sebráno vše, čeho potřebuje věděti v ohledu historickém, věroučném, uměleckém, o papežství. Skvěle jsou vypracovány zásluhy o lidstvo, jichž si získali poslední papežové především svými encyklikami, jež jsou skutečnou záchranou světa v anarchii myšlenkové dnešního dne. Pořadatel shromáždil řadu vynikajících odborníků, kteří pracovali kažíáy ve svém ohledu a tak pomohli sestaviti dokonalé a při tom všem přístupné dílo o papežství.

LIPPERT: Credo. Herder, Freiburg, 1934, str. 154. — Věřoučné stati o Bohu trojjediném, o jeho vlastnostech a vnitřním životě. Tato kniha se Lippertovi obzvláště podařila, není psána s lehkou švižností, nýbrž s vědeckou odborností, která ale přece neztrácí smysl pro život.

LHANDE: L'evangile par dessus les toits. Spes, Paris, 12 frs. — Pře krásné konference apoštola pařížské periferie, P. Lhandea. Jsou to jeho promluvy do radia, jichž zrušení vyvolalo v celé Francii skutečnou bouři nevole a odporu. Promluvy jsou pře@ to, že byly všem posluchačům určené, nesmlouvavé, otevřené. Skvělé předlohy pro kázání. Doporučuji každému, kdo si rád poslechne, anebo přečte dobrý řečnický a při tom vnitřně plný výkon.

LHANDE: Carillons ^{Idie} Fête. Spes, Paris, 1934, str. 250, cena 12 frs. — Nová sbírka radiových promluv ke svátkům a slavnostem. Lhande má tajuplný dar posvětití, pozlatití krásné dny sváteční. Každá jeho věta jest vysoustruhovaná, každá věta jest krásným malým bijou.

MOLLER: Frohe Gottesliebe. Herder, Freiburg, 1934, str. 304, cena 4.20 Mk. — Po Keplerově světové knize nová kniha o radosti, ale přítomná kniha jest knihou o radosti z náboženského duchovního života. Radost ze života při náboženském životě. Kniha jest psána z ducha svatého Františka Saleského a dá se vyjádřiti jako kniha o křesťanu jako člověku, o křesťanství, jakožto prvku radostného konkrétního života.

POULET: Histoire du christianisme. Beauchesne, Paris, 1934, V, fasc. 64, — Další svazek monumentálních dějin křesťanství pracovaných po všech stránkách a se všech hledisek, s hlediska náboženského, kulturního, vědeckého. Dílo je provázeno dobrými ilustracemi, skvěle tištěno a velmi svědomitě pracováno různými odborníky za vedení benediktinského historika Pouleta. Vřele doporučuji.

SOUBIGOU: L'enseignement de St. Paul. Lethielleux, 1934, str. 312, cena 18 frs. — Svatý Pavel zůstává velkým

mistrem duchovního života, k němuž přichází dnešní křesťan čím dál tím horlivěji na poradu. Autor shrnul nauku sv. Pavla tak, jak jest čtena v nedělních epištolách do několika ústředních myšlenek. Překrásné jsou kapitoly o mystickém těle Kristově, o životě z milosti.

STOCKUMS: *Das Priestertum.* Herder, Freiburg, 1934, str. 224, cena 3 Mk. — Myšlenky k úvaze a pro duchovní četbu kněží i bohoslovců. V knize se dočtete o myšlenkách kněžství v dějinách. Celá dogmatika kněžství jest v tomto odborném díle naprosto a uspokojivě podána. Pozornost je věnována i pastorálním otázkám kněžského povolání. Kniha jest psána s velkou láskou ke kněžství a k nesmrtelným duším.

VANDEUR: *In der Liebe leben.* Pustet, Regensburg, 1934, str. 150, cena 2.80 Mk. — 45 kratších rozjímání o ctnostech a duchu svatého dětství sv. Terezie Ježíškovy. Terezie tu stojí před námi jako veliká učitelka duchovního života.

Z RŮZNÝCH POLI.

V. P. BARON: *En suivant Jésus.* Paris, Desclée de Brouwer, str. 122, cena 7 frs. — Po stopách Krista musí kráčet řeholnice, nemá-li její cesta býti marná. Knížka chce ukázat, jak dlužno kráčet za Kristem v jeho životě veřejném i skrytém. Přednášky jsou psány prostě, srozumitelně i nejprostší duši. V tom však je právě jejich krása.

B. K. BEČVAN: *Emča detektiv.* Družina literární a umělecká v Olomouci, 1934, str. 168. — Mladá doktorka, dcera policejního rady, pouští se do zkoumání několika zapletených historií jako detektivka, a všude se jí výtečně zdaří polapit vinníka. Kniha je opravdu v mnohém poučná a odhaluje leckomu skryté stránky lidské společnosti. Připojeno je několik menších povídek různých námětů.

BILOVSKÝ BOHUMÍR HYNEK: *Církevní cherubín Jan Sarkander.* Stojanová Literární jednota bohosl., Olomouc, str. 251. — Dr. Vašica, nadšený rehabilitátor baroka, přetiskuje dávno zapomenuté barokní skládání o utrpení mučedníka blah. Jana Sarkandra, jež horoucími slovy opěvoval Bilovský. Skladba má bohatě dobového pylu a proto má své zvláštní kouzlo, kterým každého potěší.

G. BONTOUX: *Les aveux de J. J. Rousseau sur des questions capitales de l'heure présente.* Paris, Téqui, 1934, str. 69, cena 2.50 frs. — B. vybral ze spisů Rousseaua o Bobu, Kristu, Písmu, o otázkách sociologických a morálních takové výroky, kterými ukazuje, jak si R. odporuje právě v těchto základních bodech svého systému. Knížka vyšla ve sbírce *Vérité*, určené širším vrstvám.

BOULARD FERNAND: *Saint Gilles.* Leroy, Rambouil-

let, str. 102. — Svatý Jiljí, opat, upadl u nás rovněž v zapomenutí, přes velikou úctu minulých věků. Spisovatel líčí dosti široce světcův život a význam, značnou pozornost věnuje jeho patronátům a jeho památkám, hlavně basilice jemu zasvěcené a revolucí zničené.

P. CRISÓGONO DE JESÚS SACRAMENTADO: Compendio de Ascética y Mística. Madrid, 1933, str. 390. — Krátká příručka theologie asceticko-mystecké, vyčerpávající látku jak po stránce naukové, tak po stránce historické, pokud to dovoluje malý rozměr knihy. Autor je jasný v podání, přehledný v rozdělení látky. Vychází zcela správně z pojmu přirozená a nadpřirozená, ale naprostým rozdělením ascetiky od mystiky nezachovává tradiční metodu. Jeho cesty nejsou už vlastně tři (očistná, osvětlná, jednotící), nýbrž je jich šest, protože jak mystika, tak ascetika si jdou každá svou cestou a každá z nich je má. Tím se oídlouhuje nejen od svatého Tomáše a jeho pojmu posvěcující milosti, nýbrž i od své vlastní školy karmelitánské.

DESCLÉE DE BROUWER & CIE, Paris: Timothée Richard, O. P., Études de theologie morale. Le plus parfait; doctrine et pratique. De la probabilité a la certitude pratique. Str. 354, cena 20 frs. — Dvě zajímavé otázky. První probírá známý sporný problém o povinnosti voliti vždy to, co se jeví člověku nyní jako dokonalejší, případně o hříšnosti pominutí dokonalejšího. Řešení autorovo je shodné s řešením Garigou-Lagrangeovým. Ale je postaveno na úplnou soustavu nejen všech textů, nýbrž i ducha a celku nauky svatého Tomáše Akvinského. — Druhá studie je pro odborníka zajímavá tím, že se obnovuje spor o tak zvané systémy morální v nauce o tvoření jistoty svědomí. Autor navrhuje nový systém, jemuž dává jméno „probabilisme pragmatique“.

— es —

C. D'ESGHEVANNES: Pasteur, Sa vie, sa foi, son oeuvre. Téqui, Paris, 1934, str. 240, cena 10 frs. — Velký učenec a při tom velký charakter idiosud nepřestává zaujímat veřejnost. Autor používá hlavně dosud nevydaných dokumentů, týkajících se jeho života, a tím tato kniha nesmírně získává. Jen s pohnutím možno čísti poslední okamžiky tohoto velkého člověka. Kniha je vyzdobena několika zdařilými reprodukcemi.

ENCYKLIKA PIA XI.: Quadragesimo anno. Přel. dr. Bedřich Vašek, Olomouc, Lidové knihkupectví, 1934, cena poštou 3.80 Kč. — Doporučujeme všem toto druhé vydání nesmírně důležité encykliky, které bylo v mnohém zdokonaleno jak po stránce slovesné, tak zvláště po stránce rozdělení textu, který se stal takto velmi přehledným a prakticky snadnou použitelným.

FABIETTI: Cristoforo Colombo. Valecchi, Firenze, 200 6tr., cena 15 lir. — Život a dílo Křištofa Kolumba, jednoho

z největších lidí, jež vůbec kdy nosila země, který stál v práci, hořkosti, zkoušce a zklamání, Kniha je opřena o dokonalé studium, a provázena mnohými dobrými starými rytinami,

FELIX: *La destinée*. Paris, Téqui, 1933, str. 334, cena 10 frs. — Šestnácté vydání těchto prvních konferencí P-F. v Notre-Dame je známkou stále jejich životnosti. Autor zkoumá, v čem spočívá a v čem nespočívá náš poslední cíl, až dospěje k jedinému uspokojivému rozřešení otázky, že jen Bůh může zaplnit touhu naší duše. Doporučujeme.

FRANZIS: Bernard Bolzano. Aschendorff, Münster, str. 249, cena 8.50 Mk. — O pedagogickém obsahu Bolzanova učení. Pražský učenec Winter již vydal dokonalou studii o Bolzanovi a nyní přichází z kruhu Wintrova další práce, jež si vzala za cíl prostudovati především pedagogickou stránku Bolzanovu. Franzisova práce objasňuje Bolzanovo dílo osvícenstvím v Německu a v Čechách v době ke konci dohasínající romantiky. Bolzanova hlavní pedagogická důležitost záleží v tom, že z prvních začíná si všimati i politické výchovy, že je průkopníkem velkorysých politické propedeutiky. Kniha proto tím aktuálnější je dnes.

GEARON PATRICK: *Le spiritisme*. Lethielleux, Paris, str. 200, cena 10 frs. — Pověra spiritismu lehce proniká mezi nedostatečnou náboženskou vzdělaností a přijde leckde vhod tato knížka, pojednávající přístupně o zvláštních zjevech přirozených; mimořádnosti spiritismu byly příliš často podvodné, takže celému spiritismu nelze dáti víry, jak autor ukazuje fakty. Zvláště cenná je část o naiápřirozenou v životě svatých a o učení svatého Tomáše o nadpřirozených zjevech.

P. C. GUTIÉRREZ: *El culto liturgico de la Santísima Virgen*. Madrid, Apost. de la Prensa, Velázquez 28, 1933, str. 306. — Autor prochází církevním rokem a všimá si všech mariánských svátků, vykládá jejich historii, dogmatický význam a navrhuje ascetickou aplikaci. Kniha je sice příliš stručná, mnohdy se nemůže rozvinouti, jak by bylo žádoucí, ale přesto je výtečnou příručkou mariánské úcty. Najdete zde alespoň zmínku o všem, co se týká kterékoli pobožnosti mariánské.

HERDERLEXIKON. Herder, Frelburg. Další svazek od Konservativ až k heslu Maschinist. Svazek obsahuje 1700 stran, 30 velkých článků, 13 tabulí, 10 příloh barevných, 4 vícebarevné obrázky hlubotiskové a 1700 obrázků. — Jsme rádi, že tento slovník, který stojí skutečně na výši a který umožňuje katolíkům, že nemusejí se ohlížeti po slovnících, které jim nevyhovují.

HOMMES: *Lebens und Bildungsphilosophie als volkische und katholische Aufgabe*. Herder, Freiburg, str. 1%,

cena 4 Mk. — Známe národní hnutí německé, jež budí u mnohých obavy po stránce náboženské, eufemisticky řečeno, Hommes by rád vyrovnal toto hnutí náboženskými, zdravými směrnicemi a proto mluví o společnosti, o národě a národech, o symbolu, o kázni, čistotě vůdcovství. Výslednicí studia jest státnická filosofie. Nebojácně nakonec se vyrovnává v knize katolík z přehnaným nacionalismem. Kniha je převážně spekulativní, ale její důsledky zasahují hluboko do praktického dnešního politického života.

HONNORAT MICHEL: *Démonstration de la parenté des langues indoeuropéennes et sémitiques*. Geuthner, Paris, str. 398, cena 65 frs. — Velmi zajímavá studie, dokazující na půlčtvrtém tisíci příkladů jednotný původ jazyků indoevropských se semitskými. Nejzajímavější jsou první kapitoly, které uvádějí všeobecné zásady badatelova názoru, který nepostrádá správnosti v mnohých vývodech, které se opírají o staré texty a o slova, která v různých obměnách v obojích jazycích se vyskytují. Pro milovníky jazykového studia příjemné sousto.

JOANNES QUASTEN: *Expositio antiquae liturgiae gallicanae Germano Parisiensi adscripta. Opuscula et textus. Monasterii, 1934, Aschendorff, str. 30, cena 0.85 Mk.* — Tento text je opravdu jedním z nejlepších pramenů galikánské liturgie. Ukazuje jasně závislost této liturgie na liturgii visigotské a bysantské. Text je upraven podle nejposlednějších výzkumů a doprovázen dobrými poznámkami.

JOHANNES a ST. THOMA: *Cursus philosophicus, Philosophia naturalis, II. díl.* — Pokračování tohoto zasloužilého nového vydání jednoho z největších vykladačů teologie a filosofie svatého Tomáše, jež vydává benediktin Reiser. Vydání jest opravdu velmi pečlivě připravené a odpovídá skutečné potřebě, protože komentáře Joannes a St. Thoma již byly naprosto nepřístupné svou vzácností a cenou. K obnovenému a obrozenému opět hnutí scholastickému a thomistickému přináší toto nové vydání velkou pomůcku,

JUNKER HUB.: *Das Buch Deuteronomium, ubersetzt und erklárt, Peter Hanstein, Bonn, 1933, str. 144, cena brož. 4.80, váz. 6.40 Mk.* • — Nemáme dosti spolehlivých výkladů knihy Deut. Jsou v něm mnohé těžké otázky, o jejichž rozřešení se již dlouho pracuje i z katolické strany. Mezi nimi je hlavně otázka mojišského původu této knihy. Bylo zde již podáno mnoho řešení, jak se možno dočísti v Úvodě Junkerova výkladu, avšak málokteré docela uspokojilo. Tamtéž se možno dočísti, jak řeší dnes tuto otázku katolická exegese. V překlade se snaží J. zachovati co nejvíce ráz hebrejštiny Deuteronomia. Na některých místech by si snadl někdo přál uhlazenější překlad, avšak nemá-li tuto uhlazenost ani hebrejštiny Deut., proč ji za-

nášet do překladu? Výklad je přehledně rozdělen, ne příliš rozvláčný, ale takový, který by postačil vzdělanci, zájímavějšímu se o Deut.

KARDINÁL FAULHABER: Judentum, Christentum, Germanentum, Verlag A. Huber, München, 2 Mk, Neuturm-gasse, 1934, Mk 1.50, — S velikým napětím očekávaná adventní kázání neohroženého arcibiskupa-kardinála a výborného znalce-odborníka. Podle titulu zdají se výlučně odpovídati nynějším poměrům v Německu, že však jsou i nadčasová, o tom svědčí jejich obsah, seskupený kolem témat: Náboženské hodnoty Starého zákona; Mravní hodnoty Starého zákona a jejich zdokonalení Novým zákonem; Sociální hodnoty Starého zákona; Mezník mezi židovstvím a křesťanstvím.

LA MESSE BYZANTINE DE SAINT JEAN-CHRYSOSTOME. Paris, Desclée de Brouwer, 1933, str. 91, cena 5 frs. — Zájemcům doporučujeme tuto knižičku, opatřenou dobrým úvodem od Vladimíra Ghiky a doprovázenou poznámkami a vysvětlivkami.

MONLÉON: Le Christ-Roi. Paris, Téqui, 1934, str. 126, cena 5 frs. — Je to sedm přednášek o království Kristově nad světem, nad rozumem, nad srdcem. Svět hledá krále a Církev ukazuje svou úctou Krieta-Krále, kde ho má hledat. Kniha přinese mnoho látky kazatelům, ale i laik z ní může mnoho výtěžit,

MONTIER EDWARD: Le dimanche du soldat. Téqui, Paris, str. 138, cena 8 frs. — Hluboká a praktická příručka pro duchovní život vojáka; svátky církevního roku poskytují mnohou příležitost k vykřesání jiskry poznání a povzbuzení, která i v kasárnách lze v Bohu a pro Boha žiti.

FR. PEDRO DE S. TERESA: Vida admirable de Sor Maria del Nino Jesus. Madrid, Martin de los Heros, 65, str. 412, cena 6 pes. — Sestra Maria od Ježíška se narodila r. 1912 a zemřela jako trinitářka v březnu 1933 jako světice. Za tu krátkou dobu, kterou prožila v klášteře Laredo (Santander), přiblížila se Bohu tak blízko, že smrt pro ni byla radostí, ukončením cesty a začátkem požívání cíle. Kniha vás naplní radostí, že dosud žijí světci a to i mezi mladými, že katolicismus vzkvétá a přináší stále nové plody. Knihu pěkně psanou a plnou ilustrací vřele doporučujeme. Ukáže vám duši mladé řeholnice, jak se sama otevřela svému vůdci a povzbudí vás k následování.

B. PIERRE-JULIEN EYMARD: La divine Eucharistie. 5. série: Eucharistie a křesťanský život. Desclée de Brouwer, Paris, 1934, cena 10.75 frs. — Spisy blah. Eymarda o Eucharistii není potřeba doporučovat; jsou dosti známy svou krásou, jasností, hloubkou. Málo který světec dovedl tak krásně psát o nejsvětější Svátosti, jako právě Eymard. Víťame proto toto laciné, každému snadno přístupné vy-

dání. Tamtéž možno dostati i předcházející čtyři svazky.

PÍSMO SVATÉ NOVÉHO ZÁKONA, kapesní vydání právě vyšlo nákladem Dědictví sv. Jana, Praha IV.-58. — Skutky a Listy apoštolské a Zjevení svatého Jana je opraveno idrem Hejčlem a doprovázeno nutnými poznámkami. Cena obou svazečků brožovaných je pouze 10 Kč, vázaných odděleně 20 Kč, Doporučujeme co největší rozšíření tohoto vydání, jakož i všech publikací Dědictví svatojanského.

PIACENTINI A.: L'Ave Maria avec Bernadette. Desclée de Brouwer, Paris, str. 148, cena 5 frs. — Svěží a vroucí mariánská rozjímání protkaná okamžiky z veliké lurdské události; potěší především mariánské ctitele a lurdské poutníky.

PRÁDEL: Le sens divin des heures. Paris, Desclée, 1934, str. 152, cena 5 frs. — Knížečka chce naučit mládež vážit si každé hodiny dne, učí uvažovat, rozjímat. Ukazuje, jak dlužno si vážit každého i toho nejmenšího okamžiku dne. Doporučujeme zvláště mládeži a vychovatelům.

QUINET: Mon cahier d'instruction religieuse. Spes, Paris, sešity po 32 str., cena po 0.50 frs. — Quinet je ve Francii průkopníkem a hledá stále účinnější cesty katechese. Správně chce dosáhnouti u dětí činu; sešity, určené na jeden školní rok, idlávají dětem vábivou příležitost doplňování slov, dokreslování, malování atp., aby se svaté pravdy více v mysli utvrdily. Náš katecheta z nich může mnoho užítkovatí.

RADL EMANUEL: Dějiny filosofie. 1. svazek 1932, 2. sv. 1933. J. Laichter, Praha. — Cílem tohoto díla je ukázat, jak filosofie vyrůstá ze života a že filosofické myšlení je vrcholem rozumové činnosti. Proto autor se nespokojuje suchým výčtem dat narození a úmrtí, počtu a titulů děl, nýbrž studuje život myslitelů v zrcadle jejich doby a snaží se ukázat na nich organický vývoj filosofického myšlení. Tento organický vzrůst klade jako podmínku životnosti filosofie. Kniha je výsledkem obsáhlého studia a při tom není suchopárná, což je její velkou předností. Autor se však nedovede uvarovati určité jednostrannosti, zvláště při posuzování katolické filosofie.

RÉCITS EVANGÉLIQUES ILLUSTRÉS. Mame, Tours, str. 164, cena 10 frs. — Úspěch díla Catéchisme illustré přivedl k zpracování podobnému zpracování evangelních zpráv o životě Páně; děti jsou na pouť v Palestině a cestují po stopách Spasitelových, cestují jako všechny děti by cestovaly, se všemi nápady dětského věku, a jejich průvodkyně oživuje novozákonní příběhy a učí jim rozumět. Četné ilustrace knihu velice zpřítazlivují. Rodiče a učitelé náboženství najdou mnoho námětů a praktického návodu.

RELIGIÖSE QUELLENSCHRIFTEN, Heft 90. Blum, Das

Vatikanische Konzil. Verlag L. Schwann, Düsseldorf, 1933, Mk 1.60. — Stručné dějiny vatikánského sněmu a výběr nejdůležitějších dokumentů (svolávací encyklika, výzva k východanům, k protestantům, dogmatická konstituce o víře, o Církvi, o neomylnosti papežově atd.). Výborná pomůcka pro vědecké semináře, ale také pro nábožensko-vzdělávací kroužky.

ROMANS POUR TOUS, Bonne Presse, Paris, uveřejnily nové dva spisy velmi oblíbeného Pierre L'Ermíta: La lampe dans la maison, str. 124, novou sbírku duchaplných a srdečných povídek mistrné miniatury; Pas de prêtre entre toi et moi, str. 119, tragika věřící dívky provdané za muže bezvěřce. Jeana Vézéra Marie Stella, str. 117, příběh velké oběti dívčí duše hořící pro ideály. Svazky po 5 frs.

RUYSBROECK L'ADMIRABLE: Une pensée pour chaque jour. Paris, Desclée de Brouwer, 1933, str. 189. — V krásně upravené a vázané knížečce naleznete vybrány a uspořádány na každý iden nejkrásnější texty velkého mystika flamského. Myšlenka si zaslouží jistě chvály, jen kdyby ty texty byly poněkud větší.

SBORNÍK DRUŽINY LITERÁRNÍ A UMĚLECKÉ k padesátým narozeninám P. Emanuela Masáka. Olomouc, 1934. — E. Masák si jistě zasloužil tak pěkné vzpomínky. Sborník je hodnotným dílem jak po stránce vnější krásnou Štormovou úpravou, tak po stránce obsahu. Každého zaujmou hluboké studie Hejčlova, Kratochvilova, Pfliegerova a mnohé jiné. Doporučujeme co nejvřeleji tuto publikaci a oslavenci voláme; Ad multos annos!

SBORNÍK LITURGICKÉHO TÝDNE V PRAZE. Pax, 11—12, Emauzy, Praha, 1933. — Doporučujeme vřele všem milovníkům liturgie tuto sbírku přednášek na liturgickém týdnu v Praze, které byly kritikou tak dobře přijaty.

SERVANT D.; Connais Dieu — connais toi. Aubanel Pere, Avignon, str. 285. — Směr života? Bůh. Jeho jsoucnost, bytost a vlastnosti apologeticky a dogmaticky podává první část, druhá patří na člověka a stanoví jeho osobní i společenské cesty k Bohu, věčnému zdroji blaženosti. Nelétá vysoko, mluví prostě a jadrně, ukazuje řešené příklady (ale ne „příklady“).

SCHAUMANN RUTH; Yves. Kósel-Pustet, str. 152, cena 3.80 Mk. — Básnířka Schaumannová, i u nás známá překlady Bablerovými, vydává tento svůj první román. Román zápasu o nezrozený ještě život. Autorka nepropadá ani u této látky naturalismu. Kniha jest vystupňována v duševní zápas tří hlavních postav. Dvě ženy, jedna vdaná, nemající děti a druhá, její přítelkyně, která se stává nemanželskou matkou, hledají obě pomoc v různém směru u téhož lékaře, jenž přináší dítě té, která se za ně stydí, oné, která po něm dychtí. Schaumannová si tu vytvořila také novou techniku románovou, protože vynechává vše-

chny zbytečné literární spoje. Tak se vždy ocitáme brzo na vrcholcích děje. Prvému románu Schaumannové můžeme jenom gratulovati.

SCHWESTER ANGELA: Der Seele Opfergang. Ars sacra, München, str. 29, cena 40 pf. • — Někdy duše potřebuje rozkřesat suchopár myšlenek a citů při mši sv.; knižčeka sestry Angely, voršilký, přinese mnoho jisker vřelé zbožnosti, tryskající z hlubiny duše. Slovům pomáhá obrázek s dětskými eucharistickými motivy.

SCHROTELER: Die Paedagogik der Gegenwart in den grossen Kulturländern. Kosel-Pustet, str. 282, cena 11 Mk. — Druhý díl této knihy o stavu a pokusech ve snahách na poli výchovném ve všech kulturních státech. Kniha jest částí z veliké pedagogické encyklopedie, vydávané na příkaz německého ústavu pro vědeckou pedagogiku. Dílo shromáždilo početnou řadu velikých odborníků. V přítomném díle jsou snahy, pokusy a zařízení pedagogická v Itálii za posledních třicet let, v severských drobných státech, v Jižní Americe, v Uhrách, v Belgii. Kdo chce poznati pedagogické snažení v cizině, podané přehledně, seriozně a způsobem dokonale vyčerpávajícím látku, může klidně s důvěrou sáhnouti po této knize. Doporučuji pozornosti našich učitelských kursů a jich přednašečům, zvláště z oboru pedagogiky.

SIEWERTH: Die Metaphysik der Erkenntnis nach Thomas von Aquino. Oldenbourg, München, 1933, cena 3.60 Mk.) — Po knize Habrmehlově přichází tato kniha, psaná nescholastikem, proto s celým aparátem moderních výrazů a problémů. Autor, moderní filosof, obdivuje nadšeně thomistickou snahu o jednotu metafysiky. Vděčně kvituje thomistickou snahu podepřítí pevnou etikou pevnost a ucelenost metafysiky. Autor dokonce vytýká některým neothomistům, že tuto jednotu dostatečně nedrželi ke škodě obecného majetku filosofického. Z jednoty duše a její práce stanovil Tomáš jednotu poznání a proto také jednotu obsahu poznání. Hlavní část práce jest věnována ontologickému určení přijímajícího úkonu na poznávací schopnosti. Tato studie vrcholí ve zjištění formální totožnosti aktu přijímajícího s aktem vnímajícím. Autor chce dosáhnouti cíle nedosažitelného, přiblížení thomismu idealistické filosofii právě na základě oné jednoty, proti níž stojí vždycky přísné rozlišení thomistické objektu a subjektu.

SOUBIGOU LOUIS: Sous le charme de l'Evangile selon Saint Luc, Desclée de Brouwer, Paris, str. 568. — V evangeliu Lukášově se doposud příliš zdůrazňoval jako charakteristická známka časový postup, jež zachovává Lukáš při podání skutků a řečí Páně. S. opouští tento zájem a přichází k jinému, který ovládal svatopisec, totiž k literární kráse, dodávající evangeliu zvláštního půvabu. Ona

krása nepozůstává v uhlazeném slohu a krásném vyjadřování, ale v postupu složení, který je skvělý. Avšak S. ne-
zůstává jen při tom. Tato literární krása je mu výcho-
diskem k pojednání o náboženských pravdách v evangeliu
obsažených. Tímto způsobem přivádí dnešního čtenáře
vhodnou cestou k poznání smyslu evangelia Lukášova. S.
se varuje všeho vědátorství a jediným jeho přáním je,
aby evangelium svatého Lukáše se četlo s užitkem. Vřele
knihu doporučujeme pro vzácné podání.

SPISY OTOKARA BŘEZINY: Svazek I. Básnické spi-
sy; 6v. II, Prosa; sv. III. Prvotiny. — Až do této edice
roztržité v různých vydáních dílo O. Březiny vychází
teprve po šesti letech od básníkovy smrti v důstojném a
krásném vydání. Péčí Miloslava Hýska byly do souboru
pojaty jak básníkovy prvotiny, které ještě psal student
V. Jebavý a V. Danšovský, a na kterých zalíbení nalézají
jen literární historikové, tak i básně a prosy, známé dotud
jen ze soukromých tisků a z Lešahradových výborů. Z prvo-
tin zasluhují větší pozornosti básně, které povstaly po
ruku 1892, a jsou v tomto svazku otištěny jako III. díl
knihy. Odtud již zaznívá budoucí hlas O. Březiny, Do dru-
hého svazku byly zařazeny prosy. Jsou to známé essaye
„Hudba pramenů“ a souborně nikde dosud neotištěné me-
ditace „Skrytých dějin“. Bohužel, Česká akademie věd
a umění, která je vydavatelkou díla O. Březiny, má právo
jen na díla již tištěná, a proto tento svazek bude ještě při
pozdějším vydání doplněn novým, až z pozůstalosti básní-
kovy budou i ostatní meditace rekonstruovány a otištěny.
K „Básnickým spisům O. Březiny“ přistoupilo také torso
šesté básnické knihy, která byla doposud rovněž jen pří-
stupná v revuích a ve výběrech. Pečlivá redakce M. Hýska
se projevila jak ve dbalé korektuře tisku, tak hlavně
v četných a hojných poznámkách, založených většinou na
korespondenci O. Březiny, které doprovázejí každý sva-
zek. V souboru jsou také reprodukovány kresby a dřevory-
ty F. Bílka. Nebylo doposud, jak je známo, řečeno po-
slední slovo o výši díla O. Březiny, avšak čtenářům Hlu-
biny není zajisté nezbytné poukazovati na tento skvost
českého duševního života a připomínali jim, že jen lik-
navostí bratří zář jeho padá na slepce.

DR. STUHLMANN PATRIK: Az ifjúkor lélektana. Psy-
chologie mladého věku. Szent István-Társulat, Budapest
1933, str. 178, cena 4 pengó. — Kniha psaná hlavně pro
vychovatele. Sleduje psychologický vývoj od nejtělejšího
věku, ale dobu puberty, jež jest plna protikladů ve smýš-
lení a konání, ve schopnostech a náklonnostech, dále léta
dospívání probírá zvláště podrobně.

SKLOVSKIJ: Teorie prózy. Melantrich, Praha, 1933,
str. 275, cena 33 Kč váz. — Šklovskij rází docela nové ces-
ty literární metodice, kterou přemáhá dobrá forma. Jak

se tu dokonale vrací teorie thomistická o umění. Nejmodernější teoretik vyjadřuje skoro doslova stejně svůj názor jako Šklovskij, když mluví o umění, Tomáš definuje umění jako *recta ratio factibilium*: čili, záleží na tom, aby věc byla dobře udělána. Šklovskij praví jízlivě, že umění je prostě návrat k řemeslu. Jinak jest to klamání umění, chce-li kdo z něho dělati filosofii anebo sociální výkřiky. Udělej prostě dobře to, co víš! Zdokonalit nižší formy umění, ze kterých jsme vyšli. Kniha revoluční, kniha, která se přečte jedním dechem, jak se v ní všechny literární snahy horečně střídají a vyměňují. Autor neušetří žádné formy a žádného spisovatele. Kniha, kterou by si měli nekolikráte za sebou přečísti ti, kteří chtějí rychle mluvit.

ŠTASTNÉ DĚTI. Exerciční dům, Hlučín, sešitky po 50 hal. — Opravda krásná a výchovně bohatá myšlenka dáti dětem snadno přístupné životopisy nebo úryvky životopisů světců nebo osob svaté paměti především v jejich dětství. Tak se děti učí žiti v Kristu.

THOMAS VON AQUINO: *Šumme der Theologie*. Alfred KrSner-Verlag, Leipzig, *Zusammengefasst, eingeleitet und erlăutert von Joseph Bernhart*. Band I. Gott und Schopfung. Str. LXXXIV a 450, cena váz. 4 Mk. — Ve společné práci s nejmenovaným znalcem němčiny mystiků a starých, kteří německy psali, byvše vychováni v posvátné vědě latinsky, podává B. výbor ze *Summy theol. svatého Tomáše*. Vybral články, které jsou pro soudobého člověka prakticky významné a učinil „pokus, vyjiti s němčinou bez cizích slov“. V částech překládaných se řídí týmiž zásadami, jako náš český překlad *Summy*, ač se nedrží tak každého slova jako my. Kdo četl staré mystiky v jejich původní němčině, najde zalíbení v tomto překladu, protože z něho skutečně vane duch doby originálu, a nejen duch doby, nýbrž i to, co autor zdůrazňuje u svatého Tomáše: učenec a zbožný. Tomu, kdo jest obeznámen s myšlením svatého Tomáše, je tento výbor skutečným duchovním a bohovědným požitkem. —es>—

VILARIÑO REMIGIO, SJ.: *Contes radiophoniquee*. Desclée De Brouwer Cie, Paris, str. 206. — Španělský ješuita zapsal své rozprávky pro děti. Pečlivě vybíral krásné výtvary, jejichž ohlasy jeho povídky neklamně znějí, našel v nich zrno životní a křesťanské moudrosti, které se vyloupne jako zralý ořech. Osvěží duchovní zásoby i našeho vychovatele.

WIBMER-PEDIT: *Das lachende Herzweh*. Josef Müller, Munchen, str. 78. — Duše se usmívá přes závoj stesku po rodném kraji, po pokolení silných a přece dětsky prostých předků; básnička čerpá nové miniatury, které se dotknou každého srdečností a vroucností života.

KDY SE SLAVÍVAJÍ VELIKONOCE?

V posledních letech mluvilo se ve světě mnoho o ustálení data velikonočních svátků. S pohyblivým svátkem velikonočním souvisejí — jak známo — v katolické liturgii též jiné pohyblivé svátky, jako svátek Nanebevstoupení Páně, svátky svatodušní, svátek Nejsvětější Trojice, Božího těla, počet nedělí od svatodušních svátků do adventu. Ustálení velikonočních svátků jest problém složitý, jak ukazují dějiny velikonočního termínu.

Velikonoce jsou krystalizačním bodem křesťanského církevního roku. Hlavní úkony vykupitelské činnosti Ježíše Krista, jeho smrt a seslání Ducha svatého, staly se o židovských velikonocích a letnicích. Proto křesťanské velikonoce a letnice staly se závislé na velikonocích a letnicích židovských, pokud se týká času, třebas ovšem naplněny byly svátečním obsahem křesťanským. Záhy však vyskytla se v křesťanském starověku v různých krajích různá prakse, *kdy* se mají slaviti velikonoce. Byly tu směrodatné hlavně dvě otázky: zdali se mají slaviti křesťanské velikonoce téhož data, kdy se stala smrt Páně, či zda se mají slaviti téhož dne v týdnu, kdy Kristus Pán zemřel, bez zřetele k datu smrti.

První křesťanstvo tvořily dvě skupiny: starší, ale početně menší, křesťané ze židovství, a skupina druhá, křesťané z pohanství.

Zidokřesťané začali slaviti křesťanské velikonoce téhož data, kdy připadla smrt Páně. Liturgický rok Židů začínal měsícem Nisanem, jehož první den připadal na novoluní, to jest na den, kdy bylo k večeru viděti na nebi měsíční srpek. Počítán byl tak, aby 14. Nisan připadl na první úplněk po jarní rovnodennosti

aneb na úplněk v den jarní rovnodennosti samé. 14. Nisanu slavil Pán Ježíš velikonoční večeři, 15. Nisanu byl ukřižován, 17. Nisanu vstal z mrtvých. Židokřesťané slavívali tedy velikonoce vždycky podle těchto dat: 14. Nisanu připomínali si poslední večeři Páně, 15. a 16. Nisan byly jim dni tuhého postu a 17. Nisan radostným dnem památky zmrtevýchvstání. Slavili tyto svátky, aťsi připadly na kterýkoliv den v týdnu.

Druhá, početnější a významnější část prvního křesťanstva slavila velikonoce jinak. Na apoštolském sněmu v Jerusalemě bylo stanoveno, že pohanokřesťané nejsou vázáni židovskými obřady, na příklad obřizkou. Odtud také nepovažovali se za povinné slaviti velikonoce podle kalendáře židovského. Mimo to bylo také přepočítávání židovského kalendáře velmi obtížné. Kromě juliánského kalendáře, upraveného Gajem Juliem Caesarem, byly v užívání ještě jiné kalendáře a letopočty v různých dílech římské veleříše. Proto pohanokřesťané záhy přestali se řídit židovskoorientálním datem měsíčním a slavili velikonoce podle dní v týdnu: ve **čtvrtek** slavil Pán poslední večeři a ustanovil nejsvětější Svátost, v **pátek** byl ukřižován, v **neděli** vstal z mrtvých. Tuto památku obnovovali si každý týden; neděle oslavovaná nejsvětější Eucharistií — mší svatou — byla jim po každé malými velikonocemi. Výroční pak slavnost zmrtevýchvstání Páně slavívali v neděli po úplňku, jenž připadal po jarní rovnodennosti, poněvadž takto se chtěli nejvíce přiblížiti datu onoho roku, kdy Kristus Pán zemřel a z mrtvých vstal.

Židovský kalendář nebyl totiž tak přesný a stálý jako je kalendář dnešní. Židé v době Kristově měli rok lunisolární, jenž začínal novoluním, takže 14. den připadal vždy na úpl-

něk. Takový měsíční rok byl však o 11 dní kratší nežli rok sluneční, a proto musel býti vkládán občas přestupný měsíc, aby se rok měsíční vyrovnal s rokem slunečním. Tento přestupný měsíc pak nebyl pevně stanoven. Podle zákona Mojžíšova měli Židé obětovati o velikonocích prvotiny obilí. Nebylo-li obilí ještě před velikonocemi zralé, vsunuli Židé před první měsíc Nisan ještě onen přestupný měsíc. Stanovití, kterého roku se má vsunouti přestupný měsíc, bylo úkolem velerady.

Jak z řečeného patrně, byl tedy termín velikonoční v křesťanském starověku různý: Na Východě slavily se velikonoce podle data 14. až 17. Nisanu kterýkoli den v týdnu, na Západě v neděli po prvním jarním úplňku.

K vyrovnání rozdílů ve slavení velikonoc přišel k papeži Anicetovi do Říma biskup smyrnský svatý Polykarp kolem roku 155, ale dohody docíleno nebylo. Podobně nezdařila se dohoda ani za papeže Viktora I. (189—199). Teprve když většinu křesťanstva tvořili pohanokřesťané, mizela ponenáhlu prakse židokřesťanů, ve 3. století byla již zakázána a ve 4. století dokonce některými synodami trestána.

Ale ani prakse západní Církve nebyla ve všem jednotná. Shodovali se sice všichni křesťané v tom, že velikonoce mají se slaviti v neděli, že mají býti na jaře a v den jarního úplňku nebo po něm. Ale byly tu rozdíly zvláště mezi církví alexandrijskou a církví římskou.

V Římě kladli jarní rovnodennost na 25. března, tak jak stanovil kalendář juliánský. Jinde, zvláště v Alexandrii, kladli rovnodennost jarní na 21. března. Podle tohoto způsobu připadlo pak počítání jarního úplňku a tudíž neděle velikonoční některý rok jinak pro církev římskou a jinak pro církev alexandrijskou. Nadto povstaly ještě rozdíly v tom, zda mají se slaviti velikonoce v neděli, na niž právě při-

padal jarní úplněk, či až v neděli za týden. Na všeobecném sněmu nicejském (325) bylo stanoveno, že patriarcha alexandrijský má každoročně vypočítati termín velikonoce a oznámiti jej papeži, který pak jej ohlásí celé Církvi. Tu se stávalo ve 4. století, že někdy papež přistoupil na počítání podle způsobu alexandrijského, jindy podle způsobu římského. Poněvadž však otázka velikonočních svátků nebyla otázkou dogmatickou, stávalo se též, že velikonoce ve 4. století i ve stoletích pozdějších slavivány byly na Západě jindy a na Východě zase jindy, tam podle počítání římského, zde podle počtu alexandrijského. Teprve v 9. století nastává po všem křesťanském světě jednota ve slavení velikonočních svátků, a to podle způsobu alexandrijského. Připadají tedy nyní všude v katolickém světě velikonoce na neděli po prvním jarním úplněku, takže se pohybují mezi 21. březnem a 25. dubnem; obnáší tudíž rozpětí velikonočního data 35 dní.

Jest několik mechanických formulí, podle nichž lze pro libovolný rok vypočítati datum velikonoční. Známa jest na příklad formule Gaussova. Dejme tomu, že N znamená rok, pro nějž hledáme datum. Dvě čísla j sou v Gaussově formuli stálá: 24 a 5; první označme m , druhé n . Dělíme pak:

$$\begin{aligned} N : 19 &= \alpha \text{ (t. j. podíl) } + a \text{ (zbytek);} \\ N : 4 &= \beta \text{ (podíl) } + b \text{ (zbytek);} \\ N : 7 &= \gamma \text{ (podíl) } + c \text{ (zbytek);} \\ (m + 19a) : 30 &= \delta \text{ (podíl) } + d \text{ (zbytek);} \\ (n + 2b + 4c + 6d) : 7 &= \varepsilon \text{ (podíl) } + e \text{ (zbytek).} \end{aligned}$$

Datum velikonoce x jest: $(22 + d + e)$ března, nebo vyjde-li součet větší nežli 31, tedy $x + (d + e - 9)$ dubna.

Podle této formule počítaly by se na příklad velikonoce pro rok 1934 takto:

$$\begin{aligned} 1934 : 19 &= 101 + 15 \text{ (a); } 1934 : 4 = 483 + 2 \text{ (b);} \\ 1934 : 7 &= 276 + 2 \text{ (c); } (24 + 19 \cdot 15) : 30 = 10 \end{aligned}$$

+ 9 (d); $(5 + 2.2 + 4.2 + 6.9) : 7 = 10 + 1$ (e).
Je tedy: $x = 22 + 9 + 1 = 32$; to jest nemožné,
proto $x = 9 + 1 - 9 = 1$. Případnou tedy
velikonoce v tomto roce na 1. dubna.

Dr. Josef Foltynovský.

STRÁŽCE KLÍČŮ

Tobě dám klíče království nebeského...
Kristus svěřil veškerou moc nad Církví a nad
ovocem svého vykoupení svým apoštolům a
jich nástupcům. Jeho smrtí, když umřel na
kříži, otevřela se nám v ráně jeho boku nebes-
ká brána. Protože ale všichni se rodíme jako
synové hněvu, je třeba nám jednomu každému
otevřítí onu bránu, učiniti nás schopného pro-
jiti touto branou nového synovství Božího, lás-
ky Páně.

Spasitel svěřil tuto moc svým učedníkům
slovy: Cokoliv svážete na zemi, bude svázáno
i na nebi.. Proto sluje ona moc, kterou se nám
rozvazuje pouto hříchu a kterým vcházíme do
brány synů Božích, která odstraňuje překážky
našeho synovství nadpřirozeného, sluje mocí
klíče ... Tobě dám klíče království nebeské-
ho... A cokoliv rozvážeš ...

Všem zasloužil Kristus nový život a tento
nový život uložil do svátostí. Kněží udělují ony
svátosti, otvírají jimi náruč Boží. Otvírají nebe
zemi a proto jejich moc sluje skutečnou mocí
klíče. Jenom otvírají a vpouštějí do království
Kristova, do království jeho zásluh.

Odpuštění samo a nový život je vlastním
dílem Kristovým. Moc klíčů znamená i zde
prostřednictví, kterým kněží Nového zákona
přivádějí věřící k tajemnému zdroji milostí ve
svátostech, ke Kristu samému.

Když kněz užívá klíčů, odpouští hříchy, kte-
ré zavíraly bránu lásky Boží, opět tu působí

jako správce, jako hospodář, tedy jako zástupce Pána, který vlastně sám nejprve odpouští. To neodpouští kněz mocí z něho jsoucí, nýbrž působí tu jako nástroj ... Krásně se tu shoduje obraz se skutečností. Klíč otvírá, ale vlastně otvírá ruka, která klíčem otáčí. Kněz odpouští, ale nemohl by ničeho, kdyby v něm nepůsobil Bůh sám. Když kněz otvírá bránu odpuštění a nového života, to Bůh mluví a jedná jeho ústy sám. Kněz je tu znovu v těsném spojení s Bohem v mimořádném a výjimečném spojení s Bohem, jakožto nástroj Boží, kterým Bůh působí v duších lidských své dílo odpuštění, smíření a vlití nového života. Na místě Božím otvírá kněz bránu nového života. Ve křtu svatém dává člověku onen vzácný dar obrození a ve svátosti pokání dar uzdravení, jak rozlišuje Tomáš. Suppl. q. XVII. a. 2. Ve svátosti křtu dostává se člověku onoho tajemného přetvoření dítěte lidského na dítě Boží, ve svátosti pokání vrací se ztracené dětství Boží, když se jedná o hřích těžký. Ale neotvírá tento klíč jen bránu odpuštění, nýbrž i bránu věčného štěstí. Kněz je skutečným klíčníkem království nebeského, protože odpouští ve křtu svatém a ve svátosti pokání tresty věčné, které nám patřily za naše odcizení Bohu. Klíč svátosti křtu přetrhává i veškeré oddalování věčného štěstí časnými tresty, svátost pokání toto oddálení aspoň z části zmírňuje tak zvaným částečným odpuštěním trestů časných.

Ve vykonávání této své moci musí se řídití Božími vlastnostmi. Protože je nástrojem, nemůže svévolně se odlišovati ve svém jednání od způsobu, kterým jedná jeho hlavní příčina. Protože kněz otvírá jako klíč v ruku Božích, má-li býti dobrým nástrojem, musí se hodně i vnitřně přizpůsobiti své příčině, která jej vede. Proto svatý Tomáš Akvinský připomíná, že kněžím je dáno v jejich úloze zástupců a

nástrojů Božích zvláštní přispění Ducha svatého, kterým se mají řídit. Svatý Tomáš mluví výslovně o nadpřirozeném instinktu, kterým se má kněz řídit při vykonávání svého úřadu. Čím více bude duchovně žiti, čím více se bude přizpůsobovati svou dokonalostí vlastnostem Boha, jím působícího, tím více se vyvaruje chyb a poklesků ve svém klíčním povolání, tím více jest si jist, že nikomu ani neuzavře bránu milostí, ani je od nich svévolně neoddálí.

Svatý Tomáš praví ad 2. ar. t. 4. zmíněné otázky, že ono svazování a rozsvazování musí se dít instinktu divino. Tento božský instinkt jest každému knězi dán. Jenom jest na něm, aby jej slyšel, aby mu naslouchala a soustavně se jím řídil, aby v sobě neumlčovala hlasu Božího svým životem a zbytečným rozumářstvím anebo tvrdostí srdce. Vždyť přece jsme svou mocí klíčů přivtělení prvému správci klíčů, Ježíši jako knězi. Nezrušitelným znamením stali jsme se služebníky tohoto jeho úřadu klíčů. Čím více se připodobníme i svým životem svému veleknězi, tím více budeme prováděti tento svůj úkol nástroje ve shodě s kněžskou dokonalostí Kristovou. Tuto moc má jenom ten, kdo jest spojen prvotní příčinou jakožto její nástroj. Proto jen ten, kdo jest spojen nezrušitelným znamením kněžství s kněžstvím Kristovým, může působiti ony úkony klíčů, které Kristus působí jako hlavní příčina, protože on nám otevřel svým utrpením a svou smrtí nebeské království. A tak vyniká kněz nad všechny, i nad svaté laiky, že jest přímým nástrojem Páně. Nepůsobí tedy pouze přímlovou a zásluhami přímlovými jako svatí laici, nýbrž působí skutečně, jak říká sv. Tomáš, fysicky.

Kněz jest pouze nástrojem a proto nemůže nikdy nástroj špatný zabrániti Božímu působení. Kněz může svými chybami způsobiti bo-

lest těm, které vede, může způsobiti mnohou duchovní trýzeň svým nerozumným jednáním, jakožto správce klíčů, ale nikdy nemůže překaziti proudění milosti Boží. Protože Pán jest hlavní působivou příčinou, nezabrání milosti osobní špatnost kněžská, protože nemůže nikdy špatnost služebníkovu zabrániti štědrosti Páně, která rozdává svou dobrotu a lásku, i třeba přes služebníka, který vnitřně se vzpěčuje a nerad přisluhuje.

Ani špatný a nehodný kněz nemůže zabrániti působení milosti ve vykonávání svého úřadu správce klíčů, protože zase, opakujeme, nepůsobí on svou vlastní mocí a silou, nýbrž působí v něm jeho velekněz Kristus, jehož moc nedovede žádná kněžská chyba a špatnost překaziti. I kdyby byli kněží nevím jak špatní, rozhřešení a Svátost oltářní a ostatní svátosti mi vždy dají. Proto není vždycky pravdou, že jenom svatí kněží jsou tepnami Církve. Nepíši tím omluvy špatných kněží, ale kdo nakonec ví, který kněz jest skutečně špatný a který jest dobrý, skutečně dobrý! Tato nauka o objektivní platnosti kněžských úkonů jakožto nástrojů kněžství Kristova osvobozuje nás od husitských strachů před „špatnými“ kněžími. Češi především se rádi obírají kněžími špatnými, aby mohli si jejich skutečnou či domnělou špatností ulehčiti své špatnosti vlastní a své vlastní mravní zbabělosti. Dívejme se raději na svatost veleknězovu, na dokonalost prvního kněze Ježíše Krista a přijímejme z jeho ruky milosti a dary, které nám posílá, ať již jakýmkoliv nástrojem. Při tom se ovšem vroucně modleme, aby kněží byli co nej čistšími, nejzpusobilejšími a nej podobnějšími nástroji svého svatého Kněze!

P. Silv. M. Braitto.

KRÁLOVSTVÍ BOŽÍ V EVANGELIÍCH

Tíži všedního běhu dějin s nás snímá podivuhodná událost. Nejprve překvapí a trochu nás zarazí, potom působí blahodárně v duši schopné lepších nadějí a je-li duše náboženská, samovolně si vzpomene na Boha. Vždyť Bůh sám je podivuhodný a žalmista zvolal: „Podivuhodné jsou skutky tvé!“ Rozjímání o podivuhodných skutcích Božích vynutí si často slzy.

Království Boží na zemi jest podivuhodnější než vše ostatní. Takové jest již ve své přípravě: podiv vzbuzují proroctví o jeho zakladateli a Králi; lidské skutky jsou předcházeny Božskými, čas je překonáván věčností; zapadlá místa jsou překonávána příchodem vladaře z věčnosti. Takto se možno dívat i na vyplněné proroctví z Micheáše 5, 2:

„Hle, ty Betléme efratský,
maličký mezi rody lidskými,
z tebe mi vzejde ten,
jenž má býti vladařem v Izraeli
a jehož původy od počátku
ode dnů věčnosti.“

Avšak dříve než se naplnilo proroctví o nepatrném místě, z něhož vyjde věčný Král, uslyšela o příchodu tohoto Krále jeho matka. Nenacházela se právě v poměrech, kterým se říká královské. Než to nevadilo, aby v poměrech chudých přijala nejvzácnějšího posla se vzkazem královským. Překvapil a trochu ji zarazil podivuhodný zjev anděla. A jak se teprve podivila jeho slovům, že syn, kterého počne a porodí, „bude veliký, synem Nejvyššího slouti bude“. Ona slova jako by vytvořila kolem Pan-

ny Marie nadpřirozené ovzduší. Ve slovech „syn Nejvyššího“ prokmitá cosi skutečně Božského. Vše bude jednou jasnější. Prozatím jsou bližší porozumění slova o královské důstojnosti onoho dítěte: „Pán Bůh dá mu trůn Davida, otce jeho, a bude kralovati v domě Jakubově na věky a království jeho nebude konce.“ Zvěst andělova je na pohled skromná. Nezmiňuje se ani o světovém království, ani o jeho duchovnosti. Zdá se, že anděl je orientován židovsky. Ale správně židovsky. Panna Maria mu dobře rozumí. Jejímú chápání bylo vyjadřování andělovo velmi případné a nebylo třeba dalšího vysvětlování. Hned ví, že syn, který se jí narodí, jest onen Král, o němž mluví starozákonní proroci. Anděl jí vlastně neřekl nic nového o Mesiáši a jeho království, nic nového, co by již dávno nebyli předpověděli proroci. Nového jest pro ni jen to, že předpovědi proroků jsou teď vyplněny a ona bude matkou slíbeného Krále.

Anděl jako by udával hranice království Mesiášově, když praví, že bude kralovati v domě Jakubově, to jest v národě izraelském. Než Panna Maria věděla, že podle proroků národem izraelským je národ mesiášský, totiž všichni, kteří uznají a přidrží se Mesiáše. Obrazy, kterých užívá anděl, jsou více hmotné, to však nebrání vyššímu chápání. Anděl mluví o království Mesiášově, aniž by zdůrazňoval jeho duchovní ráz; oba však chápou, že očekávaný Mesiáš nepřijde vládnout podobným způsobem jako světská knížata, nýbrž se zasadí o to, aby vládl duším a je spasil.

Když Ježíš opustil skrytý život v Nazarete a vystoupil na veřejnost, málokdo tušil, že se rozednívá a světlo nastávajícího dne šíří nové království Boží. Království Boží jest skutečně zde. Ježíš nic neskrývá. Přišel do Kafarna, kde se mělo ukázati světlo mesiášské, jak

předpověděl prorok Isaiáš: „Země zabalonská a země neftalinská při moři, Zajordánsko, Galilea pohanů, lid, který seděl ve tmě, užíval světlo velké, a těm, kteří seděli v krajině smrtelného stínu, vzešlo světlo.“ Každý zde může slyšet jeho volání: „Čiňte pokání, neboť se přiblížilo **království nebeské.**“ Ano, království nebeské, toť téma všech jeho kázání a řečí. Veřejné jeho skutky všechny rozšiřují a zakládají království Boží. Království Boží jest úkolem jeho života, od něhož neupustí, třebaže se bude navenek zdát, že je vše marné.

On i jeho království přicházejí z nebe. Nečiní si proto nároků na pozemskou pomoc, třebaže mu ji nabízejí, vždyť nemá pravdu a moc ze země. Oporu má ve zjevení Božím, které bylo dáno národu vyvolenému. Nepřichází také znenadání, jeho dílo není vzrušující, vždyť pokračuje v Prozřetelnosti Boží, která od pádu prarodičů v ráji připravovala na něho a na jeho dílo. Čekatelé království Božího jsou již trochu přesvědčeni, že Kristus je slíbeným králem. Stále přibývá těch, kteří se ho přidržují. Než kde je jeho království? Není vše snem? Hledají hranice nového království. Nikdo jich nemůže spatřiti, dohmatati se jich, a přece je Kristus stále určuje. Nejsou hmotné, nýbrž duchovní. V hranicích království Božího jest pouze ten, kdo věří jeho slovům a uznává jeho skutky. A co je za těmito hranicemi? Omezují půdu, kterou jsou lidské duše. To však není skutečné omezení, nýbrž vysvobození duší z království tohoto světa.

Všichni však nechápou jeho slova a úmysly. Mnozí mají dále své pozemské pojmy o království Božím. Mají srdce pozemské, zatížené starostmi o denní chléb a těžko přijímají chléb duchovní. Podle toho pojímají království Boží. — Jakousi zkouškou bylo pro zástupy zázračné rozmnožení chlebů, jak o něm vypravuje Jan

v hl. 6. Ze slov a skutků poznati, že je předpověděný prorok. Rozmnožením chlebů prokázal dobrodiní ne jednotlivci, nýbrž množství. Teď jeho posláni platí celému národu. Lid jej proto pozdravuje jako proroka a myslí, že je teď jeho povinností provolati ho za krále. Odvážnější byli již rozhodnuti postaviti ho v čelo lidu třebaš i násilím. Než Kristus postřehl jejich úmysly a sám odchází na horu. Co činiti s nechápavým lidem, k němuž byl Kristus poslán? Ponechati jej v nevědomosti zdálo by se menším zlem, než hlásati mu království Boží, které těžko chápal, ano, mohl se při tom dopustiti osudných omylů. Kristus však má soustrast s lidem. Není nutné zanedbati nevědomé a ponechati jejich dobrou vůli libovůli mocných, když je zde výborný učitel. Konečně láska dobrého učitele se nedá svésti ke zhoubné netrpělivosti, i kdyby se naskytovala sebe-skvělejší příležitost. Nepochopí-li zástup ani tuto, pak trestá sám sebe. Krista nazývali Mistrem. Ano, dovedl vésti nevědomé k pravdě, i když musel cestu k ní urovnat vlastním utrpením. Božský Učitel se dovedl vmysliti do způsobu chápání lidu a učil potom metodou, která byla velmi vhodná a přiměřená. Je to řada podobenství, zachovaných nám v evangeliích.

Když se s porozuměním večteme do podobenství Páně o království Božím, neubráníme se jakémusi obdivu. Království Boží je podivuhodné nejenom samo v sobě, nýbrž podivuhodná jsou také podobenství, do nichž jsou zahaleny pravdy o něm.

Podobenství dovede pochopiti jen ten, kdo má smysl pro vznešené a skromné, pro velebné a obyčejné, neboť všechny tyto vlastnosti mají podobenství Páně.

Pravdy o království Božím převyšují sice přirozené poznání lidské, než Bůh rozhodnuv se jednou založiti své království mezi lidmi,

chtěl, aby je lidé chápali. Prostředníkem je zde Syn Boží — člověk, jenž se stal podobný lidem v přirozenosti a proto nás mohl přivést k lidskému chápání těchto vznešených pravd. Kristus Pán vzal obrazy a příklady pro svá podobenství z obyčejného života lidského. Přizpůsobil se takto poměrům, v nichž se nacházeli jeho posluchači, a tím je přiváděl k porozumění Božských pravd. Příroda je člověku velmi blízká; každý ji miluje a s ní spolužije. Proto Kristus Pán odívá pravdy o království Božím rouchem přírodních krás.

Všichni znalci literatury se obdivují kráse podobenství Páně a uznávají, že se v tomto způsobu poučování doposud nikdo Kristu nevyrovnal. Podobenství Páně jsou krásná, jasná a milá. Podobenství Páně plynou samovolně a mocně působí svou prostotou a střízlivostí.

Staletí plynou, vše nám zevšedňuje, ale podobenství Páně jsou stále zajímavá a živá. Možno říci: kolik podobenství, tolik divů.

P. Pavel Škrabal O. P.

SVĚDOMITÍ

Křesťany dělíme na pokrytce, svědomité a svaté. Pokrytci zachovávají líbivý nebo vůbec nějaký křesťanský povrch nebo aspoň křesťanskou příslušnost zevnější, nedbajíce o nitro. Jsou skutečný opak a protiva svatých. Ale není takového rozdílu mezi svědomitými a svatými. Ta dvojice je jedno, mají se k sobě jako začátek a vyvrcholení, cesta a dosažení cíle.

Svatí jsou mistři svědomitosti. Protože i nejméně poučený křesťan chápe, že svědomitost jest ideálem křesťanského života, ocitáme se před další myšlenkou o chápání svatých pro všeobecnost křesťanského života. Souvisí ži-

votně s předešlou myšlenkou o následování Krista v jeho smrti a vzkříšení. Protože je třeba prvních kroků a vůdčího ducha v novém životě po vzkříšení ze staré smrti. To však jest obsaženo v zásadách o svědomitosti svatých a naší.

Svědomitost je podrobení života vládě svědomí. Odborníci praví, že do křesťanství uvedl slovo svědomí apoštol Pavel; že slovo i jím označenou věc vzal do křesťanské nauky o mravech z filosofie řeckých stoiků, kteří první jasně vyslovili pojem i jeho jméno. Stoikům svědomí znamenalo vědomí myšlenky se zevnějším jednáním. A poněvadž myšlenka svou povahou je soudce hodnotící a vládce rozkazující, nepotřeboval svatý Pavel žádné jiné změny pro křesťanskou mravouku při tomto slově a pojmu, nežli jen z malé začáteční písmeny udělali velkou písmenu: místo logos (myšlenka) napsal Logos, duch Boží, pravda Boží, pravda Kristova. Pak měl otevřenou cestu přivésti tuto filosofickou pravdu na vrchol prohlášením: „Všechno, co není podle svědomí, je hříchem“: protože je to pak skutek proti oprávněnému výroku soudce a proti oprávněnému rozkazu vládcovu — duchu totiž, poučenému duchem Božím.

Apoštol Pavel tím nepřináší novou nauku do křesťanství, nýbrž jen nové slovo pro starou pravdu, vyjadřovanou dosud jinak, ne tak lidsky přesným a výrazným způsobem.

, Dílo Ježíše Krista lze vyjádřiti stručně takto: Postavil člověka bezprostředně před Boha, jenž vidí do duše a **hledí** do duše a podle toho, co tam vidí, posuzuje hodnotu člověka. Proto celé úsilí Ježíše Krista je věnováno uvedení náboženského a mravního života do nitra, ne aby tam výlučně byl skryt, nýbrž aby tam byl zakořeněn a odtud živen a řízen. Co člověk koná, dostává svou hodnotu nikoli zvenku,

nýbrž z duševního doprovodu skutku. Proto každý zevnější čin člověka musí mít tento doprovod, musí být připravován uvnitř, tam musí dostat svůj směr.

Nejvýraznější jsou pro to dva výroky Páně. V sedmé kapitole Markova evangelia praví Pán: „Poslyšte mě všichni a rozumějte! Nic nevchází zvenčí do člověka, co by jej poskvřnilo, ale co vychází z člověka, to jest, co poskvřňuje člověka. Má-li kdo uši k slyšení, slyš: Z nitra, ze srdce lidského vycházejí zlé myšlenky ... nešlechtnosti... pošetilosti. Všechny tyto věci zlé vycházejí z nitra a poskvřňují člověka.“ Proto teprve tehdy je mravní život nezávadný, jestliže všechno jeho snažení jde dovnitř, aby se zabránilo vycházení špatnosti, aby mohlo vycházeti dobro, když tam bude rozsuzovati a vládnouti duch dobra. Vyčistiti nitro, udržovati je čistým a plniti dobrem a zachovávat soudnost a vládu dobrého ducha, to jest ducha Božího a Boží pravdu, Boží posudek a Boží rozkaz.

Na to navazuje a v tom pokračuje druhý výrok Páně v Matoušově evangeliu (5, 8): „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“ Z různých výkladů toho slova se nám zde hodí výklad onoho katolického výkladače moderního, že je tu řeč nikoli výlučně o čistotě panické, nýbrž o čistotě ve smyslu prvního výroku Páně, o čistotě od jakékoli špatnosti ducha, jenž by působil vycházení špatnosti, protože není duch Boží pravdy. Takovým čistým srdcem ovládaný život má slíbené vidění Boha, nejbližšího spojení s Bohem.

Z prvního výroku Páně chápeme, proč Pán Ježíš tak ostře vystupoval proti pokrytectví, to jest proti povrchnosti farizejské; a proč jí dával právě jméno hrobu, to zase chápeme z druhého výroku, protože hrob v myšlenkách

posluchačů byl obrazem nejhorší nečistoty.

Ze všeho pak se nám může udělati světlo, když tak pomyslíme na svaté. Chtěli býti pravými adorátory Otce v duchu a pravdě, podle požadavku božského Mistra, za nímž chtěli důsledně a přesně jiti. Protože chtěli Bohu vzdávati úctu pravou, proto usilovali tolik o vládu ducha a pravdy ve svých skutcích. Záhy musili poznati, že slova Páně se pro ně vykristalisovala ve dva pojmy: zevnějšek je lež a klam; z jiných slov Páně věděli, že musejí přidati: lež a klam velmi nebezpečný, jestliže se dostane dovnitř a zmocní se ducha člověka jako soudce a vladař. Proti tomu stál druhý pojem pro svaté jako zářivý krystal: pouze duch je pravda, správný soudce a bezpečný vůdce. Podle toho jednali a tak musíme rozuměti svědomitosti svatých.

Svědomitost rozuměli v jejím původním a nejhlubším a vrcholném smyslu, hlásaném evangeliem a apoštolem Pavlem: svědomitost je co nej větší vylučování povrchnosti, či povrchovosti, neboť povrchovost je lež a klam. Proto svědomitost jest opravdovost ducha. Opravdovost zase znamená vládu pravdy, potírající lež a klamavost zevnějšku, aby každý skutek odpovídal pravdě Boží. Chtěli býti ve svých činech obrazem Boží pravdy.

Důsledky takového svědomí svatých se jim často vytýkají jako nedostatek lidskosti. Ale tento důsledek se musil takovým způsobem projevit, protože svatí byli hrdiny svědomitosti. Aby se co nejlépe obrnili proti lži a klamu, považovali vůbec všechno zevnější za zálučný klam, a proto všechno zevnější potírali, nohama šlapali.

Nebyla to jenom kajícnost, a v pozdějším vývoji to patrně vůbec nebyla kajícnost, když odmítali všechny od lidí zachovávané zevnější; nebyla to pouhá kajícnost, když si libo-

vali v tom, čemu my říkáme trýznění těla a v každém ohledu a ve všech důsledcích, až do ničení. Byla to hrdinská opravdovost, hrdinská svědomitost, hrdinské zdůrazňování ducha a hrdinské hodnocení zevnějšku jako nebezpečného klamu a lži. Bylo to hrdinské uskutečnění myšlenky apoštola Pavla, jenž v druhém listě napsal Korintským: „Kde je duch Páně, tam je svoboda.“ (3, 15.)

Pravím „hrdinské“; neboť hrdinství je hrdá povznesenost nad hrozícím zevnějškem k vůli myšlence, aby byla zachována myšlenka, aby se mohla svým soudem a svou vládou uplatnit myšlenka. Hrdá povznesenost, nikoli pyšná, nýbrž povznesená vědomím nízkosti zevnějšího, jdoucí až k naprostému nedbání čehokoli zevnějšího. Protože povznesená na výši ideálu, jež uplatňuje za cenu všeho zevnějšího, nižšího, hmotného.

Ze tato hrdinská svědomitost svatých není pro nás všechny a pro každého křesťana? Pak by ani neměl pro nás významu život a kříž Páně. Neboť život Pána našeho Ježíše Krista byl okázalé znehodnocování zevnějškovosti, kříž jeho ukázal, že vykonal více, než nejsvědomitější svatí, on Svatý svatých.

P. Em. Soukup O. P.

KRISTUS V CÍRKEVNÍM ROCE

///. Vítěz nad smrtí.

Bílá sobota mění bolest Svatého týdne v radost, v níž jásá nebe i země. Umlčený chvalozpěv Aleluja přichází zase ke svému právu a rozvíjí se krásnými neumami, jako by chtěl nahraditi, co zameškal v době postní. Vše jásá: nebe, země, ano i příroda se odívá svou svěží krásou, jako by se chtěla přidat k jáсотu člo-

věka, jenž si uvědomuje dobrodiní vykoupení. Liturgie se raduje, že Kristus požádal Otce svého a Otec mu dal národy v dědictví. Raduje se, že Kristus přemohl smrt a otevřel bránu věčnosti. A co ji nejvíce těší: že Kristus, jenž vstal z mrtvých, už neumírá, smrt nad ním už nepanuje. Neboť že zemřel pro hřích, zemřel jednou, že však žije, žije pro Boha. (Řím 6, 9.)

Lidstvo úpelo v poddanství hříchu a skrze hřích bylo ve službě dábla. Bylo zaprodáno a jen nekonečnou cenou mohlo býti znovu vykoupeno z tohoto hrozného otroctví, které na ně doléhalo po dlouhá staletí. Člověk dovedl zhřešit, dovedl roztrhat, odhodit sladké jeho poslušnosti k Bohu, ale nedovedl se vrátit. Nemohl zaplatit výkupné, jež bylo nutno složit. Nebyl s to zvítězit nad nepřítelem, jemuž se dobrovolně poddal a pod jehož jhem mu bylo úzko.

Kristus přišel, zhlédl bídu člověka a zvítězil. Zaplatil výkupné, ale zaplatil je svou krví. Vycedil poslední kapku své božské krve, ale zvítězil. Podivné vítězství! Zdá se, že je poražen, krvácí z tolika ran, je na posměch diváků — ale jeho duše jása, protože vidí, že brzy budou jásat jeho věrní, nyní právě strachem se skrývající, a v hanbě se skryjí všichni posměvači. Z jeho ran stéká čerstvá krev, kropí zemi, zavláží ji, ztuhlou hříchem, ale vítězství se blíží. Již jen okamžik, a člověk bude zase náležet Bohu, od něhož jej vzdálil hřích. Přidá se k průvodu tohoto podivného Vítěze, z jehož ran bude pít dlouhými, žíznivými doušky teplou krev, a jeho duše bude uzdravena. Člověk se stane poddaným toho, jenž za něj dal svůj život, jenž se za něj bil s nasazením vlastního života, bude majetkem, kořistí Vítěze, ale bude to poddanství sladké, poddanství, po němž toužilo lidstvo po tisíce let.

Kristus vstává z mrtvých jako Vítěz nad

hříchem a Vítěz nad smrtí. Smrt už nemá děsit lidstvo; naopak, má znamenat přechod, bránu k Bohu. Má znamenat odchod z tohoto slzavého údolí, má ukončit pláč a bolest a zahájit slávu, blaženost, po které touží lidská duše celou svou přirozeností.

Kristus zvítězil nad hříchem: sám beze stínu hříchu přijal na se hříchy naše a přibil je na kříž. Svou smrtí získal nám tolik milostí, že kdyby naše hříchy byly rudé jako šarlat, jako sníh budou zběleny. Kristus zničil jakoukoliv možnost zoufalství hříšníka a nyní kráčí jako Vítěz, ozdoben zářnými ranami, jako trofej vítězství nad hříchem. „Ony rány,“ praví svatý Tomáš (III. LI V, 4, ad 1), „na těle Kristově zůstaly k větší jeho slávě, pokud jsou jistými vyznamenáními za jeho sílu; a v těchto místech ran bude viděti jistý zvláštní jas.“ Bude-li se jednou kdo vmlouvati, že nedošel spásy, ukáže mu Kristus svůj otevřený bok, jenž byl otevřen jen pro nás, hříšníky, abychom v něm našli útočiště, ukáže mu své probodené paže, jimiž ho chtěl obejmout a přivinout k sobě. Nikdo nebude mítí výmluvu, protože za všechny zemřel Kristus, za všechny zvítězil, všem nabízí užítky své smrti, všechny předchází jako prvorozený do království nebeského.

Jestliže Kristus trpící nás zval, abychom ho následovali na jeho bolestné cestě, zve nás Kristus Vítěz, abychom jednou vstali s ním: jeho 'zmrtvýchvstání je vzorem našeho. On, prvorozený mezi bratry, nás předešel, na nás je, abychom šli za ním. Jeho vítězství je nadějí a zárukou našeho vítězství, jeho zmrtvýchvstání je nadějí našeho zmrtvýchvstání. Takže sv. Pavel volal: Nevstal-li Kristus z mrtvých, marná jest naše víra! (I. Kor. 15, 17.) Ne-li Kristovo zmrtvýchvstání skutečností, ne-li opravdu obrazem, vzorem našeho zmrtvýchvstání, nevstal-li Kristus a nevstaneme-li ani

my — pak je náš úděl nejnešťastnější ze všech lidí, protože jiní užijí alespoň na tomto světě, kdežto, nesplní-li se naše naděje v budoucnost ... „Avšak Kristus vstal z mrtvých, prvotina to těch, kteří zesnuli... neboť jako v Adamu všichni umírají, tak i v Kristu všichni budou oživeni.“ (I. Kor. 15, 20.)

Celou velikonoční dobou ozývá se k nám volání Církve slovy svatého Pavla: „Jestliže tedy jste povstali s Kristem, hledejte těch věcí, které jsou svrchu, kde jest Kristus sedě na pravici Boží; o to pečujte, co svrchu jest, ne o to, co jest na zemi.“ (Kol. 3, 1.) Doba postní nás měla naučit umírat s Kristem, měli jsme se spojit s ním v jeho utrpení, měli jsme zemřít s ním, náš život měl být a má býti skryt s ním v Bohu, byli jsme pohřbeni s ním skrze křest ve smrt, abychom tak, jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slávou Otcovou, i my vedli život nový. (Řím. 6, 4.) Jako Kristus vyšel z hrobu ve vši slávě a lesku, aby žil na věky životem oslaveným, tak má i naše duše se očistit křestní vodou, má povstat a zazářit životem novým, smýt se sebe jakýkoliv hřích, svléci starého člověka a odít se v nového, aby se podobala Kristu Vítězi. Máme býti mrtvi hříchu, živi však pro Boha, jak napomíná sv. Pavel. (Řím. 6, 11.) Žiti jen Bohu, tak jako Kristus žije jen Bohu: daleko ode všeho, co jest pozemského, prosti všeho, co není Bůh. Mrtvi hříchu, pro nějž Kristus zemřel. Jestliže je to právě hřích, jenž nás vzdaluje od Boha, je nejvíce třeba tohoto umření hříchu, máme-li žiti Bohu. Jestliže Církev předpisuje právě v době velikonoční svatou zpověď, má tento zákon velmi symbolický význam: Jako Kristus zemřel hříchu a žije jen Bohu, tak i křesťan má se zříci hříchu a oddat se jen službě Boží.

Smysl velikonoční radosti tedy je: jiti za Kristem Vítězem v jeho průvodu, který on

vede, jako jeho poddaní, jako jeho lid získaný, kráčetí za ním v odříkání se hříchu a světa, v neustálé, vždy se stupňující snaze přiblížiti se jeho slávě. Jako Kristus jen jednou umřel a nyní žije jen Bohu, tak i my jsme jednou zemřeli hříchu, když se nám dostalo milosti, a je třeba, abychom žili již jen Bohu s Kristem a podle Krista, abychom svůj život připodobňovali jemu, svému vzoru, abychom žili s ním tak, jak žil svatý Pavel, když mohl říci: „Žiji pak již nikoliv já, nýbrž žije ve mně Kristus.“ (Gal. 2, 20.)

Čím dále dospějeme v této snaze připodobniti se Kristu Vítězi, tím dokonalejší bude naše velikonoční radost. Bude to radost opravdová, radost hluboká, o které nemá svět tušení. A čím bude větší, tím více nás bude nutit, abychom se snažili stále víc a více vpřed za Kristem Vítězem. Nebyla nebeská nostalgie svatých vystupňovaná radost velikonoční?

P. Reginald M. Dacik O. P.

U ZDROJŮ KŘESŤANSKÉ BOHOVĚDY

Myšlenka řeckého vychovatelství.

Ve vědách jsou důležitější principy než závěry, neboť principy řídí badání a třídí nabyté výsledky. Právě principy zjevují hutnost ducha, jeho vnímavé vlastnosti do hloubky i do šířky. Proto se chceme dotknouti jednoho z organisačních principů theologické spekulace, jak ji tušili první křesťanští spisovatelé; ač jejich snaha byla jen začátečnická, smysl jejich úsilí zůstává a dostačuje, abychom zahlédli jejich cestu světla.

Jest skutečností, a zajisté skutečností prozřetelností, že zvěst křesťanského zjevení zapadla téměř přímo do prostředí řeckého; slovo Boží se hned odráželo v myslích řeckých; ještě než ztratilo první svěžest zrození našlo tak ke svým službám nejjasnější a nejpružnější výrazové prostředky, jaké vůbec mohlo najíti.

Vzdělání Řekové prvního a druhého století naší éry byli povoláním a ze záliby vychovateli, odborníky ve vychovatelství, proniknutém uměřeností, rovnováhou a rozumem. Problém dokonalé výchovy — integrální, se říká dnes — rozumové i mravní, umělecké i sportovní, byl u nich věcí rozřešenou. Plato byl v tom, jako v jiných věcech, podněcovatelem; po něm se dopracovali tradiční zběhlosti, jejíž pravidla byla známa. Postačilo je uplatňovati, při čemž ovšem jest zřejmý podíl osobních vlastností pedagogů. A tak vidíme sv. Justina a Klimenta Alexandrijského, uvádíme pro příklad jen tuto dvojici, zasedati u nohou rozličných učitelů, kteří pocházejí z celého basénu Středozemního moře.

Když si v tomto myšlenkovém „podnebí“ lidé chtěli lidskými výrazy představití celek zázračných nadpřirozených skutečností, které tvoří křesťanské zjevení a jsou částí jeho poselství, přirozeně jim přišla myšlenka, aby užili při tom domácího pojmu vychovatelství. Zjevení jest Bůh postupující po částech, proroky a Slovem v duchovní výchově lidstva. Takto se jeví myšlenka Klimentova; jeho duch pozitivní, dbalý dějin a mravouky, nachází v tomto pojetí veliký pohled na vývoj světa, pohled výlučně křesťanský, poněvadž Kristus s Otcem a Duchem svatým jest naším pěstounem, a zároveň i pohled lidský, poněvadž člověk tak jak jest, má býti vychován a přiveden k cílům, kterých řecká filosofie nemohla znáti. Stejně

v téže myšlence nejvznešenější tajemství nepozbývají ničeho ze svého nadpřirozena a přece mají své místo v řádu lidském, který pozvňuje, aniž jej byla zničila.

Zázrak řeckého ducha, ale kdo by předčil některé výroky sv. Pavla. „Zákon (t. j. židovský, Starý) byl naším pěstounem ke Kristu,“ píše Galatským (3, 24); avšak, dodává Kliment, jenž uvádí tento výrok, Bůh byl rovněž pěstounem, učitelem Řeků, jež nezanechal bez výchovy, je vedla filosofie, jež připravila cestu a tu dokončil Kristus. Což neřekl Šalomoun: „Měj moudrost ve vážnosti, i povýší tě; zvelebí tě, budeš-li objímat ji; dá ti na hlavu překrásný věnec, korunou slavnou obdaří tě.“ (Přísl. 4, 8n.) Cesta pravdy jest jedna, ale jest jako věčná řeka, která přibírá vody se všech stran. (Strom. I, V.) Tak Kliment Alexandrijský rozšiřuje i na řeckou filosofii, jako sv. Pavel činil pro mosaické hospodářství spásy, úkol výchovy a přípravy lidstva pro Krista. Kliment výslovně rozšiřuje tento úkol na úsilí po pravdě a za ctností, jež představuje řecká filosofie, poněvadž i ona v tom, co má správného, pochází od Boha. Klimentova myšlenka v samotném úkonu theologické spekulace řadí poznatky z Písma sv., shromažďuje je a dává jim obecnou platnost díky znalostem vychovatelství, které převádí na jiné pole. Kreslí velikými tahy postup dějin lidstva, na jejichž vrcholu jest zjevení Slova Božího v těle.

*

Řeční pedagogové se zdají mnoho pečovati o všeobecné ideje, a také skutečně tomu tak jest, a přesto mají ku podivu veliký zájem o konkrétní postavení a výrazy; a proto pedagogie, které užívají ve své bohovědě, jest jim daleko méně pomyslnou idejí než denní, bezprostřední skutečností, a jako takovou ji zpra-

covávají. A tak nepostačí prohlásiti, že Bůh se kdysi učinil vychovatelem lidstva, jest třeba do důsledků stanoviti, že Vtělené Slovo zůstává a chce býti naším jediným vychovatelem. „Vychovatel“ jest název jednoho Klimentova spisu, druhého z trilogie, kterou zamýšlel napsati. A „náš Vychovatel,“ píše, „jest podobný a výtky.. Bůh v podobě člověka bezhříchu ... Bohu svému Otcí a jest jeho Synem bez vady Slovo Boží v Otcí... a rovněž v podobě Bůh. Jest nám obrazem beze skvrny a všemi silami se máme snažiti, abychom mu připodobnili své duše.“ (Paid. I. II.) Tak mluví alexandrijský Učitel na začátku svého díla a potom do nejmenších podrobností potravy, vystupování a obleku vykládá, jakého života vyžaduje toto následování Slova, které si stanovil za ideál. Již není více třeba hledati jiných učitelů, na příště jest naším jediným učitelem Slovo Boží, které jest obdařeno všemi žádoucími vlastnostmi dobrého vychovatele: má vědění, jest vůči nám naplněno blahovůlí a dobrotivostí, těší se dokonalé svobodě a spolehlivosti řeči; sám Otec nám jej doporučil za učitele, řka: „Toto jest Syn můj milý, poslouvejte ho.“ Spis končí odstavcem pověstným v dějinách první křesťanské literatury, modlitbou k Slovu: „Buď příznivý, ó Mistře, svým žákům, Otče, vůdce Izraele, Otče a Synu, dvojí a jeden, ó Pane. Dej nám, kteří následujeme tvých učení, dokonati v nás podobenství k obrazu Božímu; kéž bychom podle svých sil pocítili raději Boží dobrotu než přísnost jeho soudů. Zříd sám všechny věci ve svém pokoji, abychom jako občané tohoto pokoje byli přeneseni do tvého města a abychom procházejíce beze zmatku, příbojem zla byli klidně nesení vá-ném Ducha. V nevýslovné moudrosti dnem i nocí až do posledního dne vzdávejme díky, abychom mohli chváliti a chvalme, abychom

mohli děkovati Jedinému, Otci a Synu, Synu a Otci, Vychovateli a Učíteli Synu, jakož i Duchu. Vše náleží Jedinému, v něm jest všechno, jím jest všechno jedno, jím jest věčnost, jejímiž ladnými členy jsme my; jemu náleží sláva a věky; jemu, dokonale dobrému, dokonale krásnému, jemu, dokonale moudrému a spravedlivému náleží všechny věci. Sláva mu nyní a po věky věků. Amen." (Paid. II., XII.)

*

Podobně jako Kliment, ale opět svým způsobem, zpracovává Origenes, žák Klimentův, myšlenku Boží pedagogie. Ale Origenův rozhled se přespříliš rozšiřuje. Co bylo přijatelného v myšlence Klimentově, jenž měl na mysli hříšné a vykoupené lidstvo, v Origenově pojednání o principech se stává dobrodružnou kosmogonií. Bůh na počátku, možná již od věčnosti, stvořil množství duší, rovných mezi sebou dokonalostmi i zásluhami. Teprve hříchy, kterými se provinily, je rozrůznily, jedny zavlekly do těl hmotných — to jsou lidé, jiné zase zapudily až do pekla — a to jsou zlí duchové. Ale Stvořitel, nejvyšší dobrotivý, se nepřestal starati o své dílo. Připravil řadu zkoušek, pozemský život jest jednou z nich, aby všechny duše mohly na konci věků odložit zlobu, jejíž následky odpykaly, a vrátiti se v milosti k Tomu, jenž byl na počátku jejich bytí. Jest nepochybné, že záliba v osobní spekulaci zde zřejmě převládla nad úctou povinnou k daným pravdám Zjevení, které nemá zpráv o takových přerodech. Jest však významné pozorovati, kterak v názoru Origenově jsou všechna Boží rozhodnutí, všechno stvoření pozemské i nebeské, ovládána myšlenkou na spáchaný hřích, který má býti odstraněn příhodnou výchovou. Zlo, které vkročilo na svět svobodným hříchem duchů, má býti vypuzeno

aniž by svoboda stvořené vůle byla kdy porušena; a to jest možné díky jedině podivuhodnému vychovatelství, jehož tajemství má Boží Prozřetelnost. V podstatě Origenes mění svůj vychovatelský optimismus v kosmický román, aby mohl odpovědět na úzkostlivé otázky, které budí jsoucnost zla a nutnost trestu za zlo. Tak nese první řecká bohověda stopy pedagogických zájmů těch, kteří byli jejími prvními podněCOvateli. H. D. Simonin O. P., Řím.

DRAHOKAMOVÉ SYMBOLY BAROKNÍ GOTIKY KARMELITÁNSKÉ

Řád karmelitánů, který zejména od své reformy v šestnáctém věku daroval lidstvu tolik velkých duchů, nezůstal bez vlivu ani na českou kulturu. U nás usadili se karmelitáni nejprve za Karla IV. Císař pro ně založil a okolo roku 1347 vystavěl v Praze klášter i kostel Matky Boží Sněžné, z něhož je vypudil převrat na počátku bouří husitských. Veliké duchovní dílo světců Terezie z Avily a Jana z Kříže ovlivňovalo již v šestnáctém věku náš časný barok, přicházejíc k nám zároveň s přílivem ostatní španělské kultury do pražské residence císařské a na dvory českých rodin magnátských. Přímo počal řád působiti opět až po bitvě na Bílé hoře. Generál řádu, Dominik a Jesu Maria, rodilý Španěl z Arragonie, provázal k žádosti Ferdinanda II. vojsko táhnoucí do Čech a našel v zpusťšeném zámku strakonickém pohožený obraz Panny Marie, zohavený protestantskými žoldněři. On to byl, který podle svědectví současných pramenů pohnul císařské vůdce k svedení bitvy na Bílé hoře. On to byl, jenž před srážkou, mariánský obraz maje

zavěšený na prsou, mluvil plamenně k vojsku, aby pomstilo potupení Rodičky Boží. Císař po vítězném tažení uvedl karmelitány do Prahy, kde jim odevzdal kostel svaté Trojice, patřící dotud německým protestantům. Byl to chrám na Menším městě pražském, který oni dne 8. září 1624 zasvětili Panně Marii Vítězné. Jiná družina karmelitská přišla z Polska a kardinál Harrach usadil ji dne 25. března 1627 v kostele a domě u svatého Havla na Starém městě pražském. Tam si roku 1671 založili nový klášter a přestavěli i starý gotický kostel, který jim dne 26. října roku 1738 vysvětil biskup Rudolf Jan Špork. Po mužích přišly v roce 1656 do Prahy i řádové jeptišky a usadily se vedle svatého Tomáše na Menším městě pražském. Tam si r. 1672 dostavěly klášter a r. 1692 kostel svatého Josefa. Odtud po zrušení kláštera roku 1782 přestěhovaly se na Hradčany do kláštera bývalých barnabitek, kde od r. 1792 žijí podnes.

Vedle účinné pastorace projevil se vliv karmelitánů záhy i v české kultuře slovesné. Dnes, kdy se u nás konečně počíná protireformační barok studovati s tak srdečným zájmem, třeba si uvědomiti, že vláhy, napájející kořeny stromu této kultury, přitékaly z různých zdrojů. Mluvívá se obyčejně jen o jesuitské orientaci „doby temna“. Ale poněkud hlubší pohled do skrytých dějin české religiosity poučí i o vlivech řádových skupin jiných velkých řeholí, v nichž karmelitáni nebyli z posledních. Víme, že jesuitům šlo méně o meditování v klášte-rech, že oni naopak své působení přenášeli raději do světské společnosti. Jejich zpovědnictví, misionářství, kazatelství, učitelství a divadelnictví byly ohromující. Zařizovali zajisté nesčetné množství škol středních i vysokých s úspěchem tak pronikavým, že u nás jim byla svěřována i mládež luterských, českobratrských a kalvínských rodin šlechtických. Ve-

dle jesuitů však karmelitáni, muži i ženy, vykonali pro obnovení náboženského života katolického jiným způsobem dílo rovněž účinné. Jejich činnost byla kontemplativní, živel mystický pracoval tu o náboženském zvroucnění a prohloubení katolíků již věřících. Proti jesuitskému vnějšku získávají jimi spíše vnitřní užitek duchovní. V kláštorech karmelitských rozpučely znovu zase pratytypy gotické zbožnosti, útěk před světem, umrtvování hříšného těla, ponořování se do meditace i kontemplace s horoucí žádostí, býti již zde na zemi spojenu s Bohem v extatických vytrženích. I v české kultuře lze dobře rozeznati tok těchto dvou souběžných proudů. Šumí tu jesuitská činnost spíše *aktivní*, bojovná, protireformační, směřující v posledních důsledcích k vyhlazení kacířství a ke sjednocení národů v římském katolictví. Jejím představitelem je svatý Ignác z Loyoly. Tiše tu vane karmelitská činnost spíše *pasivní*, prožehující nitra až do hlubin bytostí. Ztělesněním hnutí jest svatá Terezie z Avily a svatý Jan z Kříže. I v českém náboženském životě představovaly tyto dva řády krajní křídla obrovitého hnutí obroditelského, mezi nimiž uplatňovaly osobité živly svého poslání řády ostatní.

Čeští spisovatelé z řádu karmelitů tvoří řadu, kterou vy vrcholu je pražský karmelitský homiletik *P. Norbert od svaté Ludmily*, působící v první polovině sedmáctého věku. Víme o něm, že v r. 1718 ukončil v Praze studia a že měl spolu s řeholním spolubratrem P. Basiliem a Sancto Norberto u přítomnosti představených svého řádu veřejnou disputaci v kostele svatého Havla. Jeho disertace byla pak vydána tiskem ve sborníku „Assertiones juridico theologicae de justitia jure ...“ (Praha 1718). Ve dvacátých letech zastihujeme jej v činnosti nedělního kazatele v kostele svatého Havla a

v r. 1730 jako podpřevora karmelitánů v klášteře svatohavelském.

Páter Norbert a Santa Ludmilla prožil tady všechny vzrušující dojmy z oslav kanonisace svatojanské, tím spíše, že se jich vynikající část odehrávala na půdě obce svatohavelské, na níž kdysi světec Jan z Pomuku působil sám jako farář a věhlasný kazatel. Tak si vyložíme, proč se P. Norbert stal spisovatelem svatojanským. Tou dobou počínala se i ve svatojanském kostele „Na skalce“, proti emauzskému klášteru na Novém městě pražském trvale zachycovati slavná tradice květnových cyklů kázání na svatojanské náměty, trvajících po celé oktáv. Střídali se tam nejproslulejší kazatelé doby. Byli mezi nimi příslušníci všelikých řádů vedle kněží světských, prostí kaplani a faráři vedle kanovníků, opatů a světicích biskupů. Ale na kazatelně objevovali se i učení laici, profesoři universit a akademií. Pozvání k takovému kázání bylo velkým vyznamenáním a tak se „Na skalce“ vyvíjela po celé půlstoletí jakási vysoká škola kazatelská, volající dnes po svém obnovení i po napsání svých dějin.

O kazatelské hodnotě P. Norberta lze si učiniti představu již z faktu, že byl mezi těmi, kdož v květnovém oktávě r. 1730 kázali „Na skalce“. Toto kázání bylo vytištěno a zachovalo se nám v několika výtiscích pod barokně výmluvným titulem „Svatý Jan Nepomucký, *zlatý agnusko*, k horlivokřesťanskému srdci přivěšené ...“ (Praha 1730, tisk Labounských dědiců.) V pojetí, v komposici i v detailních živlech tohoto kázání projevují se všechny rysy karmelitské religiosity, a což je při tom radostně vzrušujícího, žhnou odlišnou osobitostí, určitým projevem sklonů zřejmě vrozených a pěstovaných. Myslím na očividnou zálibu Norbertovu ve *výtvarných uměnách*. Norbert věnoval své kázání ctiteli svatého Jana a vyni-

kajícímu mecenáši, rytíři Janu Felixovi Chanovskému z Dlouhé Vsi, a hle, jak počíná text jeho dedikace:

„Známa a každému povědomá ona přísná záповěd velikého mocnáře Alexandra, totižto: aby jeho **obraz** vymalovati žádný, jedině Apelles, jeho **podobu** v jakémkoli kovu neb rytině slývati žádný, jedině Lysippus, jeho tvářnost **řezbářsky** vyryti ni žádný, jedině Pyrgoteles, se neosmělil. Aby tudy tak vzáctně vážená důstojnost skrze žádného, jedině skrz **mistrovský kunšt** nejvyhlášenějších mistrův vyobrazena k veřejné počestnosti a vážnosti na jevo vyšla. Mnoho důstojnější, udatnější a sličnější obraz od nejvznešenějšího, ne v tom světě, ale od samého Boha milostmi svými zdělaný a okrášlený, totižto: Svatý **Jan** Nepomucký, kterého já ne vymalovati, ale k srdci Vaší Milosti přivěsiti jsem mínil jako znamení na srdce, na způsob krásného agnuska: kdybych nevěděl, že ten již dávno do srdce Vaší Milosti hluboko vtisknutý a skrytý je. To dosti oznámil velmi pěkně vystavený a krásně ozdobený kostelíček v neporušeném jazyku mocného Mučedlníka a mnoho mohoucího orodovníka, Svatého **Jana** Nepomuckého, na svém téměř majorátu patřícím statku v Němčicích. A jiné abych smlčel Bohu a bližnímu učiněné skutky, nebo jméno Vaší Milosti **Joannes** významenává **Gratia** neb milost, že nic jiného, než samou milost a milostivým býti Vaše Milosti se prokázali...”

Jako v této předmluvě, stejně i v textu kázání hemží se to adjektivy, substantivy, příměry i metaforami ze všech oblastí umění **výtvarných**, z malířství, řezbářství, sochařství i kovolictví, z architektury. Z drobných umění pak je to především **zlatnictví**, kterého náš řeholník byl patrně znalcem nevšedním. Již sám nadpis kázání „zlatý agnusko“ je branou do

slovesné pokladnice, v níž básníci homiletik pohrává si s termíny hmotného umění, aby je ihned přehodnocoval duchovně.

„Odstupte staří Římané ctitelům svatojanským. Římané někdy od starodávna ten obyčej měli, že svým dětem k ozdobě věšivali na srdce **zlaté srdce**. Takže když na to srdce pohlídnou, jako němými slovy napomenuti byli **vnitřní** srdce s tím srdcem srovnávat, a tak hodni byli jméno člověka míti:

Tenkrát jsi pravým člověkem,
když v tvém těle zlatý srdce máš,
rovný a podobný tomu,
který zevnitř nosíš ...

Jak lepší vyobrazení mohlo býti ctitelův svatojanských, kteří jeho obraz na svém srdci na způsob agnuska nosejí, že jeho němými slovy oznamují, že srdce jejich se srovnává se Svatým Janem, a ten, který zevnitř na srdci leží, tak i **vnitřku** v srdci přebývá. Jestliže Římané nosili obraz na svém srdci, proč by jsme my neměli nosit obraz zlatého Svatého Jana Nepomuckého? Jakož jsme nesli obraz zemského, nesme taky i obraz nebeského. Za ozdobu od starodávna to zlaté srdce na svém srdci nosívali, vy ale to srdce Svatého Jana na srdci nosíte, že vaši celý srdce celé potěšení jest Svatý Jan Nepomucký ..."

Páter Norbert však i v tom zlatnictví se specialisoval ještě pro užší obor znalce **drahokamů**. Celá prastará tradice kultu drahokamů, prorůstající staletími od gotiky až k pozdnímu baroku, jako by ožila tu v jeho kázání. Jako své „zlaté agnusko" umí zdobiti drahokamy, tak svou češtinu šperku je latinskými citáty, jež ihned překládá. Barokový stylista nezapře se v ničem. Čtěte, jak si pohrává se symbolikou **diamantu**:

„Srdce, které Římané nosili, bylo zlaté, mnozí ale Svatého Jana Nepomuckého na svém srdci nosejí v zlatě, v stříbře, drahými kameny vykládaného. Ale já více pravím, že Svatého Jana v zlatě nosejí, ne které slunce mocí svou pod zemí vyvaruje, a těžkou prací ze země se dobejvá, ale v jinším zlatě, které dražší a vzácnější jest, totižto: **zlato lásky**. A z toho zlata

quasi vas auri solidum
ornatum omni lapide pretioso,

jako nádoby zcela zlaté,
okrášlené všelikým kamením drahým:

do té nádoby zlaté lásky postavili ten obraz Svatého Jana, kamením drahým okrášleného. Jakým ale kamením? Snad **dyamantem**, že Svatý Jan byl **stálý** a nepohnutelný v mukách? O diamantu symbolista napsal:

nec ferro nec flamma ...

Tak jest v své pevnosti stálý,
že jej ani oheň spálí,
ani jemu neuškodí,
když na něj s kladivem hodí."

Jiným zamilovaným kamenem básníkovým je **zelenavý jaspis**. „Mohli by jsme to agnusko Svatého Jana drahým kamením **jaspisa** okrášlit, neb

similis erat aspectui lapidis jaspidis,
byl podoben vzezření kamena jaspida.

Jaspis **slávu** všech svatých vždycky na nebi **zelenající** znamená. Proto snad taky ten obrázek kamenem jaspida mužem ozdobit. Píše Perchorius, že jaspis tu moc v sobě má, že ten,

který ho při sobě nosí, člověka odevšeho nebezpečnosti chrání a zachovává:

Pone me ut signaculum super cor tuum,
polož mne jako znamení na srdce tvé,

a zkusíš, jak Jan člověka v nebezpečnosti chrání a zastává. Mluvte nyní vy všichni, kteří jste živi, povstaňte ze země, kterým Svätý Jan v nebezpečnosti pomáhal..."

Takto básník ještě dále využívá odbornicky známých vlastností kamene jaspisu, aby vytvářel srozumitelné analogie s ctnostmi Světcovými. Skrovná moje stať ovšem nemůže vyčerpati bohatou látku předmětu. Ale i tak jsme zase z jednoho zjevu slovesného baroku poznali, jakých překvapujících detailů může badateli poskytnouti. A jak to vždy svědčí o skutečné kultuře těch dosud zapomínaných spisovatelů.

Vilém Bitnar.

POSVÁTNÁ ZNAMENÍ

II.

Slovo.

Nejúžasnejším posvátným znamením jest slovo.

V liturgii jedná se o slovo dané, je to slovo Písma, které neprošlo psychologickým procesem počaté myšlenky v tajemných útrobách našeho mozku. Ale slovo, které je nám dáno i v logické spoutanosti věty jako vlité, vdechnuté Duchem svätým ústy a perem patriarchů a proroků, evangelistů a apoštolů. Nemůžeme na tomto slově ničeho měnit, ani přidat, ani ubrat. Je prostě dáno, jako je dána voda a vzduch a země s celou plodností, a jako milost ve svátostech. Jako světlo je dáno, které ne-

chápeme, ale přijímáme prostě a plně do sytosti zornic, které jedinež tímto světlem vidí.

Slovo liturgické má plnou účast na Slově, o němž mluví miláček Páně svatý evangelista Jan, když začíná v orlích výškách svého Ducha psáti čtvrté Evangelium. „Na počátku bylo **Slovo**, a **Slovo** bylo u Boha, a Bůh byl **Slovo** ... **A Slovo** tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi...”

Tak se to modlíme v posvátné mystérii Mše svaté, když končíme vše. Když jsme pochopili, že toto Slovo stalo se nejen tělem, ale stalo se chlebem a vínem, chlebem a vínem, které zase se stalo Tělem, abychom mohli žiti ze **Slova**, a měli moc stati se dítkami Božími.

Je neuvěřitelné, že se mohou najíti jedinci, kteří spekulují, zda by se nemělo toto opakování Evangelia svatého Jana z liturgie mešní vypustiti, jako pozdější přídavek. Což není v tomto opakovaném chápání liturgického slova Evangelia to nejhutnější díkůvzdání v tom, že opakují svému Bohu, že chápou jeho moudrost a lásku?

Na počátku bylo **Slovo** ... **Slovo** — Logos — je projevem Otce, je posledním důsledkem plnosti jeho Milosti Moudrosti, která z překypující plnosti božství se vylévá v božském výkřiku Slova, které jest soupodstatné s Otcem i Duchem tohoto Otce, které se vylévá na svět ve **Slově-Kristu...** abychom skrze toho, kterého vidíme, vytrženi, uchváčení byli k milování toho, kterého nevidíme ... tak to zpíváme v slavné prefaci vánoční, o Božím těle a o svátku Proměnění.

Slovo Písma bylo na světě dříve nežli Kristus. Toto slovo Písma neslo v sobě Krista prve než Tělem učiněno jest. Slovo Písma nese v sobě Krista i tehdy, když na Kalvárii doznělo hrozné „**dokonáno** jest“, i tehdy, když Slovo Tělem vstoupilo na nebesa, na pravici Otce,

aby odtud přišlo soudit živé i mrtvé. To jest ty, kteří budou moci vysloviti toto Slovo, a ty, kteří toto Slovo nebudou moci vysloviti. Kteří budou míti toto slovo Thau napsáno na svých čelech jako posvátné znamení, neb kteří budou na svých čelech bez tohoto posvátného Thau.

Kristus je tedy v každém slově Liturgie.

Neboť liturgie — toť Písmo. A Písmo — toť Kristus — aut patens, aut latens, to jest — buď zjevně neb skrytě — ale vždycky Kristus.

Slovo je nejúžasnějším posvátným znamením, které liturgie má a zná. Je krátké, a je jasné, a je v něm vše. Je znamením, které ukazuje. Mohu jen poslechnout a jiti za ním, kam ukazuje a dojdu, bezpečně a jistě.

V tom je naprostá objektivita, reálnost, skutečnost a naprostá životnost veškeré katolické liturgie, neboť není zde jen objektivním a reálním samotné mystérium, které spočívá v rozkazu a odkazu Kristovu: „To čiňte na mou památku,“ ale vše, co provází, všechny texty žalmů, všechno opakování slov prorockých, všechna Evangelia, všechny epištoly a texty apokalyptické, celá Genese, vůbec vše, co se nazývá kanonickým Písmem, toť objektivita, ve které je vždy a všude celý Kristus.

Slovo v liturgii je světlem.

Liturgické slovo je paprskem, který proniká temnoty a činí je jasnými a zřetelnými. Řekneš neb slyšíš jednoduché slovo: třeba — Jerusalem ... a tento světelný paprsek zazáří do tmy, roztříštěn v tisíceroch nuancích světla, ve všech odstínech barev světelného spektra. A ty tímto paprskem vidíš do dálek. Vidíš ono město zaslíbení postavené kolem Siónu. A tu přichází ten, který více vidí, a v takovém hymnu Posvěcení chrámu v dedikaci rozloží ti tento pojem v dálky takové, že nestačíš ani dýchat úzkostí, aby ti neunikl ani jeden světelný bod z toho nepřehledného bohatství pojmů,

keré žhavá duše vidoucího čerpá z vět, které uvádí až do nejvyšších apokalyptických dálek pathmoského zření — Urbs Jerusalem beata, dieta pacis visio, quae construitur in coelis vivis ex lapidibus, et angelis coronata ut sponsata comite. Slovo Jerusalem se ti promítá do pojmu kamenného chrámu... Slovo Jerusalem se ti promítá do pojmu nebeské radosti, ve které zmírání všechno přání... slovo Jerusalem se ti promítá v obraz duše, která se stává nevěstou Kristovou ... Slovo Jerusalem se ti promítá v koncentrovaný pojem vyvoleného národa Izraele s celou historií Pentateuchu, až po zkázu města za Tita... Slovo Jerusalem se ti promítne v pojem Církve jako mystického Těla Kristova, kde On jest hlavou životnou a životodárnou s celou mízou svojí Krve i Plností Ducha ... Slovo Jerusalem se ti promítá v pojem večeřadla, kde Kristus se loučí se svými apoštoly a ustanovuje poslední vůlí svou nesmírná, věčná tajemství Eucharistie — Slovo Jerusalem se ti promítá v nebeský pojem nejvyšší lásky, která jest naprostou dokonalostí, kterou se plní veškeren zákon ...

A tak můžeš v liturgii pokračovat od Slova k Slovu.

V slovu liturgie je historie, je zákon, je duchovní život, je mystika. Liturgie je jako slunný paprsek tepla, světla a sálavého žáru, který se vrací k nebi zpět chemii země proměněný v obláček vůně lilijového stvolu rozkvetlého.

A slovo se snoubí ve věty plné úžasu a propastí. Slovo se krouží ve studnice hluboké, ze kterých se prýští voda živá až do věčnosti. Každé slovo liturgie je vodotryskem Boží moudrosti a milosti.

V liturgii můžeš jenom poslouchat. Docela pasivně ... slovo liturgie se ti od oltáře vrátí zmocněno ... v melodii chorálu vrátí se ti ještě více zduchovněno, prozářeno ohněm hudby a

tónu a žáru citu, kterým hovoří srdce Církve přeplněné láskou ...

Modlíš-li se liturgickým slovem, modlíš se Božími ústy. Modlíš se s Kristem. Modlíš se jako Kristus. A v tom je to nejúžasnější, co musí u vytržení přivést každého katolíka...

Neboť Slovo je Kristus ... V Slově Písma je Kristus, a modlíš-li se slovem liturgie, modlíš se jako Kristus. V tom jest individualita i kolektiv. Člověk i Církev. *A Liturgie je slovem Církve.*

P. Method Klement O. S. B.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

Hlava III.

O dokladech, které musejí býti zařazeny do procesu.

Kán. 2032. — § 1. Doklady, o něž se opírá žadatel, musejí býti dodány soudu úplné. Soud může si vyžádati od žadatele i jiné doklady, o kterých se domnívá, že mohou sloužiti ke zjištění pravdy.

Kán. 2033. — § 1. Mimosoudní psané doklady od těch, jichž výslech o ctnostech a mučednictví sluhy Božího obstaral žadatel, nebo od těch, které žadatel navrhl k dotázání, i když jsou v procesech uváděny, nemohou přicházeti v úvahu mezi doklady, které mají průkaznou sílu při soudním řízení o svatosti sluhy Božího nebo jeho mučednictví.

§ 2. Ani posmrtné vzpomínky a oslavy hned po smrti sluhy Božího složené nebo vytištěné netvoří platného důkazu.

§ 3. Tím méně svědectví vynikajících mužů o ctnostech a díle sluhy Božího ne z vlastního popudu napsaná, ale na prosby přátel ještě za jeho života.

Kán. 2034. — Kdo předkládá doklady, musí se vyjádřiti o jejich původu a pravosti.

Kán. 2035. — § 1. Pověsti nemají platnosti dokladů, jen když jsou opřeny o doklady v procesu uvedené.

§ 2. Jestliže užili těchto dokladů velmi vážné osobnosti a je schválily, jich svědectví může býti uvedeno jen k potvrzení pravosti a závažnosti dokladů.

Kán. 2036. — § 1. Historické doklady, ať rukopisy nebo tištěné, jimiž se snaží žadatel dokázat ctnosti sluhy Božího nebo úctu jemu prokazovanou odedávna a její pokračování bez přerušení, buďtež zařazeny do jednání a s ním poslány k Svaté kongregaci a znalci prozkoumány.

§ 2. Avšak chová-li se některý z těchto v knihovně nebo v archivu, nemůže-li tamodtud býti odnesen, budiž předložen jeho opis nebo fotografie s písemným osvědčením o jeho pravosti od soudního notáře.

§ 3. Jestliže ani to se nemůže stati, záležitost budiž přednesena Svaté kongregaci, která určí znalce, aby je prozkoumal tam, kde jsou chovány.

O procesu blahořečení služebníků Božích cestou neprokazování úcty.

Kán. 2037. — § 1. Osoby, jež mají účast v procesu ustanoveném buď z vlastního práva od místních ordinářů nebo od zmocněnců svaté Stolice, a to soudcové, zástupce víry a podzástupcové notář a úředník jemu přidělený, jsou povinni na počátku každého procesu podle formule předepsané Svatou kongregací složití přísahu o věrném zastávání úřadu, o zachování mlčení až do uveřejnění procesu a nepřijímání darů jakéhokoliv druhu.

§ 2. Ordinář i když nevykonává úřad soud-

ce, přece je povinen složit přísahu o zachování mlčení.

§ 3. Kromě přísahy o zachovávání mlčení jsou povinni složit přísahu bez výjimky a dispense svědkové před kladením otázek o pravdomluvnosti, o pravosti řečeného po otázce; znalci, tlumočníci, revisoři a písař o správném zastávání úřadu, dříve než vykonávají znalecký posudek, překlad z jedné řeči do druhé, revisi nebo přepis; o správném vykonání povinnosti po znaleckém posudku, překladu, přepisu revisi. Také kursor nebo posel ať složí přísahu o věrném zastávání úkolu.

§ 4. Žadatelé a místožadatelé mají složit přísahu pohanění, to jest, ať přísahají, že budou mluvit pravdu v celém procesu a neužijí žádného podvodu.

§ 5. Pokud se týká přísahy u Svaté kongregace, buďtež zachovány její vlastní zákony.

Hlava I.

O procesech, které zařizuje ordinář na základě vlastního práva.

Kán. 2038. — § 1. Při povolení započetí procesu o blahořečení sluhy Božího od svaté Stolice, musí býti nejprve právní jistota o ryzosti učení v jeho spisech, o pověsti svatosti jeho, ctností, zázraků, mučednictví, jistota, že není překážky, která by proces zmařila; hned však po tom musí býti jistota o tom, že mu nebyla veřejná úcta prokazována.

§ 2. Proto na prosbu žadatele má ordinář, jestliže uznal za dobré prosbě vyhověti:

1. Pátrati po spisech sluhy Božího.

2. Zavěsti předběžné řízení o pověsti svatosti, všeobecně o ctnostech nebo mučednictví, o příčině mučednictví a zázraků.

3. Zavěsti proces o tom, že nebyl uctíván.

Kán. 2039. — § 1. K tomu je příslušný ordi-

nář místa, kde sluha Boží zemřel, nebo se vyskytly zázraky; on však, je-li z rodu sluhy Božího, nemůže sám osobně zavěsti řízení.

§ 2. Je-li zde starý proces o pověsti svatosti nebo mučednictví, dokonáný před 30 lety, ale byl z jakéhokoliv důvodu přerušen, dříve než obdržel zákonné zahájení od svaté Stolice, přísluší ordinářům a jejich nástupcům provést informativní proces o pokračování pověsti svatosti a mučednictví.

Kán. 2040. — § 1. Soudní dvůr má sestávat z předsedy, který je sám ordinář nebo kněz k tomu zmocněný, v tomto druhém případě má sestávat ze dvou soudců, volených týmž ordinářem ze soudců synodálních.

§ 2. Ordinář dekretem ať ustanoví předsedu soudu, nebo že si tento úřad ponechá pro sebe, nebo jmenuje zástupce s dvěma jinými soudci; týmž dekretem ať ustanoví zástupce víry a notáře.

Kán. 2041. — § 1. Sezení soudu za účelem vzetí do přísahy a výslechu svědků buďtež konána ve dne, pokud se tak statí může, a na místě posvátném.

§ 2. Po každém sezení procesní akta mají býti uzavřena, zapečetěna pečeti soudce, nesmějí býti otvírána, leč v následujícím sezení, když soudce shledá, že pečeť je celá a neporušená; nebude-li shledána pečeť celá a nedotčená, soudce záležitost ať přednese Svaté kongregaci.

SACERDOS ET VICTIMA

Byl knězem a obětí, obětujícím a obětovaným — toť smysl duchaplného epitafu, zdobícího ve Fourmies hrob poměrně mladého kněze-souchotináře, Leopolda Giloteaux:

Fuit Victima Sacerdotii Sui
Et Sacerdos Suae Victimae.
Byl obětí svého kněžství
a knězem své oběti.

Epitaf je mistrnou zkratkou života zemřelého. Byl obětí a knězem. Napřed byl žertvou, pak byl knězem. Proto byl důstojným knězem, poněvadž byl živou obětí, poněvadž spoluobětoval sebe Bohu s eucharistickou obětí.

Život tohoto neobyčejného muže byl velmi monotónní a byl spolu úchvatný. Byl velmi prostý svými vnějšími liniemi, budí však radostný úžas svou vnitřní krásou, plností a bohatstvím.

Je smírnou obětí, o níž neví svět — v tomto heroickém gestu vrcholí jeho duchovní život.

Je vědomým a přesvědčeným učedníkem sv. Terezie od Ježíška a je šťastným tlumočником její posvěcující nauky. Jeho skvělé vlohy, silná vůle, ušlechtilé tužby jej uschopňovaly, aby se stal duší velikou v dobrém smyslu slova. Prozřetelnost však zkřížila jeho mladické plány a postupně jej měnila bolestí a odříkáním v duši „malou“, v nenápadnou, smírnou obětí..

Jeho životní dráha byla vystlána trním ... Narodil se 22. července 1886 ve Fourmies v diecézi Cambrai v severovýchodní Francii. Zdá se, že po rodičích zdědil slabé zdraví. Alespoň prvorozené dítě, jeho sestra, zemřela již po šesti měsících. On sám trpěl neduživostí po celý život. Měl mladšího bratra Paulína, jenž se stal rovněž knězem, důvěrníkem tajemství duše Leopoldovy a prvním jeho životopiscem, vydav jeho duchovní deník. Poněvadž otec rodiny byl sklácen v hrob nedlouho po narození třetího dítěte, spočinula celá tíha výchovy na matce. Tato zbožná paní splnila svůj úkol dokonale.

Ve výchově synů jí pomáhaly jejich přiro-

zené výborné vlastnosti. Aspoň Leopold býval vždy nejlepším žákem na obecné škole i na gymnasiu. Již v útlém věku jevil neobyčejnou mravní ušlechtilost. Jeho strýc, kněz, zavolal si ho před smrtí a řekl mu vážně: „Leopolde, víš, co od tebe žádá Pán Bůh?“ — „Nevím, strýčku!“ odvětil překvapený chlapec. „Aby ses stal svatým!“ děl umírající. Tato slova podržel hoch v mysli celý život.

Již v 10 letech prodělal zápal plic. Ve třetí třídě gymnasia musil znovu ulehnutí. Po skončení gymnasia zamýšlel jiti na katolickou universitu do Lilie studovati bohosloví. Ze zdravotních důvodů však od toho upustil. Aby neztratil vojenskou službou celá tři leta, přihlásil se za jednoročního dobrovolníka. Za vojenské služby, konané v Quesnoy, silně se zachladil a začal chrliti krev. Shodiv vojenský kabát, studoval z vůle biskupovy na universitě v Lilie. Na neštěstí byla mu vykázána nejhorší světnice. Plivání krve se vrátilo. Půldruhého roku se zotavoval. Pak vstoupil do semináře v Saint-Saulve, kde mohl dýchati zdravý venkovský vzduch. Před svěcením na podjáhna se poněkud zakolísal. Před jeho duševním zrakem se vábivě rýsoval sen o vyučování bohovědě! Měl by zapadnouti se svým věděním a vědeckým snažením jako kaplánek v nějaké zastrčené vesnici? Pokyn zpovědníkův jej však uklidnil.

Postupně přijímá vyšší svěcení a 16. července 1911 obětuje první mši sv. v chrámě svatého Petra ve Fourmies!

Brzy po svěcení je poslán biskupem za druhého kaplana do svého bývalého garnisonního města — Quesnoy. Ihned rozvíjí obdivuhodnou rozsáhlou činnost. Vyučuje děti katechismu, ve volném čase věnuje se vojákům a stará se o gymnasiální studenty.

Rozpoutává se světová válka. Učí se němec-

ky, aby mohl kněžsky posloužiti zajatcům. Zastupuje profesory, kteří musili nastoupiti k vojsku. Když před uzavřením příměří je Quesnoy po tři týdny vystaveno dělostřelecké palbě, nezná Giloteaux strachu před nebezpečím. Chodí do nemocnic těšiti raněné, navštěvuje ve sklepích skrývající se občany, nebojácně pochovává zemřelé. Když všichni utíkají od hrobu před deštěm strel, on jediný zůstává na místě a vykonává církevní modlitby.

Po válce je jmenován profesorem v diecézním semináři v Saint-Saulve. Je přešťasten! Smí chovance vzdělávati vědecky, smí je vésti i nábožensky! Konává jim vroucí meditace! Leč jen půldruhého roku smí se těšiti z této práce mezi mládeží. Jeho síly na tolik nestačí.

Když není schopen práce ve škole ani v duchovní správě, chce býti prospěšný aspoň jako domácí duchovní. Vděčně přijímá tento úřad u hraběnky Maleysye na zámku la Beuvriere. V novém postavení nezahálí. Mezi zámeckým služebnictvem i cizími získává Bohu duše, jež nebyly leta u zpovědi. Z jara 1924 dostává však chrlení krve. Skoro zázrakem se uzdraví a tiše pracuje dál. Roku 1927 jej zachvacuje choroba s novou prudkostí. Hraběnka jej dá zavěsti do Lisieux, aby si vyprosil zázračné uzdravení. On se modlí jen za vzrůst v lásce Boží. V lednu 1928 je nucen ulehnouti. Se svého lože již téměř nepovstane. 8. března je zaopatřen sv. svátostmi. Trpělivě přečkává ještě svátky velkonoční a 10. dubna 1928 se loučí se světem, jsa stár necelých 42 roků.

Na pohled je to nešťastná existence, zmařený život! Rozlet orla, jenž padl do propasti dřív než doletěl na vyhlédnutý horský štít!

A přece můžeme o něm bez nadsázky užiti slov knihy Moudrosti: „Došed v krátku vrcholu (mravnosti) vyplnil časy mnohé.“ (4, 13.) V neutěšené spleti vnějších nepříznivých po-

měrů a životních nezdarů postupoval vyrovnaným krokem na cestě vnitřního života a v nemnoha letech dospěl k takovému sjednocení s vůlí Boží, jaké pozorujeme jen u světců.

Základním šťastným rysem jeho charakteru byl zdravý životní optimismus. Udržoval jej a pěstil po celý život i v nejtrudnějších okamžicích. Napsal si do svého deníku: „Jen kdo má optimismus, má úspěch. Býti optimistou znamená pohlížeti na život s jeho dobré stránky a míti v rukou trumf ke hře.“ Ještě několik dnů před smrtí prohlásil: „Býval jsem vždy optimistou a to optimistou ze zásady. Nelituji toho. Takto jsem snadněji nesl svůj kříž.“

Veselá důvěra byla pro něho nejlepší zbraň proti pokušením. Dává si otázku: „Jak přemůžeme nejsnáze pokušení?“ A sám si odpovídá: „K tomu je třeba humoru a zase humoru a vždy znovu humoru. Svatost a spokojenost jsou dvě nerozlučné přítelkyně, jsou dvě sestry, jež stále bydlí pospolu.“

Nadpřirozenou radost chce v sobě vzbuzovati každý den, když přistupuje ke mši sv. Za nedlouho po vysvěcení na kněze si stanoví: „Každého rána chci přistupovati k oltáři se stejnou radostí jako až dosud. Pomoz mi, můj Bože! Miluji tě! Dej, abych tě vždy více miloval!“

Jeho svatý kněžský úrad přes všechny kříže a oběti, jež na něm vymáhá, je mu zdrojem nejčistších radostí: „Má radost nad mým povoláním je tak veliká, že celá věčnost nepostačí, abych mu za ně Bohu náležitě poděkoval.“

V pojmu dokonalosti jest i radost. Nesloužíme-li Bohu radostně, nemůže býti řeči o svatosti. „Dokonalost je radostná, účinná láska k Bohu a upřímná láska k bližnímu z nadpřirozených důvodů.“

Radost však není jen podmínkou dokonalé služby Boží. Jest i jejím požehnáním. Duše

opravdu čistá a dokonalá, obětující se za druhé, zachovává si dětinnou něhu, pel a svěžest mládí. Giloteaux si píše: „Zůstati mladým znamená zůstati velkomyslným, míti hlavu, jež počítá, a míti srdce, jež nepočítá!“ (Příště dále.)

S. Fabík.

TEXTY

P. Ludvík Lallemant T. J.

P. Ludvík Lallemant narodil se r. 1587 v Chalons-sur-Marne. Studoval na jezuitském kolegiu v Bourgách. R. 1605 vstoupil do jezuitského řádu v Nancy. V Rouenu stal se novicmistrem, pak instruktorem Otců jesuitů. Toto mu dopomohlo k veliké svatosti, k níž cítil již od dětství velikou náklonnost; dopomohlo také k hlubokému poznání o duchovním životě, ale ještě k většímu spojení s Bohem. Zemřel ve věku 48 let. Sám ničeho nenapsal, než jeho žáci shrnuli jeho nauku o duchovním životě ve spise: „*La doctrine spirituelle*“, z čehož uvádíme:

Učelivost aneb ochota k vedení Ducha sv.

V čem spočívá: Když se některá duše úplně svěřila vedení Ducha svatého, tento ji vždy více a více pozdvihuje a řídí. S počátku neví, kam jde, ale vnitřní světlo znenáhla ji osvěcuje a dá jí prohlédnouti všechny její skutky a Boží řízení v jejich činech, takže nebude míti skoro jiné práce, než nechati Boha působiti v sobě a skrze ni, jak se mu zalíbí. Takto pokročí podivuhodně.

Předobraz vedení Ducha sv. máme v tom, jak se Bůh zachoval vůči národu izraelskému, když vycházel z Egypta a procházel pouští, aby došel do zaslíbené země. Dal jim za vůdce ve dne sloup mraku, v noci pak sloup ohně. Následovali pohyby tohoto sloupu a zastavili se, když i on se zastavil. Nepředcházeli jej vůbec, toliko jej následovali a nikdy se od něho nevzdálili. Takto se máme chovati i my k Duchu svatému.

Prostředky k dosažení toho:

1. Věrně plnit vůli Boží, kterou již známe. Je však mnoho, co nám není známo, poněvadž jsme plni nevědomosti. Bůh však bude na nás žádati účet toliko z vědomostí, jež nám dá. Užívejme jich dobře a On nám dá nové. Vyplňme, co již nám dal poznati ze svých záměrů a pak nám jistě zjeví i ostatní.

2. Často obnovovati dobré předsevzetí: ve všem se řídití vůlí Boží a upevniti se v tomto rozhodnutí jak je nejvíce možno.

3. Bez ustání prositi o toto světlo a o tuto sílu Ducha svatého k vyplnění vůle Boží; připoutati se k Duchu svatému a pevně se jej držeti, jako sv. Pavel, jenž řekl kněžím v Efezu: „Jsa svázán Duchem svatým, ubírám se do Jerusalema.“ Zvláště na začátku důležitého díla máme si vyprošovati od Boha světlo Ducha svatého a upřímně mu vyznati, že nechceme nic jiného, než jen konati jeho vůli. Načež, nedá-li nám vůbec nového světla, uděláme dříve to, nač jsme byli zvyklí a co se nám bude zdáti pro tu dobu nejlepším. Proto také se prosí Duch svatý ve votivní mši svaté, sloužené k jeho cti, o pomoc na začátku velkých podniků, jako na příklad při zahájení sněmovny, shromáždění kněží, koncilů atd.

4. Míti v přísném dozoru různá hnutí své duše. Pomocí této píle znenáhla přijdeme k poznání toho, co pochází od Boha a co nikoliv. Co přichází do duše podřízené milosti od Boha, je obyčejně klidné a pokojné. To však, co pochází od ďábla, je násilné a nosí s sebou zmatek a úzkost.

Pohnutky, jež nás k tomu vedou:

Dokonalost a dokonce i spása závisí na ochotě vůči milosti. Duchovní život má dva prvky: očišťování srdce a řízení Ducha svatého. To jsou dva póly veškerého duchovního života. Touto dvojí cestou se přichází k dokonalosti

podle stupně čistoty, jakou jsme si získali, dále podle poměru věrnosti, jakou jsme měli ve spolupůsobení s vnuknutími Ducha svatého a v následování jeho vedení. Celá naše dokonalost záleží v této věrnosti, a můžeme říci, že jádro duchovního života spočívá v pozorování cest a hnutí Ducha Božího v naší duši a v upevnění naší vůle v předsevzetí, že je chceme následovati, využívající pro tento cíl všech cvičení modlitby a čtení, svátostí, konání ctností a dobrých skutků.

Někteří mají mnoho dobrých cvičení a konají množství vnějších ctnostných úkonů, jsou však zcela zaujati vykonáváním hmotné stránky ctnosti. Je to dobré pro začátečníky, avšak následovati vnitřní přitažlivosti Ducha svatého a řídit se jeho vnuknutími, je dokonalostí mnohem větší. Je sice pravda, že v tomto posledním způsobu konání je mnohem méně citového zadostiučinění, ale zato tím více jest v něm zvnitřnělého a více ctnosti. — Cíl, o který máme usilovati po dlouhém cvičení se v čistotě srdce, jest, abychom byli tak ovládáni a řízeni Duchem svatým, aby on sám vedl všechny naše schopnosti a city, aby on sám řídil všechna naše vnější a vnitřní hnutí, a abychom sami sebou úplně pohrdali, tím, že se duševně odřekneme vlastní vůle a zadostiučinění sobě samým. Takto již nebudeme žiti v sobě, ale v Ježíši Kristu pro skutky, jež věrně odpovídají působení jeho Božského Ducha a pro dokonalé podřízení naší vzpurnosti moci jeho milosti.

Jak málo lidí dosáhne té milosti, již pro ně Bůh určil, a jak málo lidí usiluje o nápravu ztráty, když o ni přišli! Povšechně chybí zde odvaha přemoci se a věrnost dobře jednati s dary Božími. Chtěli bychom se stati svatými za jeden den, ale nemáme trpělivosti čekati na pravidelný vývoj milosti. Pochází to z naší pý-

chy a zbabělosti. Buďme jenom věrni ve spolupůsobení s milostmi, jež nám Bůh uštědřuje, a jistě nás přivede k vyplnění svých záměrů. Největším zlem je pro nás náš protiklad, který stavíme proti Božím záměrům, a náš odpor, který klademe jeho vnuknutím, neboť jakmile je nechceme slyšeti, nebo slyšíce je, zavrhuje-me, hned je zeslabujeme a poskvřňujeme tisícerými nedokonalostmi soběstačnosti, sebelásky a vlastního zadostučinění. Avšak hlavní věcí v duchovním životě je, abychom se dovedli přizpůsobiti milosti čistotou srdce, takže, když ze dvou osob, zasvětivších se ve stejné době službě Boží, jedna se odevzdá úplně dobrým skutkům, druhá pak očišťování srdce a odstraňování všeho, co se v ní přičíí milosti, tato druhá dosáhne dokonalosti dvakrát tak rychleji než první.

Často se stává, že když jsme obdrželi dobré vnuknutí od Boha, začnou na nás útočiti opačné důvody, pochybnosti, rozpaky a těžkosti, které pocházejí z naší zkažené přirozenosti o z našich vášní, přičících se božským vnuknutím. Přijmeme-li to však s úplnou odevzdaností srdce, naplní nás oním mírem a útěchou, již přináší Duch svatý s sebou, a kterou sděluje duším, v nichž nenachází žádného odporu.

A přece může se říci, že je málo duší, které by se stále udržely na Božích cestách. Mnohé duše stále z nich vybočují. Duch svatý volá je svými vnuknutími, ale poněvadž jsou líné k učení a plny sebe, napadené vlastní citlivostí a nafoukané svou vlastní učeností, nedají se lehce vésti. Jen zřídka vcházejí na cesty Božích záměrů a nikdy tam nezůstanou, neboť stále se vracejí k vlastním vynálezům a idejím... Takto mnoho nepokročí a jsouce překvapeny smrtí, sotva mají za sebou dvacátý krok, když by mohly udělati deset tisíc, jen kdyby se byly odevzdaly vedení Ducha svatého.

Proti těmto jsou osoby opravdu vnitřně založené, jež se řídí světlem Ducha Božího, jsouce k tomu uzpůsobeny čistotou srdce a které následují s dokonalou odevzdaností toto světlo a vedení. — Ty pak jdou kroky obřimi a takřka letí po cestách dokonalosti.

P R A C O V N A

O falešné lásce a falešném pokoji.

Šlápněte třeba čertu na ocas, nezakvičí a nebude hekatí: A tohle je nějaká láska k bližnímu, tohle učil Kristus Pán? Lásky a ohledu a mírumilovnosti katolické se dovolává mnohdy, kdo sám se je různice, nelásku, kdo rozleptává křesťanskou vzájemnost. Jakmile má pocítiti trestající ruku za svoji ohavnost, okamžitě také ví, že existuje láska k bližnímu, že ti druzí, hlavně, co se jeho týká, se mají touto láskou řídit. Tedy, ono je mnohdy největším projevem lásky seknouti i lidi důkladně přes prsty, až se jim zajiskří v očích, aby si nemyslili, že mohou bez trestně sítí rozkol, intriky a nelásku mezi bratřími. V takovém případě netřeba se obávati, že nejednáme křesťansky, protože křesťanství neznamená slabost, neznamená nechati masti lidi. V takovém případě, kdy postavení a vážnost vinníkova podporuje rozšíření a zrání a rozmnožení pak jeho hořkého semene, jest velkým činem lásky k bližnímu, k těm ohroženým, totiž odmaskovati, odhaliti, izolovati toho, jenž působí zlé a pohoršení, skrýváje se za svoje postavení nebo za svůj stav. Není vždycky největší chloubou, že neměl někdo nepřátel, že se všemi vlky dovedl vyti, že se se všemi dohodl, protože všichni nemohou míti pravdu a všichni nemohou býti v právu, kdo chce říkati: ty máš pravdu a ty máš recht, nakonec se dočká toho, že se do něho pustí oba dva! Nelze býti hezký na všechny strany. Kdo neměl nepřátel, neměl asi pravděpodobně také myšlenek, ani svých cest. Bylo by největší krutostí a svrchovanou neláskou, kdybychom chtěli za cenu míru a pokoje ponechávati svoje bratry na pospas hltavým vlkům, omylům a špatným vůdcům a jich pokřiveným cestám. Jako Kristus dovedl statečně zahřímati ve sluch pokrytcům, aby je ukázal lidem v jejich pravém světle a aby i jim byla dána příležitost se zamyslit nad sebou. Kristus na ně hřímá, protože jsou případy a jsou lidé, kdy již neplatí sladké slovo, a kdy jest největší láskou udeřiti v bok, aby se spící probral.

Braitó.

Ke Katolické akci.

Hřích sobectví, který vedl tak zvaný pokrok, který vedl všechna společenská řešení včerejška a dnes, tak rozhodl lid, že se scházejí nanejvýše ve slepém nacionalismu. Pius XI. vystihl proto tuto potřebu dnešního člověka, aby se mohl někde schouliti, aby byl někde doma. Proto volá laiky ke Katolické akci, aby ožila zase Církev v duších křesťanů Církve jako shromáždění, jako společenství, jako společenství života, pravdy, jistoty, společenství v Bohu a se všemi v Bohu, společenství v Ježíši, který jest hlavou nás všech a jehož život se rozlévá na nás všechny.

Katolická akce musí proniknouti do přesvědčení a do života všech laiků, aby si uvědomili, že i oni mají svoji povinnost k Církvi, že najdou svoje štěstí v tom, když sebe celé se vším, co jsou a co mají, spojí s největší, nejsvětější a nejnplnější jednotou. Prožití této jednoty přivede je samo ke snaze i jiné, se kterými jsme spojeni, přivésti k této plnosti, i jiným dáti jistotu a světlo, tedy štěstí.

Braito.

Zpěv při mši svaté.

Představte si muka kněze, sloužícího mši svatou, prožívajícího svatá tajemství, když za jeho zády se zpívá, a přesto ještě špatně, co se mší svatou vůbec nesouvisí. Bylo to o letošních vánocích. V kolika pražských svatyních slyšel jsem přes celé mše svaté zpívat jen a jen koledy. Je to docela hezké vyslechnouti to u stromečku vánočního, v rodinném kruhu, některé snad třeba po požehnání, ale jaká liturgická a věčná nesrovnalost, když se při mši svaté zpívají tak hluboce liturgické koledy jako „Ejhle, chasa naše běží ze salaše, obuškama pleskají, jakousi radost mají ...“ Já ovšem měl pramalou radost. Anebo, když se kněz modlí *Per ipsum et cum ipso et in ipso* a s kůru se ozývá dudlání a tudlytání: „Duj, duj, duj, dū, Ježíšku, panáčku, já tě budu kolébatí...“ Vezměte jednu koledu po druhé. Snad v žádné není radosti nad vykoupením, nad tím, že přichází Syn Boží, jako syn člověka, aby nás učinil dětmi Božími. To se to stále ozývá: Jezulátko, pacholátko, Ježíšku, dušičku atd. Říkám: Krásné jsou ty koledy, ale mimo mši svatou. Vždyť ti lidé ani si pak nevzpomenou, jak hrozná tajemství se dějí na oltáři. To také přispívá ke zesvětštění vánoc, které postupuje tak rychle. „Jakou poetickou náladu tvoří tyto koledy.“ Co je mi do nálady! Tady se obětuje Ježíš Otci nebeskému a mše svatá není pro to, aby se pěstoval nějaký folklor, aby se dělala vánoční nálada a poesie ... Bohoslužby nejsou sentimentalitou. Právě proto jest stej-

ně nesprávné zpívají přes celou mši svatou písně mariánské. Cožpak budou papežské a biskupské ordinace jenom pro smích? Neslyšeli jste již nikdy přes celou mši svatou zpívati „Tisíckrát pozdravujeme tebe“? Pře krásná píseň, ale kdo ze zpívajících rozumí jejím symbolům a kdo si při tom může na něco konkrétního mysliti při mši svaté? Anebo jaký smysl má zpívati třeba přes celou mši svatou tak zvanou Lurdkou píseň s krásným vyražením poslední slabiky? Tady nepomůže, než prováděti shora skutečnou kontrolu v kostelích a pak zakročovati, protože jinak budou si naše kostelní chóry dále tropiti bláznův ze všech papežských dekretů! Braito.

Katolická akce a liturgie.

Vštípení vědomí svého včlenění do Církve, jest základem myšlenky Katolické akce. Laik katolický má si znovu uvědomiti, že Církev jest jeho, že s ní má spolučtiti. Z tohoto spolužití s Církví vytryskne samovolně touha všechny obdařiti tímto domovem duší.

Ale toto spolučtění s Církví nebude možné, dokud se naši laici nebudou modliti s Církví, dokud jim bude cizí modlitba společná, modlitba liturgická, modlitba Církve. Naši laici se potřebují naučiti modliti s Církví. Pak budou rozuměti vzdechům a tužbám a bolestem a radostem celé Církve po celém světě. Až vrostou do oné velké jednoty sepjatých paží kolem jednoho středu Srdce Kristova, porozumí touze Spasitelově: „Mám ještě jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince, i ty dlužno přivést.“ Tehdy v modlitbě společně naučí se spojovati všechny svoje s druhými, aby mu nebyl nikdo cizí a ničí osud cizí, tak, jak nás to naučil Spasitel, který nás naučil modliti se z a všechny a o všechno pro všechny. Vyjdeme z kapliček svých citů a společků do širokého řečiště Církve? Braito.

Blahoslavení milosrdní.

Kdo dobře vidí do všeobecné bídy, do všech lidských jizev a ran, jak jsme slabí, jak ničeho ze sebe nemáme, nedovede nikoho, opravdu nikoho na světě odsouditi. Jenom to, že se vynasnaží každému odpustiti, protože neví, co se všechno odehrálo v nešťastné duši. Ale, ještě to není všechno. Protože známe dobře bídu všech a hlavně bídu hříšníků, kteří bloudí daleko od Boha v ubohostech a malichernostech, které nedovedou nasytit, právě proto největší milosrdenství jest to, které se snaží všechny přivést k Bohu, ke Kristu, který jedině dovede nás, ubohé vyléčiti. Milosrdní se opravdu vynasnaží přiblížiti všem království Boží, i kdyby to nebylo jinak, než poctivým

plněním svých stavovských povinností, abychom mohli skutečně usnadnit jim věnovat se své duši, po umenšení svých pozemských naléhajících starostí. Milosrdenství nejvyšší jest naplnit všechny milosrdenstvím Jezu Krista, všechny přivést k němu, jenž jediný nám dokonale rozumí, jenž jediný nezavrhně ubohého hříšníka, který stoloval s hříšníky, který se slitoval nad hříšnicí, který si s sebou jako čestný doprovod přivedl do nebe toho, jenž byl dříve lotrem . . . Velcí tohoto světa se domnívají, že jest největším uměním jejich, jak užívati moci a síly k ovládnutí lidí. Jsou k tomu náchylní i katolíci, domnívajíce se, že mocí a násilím anebo aspoň silou přivedou lidi k Bohu. A zatím nejjistějším prostředkem, jediným prostředkem a silou naší jest býti opravdu milosrdným, to jest, znáti do dna lidskou bídu a ubohost a učiniti všechno a obětovati se naprosto tak, jak jest to jenom možné, abychom je zbavili jejich temnoty, jejich nenávisti, předsudků. Největším dílem pro lidstvo jest naplniti propast lidí, křičících po štěstí, tedy po Bohu, i když o tom neví, Jím! To jsou opravdoví milosrdní, jichž milosrdenství jest skutečně požehnáno, takže za svatými jdou zástupy lidí nasycených Bohem, utišených svatým sabbatem odpočinutí naprostého lidské duše v Pánu.

Braito.

Přibližujeme se k lidem, ale s něčím.

Ale hned chci doplnit hořejší. Apoštolsky působiti, jiti k lidem, neznamená hausírovati se slovem Božím, neznamená ztratiti sám Krista a duchovní život ve chvatu a hořečce pracovní. Nedejme se zase uchvátiti kacířstvím „činění se“, které chce „zachraňovati Boha“. Zní to rouhavé, ale nedá se kolikráte jinak vyjádřiti bezduché shánění a lopocení, které zapomíná, že Bůh učiní své, že nás nepotřebuje, že jest to pro nás vyznamenáním, že mu smíme v duších nesmrtelných a v jeho království sloužiti, že on si všechny nepřátele jednou zničí a podmaní sám. Když jdem k duším, jdeme k nim teprve tehdy, když jim máme co dáti, když jsme sami plni Slova Božího, opravdu prožitého, protože jinak jsme mědi zvučící, kovem znějícím, jestliže není v nás láska nadpřirozená. Často stavívá se proti životu činnému život rozjímavý, že on jest dokonalý a pak povstávají třetí, kteří chtějí zachrániti primát života činného menším podvůdkem a mluví o životě smíšeném, Ale, tento život smíšený jest vlastně vyvrcholením života rozjímavého, kdy totiž člověk dává z plnosti svého vnitřního rozjímavého duchovního života. Neboť kde jest plnost, nemožno tuto plnost uzavřítí. Tato plnost se musí rozlévati, dále dávatí. Kdo stále dává a nenaplnjuje se a nedoplňuje se v Bohu a v životě k němu, za chvíli nebude mítí, co by více řekl, jeho slova budou zvolna zníti hluše . . . Proto

se Spasitel uchyloval na samoty, na loď, na poušť, na horu, aby nám dal příklad, jak i my máme svoji činnost přetínati chvílemi duchovní samoty, abychom i my se věnovali Bohu, abychom slyšeli pro druhé hlas Boží, jež bychom dále zvěstovali. . .

Braitto,

Zkazili nám ...

Na obecné škole jsem přiváděl k zoufalství svoje učitelky a učitele nepřehledným mořem kaněk a jiných skvrn v sešitech, A na všechno spínání rukou měl jsem jednu, skutečně upřímnou odpověď: Ono se mi to udělalo. Já sám nikdy nedovedl pochopiti, kde se ty skvrny mohly vzítí. . . „Ono se nám to všechno zkazilo.“ „Odcizilo se nám studentstvo, zkazili nám inteligenci. . .“ Všechno ti druzí. My ani nevíme, jakže se tyto kaňky objevily v sešitě našeho náboženského působení. My jsme psali a psali a seděli a zatím se nám tohleto všechno stalo. Jak je to možné? Proč se uzavíráme ještě stále, proč vyhledáváme *n e s p r á v n o u* samotu? Spasitel vyvolil si jistě nejdokonalejší život, praví sv. Tomáš, a vyvolil si život ten, že chodil a učil. Mohl si přitáhnout všechny lidi za sebou a dáti jim svoji pravdu, ale chodil a učil, praví týž učitel, aby dal příklad nám, abychom my šli a hledali hynoucí, jako pastýř hledá svoji ztracenou ovci. My ale jsme mysleli, že těch oveček je stále ještě dosti. A tak, když jsme ztráceli jednu, ztráceli jsme tím statisíce jiných. Vyjděme ven, a hlavně i mezi ploty, nejenom mezi zbožné návštěvníky chrámů, ven vyjděme, jděme ke všem, kteří hladoví a žízňají, odposlouchejme jejich duchovní bolesti a vraťme se s nimi zase do svých chrámů, k Ježíši, abychom u něho s nimi slyšeli pravá slova, která bychom jim mohli dáti jako skutečně plné životadárné zrno.

Braitto.

Ž E N

ZDUCHOVNÍHO ŽIVOTA. •

BIERBAUM: Heilige Vorbilder. Franciskusdruckerei, Werl. Rozjímání nad životy a ze životů svatých. Stručné, životné a praktické. Zpestří velice duchovní život. Každý den začíná krátkým, ale výstižným životem svatého, připadajícího na onen den, a potom následuje rozjímání na základní světcův rys.

BOYER: Essais sur la doctrine de St. Augustin. Beauchesne, 1934, str. 300. — Pokus o systemisování theologie svatého Augustina, Boyer jest velkým znalcem svatého Augustina a ze všech jeho spisů skládá krásnou stav-

bu jeho názorů a nauk theologických, jeho originality, jeho přínosů a jeho poměru ke svatému Tomáši či naopak. Pečlivě jest propracován důkaz o jsoucnosti Boží.

CAYRÉ: *Les sources de l'amour divin*. Desclée de Brouwer, Paris, 1934, str. 270, cena 12 frs. — V nově založené sbírce Bibliothèque Augustinienne vychází jako první kniha tato studie známého odborníka v patristice. Autor nás provádí spisy velkého Otce Církve a ukazuje nám podle jeho nauky na prameny lásky k Bohu: Vtělení, obraz Boží v duši, milost, přebývání Boha v duši, dary Ducha sv. Můžeme jen doporučit jakož i další svazky této

DERCKX: *Die Muttergottes die Erfüllung des Weibes der Uroffenbarung*. Bonifaziusdruckerei, Paderborn, stran 200, cena 3.60 Mk. — Není zbytečná tato nová mariánská kniha, protože pojednává o mateřství svaté Panny k nám všem, že se sklání před Marií Pannou jako před druhou Evou, dárkyní nového dětství a nového života. Vzácná studie o místě a úloze svaté Panny v díle vykoupení. Kniha chce být populární, zůstává ale theologicky na výši.

DOMOUTET: *Le Christ au moyen age*. Beauchesne, Paris, str. 218, cena 36 frs. — Originelní práce, která jest plodem úporného studia středověkých autorů rukopisů, mistrů, jež zachycuje vývoj středověké liturgie a úcty ke sv. člověčenství Kristovu. Jest to vlastně historie Ježíše Krista ve středověku, jak se rýsovala v liturgii a umění. Překrásné a neznámé dosud ilustrace zvyšují vnitřní cenu knihy.

FIORI DI CIELO. Torino, Berutti. — Dostal jsem asi deset čísel paralelní italské sbírky krátkých životů svatých, především moderních. Sbírkka jest laciná, prostě vypravená, ale velmi časová a aktuální.

GUMMERSBACH: *Unschuldigkeit und Befestigung in der Gnade*. Carulus-Druckerei, Frankfurt, str. 350, cena 13.50 Mk. — Zvláštní pojetí duchovního života, jakožto směřování k tomu, abychom došli jednou oné podobnosti s Kristem, oné plnosti věku Kristova, kdy budeme již jednou tak upevnění v Bohu, že nebudeme již moci hřešiti. Probírá zevrubně všechny zdroje i příklady bezhříšnosti a vítězství nad hříchem. Kniha jest pracována na scholastických základech zvláště se zřetelem na Suaresa.

HAMBURGER: *Der heilige Joseph*. A. Pustet, Salzburg, 1934, cena 1.90 Mk. — Vybrané myšlenky svatých Otelí a duch. spisovatelů na různé výroky Evang. o sv. Josefu s krásnými hlubotiskovými reprodukcemi obrazů sv. Josefa od vynikajících umělců.

HÉROUVILLE: *Le Vincent Ferrier du XVII Siècle*. Dillen, Paris, cena 12 frs. — Vzkříšení překrásné historie apoštola Bretaně v XVII. století, který byl se sv. Janem Eudem a sv. Vincencem de Paula jednou nejkrásnějších

postav francouzských, totiž ctih. Juliána Maunoir. Kniha se čte velmi napínavě, skoro jedním dechem, jako nejzajímavější román.

HOMMELER: Helden und Heilige. Bonn, Verlag der Buchgemeinde, str. 348. — Vděčný dárek této společnosti pro obdarování dobrými knihami svých členů. Životy svatých populárně a při tom věcně psané. Kniha obsahuje svaté prvého půl roku. Přečtení takového denního životopisu povznese denně duši výše a denně probudí touhu žiti lépe a čistěji a více.

CHAUVIN: Jeunesse et liberté. Desclée de Brouwer, Paris, str. 236, cena 12 frs. — Jemná psychologie, solidní zkušenost, opravňují autora k napsání této slastné knihy, která připravuje mládí na svobodu a samostatnost, aby šťastně obstála v prvých a dalších nárazech a zkouškách mravních. Kniha jest ozářena velkou láskou a úctou k dítěti.

KLEMENT: Liturgická příručka pro ministranty. Legio Angelica, Emazy. — Obětavý a obratný apoštol ministrantů, který vidí správně v ministrantech nejlepší možnou půdu pro seménko kněžských povolání, dává svým ministrantům velmi dobrý dárek. Všechny obřady jsou podány hochům v přístupném jim způsobu, který prokazuje velkou znalost tohoto milého národa našich sakristií. Každý kněz by měl obdarovati touto knížkou svého ministranta. Cena jest přece až směšně nepatrná.

MARANGET: Jésus Christ dans les peintures des catacombes. Dillen, Paris. — Zajímavá studie o znázornování Krista v katakombách. Doklady, nápisy a malby jsou dobrým svědectvím, jaká byla první víra v Ježíše Krista.

MARTINDALE CG, S.J.: Les paroles créatrices du Christ. Desclée de Brouwer Cie, Paris, str. 126, cena 10 frs. — P. Martindale je velikým a obětavým apoštolem činem i slovem, které právě z činů nabírá velikou životnost, pohled do skutečna a daných okolností, v nichž má duše spěti k vítězství. Kolik síly načerpá i náš inteligent v těchto promluvách!

MELLOY: Sur la terre comme au ciel. Parí6, Desclée. — Roztomilá knížka s ještě rozkošnějšími obrázky vlámské miniaturistky Hebbelynckové. Byl jsem příjemně překvapen, jaké krásné náboženské knihy dávají do rukou francouzským dětem. Nedosáhnou ještě německé techniky, ale jsou to věci již krásné. Myslím si, kdyby ty něžné obrázky Hebbelynckové byly vytištěny v Německu. Přišla mi s tím druhá knížka: Le blé, kde s křesťanského hlediska učí se děti dívati se křesťansky na práci, na obilí a všechno, co nám na tom spolupracuje a co nám obilí dává. Knihy didakticky bezvadné a křesťanské,

MERSCH: Le corps mystique du Christ. Museum Lessianum, Louvain, 1933, 2 sv., str. 430 a 470, cena 120 frs. —

Theologie vnitřního života našeho z Krista. Všechny prelimináře exegetické jsou zevrubně sestaveny paralelně dle sv. Jana i Pavla. Všechny složky našeho duchovního vzrůstu v Kristu, tak jak jej chápal křesťanský život, jak mu učili otcové, jak se to jevílo v konkrétním životě Církve. Velká myšlenka jednoty nás všech v pravdě Kristově, v jeho milosti, v novém životě, který nám sdělil a který má v nás růsti. Něco podobného jako kniha Jürgensmeierova anebo Tillmannova. Jsme nesmírně vděční, že právě dnes, kdy se tolik mluví o Církvi a která při tom zůstává neznámá, že přicházejí tak dokonalé a tak plné a obsažné knihy, které dovedou opravdu obohatit náboženské myšlení i vnitřní křesťanský život.

SCHUMACHER: Kraft der Urkirche. Herder, 1934, str. 170, cena 3.60 Mk. — Schumacher studuje otázku „nového života“, jak se nám jeví v dokumentech prvních dvou století po Kristu. Právě tento nový život, život milosti, jehož se dostává křesťanu na křtu svatém, byl a zůstane navždy silou Církve. Právě v tomto novém životě spočívá podstata křesťanství, protože bez něho, bez nadpřirozena, které oživuje křesťanství, by nemohlo odporovat všem útokům z vnějšku. Studie je opravdu zdařilá a čte se velmi plyně.

STONNER: Die religios-sittliche Führung Jugendlicher. Herder, Freiburg 1934, str. 280, cena 5.40 Mk. — Čím rušnější doba, tím vždycky živěji zasahuje do života mládež a proto také činí aktuální otázku jejího vedení a vychovávání. Především ale stává se vždycky akutní otázka výchovy mládeže v ohledu náboženském, když se začíná mládeži lichotit demagogicky, aby se zjistilo její mlčení. Autor jest vyabrojen dlouholetým odborným pedagogickým studiem a dlouhou praxí vychovatelskou. Proto nakreslil skvěle prakticky a životně duchovního vůdce mladých. Vřele doporučuji těm, kdo mladé chtějí vésti.

TILLMANN: Die Idee der Nachfolge Christi. Schwann, Düsseldorf, str. 300. — Bohaté, životné dílo! Nemohl jsem se od knihy odtrhnouti, dokud jsem ji celou neprostudoval. V poušti duchovní, kterou se rýsovala theologická produkce posledny doby, byla tato kniha skutečným přínosem, velkým kladem a skutečnou novinkou plnou světla. Tillmann chápe správně morálku jako Tomáš, totiž jakožto vedení k následování Krista, ukazuje nerozumnost oddělení mravouky od věrouky. Skvěle prostudoval sv. Pavla a jeho nauku o novém životě křesťanově v Kristu, v přetvoření se podle něho. Každý kněz tu rozšíří svoje obzory, obohatí svoje rozjímání, naplní životem svoje přednášky a kázání. Jedna z knih, které nezestárnou a které budou základem dalšího vývoje a práce. Nevím ani, jak vřele doporučiti.

URBAN: K Bohu. — Z bohaté zkušeností, z pilné četby a z velké lásky vyrostla milá Urbanova knížka, vytištěná

sličně a vkusně, takže se může opravdu stati tím, čím chce být, to jest, věrným průvodcem katolického laika, Doporučuji co nejrychleji tuto vzácnou knihu, stojící v. jen 15 Kč.

Z RŮZNÝCH POLI.

ALGERMISSEN: Die Gottlosenbewegung der Gegenwart und ihre t̄jberwindung. Gisel, Hannover, str. 358, cena 4 Mk. — Odborník v otázkách náboženských dnešních proudů na celém světě studuje příčiny a metody dnešního protináboženského boje. Strašnou obžalobou otrásající až k slzám jest kapitola bezbožnické propagandy mezi dětmi. Řada strašných fotografií doplňuje názorně knihu, která by měla všemi těmi otrásti, kterým bylo dáno bdíti a pracovati jako vůdcové nad vším, co se chystá, abychom neprospali zase sto let.

ARRIGHINI: Ai margini del Vangelo. Marietti, Torino, 1934, str. 544, cena 20 L. — Autor vybírá z velkých komentátorů evangelia a velkých biografii Krista to, co může sloužit zvláště dnešnímu člověku k poznání osoby Kristovy. Je to opravdu práce záslužná, která dojde uznání. Řekl bych, že je to život Kristův, zpracovaný zcela podle evangelia a nejnovějších výsledků katolické exegese.

M. BARING: Robert Peckham. Kuncič, Praha. — Román líčí dobu, ve které počíná vzrůstati reformace a renaissance; je těžko vřaditi tento smutný příběh do sloupců historického románu, protože cílem autorovým bylo, podati jasný obraz velké osobnosti, která přerůstá prostředí i dobu, i když pro tento nesmlouvavý charakter ztrácí vše to, co jí může svět poskytnouti. Peckham svým životem zdolává všechny ztráty a jedině věrností stoupá, ač bolest zapouští víc a více své kořeny do jeho srdce. Baringovo jímavé vypravování pilo z pramenů smutků, které leží na všem pomíjejícím, co se nalézá v tomto čase, a čerpalo jas a záři v touze po jediném domově, kam odevždy míří srdce jeho postav.

BLOHER: Secessio judaica. Vogenreiter, Potsdam, cena 1.80 Mk. — Kniha, která chce ospravedlniti vystupování třetí říše proti Židům jakožto něco samozřejmého, přirozeného a dobrodějného.

A. BRAMINI: Pagine Evangeliche. II. Crocifisso ai giovani, str. 270, I. miracoli di Gesu, str. 320. Cena každého svazčku 4 L. Vydala Tipografia del Collegio Artigianelli, Via Jurava, 14, Torino. **E. GENOVESI:** Andiamo al vangelo. Bologna, Congr. Servi deU'Eterna Sapienza, 1933, str. 90, zdlarma. — První dva svazčky jsou jemnými meditacemi o Ukřižovaném a jeho zázracích. Autor je dobrým znatelem mládeže, již jsou určeny tyto meditace, tak dobře odpovídající požadavkům mládí. Italská mládež v nich nalezne jistě velkou posilu v bojích, jež s sebou

přinášejí mladická leta. Třetí svazeček je krátkým, ale jasným úvodem, nutným k četbě Nového zákona. Je dáván zdarma každému, kdo si o něj dopíše, protože jde o propagaci. Kdy budeme mít my něco podobného? Tak bychom toho potřebovali! Knižka by si zasloužila, aby byla přeložena a podobně rozdána i u nás. Je určena širším vrstvám, proto se autor vyhýbá otázkám čistě vědeckým, které nejsou ostatně potřebné pro obyčejné čtenáře.

P. B. BRIDEL: Co Bůh? Člověk? B. Durych, Přerov, 1934, str. 64. Poznámky napsal J. Vašica. — 0 této sbírce básní českého baroka platí plným právem, co napsal Zd. Kalista, že jsou v ní verše, které opravdu překvapují svou mohutností vnitřní i svým neobyčejným působivým vnějším výrazem. Zdá se, že doba temna začíná být stále světlejší.

BRUGGER: Schuld und Strafe. Schoningh, Paderborn, str. 157, cena 7.80 Mk. — Filosofické theologické pojednání o vzájemném poměru a řešení viny a trestu, jak se jeví v Písmě svatém v učení Církve, v učení theologů, v praxi církevní i křest, států. Autor se vypořádává mistrně se všemi moderními názory na vinu i trest. Vskutku časová kniha.

T. BURGER: Neue Kinderpredigten. Regensburg, Pustet, 1934, str. 180, cena 3.20 Mk. — Není tak snadné přiblížit se kázáním dětské duši. Burger to dovede. Jeho kázání pro děti dovedou opravdu přitáhnout dětskou duši svou prostotou a názorností. Doporučujeme tuto sbírku, která si všímá hlavně církevního roku a svátosti křtu.

DUCATILLON: Le vrai et faux patriotisme. Spes, Paris, str. 288, cena 12 fr. — Kniha způsobila nesmírný rozruch, protože jest tak pravdivá proti všem sentimentálním frázím. Kniha nad jiné potřebná a důležitá, která z Písma a z učení Církve ukazuje, kde jest pravé vlastenectví, jak se má jevití, kdy a jak se může zvrhnouti.

C. FÉCKES: Das Mystérium der hl. Kirche. Dogmatische Untersuchungen zum Wesen der Kirche. Paderborn, Schoningh, 1934, str. 220, cena 5 Mk., váz. 6.80 Mk. — Církev je společností, která má posvěcovat lidstvo. Tato moc Církve vychází od Krista, jenž je její Hlavou a od něho se jí dostává nadpřirozeného vlivu milosti. Církev je mystickým tělem Kristovým, a to její nejvyšší důstojností. Autor řeší tyto otázky s naprostou odborností, ale při tom nezůstává na poli suché, nezáživné učenosti. Překrásně také mluví o poměru Ducha sv. k Církvi a Matky Boží. Pro studium velmi doporučujeme.

I. FELICI: Le sette Sorgenti. S. A. L. E. S., Roma, 1934, str. 190, cena 6 L. — Ve sbírce I libri della famiglia vychází tato knížečka o svátostech, věnovaná italským matkám, které má učit, jak mají zasvěcovat své děti křesťanské nauce o svátostech. Všechny svátosti jsou tu probrá-

ny způsobem hlubokým a při tom snadno přístupným všem. Můžeme jen doporučit.

FORSCHUNGEN zur Geschichte der Philosophie und Padagogik. V. Band. Heft 3: VERWIEBE WALTER: Welt und Zeit bei Augustin. Verlag Felix Mainer, Leipzig, 1933, str. 88, cena 5 Mk. — Problém času zajímal již řeckou filosofii. Odtud jej převzal Augustin, který řeší otázku podle nových hledisek. Staví souřadně svět a čas jako podmět podléhající změnám měřený časem. Z rozdílů mezi časným světem a věčností Boží usuzuje na podstatu času. Kniha podává stručný rozbor názorů Augustinových a tím velmi přispívá k sledování vývoje pojmu času u scholastiků, kteří namnoze přejali názor Augustinův. Doporučujeme.

GUNARSSON: Jon Arason. Kuncíř, Praha, stran 370, cena 42 Kč. — Kniha pojednává o silném, statečném a bohabojném feudálním biskupovi íslandském, zastánci práv a neodvislosti Islandu, zastánci práv Církve proti náporu Iuteranismu. Za Církev a neodvislost otčiny biskup se svými syny hrdinně klade šíj pod katovu sekeru. Od knihy se nedá vstát, pokud se nepřečte celá.

HANDBUCH DER PHILOSOPHIE, Abt. I. Grunddisziplinen. Verlag R. Oldenburg, München. Baeumler dr. Alfred, Asthetik; str. 10, cena 4.30 Mk. (37. a 41. Liefg.). — Proti dnešnímu subjektivismu v umění tato práce chce stanovití objektivní hodnotu estetiky; proto sleduje vývoj pojmu estetiky od Platona přes Aristotela a neoplatonismus a dále od Augustina až ke scholastice a renesanci. Základní pojmy estetiky je krásno (jako předmět), umění (jako teorie) a styl (praktické užití teorie). Pojem krásna po prvé filosoficky zhodnotil Plato a první teorie umění stanovil Aristoteles. Plotin spojil názory obou. A tak i u sv. Tomáše nacházíme názory, jež přejal od Augustina, o jehož závislosti na Plotinovi není sporu. Kniha rozhodně zajímavá!

Přítomnou prací je ukončen první svazek sbírky; druhý a třetí svazek vyšel již dříve. Jsou v něm pojednány základní filosofické discipliny logika a metafysika (teorie poznání, estetika, metafysika starověku, středověku a novověku). Svazek má na tisíc stran a na konci je připojen podrobný věcný rejstřík. Příspěvky přes nevelký rozsah jsou většinou dobře vypracovány. Zvláštní pozornosti zasluhuje Dempiova Metaphysik des Mittelalters, jež vyšla též v separátu. Brunstádova Logika a Kuntzova teorie poznání fundují na Kantovi a německých idealistech.

V téže sbírce, Abt. IV. Staat und Geschichte, vychází STENZEL JULIUS, Philosophie der Sprache; str. 114, cena 5 Mk. (Liefg. 40.) — Tato monografie nechce řešit otázku o původu řeči, třebaže mimochodem se mluví o vývojovém stadiu zvířecím postrádajícím řeči a o mytolo-

gích, podle nichž řeč pochází od božské bytosti; všímá si spíše vztahu mezi slovem a pojmem. Základem je slovo lidu, na němž filosoficky zjišťuje prvek smyslový — zvuk, a rozumový — pojem, jenž je jeho náplní, a vzájemný vztah mezi oběma. Od řeči lidové postupuje k vyšším formám řeči až k řeči národa a kmene, jež je výrazem jeho psychy a kultury.

Tamtéž vychází jako pokračování nedokončené práce Guntherovy LORENZ KARL: *Die Rechts- und Staatsphilosophie des deutschen Idealismus*; str. 188, cena 4 Mk. (Liefg. 38.) — Je to přehledné podání názorů čelných německých filosofů na etiku individuální a sociální. Na konci je zhodnocen význam jednotlivých systémů v dnešní době.

HETSCH: *Das Ruth Schumann Buch*. Rembrandt Verlag, Berlín, cena 4.20 Mk. — Daleko za hranicemi známá hluboká a Bohem nadaná umělkyně Schumannová si opravdu zasloužila tohoto památníku, který oceňuje její umělecké dílo. Schumannová jest malířkou, sochařkou, básnířkou a se zdarem se pokusila o dobré romány. To vše vypisuje a oceňuje přítomná kniha, zdobená 85 obrázky jejích děl.

R. HORNA: *Zwei Hexenprozesse in Pressburg*. Bratislava, Slovenská grafia, 1933. — Horna podává a komentuje dva procesy s čarodějnicemi na počátku 17. stol. Studie velmi užitečná k poznání čarodějství v té době tak kvetoucího na Slovensku.

JOANNIS A S. THOMA: *Cursus philosophicus Thomisticus*. Editor P. B. Reiser OSB, tom. 2., str. 888, cena 120 L. Naklad. Marietti, Turin, 1933. — Další svazek filosofických spisů Jana od sv. Tomáše v kritickém a pěkně vypraveném vydání. Po logice, o níž bylo pojednáno v prvním svazku, autor přistupuje k přírodní filosofii. Látku si rozdělil na čtyři části, z nichž však druhá část (de ente incorruptibili) nebyla jím vydána. Přítomný svazek obsahuje část prvou, De ente mobili in communi, a třetí, De ente mobili corruptibili. Je to vlastně podrobný výklad knih Aristotelových podle principů sv. Tomáše (In libros Physicorum, In libros de generatione et corruptione). Důkladně a hluboce pojednává o prvolátce, podstatné struktuře, o příčinách, o pohybu, prostoru a čase, dále o vzniku a zániku věcí, o tělesech. Na konci je traktát o hvězdách. Dílo nelze ani dosti doporučiti tomu, kdo chce hlouběji proniknout do učení sv. Tomáše.

KARRER OTTO: *Das Religiöse in der Menschheit und das Christentum*. Herder, Freiburg, str. 264, cena 3 Mk. — Co je specialistické dílo Schmidtovo o původu pojmu Boha, to jest dílo Karrerovo v universalistickém katolickém zpracování. A s radostí zjišťujeme, že konečně máme přehledné katolické dílo o těchto tématech: Rozšíření nábo-

ženskosti v lidstvu; vznik náboženskosti v lidstvu; vývoj náboženskosti v potomním lidstvu; filosofické srovnání náboženství; bohovědné hodnocení náboženskosti v lidstvu. Jako bychom si oddechli, že se nám od tak povolaného učence dostalo této krásné knihy, že se nemusíme s hadí opatrností proplétati knihami, v nichž je smíšená věda badající se záludností předpokladů lidských. — es —

A. KAŠKA; Krůpěje rosy. Populární řeči duchovní o Pánu Ježíši. Hradec Králové. Naklad. Družstvo, 1933, str. 160, cena 15 Kč. — V pořadí proseb litanie o nejsv. Jménu Ježíš sestavuje autor svá kristologická kázání. Jsou prostá, ale je v nich celá duše horlivého kněze, jakým byl P. Kaška, a veškera jeho láska jak ke Kristu, tak k sobě svěřenému lidu. — Podobně můžeme doporučit postní promluvy A. OLIVY, Kristus ukřižovaný, vydané nákladem vlastním. Stojí 5 Kč.

KATANN; Aufbau. Berichte zu Kultur- und Zeitfragen. Hovorka, Wien, cena 3 šil. — Zvláštní číslo časových zpráv Hovorkových, jak jsme o nich referovali. Kniha podává příspěvky a náměty k sociálnímu porozumění. Pečlivě pracované studie k otevřeným sociálním dnešním otázkám z pera starého sociálního a kulturního pracovníka. Dnes obzvláště časové a užitečné dílo.

KRATOCHVIL-CERNOCKÝ; Filosofický slovník. Brno, Občanská tiskárna, 1934, str. 346, cena 42 Kč, váz. 52 Kč. — Třetí vydání tohoto slovníku je známkou, že jsme potřebovali podobné příručky. Přesto, že slovník obsahuje mnohé nepřesnosti (obnovená nauka sv. Tomáše se nenazývá ani neotomismus, tím méně novoidealismus, P. Habán není novotomista etc), poslouží slovník v mnohém velmi dobře a jsme zaň opravdu vděční,

LUGER; Die Unsterblichkeit bei Duns Scotus. Braumüller, Wien, 1934, cena 10 Mk. •— Příspěvek k poznání filosofického života středověkého, do dílny velkého myslitele Scota, o jehož samostatný výklad se Scotus také pokusil. K této studii připjal autor studii obdobného sporu mezi Brentanem a Zellerem.

MACHOWETZ; Der Steg uber den Abgrund. Str. 400, cena 4.80 Mk, — Kniha z dnešní doby hledání pravdy, hledání jednoty v celém životě. Kniha o zvláštním způsobu, jakým si přitahuje zvláštní lidi, aby jimi mluvil k lidem.

MARÉCHAL; Précis d'histoire de la philosophie moderně. Louvain, 1933, str. 300. — Odborník vynikajících vlastností organicky syntetisuje vývoj moderní filosofie od renesance ke Kantovi. V díle jest jasně vidět celý běh vývoje. Autor shrnul celou přístupnou literaturu a mistrovsky ji zvládl. Nejlepší jistě analýsa a synthesa moderní filosofie poslední doby vůbec. Nezbytné dílo pro poznání kořenů a tvoření moderní filosofie.

MELLOY CAM.-G. FRÉDÉRIC: *Le blé, ce beau trésor*. Desclée de Brouwer, Paris, str. 32, cena 7 frs. — Oživení tradiční úcty k „božímu daru“ a k veškeré práci okolo něho jest cílem krásné knížky, vzniklé spoluprací dvou umělců-přátel dětské duše.

NEUER STAAT — *Neue Wirtschaft im Lichte der katholischen Sozietidee*. Verlag der Studienrunde katholischer Soziologen Wien, 1933, str. 124. — Sbíрка sedmi samostatných prací rakouských sociologů, pojednávající o otázce, jež je dnes na celém světě a v Rakousku zvláště velmi aktuální. Obsahuje příspěvky od známých odborníků, jako je Antonín Orel, dr. Vilém Schmidt SVD., dr. Alois Wiesinger O. Cist. a j. Práce se opírají o papežské encykliky, jednájí o společnosti a její reformě v duchu křesťanském, a proto tato kniha může prospět k poznání katolického názoru na stát a hospodářství. Doporučujeme.

OLGIATI FRANCESCO: *Cartesio*. Milano, 1934, str. 324, cena 20 L. — Známy profesor dějin filosofie vydává důkladnou práci o Decartesovi, jejíž první svazek máme v rukou. Obsahuje život otce moderní filosofie a kritický rozbor jeho osobnosti. Další svazky pojednají a zhodnotí jeho filosofické názory. Doporučujeme.

PINARD DE LA BOULLAYE: *Ges'ú Figlio di Dio*. Torino, Marietti, 1933, str. 260, cena L 8. — Tamtéž od téhož autora: *Le Gioie del male*; str. 122, cena L. 3.50. — Konference slavného kazatele v Notre Dame nacházejí obliby i za hranicemi. Italský překlad vyniká nejen přesností, nýbrž i lácí proti originálu, o němž byla už zde řeč. Kazatel odpovídá v první knížce mistrným způsobem na moderní námitky proti Kristu, zvláště proti jeho božství, a v druhé ukazuje, jak dlužno čerpat z pokladů vykoupení. Obě knihy doporučujeme.

PADOVANI UMBERTO: *Arturo Schopenhauer, l'ambiente, la vita, le opere*. Milano, 1934, str. 214, cena 15 L. — Další svazek ve sbírce milánských publikací je úvodní studie o Schopenhauerovi. Dílo je rozvrženo na 3 části. V první části právě vyšlé jsou vykresleny současné filosofické směry, jež ovlivnily Schopenhauera. Následuje jeho život. Autor správně oceňuje jeho význam; zdůrazňuje jeho kladné hodnoty a ovšem nezamlčuje též negativní stránky.

V téže sbírce jako 22. svazek vychází pokračování MASUOVO: *Da Guglielmo d'Auvergue a San Tomaso d'Aquino*. Milano, 1934, str. 204, cena 15 L. — První díl (16. svazek sbírky) pojednal o výstupu k Bohu v nauce Viléma d'Auvergue. V tomto svazku je shrnuta jeho nauka o původu věcí od Boha. Důkladné kritice jsou podrobeny zvláště názory Avicennovy o věčnosti světa. Kniha podává zajímavě názory tohoto předchůdce sv. Tomáše a proto

netrpělivě očekáváme třetí svazek, jímž bude dílo ukončeno.

PUBBLICAZIONI della Universita cattolica del Sacro Cuore, Milano. Série prima: Scienze filosofiche. Societa editrice „Vita e pensiero“, Milano. — Profesori této mladé university věnují stálou pozornost jak dnešním zjevům a proudům, tak i klasikům dřívějších dob.

REVUE D'HISTOIRE DES MISSIONS. Spes, Paris, ročně 40 frs. — Cenu právě ukončeného ročníku velmi zvětšuje důkladný rejstřík věcný i osobní k celé první dekádě tohoto výborného vědeckého misijního časopisu, na němž spolupracují všichni francouzští odborníci a znalci misii.

RIVISTA DI FILOSOFIA NEO-SCOLASTICA. Supplemento speciále. Agosto 1933. Spinoza nel terzo centenario della sua nascita. Societa editrice „Vita e pensiero“, Milano, 1934, str. 210, cena 12 L. — Vedle vědeckých monografií a významných osobnostech a jejich filosofických systémech profesori milánské katolické university vydávají filosofické sborníky při zvláštních příležitostech. Tímto způsobem připomněli jubilea sv. Tomáše, Kanta, Flegela atd. Nyní vyšel sborník k třisetletým narozeninám Spinozy. Je to vlastně zvláštní číslo Rivista neo-scolastica. Cenné příspěvky jsou od rektora Gemelliho, od prof. Rotty (autora díla o Kusanovi), Padovaniho (Poměr mezi Spinozou a Schopenhauerem) atd. Jsou to vesměs dobré práce a sborník vyniká všestranností a vědeckou důkladností.

RYCKMANS ALBERT: Le problème du Mal. Desclée de Brouwer Cie, Paris, str. 204, cena 15 frs. — Zdánlivá záhada bolesti a vůbec zla vždy svírá poutníkovu duši; autor objasňuje myšlenkový základ záhady zla a rozsvěcuje světlo křesťanské filosofie i theologie, jež se spojují v praktickém řešení: z Prozřetelnosti Boží vede všechno zlo k dobru, jen hřích je skutečně zlem.

SAINT-QUAY PIERRE: Vivre, ou se laisser vivre? Téqui, Paris, str. 328, cena 10 frs. — Třetí vydání tohoto spisu mluví samo o jeho hodnotě a ceně pro mladé lidi středních vrstev; jest jejich učitelem a vůdcem, aby uměli celý život i v nejvšednějších okolnostech prožiti v jasu a radostném teple víry.

SLAVÍK JINDŘICH M.: Tři hry. Beran, Olomouc, str. 29. — Také jeden z mladých básníků, jehož však nejvíce láká dramatioká komposice duchovní hry. Vířivost mládí strhuje chvilkami ideje na nebezpečné cesty, ale úsilí za jasným cílem zase vysvobozuje. Ve Slavíkův talent lze doufat, snad záhy vykvasí.

SCHMIDT P. W., S. V. D.: Der Ursprung der Gottesidee. Eine historisch-kritische und positive Studie. Bd. IV. Die Religion der Urvölker Afrikas. Aschendorffsche Verlagsbuchhandlung, Münster. Str. XXXII a 821, cena 24 Mk. —

Čtvrtý svazek epochálního díla Schmidtova zpracoval výsledky badání u tří trpasličích kmenů a Křováků afrických. V prvním oddílu jsou soustavně spořádány překvapující zprávy; v druhém jest kritické srovnání a hodnocení; třetí díl ukazuje původní jednobožstevní ráz náboženství těchto kmenů. Čtenář, nedosti obeznámený s pracemi posledních deseti let v těchto oborech, žasne nad krásou náboženských myšlenek a hloubkou pojmů, které se kryjí pod divoštvím v jeho nynější podobě a v jeho dosavadním oceňování. Dílo Schmidtova zůstane nejskvělejší dílem na tomto poli; také proto, že je to jediné dílo v celé světové literatuře tohoto odvětví vědy, které nepracuje s fantastickými dohady nebo předpojatostmi. Zároveň zůstane nejdokonalejší obranou křesťanských myšlenek a o vývoji lidského ducha v náboženském ohledu. I z tohoto díla jest vědecká přesnost světlem, které dokazuje pravdivost myšlenek biblických, a pravdivost nauky křesťanských učenců teoretiků, že původním náboženstvím člověka byla víra v jediného Boha a snaha, žiti ve spojení a v podrobenosti tomuto Bohu, k němuž i tito „divoši“ volají; „Otče, požehnej nám.“ — es —

SLAVIK: Lenin. Melantrich, Praha, stran 360, cena 65 Kč. — Znalec ruských poměrů prof. Slavík v rámci Leninova životopisu kriticky podává zde nástin revolučního hnutí na Rusi, až do vítězství r. 1917. Lenin se nám tu jeví jako tvrdšíjšíj revolucionář, který za svým marxistickým programem dovede jít bezohledně přes všechny překážky, dovede myšlenky všechno obětovat, až ji dovede k vítězství. Kdo se chce poučit o ruské revoluci, sahne po tomto díle a nebude zklamán.

ŠORM: Z českých pověstí o kříži. Raná setba IX, 1934, Universum, Praha, cena 1.50 Kč. — Hodí se velmi dobře k jubileu vykoupení.

TOMÍŠKO: Ježíškovo sluníčko. Školské sestry na Král. Vinohradech v Praze, 1934, str. 90, cena 5 Kč. — Pěkné vypravování o malé světici M. Lucii Chausset, která umírá v šesti letech, jako velká přítelka Eucharistie. Velmi vhodný dárek dětem k prvnímu sv. přijímání,

J. WILL: Handbuch der Katholischen Aktion. Freiburg i. Br., Herder, 1934, str. 148, cena 3.80 Mk. — Všechny otázky Katolické akce jsou řešeny v této příručce, která vyniká nad mnohé jiné tohoto druhu konkrétností a jasností. Autor dovedl opravdu na málo stránkách říci vše, čeho potřebuje pracovník v Katolické akci. Doporučujem.

ZANETTI: Tutti i Papi. Berutti, Torino, str. 768, cena 20 lir. — Lidová kniha informující historii i historikami o všech papežích celých křest, dějin. Papežové stojí před námi živé, zasazení do dějového a živoucího rámce. Nezaplatná cena umožňuje každému opatření si této dobré historické příručky.

Z A S V Ě C E N   H O S P O D I N U

Zvláštním znamením poznamenávali si římscí císařové své vojíny. Sfragizein slulo toto označování. Patřili císaři, jemu sloužili, jemu umírali... Podobně poznamenává si Kristus svoje bojovníky. Jsou v nich tři druhy. Všichni věřící byli poznamenáni za schopny boje pro Krista. Všichni musejí vésti trojí boj proti tělu, světu a ďáblu. Pak si poznamenává Církev a Kristus svoje vojíny k další službě, k hrdinnému boji proti ďáblu. Z těchto svých vojínů takto označených svátostí biřmování vybírá si Církev některé své dítky v případech zvláště potřebných, aby v dobách pronásledování šli a jménem Církve, jménem křesťanství slavnostně, jakožto vyvolení vojíni, vybraní vojíni bojovali věc Boží. Z těchto takto označených ke službě řadové i ke službě výjimečné volí si Církev svoje kněze ke službě nejvzácnější, totiž ke službě kněžství Kristově. Všechny svátosti jsou podílem na kněžství Kristově, ale kněžství je podílem nejživějším, protože všechny svátosti obsahují ovoce kněžství Kristova, kdežto Svátost oltářní obsahuje tohoto velekněze samého. V této svátosti mluví kněz vždycky ne svým, nýbrž jeho jménem. V této svátosti vyvrcholuje kněžství Kristovo. Jest plností a cílem všech ostatních svátostí. Všechny svátosti mají nám sděliti něco božského, ale není užšího, tajuplnějšího a bohatšího spojení lidského s božským, než v této svátosti, ve které se nám dostává nejenom Těla Kristova, nýbrž i božství Páně a celé nejsvětější Trojice.

Protože ale toto kněžství Kristovo trvá na věky, i naše kněžství na věky nepohasne. Kněz nepřestává býti knězem svou smrtí, jako Kristus právě svou smrtí vyvrcholil svoje kněžství. To jest ono plus, které kněz totiž může při-

nésti při svém kněžství, totiž svoji osobní oběť, svoji osobní krev a pot a svoji osobní svatost, která pro kněze ale především záleží v dokonalém přizpůsobení se oběti, aby bylo dokonalé ztotožnění u něho oběti a obětníka, jako bylo u Krista. Onen kněžský charakter, čili nezrušitelné znamení jest obdobným zasvěcením Kristovu kněžství, jakým bylo Kristovo přijetí úkolu, vloženého na něho nebeským Otcem, když podle sv. Pavla řekl: Hle, já tu jsem. Nezrušitelným znamením je kněz zasvěcen kněžství Páně a službě jeho, tedy zároveň mystickému tělu Kristovu, Církvi. Od této konsekrace kněžským nezrušitelným znamením nepatří již sobě. Jako jsme všichni zavázáni velikou povinností nezrušitelným znamením křestním svaté službě mystickému tělu Církve, abychom sloužili vším, co jsme a co máme tomuto tajuplnému mystickému tělu, podobně ještě více je zasvěcen kněz, protože jest zasvěcen svým speciálním, životním povoláním, aby sloužil mystickému tělu právě ale svým kněžstvím.

Z toho vyplývá znovu ona přísná povinnost pro všechny kněze, aby si byli vědomi, že jsou tu především proto, aby sloužili mystickému tělu k jeho posvěcování v rozdílení ovoce kněžství Kristova, že jsou tu především proto, aby sloužili bratřím, podobně jako sloužil Kristus všem, prostým i vznešeným, že každé svévolné vzdalování od kněžských funkcí je rušení závazku, který jsme vzali na sebe svým přivtělením ke Kristovu kněžství.

Toto nezrušitelné znamení je v nás docela jinak nežli milost. Milost jest jakýmsi tvarem, který má duši za svůj podmět. Proto se může měniti s duší, to jest, může se ztratiti. Nezrušitelným ale znamením kněžství byli jsme připojeni ke své hlavě, k hlavě kněžství, ke Kristu samému, jakožto jeho nástrojová moc.

Věčně ale trvá moc první příčiny, věčně trvá kněžství Kristovo a proto také trvá na věky i kněžství naše. Právě pro dokonalost plnosti kněžství Kristova. Tak volá Kristus svoje kněze kdykoliv. Jedny volá ke své zvláštní službě v květu mládí, pro jiné má zvláštní úkoly, když jsou již vyvrálí, někteří přísluhují věrně od mládí kněžského až do stáří. Proto jak krásný a dokonalý obraz kněžství jest obraz kněze, který takřka klesne u oltáře, jenž byl věrným nástrojem, vždycky pohotovým, vždycky poslušným nástrojem kněžství Páně, jenž nebral věřícím a Církvi ničeho ze svých sil a služeb, který nesloužil ani vědě, snad ani lidumilství, který ale miloval lidi nejvíce, protože jim přísluhoval tím, čeho nejvíc potřebují, totiž svatým ovocem Kristovým.

Protože je kněz nástrojem hlavní příčiny, kněžství Kristova, proto jsou jeho kněžské úkony vždycky samy o sobě cenné a svaté. Plyne z toho ovšem povinnost osobní svatosti pro spojení s takovou svatostí v tak svatém úkonu, ale jestliže plyne z toho pro kněze strašný hřích, jestliže jeho život nesouhlasí se svatostí, ke které je přičleněna a kterou rozdává, zároveň je to jakousi útěchou, že ani nejšpatnější kněz nemůže znehodnotiti posvátné úkony. Proto nemusí katolík tolik vzhlížeti po svatých kněžích, protože jeden jest Velekněz, který je svatost sama, Ježíš Kristus. Jeho milosti a svatost, kterou rozdává svými nástroji, jest svatostí a milostí jeho, první a hlavní, svaté, na věky a vždycky a ve všem svaté Příčiny.

Toto nezrušitelné znamení zůstane na věky, protože na věky zůstane ovoce kněžství Kristova, jeho vykoupení. Jenom pro ně bylo kněžství. Proto na věky trvá. V dobrých k oslavě, protože všichni svatí budou viděti stále ty, kterými procházely i jejich milosti, v zavrže-

ných bude ono znamení k hanbě, že ten, který jiné posvěcoval, sám při tom sloužil lži a smrti a peklu.

P- Silv. M. Braito.

EROS

Jsou vidiny, jichž nelze zachytiti. Jsou sny, jichž nelze uskutečniti. Můžeme docela dobře chápati pokušení lidí, kteří opustili skutečnost, aby se oddali snům. Není sen také skutečností? Lidé jsou zbláznění do skutečnosti. Nuže, řekněme jim, co je skutečnost. Sen je pravá skutečnost, poněvadž je to skutečnost dokonalá, skutečnost jakéhokoliv nedostatku zbavená. Sen je nadskutečnost, proti níž skutečnost je směsí tmy a světla.

Pascal nás ujišťuje, že nikdy nemilujeme osoby, nýbrž jen vlastnosti. Vlastnosti pomíjejí, osoba trvá. Porušení vlastností je smrtí lásky. Vlastnosti jsou skutečnost. A skutečnost jest jen povrch. Láska ke skutečnosti nemá hloubky ni síly. Je mrtva. A proto je třeba zastříti ji flórem a uroniti nad ní několik pozemských slz. *In hac lacrimarum valle.*

Skutečnost očí, skutečnost úsměvu, skutečnost vlasové vlny, skutečnost štíhlosti, skutečnost bílých rukou. Jsi mrtva.

Přebrodíme-li se tímto močálem, vystoupíme-li ze stínu smrti na protější břeh, kde svítá, rci, Pane, zda najdeme, co neumírá?

K čemu bychom bloudili těmito tmami, k čemu by byla všechna napětí citu, k čemu všechny vzdechy a všechna chvění srdce, kdyby to, co nás dojíká v tváři země, bylo klamem?

Naše lásky jsou anticipací neporušenosti uprostřed skutečnosti porušitelné. A tato anticipace sluje eros.

Erosem se obyčejně míní vcítění duše v duši a sjednocení duše s duší, zanícené odleskem duchového krásna ve zjevu tělesném. Ne samo

tělo zažihá plamen erosu, nýbrž tělo zřené jako výraz duše. Eros je láska ke krásnu. Eros je tuchou duchovna v rytmu a tvaru tělesnosti. Eros spojuje osoby téhož věku i různého věku, téhož pohlaví i různého pohlaví. Niterné chvění, úcta k tomu, co převyšuje zjev, hluboký ostych, stud z pocitu vlastní ubohosti — toť známky erosu.

Vcítění je zřídlem erosu. Z něho se prýští porozumění a konečně chápací sympatie. A to vše se zakládá na polaritě duševních útvarů, z nichž jeden druhého potřebuje jako doplňku. V každé povaze se snoubí prvek duševně-mužný a duševně-ženský. Nikdo nemá povahu výlučně mužskou a nikdo výlučně ženskou. Povahou jsme všichni androgynní. Polarita pak vzniká z různého poměru obojího prvku.

Eros jest promítání niterné záře na plochu skutečnosti. Ve všech svých podobách čerpá eros svoji sílu spíše z vlastního života duše než ze života osoby, ke které se upíná. To se nepraví, aby se eros znehodnocoval. Je-li eros, jak praví Weininger, hrdinským pokusem vytvořiti hodnoty tam, kde hodnot není, chápeme, že právě eros je vlastním základem všech tvůrčích funkcí ducha.

Eros není epifenomen sexu. V totalitě duše jest obojí stránka — ideálně-erotická i smyslově-sexuální — stejně původní. Eros i sexus jsou v podstatě jedna a táž věc, prožívaná dvojím způsobem. Eros není úkonem sexu. Sexus není úkonem erosu. Eros i sexus jdou vlastními cestami. Spojují se ovšem na vrcholech lidské lásky. Metafysicky mluveno: smysl tělesného pudu pohlavního se odhaluje teprve erosem. Přesto však eros neslouží sexu ve vlastním významu slova a nemůže býti vykládán jako pouhé zrcadlení sexu. Cílem sexu je konečně spojení mužského semene a ženského

vajíčka. Tvrditi, že vlnění citu, bouře mládí, vášně a romantika, poesie a vytržení jsou jen prostředky k tomuto cíli, je nesmyslné. Nebylo by možno dosáti toho cíle prostěji a s menším takřka nákladem?

Sexus slouží životu. Eros slouží snu. Sexus směřuje ke skutečnosti. Eros směřuje k nadskutečnosti.

Proč se eros zaněcuje právě krásou tělesnou?

Čteme u Catherové: Otec Hector byl syn vážené rodiny z Aix-en-Provence; jeho dobrá výchova a pěkný zevnějšek nepřicházely u jeho indiánských farníků nikterak nazmar. Divoši, vždy popuzeni pokorou a ostýchavostí, věřili, že je člověk právě takový, jak vypadá. (Willa Catherová, Stíny na úskalí, Fr. Borový, Praha 1933, str. 136.)

Ty naivní duše chápou tělo jako symbol. To chápání je východiskem erosu. Jest ovšem primitivní: ale právě proto jest v něm něco správného. Bylo by správné, kdyby v krásném těle byla krásná duše. Tak to cítí primitiv.

V tom pocitu jest ohlas původní intence Tvůrcovy. Eros ve svém zrodu je vzpomínkou na ztracený ráj. Mezi duší a tělem byl původně naprostý soulad. Říká-li Stanley Hall, že v duševním vývoji jedince jsou jakoby ve zkratce uloženy duševní dějiny lidstva, chceme té teorii přiznati určitou platnost pro výklad erosu, i když jinak tato duševní „archeologie“ se jeví jako upřílišení zákonů biogenetických.

K nejbolestnějším zkušenostem lidského života náleží poznání, že krása tělesná není vždy výrazem duše čisté a krásné. A nejhorší je, že zklamaný není si vědom, že by se byl mýlil v úsudku o milované bytosti, nýbrž má pocit, že příroda ho hrubě podvedla.

Tragika erosu jest ozvěnou prvotní viny.

Podstatou viny té bylo odmítnutí Boha, pohrdnutí nadpřirozeným životem. Člověk chtěl být člověkem pouze přirozeným. A trestem byla ztráta Boha, nahota, stud, pot, smrt a prach. Rozpor mezi člověkem a Bohem způsobil nakonec rozpor mezi tělem a duší. Člověk se přestal podobati Bohu. A tělo se přestalo podobati duši. Tragedie prvotního hříchu jest v tom, že člověk není obrazem Božím. A tragedie erosu je v tom, že tělo není obrazem duše.

Eros však není jen vzpomínkou, jest i hledáním. To, co bylo, mělo býti. Eros je víra, že v krásném těle přebývá krásná duše. Eros tuší, že člověk je vyvolen, aby byl příbytkem něčeho velikého a krásného. Tuší, že tělo je chrám, který jest určen k přebývání Tří Osob. Eros hledá Boha. Přesněji: eros hledá obraz Boží, otisk Boží podstaty v duši. Neboť jak učí Otcové řečtí, Bůh přebýváje v duši, vtiskuje se do ní jako kadlub, jako razítko či pečetidlo. Milujeme-li Boha, máme podle výroku svatého Cyrila Alexandrijského v duši otisk Ducha svatého (to hagio pneumatī sfragizomenoi). A tento otisk či obraz je podmíněn a trvá přítomností Boží, neboť duše je jako voda, která podržuje vtisknutý obraz jen pokud kadlub je na ni přiložen. (Paul Galtier, *L'habitation en nous des Trois Personnes, Le fait-Le mode*. G. Beauchesne, Paris 1928, p. 221—222.)

Eros není modlitbou. Rozdíl je v tom, že modlitba uchopuje Boha přímo a neprostředně, eros nepřímou a prostředně. Modlitba Boha jmenuje, eros ho nejmenuje. **Dominik Pecka.**

VĚŘÍCÍ

Syn Boží prohlásil, že věřícímu je všechno možné; i takové nemožnosti, jako okamžité

posunutí hory do moře. Víra má býti rozhodující silou v křesťanském životě. A to první rozhodující silou, dokonce smíme říci, že silou nejhlavnější pro rozvoj křesťanského života. I to lze vyrozuměti ze slov Spasitelových, když jako první požadavek při svém prvním vystoupení pravil (Markovo evangelium, I, 15): „Změňte svou mysl a věřte evangelium“, ač ještě neřekl, co to evangelium bude obsahovati. Víra má u křesťana rozhodovati, bude-li míti dosti síly k obrácení, ke zjinačení svého života, k ovládnání života duchem, k držení Boha jako své největší životní hodnoty, aby přes nejtěžší oběti zůstával pravým dítkem Božím.

Mohlo by se to zdáti paradoxem, a ve skutečnosti je to největší záhada křesťanského života, protože se tu projevuje jakési stvoření z ničeho. Víra totiž, která svou povahou je „nástin nezjevných“, nástin tajemství neproniknutelných světlu lidského rozumu — ta se má stati světlem vedoucím ke skutečnému životu s Bohem. Vidíme totiž až příliš zřetelně zdánlivou nemohoucnost víry. Vidíme lidi, kteří velmi ochotně věří, ale zůstávají ležeti velmi hluboko pod křesťanským životem.

Rozum sám nevidí východiska; theologie by mohla vysvětlovati slova Páně, že přijde s Otcem a zjeví se tomu, kdo jej miluje, ale málo by pomohla, protože by nemohla ukázati na východisko ze záhady — kdyby nebylo svatých. Člověk by si nevěděl, co počítí se svou věrou, víra by ztratila své kouzlo. Víme, že to můžeme říci o velmi mnohých duších bez „by“. Kdyby nebylo svatých v jejich užívání víry, a kde není znalosti a následování jejich života ve víře a práce jejich víry.

Svatí ve svém využití víry jsou důkazem i zjevením zároveň. Důkazem, že víra se svou „temnotou“ je zdrojem světla pro duši; zjevením, jak se víra stane světlem.

Světcům se jejich přesvědčení o pravdivosti a významové hloubce rozumem neproniknutelných pravd stalo světlem takovým způsobem, že se odborně mluví o „světlech“ čili osvěceních jejich duše. O tajemstvích víry mluvili bez vzdělání hlouběji nežli nejučenější odborníci theologičtí; světlo se stupňovalo s božsky stupňovanou plánovitostí až k takovým výškám pravdy, že duch člověka nemá na vyjádření jich vůbec pojmů a pomůcek. Saudreau dává svatým jméno obrů víry. Nejsou to však obři pohádkoví, nýbrž skuteční, na vrcholcích cesty dokazující a zvoucí, na začátcích cesty učitelé vedoucí. Neboť oni rostli, aby naučili růsti nás, bychom vyrostli tak, jak chce Bůh. Ale každý. Proto každý musí nastoupiti začáteční cestu, kterou oni šli.

Svatý Jan od Kříže přirovnává lidskou duši hlubokým jeskyním nebo bezedným propastem v jejích schopnostech a možnostech vůči Boží pravdě. Pěstovaná víra vyplňuje tyto propasti a tyto jeskyně světlem, divy poznání a božského štěstí.

Začátky pěstování víry u svatých šly trojí cestou, která je pro nás zmíněným zjevením.

V páté strofě své Duchovní písně líčí svatý Jan od Kříže výchovu ve víře. Duše se učí hledati Boha ve stvořených věcech. Hledá ve stvoření stopy Boží a známky jeho působnosti. Nalezne tam velikou hojnost Božích vlastností a krás, jež ji potěší. Duše málo svatá vidí dokonalosti stvoření, aniž by je spojovala s Bohem ve svých myšlenkách; ale rozjímavá duše dojde snadno tímto způsobem hledání k tomu, že ve všem, co jest, pozná ruku i srdce Boží. Podrobněji mluví svatá Anděla z Foligno: „Vidím, že Bůh jest přítomen v každém tvoru, ve všem, co jest; v ďáblu i v dobrém andělu, v pekle i v ráji, ve vraždě i v nejkrásnějším dobrém skutku; ve všem, co jest ja-

kýmkoli způsobem, ve věci nejušlechtilější i ve věci nejhanebnější. Tento způsob hledati Boha se mi stal návykem a vynesl mi množství Božích darů. Čím více duše vidí Boha takovým způsobem, tím se stává pokornější, tím se stává vážnější, moudřejší, tím větší radost a útěcha ji naplní."

Tak pěstovaná víra vedla k uvědomění dobroty Boží, tedy krásy Boží a tak vedla k činnosti lásku. A protože láska je dychtivá poznání milovaného, učinili svatí druhý krok, nebo nastoupili druhý díl cesty své víry. Svatý Pavel napsal, že se dobrotivost Boha zjevila v Ježíši Kristu. K Ježíši Kristu Ukřižovanému vedli svatí svou víru. Nořili se do věrou předkládaných tajemství vykoupení lidské duše. Neúnavně nenasytně rozbírali všechna slova evangelia o strádání života Ježíše Krista, o jeho obětech, o jeho pokořování, o jeho životě a smrti ve všech jednotlivostech. Z těch rozjímání jako by jim zůstala na duši stopa krve Páně, jeho svatých ran a jeho únav. Sv. Anděla z Foligno tu mluví za všechny a stejně se všemi ostatními, kteří promluvili: „Vidím Pána na kříži; on mne vyzývá, bych prohlížela jeho rány; ukazuje mi podrobnosti všeho, co pro mne konal a trpěl. Pak mi řekne: Podívej se dobře! Dovedla bys něco takového vykonati? Nalézáš na mně něco, co by nebylo láska?"

Třetí krok na cestě víry svatých jest srovnávání sebe s Bohem. Jest prohlubování vědomí rozdílu mezi Bohem a člověkem. Dobrota a láska Boží září již nebesky krásným leskem. Duše vidí a pozoruje velikost osobnosti, ctnosti, svatosti, oběti vtěleného Syna Božího: vidí, že to všechno chce a musí míti poměr k lidské duši, to jest, poměr k jejich vlastní duši, a to poměr ve smyslu podobnosti. Musí se tu ve velmi přísném osvětlení ukázati chudoba, ošklibost, nehodnost, malost a hříšnost lidské du-

še, když vejde na tento úsek výchovy ve víře.

Na to myslil božský Spasitel, když napomínal apoštoly, aby po všech úspěších apoštolské práce se považovali za sluhy neužitečné. Odtud také pochopíme správně, proč ve zdánlivých nadsázkách a zbožných nepravdách mluvili svatí o své nehodnosti, neužitečnosti, hříšnosti, ač konali divy svatosti; proč na příklad svatý Dominik nemohl kleknouti pod kříž, aniž by se nedal do pláče, protože kříž byl jeho „knihou, která mu praví, co přijal a kolik vydal a co vydal“; nebo svatý farář arský, jenž chtěl „opustiti svůj pastýřský úřad a jiti oplakávali svůj ubohý život a činiti pokání za své hříchy“. Tím pak byla dána podmínka bohatého vlivu shůry, o níž jest napsáno: „Pokorným dává milost.“

Snad se musí ozvati otázka, jak je to možné, že se pěstování nejasné víry stalo pramenem světla. Není jiné odpovědi, než že u Boha není nic nemožného, a že svatí jsou důkazem, že je to skutečnost. A před skutečností přestávají otázky po možnosti. Nastává příkaz, činiti podobně. Účinek se dostaví vždycky, i když začíná tak pěstovati víru rozum dětsky nevyspělý. Blahoslavená dominikánka Markéta Uherská je toho jedním dokladem mezi svatými, ač ne jediným. Když čtyřletá v klášteře po prvé uviděla kříž a když jí stručně a dětsky řekli význam kříže, „naráz se jí otevřelo poznání tajemství kříže a s neúprosnou důsledností čisté a vřelé duše šla pak až do posledních následků a požadavků toho tajemství; nemohla pochopili, jak se někdo v pátek může smát a jak může někdo plakati k vůli jinému než k vůli utrpení Páně“.

Tak se děje každému ucedníku všemohoucího Stvořitele všeho, každému v jiném stupni, ale každému, kdo nastoupí za svatými cestu jejich výchovy v pěstování víry. P. E. Soukup O. P.

KRISTUS V CÍRKEVNÍM ROCE

V. Slovo věčného Otce.

Pozemský život Kristův je dokonán. Zjevil se lidstvu jako jeden z nás a zjevil svou moc a slávu božskou, vykonal své poslání, pro které přišel, a proto zase odchází, vrací se odkud přišel: do lůna Otcova. A Církev svatá, když nám ukázala Krista v jeho lidském zrození, když nám dala za vzor jeho skrytý život, když odzpívala píseň smutku nad jeho bolestí, kterou na se vzal pro naše hříchy, vypravuje nám o jeho návratu k Otci, odkud nám seslal Ducha svatého, jak byl slíbil, a zve nás svátkem nejvyšší Trojice, abychom se zahleděli do jeho života u Otce, kam ho máme následovati, jako ho následujeme zde na zemi.

Už na svátek Nanebevstoupení Páně vzhlíží toužebně Církev za Kristem a ve svých modlitbách se povznáší k němu tam, kde je jen radost a štěstí bez konce. Popřej nám, Bože, volá mešní orace, abychom myslí přebývali v nebesích, kteří věříme, že dnešního dne náš Vykupitel vystoupil na nebesa. Tato touha po Kristu, touha jít za ním se stupňuje, až vyvrcholí svátkem Největější Trojice, jenž shrnuje v sobě úctu všech tří Osob, ale shrnuje také naděje všech duší, vykoupených Kristem, že jim bude možno alespoň poněkud nahlédnout vnitřním okem duše tam, kde přebývá Kristus na pravici Otce.

Tím nás Církev uvádí až na práh božství, dává nám nahlédnout do tajemství života Božího, pokud nám jej zjevení odhalilo. Tam od věčnosti, kdy ještě nezářilo stvořené světlo na zemi, plodí Bůh svého soupodstatného Syna, jemuž sdílí svou přirozenost, své vlastní dokonalosti, svou blaženost, svůj život, protože ploditi znamená dávatí bytí a život. Tam, v ja-

su nebes praví mu od věčnosti: Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe. Bůh má jen jediného přirozeného syna: Jednorozeného. Je jediný, protože má s Otcem jedinou nerozdělitelnou přirozenost božskou a oba, třebaže jsou od sebe rozlišeni osobními vlastnostmi, jsou spojeni mocným a podstatným poutem lásky, z něhož vychází ona třetí Osoba, kterou zjevení nazývá tajemným jménem Duch svatý.

Takové je několika slovy tajemství života Božího, pokud nám je dává poznati zjevení. Můžeme o něm mluvit mnoho, protože jeho bohatství je nevyčerpatelné, ale nemůžeme říci více: je to poznání a láska, plození a vycházení, blaženost a štěstí, pro něž nemáme pojmu, protože naše řeč dovede vyjádřit jen konečné, stvořené.

Církev nám předvádí Krista jako Slovo věčného Otce, jako výraz jeho moudrosti. Snad jen proto, abychom na něho pohlíželi? — Nikoliv. Má na mysli Krista vždy jako vzor, za nímž máme kráčet, který máme následovat. Tedy i Krista jako Syna Božího, Slovo, zplazené nebeským Otcem? — Ano.

A předně v jeho životě. Božské synovství Kristovo je typem, je obrazem, vzorem našeho synovství adoptivního, jehož se nám dostává milostí posvěcující. Jeho postavení, jakožto syna Božího, je vzorem stavu, do něhož vcházíme milostí, která z nás činí milované děti Boží. Kristus je synem Božím svým věčným zrozením, svou přirozeností, my máme být syny Božími přijatými, prostřednictvím milostí posvěcující, ale právě tak skutečně jako on. Kristus i jako člověk má toto přirozené synovství Boží, které vychází z jeho spojení s Osobou Slova, a má také milost posvěcující v její plnosti. A právě z této plnosti se dostává i nám v hojnosti menší nebo větší, ale v podstatě máme tutéž milost, která plní lidskou

duši Ježíše Krista. Svatý Tomáš často zdůrazňuje, že naše synovství Boží je jakýmsi obrazem věčného synovství druhé božské Osoby (I. 22. 3.).

„Buďte tedy následovníky Boha jakožto jeho milé dítky,” píše svatý Pavel. (Efes. V. 1.) A svatý Tomáš, vykládaje tento list Apoštola praví: „Je to nutné, třebaže nesnadné ... Nikdy však nedosáhne lidská přirozenost své dokonalosti, leč ve spojení s Bohem ... Musíme jej tedy následovat, pokud je nám to možno, protože *synu náleží napodobovati Otce.*” Máme tedy následovat, napodobovat Boha jako jeho dítky a i zde je nám vzorem Ježíš. Jeho poměr, jeho vztahy k nebeskému Otci jsou nejdokonalejší jaké si můžeme představit. Máme proto v něm vzor nejlepší, jehož dokonalosti nikdy nedosáhneme. Je však naší povinností, abychom se den ze dne k němu víc a více blížili. Naše intimní, upřímné vztahy k nebeskému Otci musí vzrůstat tak, jako musí vzrůstat posvěcující milost v nás, která je jejich základem, ze které vychází naše podobnost s Ježíšem Kristem, bez níž nás nebeský Otec neuzná za své. Všechno, cokoliv konáme bez této milosti, nemá pro nás ceny pro věčnou blaženost, protože to nekonáme jako synové. A nesmíme nikdy zapomenout, že nebudeme jednou spoludědici Kristovými, nebudeme-li jeho bratry posvěcující milostí.

Kristus je naším vzorem i ve skutcích. Je jisté, že pouhý rozum jen velmi nedokonale poznává Boha. A proto Bůh, jenž chtěl být námi poznán, zjevuje se nám ve svém Synu, odhaluje nám svou vnitřní krásu v životě vtěleného Slova. Jako by nám pravil nebeský Otec: Pohleďte na mého milého Syna a jděte za ním; jeho cesta vede ke mně. Jděte k jeho člověčenství, chcete-li dojiti k mému božství.

Všimněme si jen jedné ctnosti, kterou sám

nejvíce doporučoval a která nám jej zjevuje zase především jako dobrého Syna. Je to láska k Otci. Víme, jak nám evangelia stále zdůrazňují, že Srdce Ježíšovo bylo jediným ohniskem lásky. Jeho láska se nedá změřit lidskými pojmy. Celý jeho život je obsažen v těchto slovech: Hledám pouze to, co se líbí mému Otci..

Všimněme si na okamžik těchto slov, dávají nám poněkud nahlédnouti v tajemství nekoněčné lásky Kristovy k nebeskému Otci. Je to předně láska, která pojí od věčnosti Otce a Syna v životě nejsvětější Trojice a z ní vychází třetí božská Osoba Duch svatý. Láska Syna, jenž jest soupodstatný s Otcem. A je to také láska Krista jako člověka. Je ovšem tato nevýslovná láska, tato něžnost Kristovy duše nutným výsledkem jeho hypostatického spojení s Osobou Slova. Syn náleží zcela Otci: vztah k Otci náleží k podstatě syna. Proto svaté člověčenství, které bylo tak úzce spojeno s božstvím, bylo abych tak řekl strženo v tento božský proud. Tím, že se člověčenství stalo vtělením pravým člověčenstvím Syna Božího, náleželo zcela Otci. Je nám proto samozřejmé, že základní myšlenkou Kristovou bylo: Žiji pro Otce, miluji Otce. Ježíš plní všechnu vůli Otcovu, protože ho miluje. Prvním jeho úkonem, když přichází na tento svět, je úkon lásky k Otci: Otče, přicházím, abych plnil tvou vůli. Mohli bychom říci, že celý život Kristův není nic jiného než rozvoj tohoto prvního úkonu lásky. Opakuje stále za všech okolností, že proto přišel na svět, aby konal vůli Otce. A když se blíží poslední okamžik jeho pozemského života, opakuje znovu svým učedníkům, že podstupuje hroznou smrt kříže jen proto, aby viděl svět, že miluje Otce. Umírá za nás, protože nás miluje, ale zůstává neméně pravdou, že Kristus dal svůj život za nás předně z lásky ke svému Otci.

Toť obraz Krista, Slova věčného Otce, jak nám jej ukazuje Církev a zve k jeho následování. Na svátek Nej světě jší Trojice čteme v breviáři slova sv. Fulgence, která nám skýtají pohled na tajemství tří Osob v jednotě přirozenosti. „Pravý Bůh v Osobách je trojice, v jedné přirozenosti je jeden. Touto jednotou přirozenosti celý Otec je v Synu a Duchu sv. a celý Duch sv. v Otcí a Synu. Žádný z nich není mimo některého z nich, protože nikdo jiného nepředchází věčností ani nepřevyšuje velikostí..." Tajemství neproniknutelné naším slabým lidským rozumem. Ale i ono nám praví, že jen v jednotě s Bohem, ve spojení s Bohem můžeme hledat svou blaženost. Naše jednota ovšem nevychází z jednoty přirozenosti, jako v tajemství nejsv. Trojice, nýbrž z milosti, která nám dává účast na přirozenosti Boží a takto připodobňuje Bohu. Čím větší bude naše láska, tím větší bude i naše podobnost s Kristem a tím i užší naše spojení s Bohem, které je cílem našeho života jak přítomného, tak budoucího. P. Reginald M. Dacík O. P.

S A G E R D O S   E T   V I C T I M A

Jako sv. Terezie snaží se Giloteaux především působiti radost Bohu: „Jaký jest cíl života? Žádný jiný než činiti radost Bohu!" „Toliko jedno jest potřebné: Plniti jeho svatou vůli, abychom se mu líbili. Vše ostatní je iluse ... Pomoz mi, Bože, uvarovati se každého klamu!"

Byl si dobře vědom, že k svatosti nestačí růžový parfum nebeských citů a esthétská záliba v projevech zbožnosti bez opravdového, perného, neústupného snažení. Proto si poznamenává ve svých zápiscích rovnici: Dokonalost rovná se vůli! Tolik budu dokonalý, kolik budu

chtíti! Neskládá těmi slovy naději v sebe, nýbrž zdůrazňuje jen nutnost spolupráce s milostí!

Jest rozhodnut nezůstatí ve svém zápolení o nejvyšší hodnoty duše na půl cestě a nespokojiti se s polovičatostí: Vypisuje si ze svatého Ambrože slova: „Ctnost kněze nesnese prostřednosti!“

Je odhodlán stůj co stůj žiti nadpřirozeně a tak vítěziti nad člověkem starým a svolávati požehnání na svou kněžskou práci: „Nadpřirozeno je plná skutečnost. Ať chceme nebo nechceme, musíme podle něho zaříditi svůj život. V té míře jsme kněžími, jak žijeme z nadpřirozena. Musíme nahromaditi v sobě množství milostí, abychom jimi jiné posvěcovali.“

Aby ukojil svou touhu po svatosti, zavazuje se slibem, k němuž se odhodlali jen nemnozí světci, že totiž bude konati vždy to, co uzná za dokonalejší. Tento slib je mu náhradou za řeholní sliby chudoby, čistoty a poslušnosti. Dobře předvídá obtíže, jež může takový slib zaviniti; proto jej přesně vymezuje, aby nebyl vydán na pospas úzkostlivosti. Jeho snaha o svatost je velmi obezřetná, proto si stanoví předsevzetí: „1. Ve svém duchovním životě chci míti vždy jasno... 2. Chci se varovati všeho přepínání... 3. Chci růsti v lásce Boží.“

Měl před očima jasně vytčený cíl duchovního života: Radostnou účinnou lásku k Bohu a opravdovou lásku k bližnímu. — Za tímto cílem vytrvale kráčel.

Příležitost k lásce Boží nehledal v neobyčejnostech, nýbrž v rámci svých drobných starostí a denních příhod: „Pro většinu duší záleží celý křesťanský život v tom, že velkomyšlně konají nepatrné věci denního života. Dokonalost nezáleží v zázracích nebo velikých sebezapřeních. Záleží ve srovnalosti s vůlí Bo-

ží." Před smrtí praví: „Svatost záleží v bezmezném odevzdání se člověka Bohu!" Usiluje o to, aby nabyl smýšlení a chtění a „cítění" Božího. Po jedné svaté zpovědi si zapisuje: Já nesmím zůstatí již já jako dosud, od nynějška se musím stati Jím."

Svou lásku a touhu po Bohu dílem utišoval, dílem ještě více rozněcoval před svatostánkem. Již v semináři píše, že se cítí jako v nebi, když dlí před velebnou Svátostí: „Nikde nemáme lepší předchuť nebe jako před svatostánkem."

Svátostný Spasitel je ohniskem jeho tužeb, je osou jeho myšlenek, je středem jeho života. Dává si otázku: „Učinil jsem Eucharistii středem svého života? Či jsem se pošetile snažil vyplnití svůj život pracemi a podniky, přátelstvími a roztržitostmi?"

Modlitbu před svatostánkem považoval za nej důležitější zaměstnání kněze: „Hovor s naším Spasitelem je pro kněze nepoměrně důležitější než učitelovo vyučování pro žáka, než audience u krále pro poddané, než přání vládcovo pro ministra. Kněz je zástupcem a poslancem Ježíšovým; i musí se svým Pánem projednávatí záležitosti svého úřadu!"

I na něho doléhá lidská slabost, jež ráda utíká z místa nebeského soustředění do roztržitostí světa. Proto zdůrazňuje, že je třeba u Ježíše pobytí déle, máme-li okusití ovoce této návštěvy.

Jeho ideálem je pokorná touha po svátosti lásky, stále uklidňovaná a stále znovu probouzená, věčné „Domine, non sum dignus (Pane, nejsem hoden!)"

Ježíš jest náplní jeho velikého kněžského srdce: „Jen pro Ježíše je stvořeno srdce kněžské. Jen Ježíš může a musí mu postačiti. Šťastný ten kněz, jehož útěchou je vésti život skrytý v eucharistickém Bohu ..."

Láska k Bohu jej pudila a spolu uschopňovala k účinné lásce k bližním. Dávala mu posvěcení a sílu apoštola: „Čím více vlastníme Ježíše, tím více jej můžeme sdílet jiným," praví sám. Jinde se modlí: „Není mi možná milovati tebe, ó Bože, a nenamáhati se zároveň, abych ti dobyl mnoho duší. Učiň mne svým apoštolem, Pane! Toužím především po této milosti a vyprošuji si ji od tebe!"

Jeho překypující láska zapomíná takřka na své blaho a stravuje se zcela pro dobro bližních: „Srdce kněžské není již téměř srdcem lidským, je to srdce Boží. Kněz nenáleží již sám sobě!"

Jeho láska k duším přináší v oběť vlastní já: „Milovati znamená sebe odevzdati, sebe zapomínati, sebe v oběť přináseti!" Proto nehledá v pastorační činnosti sebe, proto je spokojen, pozbývá-li kdo k němu důvěru ve zpovědnici a jde k jinému. Povzbuzuje se v takovém případě k zapění „Te Deum".

Ve styku s dušemi je velmi jemný a šetrný. Nežádá, aby se ony přizpůsobovaly jemu, nýbrž sám se hledí ve všem přizpůsobiti jim. Píše si poznámku: „Milovati někoho, znamená horlivě a taktně pracovati, abychom jej přivedli blíže Bohu!" Pro své bolesti nehledá soucitu, pro cizí utrpení má však cítění matky: „Skrývejme své starosti a bolesti; při svých utrpeních buďme plni něžné pozornosti pro druhé. Může býti krásnější štěstí, než býti šťasten pro štěstí jiných?" — „Jsem rozhodnut býti ke druhým dobrý, vždycky dobrý, až nadmíru dobrý, ke všem dobrý!"

Z ryzí lásky odhodlává se k heroickému úkolu a obětuje všechny odpustky, jež získá, duším v očištění. Ke konci života je naplněn radostí pro tuto oběť a píše: „Všeho jsem se vzdal: svých mohutností, své činnosti, svého života. Nejsvětější Panně, kterou co nejněžněji milu-

ji, svěřil jsem všechny své smírné skutky a k tomu všechny přímluvy, jež se budou za mne konati po smrti... Ano, všechno jsem od sebe vzdálil... Proto jsem tak šťasten ..."

Láska k Bohu a láska k bližnímu může nabýti tisícerych forem podle okolností, v nichž se má uplatnit. Leopoldu Giloteauxovi vykazala Prozřetelnost způsob, jenž v praktickém životě dochází vždy příliš málo uznání a jenž je přece duší a jádrem všeho pravého milování v řádu nadpřirozeném. Giloteaux se modlí a trpí. Modlitba a utrpení jsou mu prostředkem a důkazem lásky k Bohu, jsou jeho nástrojem v lopotné práci pro duše.

Poznáváje osobní nedostatečnost, když běží o dobývání vrcholů lidského snažení, skládal svou důvěru v Boha a modlil se.

Ví, že modlitba je velmoc, která dobývá každého vítězství: „Ať si ďábel štěká; na žádné duši, jež se modlí, nemůže si nic osobovati!" — „Nejistota naší věčné spásy a neomylná účinnost modlitby, tyto dvě pravdy těsně spolu souvisejí: druhá ubírá prvně hrůzného a skličujícího dojmu!"

Modlitbě vykazoval ve svém denním pořádku vždy místo první a tvrdil, že odkládání modlitby na místo druhé může způsobiti úplné zanedbávání úkonů zbožnosti. Když se někteří kněží vymlouvali, že pro množství prací nemohou se dlouho modliti, mínil, že právě velký nával práce je důvodem delší modlitby, ježto modlitba usnadní a zúrodní každou námahu. Oblíbil si výrok svatého Jana z Kříže: „Modlitba má trvati každý den čtyřadvacet hodin. K tomu je potřebí jen při všech svých úkonech obrátiti srdce a mysl na Boha, uchýliti se do samoty svého srdce a tam odpočívati v Bohu."

(Příště dokončení.)

S. Fabík.

ADORACE BLAHO SLAVENÉHO KARLA SPINOLY

Mezi nemnohými písemnými památkami po blahoslaveném Karlu Spinolovi, mučedníku japonském, dochovala se též jeho dvojdílná latinská adorace, které denně užíval a kterou si složil sám už v noviciáte, tedy mezi svým dvacátým a dvaadvacátým rokem. První část jest vytvořena přísně v duchu Tovaryšstva Ježíšova a zní:

Klaním se tobě, svatá Trojice, Otče, Synu a Duchu svatý, můj Bože a mé všecko. Děkuji ti za stvoření, za vykoupení, za zachování, za přesvaté svátosti, za povolání do tohoto Tovaryšstva a za všechna nesčíslná dobrodiní, mně i celému světu prokazovaná. Hle, Pane můj, sebe celého se vším, co jest ve mně i mimo mne, s myšlenkami, slovy a pracemi tohoto dne i celého života svého, ponořeného do přesvaté krve tvého Syna, pro tvou lásku a slávu a pro spásu bližních tobě obětuji a zasvěcuji. Zbav mě všeho, cokoliv se ti ve mně nelíbí, a dej mi vše, co se ti líbí. Řiď mě a užívej mne zcela podle své libosti; učíš pro blahoslavený život svaté Panny, abych tě nikdy neurazil, ale vždy plnil tvou vůli. Uděl mi dokonalost v duchu Tovaryšstva Ježíšova, aby radost moje byla úplná; naplň mě duchovním veselím, abych tebe vždy a ve všem nalézal a posléze ve cti mučednické k tobě přijíti si zasloužil. Amen.

V této části mimo všeobecný vliv ducha Tovaryšstva lze postřehnouti ještě dvě zvláštnosti osobní. Místo, kde se dovolává svaté Panny, zní v latinském originále takto: *da per viscera Beatae Virginis, ut nunquam te offendam, sed semper faciam tuam voluntatem. Toto místo velmi připomíná modlitbu blahosloveného Ber-*

nardina Realina, kterou lze nalézt v Tannerově díle Societas Jesu, a která zní: Pro své svaté panenství, přesvatá Panno Maria, očisti tělo mé! — Karel Spinola již v prvním roce noviciátu, asi někdy počátkem roku 1585, přišel do Lecce, kde blahoslavený Bernardino se stal jeho duchovním rádcem. Jest tedy spojitost tohoto místa modlitby u obou blahoslavenců více než pravděpodobná. Druhou zvláštností jest závěr adorace: abych posléze ve cti mučednické (per Martyrii palmám) k tobě přijíti si zasloužil. Tato touha byla vlastní a snad jedinou pohnutkou, která Karla Spinolu přivedla na práh noviciátu, s touto touhou se svěřil i blahoslavenému Bernardinovi, který mu poručil, aby ji vypsál ve zvláštní žádosti představeným Tovaryšstva a sám tuto jeho žádost prozkoumal a posléze doporučil. Lze tedy i tu předpokládati vliv blahoslaveného Bernardina na to, že tato prosba se octla v závěru adorace jako její vyvrcholení, a že tedy tato adorace vznikla v Lecce v roce 1585.

Druhá část, která jest vlastně samostatná, má ráz poněkud jiný. Jest o něco kratší, též latinská, a v českém překladu zní asi takto:

Rač, nejdobrotivější Ježíši, pro toto svaté jméno své býti mi Ježíšem a dáti mi ducha Tovaryšstva Ježíšova. Vštěp, prosím, do srdce mého toto milování hodné jméno své, abych jeho sladkostí se opájel a láskou k němu tak hořel, abych umřel v tobě. Ježíši můj nejsladší, Ježíši můj nejlíbeznější, Ježíši můj nejmilovanější, volaje stále toto nejlahodnější, toto meddosladké, toto spasitelné jméno tvé, Ježíši, Ježíši. Amen.

Tady, zvláště při čtení latinského textu, nezbytně se vnucuje vzpomínka na známý a slavný jubilus svatého Bernarda In commemorationem Dominicae Passionis, v němž svatý Bernard vyzpíval všecku svou lásku k Spasiteli

a vylíčil její neobsáhlou blaženost. Tam nazývá Ježíše sladkostí srdcí (*dulcedo cordium*), lásku k němu nejsladší a nejlíbeznější (*Amor Jesu dulcissimus — et vere suavissimus*), nazývá ho sladkým zpěvem sluchu a zázračným medem ústům (*in aure dulce canticum — in ore mel mirificum*), lásku k němu blaženým ohněm, žhoucí touhou a sladkou útěchou (*O beatum incendium — et ardens desiderium — o dulce refrigerium — amare Dei lilium*) a nazývá ho svým milovaným (*mi dilecte*).

Jubilus svatého Bernarda obsahuje osmačtyřicet strof, z nichž každá má čtyři verše s jediným rýmem, což dává skladbě zvláštní slavnostní, velebný a vítězný ráz nekonečné melodie, která je nejvhodnějším výrazem věčné touhy, jejímž ukončením zde na světě může býti jen smrt. Druhá část adorace blahoslaveného Karla Spinoly jest jakýmsi krátkým výtahem tohoto jubilu. Vznikla asi brzy po části první, ale přece později, čemuž nasvědčují některé okolnosti s velikou pravděpodobností.

Z Lecce totiž přišel do Neapole, kde ještě jako novic r. 1586 se důvěrně spřátelil s mladistvým Aloisem Gonzagou. Z jeho životopisů a zachovaných prací je známo, že svatého Bernarda znal a v něm čítal. Mimo to osobní cíl svatého Aloise v Tovaryšstvu byl poněkud jiný než cíl blahoslaveného Karla Spinoly. Tento hledal mučednictví, onen hlavně vnitřní spojení s Bohem s úplným zapřením vlastní vůle ve všech věcech jiných. Karel Spinola, ač mladší, choval k němu již tenkrátě obdiv a úctu a pravděpodobně toto přátelství, ne-li probudilo, tož aspoň posílilo zájem Karla Spinoly též o dílo svatého Bernarda a zvláště o tento jubilus, který se zpíval, a to ještě za naší paměti, i při školních mších pro studující gymnasií.

Nic není radostnější a příjemnější než nalézt při studiu životopisů a památek po blahoslavených a světcích takovéto náznaky spjitosti, které svědčí o duchovním příbuzenství, ať o otcovství, bratrství či synovství. Životopiscům a historikům obyčejně takové věci unikají a není divu, neboť jsou skryty ve velikém nánosu zpráv a svědectví, která je utlačují. Tím krásnější jest poznání, jak všichni tvoří jedinou důvěrně sepnatou a láskou se prostupující rodinu Boží, v níž Duch působí mnohdy též sladce i nepozorovatelně jako vánek.

Jaroslav Durych.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO P R Á V A

Zkouška spisů sluhy Božího.

Kán. 2042. — Jménem spisy neoznačuje se jen nevydaná díla sluhy Božího, nýbrž i spisy vydané tiskem; stejně kázání, dopisy, denníky, svěživotopisy, zkrátka co sám, nebo pomocí jiného napsal.

Kán. 2043. — § 1. Ordinář ať rozkáže uveřejniti veřejnou vyhláškou v jednotlivých farnostech, může-li se tak stati nebo jiným vhodným způsobem, aby všichni, u nichž se nacházejí spisy sluhy Božího, je k soudu donesli, ať připomene a zdůrazní nařízení kánonů 2023 až 2025.

§ 2. Je-li projednáván proces sluhy Božího patřícího k některé řeholi, jest mimo to vyhlásiti vyhlášku v jednotlivých domech téže řehole; představení mají přísný závazek postarati se o toto vyhlášení a výslovně se zmíniti o předpisu kánonu 2025, § 2, stejně tak i poddaní, kdož přechovávají spisy, ať je odeslou.

§ 3. Jest povinností zástupce víry postarati se, aby vyhláška byla uveřejněna i na jiných místech, kde se doufá, že se může stati, že by byl někdo, kdo má u sebe nějakou písemnost.

Kán. 2044. — § 1. Ordinář ať horlivě pátrá nejen na naléhání žadatele, nýbrž i z povinnosti po písemnostech sluhy Božího.

§ 2. Nacházejí-li se písemnosti v jiné diecési, soudce ať požádá ordináře oné diecése, aby on sám je prozkoumal podle ustanovení právních a zaslal jemu zároveň s doklady.

Kán. 2045. — § 1. Jestliže někdo z držitelů chce podržeti rukopisy, ať obstará sám notář, aby byl sdělán ověřený opis těchto rukopisů a zároveň s procesem byl poslán k Svaté kongregaci.

§ 2. Pokud se týká spisů chovaných v knihovně nebo archivu, jest třeba řídit se předpisem kánonu 2036, §§ 2, 3.

Kán. 2046. — Notář ať pečlivě píše jak počet spisů, tak i jakost i všechny záznamy o jich zkoumání; tyto akty mimo to mají býti podepsány od ordináře nebo jeho zmocněnce a zástupce víry a opatřeny pečeti ordinářovou.

Kán. 2047. — § 1. Žadatel ať složí před ordinářem přísahu o zkoumání spisů, jež má činiti, a pak, že je pečlivě vykonal.

§ 2. Jedná-li se o služebnici Boží, která náležela k nějaké řeholi, stejnou přísahu ať složí nejvyšší představená řehole nebo představená kláštera, že vykonala pečlivé zkoumání spisů, že všechny spisy služebnice Boží, jež měla, odevzdala a že jí není známo, zda některá z jejich poddaných nebo jiné osoby ještě mají u sebe písemnosti téže služebnice Boží.

Kán. 2048. — Projednává-li se proces některého mučedníka, zkoumání spisů může se stati i po jmenování komise k započetí procesu u Svaté kongregace podle instrukcí, jež má k této záležitosti dáti generální zástupce víry.

O *předběžném procesu.*

Kán. 2049. — Předběžný proces zařizuje ordinář; nebyl-li započat během třiceti let od smrti sluhy Božího, aby byl skončen jest třeba dokázati, že v procesu nebylo podvodu, nebo lsti, nebo zaviněné nedbalosti.

Kán. 2050. — § 1. Při výslechu svědků o pověsti svatosti, mučednictví a zázraků buďtež zachována ustanovení kánonů 2019 a 2020.

§ 2. Není nutné, aby byla podrobná zpráva o ctnostech, mučednictví a zázracích, nýbrž stačí, aby byla všeobecně dokázána pověst, sama od sebe vzešlá, ne uměle lidskou snahou zjednaná, mající původ u počestných a vážných lidí, nepřerušená, den ode dne rostoucí a v přítomnosti pokračující u většiny lidu.

§ 3. Po předeslání všeobecných otázek podle ustanovení kánonu 1774, svědkové nejprve buďtež dotazováni soudcem, co vědí o životě, ctnostech, zázracích nebo mučednictví sluhy Božího, jakým způsobem k tomu došli a zda vědí, že o těchže věcech je veřejná pověst a pak jest jim třeba klásti otázky o otázkách daných zástupcem víry a o člancích předložených žadatelem.

Kán. 2051. — Předběžný proces nemůže být skončen dříve, než zástupce víry všechny písemnosti jemu poslané, o nichž mluví kánon 2025, zhodnotí a nabude vědomosti, že byli vyslýcháni ti, o nichž pojednává se v kánonech 2023—2025.

Kán. 2052. — Soud když uznal, že všechna svědectví byla sebrána výslechem svědků nebo předložením dokladů a veškeré spisy sluhy Božího, které bylo možno opatřiti, že jsou v aktech, po slyšení zástupce víry ať oznámí žadateli, má-li ještě něco, ať předloží v určeném čase a po uplynutí tohoto jest proces ukončen.

Kán. 2053. — Káže-li soudce a neklade námitek zástupce víry, ať notář uveřejní proces; ten budiž odevzdán k přepisu písaři určenému soudem.

Kán. 2054. — Exemplář procesu, nebo tak řečený přepis jako předloha budiž opsán rukou.

Kán. 2055. — Po ukončení přepisu notář nebo pomocník srovnají ho s předlohou za přítomnosti jednoho soudce a zástupce víry; po srovnání za příčinou důkazu o pravosti přepisu notář, soudce, zástupce víry opatří přepis svým podpisem a pečeti.

Kán. 2056. — § 1. Po dokončení srovnání předloha se uzavře, opatří pečeti; v archivu konsistoře pak má býti pečlivě uschována a nikdy nemá býti otvírána bez dovolení Apoštolské stolice.

§ 2. Přepis pak se uzavře, označí pečeti ordinářovou a o tom notář vyhotoví zápis ve dvou exemplářích: jeden, aby byl poslán do Říma a druhý, aby byl uschován v archivu konsistoře.

DŮVĚRA V BOHA

Bylo kdesi krásně napsáno, že žijeme v dobách, kdy je nutno každým krokem zápasiti o naději jako o svůj dech. Oprávněnost a pravdivost této věty možno poznati jen tehdy, když se vyjde na tržiště života a pozorují se pronikavěji poněkud lidské tváře. Kolik je v nich zoufalství, kolik malátné malomyslnosti, kolik zmatené desorientace, neujasněnosti, tuposti a skleslosti! Žijeme v dobách, kdy se velmi postrádá přítomnost jakékoliv vyšší, čistší a vážnější naděje, kdy vzduchem poleťují rozžhavené šípy bolesti, zraňující lidské duše téměř ve všech citlivých a vnímavých místech. Není naděje, protože není důvěry

v Boha. Toto jest vlastní kořen všeobecné duchovní tísně a úzkosti a jest třeba uvědomiti si tuto skutečnost a netransponovati stále všechno jen na vedlejší koleje příčin podřadných a druhořadých. Nedostatek důvěry v Boha působí více, tragičtěji a nebezpečněji než jak se domnívají duchové paběrkující a je nutno už jednou doznati, že odstraněním této nedůvěry mohlo by se lépe pracovati na spásě duší...

Důvěra v Boha jest podle kard. Manninga *uzrálá naděje* v *Boha*, naděje dospěvší zralosti; naděje v Boží lásku, v Boží milosrdenství a v Boží všemohoucnost, ovšem naděje vystupněná k bezpečné určitosti a ničím nezkalené jistotě. Člověk bez důvěry v Boha nemá žádné pevné opory v životě, protože všechno před ním uniká; každá lidská útěcha jest pro něho jen stálým zdrojem vždy větší a větší rozervanosti a nevýslovného zklamání. Člověk bez důvěry, v Boha nemůže plně věřiti v Boha a nemůže jej také opravdově a cele milovat, protože jakákoliv nedůvěra zmenšuje, ba vylučuje víru i lásku. Slova sv. Pavla: „Vím, komu jsem uvěřil, a jsem přesvědčen, že jest mocen zachovati vklad můj až do onoho dne,“ — přesvědčují o tom, že člověk, který složil všechnu tíhu svého života, všechny své práce, všechny touhy, všechny myšlenky, všechny bolesti do klína neskonale Boží lásky a jeho bezmezného slitování, že tento člověk nemůže se potáceti životem jako křehký stvol v závanech větru, protože jeho silou, jeho útěchou a jeho oporou jest sám Bůh. Důvěra v Boha kotví především v přirozené dobrotě a lásce Boží, v jeho prozřetelnosti, v jeho štědrosti, s níž rozdává své milosti, i ve vykupitelském díle Ježíše Krista.

Přirozená dobrota Boží stvořila člověka, vtiskla mu do duše obraz samého Boha a jsouc širým, neomezeným mořem vznešené dokonalosti Boží, jest člověku zárukou jeho věčné

spásy a kořenem veškeré jeho naděje. Láska Boží, o níž tolik psal sv. Jan ve svém evangeliu, jest důvodem našeho bytí, jest něčím neproměnným a stálým a jest pro nás útěchou, útočištěm a povzbuzením i tehdy, kdy jsme zhřešili a od Boha se odvrátili. Prozřetelnost Boží sleduje každý náš krok a je vždy ochotna pomoci nám, přispěti naší úzkosti, vysvoboditi duši z temných propastí uskoků ďáblových. Štědrost Boží pak zahrnuje nás tolika milostmi nadpřirozeného původu a nesmírného účinku, takže stále jest možné ono blahodárné proudění světla v duši, i tenkrát, kdy se člověk sám domnívá, že si již nezasluhuje milosti Boží a že jím Bůh musí pohrdnouti. Ale důvěra v Boha tkví hluboce také ve vykupitelském díle Syna Božího, který byl poslán Bohem Otcem na tento svět, aby přijal na sebe lidské tělo, a který z lásky k nám trpěl a na kříži prolil svou krev. Tato nekonečně veliká a sladká oběť, toto kruté a palčivé utrpení, toto prolití krve Ježíšovy, to opravdu jest výmluvným svědectvím, že Bůh chce, aby všichni došli spasení. Probodený bok Kristův jest stále otevřen a možno se do něho skryti i dnes, neboť ani dnes krev Beránka Božího nepozbyla své účinnosti a své platnosti před věčným soudem Božím.

Bude-li tedy člověk míti tuto důvěru v Boha, bude-li se jí úzkostlivě držeti ve chvílích pokušení duchovní nejistoty, pochybnosti a malomyslnosti, zaseje tak do své duše sladký klid a vnitřní sílu, upevní v sobě odvalu k vyšším úkonům, vytrvalost v dobrém a trpělivost ve zlém. Jedině s touto důvěrou bude moci člověk projiti tolikrát sžíravým ohněm různých zkoušek životních, aniž by se nějak smrtelně popálil. Příklad svatých bude mu vždy svítiti na cestu a slova Ježíšova: „Proč se bojíte, malověrní?“ zjeví se mu v celém svém

důrazu. Pochopí také, proč Kristus Pán mluvil o ptactvu nebeském, jež neseje ani nežne a přece neumírá hladem, a o kvítí polním, jež se nestará o oděv svůj a přece hýří pestrými barvami. A bude nucen doznati, že on jest před Bohem více než ptactvo nebeské a kvítí polní a že tedy jest mu mnohem více důvěřovati v lásku a prozřetelnost Boží. Václav Zima.

U ZDROJŮ KŘESŤANSKÉ BOHOVĚDY

Za těchto okolností se může zdáti zvláštním, abychom hledali, v jaké míře zachovala latinská theologie, dcera theologie řecké, některé stopy svého řeckého původu. Za střed výhledu můžeme vzíti theologii sv. Tomáše Akvinského, jednak pro stručnost, jednak proto, že ovládá doby. Sv. Tomáš se rovněž zrodil ve středozemním kraji, byl také po celý život podivuhodným učitelem, a musí se v něm odrážeti něco ze starého a čistého světla tradice.

Při dvou zvláštních otázkách u něho vykvétá antická myšlenka, a v jednom případě ji lze předpokládati za přímo podloženou. Jest to především theologická otázka nutnosti víry. Apoštol tvrdí „bez víry se nelze líbit Pánu“ (Žid. 11, 6), ale theologům zbylo, aby dokázali důvody této nutnosti. Sv. Tomáš je bere z požadavku dokonalého lidského cíle, nadpřirozeného, jímž jest samo patření na Boha; člověk nemůže na tento cíl myslet bez předchozí výchovy, kterou mu Bůh dává podle slov: „Ten, kdo poslouchá mého Otce a přijímá jeho učení, přichází ke mně.“ (Jan 6, 45.) Zde pak zahledáme obrys řeckého učitele, pravít Aristoteles: věřiti jest žákovo, addiscentem

oportet credere. (De Sophist. Elench. I, 2.) Tak se opírá o víru a o rozum, o větu ze sv. Jana a o poučku Filosofovu a může klidně postavití svůj soud: aby člověk mohl dosáhnouti dokonalého vidění blaženosti, je napřed žádoucí, aby věřil v Boha, stejně jako žák než dosáhne plné vlády nad vědou musí napřed věřiti učení svého učitele. (II-II, q 2, a 3.) Tak v jedné hlavní otázce katolické bohovědy slouží myšlenka božského vychovatelství na objasnění přírodnosti pravdy víry.¹

Pojednání Summy theol. o svátostech má způsob dokazování podobný jako pojednání o božských ctnostech. Jde opět o prokázání odůvodněnosti věroučné pravdy o potřebnosti svátostí. Svátosti jsou pro spásu potřebné, poněvadž Prozřetelnost jest sobě povinna, aby každou bytost vedla podle její přirozenosti. Jelikož člověku jest přirozeno, aby k poznání věcí duchovních došel pomocí věcí postřehnutelných smysly — homo convenienter eruditur per sensibilia — jest zřejmý prozřetelnostní důvod božského ustanovení viditelných znamení spásy; jest to důvod vychovatelský. (III, q 61, a 1.) Další dva důvody, uvedené v témž článku — že totiž člověk zhřešiv poddaností řádu smyslnému, má býti před tímto smyslem pokořen, a dále, že když se lidské činy rozvíjejí za skutečnostmi hmotnými, jest také náležito, aby některé z nich byly předmětem činnosti prospěšné ke spáse — se stejně odvolávají na vychovatelské úmysly božské Prozřetelnosti.

I když sv. Tomáš nevyslovuje slova „výchova“, myšlenka jím vyjádřená zůstává jasně na této čáře.²

¹ Podobný soud jest na začátku Summy theol. (I, q 1, a 1).

² Zde sv. Tomáš přebírá učení Hugona de S. Victore, jež poznal asi prostřednictvím Petra Lombard., sv. Bonaventury a sv. Alberta Vel.; Hugo asi první rozšířil myšlenku vychovatelského

Do těchto dvou velikých kapitol, víra a svátosti, chtěl Abelard zhustiti „summu všeho potřebného ke spáse“; ale přidává k nim také úvahy o lásce, t. j. o zachovávání příkázání, především lásky a činných křesťanských ctností. V tomto novém bodě se nezdá, že by sv. Tomáš výslovně užíval ideje božského vychovatelství ve výstavbě učení o ctnostech, ale domníváme se, že lze říci, že ji předpokládá, a správný duch míní, že pojednání o „habitech“, návycích a jejich vzrůstu má sloužiti za základ, vychovatelství, které by chtělo vycházeti z to-mismu. A skutečně, když dobře sledujeme důvod, jímž Andělský učitel chce proti Petru Lombardskému dokázati, že láska jest stvořenou skutečností, kterou duše přijímá, a nikoliv samým Duchem svatým, shledáváme, že staví do popředí nutnost, že člověk musí v sobě míti cosi jako formu, která jej z vnitřku nakloňuje k úkonu lásky. Hýbe-li Bůh každou bytostí podle jejího přirozeného způsobu jednání, jest k tomu nicméně bytost nakloněna vlastní formou, která jí trvale zůstává. Tak je tomu i u člověka, jemuž Bůh dává formy i ctnosti, které jej nakloňují směrem k cíli, k němuž jím sám hýbe, aby za Ním šel nikoliv násilím, nýbrž jako by sám od sebe — non coacte sed quasi sponte. (Quaest. disp. De caritate, a. 1.) Vidíme dostatečně, jak tyto řádky předpokládají přesnou filosofii lidského činu, činnosti Boží a jejich vzájemného vztahu. Ale jak je sv. Tomáš metafysik, tak nezapomíná na dané okolnosti vy chovatelského počínání: uvéstí v čin svobodu jako samu sebou. Snad by několik výslovných příkladů z vychovatelství bylo s to, aby vyjasnily poněkud důvody, které přivedly středověkého theologa k tomuto pojetí vztahu člověka k Bohu.

důvodu ustanovení svátostí „propter humiliationem, eruditionem, exercitationem“.

Ať už je tomu jakkoliv, latinská bohověda není ukončena se sv. Tomášem; utkvívá sice po něm především ve vypracování řešení do podrobností a ve stále dokonalejším propracování pojmů, ale přivedla ke znatelnému pokroku theologii mystickou. Na místo jednoduchého pojmenování vnitřních mohutností činnosti, oněch forem, o něž sv. Tomáš tolik pečoval, abychom je měli, byl přijat konkrétnější pohled na duchovní život. Vypracovala se celá nauka, která se snaží vystihnouti všechna období růstu duše a její postup přes překážky a zkoušky až k cíli, který jest určen. I tu se zdá, že antická idea božského vychovatelství, o všem docela duchovní a vnitřní, jako skrytý kvas, řídila jako by z vnitra uskutečnění nového pokroku křesťanské spekulace. Je zřejmo, že na př. mezi sv. Janem z Kříže a prvními řeckými theology se tyčí veliká postava sv. Augustina. Zvláště jemu, jeho Vyznáním, jeho náboženské zkušenosti vděčíme za toto prohloubení nauky pozorující jednotlivý subjekt, až se zabývá pouze duší před tváří vnitřního Pána.

Řecká myšlenka více dbala sociální, ba kosmické objektivity. Slovo Klimentovo jest společným pánem všech lidí, vychovatelem lidstva; Origenova theologie přechází ve fysiku ve starém slova smyslu, na vysvětlení vnitřního života duší se utíká ke gnosi, která zabírá řád přirozenosti i plán stvoření. Oba myslitelé mají smysl pro objektivní a skutečnou všeobecnost, jenž se dnes zdá býti podivně ztracen. Nepopíráme dobrodiní, které přináší prohloubená analyza subjektu, rozumového a volního, ale nebylo by ideální, kdyby se s touto přirozenou snahou ducha o zachycení sebe sama spojilo cosi z cele objektivního a pozitivního stanoviska starých? Současný rozvoj přírodních a historických věd, které našly z části

toho ducha, ponouká i theologa, aby se také na své roli pokoušel o podobnou práci. V tomto úsilí může býti vzácnou pomocí myšlenka sv. Tomáše, chceme-li ji pochopiti v ní samé a nikoliv jako školastiku, nad niž se zřejmě povznáší; myšlenka sv. Tomáše dovedla, pokud to jen lze, vyrovnati proud helenský, který strávila, a moderní snahy, vzešlé od sv. Augustina. Etika Summy theologické na př. jest druhem fysiky svobodného lidského činu tak vědomého a rozváženého, jak jen může požadovati sv. Augustin, ale závislého na Prvním Žádoucím Platonově a Aristotelově; odbornou výrazovou a myšlenkovou přesností pak ještě může sloužiti jako pravidlo a rámec veškeré psychologické, pedagogické i mravní experimentaci.

To jest závěr, dosti smělý zajisté, ale nepopíratelně přitažlivý, stručné úvahy o řecké, staré i moderní ideji vychovatelství a o její užitné hodnotě v theologii.

H. D. Simonin O. P., Řím.

KRÁLOVSTVÍ BOŽÍ V PODOBENSTVÍCH

/. Podobenství o rozséváči.

(Mat. 13, 3—23.)

V obchodních městech bývají stále na přetřesu otázky obchodní. Duši se to brzy zhnusí a proto lidé těchto měst rádi vyhledávají místa, kde by mohli na vše zapomenout a oddati se povznášejícím dojmům a myšlenkám. Kafarnaum u jezera Genezaretského žilo takovým obchodním duchem. Ulice uměly mluvit jen pozemskou řečí a nemohly již poskytnouti obyvatelům odpočinku a povznesení. Avšak

nedaleko si pohrávalo vlnkami krásně položené jezero Genezaretské, které poskytovalo obyvatelům, k čemu město nestačilo. Již svým ladným tvarem kytary napovídalo, že přírodní krása je zde domovem. Na severovýchodě je pod horami, které nad ním drží jakoby ochrannou ruku. Západní břeh zase upravil Bůh v bohatě úrodnou rovinu, která si rostlinstvem nezadá s tropickými krajinami. Na této straně jezera leželo Kafarnaum.

Kristus Pán si vyvolil tato místa za své hlavní působiště. V Kafarnau a okolí učinil několik zázraků, jimiž poněkud odvrátil pozornost od pozemských zájmů a připravoval přijetí království nebeského. Lid přihlížel rád zázrakům, avšak Kristus Pán myslel na něco většího a důležitějšího, totiž na poučení. Kde bylo však vhodnější místo pro poučování o vznešených pravdách království, než právě jezerní břeh, místo tak příjemné a klidnému uvažování vhodné? Na tomto břehu povolal také první apoštoly, budoucí to rybáře duší. Bylo to již zvykem Kristovým učití na tomto břehu. Opět seděl jednou u břehu a shromáždily se k němu zástupy z města a okolí. Bylo jich tolik, že uznal za vhodné vystoupiti na lodičku a sedět na ní, poučovati lid, který stál na břehu. Tribuna tak přirozená a lidová! Lid, očekávající toužebně Mesiáše a jeho království, dychtivě teď přijímá od Krista poučování o království nebeském. Obrazy a podobenství, jichž používá, nepřesahují chápání lidu, avšak utajená v nich pravda mnohému ujde. Než podobenství jsou tak milá, že je každý rád poslouchá. Mezi prvními bylo podobenství o rozsévači, všem přístupné. Tajemné rozsévání semen na poli pozoruje s utajeným dechem i ten, kdo z rolnické rodiny není. Vždyť je to dílo podobné dílu Stvořitelově.

Hle, vyšel rozsévač, aby rozséal, pravil

Kristus Pán. Mohli bychom si představití palestinského rozsévače, který hned po prvních deštích kolem měsíce listopadu vychází a zemi plné vláhy svěřuje símě. Mohli bychom uvažovati jeho vážnost, obdivovati se starostlivosti v jeho oku a radosti v srdci, avšak slova Kristova obracejí naši pozornost k semenům, která téď padají a na nich všechno záleží.

A zatím co rozsévá, některá padla mimo cestu a ptáci nebeští přišli a sezobali je. Hle, osud několika semen! Jak neopatrný rozsévač, řekneme si, když si vzpomeneme na opatrnost našich rolníků. Avšak pole v Palestině není jako v našich krajích přesně ohraničené a mimo členů rodiny málokomu přístupné. V Palestině po žních koncem dubna a začátkem května možno volně procházeti polem a pak jsou cesty všude a nikde. Cesty, procházející takto polem, nejsou přesně určeny a proto nic přirozenějšího, než že sémě spadne podél cesty. Až teprve v době setí není dovoleno užívatí pole za veřejnou cestu. Avšak rolník, rozsévající símě, nebere ohled na cesty a rozsévá všude. O símě sem rozhozené dělí se pak ptáci, hlavně vrabci, kteří v hejnech následují rozsévače a uchvacují často zrno dříve, než dopadne na půdu. Co padne na cestu, kořistí jaksi právem.

Jiná pak padla na místo skalnaté, kde neměla mnoho půdy. Když pak vyšlo slunce, uvala a poněvadž neměla kořene, uschla. Znalci půdy palestinské upozorňují, že orná půda na horách judských a v Galilei samé není hluboká. Brzy se přijde na kámen. Po celém poli je pak roztroušeno větší, menší kamení a všechno stále sbíratí se nevyplácí. Jaký je pak osud semene, které padne do takové půdy? Nemůže zapustit hluboce kořínky, nemá sdostatek vláhy; vzejde sice rychle, ale slunce, které v té době ještě dobře hřeje, sežehne je. První, rychle naděje, ale nejistá!

Jiná pak padla mezi bodláčí; zároveň vzrostlo bodláčí a udusilo je. Posluchači Kristovi dovedli si zde živě představit neodbytné trýznilce svých polí, totiž bodláčí. Je ho na polích mnoho a rolníci se příliš nenamáhají, aby je úplně vyhubili. Stačí jim, když ohněm zničí, co vyčnívá nad zemí. Nezničí kořen, a hle, když zaseté símě začíná vyhánět, trní se najednou vzpamatuje a bujně vzrůstá. Nevyroste větší než obilí, ale zato rychleji. Ukazují se také něžné stvoly obilí, ale nemůže se utvořit klas, poněvadž je přerostlo bodláčí a svou rozpínavostí je udusilo. Takřka zajištěná úroda, ale něco neočekávaného ji překazilo.

Avšak jiná padla v půdu dobrou, i vydávala plod, některá stonásobný, jiná šedesátinásobný, jiná třicetinásobný. Recký spisovatel Herodot píše o dvěstěnásobném užítku v Babylonii. V tomto podobenství se však neurčuje matematicky užitek, nýbrž ***stonásobný*** znamená největší, jaký si lze představit; nebyl by takový, kdyby nebylo jiných s menším užtkem. Símě bylo totéž jako předešlé, ale půda byla jiná: hluboká, čistá a živná. Všechno tedy záleželo na půdě.

Nakonec volá Kristus Pán: „Kdo má uši k slyšení, ať slyší!“ Vybízí je k pozornosti a zároveň k uvažování o řečeném podobenství. Čekal, že se zeptají po jeho smyslu. Avšak neptali se, poněvadž nenašli v Kristu svého jediného učitele a zároveň byli nábožensky povrchní. Je to jejich vina, že se nesnaží o pochopení slov Kristových. I k jeho skutkům budou se chovati tak, jako by jich nebylo. Avšak učedníci Páně ptají se Krista po smyslu tohoto podobenství. Kristus Pán je blahoslavlil, že jest jim dáno znáti pravdu království Božího a pravil: „Vy tedy poslyšte podobenství o rozsévání!“ Semenem je slovo o království Božím, které je slovem Božím. Toto slovo je hlášáno a

bude stále hlásáno, ale s jak různým výsledkem! Jest a bude to podobné jako se semenem, které rozséval onen rozsévač.

Každý, kdo slyší slovo o království a nerozumí — tu přichází zlý a uchvacuje, co bylo zaseto v srdci — to jest ten, který jest zaset podél cesty. Každému je dovoleno a dopřáno slyšeti slovo o království Božím. Slovo Boží se však nikomu nevnucuje, není v něm nic násilného. Má v sobě život, jest schopné vzrůstu v každém lidském srdci bez výjimky. Záleží jedině na tom, v jakém stavu se nachází posluchač. V prvním případě padlo slovo Boží do srdce, které je podobné veřejné cestě, do srdce otevřeného jakéholiv myšlence, do srdce nestálého a plného marnosti. Osud slova Božího je podobný jako semene nasetého podél cesty. Nemá se v srdci zač zachytiti, neboť onen člověk je neukládá do svého srdce, nepěstuje je rozjímáním, nechce se v životě zaříditi podle něho. Nedbalec svou vinou ztrácí tak vzácné slovo. Zapomíná, že jeho konec bude takový, jaký má slovo, které slyšel, ale jemuž svou vinou neporozuměl. Přichází pak ďábel, „jenž obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltit,“ jak praví svatý Petr v prvním listě. Takový jest zasetý podél cesty. Ne slovo Boží hyne, ale ten, kdo o ně vůbec nedbal.

Kdo však byl zaset na místa skalnatá, je ten, kdo slyší slovo Boží a s radostí je hned přijímá. Nemá však v sobě kořene, ale je chvílkový. Když pak nastává soužení a pronásledování pro slovo, hned se pohoršuje. Hle, opět je ztotožňováno slovo Boží s tím, jenž je přijímá. Neboť pro dobro člověka je hlásáno a když v něm vzrůstá, vlastně lidské srdce vzrůstá, nabývá nový život; oplodněné slovem Božím přináší samo užitek. Když je někdo přijímá s radostí, hned v nás vznikne naděje, že se tam slovu o království bude dařit. Ano, radost jak*-

si otvírá brány srdce. Avšak radost není všechno. Sama ještě nezajišťuje dobrý výsledek. Někdo přijímá slovo Boží s radostí, ale nevytrvá při něm. Jako símě, zaseté na skalnaté půdě, rychle sice vzroste, ale pod slunečním zářem hned zase usychá, poněvadž nezapustilo hluboko kořeny a nemělo vláhy, něco podobného se děje se slovem Božím, které sice bylo přijato s radostí, ale do srdce náladového a chvilkového. Království Boží je velmi radostná zvěst, ale bývá na zemi utlačováno a pronásledováno. Kdo nenabyl hlubšího, od vnější přízně nebo nepřízně neodvislého přesvědčení o pravdivosti a dobrotě tohoto slova, snadno se ho vzdává pro utrpení, které je na zemi doprovází. Toto utrpení jest jim kamenem úrazu, o který zakopnou a padnou.

Kdo byl však zaset mezi bodláčí, ten to jest, jenž slyší slovo, ale starost tohoto světa a klam bohatství udušuje slovo a je neplodné. Věcem duchovním hrozí stálé nebezpečí, že budou udušeny věcmi tělesnými, jako vzešlé bodláčí udusilo výhonky semen. Království Boží jest duchovní, avšak v člověku dřímají skryté kořeny různých žádostí, které mohou překonat zájmy duchovní. Nenadá se člověk a starost o pozemské blaho, lesk bohatství a radosti světa zaujmou ho tak, že ztrácí smysl pro věci nebeské. Slovo Boží v něm zakrnělo a nemohlo dozrati.

Než kdo byl zaset do dobré vůdy, to jest ten, jenž slovo slyší a rozumí; přináší užitek a vydává jedno sto, jiné šedesát, jiné třicet. Rozsévač nadarmo nesel. Ani slovo Boží není hlásáno nadarmo. Nachází dobrou půdu u těch, kteří je chápou, rádi o něm uvažují a podle něho žijí. Jak šťastně dopadlo símě slova Božího! Ponese hojný užitek, poněvadž je v srdci dobrém a spravedlivém. Jistě jej přinese, poněvadž jest pěstováno s vytrvalou trpělivostí.

U jednoho se dočká opravdu požehnaného užítku, u jiných méně, avšak i u těchto je dobrý a honosný užitek. Všechno záleží na tom, jaký kdo je.

Dobré, ano, výborné je učení království Božího a dobrý může být hlasatel jeho, ale nakonec přece všechno závisí na tom, jaký jest posluchač. Kristus Pán hlásal slovo království farizeům a zákoníkům a přece u nich nepřineslo užítku, poněvadž měli špatné srdce; hlásal je lidu, ale lid byl často nestálý, jeden den volal „Hosanna“ a druhý den zase „Ukřižuj“! V srdcích apoštolů, tolika žen a mužů s dobrým srdcem a chápavou myslí našlo slovo Kristovo dobrou a výbornou půdu. Totéž se dalo později a děje se doposud. Dějiny slova Božího jsou stejné, poněvadž lidé stále je různě přijímají podle onoho podobenství o rozséváči.

P. Pavel Škrabal O. P.

DE SGHISMATE — O ROZKOLU

Verto luctum in citharam
Et organum in fletum
Ecclesia nam viperam
In sinu fert et letum.

Nechť žal můj zpívá citera,
z varhan nechť žalost hřímá,
jeť v Církvi zmije přišera,
mát v klíně zhoubu třímá.

O Deus alme adiuva,
Reforma, quae plasmasti,
Orthodoxam concilia
Fidem, quam adunasti.

Ó Bože dobrý, pomáhej,
rač tvorům skytnout míru,
pokoje pravověrným přej,
Ty, jenž dals jednu víru.

Vanus vane mundus plane
Malitia senescit,
Dicam sane, nam profane
Virtutibus tabescit.

Prázdná, lichá světa pýcha
vede svět, že stárne zlem,
všude kletá marnost světa,
chřadne ctnost a hyne zem.

Hic amplius progrediar
Hoc schisma tam infaustum
Animarum interitum
Mortisque parat haustum.

Co více ještě říci mám?
Že rozkol spásu drtí,
jdou duše k zhouby hlubinám,
čerpají nápoj smrti.

Reges adolescentuli
Gubernant fines saeculi.

Mladíčků vláda provází
svět, který spěje do zkázy,

Et recentes vernaculi Insurguntque latrunculi.	je všude barbar hrozící a povstávají lotřící.
Dei proh fit oblivio Clerique persecutio. Jam viduae cum orphano Cessavit miseratio.	Na Boha nevzpomenou dnes a pronásledován je kněz, pláč vdovy, nářek sirotka se se soustrastí nepotká.
Nunc reges intelligite, Qui judicatis terram, Ecclesiae dirimite Et conculcate guerram.	Již, králové, to pochopte, jimž dán je soud a vláda, věc Církve v ruce uchopte a zašlápněte hada.
Si vis urbanus fieri, Urbanum profitere, Fuge tortosum colubrum, Antipapam sincere.	Urbana braň, kdo rád chceš mít, kdo volnost Církve chápeš, je třeba zmíji s cesty jít, by zmizel vzdoropapež.
Tu ergo a flagitio, Qui gliscis liberari, Ora matrem cum filio, Possis ut adjuvari.	A ty pak, jenž chceš v důvěře být zproštěn temné moci, podporu Syna, Mateře si vypros ku pomoci.
O Christe, rex pacifice, Pelle litem discordiae Maria mater gratiae. Nunc placa regem gloriae.	Ó Kriste, jenž jsi míru Král, kéž nesvornost bys zažehnal, kéž Matky hlas by spolu lkal, by slávy Král se smiloval.

Jan z Jenštejna, z latiny přeložil dr. Alfred Fuchs.

RŮŽE SVATOJANSKÁ

Příspěvek k symbolice českého baroku.

Děkan svatovítské kapituly, Václav František *Nebeský z Blumenberku*, prohlásil v dubnu 1665 autoritativně a zapsal to také do kodexu metropolitní kapituly pražské, že 16. květen 1383 je dnem mučednické smrti kanovníka *Jana z Nepomuku*. Víme dnes, že toto datum není správné, ale myslí věřících počaly se od roku 1665 upírat k tomuto dni i k blížícímu se 300. výročí v roce 1683, a na mnohých místech počali horlivci konati ke cti ještě nekanonisovaného Světce soukromé pobožnos-

ti... Jen tak lze si vysvětliti vznik celého officia svatojanského, které „poeta laureatus“, pozdější farář richumburský, **Tomáš Bernard Ignác Jelínek**, napsal roku 1673 v Praze. Je to zcela pravidelný útvar pobožnosti, skládající se z osmi částí podle osmi hodin kněžských, v každé z nich je krátký hymnus a modlitba. Tradiční latiník apostrof oval tu ještě Světce příliš povšechně

o flos decore Martyrũm,
lux alma Sanctitatis ...

spíše pod vlivem některého z četných, tehdy hojně užívaných florilegií, nebo nějakého latinského hymnu, než z vlastního tvůrčího popudu.

Ale od konce sedmnáctého věku oddal se kultu svatojanskému téměř bezvýhradně jiný latinský básník, taktéž „poeta laureatus“, sobotecký děkan, **Jan Ignác Summa z Vlastislavě**, který vydal celkem devět sborníčků veršů, zabývajících se chválami Jana Nepomuckého. Odmysleme si z některých jeho skladeb kabalistickou přítěž číselné mystiky, vnucovanou módou doby, a zůstane nám v nich k dobru mnoho projevů, prozrazujících horoucně oddanou duši. Počínaje rokem 1692 vydával Summa tyto sborníčky **květinové symboliky** svatojanské pod výstižnými názvy „Flosculus Majalis“ (1692), „Rosa in myste mystica regina florum“ (1693), jiné pak s tituly „Sepulchrum hominis Dei“ (1694), „Laus anno quinto“ (1695), „Imber abiit“ (1699), sapfické strofy „Vita et Mors Sancti Joannis Nepomuceni“ (1702), zejména však sbírku epigramů „Majalis floris gloria“ (1702). Je to vrchol jeho básnické oslavy budoucího světce, v němž leoninskými distichy opěvá ctnosti i životopisné motivy Janovy čtyřiceti pěti různými květy ...

Význam Summův tkví v této bohatě rozvinuté *květinové* symbolice svatojanské, která jeho básnickým dílem v latinském baroku vyvrcholila, aby se ihned stala vítanou kořistí *česky* písničích autorů. Nastávalo nové období literární gloriifikace vytouženého českého národního Světce, kterého duše českého lidu počala posléze oslovovati rodnou mateřštinou. Vidíme, jak již od prahu devadesátých let počínají latinské termíny Summovy zprvu nesměle přeskakovati do *písňového baroku* svatojanského. V nejstarší datované písni o Janu Nepomuckém „Svatý Jene zpovědníku“ (1683), vidí její autor, *Václav Karel Holan Rovenský*, v světci všeobecně jen „všech ctností věnec“, aniž by je blíže určoval a symbolisoval. Ale v druhé známé písni, „Velký hříšník přichází“ (1693), učí její autor, sám Summa z Vlastislavě, jak lze jeho latinské symboliky užiti v svatojanské písni po česku:

Fialu, *ruži* spanilou,
ani jaké kvítí?
mám, hříšný člověk bezbožný,
k tvému hrobu jiti?
Nevím, jak přijíti,
milostí užiti,
zdaliž co obdržím?

Již od prvního sborníčku z roku 1692 projevoval Summa zálibu pro symbol *ruže*, a současně tedy i v české své písni na její vonný květ nezapomněl. Pak to šlo již cestou přirozeného vývoje. Summova „ruže“ stává se oblíbeným motivem *svatojanské písňe*, spojována jsouc již od prvního desetiletí osmnáctého věku se symbolickou „lilijí“:

ó *lilium* nejvonnější,
ó *ružičko* nejlibější...

Rýmované „vzdychání“ pražského domini-
kána **Rudolfa Brauna** oslavuje světce jako „rů-
ži bez trní“ (1721), v letech třicátých opěvá
jedna píseň „v mladistvé tváři **růže** nevinnos-
ti“, jiná symbolisuje Světcovo „svaté mlčení
kvete jako **růže** z trní“ ...

Stejně nesměle pokoušela se zprvu o vytvo-
ření květinových symbolů svatojanských i li-
teratura **litaniová**. V nejstarší datované litanii
křížovníka Jana Františka Beckovského byl
Světce pouze „vavřínem učenosti a svatosti
ověnčený“ (1704), ale potom množily se zvol-
na rostlinné symboly v nových litaních sou-
kromé pobožnosti. V české parafrázi svato-
janské litanie abatyše Marie Kateřiny Hilde-
gardy z Hasslangu (1727) mihnou se již tři
symboly květinové, mezi nimi i „**růže trpěli-
vosti**“, ale teprve kanonisační barok dal vy-
růsti několika litaníím, kterých se zejména
v třicátých letech osmnáctého věku užívalo
k odpoledním pobožnostem u stříbrného mau-
solea svatojanského v katedrále svatovítské.
Jejich někdy až barokně přebujelá metaforika
květinová předpokládá jistý vývoj stylistický
a ten lze vskutku zjistiti v bohaté, ale u nás
posud přezírané homiletice pozdního baroku.

Svatojanská **homiletika** vyrůstala za stej-
ných podmínek jako píseň a meditační próza
modlitbová i litaniová nesměle již od r. 1707.
ale první vážné pokusy o umělecky vypraco-
vanou květinovou symboliku svatojanskou
přicházejí poměrně pozdě, v sám předvečer
roku kanonisačního. Vlastním iniciátorem to-
hoto ryze česky pojatého úsilí byl velehradský
cisterciák a profesor svatých písem na sva-
tovojtěšské koleji pražské, **Matěj Bartys**.
V předvečer Nanebevstoupení Páně, v květ-
novém cyklu svatojanském, promluvil slav-
nostní kázání v kostele Na Skalce v Praze roku
1728. V této řeči vytvořil nejstarší pokus o me-

tohoto symbolisování motivů svatojanských příbuznými zjevy z oblasti rostlinné. Je to vše tak jasné a cílevědomé, je to řečeno češtinou tak jadrnou a kořenné vůně, že v tomto dosud vědecky neprobádaném textu, vydaném pod názvem „*Růže nad potoky vod vsazená*“ (r. 1728), musíme uznati i básnické vtělení postulatů stylistiky našeho baroku.

Kázáním Matěje Bartyse dostalo se naší literatuře podrobně propracované symboliky *růže*. V řadě epigramově skrojených distich, jimiž Bartys protkává prózu svého kázání, seznamuje nás se všemi tajemstvími květu.

Jak kopřiva brzo začíná páliť,
tak *růže* dlouho nemůže květ tajiti.

Východem obešla růže
květu svého skrýt nemůže.

Sotva okusí svět
hyne *růžový* květ.

Slunečná horkost, potočná vlažnost
dávají *růži* vynšovaný zrost.

Krásnější bývá zavřená
růže, nežli rozevřená.

Když pálena *růže* bývá,
barvy i vůně nabývá.

Čím jest *růže* svlaženější,
tím zůstává jadrnější.

Včeličkám med,
chrobákům jed.

Význam těchto zkušeností, vyplývajících nejen ze znalosti mystické literatury, ale

i z vlastního smyslového vnímání, tkví v tom, že tu jsou speciálními vlastnostmi růže, tedy jednoho jediného květu, vykládány obdoby jediného určitého světce, který je českého původu, a nebyl až do té doby podroben tak soustavnému symbolickému hodnocení. Ale také růže, tato výsadní květina mariánská, byla tu hodnocena se zcela nových stránek, v symbolice dosud nepovšimnutých. Bartysovy práce bylo vděčně využito v současné literatuře písněové i prozaické. I svatojanská litanie kanonisační, pleníc Bartysův slovesný „růžosad“, rozhořela se ve svých invokacích obrazu tajemného růstu růžového květu, předčasného jeho skonu, jeho slunečního zžehnutí, vodního zvlažování, mlčelivé uzavřenosti, duchovního prospěchu přátel i záhuby nepřátel. Hle, toť jsou však vesměs i motivy Janova nadání duševního, mučení ohněm, smrtí utopením, mlčelivosti zpovědnické, přímluvy za oddané věřící i trestů, jež stihají protivníky Světcovy.

Bartys je tvůrcem symbolu „*růže svatojanské*“, zjevu jistě vzácného a ryze českého. Růže bylo v toku dlouhých staletí užito jistě přebohatým odlišováním k symbolisaci ctností nejrozumnějších světců i světic, ale Bartysův pokus o vštípení symbolické růže svatojanské je ojedinělé originality. Následující kazatelé svatojanští použili výsledků Bartysových hojně i vděčně a stejně i litanie třicátých let pokanonisačních vytvořily v duchu bartysovském několik hodnotných výkřiků k Světcovi zpovědního tajemství, z nichž jedním z neposledních je i onen:

Pravá *růže*
serafinské lásky,
oroduj za nás!

Vilém Bitnar.

TEXTY

Sv. Basil Veliký.

Rodištěm sv. Basila jest Kapadocie, kde se narodil r. 330. Na studiích v Cesarei a v Athénách věnoval se umění řečnickému; tam uzavřel trvalé přátelství se sv. Řehořem z Nazianzu, který měl rozhodující vliv na jeho život. Po studiích rétoriky zvolil si novou životní dráhu: stav kněžský, v čemž jej následoval i jeho mladší bratr sv. Řehoř z Nyssy. V úřadě arcibiskupa se ukázal sv. Basil neochvějným obráncem víry a práv církve proti arianismu. Zemřel r. 379. Z jeho spisů zvláště vynikají: „O Duchu svatém“, sepsaný proti ariánům, „Výklady žalmů“, „Homilie“, „Dopisy“, „Ascetika“. která obsahuje pojednání o dokonalém řeholním životě, kdež jsou shrnuta t. zv. velká a krátká pravidla řeholního života, jimiž byl organisován mnišský život církve řecké. Úryvky ze jmenovaných spisů:

Dbáti Boží přítomnosti. Uvažuj o vznešeném pozorovateli, uvažuj o tom, jenž shora pohlíží na lidské jednání. Ať jdeš kamkoliv, jednáš cokoliv, buď v temnotě nebo za dne, všude máš pozorující oko Boží. Neotvírají se brány, nerozhruňují záclony, příbytek Boží je stále připraven k pozorování. Pohlíží na všechny syny lidské. Ani jediný neuniká jeho zraku; ani temnota, ani zdi nejsou schopny ukryvati, nic nepřekáží oku Božímu. — Bůh, stvořitel lidstva, srdce stvořil prosté, aby zachoval obraz podle sebe; později však, když se přimísily žádosti těla, to různé a rozmanité působíme my, porušující jeho božský ráz, jednoduchost a skvělost. A protože je tvůrce srdcí, proto také zná všechno naše jednání. Jednáním nazýváme slova, myšlenky a vůbec každý pohyb člověka. Ten, jenž proniká všechny naše skutky, sám poznává, s jakým jednáme úmyslem, s jakým záměrem, zda proto, abychom se líbili lidem, nebo abychom poslouchali příkazů daných od Boha. « *Výklady žalmů.*

Sebezápor a samota. Je třeba zapřítí sebe sama, vzítí kříž Kristův a tak jej následovati. Zapřítí sebe sama znamená zcela zapomenouti

na vše uplynulé a vzdáti se své vůle; toto zachovávatí ve vzájemném styku s lidmi zdá se býti velmi nesnadné, neřku-li nemožné. Též společnost bývá překážkou, že člověk nebere svůj kříž a nenásleduje Krista. Nésti svůj kříž to znamená odhodlati se na smrt pro Krista, mrtviti tělo, vyzbrojiti se jako k bitvě ku přemáhání každého nebezpečí, které nám hrozí pro jméno Kristovo, nedati se ovlivňovati tímto životem; vidíme však, že způsob života ve společnosti nám klade velké překážky.

Vím také, že život, který je veden ve společnosti, je k mnohému užitečný. Za prvé proto, že není nikoho z nás, kdo by si sám postačil v usnadňování hmotných potřeb, nýbrž při opatřování potřebných věcí potřebujeme pomoci jeden druhého ...; jestliže tedy Bůh tvůrce stanovil, abychom potřebovali pomoci jeden druhého, jak je psáno, abychom se tak spojili mezi sebou. Mimo to přikázání lásky dané od Krista nepřipouští, aby se jednotlivci staral o to, co by mu bylo vlastní. Neboť praví se: „Láska nehledá to, co jest jejího.“ (I. Kor. 13, 5.) Život však v samotě a odděleně ode všech ostatních má jediný účel, aby každý pracoval pro svůj užitek.

V čem ukazuje svou pokoru, kdo nemá nikoho, před nímž by se považoval za nižšího? Kde je slitování, když je oddělen od společenství více lidí? Jak se bude cvičit v trpělivosti, když nikdo neodporuje jeho vůli? Kdyby někdo tvrdil, že nauka sv. Písem mu dostačí k napravování mravů, jedná právě tak jako ten, kdo se učí sice stavětí, ale nikdy nestaví. — Jemu by mohl říci Apoštol: „Ne posluchači zákona jsou spravedliví u Boha, nýbrž ti, kteří zachovávají zákon, budou uznáni za spravedlivé.“ (Řím. 2, 13.) Hle, Pán pro svou velikou dobrotivost nespokojil se pouze naukou, která je obsažena ve slovech, ale zjevně a výrazně

nám dal příklad pokory v dokonalé lásce, sám se opásal a umyl nohy učedníkům. Komu ty je chceš umývati? Komu ty chceš prokazovati služby? Jak chceš býti poslední, když žiješ jen sám se sebou? Jakým způsobem se vyplní v přebývání o samotě to „dobré a příjemné, když bratří přebývají pospolu“? (Žalm.) — Přebývání bratří pospolu, to je tedy dráha k závodění a připravená cesta k prospívání, neustálé cvičení a rozjímání příkazů Božích.

Ascetika.

Bázeň dobrá a špatná. Není každá bázeň dobrá nebo spasitelná, ano, je také bázeň špatná, o které praví prorok, aby se nepřiblížila k jeho duši: „Od strachu před nepřitelem vytrhni duši mou.“ (Žalm 63.) Ten strach je špatný, který nám nahání bázeň před smrtí a radí, abychom se obávali lidí. Kdo však se bojí těchto věcí, jak může v době mučení odporovat hříchu až k smrti a Pánu splatit dluh, jenž pro nás zemřel a vstal z mrtvých? Ten pak, kdo se dá snadno přestrašiti od démonů, má sám v sobě špatnou bázeň. Jedním slovem, tento strach zdá se býti jakýmsi pobouřením, které pochází z nedůvěřivosti. Neboť ten, kdo je přesvědčen, že je při něm silný pomocník, nikdy se nebojí někoho z těch, kteří se jej pokoušejí poděsiti. Chceš, vyložím ti, jaká je bázeň, jež je prospěšná, bázeň, která působí svatost. — Když pozoruješ, že jsi sváděn k nějakému hříchu, měj, prosím, na mysli onen hrůzyplný a neúprosný soudný stolec Kristův, kde zasedá soudce na vysokém a vznešeném trůně, všechno pak stvoření s třesením stojí před jeho slavným pohledem, ano, stane se, že jeden každý budeme přivedeni, abychom podrobili zkoušce to, co jsme za života konali. — Pak si představ hlubokou propast, neproniknutelné temnoty, oheň bez záře, jenž sice má v temnotách schopnost pálit, je však zbaven

svítivosti. — Konečně onen trest ze všech největší, věčnou totiž potupu a pohanění. Toho se boj a touto bázní jsa veden, jakoby uzdou zdržuj svou duši od špatných žádostí.

Výklady žalmů.

Spojení Ducha svatého s duší. Spojení Ducha svatého s duší neděje se blízkostí místa (neboť jak se můžeš tělesně přiblížit k netělesnému?), nýbrž odklonem od vášní, které se přidružily k duši pro přátelství s tělem a odloučily ji od společenství s Bohem. Jestliže však někdo je očištěn od poskvrny, kterou mu způsobil zlý skutek, a opět dosáhl původní krásy, jako když královskému obrazu očištěním je opět dáván původní ráz, jedině tímto způsobem je možno přiblížiti se k Duchu svatému. — On září těm, kteří jsou očištěni od veškeré poskvrny, a činí je duchovními pro společenství, které s ním mají. A jako tělesa lesklá a průzračná se stávají neobyčejně zářící při doteku paprsku a novou zář ze sebe vysílají, tak duše, které jsou nositeli Ducha svatého, jsou od něho ozařovány, i ony se stávají duchovní a na jiné rozlévají milost. Zde je poznávání budoucích věcí, chápání tajemství, odhalování věcí skrytých, rozdělování darů, nebeské obcování; zde radost, která nemá být nikdy ukončena, zde vytrvalost v Bohu, zde podobnost s Bohem, a to, nad co nemůže být žádáno nic vznešenějšího: zde se stáváš bohem.

O Duchu svatém.

PRACOVNA

*Katolická akce — rozvinutím smyslu
pro obecnost.*

Protože lidé jasně vidí, kam by vedlo sobecké soustředování všeho jenom kolem sebe, zdůrazňují myšlenku celku, obecnosti. Katolicismus, království Boží, tajemné tělo

Páně, má velkou a svatou myšlenku spojení všech se všemi ve velkém obcování svatých. V Kristu Ježíši a v Otci nebeském nejsme si navzájem cizí. Jsme všichni svoji. Všichni patříme k sobě. Jako Kristus, hlava naše, za všechny umřel, za všechny stále prosí svým utrpením Otce nebeského, jest podstatnou známkou dětí Božích, že cítí svoji závislost na všech a svoje spojení se všemi, že touží podobně jako Spasitel, aby nikdo nezahynul, a aby se všichni dostali co nejbliže k Otci. Proto znamená Katolická akce oživení, uskutečňování této myšlenky obecnosti, pospolitosti naší a učinění všeho, aby všichni byli obohaceni a spaseni. Braitó.

Běda samému.

Běda těm, kteří se odlučují od jednoty a společenství církevního, kteří vyhledávají stále svoje zvláštnosti, kteří se nevčlenili do života obecnosti dítek Božích. Jsou sami a k těm se nejvíce přibližuje ďábel, podle svatého Jana Zlatoústého, jenž nejvíce napadá ty, kteří jsou sami, jako prý se odvážil k Evě, když byla sama bez muže. Vrosmě do společného života tajemného těla Kristova, Církve, a v tomto Těle Páně staneme se silnými proti svému protivníku. V tomto Těle Páně a v jeho Těle svátostném stáváme se silni silou Kristovou a silou všech zásluh a milostí svých bratří a sester. To již bojuje za nás a s námi celé společenství křesťanské. Bojuje za nás společná modlitba, jestliže se spojujeme se společnou modlitbou s Církví celou, jestliže se spojujeme živou účastí na jejím životě. Braitó.

Tíseň dítek Božích.

Svatý Ambrož těší ty, kteří touží a snaží se po svatosti a jsou překvapeni pokušeními a pronásledováním. Práví: Ďábel závidí těm, kteří touží po lepších věcech. On sám jest tak utvrzen ve zlém, že již nikdy nezatouží po lepším, že zloba jest jeho denním chlebem, nenávisť a zášť proti nejvyššímu dobru. Čím více se kdo k němu přibližuje, tím více proti němu zuří. A nejenom v ohledu přirozeném. On štěká proti každému, kdo koná dobré dílo, praví sv. Ambrož. Duch svatý pudí podle sv. Jana Zlatoústého každého, kdo jest dítětem Božím a kdo jest tudíž plný Ducha svatého, aby nezůstal nečinný, nýbrž aby podnikli nějaké velké dílo. Neboť podle svatého Tomáše plnost milosti a života duchovního a plnost života v Bohu nedá se udržeti, nýbrž se sama rozlévá, chce všechny zaplaviti sladkostí a jistotou a světlem, které našla v Bohu. Proto když ví, co jest Bůh a čeho jest z Boží milosti schopna lidská duše, odvažuje se nejzávatnějších pod-

niků pro nesmrtelné duše. Proto musí proti tomu zuřiti ten, jenž je nepřítelem Božím, nepřítelem všeho šlechetného svatého, veškeré oběti, veškeré pravdy. Čím lepší jest nějaké dílo, čím jest nadpřirozenější, anebo i čím více může připravit cestu k nadpřirozenému, tím více proti němu d'ábel brojí. Tak jest zároveň on největším nepřítelem umělců, kteří mají strhnouti na kolena zahlédnutím cípu krásy stvořené, ze které se dá tušiti nestvořená a proto neomezená, absolutní krása Stvořitelova. Obchází jako lev řvoucí kolem malířů, sochařů, básníků, skladatelů, aby nepostavili dobré dílo, které by vedlo k Bohu, vede je k tomu, aby prznili ducha, umění, tvar, aby si tropili dobrý den anebo d'ábelské pitvornosti z umění, ze sebe i z lidí. Tento nepřítel všude obchází, kde větrí dobré dílo, a kde není tento nepřítel, kde neukazuje svoje pazoury, kde není nepřátelství a protivenství a zkoušky, tam není dobrého díla. Braito.

Myšlenka Katolické akce a mystického těla Kristova.

Co jest celý Kristus? Kristus a my, jeho mystické tělo. Tedy ne pouze: Kristus, ne pouze jeho vykoupení, a tedy ne pouze kněžství sloužící kněžství Kristovu, nýbrž celý Kristus, tedy Kristus se všemi, které vykoupil, a všichni, které Kristus vykoupil a starost s Kristem o všechny tyto, aby se jim skutečně dostalo vykoupení. To jest myšlenkou Katolické akce připomenouti onu velkou myšlenku, že jsme opravdu všichni v Kristu spojeni, že Kristus není izolován, že si nejsme cizí v něm, že nemůžeme stati cize před ním, před jeho utrpením a před dušemi které toto utrpení vykoupilo. Myšlenka smíru, myšlenka utrpení, spojujícího se utrpením Spasitelovým jest souběžná s myšlenkou spojití práce své s pracemi Velekněze našeho Ježíše Krista a všech údů a přísluhovatefů jeho svatého kněžství! Kristus sám osobně vykoupil lidstvo, ale vedle Krista osobního jest tu ještě Kristus mystický, jeho tělo, jehož on jest hlavou, a tomuto tělu bylo určeno trpěti a spojití toto utrpení s utrpením hlavy své Kristem. V tomto spojení chce Spasitel, aby spolupůsobili ti, kteří jsou spojeni s ním v jednom těle na jeho výkupném díle. Tak chápeme ono slovo svatého Pavla o doplnění toho, co chybí k utrpení Kristovu. Chybí mu ještě utrpení, která mají býti podána ve spojení s ním, a v síle jeho utrpení od jeho těla mystického, od jeho Církve. Jest třeba probuditi toto vědomí opravdové živé příslušnosti k Církvi, k tomuto mystickému tělu, příslušnosti a proto také povinnosti, povinnosti součinnosti a povinnosti spoluutrpení. Trpěti pro vykoupení bratří, pracovati, aby se všem bratřím dostalo ovoce Kristova vykoupení. Myšlen-

ka Katolické akce, uvést v život skutečnosti ono královské kněžství souběžně se probouzející s myšlenkou opravdového citění s mystickým tělem Kristovým.

Braitó.

Prožijme podklad církevní myšlenky.

Najednou vyrostla po celém světě radostná literatura o mystickém těle Páně, to jest, o jeho Církvi. O tom, že nejsme jenom členové Církve. Tím se liší Církve od všech jiných společností. Ostatní společnosti mají členy, kdežto my tvoříme v Kristu a s Kristem, hlavou naší, mystické tělo. Jsme údy tohoto těla. Třeba přeložit tu doslova membrum slovem úd a ne nevystihujícím slovem: člen. Toto slovo přešlo do terminologie dnešní z přílišného přibližování Církve ostatním společnostem. Církve jest docela jinou společností než jsou všechny společnosti na světě. Spasitel spojil všechny ty, kteří jednu víru vyznávají, jedněch svátostí jakožto prostředků k uskutečnění této jedné pravdy užívají pod jednou hlavou viditelnou, která zastupuje neviditelnou hlavu mystického Těla Kristova. V tomto mystickém Těle Kristově jsme si nesmírně všichni blízko, protože nás spojuje jedna láska Bohočlověka, která za nás všechny se rozlila krví na kříží. V této lásce naší hlavy nemůže nám nikdo býti cizí. Tu pocítíme také svoji povinnost ke všem těmto údům, abychom učinili všechno, by se dostali co nejbližší k této hlavě. Neboť v tom právě záleží uspořádání Církve jakožto těla, že všichni jsou vzájemně spjati, že jeden má sloužiti druhému. A nejvyšší služba záleží v tom, abychom všechny údy co nejvíce přičlenili k jejich hlavě. Toto jest podklad Katolické akce. Všechno ostatní jest jenom mluvení o neznámém. Neboť veškeré opravdu křesťanské jednání v jednom každém pochází od Krista, hlavy naší. Kdo se skutečně dobře modlí, odráží ozvěnu Kristovy modlitby. Kdo skutečně miluje svoje bližní, miluje láskou Boží, která dokazuje, že jsme dítkami Božími, protože Bůh jest láska, jak dovozuje svatý Jan. A když se modlím a jedním opravdu v milosti, nemodlím se a nejedním sám, nýbrž spojen s hlavou, s Kristem Ježíšem, a proto spojen také se všemi údy ostatními. Proto se modlím a jedním za všechny, ve prospěch ostatních, tak jako všechno skutečně nadpřirozené vyvěrá z nás, jediné ve spojení se Srdcem Kristovým, s Hlavou. Kristem podobně se zase všechno toto nadpřirozené rozlévá z této hlavy na všechny údy Kristovy, ať již dokonalé, jak praví svatý Tomáš, ať nedokonalé, jak nazývá hříšníky tentýž učitel. Proto není ani zapotřebí mysliti tam výslovně na tak zvaná smírná zadostiučinění, protože již z onoho spojení s Kristem hlavou a pro spojení s ostatními údy nestojíme

tu izolování, nýbrž žijeme všichni pro všechny. Nebot spravedliví jsou v těle Kristově pro zdravé, spravedliví a vědoucí pro hříšníky a nevědomé, každý, kdo má nějaký dar a nechce jím sloužiti spoluúdem, připravuje se nutně k tomu, aby mu to bylo odňato, protože nechce býti živým, sloužícím údem v těle Páně. Braitó.

Poselství vykoupení.

Neptáme se světla, proč jsi zde, nýbrž je vděčně přijímáme a z něho žijeme. Kristus stojí jako světlo světa a jako světlo všech staletí, všech temnot. Proto se ho také nikdo neodvází zeptati: Ty, kdo jsi. Ale on sám odpovídá. Přišel, aby vydal svědectví pravdě, aby zadostučínil za hříchy, aby vykoupil celý svět.

Všechna staletí přicházejí k němu se svými bédami. Udeptaní otroci čekají od něho vykoupení, unavení a obtížení u něho hledají úlevy, hladovící chleba, nemocní zdraví, zklamání a zmatení duchovně u něho hledají světla. Dnešní člověk, otrávený světem a hesly a zklamán voláním, že bude jednou jako Bůh, když poznává, že nejenom není Bohem, nýbrž není ani dobrým člověkem. . . Dnešní nesrovnalosti sociální, které se stále táží: Ježíši, máš nám i nám, nám vyděděným a přitíštěným, co říci. . . Proč tolik století, proč tolik statisíců lidí očekávají všichni od Krista vždycky něco jiného a nového?

Protože jeho objektivní posláni jest vykoupení a protože Vykoupení Kristovo jest tak bohaté, tak nesmírné, protože jest vykoupení Bohočlověkovo, protože zasáhl kořen všeho zla, totiž hřích, a proto všichni očekávají od něho, který přemohl svět, očekávají, že přemůže také i následky, jeho tyranie, které nás tolik trýzní. Braitó.

Potřeba pokory.

Ctnost pokory nás vybízí, abychom pro svou nepatrnost, slabost a nehodnost nesmýšleli o sobě vysoko. Nestavme své dobré skutky na oči jiným, nečičíme si nároků na jejich uznání, chválu a odměnu. Spíše si přejme, aby se námi pohrdalo, bychom byli tím více podobni Pánu Ježíši.

Chceme-li pevně a vytrvale pracovati na budově své dokonalosti, pak ji postavme na základech pokory a jistě bude vzdorovati bouřím vášní a útokům pekla! Chceme-li býti bohatí na milosti, cvičme se v pokoře! Nebot stojí psáno: „Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost!“ (Jak. 4.)

Ničím si nezajistíme požehnání Boží tak dobře jako pokorou. Milost a Boží požehnání nenajdou místa v srdci plném samolásky a zamořeném pýchou.

Čím jsme pokornější, tím větší věci bude Bůh skrze nás působiti. Bůh dá vzrůst semeni, jež zaséváme, a dá uzrání v plody, když ve všem vyhledáváme jen jeho cesty, a když po vykonání všeho, co jsme mohli, si upřímně řekneme: „Jsme neužiteční služebníci!“

Pokora, jež zajišťuje ovoce našich námah, jest také naším bohatstvím. Jí si získáváme mnoho zásluh; bez ní zůstáváme chudí. Jakou cenu mohou míti také skutky, jimiž jsme jen ukojili svou marnivost a vážnost u lidí?! Neřekl Kristus, že „vzal odplatu svou“, kdo činil dobré, jen aby se zalíbil lidem?!!

Jaké je to bláznovství ztráceti odměnu za své skutky svou marnivostí!! Sv. Augustin praví: „I když vykonáme všechno, co je předepsáno, co nám zůstane z vykonaného dobra, když nás o to připraví ctižálost?“

Konečně uvažme, že je nám pokory nevyhnutelně třeba, abychom dosáhli věčné blaženosti. Pýcha nenalezne v nebi místa. Když se vyskytla u odbojných andělů, byli tito svrženi do pekelné propasti. „Rajská brána je nízká, jen maličci mohou jí projíti,“ dí Následování Krista. Spasitel sám nás tomu učí slovy, jež nebudeme nikdy moci dostatečně uvážiti: „Nebudete-li jako maličci, nevejdete do království Božího!“ t P. Odilo Pospíšil O. P.

Ž E N

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA.

ARÉNA: *La legge cristiana nella vita e nella sanita dell'uomo.* Pustet, Roma, 1933, str. 220. — Kniha vědce o blahodárných zařízeních křesťanských a církevních zřízení pro život a zdraví i pozemské. S křesťanského hlediska jsou tu probrány otázky práce, nedělního klidu, střídmosti, postu, zdrženlivosti. Zvláště krásné jsou kapitoly o sebezáooru a manželství.

BORDEAUX: *Le mariage d'amour.* Flammarion, str. 95, cena 3.95 frs. — Stránky plné sladké křesťanské lidskosti a moudrosti vybrané ze života ze spisů sv. Františka Saleského o lásce, ženě, manželství a přátelství. Kniha velmi šťastná.

BURGER: *Der lebendige Christus.* Kohlhammer, Stuttgart, str. 290, cena 9 Mk. — • Od věřícího láskou ke Kristu zaníceného protestantského učence jest psána tato kniha, která skvěle vrací celý křesťanský život na jeho základ, totiž na živého Krista, Bohočlověka. Za tím účelem studuje důkladně theologii sv. Jana i sv. Pavla a vyvozuje z nich životné, hluboké pravdy o Kristu, zdroji našeho nového života. V přidaných kapitolách vyrovnává se s moderními proudy protestantské kristologie, které jsou dob-

rým pokusem o dějiny a zhodnocení prot, theologie od devatenáctého století.

GALTIER: *De SS. Trinitate in se et in nobis.* Beauchesne, 1934, str. 350, cena neudána. — Nebyla dosud napsána tak moderní dobrá kniha o velebném tajemství nejsvětější Trojice, jaká vyšla z ruky jedinečného theologa, jesuity P. Galtiera. Galtier již vydal jednu studii podobnou a to o působení milosti v duších. Nyní vydává tuto studii, která jest předcházející vlastní základnou. Celá nauka kat. o nejsv. Trojici jest tu probrána se všech hledisek s dokonalou vědeckou přesností. Naše věroučné explikace, potření příslušných bludů, a pak konečně i praktické důsledky pro duchovní život křesťanský ze svatých tajemství, jež jsou přece tajemstvími základními, tvoří bohatství této knihy, která jest zase obohacením theologie.

GÉREST: *La vie eucharistique.* Lethielleux, Paris, 1934, str. 320. — Knížka vzácného poučení, jak žiti z nejsvětější Svátosti oltářní, jak přetvářiti a proměňovati svůj život podle přijímaného Spasitele, aby nepřijímaly jenom rty, nýbrž především náš život toho, který jest chlebem nového života. Theologie se tu setkala s dobře zpracovanou praxí.

HORNAERT: *Le bréviaire.* Desclée de Brouwer, Paris, 1934. — Krátké, ale vydatné poučení o dějinách, nadpřirozené užitečnosti a krásě breviřové modlitby. Hodí se velmi dobře pro exercicie a rekolekce.

HUGON: *Tractatus dogmatici: De Deo uno et trino.* Lethielleux, Paris, 1934, str. 852, cena 60 frs. — První svazek definitivního vydání této vynikající, klasické dogmatiky. Ještě před svou smrtí dal nezapomenutelný profesor římského Angelika příkazy k naprostému novému uspořádání celého díla. Všude jest spekulace podložena solidními doklady z Písma a z tradice. Autor jest poutivý thomista, ale všude vždycky předkládá i jiné názory, ovšem vždycky se svým soudem, a ne jak někteří moderní, kteří předloží bezbarvě všechny systémy, aby si posluchači vybrali. Kniha jest i asketicky užítkovatelná bohatými citáty z otců a praktickými aplikacemi. Dokonalá školní příručka pro theologické fakulty.

KRLIN: *Svatý Don Bosko.* Krlín, Vršovice, Barákova 10. — Krlín prožil s velkou vroucností zářivou postavu Boskovu, kterou přiblížil se všech stran dnešnímu člověku, jemuž jest tato postava sociální, postava, která z lásky k Bohu jde obětavě k bratřím, tak blízká a především tak potřebná. Tuto knihu by měli čísti všichni, kteří chtějí pracovati mezi mládeží, kteří chtějí pracovati na království Božím.

LTMMACULÉE VIERGE: *Mère de Dieu.* Bonne Presse, Paris, str. 223, cena 4.85 frs. — Neznámý ctitel mariánský vybral z novověkých chvalořečníků mariánských (sv. Fran-

tiška Sal., sv. Alfons Lig., bl. Grignon, Bossuet, Faber, Chaminade a j., ze starších sv. Bernard a sv. Bonaventura) nejžhavější výšlehy jejich lásky a úcty, aby se jimi zapalovalo i naše srdce. Četné ilustrace jsou druhou písní chval mariánských. Krásná mariánská čítanka.

MERCIER: *La spiritualité byzantine*. Paris, Les Éditions du Cygne, str. 524, cena 25 frs. — Stále více vábí východ a jeho život. Mercier prostudoval duchovní život evropského i asijského východu v jeho hlavních zjevech a postavách v jich životě a učení. Kniha jest polo cestopis, polo literární studie, ale poskytuje dobrý přehled o duchovním východním životě.

MORICE: *La voix du Crucifix*. Mignard, Paris, str. 224, cena 10 frs. — Jako Spasitel učil podle toho, co právě potkal na cestě a v životě, podobně učí také s kříže. Kříž učí nás o velké lásce Boží, o hrůze hříchu, o jeho vítězství láskou. Není to duchaplné a proto je to dobré.

PETIT S. J.: *Mon Navire. Souvenir de mes retraites*. Paris, Desclée de Brouwer, 1934, str. 206, cena váz. 12 frs. — Známý zkušený exercitátor zanechává na konci svého života svým přátelům jako na památku hlavní myšlenky exercií podle sv. Ignáce. Život je lodkou, na níž pluje každý člověk k věčnosti. Pod obrazem této lodky probírá autor všechny obvyklé exerciční myšlenky, jak je podává sv. Ignác. Kniha je psána s opravdovou láskou k duch. životu, jakou má jen světec, jakým byl P. Petit.

PETRO VOGT S. J.: *Mariae Sacrosanctae et Deiparae Virginis Vita*. Marietti, Torino, 1934, str. 230, cena 7.50 lir. — P. Vogt činí opravdu záslužné dílo, když podává kléru tento upravený život Panny Marie z díla sv. Kanisia. Nesleduje vědecký účel, nýbrž praktickou potřebu, proto podal nauku sv. Kanisia v 31 článcích, které velmi dobře poslouží k přípravě mariánských kázání. Vřele doporučujeme kněžím a rovněž laikům znalým latiny jako duchovní četbu o P. Marii. J.

PETRUS CANISIUS: *Katholische Marienverehrung*. (Jordans S. J.) Schöningh, Paderborn, 1934, str. 280, cena 3.80 (4.80) Mk. — Tato mariologie velkého ctitele mariánského sv. Petra Canisia jistě si zasloužila tohoto nového vydání. Poslouží zvláště kněžím, ale i laik v ní nalezne rozřešeno mnoho otázek, které jsou i dnes aktuální, zvláště co se týče panenství. Kniha je provanuta opravdovou láskou k Marii.

TONNA-BARTHET AA.: *Les évangiles*. Bonne Presse, Paris, 2 sv. po 374 str., po 16 frs. — Výklad P. T.-B. není určen pro biblisty, nýbrž pro širokou obec čtenářů Nového zákona. Po částech komentuje svatá evangelia, aby co nejvíce vynikla na každém základní myšlenka části. Neřeší spletné otázky, nýbrž tlumočí mínění nejvíce uznávané, zvláště dbá výkladů svatých Otců.

Jistě se tento způsob výkladu kursorického rázu bude zamlouvatí všem čtenářům Nového zákona, kteří rádi čtou Písmo sv., ale nemají zájmu o učené věci, které by pro ně byly jinak nestravitelné.

TÓTH: Die Leiden Christi. Herder, Freiburg, 1934, str. 368, cena 4.20 Mk. — Slavný řečník a náboženský spisovatel, jehož popularita se pojednou rozletěla světem, kázal o utrpení Páně a našem, a ovocem těchto promluv jest přítomná kniha, která jest učebnicí smyslu a ovoce bolesti. Slovo Tóthovo jest originelní, naše, takže je právě proto milováno těmi, kteří chtějí slovem dvacátého století řešiti i bolesti dvacátého století.

Z RŮZNÝCH POLI.

ARSENIEW NIKOLAUS VON: Der urchristliche Realismus und die Gegenwart. Bärenreiter-Verlag, Kassel, str. 76, cena 1 Mk. — Realismem prvotního křesťanství rozumí autor „svědectví o průlomu neodolatelné skutečnosti Boha“. Kniha protestantského autora je věnována theologickým směrům v protestantské theologii, usilujícím o provedení odklonu od subjektivnosti k realitám křesťanským. Katolíku se čte ta kniha velmi sympaticky, neboť její základní tón je náš, třebaže zůstává stati na půl cesty.

— es —

BARBEDETTE: Philosophia scholastica. Berge et Patis, Paris. — Dva svazky školské dobré učebnice filosofie, která ve dvouletém kursu podává zhuštěnou celou scholastickou filosofii. Zcela tradiční, ale právě proto spolehlivá kniha.

BAUDELAIRE: Květy zla. Melantrich, Praha, stran 360, cena 50 Kč, přeložil Svatopluk Kadlec. — Dobrý překlad, ačkoliv jsme zvyklí na interpreta francouzské poesie Hořejšího. Baudelaire je básník, který po mnohém bloudění po nejrůznějších cestách dostal se k Bohu, jak to pěkně vyjádřil Papini, že Baudelaire se vyšplhal ďábluovi po hřbetě k Bohu. Cesta nebezpečná, ne pro každého, ale přece korunována úspěchem. Měli bychom připomínku. Když se u nás překládá, přeloží se pravidelně všecko. Myslím, že by bylo nejlepší, předložit čtenářstvu jen perly, charakterisující toho kterého cizího autora, vynechat v našem případě věci méněcenné.

BRENON A.: Mois de Marie. Bonne Presse, Paris, str. 190. — Nový mariánský měsíc, které jsou ve franc. nábož. literatuře velmi oblíbené, není zbytečný; po stopách života Panny vede rozjímáním živým, zpřístupněným příhodnými příklady a aplikací na denní život.

COHAUSZ; La missione sacerdotale nella doctrina di San Paolo. Milano, Vita e pensiero, 1933, str. 300, cena 10 lir. — Italský překlad praktické, hluboké a užitečné

knihy Cohauszovy, která povstala asi z kněžských exercicií a rekolekcí. Jako taková k podobnému účelu a k soukromé kněžské duchovní četbě dobře poslouží.

G. DA SCHIO: Fra Giovanni da Vicenza a Paquara. 49 str., 6 tabulí, Schio 1933, Paolo Marzari. Cena 10 lir. — Stručný životopis apoštola 13. století, „anděla míru“ a „meče proti tyranům“. Vystižně jsou líčeny poměry doby.

DAL BON: Trattenimenti spirituali su la Perfezione cristiana, religiosa e sacerdotale. Gruppo I. Lo stato religioso. Berutti, Torino, str. 263, cena 7 lir. — Hluboké pojednání o dokonalosti křesťanské, hodící se jako materiál pro exercicie. Prvý díl jedná o řeholním stavu. Těšíme se na další svazky.

DUPLESSY EUG.: La morale catholique. Bonne Presse, Paris, str. 584, cena 11 frs, — Duplessy si zasloužil pověst výtečného popularisátora bohovědných nauk a Morálka jen ji potvrzuje; výklad stručný, přehledně urovnaný a rozdělený, kde třeba odpovídá na novodobé nesprávné názory, všude vede jasnými zásadami katolické mravní tradice. Část speciální třídí podle povinností k Bohu, povinností společenských a individuálních. Pro soukromé studium a pro řeči o morálce jako na zavolanou.

FOERSTER JOS. B.: Tři projevy. B. Kočí, Praha, str. 32, cena 3.60 Kč. — Tři proslovy mistrovy, jimiž ukazuje nejen své mistrovství v myšlence hudební, nýbrž i že umí slyšeti vyšší harmonie. —en—

FUNK—BIHLMAYER: Kirchengeschichte. 3. sv. (XX & 306, XVI & 384, XII & 479 str.), 8—9. vydání. Paderborn 1931-34, cena 30 Mk. •— Právě vyšlým 3. svazkem jest dokončeno celé dílo v novém vydání. Poslední svazek obsahuje dějiny od vystoupení Luthera až do přítomné doby. 6 paragrafů dokonce věnováno době poválečné. Celé dílo vyrostlo ze známých dějin F. X. Funka, jest však — podobně jako větší manuále Kirschovo, které nastoupilo na místo dějin Hergenrötherových •— skoro úplně novou, samostatnou prací Bihlmeyerovou. To platí zvláště o 3. svazku, který nemá s dílem Funkovým nic společného, kromě toho, že hledí zachovávat tradicionální směr túbinské školy. Tento díl je vlastně ze všech nejlepší, právě proto, že jest úplně samostatný. Ohromný materiál zpracován velmi přehledně a důsledně přesně. Není ani možno citovati nějakou otázku, na kterou by Bihlmeyer nepodával důkladnou odpověď. Zvláště vynikají charakteristiky jednotlivých osobností. Nacházíme tu sice také několik chyb a nedostatků — jako na př.: známý dominikán Jan Capreolus jest uváděn jako františkán, význam Františka de Vitoria je nedostatečně hodnocen •— ale takové vady nejsou ovšem celému dílu na újmu. Vřele doporučujeme.

P. T. GERSTER A ZEIL O. CAP.: De integritate Confessionis. Marietti, Torino, 1934, str. 116, cena 5 lir. — Krásně podaný tento mravoučný traktát vyniká jak solidním vědeckým zpracováním, tak též jasností a přehledností. Velmi praktické pro zpovědníky k zopakování důležité části o úplnosti vyznání ve zpovědi. Škoda, že dodatek případů nepodává nic nového a 14 oněch kásusů nepřesahuje hranice obyčejnosti. — J.

GORRES GESSELSCHAFT: Die soziale Frage und der Katholizismus. Schoningh, Paderborn, str. 500, cena 14 Mk. — Slavnostní spis k oslavě jubilea encykliky Rerum novarum. Příspěvky vynikajících katolických německých národohospodářů, sociologů, charitativních pracovníků všech oborů o všech otázkách sociálních a hospodářských. Zajímavé jsou studie o úroku, o kapitalismu, daních, křest, charitě. Sociální pracovníci a řečníci a spisovatelé o soc. otázkách naleznou v této knize jako v žádné jiné nemírnou spoustu dobrého a spolehlivého materiálu o stanovisku katolíků k palčivým otázkám dneška.

GRABMANN: Geschichte der katholischen Theologie seit dem Ausgang der Väterzeit. XIV & 368 str., Freiburg i. B. 1933, Herder, cena 9.20, váz. 1060 Mk. — Dílo toto povstalo ze Scheebenova přehledu dějin katolické teologie v jeho dogmatice obsaženého. Z největší části však je to původní a samostatná práce Grabmannova, zvláště pojednání o scholastice a nové době. Mistrné dílo důsledné přesnosti a jasnosti. Zvláště cenný je také přehled, odpovídající jednotlivým kapitolám knihy: „Odborová literatura k dějinám katolické teologie“.

HONNORAT MICHEL: Demonstration de la parenté de la langue Chinoise avec les langues Japhétiques, Semitiques et Chamitiques. Paul Geuthner, Paris, 13 Rue Jacob (Vle), 1933, str. 70, cena 16 frs. — Pro filologa nejen zajímavá, ale i důležitá knížka. Na 1100 slovech ukazuje se v ní podobnost těchto řečí.

JAGER WERNER: Paideia. Die Formung des griechischen Menschen. Walter de Gruyter & Co, Berlín, I. svazek, str. 520, cena 8 Mk. — Je znám pronikavý vliv řecké duševní kultury na duchovnou kulturu vůbec a na kulturu vědeckého výrazu náboženské myšlenky křesťanské. Proto je velmi vítané toto dílo, první svého druhu; tím vítanější, že přichází od tak vážného badatele a znalce tak dokonalého. První svazek obsahuje „základy, budování a krizi řecké vzdělanosti v období heroického a politického člověka, v raném a klasickém období řeckého národa, a končí u shroucení attické říše. Druhý svazek bude obsahovati duchovní obnovu v období platónského a vzestup na vůdčí místo v kultuře světa“ (předmluva). Autor sleduje v občanském, státním a filosofickém životě pěstovanou myšlenku a snahu o vytvoření vyššího člověka; tu

snahu podle Jágera považoval řecký duch vůbec za odůvodnění lidské společnosti i jedince v jejich existenci. Pro nás jsou důležitá přesně jen dvě témata knihy, protože se dotýkají přímo náboženských zásad: O filosofickém myšlení a objevení Kosmu; O práci sofistů. Ale tím není řečeno, že by ostatní kapitoly byly méně zajímavé. Nejvíce ovšem nalezne filosof; ale hned po něm nejvíce bude mít užitku sociolog, ježto právě svou základní myšlenku sleduje autor ve všech vrstvách řeckého národa, až do stavu rolnického. Při své myšlenkové hloubce a vážnosti se dílo Jágerovo čte velmi plynně. — es —

KALT ED.: *Biblische Archaologie.* Herder et Co, Freiburg, 1924, str. 157, cena váz. 2.50 Mk. — Vždy je poptávka po knížkách, v nichž jsou krátce a uspořádaně podány hlavní poznatky některého vědeckého oboru. Nedostatek takové příručky pro biblickou archeologii doplňuje tato knížka. Všechnu látku biblické archeologie snaží se podat co nejúplněji a nejpřehledněji. Všem, kteří se zabývají theologií anebo vyučují biblickým dějinám, knížka dobře poslouží.

KELLER: *Von Geist und Liebe.* Klotz, Gotha, cena 5.80 Mk. — Zajímavé vzpomínky autora na styky s představiteli a shromážděními nekatolických církví. Poslouží k informaci o nekatolických náboženských společnostech a o jejich duchovním životě.

LE FORT GERTRUDE: *Le pape du Ghetto.* Desclée de Brouwer, str. 332, cena 15 frs. — Román, který chce řešit otázku, zda se žid opravdu a skutečně obrátí ke křesťanství. Dějiny potomka židovské rodiny, jenž se stane svého času protipapežem proti Inocencovi II. Dějiny tendence, která vidí všude jenom spravedlnost a nezná lásky, takže promění život těch, kteří jsou okolo, skoro v peklo. Smírné rozřešení dává děvče také z Ghetta, ale prošlé školu utrpení, které jí dává nové světlo, světlo, které smiřuje a vyrovnává.

LEEUEW; *Phänomenologie der Religion.* Mohr, Tübingen, 1933, str. 669, cena 17 Mk. — Fenomenologie náboženská, založená Chantepiem de la Saussaye, nabývá v autoru svého historika a svého syntetika. Spisovatel sebral nejenom všechny náboženské zjevy, nýbrž také snaží se je hodnotiti s jednotného hlediska podle směrnic psychologických a historických studií. Také se nemožoval na pohanská náboženství, nýbrž sleduje i zjevy křesťanské. Staví křesťanství tak, že stojí opravdu ve středu náboženského dění všech lidských dějin. Není snad jednoho náboženského zjevu, který by tu nebyl vyčerpán ve svém historickém objevení a nebyl ale také zároveň zhodnocen. Jest to skutečně zajímavý pokus o syntetickou filosofii náboženství.

MATHIEU H. S. J.: *Quel est le but de la vie?* Bonne

Presse, Paris, str. 118. • — Bystré, zhuštěné, osvěcené otázky smyslu lidského života, cest, kterými jej poznáme a jimiž ho dosáhnouti; určeno „těm, kteří hledají“, proto se dobře sejde k přednáškám nebo za četbu skutečně hledajících duší.

DAS MESSBUCH DER KATHOLISCHEN KIRCHE. Laumann, Dulmen, cena 5 Mk. Druhé vydání, zpracované ilbenstadtskými benediktiny. — Velmi pěkně upravené lidové vydání misálu. Text latinský, vedle německý překlad. V textu jsou obrázky mystérií církevního roku. V zadu jest transkripce chorálních částí mše sv. pro zpěv lidu. Misálek cenou i úpravou a přehledností se sám doporučuje.

MILLOT: Plans de sermons de circonstances. Paris, 1934, Tequi, str. 294, cena 10 frs. — Všechny možné okolnosti, jaké se mohou naskytnouti knězi, jsou brány v úvahu v této knížce. Kázání ke svěcení kostela, zvonů, varhan, hřbitova, pro mládež za různých okolností atd. Jsou to ovšem jen skizzy, ale skizzy velmi praktické a snadno použitelné. Doporučujeme kazatelům.

MISSEL LITURGIQUE DES ENFANTS. Bonne Presse, Paris, str. 126. — Originelní a velmi pedagogické zpracování mešního formuláře pro děti. Každá částička mše sv. jest na jedné straně zachycena na fotografii a na druhé straně jest text modlitby, vystihující duchovní obsah liturgického okamžiku. Modlitby jsou zvláště přizpůsobené dětství, ale věrný duchu liturgie. Takovou příručkou se může dítě naučiti obcování mši sv., t. j. živému spojení.

MONUMENTA ORDINIS PRAEDICATORUM HISTORICA TOM. XV. Monumenta historica S. P. N. Dominici fasc. I: Historia diplomatica S. Dominici, recensuit M. H. Laurent O. P., str. 198, Paris 1933, Vrin. Cena 30 frs. — Obsahuje 153 dokumentů, které mají bližší neb vzdálenější vztah k životu sv. Dominika. Hagiograf nalezne zde prostě vše, co by ho mohlo zajímati. Důkladná a úplná práce, které bylo nezbytně třeba k správnému pochopení osobnosti sv. Dominika, jeho díla a jeho doby.

MtJSSENER: Das katholische Eherecht. Schwann, Düsseldorf, 1934, str. 290, cena 9 Mk. — Srozumitelné, praktické shrnutí všech předpisů a veškerého provádění těchto předpisů, jež se týkají katolického manželského práva. Všechny překážky, postupy, dispense, jsou v knize velmi prakticky rozvedeny a řešeny. Připojeny jsou všechny diecéšní předpisy o manželstvích smíšených, o křesť. cvičení snoubenců, jak byly stanoveny v jednotlivých německých diecésích. Dílo velké praktické ceny.

NEUBERT: Marie dans le Dogme. Spes, Paris, str. 296, cena neudána. — Velmi pěkný přehled učení Církve o Panně Marii. Vřele doporučujeme všem, když vidíme, že je mnoho dotazů po literatuře mariologické.

OLIVA A.: Potěšení zarmoucených. Jan Toman, Město Žďár, cena 5 Kč. — Sbíрка praktických a srdečných mariánských promluv, které se dobře sejdou za četbu při májových pobožnostech.

1934: IL RAGGUAGLIO. Milano. Edizioni Raguaglio, Via Mercallii 9. — Člověk s radostí běhe do rukou tento sborník katol. literátů a umělců italských. Jest v knížce sneseno tolik lásky, tolik mladistvého nadšení. Každý z nových katolických spisovatelů jest v knize zhodnocen, ironicky anebo vážně. Jsou tu popsány všechny katol. literární počiny. Dovíte se v knížce o všech katolických spisovatelích, nakladatelích, časopisech a knihovnách. Tuhle knížku vřele doporučuji. Potěšíte se!

RAIMOND: Je suis la Voie... Paris, Tequi, 1934, str. 306, cena 10 frs. — Jsou to exercicie, hodící se zvláště pro řeholní komunity. Kristus je naše cesta, za ním a s ním máme kráčet k Otcí. Autor ukazuje, jak se máme ubírat touto cestou, probírá duchovní život od jeho počátků až jeho vyvrcholení. Je to kurs opravdu praktický, ale vycházející z náležitého hlubokého theologického základu.

RELIGION UND FRAUENLEBEN. Verband der Jungmädchen und Jungfrauenvereine der Erzdiözese, Koln, stran 116, cena 1.30 Mk. — Sbíрка referátů II. sjezdu katolických ženských spolků diecése kolínské v Německu. Doporučujeme jmenovitě kněžím a také našim čtenářkám.

REMY: Voyage dans les merveilles de l'espace. P. Téqui, Paris, str. 98, 32 obr. příl., cena 12.50 frs. — Člen francouzské hvězdářské společnosti velmi poutavě a živě vede cestou divy prostoru, aby dal čtenářům pojem velikosti, krásy, moudrosti těchto skutečných divů a aby ukázal na Umělce těchto divů. — es —

RETTÉ A.: Au pays des Lys noirs. P. Téqui, Paris, str. 350, cena 13 frs. — Cesty známého konvertity, vzpomínky z celého života s nesmírně zajímavými podrobnostmi jeho zkušeností s okultismem, pověrou a politickým životem. Mohlo by se říci, že kniha ukazuje, kudy šel tento konvertita od bezbožnosti do apoštolování pro víru katolickou, — es —

RIVIÉŘE: Sur le devoir d'imprévoyance. Juvisy, Les éditions du cerf, 1934, str. 336, cena 15 frs. • — Zdál by se paradoxním tento titul. Nestarat se o budoucnost? Ano, je potřeba složit svou starost na Boha. Tot jediná správná ekonomie. Není tedy nesprávným podtitul této knihy: Petit traité d'économie pratique. Kniha je silnou pobídkou k tomu, abychom nepečovali o časné věci a je zároveň písní na prozřetelnost Boží, která zná lépe naše potřeby než my sami a pečuje o nás více, než si dovedeme představit. Vřele doporučujeme.

SRTILLANGES: Le Miracle de l'Eglise, l'Eternité dans

le Temps. Paris, Editions Spes, 1934, str. 256, cena 7.50 frs. — S. se zamyslel nad velikostí Církve, která je jakoby věčností v čase svým neustálým trváním až do konce věků. Studuje její vznikání, její rozvoj, její první vítězství nad pohanským světem a zakončuje zhodnocením toho, co dává Církev dnešní době. Je to kniha, jakých je málo, kniha myslitele; jen Cleríssacovu Církev s ní můžeme srovnat.

STRIDER: Die soziale Frage und der Katholizismus. Schöningh, 1931, str. 488, cena 16 Mk. — Tak potřebných a dobře sestavených knih není mnoho, zvláště o sociální otázce. Jsou probrány všechny otázky, které hýbou světem a vždy jest napsána studie, jak se k té či oné otázce staví katolicismus, který katolický učenec o této otázce vážně a plodně promluvil nebo v ní pracoval. Dílo jest skutečnou studnicí našich sociálních pracovníků. Apologeté nenajdou lepší pomůcky pro otázky sociální. Vřele doporučujeme.

ŠTASTNÉ DĚTI. Brožury Životem, Hlučín, přinášejí novou krásnou četbu pro děti. Naříkáme často nad nedostatkem dětské literatury; sáhněte po těchto knížečkách, nezklamou vás.

S. THOMAE AQ.: In decem libros Ethicorum Aristotelis ad Nicomachum expositio. Edidit A. Pirotta. Torino, Marietti, 1934, str. 747, cena 30 lir. — Doporučujeme co nejvřeleji toto nové vydání důležitého díla sv. Tomáše. Vydání je velmi prakticky rozděleno a jednotlivé odstavce počíslovány, čímž nabývá dílo velké přehlednosti. Připojen je rovněž důkladně pracovaný věcný rejstřík. Cena je jistě poměrně velmi malá.

A. VYSKOČIL: Básníkovo slovo. Pourova edice, svazek IV. Cena 25 Kč. — Kritické stati, psané odborníkem o Máchovi, Vančurovi, Demlovi, Poeovi a j. Naši pozornost nejvíce zaujala stal o poesii Jaroslava Durycha. Zdá se nám, že Albert Vyskočil vzal to nejpřísnější měřítko na poesii Jaroslava Durycha. Jest jisté, že vše lidské jest relativní. A tedy jako jest relativní poesie Durychova, tak pro mnohé může být i relativní úsudek Vyskočilův. Umění slouží k znázornění krásna. A tuto funkci poesie Durychova plní, přes své nedostatky, které vypočítává Vyskočil. Pro nás vždy zůstane Durych skvělým prosaikem, skvělým básníkem a Albert Vyskočil skvělým kritikem.

Karel Horalík.

ŽIVOT, časopis katolické aktivity a světového přehledu, je velmi dobrým zdrojem informací, které zajímají každého katolíka. Vyžádejte si ukázkové číslo v administraci, Praha II., Spálená 15.

SLUŽEBNÍK ŘÁDU

Nepřesně a docela nedostatečně jest přeložen do češtiny pojem svátosti „Sacramentum Ordinis“ svátostí svěcení kněžského. Doslova by bylo svátost řádu. Kdo toto po prvé překládal, nebyl si vědom vnitřní plnosti a závratné blízkosti absolutna v kněžství. Kněžství jest svátostí řádu. Jím se dostává světu řádu od Boha, to jest, jím Bůh upravuje svůj styk se světem s dušemi, s lidmi. Tato svátost pak uvádí lidi do řádu s Bohem a s jeho vůlí. Hlásá jim řád Boží, učí je zachovávat tento řád, vrací je tomuto řádu a posiluje je v setrávání v tomto posvátném řádu.

Proto jest s kněžstvím spojena podstatně myšlenka hierarchie, svatovlády, posvátného řádu, protože kněžství má nositi myšlenku, že jenom Hospodin jest pánem světa a že máme se všichni k tomu snažiti, o to usilovati, aby přišlo království Boží, ne království pozemských choutek kněžských, ne království kněžského panování, nýbrž království absolutní vůle Boží, jeho svaté pravdy, a proto jeho nejvyššího obšťastnění, jaké jest zde na zemi možné, protože není tu na zemi většího štěstí, než býti v řádě s Bohem a jeho pravdou a vůlí, protože tento řád zajišťuje nejvyšší vyrovnávání.

Svátost řádu: Bůh používá ke svému působení svých služebníků. V řádě přirozeném užívá svých andělů a přírodních zákonů a sh\ v řádě nadpřirozeném používá svých služebníků, kteří mají udržovati nejsvětější řád, totiž podrobení člověka Bohu, mají zvěstovati; uskutečňovati tento řád. Proto jsou prvními články v tomto řádě. Jsou prostředníky mezi lidem a Bohem, mezi Bohem a lidmi.

Jako jest v přírodě všechno stupňovitě uspořádáno, že nižší jest podrobeno vyššímu a

vyšší nej vyššímu, podobně chtěl Bůh, podle svatého Tomáše, aby tato krása nechyběla ani jeho Církvi. Vše, co jest od Boha, jest krásně uspořádané. Protože ale Církev jest od Boha, protože ji vybudoval svou krví, jak praví doslovně sv. Tomáš, proto i v této Církvi, v tomto shromáždění těla Kristova jest nejsvětější, přesný řád. I v ní si vyvolil Bůh určité své služebníky, kteří mají výlučně býti co nejtěsněji a nejbezprostředněji spojeni s ním, aby ostatní, kteří jsou životem a shonem a starostmi zachyceni, mohli býti stále spojováni těmi, kteří jsou a mají býti Bohu celým svým životem, protože svojí podstatou jemu býti blízcí — nejbližší.

Celá Církev jest uspořádána jako tělo, protože jest mystickým tělem, jehož Kristus je hlavou a my údy. Proto jest jediné správné, když mluvíme o lidech v Církvi ne jako o členech, nýbrž jako o údech Církve. A každý úd má své místo, což není u členů. Členové jsou ve společnosti prostě vedle sebe. Kdežto my v mystickém těle Kristově máme každý svoje přidělené místo. Každý úd má svůj úkol, jak víme ze sv. Pavla, jenž vypočítává úřady a úkoly údů jednoho těla Kristova, ve kteréžto různosti převládá jednota Ducha sv., jednota těla Kristova a jeho svatého, věčného poslání. Kněžství jest pojícím tmelem všech rozlišností v Církvi, všech míst, poslání a úkolů. Proto velí Kristus malomocnému uzdravenému: Jdi, ukaž se kněžím. Proto Kristus svým učedníkům dává moc hlásati evangelium, hlásati království Boží, odpouštěti hříchy, dává jim moc nad svým tělem, nad svou obětí a nad ovocem své svaté oběti.

Svatá oběť způsobila nový řád na světě, obnovila řád mezi Bohem a lidmi a otevřela rajske brány. Dalším úkolem lidstva jest pouze, aby došlo lidstvo k této bráně. Toto jest jeho

nejvyšší „vývoj“ a pokrok. Dojiti k otevřeným rajským branám. Všechno ostatní jest mluvení a badání jest jenom mudrlantstvím, které ještě nikoho ke štěstí nepřivedlo a nikdy nepřivede.

Ale toto vynikající místo nedává kněžím právo, aby proto zotročovali věřící. Jest to velké pokušení kněží, aby se domnívali, že, když jest jim dán úkol pořádati řád nadpřirozený mezi lidmi, mají tím i právo ovládati také řád přirozený ve svůj osobní prospěch. Neboť toto uspořádání neznámá ponížení, subordinace, podřízení neznámá zotročení člověka, nýbrž naopak jeho největší povýšení, protože přiblížení a přivedení k tomu, jenž jest naším pánem a dobrodincem, znamená naše největší obohacení.

Svěcením kněžství uděluje se lidem největší moc, totiž spolupráce s Božím působením v nejvyšších darech. Tak jako jest vznešenost rodičů v jejich spolupráci s tvůrčí přirozenou činností Boží, jako jest vznešenost práce a činnosti ve spolupráci člověka na zachovatelském díle Božím, tak jest kněžská působnost spoluúčastí, spoluprací na díle nejvyšším, totiž omilostnění člověka. Kněz novozákonní nezjednává jenom požehnání pozemské, nepřednáší jenom prosby za úrodu a plodnost země a lidí, nýbrž předává lidem jejich povolání za dítky Boží, přivádí je k Otci nebeskému, vlévá jim síly potřebné k udržení a vzrůstu tohoto dětství Božího. Kněz jest tak spolupracovníkem největší lásky Boží, lásky, která nás učinila svými dětmi a účastnými svých největších darů.

Kněz jest dělníkem a spolupracovníkem nejvyššího řádu, totiž nadpřirozeného. Proto nesmí ustrnouti na službě řádu přirozenému, protože to by zradil svoje kněžské poslání. Každé sloužení řádu přirozenému, ze kterého

nevzejde aspoň nepřímou užitek nadpřirozený, jest proviněním se proti povinnosti službě to-
muto nadpřirozenému řádu, znamená skutečnou felonii, zradu na lidech, které Pán povolal k sobě, a jimž dal k uskutečnění tohoto řádu svoje kněze, jakožto skutečné pontifices, ty, totiž, kteří staví mosty mezi Bohem a lidmi, mezi životem Božím v sobě a jeho sdělné účasti v nás.

Nadpřirozený řád spojuje celý svět, celý život, všechny jeho hodnoty i ty, které jsou zdánlivě neplodné a neužitečné, všechny spojuje v jeden celek, ale krásnější právě pro spojení s řádem vyšším. Tak jest kněz největším dobrodincem lidstva, protože mu přináší nový, vyšší, krásnější, úplnější řád, na který by jistě sám nestačil, na nějž by se nesměl ani odvážiti mysliti.

Z toho ovšem plyne svatá a velká povinnost stati sám v řádě nadpřirozeném v myšlenkách, zásadách a v rozhodnutí dáti ve službu tomtomu řádu všechny síly a schopnosti, aby se všem skrze nás tohoto řádu a jeho dobrodiní dostalo. Abychom nikoho svým vybočováním z řádu od něho neodlučovali, neodpuzovali.

Nejvyšší důstojnost, ale zároveň také nejprísnější úloha: býti služebníkem Řádu.

P. Silv. M. Braitto O. P.

VÝCHOVA LÁSKY

Nebylo třeba dlouhé doby, aby se v křesťanství poznal význam a dosah přikázání, které Božský Spasitel nazval prvním a největším, přikázání svaté lásky. Dvojí sice přikázání je dáno, ale zase jen jedno, poněvadž láska k bližnímu v křesťanství též musí býti svatá, to jest odleskem lásky k Bohu, a musí míti všechny vlastnosti a rysy této lásky. Poznalo se v křes-

ťanství, že toto přikázání je božsky dokonalé zjednodušení života v náboženství i všech jeho úkolů; ale také se poznalo, že je to nejhlavnější a nejvyšší požadavek náboženského života křesťanského. Když svatý apoštol Pavel řekl, že nic není, nemá-li lásky, doplnila křesťanská zkušenost jeho slova, že duše má skutečně všechno, má-li lásku. Poslední slovo řekl papež Benedikt XIV., že láska je rozhodující a určující známkou svatosti křesťanské; láska, která v ochotě a radosti a důslednosti při každé příležitosti se projeví činem nadprůměrným.

V přirozeném lidském životě potřebuje přirozená láska veliké výchovy duše, a má mnohem více zrůd nežli ideálů, v nichž se uskutečňuje celá krása lásky lidské; mnohem větší snáz musí nastati při lásce tak vysoké a tak hluboko zasahující do lidského života, jako svatá láska. Vtělený Syn Boží sice hned třemi důvody ukazoval zřetelně cestu výchovy svaté lásky. Přikázání svaté lásky odůvodnil skutečností, že jsme dítky Boží, že máme povinnost podobnosti života s Otcem, že máme povinnost jiti za vzorem, Ježíšem Kristem, jehož život i smrt byla ryzí láska, nejdokonaleji uskutečněná. Ale toho trojího odůvodnění nepronikne tak snadno každá duše, ježto se k tomu vyžaduje určitý stupeň přemýšlení, aby si člověk uvědomil vábivost jejich krás a závažnost povinnosti. Bylo i zde třeba ryze lidského příkladu, na němž by se vidělo uskutečnění toho trojího, jež naznačoval Božský Spasitel. V tom je největší a také hlavní význam svatých v křesťanském životě. Jeden Duch pracoval ve všech a pracoval jednotným způsobem. Na nich vidíme skutečnost i cestu ke skutečnosti.

Skutečnost je na příklad vyjádřena v životě ctihodné Marie od Vtělení: „Často ještě o půl-

noci byla úplně sama (řídící obchod svého příbuzného) v přístavu na řece Loire. Námořníci, nosiči, vozkové, spřežení těžkých tažných koní tvořilo kolem ní v matném světle přístavních lamp nevyličitelný zmatek a ruch. Ona všechno řídí, a přece je při tom její duše zaujata Bohem a naplněna svatými myšlenkami." Aspoň o stín takové skutečnosti usiluje, musí usilovati pravá křesťanská duše. V tom úsilí by nastaly nepřekonatelné rozpaky, kdyby nebylo příkladu svatých, ukazujících cestu. Těmi příklady či důsledky těch příkladů se překonávají rozpaky ať o způsobu lásky, nebo o hledání způsobů, které by zabránily jednotvárnosti, která i ve svaté lásce je vražedná.

Auguste Saudreau shledává v životě svatých osmerý projev svaté lásky. Jsou to ovšem u svatých vrcholy, ale vrcholy vábivé i schůdné. Podle něho jsou tu sestaveny tyto plameny lásky, ne v celé své vrcholnosti, nýbrž hlavně ve své schůdnosti a vábivosti, jak mohou býti přístupné každému hledajícímu křesťanskému srdci.

1. *Láska zálibná.* Je prvním důsledkem víry, v srdci rostoucí. Čím více duše poznává, tím více ji těší mysliti na Boha tak milého. Čím více poznává, tím více pociťuje obdiv a štěstí z takového *svého* Boha. Záliba v Bohu a ve všem, co se Bohu může dávat, v každé myšlence a v každé krásné řeči o Bohu.

2. *Láska kající.* Svatá Terezie píše v Hradě duše: „Duše by chtěla mí ti tisíc životů, aby je všechny obětovala Bohu; má neuhasitelnou žízeň po kajících skutcích, všecko je jí málo, poněvadž pro prudkost své lásky zapomíná na pocity bolesti.“ Je také napsáno o svaté Markétě Alacoque, že jí Pán řekl: „Tato ustavičná hladnost utrpení má uctívati ono utrpení, které jsem já snášel, abych oslavil svého nebeského Otce.“ Třetí pak složkou této lásky ka-

jící je vypjaté vědomí špatnosti i nejmenšího hříchu. Láska kající miluje, uctívá a očišťuje.

3. **Láska souladná.** Láska, která je zdánlivě bez tužeb, je bez vyslovovaných tužeb, již nezáleží tak na vlastních citech nadšení nebo opuštěnosti, ani na výrazu citů, jako na shodnosti s Boží vůlí, s přáním Božího srdce, na vědomí, že je zcela Boží. To jest onen míček, kterým chtěla býti svatá Terézie Ježíšková; a mnohé dobré duši se bude zdáti blízkým vyznání ctihodné Marie od Vtělení: „Má duše se stává stále jednodušší ve svých projevech. Na dně mého srdce znějí slova: Můj Bože, můj Bože! To je má výživa, bez jakéhokoli citu nebo slova.“

4. **Láska dychtivá.** Dychtivost duše jest rozněcována vědomím nedokonalosti sjednocení s Bohem v pozemském životě a živelnou touhou srdce po sjednocení co možná nej větším. Svatá Markéta Alacoque přesně rozložila tuto dychtivost slovy: „Svatá láska rozněcuje v mém srdci trojí touhu, která mne bez ustání mučí: trpěti, přijímatí Eucharistii, umřítí, abych byla spojena navždy s ním.“ V jednom dopise se pak praví, že touha po přijímání Eucharistie jest pramenem obou ostatních; „kdybych měla jíti bosa skrze plameny, tato bolest by nebyla nic proti bolesti postrádání Eucharistie.“

5. **Láska blaživá.** V řeči svatých se jmenuje láska požívající nebo láska spojená. Jsou to ony chvíle blažené sebranosti duše, o kterých píše svatá Veronika Juliani: „Při velmi hluboké sebranosti cítí duše, že všechny její mohutnosti jsou v Bohu, duše vůbec neví o těle. Tu se jí zdá, že je tak sjednocena se svým nebeským Snoubencem, že nemá ani myšlení, ani touhy, je v hlubokém pokoji. Nedovedu o tom mluvit ani psátí. Duše zůstává tak ponořena do božské lásky, že je blahem téměř bez sebe;

je beze slov, a přece všechno v ní mluví o vědomí lásky."

6. **Láska horlivá.** Velmi přístupným způsobem o ní píše ctihodná Marie Celesta, když ve své touze po příchodu království Božího do duší se tak modlí k Pánu Ježíši: „Cítím, žeš do mé hrudi dal své srdce; že mé srdce splynulo jako vosk s tvým. Tvé srdce obsahuje všechny duše, které jsi stvořil a vykoupil. Mé srdce je s nimi ve tvém. V mém srdci jsou zapísány duše všech lidí, mých bratří. Od té chvíle, kdy jsem se s nimi spojila ve tvém srdci, stále volám k tobě, Pane můj, abys je zachránil. Má duše neustále vzdychá k tobě v každém čase, doporučujíc ti jednou mé drahé bratry, jindy hříšníky, jindy duše trpící, jindy duše v očištcí, jindy ony, které jsou na cestě tvé lásky."

7. **Láska trvalá.** Láska, která dělá přestávky, není pravá láska, neboť láska chce sjednocení bez mezer přerušujících. Taková trvalost lásky byla cílem snažení svatých, jehož se snažili tak dosáhnouti, aby žádné zaměstnání nebylo přerušením jejich milování. Hluboká láska přirozená tu může ukazovati cestu i v začátcích, a učiniti pochopitelnou cestu svatých. Třebas odborník, opravdu milující obor svého životního díla, nikdy neztratí s myslí přítomnost této své lásky; cokoli vidí a činí, všechno jest pod zorným úhlem jeho oboru a v poměru k němu. Ctihodná Marie od Vtělení napsala: „Když jsem při své práci, která je nejschopnější rozptylovat! myšlenky (vyšívání), cítím v duši silné a vroucí vzněty k Bohu, leckdy jsem pozorovala, že je jich více, než udělám stehů."

8. **Láska trpná.** Ta je přesný výraz slova svatého apoštola Pavla, že již nežije on, nýbrž Kristus v něm, to jest jako místo něho. Svátá Kateřina Janovská o tom praví: „Blahoslavená

duše, která je ve všech věcech pro sebe mrtvá, protože ve všem žije pro Boha a celá jest pro Boha. Pak se Bůh zmocní její svobodné vůle, nenechá nic do ní vejiti, co se jemu nelíbí." To je láska, která se zcela oddává, jíž je štěstím nechávati jednati Boha, když odstranila a bedlivě odstraňuje všechny překážky.

Vysoká škola lásky u svatých je pokladnicí učedníků lásky božské. P. E. Soukup O. P.

KRISTUS V CÍRKEVNÍM ROCE

VI. Bůh s námi.

Když oslavila Církev tajemství Krista v jeho životě v nejsvětější Trojici, sestupuje opět do tohoto slzavého údolí a ukazuje nám našeho Spasitele v jeho projevech lásky k nám. Slavnost Božího těla a svátek Božského Srdce Páně, které jsou tak okázale slaveny v církevní liturgii, nám mají připomenout nekonečnou lásku Syna Božího, jehož rozkoší je přebývati se syny lidskými.

Co nám chce říci Církev těmito slavnostmi? — Chce nás upozornit především na nekonečnou lásku Ježíše Krista, která nepřestává, a bych tak řekl, ani za hrobem. Odešel s tohoto světa, opustil ty, které miloval, ale neopustil je zcela: zůstává s námi dále, přebývá dále na našich oltářích, abychom mohli k němu přinášet všechny své boly, a jeho Srdce je neustále otevřeno všem, kteří v něm hledají útočiště.

Eucharistie je tajemstvím víry, tajemstvím lásky.

Na kříži se jenom božství tajilo, tady členství též se ukrylo ... zpívá svatý Tomáš. Tím ukazuje nejen že k Eucharistii se musíme blížit s hlubokou věrou v srdci, protože zrakem, hmatem chutí nevnímáme tajemství

skrytého života Kristova v této svátosti, nýbrž naznačuje zároveň spojení Eucharistie s křížem, od něhož ji nelze oddělit. Je to podivné, jak nám usnadňuje Bůh sám tuto víru v přítomnost Krista v malé částce chleba. Všichni, kdo navštěvují katolické chrámy, v nichž přebývá Bůh na oltáři, cítí, že tato přítomnost jaksi plní prostory celého chrámu, takže to není jen přítomnost skutečná, nýbrž i patrná. Naše víra se ovšem nezakládá na tomto pocitu, ale skutečnost této zkušenosti, i když se může měnit ve svých projevech a ve své síle, neměla by býti zanedbávána, protože je dosvědčena téměř všemi věřícími a mnohdy i nevěřícími. Kristus jest pro nás jako byl pro emauzské učedníky společníkem na naší cestě; a i když skrývá svou tvář, i když je naše srdce tvrdé a váhavé k věření, jeho božská přítomnost ozařuje naši duši, aby jí dodala síly, odvahy k víře, která je pro ni snad těžká. Kárá ji a napomíná ji, vede ji a zve, třebaže je nehodná blížiti se k němu.

Tajemství přítomnosti Krista v Eucharistii se vymyká lidskému rozumu; tím ovšem nechceme říci, že by bylo proti němu. Víra nám praví, že v okamžiku, kdy kněz pronáší svátostná slova, mění se podstata chleba a podstata vína v podstatu těla a krve Páně, zatím co zůstávají viditelné případky chleba a vína: chuť, barva, velikost. Rozum nechápe, ale nevidí také nemožnosti tohoto každodenního zázraku a vůle se klaní. Kdyby se v okamžiku proměňování zjevil Kristus v celé své slávě, tak jak na něho patří v nebi andělé a svatí, nebylo by potřeba víry; on však chtěl, aby jeho skutečná přítomnost byla mlčícím pokračováním oběti, kterou přinesl na Kalvárii, chtěl být i dále obětním darem, kterým by byla nadále usmiřována spravedlnost Boží a nám přivlastňovány milosti vykoupení. Tajemství eucha-

ristické přítomnosti je daleko hlubší, než jak si je představuje mnohdy spíše zbožná než theologicky založená víra. Svátostný zázrak působí, že viditelná část neboli látka Eucharistie je zbavena své podstaty a člověčenství Kristovo se stává přítomno, ale zase jen jako podstata, takže smysly není pro nás postřehnutelné. Jedině víra nám může dáti ideu možnosti takového rozlišení prvků, které tvoří věc, a je to zase jen víra, která nás učí viděti v této malé hostii Boha, jenž proniká stvořené věci a dovede svátostnými slovy oddělit podstatu od případku.

Eucharistie je tedy zázrakem, ale zázrakem takovým, jenž neposiluje přímo naši víru, nýbrž ji spíše předpokládá, na rozdíl od jiných zázraků, jejichž účelem je utvrzení ve víře. Ale neméně je pravda, že právě tím, že Eucharistie vyžaduje na duši hlubokou víru, činí tuto víru snadnější, přitahujíc k sobě způsobem nepochopitelným.

Svatý Tomáš, jenž dovedl tak překrásně zpívat o tajemství nej světější Svátosti, že jeho hlas neumlkne, dokud bude Církev slavit Eucharistii, napsal tato slova: „Kristus z lásky pro naši spásu přijal na se pravé tělo naší přirozenosti. Poněvadž největší vlastností přátelství je žiti s přáteli, slibuje nám znovu za odměnu svou tělesnou přítomnost, řka: Kde bude tělo, tam se shromáždí i orlové. Zatím však nás nezbavil na tomto putování ani své tělesné přítomnosti, nýbrž spojuje se s námi v této svátosti skrze pravé tělo a krev. Proto nám praví: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně zůstává a já v něm. Proto je tato svátost **znaméním největší lásky** a podporou naší naděje z tak důvěrného spojení Krista s námi. (III. 75.1.)”

Svátost oltářní je tedy tajemstvím lásky: lásky, která touží po stálém objetí všech věr-

ných duší, která vlévá radost a rozkoš do srdce. Musíme při pohledu na tento chléb silných myslet na poslední a věčné objetí, kdy spočíneme na srdci Božím ve slávě, abychom už nikdy nebyli od něho odtrženi. A ústa maně šeptají modlitbu svatého Tomáše: Jezu, jež nyní zřím jen pod závojem, prosím, staniž se to, po čem tak žízním: abych vida tvoji odhalenou tvář, blaženým byl na tvou slávu patřním ...

Jestliže pak nám Církev doporučuje zvláště v této liturgické době, abychom se utíkali k Božskému Srdci Páně, které je neustále otevřeno pro všechny, kdo v něm hledají útočiště, je to zase jen zdůraznění lásky Spasitelovy, která se jeví jakožto všem dostupná v tomto symbolu lásky. A Srdce Páně nesmíme oddělovat právě tak od Eucharistie jako je nesmíme oddělovat od kříže, protože uctíváme-li Srdce Ježíšovo, uctíváme jeho Srdce probodené, z něhož kane krev, smývající naše hříchy. Eucharistie a Srdce Páně jsou jen dva různé projevy nekonečné lásky Bohočlověka k lidskému pokolení. Oběma slavnostmi nám mluví Církev o nezměrné lásce Boží a zve nás, abychom čerpali hodně z těchto pramenů, nikdy nevysychajících.

Účinky této eucharistické lásky popisuje překrásně svatý Tomáš v antifoně na svátek Božího těla: Ó svatá hostino, v níž se Kristus požívá, připomíná se památka jeho umučení, mysl se plní milostí a dostává se nám záruky budoucí slávy. — Hostina svatá, protože pokrmem je sám původce svatosti. Způsobem tajemným, ale skutečným sestupuje do naší duše a naplňuje ji svou milostí. Tou milostí, kterou nám zasloužil za hrozných bolestí na kříži, takže nelze myslet na Eucharistii, aniž bychom nemysleli na Kalvárii. Naplňuje nás milostí, která činí z nás, dítek hněvu, dítky Boží, dítky

nebeského Otce, jimž patří jako přijatým synům a dcerám právo na dědictví, právo na podíl otcovský: věčnou blaženost, jíž je sám Bůh blažen. Toť jeho bohatství, jeho dědictví, on sám, jenž se dává za podíl všem, které obohacuje svou milostí a přijímá za dítky.

To je mluva Církve k nám v liturgii. A naše odpověď?

Musí býti vyjádřena hlubokou účastí na přinášení eucharistické oběti Ježíše Krista nebeskému Otci a na oběti samé, Ježíši Kristu.

Denně podává Církev rukama kněze oběť čistou, Beránka neposkrvněného, nebeskému Otci. Jestliže se věřící dnes v tak hojném počtu účastní i ve všední dny této svaté oběti, zapomínají namnoze, že nejsvětější oběť nemá býti podávána pouze knězem, nýbrž všemi přítomnými. Kněz je služebník Církve, posvěcený a určený k obětování, ale věřící přesto mají ve spojení s ním duchovně se účastniti na jeho kněžství a přinášeti Bohu oběť s ním a jeho prostřednictvím. V okamžiku mše svaté si musíme býti zvláště vědomi své jednoty mystického těla, jehož hlavou je Kristus. A jestliže kněz jako zplnomocněnec Kristův podává tuto nejsvětější oběť s Kristem a skrze Krista, je třeba, aby všichni věřící se spojili s ním, aby takto stoupala k Otci nás všech oběť celého mystického těla za vedení Hlavy. V tajemném okamžiku proměňování, kdy sestupuje na oltář Syn Boží, aby se obětoval svému Otci, aby obnovoval svou oběť kalvarskou nekrvavým způsobem, je třeba, aby se ve spojení s ním obětovali všichni věřící, aby oběť nebyla jen obětí jeho, nýbrž i těch, kdož jsou jeho.

Pak se stane také svaté přijímání, které je nejdokonalejší účastí na tajemství eucharistickém, něčím samozřejmým pro všechny, kteří se účastní tímto způsobem na eucharistické oběti: právem obětujícího je požívat z oběti.

Tak chápali křesťané prvních dob, dokud nastala vlažnost v přijímání Těla Páně, mši svatou, kterou nazývali *communio*, pospolitost, společenství, protože viděli všichni ono úzké spojení obětního daru s Ježíšem a pak s každým údem svého shromáždění.

Taková musí býti odpověď na volání Církve k nám v liturgii. Neboť jen tehdy jsme opravdovými křesťany, když žijeme z Krista a když Kristus žije v nás. A to je smysl všech období církevního roku, aby Kristus byl životem křesťana. Jestliže je nám to snad málo jasné v jiných obdobích liturgického roku, nelze o tom pochybovat v období, zasvěceném Eucharistii a Božskému Srdci Páně. P. Reginald M. Dacík O. P.

ČTENÍ ŽIVOTOPISŮ SVATÝCH

Životy svatých zajisté samy sebou jsou tak plny duchovní moci a zajímavosti, že životopisy svatých nutno považovati za čtení nejvážnější a nejlepší. Záleží ovšem na tom, jak spisovatel svůj úkol splnil, neboť tady nestačí jen dobrý úmysl. Předem nutno zahrnouti celou řadu životopisů, psaných jen podle šablony, spíše pro potřebu vydavatelů než pro potřebu věřících. Má-li životopis za něco stati, nutno, aby spisovatel dříve život dotyčného světce prostudoval z literatury i z pramenů, aby měl o něm obraz co možná jasný, aby mu sám rozuměl a aby uměl, chtěl a mohl napsati to, k čemu dospěl. O mnohých světcích máme dosud jen zprávy jejich současníků, mnohdy nepropracované, i s chybami současného nazírání; zato však jsou prosty chyb pozdějších dobových názorů a jsou ještě způsobilé i c tomu, aby po bedlivém rozboru a studiu jiných pramenů daly podklad k jasnějšímu obrazu.

Nejvíce životopisy trpí chvalořečněním, kte-

ré zakrývá všechny lidské prvky v jednání svatých a zkresluje jejich obraz tak, že pozbývá srozumitelnosti, ztrácí vznešenost a užitečnost a nabývá zdání falešnosti. Nutno mít na zřeteli příčiny tohoto zjevu. Životopisci nemohli či nechtěli povědět to, co by uráželo či znepokojovalo příbuzné svatých, zvláště byli-li z vysokého rodu; nechtěli vrhnouti nepříznivé světlo na osoby vladařské, duchovní, úřední a jakkoliv mocné; chtěli se vyvarovati všeho pohoršení a vši nepřízně lidské; mimo to mnohdy nepronikli k pravé podstatě jak povahy svého světce, tak i úmyslů Prozřetelnosti.

Podíváme-li se do životopisů svatého Aloise, vidíme, že trpí podobnou nepřesností. Životopisci nám ho líčí s podivnou úzkoprsostí, takže vyvolávají nevěrohodnou představu o bytosti, která se bála dýchat rychleji nebo pomaleji než učitel a která i při jídle pohybovala právě tak čelistmi jako představený, což asi měl býti vrchol řádové dokonalosti. Ale právě v těchto zprávách najdeme ledacos, co nám dokazuje, že svatý Alois byl duch svobodný, hrdinský a vznešený a že v mnohém jeho slově a v mnohém jeho gestu je zřejmá svrchovanost úsudku, mnohdy pochmurné bezohledného, strašlivě uváženého a pro uši lidské krutého.

Tak čteme, že při plavbě do Španěl, když byla řeč o nebezpečí přepadení od tureckých pirátů, vyjádřil se, že by to přece bylo krásné, kdyby se všichni stali mučedníky pro svatou víru.

Bylo mu asi čtrnáct let. Tu by si čtenář pomyslí, že takový hoch může tak mluvit jen proto, že je přesycen nestrávenými věcmi, které slyšel z vyprávění kněží a vyčetl z knih, či že se tím projevuje nějaká úchylnost nebo fantasmie dítěte slabého, nevypělého či chorého nebo jednostranně vychovávaného; v takovém

případě by se zdálo, že by byl býval životopisec učinil lépe, kdyby byl býval takovou zprávu vynechal.

Ale nutno se zamyslet, poohlédnouti po jiných stránkách životopisu, po případě po jiných knihách neb i po soudobé historii obecné.

Na té cestě provázel sv. Alois se svým otcem a s mladším bratrem Rudolfem císařovnu vdovu Marii s jejím průvodem z Janova do Madridu. V Janově se zdrželi jen krátce, ale ta doba stačila k tomu, aby Janov, až dosud přísný a spravovaný duchem takřka řeholním, opustil své původní prosté zvyky a vplul do všech výstředností španělských. Velitelem čestné eskadry, převážející císařovnu z Janova do Barcelony, byl Gian Andrea Doria, kníže z Melfi, admirál španělský a první šlechtic janovský, osobně velmi pyšný, vzpurný a neurvalý; tento admirál se účastnil s janovským loďstvem slavné bitvy u Lepanta, ve které však neslavně si vedl, neboť nechal na levém křídle uniknouti turecké loďstvo do Alžíru, což mu bylo zle vykládáno a jenom pro význam rodiny Doriů pro Španělsko v republice janovské byla mu dosavadní přízeň španělská ponechána. O císařovně vdově se svatý Alois vyslovil, že si jí všiml jen jednou, a to tak povrchně, že už by ji nepoznal, kdyby stál před ní a nikdo ho neupozornil, že to je císařovna; byla to žena neústupná a panovačná, kterou vlastně její syn císař Rudolf II. rád vypravil z Prahy a Filip II. si ji pozval jen proto, aby zaměstnala nepokojné Portugalce. Slyšel-li admirál Doria o přání sv. Aloise, aby je Turci chytili a pro víru všechny vyhladili, lze si pomyslet, jak se při tom při své povaze tvářil a rovněž jak se tvářila císařovna matka, která spolkla hořkou slinu, nazývající svatého Aloise útrpně „naším malým svatým“. A rovněž otec svatého Aloise, mar-

krabě Ferrante, jistě nemohl nepoznat z tohoto přání, jak ostré drápy má duch jeho syna, neboť životopisec, ač o vadách tohoto otce píše velice zdrženlivě, přece jen jich nezapírá.

A tu se hned obraz svatého Aloise pro tu chvíli mění. Místo prostomyslného chlapce jednostranné a úzkostlivé povahy vidíme náhle lvíče s pohledem svrchovaným, strašlivě pronikavým, odvážným a světecky krutým. Z jeho přání zní svatý posměch, zařezávající se až do kostí a působící mrazení a hrůzu, neboť jistě bylo vysloveno ve chvíli zvláště k tomu vybrané. Vždyť svatý Alois byl už od svého mládí posměváčkem nebojácným, který se neohlížel na osoby, který velice rychle chápal povahy i činy lidské a nedbal nevůle a nepříně, kterou svými přímými slovy způsobí. Jeho nadání bylo výjimečné a jeho soudnost budila údiv; vždyť kritisoval velmi ostře osoby stavu jak šlechtického, tak i duchovního bez rozdílu hodností. Nelze si ho tedy mysliti jen jako bytost veskrze trpnou a poddanou pouhé nějaké kontemplativní představě.

Pak teprve vysvitne závratná dokonalost jeho obdivuhodné a dobrovolné pokory a kázně, kterou si vyvolil a která by zůstala nesrozumitelná, kdyby se nepodařilo zjistiti, jak k ní dospěl. Bylo k tomu zajisté zapotřebí mimo zvláštní milost též bezprostředního rozumového a citového poznání zvláštní šerednosti, ubohosti a směšnosti světa, které ho pudilo k tomu, aby vstoupil cele do služby Královny andělů.

Jaroslav Durych.

KRÁLOVSTVÍ BOŽÍ V PODOBENSTVÍCH

Dodatek k výkladu podobenství o rozsévači.

V podobenství o rozsévači možno poznati mnohé tajemství o lidské duši, jejímž úkolem na zemi jest: pojmouti a přisvojiti si zjevenou pravdu Boží. Uskuteční-li se to, pak se v ní také uskutečňuje království Boží. Vždyť Bůh vládne nadpřirozeně všude tam, kde pravda jím zjevená projevuje život.

Bůh rozhodl, aby ke všem lidským srdcím přišla zjevená pravda, do nich takřka spadla a v nich vzrůstala. Avšak kolik lidí ji nepřijalo a nepřijímá? Nemá proto slovo Boží v sobě síly a účinnosti? Podle podobenství o rozsévači vina spočívá na lidech pro jejich lhostejnost, plytkost a nepozornost ke království Božímu. Na druhé straně však nemůže se příliš vychloubati ten, jenž uchovává slovo o království Božím v dobrém srdci. Nemohlo-li doposud nic udusiti símě slova Božího, nakonec by je přece udusila taková nepatřičná sebechvála. Třeba vždy žiti v nenáročném očekávání, zachovati si hloubku pokory a čistotu mysli.

Avšak tajemství tím není odhaleno a je větší než se na první pohled zdá. Člověk není a nemůže zde býti ponechán sám sobě. Kdo by mohl také o sobě říci, že má všechny vlastnosti, které dovedou přivábiti símě slova Božího? A najde-li se takové srdce, proto zde ještě není rozsévač. Sv. Jan Zlatoústý vykládaje ono podobenství, připodobňuje rozsévače vtělení Slova Božího a praví: „Odkud vyšel, jenž je všudypřítomný a všechno naplňuje? Jak vyšel? Ne místně, ale navenek a v řízení, aby nás uzdravil tím, že se nám přiblížil přijetím těla. Poněvadž totiž my jsme nemohli vyjiti pro hříchy, které nám přístup uzavřely, on vy-

cháží k nám. A proč vyšel? Aby zahubil zemi plnou trní? Aby potrestal rolníky? Nikoliv, nýbrž aby pěstil a obstaral zemi a zasel símě spravedlnosti." Od tohoto milosrdného rozséváče s nebes očekáváme tedy všechno, neboť nejen dává slovo Boží, ale také připravuje půdu pro ně. „A třebaže skála nemůže se proměnit v půdu," pokračuje svatý Jan, „a cesta nemůže být necestou, trní pak nemůže nebyť trní, u rozumných bytostí tomu tak není: neboť skála se může změnit v úrodnou půdu, po cestě pak nemusí chodit všichni přecházející, ale může se stát úrodným polem; trní pak může být vytrháno, takže símě od nich osvobozené přináší užitek. Neboť kdyby se to nemohlo stát, onen by nerozséval. Nenastala-li však ona změna u všech, není to vinou rozséváčovou, ale těch, kteří se změnit nechtěli." Taková je vůle Boží, která ve své dobrotě nezná takřka mezí a dovede působiti v lidské mysli divy. Příchodem Slova Božího na svět je dána každému příležitost založiti ve své duši království Boží, anebo vzpomínkou na něho aspoň se z království Božího nevyučovati.

Ohledně užitku, která přinesla semena, zasetá do dobré půdy, svatí Otcové a církevní učitelé soudí různě. Shodují se však v tom, že Kristus Pán myslí na různou dokonalost, k níž docházejí členové království Božího. Potom možno vyložití ona čísla: stonásobný, šedesátinásobný a třicetinásobný, o různých stupních dokonalosti. Takto je vykládá na příklad svatý Tomáš, který vidí v užitku třicetinásobném dokonalost společnou, v níž žijí obyčejní křesťané. V užitku šedesátinásobném pak vidí naznačenu spravedlnost prostřední, v níž se nacházejí křesťané, nespokojující se pouze tím, co je nutné k tomu, aby žili v království Božím a nežili v něm nadarmo, ale vzdávají se všeho, pokud to lze, co patří k této zemi, aby doko-

naleji pojali slovo Boží a podle něho se zařídili. Užitek pak stonásobný znamená spravedlnost dokonalou, v níž se nacházejí ti, kteří neopomíjejí čest Boží ani v nepatrných věcech, ale vždy a ve všem hledají úctu k nebeskému Králi.

Avšak lidé docházejí k těmto dokonalostem v různých stavech. Proto dřívější spisovatelé církevní myslili při výkladu na různé stavy. Tak na příklad svatý Jeroným a Athanáš viděli naznačen v užitku stonásobném stav panský, v šedesátinásobném zase stav vdovský, v třicetinásobném pak stav manželský. Svatý Augustin zase připisuje užitek stonásobný mučedníkům, šedesátinásobný stavu panskému, třicetinásobný stavu manželskému.

Podobenství o rozsévači přibližuje nás takto k mnoha tajemstvím o království Božím a jest jakýmsi zrcadlem každé duše,

P. Pavel Škrabal O. P.

JISKRY

Spadla s nebes rosa zaslíbená a dlouho žádaná. Spadla v poslední čtvrti noci, kdy všichni ještě spali hlubokým spánkem znavených i lenivých. A způsobila chlad a mnozí zmrazení budili se. Ale stala se manou pro ty, kteří pochopili veliký úkol dne.

Ježíš Kristus, láska absolutní, rozlévající se vůkol, i láska tohoto času, přebývající v srdcích čistých a obětavých — toť ona rosa, mařící suchopar hříchu. Kdo však ji poznává, kdo ji cítí, kdo se probouzí k novému dni? Ach, nemnoho duší je bdělých, více je těch, které izolovány houněmi vášní a zpity jejich rozpalujícími rozkošemi spí, spí..., ničeho nevěduce o tom, že svítá, že nastává nový, krásný den, den Páně.

*

Správnému poměru člověka k Bohu vyučuje nás Ježíš Kristus. Bůh jest Otec a člověk jest syn, dítě jeho. Z tohoto poznání nutně vyplývá, že máme povinnost, chceme-li býti v životě šťastni, poslouchati Otce, poznávati jeho vůli a milovati ho nade všecko. My sami v životě pospolitém velmi si vážíme rodiny a otec náš pozemský hoden je vsí úcty. Oč tedy více musíme vážiti si poměru nebeského, v němž Bůh jest otcem a my všichni bez výjimky jeho dětmi. Avšak nestačí jenom tuto pravdu si připomínati. nestačí jenom Otce v nebesích ctíti, to jest při určitých příležitostech projevovati mu úctu a při tom činiti to a ono podle své vlastní vůle, zvláště když je patrné, že naše vůle je zcela v rozporu s vůlí Otce. Toto prosté poznání, že Bůh jest Otec náš, nutně musí vésti k naprosté poslušnosti vůči němu, vůči jeho zákonům. Každá neposlušnost je projevem vzdorovitosti svéhlavého děcka a jejím následkem ovšem nemůže býti radost, pokoj a štěstí, nýbrž naopak: bolest, neštěstí, hořká nespokojenost a vůbec bída ve všech podobách. Poněvadž ale každý člověk touží, byť neuvědoměle, po dokonalém štěstí, musí, aby ho dosáhl a sobě po celý život uchoval, musí bezpodmínečně podrobiti se vůli Otcově. Čtvrté přikázání Boží zní: Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi. Nuže, když štěstí pozemské, dlouhý věk a užívání přirozených dober, když toto vše je také závislo na našem uctivém poměru k rodičům, oč více musí štěstí a spokojenosti i těla i duše býti závislá na Otcí nebeském, na tvůrci nás všech. Co tedy činiti? Nic jiného, než usilovati poznati zákony Boží a jiti v jejich mezích. Býti poslušen zákonů Božích znamená již, podle slov Ježíše Krista, milování Boha, kteréžto milování nejenom je odměněno tím, že Otec všechno dává, co k životu potřebí, ale

že dává ještě více. To více přesahuje všecko naše pomyšlení a očekávání.

*

Trpíš-li, hledej příčinu své bolesti. A nalezněš-li ji, bude snadno se rozhodnouti; buď ji potříti, buď přijati bez reptání v otevřené srdce, poněvadž každé utrpení pochází buď z dopuštění vůle Boží, která chce duši osvoboditi, nebo z vůle těla hříchu, která očekávajíc ze svých skutků rozkoš a uspokojení, sklízí zatím z tajného rozsudku Božího jen zklamání. — Zapomínáš se snad modliti srdcem? Nedbáš, že uvnitř tvého srdce stále někdo čeká a čeká? Bůh skličuje srdce lidské, aby je naučil prositi o lásku. Temný člověk rouhaje se prosí, aby byl zbaven strasti. Duchovní člověk však má stále na mysli slova Spasitelova: Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dá vám — pochopuje, že Bůh chce, abychom ve jménu Ježíše Krista prosili o něho samého, aby zavítal do srdce a spojil se s duší. Učedník Ježíšův prosí: Bolestí navštěvuješ srdce mé, Pane, aby se otevřelo tvému svatému působení. Bolestí poskytuješ mně, ubohému, příležitost, abych, pociťuje bolestivě otevřenost svého srdce, pociťoval i blaživé nalévání tvého života do něho. Bolestí pracuješ na tajemném díle mého vykoupení. Díky za tu milost!

*

Čistá krása neporušené přírody dýše harmonií věčného života. Avšak duše uzavřená absolutní kráse vnitřního života není schopna radovati se opravdu z přírody, protože nemůže pochopiti příčinu vši její krásy. Příroda všecku svoji svěžest a všecko svoje kouzlo čerpá ze studnice Božího Ducha, který stejně krásný a stejně mocný prodlévá uvnitř nás, špinavých slupek, razících si cestu tvrdými

vrstvami hroudy, která je na nás navalena. Kdy i my rozkveteme? Kdy i my dáme se políbiti svatým Prostředníkem, abychom byli oplodnění ke znovuzrození? Až vyjdeme z bludných cest nepravostí, až přestaneme se opíjeti vínem smyslů, až vůle naše bude úsilím oběti.

Jen duše otevřená soustředěním v Boha může nazírat v tajemný svět přírody, plný pohádkové čarokrásy. Otvíráním duše do vnitřního života otevíráme bránu nitra všeho stvoření. A jenom v tomto vnitřním životě přírody můžeme nalézt plné uspokojení z krásy a dokonalé potěšení z řádu svatého Divotvorce. Každé jiné smyslové potěšení je pomíjivé; duše, nechavši se svéstí rozkošemi smyslů, odchází posléze velmi zklamána, lkajíc nad pomíjivostí všeho. Avšak ta duše jednou zklamaná je již moudrá. Jsouť jiné, které bez lítosti a strachu klidně říkají: Jen jednou v roce kvete máj, jen jednou v životě lásky ráj ... Ubohé, nemají naděje v máj lásky věčné!

Láska, milost — Bůh přichází k člověku skrze své Srdce v jeho srdci. Potom člověk poznává, že jím dýchá, hýbe se a trvá. A jeho touha již nesměruje na venek, nad hvězdy, nýbrž dovnitř nezbadaných říší světa.

V epištole definuje svatý Jan Boha takto: Bůh láska jest. Ano, opravdu. **2el** však, že tato jediná láska byla vždy a jest doposud přehlížena, jako by neměla dílu na tomto světě, ač žije všude a ve všem. Jejím královstvím jsou nitra bytostí. Nezbývá člověku, chce-li poznati Boha, než aby vešel do sebe. Dříve však musí odkliditi rum, nečistotu a střepy falše, nepravdy a hříchů. Království Boží hledati jest přikázáno. Nad hvězdy člověk nemůže, ve světě nezůstane, zbývá tedy jen vlastní srdce, snad tam. Ano, tam uvnitř, hluboko uvnitř. Hledají-

čímu Království Boží ukazuje se jediný správný směr: *k nitru!*

Zkušenost vnitřního života jest moudrostí, která zbavuje nesnází a starostí, protože vnitřní život je životem z Krista, životem z jeho pravdy věčné, životem z jeho pozemského putování, životem z jeho života Božího. Není křesťana bez vnitřního života, protože není žáka bez znalosti nauky mistrovy. Jsem křesťanem, protože jdu cestou Ježíšovou, na níž jsem vyučován pravdě o životě v Bohu. Jsem křesťanem, poněvadž toužím po Domově, po Otci, o němž mi Ježíš vypráví. Jsem křesťanem, poněvadž nejsem uspokojen napodobeninami života, do času ožilým mechanismem, jímž jest dnešní zřízení společnosti lidské, ale chci přirozený život, jak mi jej Bůh dal ze sebe.¹

Jan Rubín.

i Úryvek z knížky našeho spolupracovníka, kterou doporučujeme. Viz oznámení na obálce.

SACERDOS ET VICTIMA

Nejdražší jeho modlitbou byla mu oběť mše svaté. „Mše svatá je pro kněze odškodněním za všechny oběti, je zdrojem jeho síly a působnosti, je to vpravdě dílo kněžské...“ Od svého posvěcení na kněze denně — pokud nebyl těžce nemocen — přinášel Bohu Otci nejvyšší oběť. Teprve několik týdnů před smrtí musil se pro slabost vzdáti úplně této útěchy a spokojiti se pouze přítomností na mši svaté jiného kněze ...

Na modlitbu vynakládá co nejvíce času, poněvadž není schopen jiné práce. V modlitbě vidí svůj životní úkol, svůj apoštolát: „Zdá se mi, že po vůli Boží je modlitba mým vlastním povoláním. Vnější apoštolát je mi jen zřídka

kdy možný. Modlitbou však mohu v každé době pomáhati duším. Modlitba je nejúspěšnějším apoštolátem, jež mimo to neohrožuje pokoru, poněvadž udržuje duše ve spojení s Bohem a je konán ve skrytosti. .."

Druhým prostředkem jeho apoštolátu, prostředkem nejhlavnějším, bylo utrpení, o něž se mu hojně postaral Bůh. Trvalo to dosti dlouho, než nabyl přesvědčení o výbornosti takové práce pro duše. Předcházely dlouhé a četné meditace, než se dokonale smířil s vůlí Boží a než se bez výhrady odevzdal do jejich rozhodnutí. Jeho zápisky nám ukazují, jak vysoko se zvolna povznesl a jak hodnotil ve světle víry bolest a kříž.

„Je to zákonem naší nedokonalé přirozenosti, že bez utrpení není nic velikého vykonáno." — „Duše je krásná toliko v utrpení." — „Srdce a vůle dojdou mravní výše a zdokonalení jen cestou bolestného sebezapírání a neohroženého odříkání."

Hrozí se myšlenky, že by měl býti bez utrpení: „Bylo by to neštěstím pro kněze, kdyby nemusil trpěti!!" — „Naší životní cestou může býti jen stezka kříže našeho Božského Mistra."

Utrpení miluje nikoliv jako cíl, nýbrž jako prostředek, jako výkupné za duše, obtížené hříchem: „Ze všech tiše působících nadpřirozených sil jest utrpení radostně s Kristem snášené nejmocnější." — „Spravedlivý může zjednati tisícům hříchů odpuštění... Avšak žádný smír bez oběti, žádná oběť bez bolesti. Usmířovati znamená milovati a milovati znamená trpěti. Milujme tedy a trpme z lásky!"

Své kněžské smírčí dílo neomezuje na mimořádné události. Chápe se rázně všedních příležitostí k drobným denním obětem: „Duše, jež je smírnou obětí, nesní o nemožnostech. Tisíce denních obětí denně v tichosti přinesených působí především radost Bohu." S jakou-

si lačnou nedočkavostí bere na sebe denní kříže a nalézá v nich své štěstí: „Nestačí pouze vpraviti se do utrpení, je třeba je snášeti se srdcem radostným: neboť každé utrpení jest částečkou kříže Vykupitelova.“

Aby mohl trpěti s Kristem a za Krista, vysílá vroucí dojemnou modlitbu k nebi: „Ó Ježíši, nech mne s tebou pracovati o spáse duší, a proto nech mne s tebou trpěti, jsem-li toho hoden!“

R. 1924, když se neočekávaně zotavil z těžké choroby, zasvěcuje se zcela zalíbení Božímu: „Ó můj Bože, od nynějška bude můj život ustavičným celopalem ke tvé cti. Proto ti odevzdávám všechny, i nej nepatrnější úkony, i nejslabší pohyby srdce, i svou nejposlednější myšlenku. Pro mne to bude zároveň nepřetržitě snažení o dokonalost, radostná příprava na smrt.“ Snahu o dokonalost pak utiňuje nemilosrdným a neustálým deptáním sebelásky: „Vždy chci činiti to, co mi připadá nejtěžší, a chci býti s tebou, Bože, spojen svatou obětí radostí!“

Rok před smrtí se přirovnává k hořící oltářní svíci, jež se stravuje ke cti Boží: „Malá obětí svíce se stravuje trpělivě a tiše na oltáři... Nechci býti ničím jiným, než knězem a obětí ve spojení s Ježíšem, věčným knězem a obětí, a chci žiti na očích své matky, naší milé Paní od svatého Kříže ...“

Zprvu si vyhrazuje při svém obětování Bohu, aby nebyl na obtíž svému okolí. Nakonec i v tom se sjednotí s vůlí Páně. Chce bez hlesu a bez stesku trpěti až do posledního okamžiku.

Při obětování mezi mší svatou, kterou slouží v zámecké kapli jeho bratr 30. března 1928 (byl právě „bolestný“ pátek), přednáší dojemnou oběť svého života bez omezení do rukou Božích. Po vzoru Ježíše Krista a Marie Panny, Královny kněží, „nabízím se z celého srdce za

oběť, abych vyhověl dobrotivým záměrům (nebeského) dobrotivého Otce, jež se mnou má, a abych zdokonalil své kněžství touto obětí".

V zasvěcení přednáší velikou prosbu, jež je příznačným odznakem jeho duše: „Prosím tě, abys mi dovolil pracovati k oslavě tvého Otce a ke spáse duší. Jako svatá Terezie od Ježíška u večer svého života tebe prosila, abys obrátil svůj božský zrak na množství malých duší a vytvořil si na zemi legii malých, tobě příjemných obětí, tak prosím tebe já, abys spočinul laskavým pohledem na kněžích a abys vzbudil z mé oběti nepřehledný zástup kněžských obětovných duší..."

Je šťasten, že se stal takto smírnou obětí a děkoval za to Bohu. Privil: „To je veliká milost, to je vrchol mého duchovního života."

Trpěl nesmírně, ale nechtěl, aby ho litovali: „Nelitujte mne! I když zevně trpím, v nitru jsem však šťasten. Štěstí přebývá v srdci!" — „Trpíš rád?" tázal se ho bratr několik dní před smrtí. „Ano," odvětil nemocný, „poněvadž je to nejlepší způsob života a protože se utrpením nejvíce přibližujeme Bohu!"

Myšlenka na smrt ho neznepokojuje. Mystický smutek pociťuje jen z věčné radosti: „Smrt mi nepůsobí žádné úzkosti. Znamená pro mne zisk a osvobození. Co mne smutně naláduje, je myšlenka, že po smrti již nebudu moci trpěti a tak dobývatí zásluhy pro duše!"

Dne 8. dubna 1928 na Veliký pátek určuje si šaty pro rakev. Právě ve tři hodiny pronáší před bratrem s prorockou jistotou slova: „V zahradě Církve dám vykvést velikým červeným růžím lásky!"

V pondělí velikonoční trpí strašné bolesti. Sám se přiznal: „Trpím hrozně. Nikdy bych nebyl pomyslnil, že je třeba tolik trpět, aby člověk mohl umřít. Ano, trpím, nechci však, aby se má utrpení zmírnila!"

V úterý velikonoční ráno řekl bratrovi slabým hlasem: „Chci býti velkodušný, abych nabyl dokonalosti v duchu oběti!“ To byla jeho poslední slova. Zcela vyčerpán upadl do spánku. Tep mu slábl, dech byl nepravidelný. O půl dvanácté ještě třikráte zhluboka vydechl a vypustil svou čistou duši do rukou Božích. Bylo to 10. dubna 1928.

Po třech dnech bylo převezeno tělo zesnulého do Fourmies a tam 17. dubna pochováno. Na konci smuteční hostiny nemodlili se příbuzní a známí, jak žádá místní obyčej při takových příležitostech, *De profundis*, *nýbrž Magnificat* a *Te deum* — na poděkování za milosti, jež Bůh udělil této kněžské duši.

Život Giloteauxův není ukončen jeho smrtí! Příklad tohoto heroického muže působí do šíře i hloubi! Budí živou ozvěnu v duších jemu podobných v řadách kněžstva i mezi laiky. Giloteaux obrací pozornost všech dělníků na vinici Páně — ať hierarchických, ať laických — na duši veškerého plodného apoštolátu, na modlitbu a oběť a lásku ...

Leopold je výmluvným, skvělým výkladem výzvy apoštola národů ke všem, kdož se hlásí ke Kristu: „Napomínám vás, bratří, skrze milosrdenství Boží, abyste vydali tělo v oběť živou, svatou, Bohu libou ...“ (Rím. 12, 1.)

S. Fabík.

NORBERTINSKÝ BAROK LITERÁRNÍ

K 800. výročí premonstrátskému.

Kult norbertinský počíná v českém baroku od počátku let osmdesátých století šestnáctého. Zakladatele slavného řádu premonstrátů, arcibiskupa Norberta magdeburského, kano-

nisoval již papež Innocenc III. na počátku třináctého věku, ale teprve za Řehoře XIV. vymohli si řeholní kanovníci norbertinští ustanovení, aby den 6. června platil za svátek pro celou Církev katolickou. Stalo se tak na prosby generála premonstrátského Jana Despruetis roku 1582, a tento rok lze pokládati i za východiště nového českého kulturního hnutí norbertinského, válkami husitskými tak krutě přerušeno.

Literárnímu baroku premonstrátskému dostalo se hned na počátku jeho vývoje zdatného pracovníka v osobě pozdějšího svatovítského probošta Jiřího *Pontána z Braitenberku*. Nebyl členem řádu, ale zahájil dlouhou řadu oněch mužů, kteří v dějinách české kultury lze právem označiti za *konfrátery* premonstrátské. Již jako student filosofie na ješuitské koleji pražské proslul tolik, že jej opat Šebestyán Fraytak z Čepiroh povolal 1575 za učitele na nově zřízené řádové gymnasium kláštera v Loukách u Znojma. Z Luk odešel roku 1579 do kláštera na Strahově, kde byl hostem opata Matěje Ghela, muže vědymilovného, na jehož popud počal psáti velkou historickou báseň „*Vita Hroznatae*“. Dokončil ji v lednu 1581 a vylíčil v ní ve 1489 hexametrech celý život zakladatele tepelského kláštera slohem květnatým a latinou barokní. Báseň vydal svým nákladem v Praze 1586 v impresí Jiříka Černého sám Matěj Ghel, tehdy již opat tepelský. Pontán připsal skladbu Ghelovi a třem jiným prelátům premonstrátským. Odtud počalo ono podivuhodné přátelství Pontanovo s opaty a probošty všech tehdejších klášterů řádu svatého Norberta, které se literárně projevilo ještě několikrát.

Pontán v jiné své významné knize básnické oslavil latinskými hymnami veliké zjevy českých dějin premonstrátských. Ve sborníku,

vydaném pod názvem „Hymnorum sacrorum“ v Praze v impresii Mikuláše Strause roku 1602, čteme hymny o Hroznatovi tepelském, o jeho sestře Vojslavě chotěšovské a o opatu Gerlachu milevském. V nich oslaveny byly dávné zjevy románské epochy českého premonstrátsví jazykem květnatým a ozdobeným množstvím básnických obrazů.

Z barokní latiny počala se norbertinská poesie vymaňovati teprve v druhém období svého vývoje. Mezníkem nového hnutí je prohlášení svatého Norberta za patrona českého království. Pražský arcibiskup Arnošt z Harrachu veřejnou listinou ze dne 30. dubna 1627 připojil světce k ostatním slavným patronům a ochráncům vlasti. Když pak hned na to, dne 2. května 1627, byly ostatky svatého Norberta v triumfálním průvodu přeneseny na Strahov, bylo přirozeno, že kult norbertinský nutně se projevil i modlitbami, litaniami a veršovanými plody v jazyku národním.

Mistrem tohoto básnického oslavení nového českého patrona stal se laický konfráter bílého řádu, jindřichohradecký řiditel kůru, slavený básník a hudebník, *Adam Michna z Otradovic*. Norbertinským duchem je zcela prosycena bohatá eucharistická lyrika, objevující se již v první jeho knize „Česká Maryánská Muzyka“ (1647) a vyvrcholující v četných písních třetího sborníku „Svatoroční Muzyka“ (1661). Ale také hagiografický námět svatého Norberta samotného objevuje se v jeho tvorbě. V překrásné písni „Svatební věneček“, pějící o milostné touze lidské duše po splynutí s Kristem, najdeme strofu o nebeských kavalířích, doprovázejících duši-nevěstu k svatebnímu veselí v májové přírodě.

Dominikus otvírá
zahrádku přemilou,

NORBERTUS nezavírá
louku k svatbě milou,
Ignacius i háje
přeje k mému sňatku,
nebeské kvítí máje
propůjčuje k svátku.

Píseň byla otištěna v druhém Michnově sborníčku „Loutna česká“ (1653), ale po několika letech zařadil básník do své „Svatoroční Muzyky“ (1661) starší svou píseň „O Svatém Norbertu Patronu Českém“. Skladba vznikla patrně již v pohnutých letech počátku úcty norbertinské v Čechách. Zjevně je to hned z první strofy, oceňující význam světce pro národ, i z druhé, z níž jako by se zvedala nádherná svatonorbertinská monstrance:

Drahý poklad jest dostala
Česká země, když přijala
za Patrona svého
Norberta Svatého.

Drahý poklad, neb nejdražších,
nejvzáctnějších a nejkrasších
plný perel ctností,
též cenné svatosti.

Píseň Michnova zdůrazňuje, jak „z vnuknutí božského řádu Praemonstrátského byl zakladatelem, slavným kazatelem“, a neopomenuti užiti i jiného příznačného živlu kultury premonstrátské, kultu mariánského. Připomíná zajisté, jak „ve snách se mu ukázala Matka Boží, prikázala bílé roucho vzíti, do smrti nositi“.

Třetí období norbertinské lyriky barokové počalo přípravami k oslavě padesátého výročí přenesení ostatků z Magdeburku na Strahov. Dne 2. května 1677 bral se slavnostní jubilejní

průvod z norbertinského semináře na Novém městě pražském za hlaholu všech pražských zvonů na Strahov, kde sloužena pontifikální mše svatá a kázalo se česky, německy i latinsky. Ani literární oslava se neomeškala a okruh strahovského opata, Jeronýma Hirnhaima z Hirnštejnu, vyznamenal se skladbami pozoruhodnými. Chráněncem opatův, lékař a básník Pavel Rochus *Redlich*, vydal sborníček latinských veršů „Tormentum ingenii.. (Praha 1676), s rýmovanými strofami sapfickými, k nimž jiní dva Redlichové připojili strofy osmiveršové a čtyřveršové. Proslulý strahovský premonstrát, Evermod Jiří *Košetický*, vydal „Elogium rhythmicum D. Norberto sacrum“* (Praha 1677). Podal v něm celý život světcův od narození až do smrti v bohaté rýmovaných strofách, konče významně:

Patrone Optime
Regni Boemiae,
Ad Leopoldům convertere:
Et Regnum et Regem,
Et Clerum et Gregem,
Siónem cum Praga,
A noxia plaga,
Potens protege!

Latinské opěvání norbertinských námětů udrželo se v naší literatuře až do sté výročnice přenesení. Oslavu v roce 1727 pořádal znamenitý strahovský opat Marián Hermann. V padesátiletí, předcházejícím tomuto jubileu, byl to zejména konfráter strahovských premonstrátů, sobotecký děkan a „korunovaný básník“ leopoldinský Jan Ignác *Summa z Vlastislavě*, který v sborníčku „Laus anno quinto...“ (1695) zařadil svatého Norberta mezi české patrony rýmovanými verši, nadepsanými „A Monstrantia Venerabili Sancti Norberti Animae Fulgorem“. Bylo to právě v době, kdy

dvacátý svazek bollandistického díla „Acta Sanctorum“ (1695) přinesl obšírný „Život svatého Norberta“, který oživil jeho kult v celé Církvi. Pozoruhodným básnickým plodem tohoto období je sborník dvanácti hymen, který vydal tepelský premonstrát a básník, Aloys Norbert *Vaňka*, pod názvem „Quatuor ordines lapidum rationalis ...“ (Cheb 1712). Mezi dvanácti opěvanými představiteli řádu, charakterizovanými drahokamy, je tu i Hroznatá tepelský, „Hroznatá est sardus“. Arcibiskup Lohelius pražský jest „safír“ bílého řádu, arcibiskup Vojtěch salcpurský jest „jaspis“, Heřman Josef „ametyst“, opat Gerlach milevský „onyx“.

Avšak ani česká tvorba nelenila oslavovati sv. Norberta. Vyšehradský regenschori Václav Karel *Holan Rovenský* přetiskl ve svém kancionále „Kaple královská“ (Praha 1694) známou nám již Michnovu píseň o svatém Norbertu s malými obměnami. Křížovník Jan František *Beckovský* ve svém „Přípise svatým patronům českým“ v „Poselkyni starých příběhů českých“ (1700) oslovil také svatého Norberta. Český jazyk vy vrcholu jícího baroku počíná znovu chváliti světce drobnými *hymnami* „hodinek ke cti a chvále svatého Norberta“, jejichž poslední známá edice je z officiny Františka Hladkého (Praha 1749). Oslava světce zabírá i meditační prózu a zmocňuje se *litanie*. Pražský karmelitán, *P. Norbert od svaté Ludmily*, oživuje ve svých „Litaniích ke cti svatého Norberta“ (1727) drahokamové symboly hymniky Vaňkovy. Apostrofuje eucharistickou monstranci Norbertovu, pokrytou drahokamy jeho ctností:

Růžový *acháte*
 srdečného soucitu s trpícími,
 oroduj za nás!

Posléze dostavují se i česká *kázání* norbertinská. Cisterciák Bernard *Gruber* káže na téma „Krasospanilá hvězda“* (Praha 1727). Svatovítský kanovník František Jan Jeroným *Bartoň* vybírá si k dvěma svým slavnostním řečem náměty „Lev řvoucí“ (1731) a „Nebe nové“ (1732). To jsou po zvyku barokové homiletiky dobré ukázky básnické prózy české. Jimi také končí český norbertinský barok slovesný.

Vilém Bitnar.

MISIJNÍ LEGENDA ZLATÁ

Božské Srdce Páně, zdroj milostí misionářům.

Mladý misionář z milánského semináře zahraničních misí, P. Michal Bugada, velmi pozhnaně působil několik let ve vikariátu Weihweif. Pečoval o obvod se 2000 katolíků a počet čekatelů křtu stále rostl, neboť misionář hořel horlivostí k duším, jež uměl získávat také svými znalostmi léčení. V pěti letech působení dobyl si srdcí křesťanů i pohanů a naděje rostly. Pojednou však Otec cítil, že slábne, že se ho zmocňuje jakási nemoc; cítil silné bolesti v páteři a proto se v půli února 1933 vypravil do Pekingu k lékaři. Roentgenogram ukázal, že Otec má dva obratle blízko kříže znetvořené. Lékař zjistil značný stupeň Pottovy nemoci a nařídil Otcí, aby se vrátil do vlasti, kde snad za rok či za dva by při pečlivém ošetřování zvítězil nad nemocí.

Ale P. Michal po vzoru Dobrého Pastýře nechtěl opustiti svých věřících, a vrátil se do T'ou Kun v Honanu. Křesťané ocenili lásku Otcovu a učinili slib, že postaví kapli ke cti Božského Srdce Páně, když Otec najde uzdravení, aby jich nemusel opouštět. Zapomněli však na msgra Chiolina, apoštolského vikáře a představeného P. Bugady. Po obdržení zprávy

o stavu knězově povolal jej k sobě a nařídil mu, aby se vrátil do Evropy na léčení. Kněz prosil, aby mohl zůstat, ale biskup zůstal pevný: „Buď odjedete, anebo zítra již nebudete sloužiti mši sv.“ — „Monsignore, dávám přednost mši svatě; když je to vaše vůle, odjedu.*“ Na cestu se P. Bugada vypravil s druhým nemocným knězem P. Frigeriem, jenž jel do nemocnice do Šanhaje. První den jízdy vlakem byl pro P. Bugadu zdrojem nesčetného utrpení. Na druhý den však pojednou ucítil jakousi úlevu v nohách, vrátila se mu do nich síla. Radostně zvolal: „Jsem uzdraven, Božské Srdce Páně se nade mnou slitovalo.“ Hned se chtěl vrátit, ale P. Frigerius jej přemluvil, aby přece se dal vyšetřiti v Šanhaji, nevěřil totiž v opravdové uzdravení, nýbrž jen v přechodné ulehčení bolestí.

Dojeli do šanhajské nemocnice Panny Marie v neděli 3. března 1933. Na druhý den stál opět P. Bugada před roentgenem u přísné lékařské prohlídky. Roentgen dokázal, že páteř P. Bugady jest naprosto zdravá a bezvadná; a při prohlídce prohlásil nakonec lékař misionářovi: „Otče, vy jste nikdy neměl Pottovu nemoc, není po ní žádných stop.“ Skutečnost, že P. Bugada více necítil žádných bolestí a obtíží, přesvědčila i nejméně nejzarytější nedůvěřivce a vymohla P. Bugadovi návrat do misie. Horlivost jeho pro rozšíření království Božského Srdce Páně má nový předmět: splnit slib celé farnosti a postaviti záslibnou kapli Božského Srdce.

Josef Papica.

SV. NORBERT

Osm set let dělí nás letos od blažené smrti sv. Norberta, arcibiskupa magdeburského a zakladatele řádu premonstrátského. Vzpomín-

ka však na něho u členů jeho rádu je stálá a živá. Je jim povždy životní devisou a paladiem.

S ním nám ožívují dávné časy, kdy zrodilo se úsilí velikého papeže Řehoře, snažícího se reformovati kněžstvo i lid. Vlna těchto obrodných myšlenek rychle přešla Apeniny a rozlila se po Francii, kde kongregaci klunijské byla cílem života. Přes Rýn však a do krajin toku Vltavy a Moravy obtížnou našla cestu. Steré překážky se strany vládců země, kněžstva i lidu bránily jejímu pronikání. Apoštolskou činností sv. Norberta a jeho rádu símě reformního hnutí i v Německu nadějně vzrostlo. Do vlasti naší přinesl je první český premonstrát biskup Jindřich Zdík. Tento založením Strahova, Želiva, Hory olivetské-Litomyšle, Hradiska u Olomouce vybudoval u nás tvrze pro rozvoj nového proudění světového v Církvi. Jaké to řady bojovníků za ideály Řehořovy vyšly z těchto řeholních domů, kolik dobra zaseli tito žáci Norbertovi v tvrdý úhor země české k slávě Boží!

Podivuhodný je při tom běh času a Boží vůle! Na hranicích Nizozemska stála kolébka Norbertova; Francie, Itálie, Německo bylo svědkem jeho činnosti kazatelské, asketické a apoštolské, v městě Magdeburku, kde kdysi vychován náš veliký biskup svatý Vojtěch, po pět set let v kostele Panny Marie mrtvý odpočíval. A nakonec vnášejí se ostatky jeho v triumfálním průvodě do naší Prahy, aby pod ochranou obrovitého majáku Božího — kostela strahovského — našly mezi sv. patrony země české poslední pozemský útulek a čekaly slavného vzkříšení.

Každý, kdo navštíví strahovský jeho hrob, hluboce je dojat. Je blízko těla, jehož veliký duch tolika lidem býval zářivou vůdčí hvězdou v dobách pohnutých. Pln úcty klesá na kolena i dnešní člověk v tom šeru svatyně, jež chová

poklad jeho svatého těla, a v srdce loudí se mu city nejposvátnější. Což není dnešek vyplněn chaosem a hrozící tmou, dané základy životní drtí se pod nárazy nových živlů, zmatek nitra vede v šero beznaděje. Jakým Oriodem v mracích pochybností je dosud svatý Norbert! Ne nadarmo nazval jej svatý Bernard nebeským pojítkem. Nepřehledná literatura hodnotí jeho význam a práci. Kolik autorů změřilo ve svých úvahách rozmach jeho ducha, intenzitu jeho činnosti !

Svatý Norbert byl velikánem; vyrostl nad hladinu současného světa, povznesl se dokonale nad bídu doby, položil základ práci svého řádu, dal mu kladné stanovisko k životu ve světě.

Marně neprosíme Boha v církevní modlitbě, by naplňoval nás duch světcův, vždyť objal nejhlubší hoře i nejzávratnější extase blaha, dobojoval skvěle poslední boj o posvěcující hodnotu člověka, jeho života a smrti. Jediný pohled na činnost Norbertovu ukáže nám, jak dovedl v žárovišti lásky nadzemské rozdmýchatí ducha svého k stálým novým obětem pro Boha a člověka. Kdo zapomněl by při tom všem na ohnivý jeho pohled, kterým pronikal vždy k jádru věcí, že podle slov Bernardových vytušil i tajemno budoucnosti?

Slavný byl Norbert ve svém životě, poněvadž byl pravým milovníkem kříže, ve víře nejstálejší, v naději nejsilnější, v lásce nejvroucnější. Došel této slávy cestou pokory a kajivosti. Děje řádu jeho jsou také veliké svou apoštolskou činností. Dílo Norbertovo dosud je živo, rozlilo se do šíře, hloubí se do studnic nevysychajících, přináší stále světu pokoj a lásku Boží.

V době bouří, úpadku, rozvratu, v době války třicetileté přichází svatá zástava jeho těla do Prahy. Na konci české samostatnosti budí

samostatnost duchovní, uvádí v naši vlast pokoj Kristův a smíření. Podává jí Eucharistii, jediný pramen síly a naděje. Matku Boží — sladkou Útěchu!

Vilém Ondráček.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

Proces o neprokazování úcty.

Kán. 2057. — Soud ať povolá mimo dva přivedené svědky jiné dva svědky z povinnosti a všechny ať vyslychá o tom, zda sluha Boží byl veřejně uctíván.

Kán. 2058. — Mimo to soud ať navštíví a pečlivě prohlédne hrob sluhy Božího, příbytek, jež obýval, nebo v němž zemřel a jiná místa, kde by se právem dalo čekat, že jsou známky úcty.

Kán. 2059. — Jestliže mezitím v průběhu procesu se objeví závažné známky úcty sluhy Božího, budiž uloženo zástupci víry postarati se, aby bylo vedeno další řízení o této věci.

Kán. 2060. — Soud má nálezem stanovití, zda byla sluhovi Božímu vzdávána úcta, čili nic.

O zaslání písemností Svaté kongregaci o procesu sluhy Božího, procesu předběžného a o nevzdávání úcty.

Kán. 2061. — Jakmile ordinář dokončil zkoušku spisů, ať je pošle do Říma zároveň s malým procesem o zárukách, t. j. s právní zprávou o péči, které užil při zkoušce spisů.

Kán. 2062. — Jestliže po zkoušce spisů sluhy Božího najdou se během procesu ještě jiné, hned mají býti poslány ke Svaté kongregaci a nemůže se pokračovati dříve, než byly prohlédnuty.

Kán. 2063. — § 1. Přehled o předběžném procesu ordinář ať odevzdá žadateli k zaslání ke Svaté kongregaci.

§ 2. Zároveň s přehledem ať pošle Svaté kongregaci listy jak soudců, tak zástupce víry generálnímu zástupci víry, aby Svatá kongregace byla uvědomena jak o hodnověrnosti svědků, tak o všech aktech zákonně vyplněných.

§ 3. Ordinář ať pošle popis podoby pečeti, jíž přehled zapečetil, nebo exemplář pečeti.

Kán. 2064. — Stejně ordinář ať přes žadatele pošle k Svaté kongregaci ukončený proces o neprokazování úcty.

Hlava II.

O započetí procesu u Svaté kongregace.

Článek I. — O revisi spisů.

Kán. 2065. — Hned po zaslání spisů sluhy Božího do Říma mají být podrobeny zkoumání; Svatá kongregace jest povinna vhodným způsobem pátrati, zda neexistují ještě jiné spisy sluhy Božího kromě předložených, buď u soukromníků, nebo uložené ve veřejných archivech.

Kán. 2066. — § 1. Revisoři ať jsou voleni kardinálem, zahajujícím po slyšení generálního zástupce víry; jména jejich buďtež chována v tajnosti.

§ 2. K tomuto úkolu buďtež povoláni kněží, kteří mají aspoň doktorát theologie, nebo jsou-li to řeholníci, obdaření rovnoprávným titulem.

Kán. 2067. — § 1. Spisy sluhy Božího buďtež odevzdány sekretářem revisorům k tomuto úkolu povolaným tím způsobem, aby zkoumání se dalo dvěma revisory, kteří jsou si navzájem neznámí.

§ 2. Není na závadu, je-li veliký počet spisů

sluhy Božího, aby byly na více částí rozděle-
ny a každá z nich dána rozdílným revisorům.

Kán. 2068. — § 1. Úsudek revisorů má obsa-
hovati, zda není něco ve spisech sluhy Božího,
co odporuje víře a dobrým mravům a dáváti
zprávu jakýmsi všeobecným úsudkem, jaká
povaha, jaké ctnosti nebo nedokonalosti jeví
se ze spisů sluhy Božího.

§ 2. Tento úsudek ať revisoři dají písemně,
podepřený důkazy a důvody.

Kán. 2069. — Liší-li se někdy od sebe úsud-
ky revisorů, budiž označen podle kánonu 2066
třetí revisor, aby týmž způsobem svůj úřad
konal.

Kán. 2070. — Generální zástupce víry ať
předloží k diskusi otcům kardinálům námítky,
jsou-li jaké, vybrané ze spisů sluhy Božího, a
úsudku revisorů.

Kán. 2071. — Bylo-li na jisto dokázáno, že
ve spisech sluhy Božího jest něco obsaženo,
co zcela nesouhlasí s věrou, nebo co může ny-
ní býti k pohoršení věřících, papež rozhodne
po slyšení úsudku otců kardinálů a po zvážení
všech okolností, zda se má dále pokračovati.

Kán. 2072. — Příznivé posouzení papeže ne-
přináší s sebou schválení spisů a nepřekází to-
mu, aby generální zástupce víry a rádcové
mohli nebo měli povinnost při rozpravě
o ctnostech klásti námítky, vybrané ze spisů
sluhy Božího.

NÁČRT KŘESŤANSKÉHO DOGMATU V PRVNÍM STOLETÍ JEHO DĚJIN

Kromě kanonických knih, Evangelíí, Skut-
ků, Listů a Zjevení má křesťanská literatura
v začátcích jen málo spisů, zlomkovitých a za-

časté i nesnadných na vysvětlení, čímž se otevírá široké pole domněnkám kritiků o povaze a obsahu víry prvních křesťanů. Nechceme rozhodovati mezi rozličnými teoriemi, které v posledních padesáti letech vypracovali dějepisci, nýbrž chtěli bychom podle nejstarších textů načrtnouti zběžný obraz nejdosvědčenějších křesťanských nauk a seskupiti je, pokud lze, do řádu, jenž by ukázal jejich vzájemnou souvislost a sdružení kolem jistých prvních pravd, nejdůležitějších a ovládajících ostatní.

Od čtvrtého století dějin Církve je první z pravd, jí vyučovaných, pravda o jsoucnosti tří božských osob, rovných a soupodstatných, Otce, Syna a Ducha, kteří jsou jediný Bůh. Ovšem to je již výsledek dlouhého a pozvolného propracování nauk zjevení; v začátcích se totéž učení jeví poněkud odlišně, a to chceme vyjasniti.

Prvním článkem víry, jímž se Církev naprosto liší od ostatních pohanských náboženství a od řeckých filosofí, spočívá především v prohlášení jedinství Boha, jediného Stvořitele, pána nebe i země, již řídí podle své všemohoucí vůle, s níž můžeme vstoupiti do osobního styku naším svobodným, mravním životem; od něho pak v odměnu za naše úsilí a za úctu, kterou mu prokazujeme, očekáváme i vzkříšení těla i dosažení nesmrtelného života. Vidno, že tato představa je složitá; předpokládá jasný poznatek osobnosti Boha nadsmyslného vzhledem ke tvoru, dokonale svobodného ve vykonávání svých plánů, jejichž dobrodiní vůči nám nic nemůže omeziti. S druhé strany předpokládá stejně pevný pojem lidské osobnosti, důstojnosti a svobody člověka. Třebaže tyto pojmové prvky nejsou prvními křesťanskými spisovateli rozebrány a podány abstraktní formou filosofickou, přece jsou nut-

ně obsaženy v jejich pojmu Boha a mravního života. Jejich učení je tedy v přímé protivě s učením starých o časové nekonečnosti světa, o stěhování duší a o věčném navracování pozemského života. Mravní život člověka má absolutní hodnotu, poněvadž mu z milosti Boží zajišťuje účast na věčném životě v jeho království.

Různé prvky tohoto učení zřejmě souvisí jedny s druhými, žádný z nich není možný, leč se všemi ostatními. Jedině svobodný Bůh, pán všeho těla a všeho života, může nás povolati k nadpřirozenému bytí vzkříšených. Avšak takovou odměnu si nelze představit, leč je-li člověk jaksi uschopněn ji přijmouti, schopen rozumem a vůlí, jejichž úkony Bůh budí a přeměňuje, schopen přilnouti k Bohu ve spojení osoby s osobou, jež počíná v tomto životě a bude bez konce v životě druhém. Takové učení je těžko definovati a označiti výrazy abstraktními, předpokládá kosmologii, učení o světě, víru ve svět stvořený Bohem a jím řízený v rozvoji k budoucí oslavě rozumného tvora. Má v sobě rovněž mravouku, Bůh světa jest otcem, kterému máme sloužiti a jej ctíti ve veselí a čistotě svého srdce, spěchajíce k nesmrtelnosti, kterou nám slibuje. Myšlenka stvoření je neodlučně spojena s myšlenkou mravní, náš život nabývá pravého smyslu a své nadpřirozené ceny jen když nám dovoluje, abychom se povznesli nad ostatní tvory a spojili se Stvořitelem, jejich počátkem i koncem. Také je nutno, abychom si Stvořitele nepředstavovali jako bytost pomyslnou, jako myšlenku dobra, jako čistou jednotu, povýšenou nad všechno poznání a milování, nýbrž jako Prozřetelnost, která nás zná a nás miluje, která nám ulehčuje v našich bídách, splňuje naše slabá přání, odměňuje naše neduživé ctnosti.

Vidíme dostatečně, co takové učení přiná-

selo nového vzhledem na kosmologie a náboženské ideje antiky. Staré kultury, ať úřední kultury měst, ať náboženstva mystérií, nebyly pevně spoutány se stanovenými mravními skutky. Myšlenka vzkříšení těla se athénským posluchačům svatého Pavla zdála býti pohádkou, a nechtěli mu naslouchati, když mluvil o této věci.¹ Tyto poznámky nám dovolují, abychom křesťanské učení umístili na jiný základ, cizí pohanskému myšlení. Abstraktnější úvahou shledáváme, že víra prvních křesťanů vylučovala mnohobožství, polytheismus, rovněž hvězdářský fatalismus na prospěch tvrzení o svobodě člověka i Boha. Zvláště však zavádí trvalé vztahy, jasně určené povahy mezi lidstvím a božstvím. Nejvyšší počátek všech věcí již není slepý osud nebo první hýbatel či první žádoucí, neproměnně povýšený nad všechno lidské, nýbrž všemohoucí Otec, jenž stvořil svět pro člověka, jenž naslouchá jeho modlitbám, jenž jej miluje a chce jeho nesmrtelnost. Při tom však je transcendentnost Boha lépe zajištěna, než filosofií řeckou, idea stvoření, kterou staří docela jasně nepochopili, stačí, aby mezi Boha a člověka položila propast, kterou nikdo nemůže překročiti; a jestli může tvor nějak dosáhnouti svého Stvořitele, je to z jeho strany pouhá dobrotivost a nezasloužená přízeň.

Pozdější křesťanská theologie se nepochybně za pomoci řecké filosofie přičiní, aby ukázala, že styky, v nichž si Bůh zalíbil se svým tvorem a stejně samo stvoření se ani v nejmenším nedotkly Boží neměnitelnosti a jednoduchosti prvního Bytí — těmito pravdami se první křesťané siřeji neobírali — ale vždy dokazuje i všeobecnost Prozřetelnosti, i zdravé oprávnění modlitby, i obdivuhodnou účinnost Boží lásky k nám. Tyto základní pravdy, hlu-

i Sk. ap. 17, 31 n.

boce prožívané prvními pokoleními křesťanskými, zůstávají nedotčeně zachovány křesťanskou scholastikou, která se všemi silami přičinila, aby jim dala přesné výrazy, schopné uspokojiti nejvybranější rozumové požadavky. Je zřejmo, že se vyhne některým antropomorfickým výrazům či spíše některým anthropomorfickým výkladům pravd víry, ale vždy prohlašuje základní dogma o našich osobních vztazích, dětských a důvěrných s Bohem.

(Pokračování I)

H. D. Simonin O. P., Řím.

VÍRA RUSKÉHO LIDU

Ruský člověk, ať obyvatel krajů bílých nocí polárních, či syn širé Ukrajiny, byl vždy jedincem hluboce nábožensky založeným. Víra v Boha a tajemnost obřadů, toť byl symbol života pro ruskou duši. Hloubavý ve svém jádru, usměvavý svým zevnějškem, ruský mužik dovedl jedině žiti ve znamení posvátného kříže a vlivu jeho mystického záření. A hle, přichází, v době bouří válečných, v době zmatků bratrovražedného boje, nová vláda, která hlásá naprostý atheism, jako programovou část své linie výboje. Chce zlomit víru v duši ruského člověka, chce naučit ho smát se tomu, co sílilo a pomáhalo generacím otců a dědů. Nebyla by přirozeně nikdy tato vláda dostihla vůbec nějakých úspěchů, kdyby na radu osvědčených ideologů nebyla si vzala ku pomoci pušky a biče, hrubého dokazování nutnosti nadvlády atheismu. Všechno to, co se v průběhu sedmnácti let vlády maximalistů učinilo proti náboženství, mohlo by všude jinde znamenati hrozný úpadek náboženského cítění vůbec, jen zase v tom Rusku, v zemi Stavroginů, Myškiňů, Nechljudovů a všech těch postav velikánů

ruské literatury, tam i dnes žije většina národa tichou modlitbou, snad tajně odříkávanou, ale tím silněji a silněji otřásající mozem i údy vládních propagátorů myšlenky bezbožnictva. Kde je dnes svým významem tovaryš Jaroslavskij-Juweles s kompanií lidí kruhu „Bezbožníka“. Vyžili se úplně v plácání naprosto nestravitelných pojmů o výboji proti Nazaretskému. Snad dokázali jedině rozprodati pomocí svých pokrevenců spoustu ikon, svatých soch a drahých rouch, nebo dovedli zahnati svým krvavým terorem několik desítek tisíc kněží a věřících ke zdi. Nic více a nic méně. Dnes poznávají, že katechismus poligramoty nestačí, vytváří loutky a potutelné kontrarevy. Masa, kterou ovládal po sedmáct let zvuk ječivých megafonů nevěrecké propagandy, zhnusena obrací se tam, kde krváceli otcové, kladouc tak posmrtné vavříny vítězství na stíny milionů mučedníků, umírajících se jménem Kristovým na rtech.

Vnitřní struktura ruského člověka žádá si kategoricky živých a mravně vysokých hodnot křesťanské víry. I komsomol zmítá se v boji s atheistickými zbytky zarytých leninoviců. Mládež, která viděla jen krev, slyšela jen písně plné nenávisti — přemýšlejí, sama se navrácí pohledem ke tváři, jež ověčena si ce trním a skropena krví, přec byla, jest a bude tisíciletým emblémem míru a bratrství na zemi.

Doba smíchu, karikatur i persifláží všeho náboženského již přešla. Přešla i doba tak zvaných vědeckých výprav proti víře. Dnes hovoří jedině násilná bota vojáka GPU., který ku posílení dostává větší přiděl vodky, aby při „čistkách“ provinilců, kteří jedině modlitbou a vyznáváním křesťanské víry dopustili se zločinu v zemi sovětské, mohl biti a podávat tak důkaz, že násilí bývá poraženo nevin-

nou pravdou — lásky k bližnímu. Ať bijí, ať ničí ve své zášti vše, co by připomínalo někdejší víru lidu, přece znova a znova obrací lid ruský své ruce k ikonám, které sice nevidí před sebou, ale jichž jsoucnost cítí jasně svým ruským velikým životem — duše.

Ruský případ je dějinným příkladem síly náboženství. Vše, co bylo podniknuto proti víře v SSSR., vše to musilo býti podpořeno, aby se mohlo mluvit o vůbec nějakém výsledku, ranami z pušek rudoarmějců a temnou záští udavačského ducha, zvěrstvy na kněžích a konečně pohrůzkami o bezmilosrdné pomstě. Chaos myšlenkový, chaos životní i tělesný dnešního Ruska zaviněn je bojem o ničení víry.

Dobře poznamenal kdysi Lenin, když mu byl oznámen rozsudek nad tisíci kněžími, rozsudek smrti s použitím strojních pušek: Nevím, nevím, ale jak znám Rusko, ty výstřely nepomohou — ty možná na čas jen zaženou chuť k breptání modliteb; s ikonami se mělo začít až nakonec, když bude každý z Rusů svítit elektřinou a ruský mužík pojedje po stepi v automobilu. (Žukov: Lenin v rozhovorech.)

Nešťastné Rusko, zmítané a bičované, v krvi se dusící, jasně a slyšitelně odříkává tichým pohybem rtů milionů své „Credo“; credo — hrdinného odhodlání i pevné naděje. Víra ruského lidu je tak veliká a nezměrná, jako země, kde žije. Neměří čas hodinami, ale desítkami jich, nezná konce své domoviny, ale věří pevně, jako jeden prostý mužík, tak i celé to Rusko!

—mpa—

DE GORPORE CHRISTI O TĚLE PÁNĚ

Ave pascha sacrum,
sanguinis Iavacrum,
Manna, nectar rite,
Tu coelestis vitae!

Pascho svatá, vítej,
Krve koupel skýtej,
Manno, Bůh jíž hostí,
nektar do věčnosti!

Salvē sacer Panis,
Deifice favus,
vera ferax vitis
spiritalis sitis!

Zdráv buď Chlebe svatý,
s kterým Bůh je spiatý,
révo, jejjž štáva
duši poklid dává!

Jesu Corpus ave,
gustu praesuave,
o memoriále
dulce cordiale!

Tělo, zdrávo budiž,
věčná chuť jež budiš,
při Tvé při památce
srdce chví se sladce !

Christi salvě Sanguis,
quem profudit anguis
Cruce soporatus
membris perforatus!

Zdrávas Krvi Pána,
hadem v pospas daná,
Kříž jejjž zmámil k smrti,
a jej všecek drtí.

Victus beatorum,
salus viatorum,
corda filiorum
reple tu tuorum!

Pokrme Ty s nebe,
pocestných Ty Chlebe,
naplň srdce synů,
zahlad naši vinu!

Flagrans odorientis,
es concupiscentis,
amoris ingentis
indeficientis!

Z Tebe vůně věje,
mysl k Tobě spěje,
v lásce k Tobě zírá,
která neumírá!

Caro Crucifixi
flexa quae fuisti
dira nece crucis
da gaudia lucis!

Svatosvaté Tělo,
na Kříži jež pnělo,
smrtí dalo spásu,
dejž nám radost jasu!

Imber sacri roris,
Tui nos cruoris
mundet intus foris
almis iungat choris!

Roso svaté vláhy,
dešti Krve drahý,
obmyješ a zhojíš,
s chóry nebes spojiš!

Deo Patři magno
laus sit miti Agno,
flamini benigno
Trino simplo digno!
Jan z Jenštejna; z lat

Sláva Otcí stálá,
Beránkovi chvála,
zpěvem Duch nechť slyne,
Božství Trojjediné!
přeložil dr. Alfred Fuchs.

SLOVA OTCOVA

Apoštolát je povinností všech.

Bude užitečné vysvětlit — mnozí věřící o tom totiž dosud nevědí — že je apoštolát jednou z povinností křesťanského života. Katolická akce je ze všech záslužných druhů apoštolátu v Církvi nej příhodnější pro nové potřeby dnešní doby, která je stále pod zhoubným vlivem laicisace.

Všimneme-li si trochu bedlivěji svátosti křtu a biřmování, ukáže se, že ukládají mimo jiné povinnosti i povinnosti apoštolátu, t. j. duchovní podpory bližních. Biřmování dělá opravdu Kristovy vojáky. Není zřejmé, že se má voják namáhat a bojovat nejen za sebe, nýbrž i za druhé? Ale i křest — ač méně jasně pro světský zrak — ukládá povinnost apoštolátu. Stáváme se jím totiž členy Církve, čili mystického Kristova těla. Mezi údy tohoto mystického těla — jako u kteréhokoliv organismu — má být jednota zájmů a vzájemné spojení života. „Všichni jsme jedno tělo v Kristu a jeden je údem druhého“ (Řím XII., 5). Jeden úd tedy má druhý podporovati, nikdo nemá zůstat nečinný, nýbrž když přijímá, má i dávat. A jako každý křesťan přijímá nadpřirozený život, který proudí v žilách mystického Kristova těla, ... tak jej má přelévati do druhých, kteří jej nemají vůbec, nebo jen skrovně či zdánlivě.

V dopise patriarchovi lisabonskému.

Křesťanský život a svatost.

Nelze míti křesťanský život za něco odlišného od svatosti, ta je jeho dokonalým rozvínutím ... Církev nevynáší služebníky Boží, jen aby je činila předmětem úcty, nýbrž i vzorem k napodobení. Křesťanský život může a má směřovati k oné výši. Toto vzestupování

nemá mezí. Mysletí že ano, je urážeti vznešené záměry Spasitele; je uznati to, co Církev Zavrhlá.

K milánské pouti 16. ledna 1934.

Dobry tisk.

Šíření dobrého tisku je činností, které se má Katolická akce v každé zemi věnovati zvláště horlivě a zvláště šíření tisku denního. Čím ten je rozšířenější, tím je účinnější. Dobrým tiskem nerozumíme ten, který pouze není v rozporu se zásadami víry a mravů, nýbrž ten, který zásady víry a mravů hájí. Není třeba dokazovat výchovný význam takového tisku, dokazuje jej denní zkušenost, stejně jako ukazuje nesmírné zlo, jež hlavně mezi mládeží rozsévá tisk špatný, často daleko rozšířenější než dobrý, neboť se i tu potvrzuje slovo Kristovo: „Synové tohoto světa jsou chytřejší než synové světla“ (Luk. XVI., 8). Proto doufáme, že Katolická akce přispěje k rozšíření dobrého tisku.

Dopis patriarchovi lisabonskému.

Společná modlitba.

Když se pomyslí na to, co přislíbil Ježíš modlitbě, „proste a dostanete“, na slib opravdu bez výhrady — což učinil jen zde — takže nic není modlitbě odepřeno, jen když je to modlitba, opravdová modlitba, když se pomyslí na to, že učinil zvláštní příslib modlitbě společné, byť společné v míře nej menší — „kdekoliv budou dva nebo tři pohromadě v mém jménu, budu mezi nimi“ — jakou novou silou a vpravdě všemohoucí má zníti vaše modlitba, jež se stala svatě, skutečně, nadpřirozeně společnou.

K římským farářům 11. ledna 1934.

Tři poklady.

S láskou k čistotě je spojena pokora srdce, jež je tajemstvím všech ctností křesťanského

života ... Pokora s sebou nese mírnost, ctnost milou jako sám přízvuk slov Vykupitelových ... Tyto tři jsou tři poklady, tři nejzákladnější a neodpuštělné fáze skutečně a vnitřně křesťanského života, jak jej chce mít Vykupitel, jenž neměl v žádné své práci jiného cíle, leč dáti duším život neustále vzrůstající milosti.

Řeč 15. ledna 1934.

T E X T Y

Jan Tauler.

Jan Tauler narodil se kolem r. 1304 pravděpodobně ve Štrasburku, kde ještě dosti mlád vstoupil k dominikánům. Po osmi letech studií filosofie a theologie odejel do Kolína, kde se seznámil s velkými mystiky: Susonem a mistrem Eckhartem. Roku 1336 jest opět ve Štrasburku, kde se věnuje horlivému apoštolátu a získává si jméno velkého kazatele. Zemřel roku 1301. Ze spisů Taulerových se nám zachovaly jeho Řeči, založené sice na hluboké spekulaci, ale velmi praktické, ve kterých velký německý mystik vysvětluje řeholnicím problémy duchovního života, které jako profesor je vykládá svým žákům. Následující úryvek je výňatek z jeho Řečí.

„Žízni-li kdo, pojď a pij ... /”

V poslední, a to veliký den slavnosti Ježíš stál a volal hlasitě: „Žízni-li kdo, pojď ke mně a pij!” (Jan 7, 37.)

Nikdo nesmí nechati vymizeti myšlenku na utrpení Páně, které si teď připomínáme, ze svého srdce, aniž by ona v něm nevzbudila soucit a vděčnost. Poněvadž Bůh, náš věčný Otec a náš Pán, snášel tak velké urážky a různá muka, všichni ti, kteří touží býti jeho přáteli, musí je také snášeti z celého srdce a radovati se, že se stali podobnými svému příteli a že mohou kráčet po cestě, kterou jim ukázal.

Kristus Pán pravil: „Žízni-li kdo ...” Co je to žízeň? Když do duše přijde Duch svatý a zapálí v ní oheň lásky, to jest uhlí lásky, jež

způsobuje v duši oheň lásky, z tohoto ohně srší jiskry lásky, které způsobují žízeň a touhu po Bohu. Tato touha se projevuje trojím způsobem u trojího druhu lidí od sebe odlišných. První způsob je u začátečníků, druhý u pokročilých a třetí u těch, kteří jsou dokonalí, pokud je dokonalost možná na tomto světě.

Král David praví v žalmu: Jako jelen prahne po pramenech vod, tak prahne má duše po tobě, Bože! Když jelen je pronásledován psy po lesích a horách, jeho velké zahřátí způsobuje mu žízeň a touhu po vodě. Podobně, jako jelen je pronásledován psy, tak začátečník (na cestách lásky) je pronásledován pokušeními. Jakmile se odvrátí od světa, hned je pronásledován sedmi statnými a hbitými psy. To je sedm hlavních hříchů. Oni ho pronásledují většími a silnějšími pokušeními než tehdy, kdy žil ve světě. Čím živější a prudší je ona honba, tím větší musí být naše žízeň po Bohu a horlivost naší touhy. Často se stává, že pes dohoní jelena a svými zuby ho zachytí. Když jelen se psa nemůže zprostiti, dotáhne ho ke stromu, mrští jím o strom tak silně, že psa ochromí a tím se ho zbaví... Hle, co má člověk činiti! Když nemůže být učitelem svých psů — svých pokušení, musí spěchat ke stromu Kříže a k utrpení Ježíše Krista a tam zničit svá pokušení. Tam zvítězí a úplně se osvobodí.

Avšak když je jelen osvobozen od velkých psů, přijdou ještě malí jezevčící, proti nimž se neubrání: jako špatní přátelé, nebezpečné hry, skvosty, světští soudruhové, to všechno ho po částkách ničí, to jest rozptylují ho v hloubi srdce takovým způsobem, že začíná ochabovati v nábožném životě — ve zbožnosti. Všechna jeho horlivost vyprchá, podobně jako cit pro Boha a svaté myšlenky.

A jako jelen při stálém opakování honby se

zahřeje a pociťuje vzrůst žízňě, tak také má býti s člověkem. On musí cítiti vzrůst své horlivosti a žízeň po Bohu. Každé pokušení ho musí přitahovati, hnáti k Bohu, v němž nalezne pravdu, pokoj, spravedlnost a potěšení.

Co však často neudělají lovci! — Když jelen je vyčerpán žízní a únavou, zadrží psy na nějakou dobu (když jsou si jisti, že drží jelena v ohradě pro zvěř) a nechají ho, aby si nabral dechu. Tím je zvíře opět dostatečně posíleno a může lépe snášeti honbu po druhé. Totéž činí i Bůh.

Když vidí, že pokušení a nástrahy pro člověka se stávají nebezpečné a trapné, na chvíli je zastaví a vloží na rty kapku, příjemnou to chuť Božích věcí. Tím je člověk tak posílen a občerstven, že všechno, co není Bůh, zdá se mu opovržením hodným; a domnívá se, že přemohl všechnu svou bídu. Avšak to je jenom útěcha pro další boj. Ve chvíli, kdy to nejméně očekává, napadnou jej znovu psi a útočí na něho ještě s větší zuřivostí než předtím. On jest ovšem teď posílen a statečněji odporuje než dříve.

Bůh nechává tak lidi pronásledovati ze své podivuhodné laskavosti a nekonečné dobroty. Jako onen pronásledovaný jelen, tak také člověk běží k Bohu. Z tohoto boje vzniká horoucí touha po Bohu a žízeň po tom, v němž je všechna pravda, pokoj a plnost útěchy. Bůh tak činí proto, aby nápoj, který uhasí člověkovu žízeň, byl tím lahodnější, rozkošnější a sladší zde v čase a později na věčnosti. Tam bude člověk pítí plnými doušky z nejsladších studnic, napájeje se u pramene nejčistšího — na srdci svého nebeského Mistra. Zde na zemi okouší takové slasti, že vše se mu zdá bez ceny, a usiluje, aby trpěl pro Boha.

Když takovým způsobem jelen přemohl všechny psy, a přišel k vodě — tu se oddá pití plný-

mi doušky a příjemnému odpočinku, jak jen může. Podobně činí čiověk, když s pomocí Boží se osvobodil od smečky psů, velkých i malých, a žíznavý přijde k Bohu. Co teď učiní? Zda nepije plnými doušky. Boží nápoj tak, že jest opravdu opojen a tak plný Boha, že v přebytku své blaženosti úplně zapomíná na sebe? Zdá se mu, že by mohl činiti zázraky, s radostí by prošel ohněm, vodou, přes množství mečů, ano, zdá se mu, že by vzdoroval ranám meče. Nebojí se již ani života, ani smrti, radosti nebo bolesti. To všechno pochází z onoho opojení — které se jmenuje *radost*. V tomto stavu brzy člověk pláče, brzy zpívá, brzy se směje.

Těmto zázrakům, které činí Duch sv. s dušemi v milosti, nerozumí lidé, kteří žijí jenom podle těla. Duše účastněné tohoto opojení Božího vstupují v nevýslovný pokoj a vše je jim jásotem a radostí. Cokoliv se jim přihodí, cokoliv jim učiní lidé, oni jsou stále v pravém pokoji a radosti, v nich je pochodeň lásky, která hoří a plápolá. Hoří v nich oheň lásky a působí, že jejich srdce tluče jásotem a radostí.

PRACOVNA

Žádných jiných bohů.

Každá věc volá po svém Pánu, praví stará právnická zásada. Naše srdce volá správně jedině po Bohu, protože jenom on může být naším pánem. Neboť on nás stvořil. Nikdo jiný nedovedl by nám vdechnouti duši, nikdo jiný by nás nedovedl učiniti dítkami Božími. Nikdo jiný nás také tolik nemiloval, nikdo za nás neumřel.

Boha nám nemůže nikdo nahraditi a největší pošetilostí jest, dávatí duši méně než jí z Božích úradků patří, podřizovati ji jinému, menšímu pánu než Bohu. Šílenstvím jest, ztročovati duši, která byla obrozena jako svobodné dítko Boží, ztročovati ji věcmi, které jsou pod námi a kolem nás.

Protože nikdo než Bůh neumí nasytiti lidské srdce, protože mu nikdo nedá toho štěstí, pro které se zrodil, proto jest v zájmu každé duše, aby se vrátila k Bohu. Proto se

vrací každá, třeba po letech, třeba tehdy, až všechno promarnila a proflámovala v noci hříchu, vrací se, jestli nezahyne příliš dlouhým hladem.

Nebof každý potůček spěchá k moři, z něhož se zrodil...
Braitó.

Strach před Bohem.

Satan se chtěl střežili před Bohem. Báł se o svou velikost.

Člověk chtěl se míti na pozoru před Bohem. Proto uvěřil spíše tomu, jenž prvý před Bohem utíkal.

Pak si vystavěl babylonskou věž.

Až dodnes staví svoje babylonské věže svých kultur, svých systémů, kterými chce uniknouti Bohu a jeho poddanství. Chce býti svobodný. Nerad by byl Bohem vázán.

Když ale dlouho již zápasí, aby si našel svoji cestu, přichází k názoru, že největší ochrany potřebujeme proti sobě samým, proti svým omylům a možnostem bloudění. Pak poznáme, že Bůh jest naším největším dobrodincem, že jest naším dobrodincem právě příkázáními, kterými nás chrání před nárazy a ztroskotáním celého života v malichernostech, že příkázání zachraňují nás před námi. Pak chápeme příkázání ne jako Musiti, nýbrž jako Směti k němu!
Braitó.

Co od Boha jest, jest v řádě.

Vyrovnanost, urovnanost, rovnováha jest známkou Božího Ducha. Bůh totiž všechno pořádá v míře a váze. Láska také nejedná perperam, nejedná bezhlavě. I když šířila svaté horlivost domu Božího, nebylo v tom nic bláznovského, a i když konali věci výstřední, byly výstředními jenom pro lidi nevidící hluboký kající smysl oněch zvláštností, jako oním zdánlivým proviněním proti řádu chtěli svatí vpáliti v oči ohnivou jehlou výčitku porušeného řádu nejvyššího, nadpřirozeného pro zdánlivý řád, pro nějž člověk horlivá nejvíce, totiž pro řád tohoto života a tohoto světa, řád služby jemu, jež všechno zotročuje, všechno si podmaňuje, a neváhá rušiti docela klidně řád nejvznešenější a nejdůležitější, aby totiž tvor byl poddán svému stvořiteli.

Ale kdo není povolán, aby jeho život byl takto protestem proti porušovanému nejvyššímu řádu Boží vůle, jest povinen vše uspořádati ve svém životě soukromém, rodinném, ve svém povolání podle skutečného a určeného řádu. Tím spíše pak jest povinen se řídit stanoveným řádem tam, kde ony povinnosti manželky, matky se týkají rodinného štěstí, povinností k životu dítek, k míru v domácnosti. Kdo o všechno se stará, ale svoji vlastní rodinu

nechává zanedbanou, nebo kdo stále druhým slouží, ale je tvrdým k svým nejbližším, rozhodně převrací řád stanovený Bohem, a jeho práce, třeba sebe obětavější, nemůže nésti ovoce, není požehnaná. Braitó,

Svaté přijímání základem nejvyšší jednoty.

Středem myšlenky Katolické akce jest jedině obět mše svaté a svaté přijímání z této oběti, přijímání tohoto Krista obětovaného. Myšlenka Katolické akce chce zdůrazniti laikům, že i oni mají povinnost k Církvi, k onomu tělu mystickému. Toto mystické tělo Kristovo zrodilo se na kříži, kde Kristus učinil se hlavou celého lidstva, za něž podával obět jedinou, obět smíru, odčinění, díky, klanění. Prožití této oběti po této stránce onoho spojení všech dítek, protože Kristus proto trpěl, aby přivedl svoje dítky od čtyř úhlů světa, dá nejhlubší a nejsilnější motiv pro práci v Katolické akci, na rozšíření a posvěcení království Božího. V této oběti mše svaté jsme všichni spojeni, protože za všechny Kristus umřel, protože nikoho, ani hříšníky, nevyloučil z ovoce mše svaté. Z této oběti jsme všichni přijali všechny nadpřirozené dary a přijali jsme je tedy ve spojení se všemi. Tato jednota se zdůrazňuje dále tím, že v této oběti mše svaté, podle slov Augustinových, jest jedno: Ježíš obětující, Ježíš obětovaný co oběti, za které obětoval, protože si je učinil údy svými, a Ten, jemuž jest podána obět, protože Kristus byl zároveň nejenom člověkem, nýbrž naprostým Bohem. V této oběti proto, kdykoliv se s ní spojujeme, spojujeme se nejtěsněji s Bohem, s Kristem veleknězem, s Kristem obětovaným a s těmi, které si vykoupil a které učinil svými dětmi, přiveda je z dálky do lásky Boží.

Ve svatém přijímání přijímáme tohoto Krista obětovaného, tohoto Krista, který jest zároveň Bohem, a proto zároveň také vstupujeme úže a těsněji do jednoty s bratřími, za které Kristus umřel a které chová ve žhavé své lásce. Nepřijímáme dobře, jestliže v nás toto svaté přijímání nezapaluje také vědomí této jednoty s ostatními v Kristu, který všechny ostatní podobně jako nás miloval. Nepřijímáme dobře, jestliže jest nám lhostejný osud těch, za které Ježíš, jehož přijímáme, neváhal, ač byl Bohem, obětovati svůj lidský život . . . Svaté přijímání jest proto právem *Communio*. V něm se stýkáme se všemi, kteří kdy požívali Tělo Páně a žili z něho a došli života. V něm se stýkáme se všemi, které má tělo Páně a svatá krev posvětití a spasiti. Proto nemůže nikomu býti lhostejný něčí nadpřirozený osud, protože to by znamenalo pohrdnutí obětí Kristovou, nepochopením a snížením svatého přijímání, které jest obcování s Kristem, hlavou, a proto také se všemi jeho údy . . . Braitó.

Pokora.

3. Pokora v exerciciích sv. Ignáce.

Sv. Ignác, neodpíraje v ničem andělskému učiteli, bu-
duje ve svých Exerciích¹ shodně s jejich cílem a psy-
chologií své tři klasické stupně pokory na
„úctě člověka před zájmy Božími“.

Ne své věci pomoci, své vrozené pýše, ... nýbrž věci Boží.
„On musí růsti, já pak se menšiti.“ Jan 3, 30. Čest a sláva
Boží a větší čest a sláva Boží, k nimž — jako cíli všech
cílů — vede sv. Ignác exercitanta svým „Fundamentem“,
jsou posláním i jeho tři stupňů pokory. Mají zaručit dob-
rou volbu stavu a pak život na pravé výši.

I. stupeň:

Rozhodná pohotovost z oddaností a úcty k Pá-
nu Bohu raději vše obětovat, vše dát, všeho
se zřící, vše snést..., než jakýkoliv důle-
žitý (t. j. těžce zavazující) příkaz neb zákaz at
Boží at lidský přestoupit.

Jsem tak oddán a podroben Pánu Bohu, že — pokud je
na mne a na kolik mohu za sebe ručit — ani pro záchranu
a za cenu svého života nedám se strhnout k přestoupení
a pošlapání zákona, zavazujícího mne pod těžkým hří-
chem.

Toto smýšlení plyne z představy o Pánu Bohu, jež mne
aspoň tak zaujala srdce a uchvátila vůli, že za žádnou
cenu a za žádných okolností nikdy nechci se od N ě h o
odvrátit a odloučit.

Triumf a vítězství nad těžkým hříchem!

Hřích lehký není tu ještě přemožen. Lpění na tvorech
není úplně překonáno. Proto vedle skutečných lehkých
hříchů i mnoho nedokonalostí.

Tento stupeň pokory je nutný ke spáse. Proto všichni
jej musíme mít. Ovšem každý z nás si říci musí „seč jsem“,
a to ne bez bázně a strachu. Sv. Petr jistě pokoru tohoto
stupně měl. Byl trvale oddán Kristu Pánu, nechtěl se od
N ě h o odloučit. Proto řekl: „Byt se všichni pohoršili nad
tebou, já se nikdy nepohorším.“ „Bych měl umřítí s te-
bou, nezapru tebe.“ Mt. 26, 33—35. A přece in actu, když
přišla příležitost, aby se osvědčil, nevytrval a klesl. Po-
kora jeho však nemohla snést tuto odloučenost od Bož-
ského Mistra. Petr uznává svůj hřích, odsuzuje a lítostí
smývá. Je-li nám třeba pokory, abychom neklesli, je nám
jí i třeba, abychom v hříchu nezůstali. Jak důležitý tu-
díž a nutný ke spáse je tento první stupeň pokory sv.
Ignáce!

¹ Viz P. Ovečka, Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly I, str. 152.

II. stupeň:

Stav duševní vyrovnanosti: a) naše „baživé já“ ustupuje i tam, kde oslava Boží a spása duší by neutrpěly, ba zůstaly stejně zaručeny, a b) my jsme ochotni tratit „vše“, než připustit dobrovolný všední hřích.

Velebnost Boží tak zaujala naši bytost celou a člověk tak se dal proniknout vědomím své krásné velké životní úlohy (ve smyslu „Fundamentu“), že chce „sloužit“ bez ohledu na vlastní uspokojení. Tu mizí temný paprsek vlastního „já“ a všecek vypůjčený lesk dočasných věcí a Tvůrce a Pán, jeho čest a sláva, se stává nejen mírou a měřítkem směru života, nýbrž i jedinou pohnutkou a hnací životní silou. Člověk dává se tu ve svém rozhodování a jednání věsti láskou k Pánu Bohu a nikoliv nějakým nezřízeným sklonem a lpěním na nějakém tvorů. A ještě méně ovšem existenci svých zájmů bude hájit cenou všedního hřichu,

Tedy: 1. lpění, visení na tvorech překonáno a člověk oddán a poddán svému Tvůrci;

2. čistý úmysl při všem: člověk nehledá sebe a svých zájmů, nýbrž Pána Boha a jeho zájmy;

3. triumf a vítězství nad dobrovolným všedním hřichem — je to i výpověď polodobrovolným hřichům, chybám a nedokonalostem.

Člověk, který má definitivu ve druhém stupni pokory (což předpokládá neustálý boj), je již spravedlivý a svatý.

Nepřipustiti si ani na mysl možnost lehkého hřichu, byť šlo o získání neb ztrátu „všeho“, je už pořádná svatost.

Jestliže člověk skutečně překonal své nazřížené sklony, logicky bude se vystříhati též i toho, co — aniž by bylo zakázáno — přece jen nelíbilo by se Pánu Bohu. • — Tak žádá logika rozumu.

Tento stupeň je nutný k dokonalosti. To je smýšlení „třetí dvojice“,² je něčím nesmírně cenným a je v něm vítězný klid.

III. stupeň:

Trvalý sklon v touze připodobniti se více Kristu Pánu, nebude-li větší služba Boží zřejmě žádat jinak,³

2 Viz P. Ovečka, I, str. 148—150.

³ I. „ubi aequalis fuerit laus et gloria divinae Maiestatis“ — „jestliže je to stejná chvála a sláva Božské Velebnosti“, píše sv. Ignác: a) t, j. není-li větší na straně bohatství, cti... (cfr. Roothaan, pozn. 77.); b) to předpokládá, že není odnikud povinnosti voliti to či ono; c) zvolím-li pro Krista Pána chudobu... rozhodně čest a sláva Boží bude větší — tím se ani sv. Ignác sám netají a ještě méně to popírá (quo magis eum imitetur, ac [měli u s ei] serviat), ale sláva Boží není bezprostředním dů-

voliti a chtítí to, co je těžší, obtížnější a přirozenosti odpornější.

Potření „baživého já“ na celé čáře. Nechci to mít lepší, než to měl Kristus Pán. Chci mít stejný osud s ním, pokud není on tím od bližních urážen. Chci a volím chudobu s Kristem Pánem chudým, potupu s Kristem Pánem potupami nasyceným, toužím za pošetilce a blázna býti považován pro Krista. — Šílenství svatého Kříže . . . Královská cesta! Z čisté vroucí lásky jdu za Ukřižovaným. *Amor meus pondus meum!*

Člověk z této lásky snáší vše, vše dává, vše přijímá, vše trpí, jen když může jít za Kristem Pánem . . . (pohodlí, klid, pomluvy, nactiutrhání, rozvaliny a zříceniny počestnosti, zranění cti od hrubého rýpnutí až do těch malých, ale zato dobře vypočítaných bodnutí, odstrčení, útrpné pousmání, pichlavé poznámky, křivý pohled, udivená otázka atd.).

Tu se člověk již netáže, co musím (ledové slovo!), nýbrž co mohu, smím (mluva lásky!). Tu nemluví již pouhý chladný rozum, tento stav nevyvěrá z logiky rozumu, nýbrž srdce.

Je to pohled a je to zadívání se na Ježíše chudého a pokořeného, jež rázem dobývá, získává, strhuje člověka schopného velkomyslnosti. P. Jos. Vondra S. J.

Pokušení.

Někteří lidé jsou dokonce pohoršení nad tím, jak jest možné, že se k nim pokušení přibližuje. Jsou pohoršení nad sebou a jako by i nad Bohem, že to dopouští. Proč pokušení? Abys ještě méně důvěřoval sobě a více se přitisknul k Pánu. Abys také sám bojoval a vybojoval si věčnou odměnu, která stojí za to, abys ukázal, zda opravdu ceníš nade všechno Boha a jeho vůli, anebo zda tě zláká prvé pozlátko a první úsměv. Ostatně nejsme sami

vodem takové volby. — 2. Cfr. Directorium z roku 1599, e. 23, 4. — 3. Překlad Vulgáty (t. j. úřední): „etiam si . . . tamen“ zatemnil smysl sv. Ignáce a stal se příčinou aneb aspoň podnětem nerozřešitelných téměř obtíží, otázek a problémů. Tak na př. u P. Suarez, *De Relig. S. J.* 1. 9, c. 5 dubium 9, n. 23—26 a po něm i u jiných. Text španělského autografu byl po prvé vydán r. 1615. Tedy dvě leta před smrtí Suarezovou. — Ostatně sv. Ignác nikdy neřekl, že následovat Krista Pána chudého a potupeného je dokonalejší samo o sobě než život A. M. D. G. (k větší cti a slávě Boží); naopak první je dovoleno jen tehdy, jestliže druhé tomu neodporuje. — Ovšem dispoice třetího stupně pokory je dokonalejší, ježto zaručuje lépe volbu větší cti a slávy Boží.

v pokušení. Spasitel náš již jednou zvítězil nad nepřitelem. On zvítězil již pro nás. Nám pak stačí zachytiti se zásluh Páně, jeho síly a jeho příkladu. Zachytiti se Pána, protože on proto dal se pokoušeti, praví sv. Tomáš mezi jiným, abychom měli důvěru k tomu, jenž sám byl pokoušen a jenž nám proto rozumí. On nám rozumí již tím, že je Bohem, který ví, co jest v nás, ale takhle jsme lidsky v pokušení ještě blíže Kristu, který dovede míti soucit s našimi slabostmi. Mistr náš byl pokoušen od ďábla, jenž se k němu přibližoval i žádostí těla, i žádostí očí i s pýchou života. Byla to pekelná troufalost chtít vykoušeti, zda tento, který jest tak čistý, ale přece jenom je člověkem, protože trpí hlad, jak vykládá svatý Tomáš (III. q. 41. a. 2.), jest něco více než člověk. I v tom bylo milosrdenství a láska Páně, že toto připustil, aby nám dal příklad, jak se máme ve všech oněch družích pokušení zachovati. Když tedy on, nejsvětější, byl pokoušen, může se někdo horšiti nad tím, že i on je pokoušen? Ani nejsvětější člověk není tohoto pokušení ušetřen, protože čím je kdo světější, tím zuřivěji se proti němu chystá nepřítel Boží. Je nepřitelem Božím a proto všech, kdo milují Boha. Vítězství nad svatým jest největší toužebností ďábelskou, protože o to bojuje satan, aby vládl on, aby postavil si proti Bohu svůj trůn v lidských srdcích. Ale tím ještě není vyčerpáno veškeré pokušení, protože, jak sv. Tomáš výslovně praví na různých místech (III. q. 41. 'a. 2. ad 3. a jinde), vedle pokušení ďábelských jsou pokušení plynoucí z naší tělesnosti a od světa. Kdosi se mnou oficiálně polemisoval a k mé jedné chystané knize v posudku napsal, že jest nesprávná tato věta, že všechna pokušení nejsou jen od ďábla. Sv. Tomáš rozlišuje docela přesně ona pokušení od pokušení ďábelských, když praví, že Pán dopustil, aby byl pokoušen od ďábla, ale ne od těla. Jestliže budeme ovládati svoje tělo a nebudeme poklonkovati světu, zmizí jeden z velkých zdrojů pokušení.

Braitto.

Ž E Ň

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA.

LIBERT: Dans le mystère de Jésus. Dva svazky. Edition Rex, Louvain, 1934. — Tajemství Krista nebude nikdy vyčerpáno. Rozjímání a myšlenky P. L. jsou opravdu krásným přínosem do kristologické literatury, která se množí zvláště v posledních letech. Knížka poslouží velmi dobře nejen jako příručka pro rozjímání, nýbrž i pro kázání, zvláště v tomto jubilejním roce.

L. MASURE, G. BARDY, M. BRILLANT: Le Redemp-

tcour. Paris, Bloud a Gay, 1934, str. 234. — Tři dobří autoři se spojili, aby uctili památku Vykupitele. Očekávání Krista národem židovským, jeho příchod, nauka a jeho život v Církvi až do konce světa je obsahem knihy, která je nanejvýš životná a časová. Možno jen vřele doporučit.

L. MEYER: Saint Jean Chrysostóme Maitre de la Perfection Chrétienne. Paris, Beauchesne, 1934, str. 390. • — Po předběžném úvodu o osobě sv. Jana Zlat. prochází autor jeho spisy a studuje v nich myšlenku duchovního života, od jeho počátku až k nejvyšším vrcholům. Sv. Jan se tu jeví opravdu jako mistr duchovního života, jenž čerpá svou moudrost v Písmě svatém, jenž dovede prozářít touto moudrostí celý život. Jeho nauka je praktická po výtce, ale při tom není kasuistická. Ideálem je připodobnění Bohu, které má mnoho stupňů a duše se musí snažit, aby rostla v lásce a taktó byla stále dokonalejším obrazem Božím. Studie je opravdu nesmírně poučná nejen ze stanoviska historického, nýbrž i pedagogického.

METHOD ZAVORAL: Kázání o nejsv. Svátosti oltářní. G. Franci, Praha I. Druhé vydání v krásné úpravě za přiměřenou cenu 9.50 Kč. — Nejen kněžím má být sbírka kázání opata Zavorala rádcem, jak nadchnouti, ba přímo zapáliti lidská srdce, ale kniha tato má se dostat i do rukou laické inteligence naší.

Z ROZNÝCH POLÍ.

BALLA BORISZ: A lelek útjai. Magyar Kultura, Budapest, 1934, cena 2 pengó. — Jsou to cesty duše, co zde spisovatel v kratších a delších studiích a cestovních zápnech rozebírá jemnou psychologií. Cesty duše-světců znamenanych jménem sv. Terezie od Ježíška, anebo ve světské literatuře zastoupené jmény velikých konvertitů od Claudela přes Undsetovou k Werfelovi.

GIOV. DELLA CIOPPA: Comme si fanno i Santi. Roma, Libreria Fr. Ferrari, 1934, str. 108, cena L 5. — Kdo se zajímá o to, co to dá práce, než se dostane úcty oltáře některému světci, nechť si přečte tuto zajímavou knížku, popisující krátce, ale výstižně vše, co se týká prací, předcházejících beatifikaci nebo kanonisaci.

DESBUQUOIS: Dans le mystère ... l'Espérance. Paris, Éditions Spes, 1934, str. 256, cena 7.50 frs. — Autor učí naději za všech okolností života, naději silné, která pramení v tom, že jsme dítkami nebeského Otce, jenž o nás neustále pečuje. Každá kapitola sestává ze tří částí: texty Písma, výklad, dodatek příslušný ze spisu sv. Terezie Ježíškovy. Velmi praktické jak pro soukromou četbu, tak i pro kazatele, kteří tu najdou hojně námětů.

DOMENICO GIULIOTTI: Le due Luci. Torino, Internazionale, 1934, str. cena 10 L. — Dvě světla: svatost a

umění. Giuliotti se zamýšlí nad těmito dvěma světly, zkoumá jejich vzájemný poměr. Světec je umělcem, protože dovedl uvést v nejkrásnější soulad svůj život. Čtěte jen tu překrásnou studii o Jacopone da Todi, o Leon Bloy a mnohé jiné obsažené v této knížce a nabudete snad o nich jiné mínění. Jsme proto vděční autorovi, že shrnul tyto články již dříve napsané a učinil je takto přístupné širšímu čtenářstvu.

DUPLESSY: Cours de religion en formé de petits pronés. III. Les Sacrements. Paris, Téqui, 1934, str. 150, cena 6 frs. — Praktická příruka pro katechety. Vyznačuje se dobrým rozvržením látky a jasným podáním jako všechny práce kan. D.

GUILLAUME: Mois de Marie de Terre Sainte. Paris, Desclée de Brouwer, 1934, str. 120, cena 8.50 frs. — Originalita těchto májových kázání spočívá v tom, že autor si všímá svatých míst v Palestině, která byla posvěcena Matkou Boží a využívá tohoto popisu k aplikacím. Tím popisuje krátce celý život Matky Boží.

HANDBUCH DER PHILOSOPHIE, Abt. IV. Staat und Geschichte. Verlag R. Oldenbourg, München. — Rothacker dr. Erich, GESCHICHTSPHILOSOPHIE; str. 150, cena Mk 6.50, (Liefg 42.) • — Na základech vývojového idealismu Rothacker se pokouší stanovití smysl dějinného vývoje německé rasy a německého státu. Ukazuje, že konečné, vrcholné stadium je nacionalismus a vůdcovství, čímž Německo je uzpůsobeno splnit své dějinné poslání, — V téže sbírce: SCHROTER MANFRED Dr., Philosophie der Technik, str. 80, cena Mk 3.80. (Liefg 43.) — Stručné podání dějin, metodiky, struktury a systematiky techniky a její poměr k přírodní filosofii, psychologii, etice a metafysice. Na parním stroji ukazuje vývoj a význam techniky. Povyšuje techniku na kulturní funkci lidskou a osvětluje dnešní postavení techniky k ostatním nadsmyslným hodnotám lidského ducha. Těmito dvěma příspěvky je ukončen čtvrtý díl sbírky, věnovaný státu a dějinám. Obsahuje filosofii řeči, společnosti a hospodářství, práva, státu, kultury dějin a techniky. Čítá na tisíc stran a stojí v plátěné vazbě Mk 42. Jednotlivé práce jsou namnoze dobré. Velkou předností díla je stručnost a přehlednost. Na konci svazku je podrobný rejstřík věcný a jmenný. Všele doporučujeme.

HERTLING: Das geistliche Leben. Wien, Verlag Fahne Mariens, 1934, str. 82. • — Malá, ale velmi praktická příručka duchovního života pro lid, podávající návod, jak se zařídit podle vůle Boží za všech okolností života.

CHAUFFARDET: Le problème de la perpétuité de la propriété. Etudé de sociologie juridique et de droit positif. Paris, Librairie du Recueil Sirey, 1934, str. 327. Autor vychází z principu o nezrušitelnosti a právu soukro-

mého vlastnictví a studuje jeho vztahy k právu všeobecně a k právu jednotlivých států. Studie si všímá všech státních soustav dnešních zvláště v Evropě a studuje jejich poměr k soukromému vlastnictví. Defilují tu před vámi opravdu všechny systémy, jaké byly kdy podány ohledně soukromého vlastnictví a jejich řešení v praxi, což činí knížku nesmírně zajímavou pro odborníka.

IJJAS ANTAL: Sziénai legenda. Korda, Budapest 1934, cena 1.80 pengó, — Obraz z doby XIV. století a z města svaté Kateřiny Sienské. Zasyvěuje nás do vnitřních poměrů Itálie v oné době, kdy Řím stál opuštěn, papež a jím celé křesťanství úpělo v avignonském zajetí. Siena je zmítána zápasem tří rodů: Tagliaci, Salvani a Lazareschi, zamořena krutým morem. Osvobození přichází městu skrze nebeskou lásku a sebeobětování dvou žen: Isotty Tagliaci a Kateřiny Benincasa — stigmatizované svaté.

KEILHACKER: Le maitre idéal. Desclée de Brouwer, Paris, 1934, str. 324, cena 15 frs. •— Překlad německé knihy vynikajícího pedagoga, která učinila v celém světě mezi pedagogy nesmírný rozruch. Odsouzení i pochvaly se vzájemně stíhaly, Keilhacker provedl podrobná, svědomitá pátrání, jak by si žáci všech možných odborů, věků, povah, nadání, morality představovali ideálního učitele. Materiál veliké důležitosti a ceny. Kniha se nese tónem, že vychovatel nesmí býti zřízencem či zaměstnancem vychovatelského a učitelského řádu, nýbrž otcem, matkou, kteří se živí do duše a pečují o ni.

FRANZ KOHNE: Der Ruf von der Erde nach Gott u. der Gottesdienst der Kirche. Ernst Reinhardt-Verlag, München, str. 232, cena 4.50 Mk. — Kniha „O Církvi pro pochybující o ní“, psaná se stanoviska evangelicko-luterského, a která má posloužiti evangelicko-luterským křesťanům. Zdá se mí základním dílem, nutným pro pochopení a také pro nepřečeňování tak zvaných „katolisujících“ směrů v evangelickém křesťanství. Autor vyslovuje takové věty, jako: „I podle svědectví Písma je živé křesťanství jen v Církvi. . . Proměňování, biskup, ústní podání, posloupnost, kněží, stojí sice v pozadí Písma a obce, mlčí se o nich, protože jsou zde, v takové míře skutečně zde, že není třeba o nich mluvit. . . Vášnivě se odvážití myšlenky na Boha znamená pak: jíti do Církve a ponořiti se do života Církve.“ Mluví o povinnosti a kráse a nezbytnosti pro Církev, uctívá Marii Pannu. Mluví s úchvatnou vážností. Odborníka ve věrouce bude velmi zajímati, jak lze dáti evangelicko-luterský výraz i tak římskokatolickým pojmům, jako svrchu jmenované. Ale každý, kdo pracuje s inteligentními dušemi, kdo pracuje na otázkách, týkajících se postavení Církve a její bohoslužby (neboť také tento prvek zdůrazňuje kniha) vůči člověku proniknutému novodobými proudy, poskytne ta-

to kniha mnohou krásnou chvílí a veliké množství originelních postřehů, které zase může se svého katolického stanoviska naplniti obsahem. Je to kniha skutečné nevesední. •—es—

PETER KETTER: *Kristus und die Frauen. Frauenleben und Frauengestalten im Neuen Testament.* Düsseldorf, 1933. Verbandsverlag weiblicher Vereine, Připojen seznam citací z Písma sv., rejstřík jmen i hesel uvedených. Str. 389. — Autor knihy jest jeden z nejschopnějších k pojednání o tomto tématu. Jako dlouholetý pracovník ve spolcích žen zná úplně psychologii ženy, celé její postavení, bolesti jejího stavu. Ovládaje zcela znalost osoby a vlivu Krista, psychologii ženy, mistrně přímo líčí význam Kristův pro ženu, její smutný stav před křesťanstvím, přínos křesťanství pro ženu, F. D.

LEBE MIT DER KIRCHE, *Liturgisches Wochenblatt.* Klosterneuburg bei Wien. — Doporučujeme co nejvřeleji tyto brožury, které podávají výklad liturgie každého týdne s příložením nedělního mešního formuláře. Vychází každý týden a předplácí se na půl roku 2.50 šilinků. Pro pochopení liturgického roku velmi užitečné,

LEMMENS P. Dr. L., OFM: *Die Heidenmissionen der Spätmittelalters.* Aschendorf, Münster, str. 112, cena 4.32 Mk. — Lemmensova studie o misiích pozdního středověku, t. j. františkánských a dominikánských, které především hleděly pronikatí Asií k východu, zaujme každého přítele misíí a křesťanské kultury; vědecká solidnost neubírá spádu a poutavosti spisu.

LERÓY: *Mes beaux amis.* Desclée de Brouwer, Paris, 1934, str. 171, cena 12 frs. — Autor, velký psycholog náboženský francouzský, adoptoval děti, jichž si všímal, zapisoval si jako psycholog jejich vývoj, jejich myšlenky a soudy, celý jejich život a pak prostě tu knihu vydal. Kniha jest opravdovou studnicí psychologického poznání dětské duše, protože autor poslouchal a rozmlouval a zaznamenával dětské myšlenky již s psychologickým zrcadlem. Vzácná kniha dětských záhad a tajností.

LESOURD PAUL: *Le monde missionnaire 1934.* Desclée de Brouwer, Paris, str. 212, cena 20 frs. — Po *L'Année missionnaire*, která získala světovou slávu obsahem, výpravou i cenou, vychází M. m., uspořádaný podle nového plánu. Po originelním uspořádání kalendária následuje řada informačních článků z různých misijních území. Největší cenu má třetí část — úplná statistika misijních území, vypracovaná podle zpráv Ag. Fides. Opět bohatě vypraveno dobrými ilustracemi na křídě. IFP.

LIPPERT: *Abenteuer des Lebens.* Müller, München, 1934, str. 192, cena 3.80 Mk. — Lippert sestupuje v této knize s transcendentních výšin do skutečné plochy životní, kde se snaží zachytiti výkřiky a touhy a nebezpečí

života, aby varoval a vedl k záchraně. Bolest, láska, omyl, hřích. Jako v pestrém kaleidoskopu střídají se tu životní zájmy a otázky pod rozborem křesťanského světla. Umělecké dílo o velmi životných a vážných věcech.

PELIKÁN: K Hvězdě. Sekretariát Mar. družin, Praha, 1934, cena 5 Kč. — Doporučujeme tuto sbírku přednášek nejlepších řečníků na velehradském sjezdu 1933. Program a cíl družinské práce se zde jeví jako něco opravdu časového zvláště v dnešní době.

PINAULT: Discernement et culture de vocations. Desclée de Brouwer, Paris, 1934, str. 326, cena 15 frs. — Kniha opravdu časová. Otázka kněžských povolání. Jak je hledati, udržovati, pěstovati, rozvíjeti. Jedná i o tak zvaných pozdních povoláních a ukazuje, proč jich tolik ztroskotává, jako by se dala uspokojivě vyřešiti tato otázka, která jest stále otevřená a nedořešená u nás. Knihu napsal dlouholetý vychovatel kněžského dorostu a dlouholetý přítel mnohých těch, kteří toužili po kněžství. Kniha jest psána s velkým porozuměním pro mladou duši a s nesmírnou láskou ke kněžství. Doporučuji všem vedoucím v seminářích, profesorům náboženství, vedoucím Legio Angelica atd.

SCHNELL: Gott unser Du. Pustet, Regensburg, 1934, str. 150, cena 2.50 Mk. — Duchovní život spočívá ve spojení s Bohem a ve stálém růstu v tomto spojení. Přítomná knížka ukazuje překrásným způsobem obojí tento moment duchovního života. Bůh volá a povinností člověka je, aby na toto volání odpověděl a šel až k nejvyšším vrcholům duchovního života. Vřele doporučujeme.

SICKENBERGER JOS.: Die Geschichte des Neuen Testaments. Peter Hanstein, Bonn, 1934, str. 91, cena nev. 3.20, váz. 4.80 Mk. — Kniha patří do sbírky známých překladů a výkladů Písma sv. v Bonnu vydávaných. Dříve byla předeslána ve vydáních evangelií, ale chybí ve IV. jejich vydání a vychází teď samostatně. Toto IV. vydání jest více propracováno a velmi rozšířeno, aby vyhovovalo všem novějším poznatkům. Spisovatel se neuspokojuje pouhým podáním a vysvětlením starých svědectví, ale snaží se podati souvislé, živé dějiny novozákonních knih. Tento první svazek obsahuje pojednání o textu, kánonu a kritiku novozákonních knih.

SIMON: Introduction a l'Ontologie du connaitre. Desclée de Brouwer, Paris, 1934, str. 233, cena 20 frs. — Problém poznání je stále aktuální. Knížka Simonová přináší opravdu mnoho světla do této otázky, která je v poslední době tak přetřásaná a ne vždy s náležitou odborností a nutnou jasností. Autor ukazuje jasně, jak moderní teorie poznání naprosto selhávají a proto se obrací k Aristotelovi a scholastikům, kteří jedině dovedou vysvětlit uspokojujícím způsobem lidského ducha,

P. EM. SOUKUPOVI O. P.

K25. VÝROČÍ KNĚŽSTVÍ

Řeholníkovým zrcadlem je zakladatel jeho řádu. Svatá liturgie, modlíc se ke svatému patriarchovi Dominikovi, vyznává, že Bůh ho ráčil proslavit zásluhami a naukou a v Epištole, k níž volí 2. list svatého Pavla k Timotheovi, uvádí příkaz apoštolův: Každé slovo, bdi, pracuj, hlásej Evangelium, naplň svoje poslání.

P. Emilián z dominikánského kláštera v Olo-mouci — před 25 lety byl vysvěcen v Düsseldorfu na kněze — uchvacuje hned při prvním pohledu dvěma rysy řeholního charakteru: jemností a shovívavostí. I když příkře soudí, jako by přes přísnost jeho slov a jeho pohledu byl přehozen závoj milosrdenství. Sledujeme-li jeho činnost, zahlédneme světlo víry, posvěcující získanou inteligenci, sílu svaté nauky, sdělované ucelenými větami, jejichž zákonem je řád a úcta k pravdě, houževnatost a neúnavnost ve službě Slova a duší, jasnost vyvěrající z důkazů, v níž cítíte oddaného žáka velikého Aquináta, důvěrnost, pramenící z lásky k myšlence i člověku.

K naplnění poslání, které má jako syn svatého Dominika, užil příkladu svého života, jehož cestou je duch slavného řádu dominikánského. Užil slova — praedicat — jako syn kazatelského řádu, na kazatelně, časopisech, knihách i jako duchovní vůdce. Maje v úctě slovo a znaje jeho zázračnou moc nad dušemi, umožňoval mu jeho příchod k největšímu počtu lidí. V těžkých dobách byl postaven v čelo rodiny dominikánské v klášteře, ve kterém se připravovali novicové a klerici na svaté svoje povolání. Moudrým vychováváním v pravé svobodě tvořil z mladých synů věrné služebníky Boží a každý z nich mohl stavět to, co bylo jeho za-

líbením. Tím způsobem v několika letech vyrostlo řádu několik mladých kněží, dobře vyzbrojených naukou, a s nimi se pustil. Otec Emilián do boje. Vždycky optimista v duchu Kristově, pracuje s nimi při zakládání „Na hlubinu“, pak „Filosofické revue“, potom edice „Krytal“. Tímto dílem, které je kladnou složkou v dění našeho katolicismu po válce, zvolna se přetvářeli lidé. Ale chtěl ještě více prospěti vítězství myšlenky, a spolu s několika mladými spolubratry tlumočí „Summu theologickou“ svatého Tomáše Aquinského. Prostudoval filosofické názvosloví, zčeštil je a pomalu budeme mítí celé toto veledílo v českém rouše.

P. Emilián Soukup nenadělal nikdy moc hluku. Každé krásné dílo vzniká v mlčení a pomalu, to jsou jaksi podmínky jeho rození. A právě proto jest jejich působení blahodárné a kladné. Dej Bůh, aby v tom směru kráčel dále tento věrný syn svatého Dominika a jednou bylo mu dopřáno, aby měl jako zásluhu kolem sebe hodně velké množství těch, jež zachránil pro Boha.

DOKONALÍ

Poslední zkoumání o nejhlubších dosažitelných kořenech života lidského potvrdilo odvěkou zásadu víry, že Bůh všechno stvořil se zákonem co největšího možného zdokonalování. Dr. A. Parkos-Nitra praví o životě těla: „Životní činnosti způsobují vývoj k rozvoji, který se ukazuje i u poškozeného organismu, ba právě u tohoto, a jehož cíl je dokonalé individuum svého druhu. Rozličné bytosti nesnaží se tedy o nějakou formu dokonalosti, vlastní jim jako individuu, nýbrž každá se vyvíjí ve směru dokonalosti vlastního druhu. Tato tendence ovlá-

dá nejenom individuální vývoj, nýbrž i celý vývoj kmenů. Nemyslím tedy, že cíl vývoje leží v individuu samotném, nýbrž že existuje i nadindividuální cíl, ležící mimo dané individuum." (Pojem života ve fyziologii, 1934.)

Přidáme-li k myšlence přírodovědecké myšlenku víry, že Boží milost neporušuje přirozenosti, nýbrž ji zdokonaluje, to jest povznáší a doplňuje její možnosti, zachovávajíc při tom zákony a způsob života té přirozenosti, řekněme nej pronikavějším bohovědným, tedy vědeckým způsobem myšlenku o křesťanské dokonalosti týmiž slovy uznaného odborníka v badání o životě, jen přenesenými do vyššího, božského řádu: Bůh určil, aby životní snažení člověka směřovalo k nadpřirozenému cíli. Dal mu proto milost posvěcující, aby způsobil tak nový vývoj a rozvoj životní činnosti lidské duše, který se má ukazovati též u poškozené duše, ba právě u této. Cílem tohoto rozvoje, povinného následkem bezvýjimečného povýšení na cestu k nadpřirozenému cíli, jest nadpřirozeně dokonalá lidská duše. Rozličné lidské bytosti se tedy nesnaží o nějaký způsob dokonalosti duchovního života, vlastní jedině jim jakožto jedincům, nýbrž každá duše se má vyvíjeli směrem k dokonalosti společně všem duším, povýšeným do nadpřirozeného života ve víře a milosti. Tento způsob směřování k dokonalosti ovládá vývoj celého veškerenstva křesťanů. Vývoj k dokonalosti není tedy určen samotným jedincem, je tvar dokonalosti, ležící mimo jedince, jemuž se každý jedinec musí podrobiti a přizpůsobovali.

Z toho věcného užití přírodovědecké poučky vidíme dvojí: Předně důkaz, vzatý ze samé podstaty lidského života přirozeného, že nadpřirozená dokonalost jest povinností každého křesťana nějakým způsobem a v nějakém stupni; za druhé, vidíme nutnost určití nějak způ-

sob dokonalosti, který by byl mimo povahu jedincovu, který by mohl být cílem snažení každé křesťanské duše, žijící v milosti a lásce Boží. V prvním i v druhém jsou svatí učitelé.

Dokonalost křesťanského života jest úplný rozvoj možností, kterých lidské duši poskytuje milost, víra a láska; je život v mravech, řízených náboženstvím, a to způsobem, který překročil neúplnost a polovičitost, kterou se snaží ve všech oborech důsledně vymýtit. Dokonalost je pěstování ducha, aby uchopil svatou pravdu, pokud jest možné, v celé její plnosti a hloubce; pěstování vůle a srdce, aby měly svatou lásku v celé její ryzosti a síle; pěstování výkonných sil, aby byly na venek bezvadně proječovány skutky svaté lásky. Svatí ukazují smysl zásady, kterou božský Spasitel hlásal od začátku své působnosti, zásady o *větší* spravedlnosti.

Ve dnech jeho působnosti se zdálo nemožné, ještě úplněji zachovávali Boží zákon, než jej zachovávali Fariseové a Zákoníci s bezmála tisícem podrobných předpisů. A přece praví Pán: „Nebude-li vaše spravedlnost větší, nežli Fariseů a Zákoníků, nevejdete do království nebeského.“ Osobnosti a způsob náboženského života svatých ukazují zřejmě, že tato *větší* spravedlnost je povinný cíl a úkol, kterému musí každý křesťan věnovati všechny své síly ducha. Vidíme totiž postavy svatých nejen v poustevnách, nýbrž bez výjimky v každém období lidského věku, v každém postavení lidského života, v každém oboru nejrozmanitějších lidských činností, možností i nemožností. A každý do okruhu svých životních okolností volal ke svým druhům slovo svatého Pavla: „Přeji si, aby všichni lidé byli jako já.“ (I. Kor. 7, 7.)

Na svatých se rovněž jeví onen nadindividuální, všeobecný ráz, který musí míti dokona-

lost a úsilí o dokonalost u každého křesťana. Všeobecný ráz, který není výlučným, nenapodobitelným svérázem jediné a ojedinělé osobnosti. Na svatých vidíme zřetelně pokračování Boží myšlenky, uložené v přírodním zákonu o dokonalosti, jak jsme ji uvedli na začátku: že i duchovní nadpřirozená dokonalost jest přibližování jedince ideálnímu vyvinutí celku.

V nadpřirozeném životě se nejedná o rozmanité druhy, jako v přírodě, kde jsou druhy odlišné, třeba člověk, zvíře, bylina; v nadpřirozeném rozvoji lidské duše jest jen jeden druh, protože jest jen jeden ideál tohoto rozvoje, totiž dokonalost Boží, jako ideál postavená v jednorozeném Synu Božím vtěleném. Čím více se přiblíží k této dokonalosti, tím více jest duše též dokonalejší a tím je v ní uceleněji vyjádřena ona úplnost bytí, která stojí nad bytím jedince jako takového. Podle nauky víry je dokonalost Boží založena v naprosté nesložitosti a jednoduchosti, kdežto člověk svým životem, jeho projevy a požadavky, jest velmi složitý. Filosofie praví, že složitostí je dán pojem nedokonalosti. Musíme tedy u svatých také viděti tento další krok, úsilí o přiblížení k Boží jednoduchosti.

V nadpřirozeném snažení svatých o dokonalost je tato cesta naznačena a vyjádřena nejvševněji zásadou zapírání sebe, to jest odmítání sebe, unikání sobeckosti, i v přirozeně zcela oprávněných projevech sobeckosti. Na začátku cesty svatých se toto unikání jeví těžkými asketickými činy, v nichž je značná složitost. Avšak stále jasněji vyniká a uplatňuje se kladný smysl takového unikání sobě, totiž odevzdání sebe cele Bohu v jednoduchosti lásky. Svatý Tomáš Aquinský o tom napsal: „Dokonalost křesťanského života vlastně a bytostně záleží v lásce; a to prvotně v lásce k Bohu, druhotně pak v lásce k bližnímu. Na tu dvojí

lásku jsou dány hlavní přikázání Božího zákona. Podružně pak a nástrojově záleží dokonalost v radách, jež všechny, jakož i přikázání, jsou podřízeny lásce." (2. II. 184, 3.) Zevnější složitost přikázání, zevnější složitost projevů rad, totiž řeholnické chudoby, čistoty a poslušnosti, uvádí svatý Tomáš na jednoduchost, na lásku k Bohu. Neboť láska jest ve svém bytostném smyslu nejjednodušší, protože jest nejdokonalejší způsob odevzdání, jímž se člověk sblíží s druhou bytostí, odevzdává se i ve svém nej osobitějším jádru. Neodevzdává totiž jen část ze složitosti zevnější, nýbrž odevzdává duši svou, která svou jednoduchostí obsahuje všechny stránky složitosti.

Kdybychom neměli svatých, kteří vývojem svého života, a hlavně jeho vyvrcholením nám ukazují až do posledních důsledků provedené sblížení s Bohem, jedinou dokonalostí v nadpřirozeném řádě, provedenou nej důslednějším způsobem, jaký je na zemi možný, nikdy bychom nepochopili smysl modlitby Pána Ježíše, ač bychom tušili, že mluví o ideálu dokonalosti, když prosí: „Já v nich a Ty ve mně, aby se stali dokonalými v jednotě, aby svět poznal, žes mne poslal a žes je miloval, jako miluješ mne."

Dokud není v člověku úsilí směrem k této jednoduchosti, dotud není v něm skutečné cesty dokonalosti. V tom je také jedinečná výsadnost a svéráz křesťanského náboženského života a křesťanské mystiky. Tato cesta dokonalosti a tato dokonalost jest výlučný majetek křesťanského náboženství, jako je naprosto cizí každé tak zvané mystice mimokřesťanské, i té mystice, která zdánlivě vede k nej větší jednoduchosti spojení přes nesmírně odříkavé soustavy asketických výkonů, totiž mystice indické; neboť jednoduchost této mystiky jest jednoduchost smrti a zničení. Ale křesťanská

dokonalost svou cestou vede k jednoduchosti vyvrcholení života, k jednoduchosti spojení láskou s nejvyšší dokonalostí, která zároveň jest vyvrcholený život, protože pramen všeho života. I to řekl Pán Ježíš: „Přišel jsem, aby život měli, aby měli nadbytek“ života.

V posledních dnech řekl A. D. Sertillanges, O. P. slovo, které může býti novým heslem v křesťanské dokonalosti a v chápání dokonalosti svatých. Praví v knize „Zázrak Církve“, že „království Boží v nás jest: pochopiti se, uskutečniti se, překonati se“.

Není třeba podrobněji dále rozbíratí dvě praktické zásady cesty dokonalosti křesťanské, které rovněž jsou tak nápadně vyjadřovány na začátku cesty dokonalosti u svatých: že nelze sloučiti cestu dokonalosti s dobrovolně udržovaným jakýmkoli hříchem a že dokonalost nemůže záležeti ve hromadění, byť sebe spořádanějším, asketických výkonů. Neboť hřích jest nástroj složitosti, protože nástroj lásky k nedokonalému; asketické úkony jsou sice nástroje lásky k dokonalému, ale jen nástroje, které tím více pozbývají významu, čím více je vypracováno a schopno práce to jediné, láska, jednoduché odevzdání jednoduché Dokonalosti, naprosté odevzdání naprosté Dokonalosti.

P. Em. Soukup O. P.

VLASTNÍ ÚKOL KNĚŽSKÝ

(Kurs o kněžství 7.)

Kněz přijímá svým svěcením službu Božímu řádu. Celý řád ve světě a na nebi dá se shrnouti do těchto slov, aby byla vůle Boží na nebi jako na zemi a aby se posvětilo jeho jméno. Ježíš přinesl obět, která odčinila vzpouru proti vůli Boží a která dokonale posvětila jméno Boží, protože přinesl obět, která zaplatila za naše

dluhy a která jest dokonalou bohooctou, pro nekonečnou cenu svou, protože jest to obět bohočlověka, jehož každý úkon měl nekonečnou cenu, natož tento úkon takové poslušnosti. Knězi jest dáno, aby jménem Kristovým udržoval dále viditelnou tuto obět, abychom měli opravdu co Bohu podati. — Tak jsme služebníky jak Božími, tak věncích. Jejich jménem podáváme nebesům dokonalou obět’.

Nejdůležitější, základní a podstatná činnost kněžská. Moc nad tělem Kristovým. Ale, Kristus přijal k sobě, za své tělo všechny vykoupené, a proto těm, kterým dal moc nad svým tělem svátostným, dal zároveň moc svoji nad tělem mystickým.

V plné míře patří tato moc biskupům, kteří z ní pak udělují svým kněžím podle svého dobrozdání. Neboť vlastním úkonem kněžským jest vlastně obět, moc nad tělem svátostným. Moc nad tělem mystickým byla dána pastýřům, kteří ji předávají z části svým kněžím, protože dobré rozdělení Těla svátostného žádá přípravu a poučování a napravování a vedení.

Ze svěcení ale samého plyne právo a povinnost kněze, základní a hlavní, proměňovati tělo a krev Páně. Podávati tak nebi obět a zemi ovoce této oběti: milosti a síly, abychom si udrželi dětství Boží a mohli v něm silou tohoto zdroje života, tohoto Života samého, růsti.

Tuto moc mají jedině ti, kteří byli zřízeni svátostí Řádu ke službě tohoto řádu. Neboť tato obět jest podávána jedině jménem Kristovým. Proto jenom ti ji smějí podávati, kteří byli přivtěleni k této obětnické službě Kristově, a to jsou jedině kněží. Neboť kněží byli ještě novým způsobem připojeni ke Kristu, jiným ještě, než se děje posvěcující milostí. Kněží stali se svěcením a zvláště nezrušitelným znamením nástroji Kristova kněžství, údy jeho!

Kněz se stal tak nástrojem Kristova obětnic-

tví, že docela nezávisle od knězovy vnitřní mravní ceny děje se proměňování a podávání svaté Oběti. Neboť není to kněz, jenž podává obět, nýbrž Kristus. Kněz jest tu nástrojem a prostředníkem, jak jsme již řekli. Proto i špatný kněz, i kněz exkomunikovaný a i kacíř, pokud chce činiti, co činí Církev a má kněžské svěcení, platně proměňuje, platně obětuje. Sv. Tomáš to vysvětluje tím, že Kristus jest tak mocný a vznešený ve své oběti, že ji nic nemůže znemožniti, že nejenom dobří, nýbrž i zlí mu musí sloužiti, ovšem ke svému odsouzení a ke své záhubě.

Církev vždycky slavně odsuzovala mínění těch, kteří popírali svátostnou platnost kněžských úkonů těch, kteří nejsou svatí. Ovšem, z toho ale nesmí si nikdo tvořiti závěr, že by to bylo docela lhostejné, zda vykonává kněžské úkony vzhledem ke svatému tělu Kristovu kněz dobrý anebo špatný. Co se týče podstatných užitků, jistě stejně proměňuje a stejně lidem zjednává milosti kněz proměňující v milosti posvěcující i kněz hříšný. I co se týče veřejných přímluv a modliteb Církve při mši svaté, modlitby kněze jakožto zástupce Církve mají svoji neomylnou účinnost, ale: kněz špatný olupuje věřící o moc a sílu své vlastní zbožnosti, svých osobních zásluh, které by měl přinášeti jakožto kněz Kristův.

Svatost Kristova zavazuje vážně kněze. Zavazuje jej, aby se snažil svaté věci svatě, co nejsvětěji konati, aby obět nejsvětější, která jest nej dokonalejší bohopoctou, provázel svojí osobní zbožností. Když jest kněz tak důvěrně spojen s Kristem, plyne z toho pro něho povinnost, aby se snažil skutečně připodobňovati se stále více svému Veleknězi. Lid má dále právo čekati od těch, ve kterých vidí miláčky Boží, a které vidí tak blízko Krista, aby se vynasnažili býti mu co nej blíže i svým životem, aby jejich

život podobal se oběti, aby se stali čím dále tím více ztotožnění jako Kristus a obětí, protože tím jest dokonalejší obětník, čím více jest s obětí sjednocen a ztotožněn, tak jak to bylo nejdokonaleji uskutečněno u Krista.

Svátost kněžského svěcení zavazuje dále kněze před Bohem i vůči lidem k tomu, aby byl pečlivý a horlivý v přinášení této oběti. Země potřebuje oběti. Nesmírná, věčná škoda každé prunedbané mše svaté. To by si kněz měl vždycky uvědomiti, že na mši svatou, na každyčkou mši svatou čekají duše v očištění, slabé a pokoušené a zápasící a rozhodující, že čekají na sílu z každé mše svaté, že vznešenost a majestát Boží má právo na to, aby stále byla podávána tato jediná dokonalá oběť, protože bez oběti mše svaté, bez oběti Kristovy nic neplatí nadpřirozeně každá druhá oběť. Bůh má právo na to, aby mu po celé zemi stále byla podávána tato dokonale usmiřující oběť, tato oběť dokonalé bohopocty, dokonalého klanění, dokonalého zadostiučinění. Pohodlí kněžské zde nerozhoduje. Kněz nemá práva jenom pro svoje osobní zájmy ochuzovati Církev o jednu jedinou mši svatou. Žádná práce, žádný úkon, žádná služba nemůže kněze omluviti od této povinnosti. Všechno ostatní, může-li vůbec míti pro Církev nějaký význam a nějakou cenu, má ji jedině z této oběti. Je proto vrcholně protičečen, kdyby někdo chtěl „pracovati“ pro Církev a duše a proto chtěl zanedbávati oběť, svoje kněžské obětivství. Každý čin, každá práce, která odvádí kněze ze sakristie, jak se vyznavači kacířského „činění se“ vyjadřují, svolává ne požehnání, nýbrž kletbu na všechny tak zvané práce. Proto bývají ty práce tolika horlivců tolikrát tak málo požehnány! Vraťme kněze oltáři a nebude pak nucen tolik se rozptylovati, tolik mluvíti a vše možné podnikati!

P. Silv. Braitó O. P.

KRISTUS V CÍRKEVNÍM ROCE

VII. Hlava tajemného těla.

Jestliže si dosud všímala liturgie církevního roku Krista samého: v jeho zrození a skrytém životě, v jeho díle vykupitelském, v jeho životě v nejsvětější svátosti oltářní, obrací nyní naši pozornost na Kristův život v Církvi, na jeho vliv, jaký uplatňuje neustále na své údy. Proto popřává Církev v této době více místa ve své liturgii úctě svatých, kteří jsou výkvětem, nejlepšími ratolestmi na tajemném révovém kmeni, jímž jest Kristus, a nejlepšími údy jeho mystického těla, jehož on je hlavou.

Nepochopíme nikdy dokonale velikosti svatých, neuvědomíme si nikdy velikosti, jaká nám plyne odtud, že jsme křesťany, dokud nepronikneme, pokud jen možno, překrásnou alegorii Kristovu o vinném kmeni a ratolestech a nauku svatého Pavla o Církvi jako tajemném těle Kristově. Z této skutečnosti našeho přivtělení ke Kristu na křtu svatém, kdy jsme se stali ratolestí, jednou z tolika nám podobných, čerpajících životodárnou mízu z kmene-Krista, kdy jsme byli přičleněni k jeho tajemnému tělu jako úd, ovládaný Hlavou, z této skutečnosti, pravím, plyne veškera krása křesťanství, velikost Církve a vznešenost každého jeho člena. A neustálá, nikdy nepřetržená soudržnost s kmenem, s hlavou, je základem nadpřirozeného růstu každé jednotlivé ratolesti a každého údu. Čím více pak jednotlivé větve čerpají z kmene, tím více se rozrůstají a tím také větší ovoce přinášejí — a tím větší je pak i jejich svatost. Zde je právě celé tajemství svatosti Církve a jednotlivých jejích členů. Proto učí sněm tridentský: Ježíš Kristus jako hlava v údy a jako kmen do ratolestí neustále vlévá sílu do ospravedlněných, kterážto síla vždy předchází jejich dobré skutky, je dopro-

vází a následuje a bez ní nemohly by nikterak býti Bohu milé a záslužné. (Sess. VI. c. 16.)

Bylo to ve slavnostní okamžik loučení s apoštolů, kdy pronesl Kristus onu překrásnou řeč o vinném kmeni a ratolestech. Já jsem vinný kmen pravý a můj Otec je vinař. Každou ratolest ve mně, která nenese ovoce, odejmou, a každou, která nese ovoce, očistí, aby nesla více ovoce. Jako ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstane-li ve kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně. Já jsem vinný kmen a vy jste ratolesti... (Jan 15.)

Není v evangeliích místa, které by dokonaleji zdůrazňovalo nutnost našeho spojení s Kristem. Bez Krista jsme mrtví duchovně, tak jako větev stromu odumírá, je-li ulomena od svého kmene, z něhož čerpala život. Kristus zde mluví o nejvyšší jednotě mezi námi a jím, jakou si dovedeme představit. Jde o spojení, které předpokládá především tutéž přirozenost v nás, jakou má on sám, protože větve stromu mají totožnou přirozenost se svým kmenem. Milostí, kterou má zde na mysli, jsme spojeni, stmeleni s ním v tajemnou jednotu, kterou orientálním způsobem vyjadřuje obrazem jednoty kmene s ratolestmi. Z něho, z kmene, proudí v nás mystická míza jeho posvěcující milosti, která nás činí jedno s ním tak, jako je jedno větve se svým kmenem.

Nedivíme se proto svatému Pavlu, když věnuje celý svůj život jen hlásání této pravdy. Život v Kristu a život s Kristem byl jeho heslem, které mu nedá odpočívat ani na okamžik. Pavel pronikl až do nejvyšších hlubin tajemství Církve a vyjádřil je nejlépe obrazem lidského těla. Kristus je hlavou tajemného těla Církve, jejíž členové jsou údy. Tak jako si nelze představit většího spojení, těsnější součinnosti nad spojení jednotlivých údů s hlavou, tak také nelze nalézt větší jednoty v řádu

nadpřirozeném nad jednotu omilostněné duše s Kristem. I zde je především zdůrazněna jednota přirozenosti, jaká je mezi hlavou a údý. Jestliže Kristus je Bůh, pak je třeba, aby překlenul propast, jaká je mezi člověkem a Bohem. A je to právě milost, která je účastí na přirozenosti Boží, která nás činí v nadpřirozeném řádu přijatými dítkami Božími, bratry Ježíše Krista a proto milostí máme tutéž přirozenost, jako Bůh, a tvoříme s ním tajemnou jednotu, kterou vyjadřuje Apoštol národů obrazem hlavy a údů. V tomto podivuhodném spojení všech věřících s Kristem, které je tím těsnější a užší, čím více milosti se dostává té nebo oné duši, je veškero tajemství Církve. Není to vnější moc a sláva, není to její bohatství nebo sympatie, jaké si dovede získat, které ji činí velkou; je to spojení s Kristem, život s Kristem a život z Krista, který ji činí dobyvatelkou duší, který působí, že je *věčností v čase*, jak nazval *zázrak* Církve P. Sertillanges. Zde jest síla jejích světců, zde je moc jejího působení na duše všech věků a všech časů; odlučte Krista od Církve, odstraňte jeho vliv, onu tajemnou mízu milosti, a Církev bude mrtvým tělem bez hlavy, bude hromadou větví, které někdo osekal s kmene, větví, které jsou určeny k zániku.

Svatí jsou velcí Kristem. Z něho čerpají svou velikost, ve spojení s ním rostou a sílí a proto jestliže se obdivujeme dnes jejich heroickým skutkům, musíme se obdivovati moci působení Kristova v jejich duších. Není nic pravdivějšího než slova Tertullianova: *Křest'an, druhý Kristus*. Každý jednotlivec a všichni dohromady jsou druhým Kristem. Každý jednotlivec, protože milostí se odívá v Krista, nosí ve své duši Krista; a všichni dohromady, protože jsou údý tajemného, velkého Krista, Církve katolické. Můžeme se pak divit svatým, že by ne-

byli prodali za nic na světě: ani za bohatství, ani za slávu, ani za hřích své nadpřirozené šlechtictví, kterého se jim dostalo milostí spojením s Kristem?

Svatí jsou nejkrásnějšími větvemi na stromě Kristově. Snášejí s ním všechny nepohody, doráží na ně vichr světa, tak jako doráží na kmen, ale větve jsou pevné, protože jsou hluboko vrostlé do kmene, protože neustávají ssáti životodárnou mízu, která je sílí proti vší zlobě. A proto přinášejí také ovoce stromu, z něhož vyrůstají. Jsou Kristovi a jejich plody jsou plody Kristovými. Pak rozumíme také svatému Pavlu, když píše: Raduji se z utrpení pro vás, neboť vyplňuji na mém těle to, co zůstává z útrap Kristových pro jeho tělo, kterým jest Církev. (Kol. 1, 24.) Smrt Kristova byla dokonalým zadostiučiněním za naše hřích, o tom není pochyby; nebude třeba, aby svatý Pavel a ostatní svatí svým utrpením usmiřovali spravedlnost Boží; ale právě tak je pravda, že Kristus bude trpět až do konce světa ve svých vyvolených, a nedivíme se proto, že čím více se svaté duše přiblížily ke Kristu, tím větší díl bolesti se snažily uchvátit, aby se tím více podobaly tomu, jenž je i na této cestě předešel. Bolest hlavy je bolestí celého člověka a bolest údů je pocíťována i hlavou. Proto bude až do skonání světa trpět Kristus-hlava ve svých údech, kmen ve svých ratolestech. Bolesti naše jsou jeho bolestmi; můžeme se tedy divit, že světci viděli v jeho bolestech bolesti své? ***S Kristem jsem ukřižován***, volal svatý Pavel a po něm tolik jeho následovníků v lásce ke Kristu.

Tak se dívá Církev na své svaté, když je oslavuje během roku. Vidí v nich Krista. Jejich život pro Církev znamená další fási života Kristova. Odchodem s tohoto světa nepřestává na něm žít: a nežije-li jako žil po třiatřicet let,

žije dále ve své Církvi, ve svých vyvolených, jimž dává nadpřirozené bytí, nadpřirozený život, s nimiž žije nerozlučně až do onoho okamžiku, kdy si je uvede do slávy ke svému Otci, aby spolu se svými vyvolenými mu vzdával čest a chválu na věčné věky. Pak teprve bude dokonáno jeho dílo, pro které sestoupil na tento svět, až on bude všechno ve všech.

Kéž bychom byli proniknuti tímto pohledem na Církev, onoho *velikého Krista*, jak ji rád nazýval svatý Augustin! Pak bychom se poněkud jinak dívali na světce, než se mnohdy díváme, a pak bychom si také dovedli vážiti toho, že jsme křesťany, údy Ježíše Krista.

P. Reginald M. Dacík O. P.

JAKO NA POČÁTKU

První proroctví, čtené v svatvečer Božího hodu velikonočního, připomíná všem křesťanům jednu z nejzákladnějších pravd, že totiž skrze křest svatý stali se opět dítkami Božími, hodnými návratu do ráje. Úvodní text z knihy Genesis poučuje nás o našem původu, kreslí před zrakem duše naší obraz pravé naší vlasti, ráje. Zajisté ne náhodně, ale moudrým působením Ducha svatého spadá toto čtení o Počátku do doby velikonoční, kdy všichni připomínáme si vzkříšení Páně, jeho vítězství nad smrtí, jímž zasloužil nám ztracený ráj.

Pán Ježíš Kristus zajisté přišel na svět, aby nám lidem, vlastní vinou daleko vzdáleným ráje, ukázal obraz ráje a aby nám zvěstoval radostnou zvěst, tu totiž, že nyní nastává možnost následováním jeho příkladu vrátit se zpět k Otci. A svým vzkříšením z mrtvých nám tuto zvěst potvrdil jako jistou, neklamnou pravdu, jíž se můžeme, ba musíme svěřiti, chceme-li býti blaženě živi.

Jakož byla (sláva Boží) na Počátku i nyní

vždycky, i na věky věkův. Tato modlitba Církve svaté, nádherná svou hlubokostí, jest ozvěnou velikonoční křestní připomínky blaženého Počátku; po celý rok jest stručně sice, ale výstižně opakována k naší útěše. Neboť úsilím Církve (poněvadž úsilím Božím) jest, abychom my, lidé, a s námi všechno stvoření, shromáždění byli v ráji, v původní naší vlasti, kterou jsme ztratili neposlušností a nevděkem.

Toto její úsilí zjevuje se nám jako hlavní především v nejsvětější oběti mše svaté. iMše sama sebou jest věrným obrazem ráje a jest proto i nejvýmluvnější výzvou k návratu zpět do ráje. Veškerá činnost při mši svaté jest výlučně milostnou službou Bohu, Otcí. Smyslem pak a podstatou činnosti jest oběť Ježíše Krista ... pravého člověka, krále ráje a proto na zemi jediného člověka mezi lidmi, který nám ráj ukazuje, vyprošuje a obětí získává. Tak podobně bylo na Počátku. Bůh, Otec, byl středem milostné činnosti prvního člověka, jeho oddaného dítěte. Člověk nebyl mimo Boha, nestál mimo Boha, ale dával se zcela Bohu, byl s ním v poměru jako syn k otcí.

Při mši svaté vychází nejsvětější Svátost jako duchovní slunce všech duší. Tak podobně bylo na Počátku. Tam sluncem byl Bůh sám. Pod tímto sluncem žilo všechno stvoření s korunou svou člověkem v pokoji a míru dnes sotva představitelném. I ve mši svaté dává se nám zakoušeti užitek vykoupení Ježíše Krista a jím není nic jiného, než právě tento rajský pokoj. Ale proč se nám vlastně dává? Snad proto, abychom okusivše, pohrdli jím jako naši prarodiče? Nikoliv. V tomto užitku vykoupení podává se nám veliká láska Otcova, která chce, abychom ochutnavše, mocně a lačně zatoužili po pravém, jedině správném, protože Otcem uspořádaném, životě rajském, po životě pod jeho péčí.

Ve mši svaté jest dokonale ukazován Ježíšem Kristem stav rajskeho člověka. Tento stav pramení z naprosté oddanosti Otci a z ustavičného stravování se z Boha. Bůh dal v ráji člověku za pokrm ovoce stromů, byliny a semena všech bylin zemských, zakázal však požívání ze stromu vědění dobrého a zlého. Hle, ve mši svaté dává se nám Bůh celý v téže způsobě, jako na Počátku. A rovněž upozorňuje a tím výstrahu dává: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, neuzří smrti na věky. Ano, tato otcovská výzva a zároveň skrytý zákaz opakuje se každodenně v našich chrámech. Ale jaká zdrcující nevděčnost se strany naší? Víme dobře o tom, že Bůh nám dává čistý a zdravý pokrm a lahodný nápoj, schopný výživovati nás pro věčnost, než přes varování Otcovo, jakoby navzdory utíkáme z chrámu rovnou do prostřed světa ke stromu vědění dobrého a zlého; a není dosti na tom, že hubíme tělo, my touto odporou stravou, byť v jiné, duchovější podobě, krmíme svou duši. A potom se stále divíme, v jakémže jsme ubohém stavu, proč nás tolik straší bída a proč utrpení, zklamání, nemoci a jiná zla slídí po nás na všech našich cestách. Vždyť sami svou dobrovolnou volbou vylučujeme se z ráje, který by jistě musil přijít, kdybychom ho byli hodni.

Tak mnohé duše opravdu lační po stavu rajskeho a pláčí lítostí nad tolikerym porušováním (zvláště v dnešní době) příkazu Hospodina: Nejezte ze stromu vědění dobrého a zlého! To v nich pláče sám Ježíš, to v nich pláče přesvatá Panna, jako tehdy na hoře La Saletské, to v nich pláčí svatí, dosud nečetní dědicové ráje, očekávající jeho znovuzřízení.

Při mši svaté sám Ježíš Kristus ukazuje nám, co máme činiti, abychom se zpět navrátili. Nemluví slovem slyšitelným ušima, to by bylo málo plátno pro nás, kteří máme sluch již zner-

vosnělý hlučnými politickými referáty a hromově dunivými výzvami revolučními. Ježíš činí více: dává poznávati vůli Otcovu jistějšími prostředky, ukazuje sama sebe, kterak se cele obětuje Otcu, kterak je mu poslušen až k smrti a tím volá nás k podobné oběti: I vy se musíte zcela vydati, zcela podrobiti Otcu! Tak bylo na Počátku. — Pakliže to přece nečiníme, jsme dítkami, které samy se vylučují z péče otcovy, z jeho ochrany a které připravují se o dary jeho lásky vzdorováním a zpěčováním se jeho autoritě. A činí-li to několik duší z nás, pak — ó radost andělů a svatých! — navrací se zpět do ráje šlépějemi Kristovými.

Ve světě nám had, skrývající se pod líbivými i svatými jmény, hlásá: Ku předu! Dále jen, dále za cílem, jímž jest dokonalost, stav, jímž rovni budeme Bohu! — Tak řve. A tak mnohé duše jsou sváděny, protože když on mluví, zdá se jim jako by Kristus mluvil. Ale svět dokonalost jen slibuje. A právě na tento jeho slib tak mnohé duše nechávají se polapiti, zejména když on, rafinovaný intrikář, hned na začátku cesty zalévá je slastmi — ovšem pomíjivými, které mají jen jeden účel: opiti duši, zmásti ji, disorientovati, aby potom již nevěděla sama, která strana je levá a která pravá, která cesta vede nahoru, která dolů. Mnoho jest i katolíků, kteří jsou tak zmateni tímto svůdníkem, že ač stojí těsně u oltáře, kde jim Kristus ... pravý člověk, ukazuje směr svou obětí, přece střemhlav padají, ovšem slastně opojeni, do hlubin záhuby.

Království Boží, které pečlivě připravovali proroci a které zvláště výstižně oznamoval Jan Křtitel, toto království jest Počátek. Že tento stav ráje nebyl doposud dosažen viditelně a všeobecně, to nikterak nedokazuje, že naprosto není možný. Tento stav ráje jest možný, poněvadž možnost jeho jest dokázána nesčetným-

mi životy svatých, především pak dokonale rajským životem Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista. A že tento stav ráje nikde nelze znamenat v přítomné době, to opět neznamená, že není nikoho mezi syny lidskými, kdo by po životě tohoto stavu toužil, skrze milost v něm žil, vzdor pekelným podmínkám a poměrům tohoto světa, a návrat k tomuto životu hlásal. Hle, v Církvi svaté tento stav ráje denně jest prožíván obětíkem Ježíšem Kristem na oltáři a tímto prožíváním ukazován a darmo nabízen všem duším. Avšak jací jsme to nevědomci! Nechceme! Pohrdáme jím! A světu otročíme pod různými moudrými záminkami, které však vpravdě jsou jen blábolením blázna, vytáčkami poctivce, přistiženého při ohavnosti.

Tento stav Počátku jest tedy možný, protože bude možný, lépe: bude musiti býti možný, neboť Bůh nestvořil člověka k tomu, aby žil po věky v odporu vůči jeho zákonům, ale naopak v poslušství a oddanosti jako milující dítě. Neučiní-li tak sám dobrovolně a neučiní-li tak všichni lidé hromadně, tu pak Bůh vyvolí jinou cestu, jiný způsob, jak uskutečniti svůj původní plán. O tom čteme ve zjevení svatého Jana a můžeme plesat radostí, že návrat Počátku máme stvrzen pečetí zjeveného Slova Božího. A pakliže neumíme otvírati písma, kéž bychom se dali poučiti o Počátku samotným Pánem, Sluncem ráje, kéž bychom se jím dali poučiti přímo u zdroje jeho živého Slova — při oběti mše Svaté!

Jan Rubin.

KRÁLOVSTVÍ BOŽÍ V PODOBENSTVÍCH

2. *Podobenství o skrytém pokladu a o perle.*

Učení Kristovo obsahuje mnohé zásady a pravidla, která má ovládati a jimi se řídit, kdokoliv chce z něho míti prospěch. Takovou zásadou jest obětavost a jejím pravidlem: všeho se vzdáti pro jedno nejcennější. Sledujeme-li osoby, jednající v evangeliích, a to v oněch chvílích, kdy počínají býti Kristovými, vždy tu vidíme uskutečněnu onu zásadu obětavosti. Děje se to pak samovolně podle uvedeného pravidla. Pro pochopení oné zásady a pravidla uvedl Kristus Pán dvě krátká podobenství, která nám zachoval jediný Matouš v hl. 13, 44—46. První jest o skrytém pokladě:

Podobno jest království nebeské pokladu skrytému v poli; člověk, který jej našel, skryl jej a ve své radosti jde, prodá vše, co má, a koupí ono pole.

Poklad, toť bohatství, jehož cenu se neodvažujeme určití a která jest ohromná. Ta je tajemstvím pokladu a vždy jím přitahuje lidské srdce. Nálezci působí nesmírnou radost, zvláště nalezne-li jej náhodou. Nestává se to často, ale vzpomeneme-li si na dobu Kristovu, nepřekvapí nás, že se v podobenství mluví o skrytém pokladu jako o zjevu obyčejném. Hlavně v době války bylo tehdy zvykem skrývati poklady do země, jak sděluje Josef Flavius v knize o válce židovské: „Z velkého bohatství nemalá část se nacházela v rumu a rozvalinách. Něco sice Římané vykopali, ale více vynášeli, když jim zajatci ukázali místa, kde by co mohlo býti: zlato, stříbro a jiné drahé věci, které majetníci schovali do země pro nejistý osud války.“ V našem podobenství je poklad skryt v poli. Onen šťastný nálezce, snad ná-

jemník tohoto pole, boje se, aby někdo jiný poklad nespatriil, skryl jej. Radost a touhu po něm má takovou, že již neuvažuje o tom, komu poklad po právu náleží, zda jemu nebo majetníkovi onoho pole, ale nervosně spěchá domů, aby poklad pro sebe co nejdříve a za každou cenu zajistil. (Evangelista naznačuje onen spěch náhlým přechodem z doby minulé do doby přítomné.) Pole musí mít za každou cenu a poněvadž je pouhým nájemníkem, který nemá dosti peněz, prodá všechno. Bez dlouhého smlouvání koupí ono pole, i když přeplatí, neboť doufá, že z onoho pokladu nesmírně zbohatne. Na chvíli se činí chudým, aby se stal navždy bohatým. Obětuje všechno, aby získal jedno.

Tomuto pokladu je podobno království nebeské. V této podobnosti tkví pak onen vyšší smysl, který sem vložil Kristus Pán. Chceme-li jej najít, není třeba, abychom si úzkostlivě všímali v podobenství každé maličkosti, poněvadž se jedná o podobenství, v němž jednotlivá slova a obrazy neznamenaí novou myšlenku o nebeském království. Převládá v něm jedna myšlenka, která oživuje celý příběh o skrytém pokladě a vede nás k poznání něčeho podobného o království nebeském. Jakési vyvrcholení v onom příběhu nacházíme v tom, že onen člověk prodal vše a koupil pole s pokladem, či pro jednu vzácnou věc obětoval všechno. To je hlavní myšlenka podobenství a vše ostatní patří jen k popisu jeho bez zvláštního vztahu k nebeskému království. Obětováním všeho ukázal onen člověk, jak vzácný je skrytý poklad. Podobnou vzácnost má i království nebeské. Jeho cena je tak veliká, zahrnující v sobě všechna ostatní dobra, že člověk může pro ně obětovati všechno, aniž by tím zchudl, ba naopak při malé ztrátě získává nekonečně více. O této nesmírné ceně nebeského králov-

ství poučuje Kristus podobenstvím o skrytém pokladě. Království nebeského máme si vážit více než čehokoliv jiného, neboť svou zvláštní cenou převyšuje cokoliv jiného a tím sděluje člověku takové bohatství, že již nemůže nabytí více.

Když ono podobenství nám ukazuje nesmírnou cenu nebeského království, sama sebou v nás vzniká touha po něm, po království pravdy a milosti. Člověk je pak ochoten obětovati všechno, jen aby se ho zmocnil. Nebojí se utrpěti pro ně nějakou ztrátu, neboť jakákoliv ztráta je ničím v porovnání k ohromnému zisku z nebeského království pro duši lidskou. Kristus Pán tím vybízí k velkomyslné obětavosti pro získání statků nebeských. Taková velkomyslnost mnohdy vyžaduje zřeknutí se a opuštění i těch nejmilejších osob a statků. V tomto smyslu pak chápeme i onen požadavek Kristův, že se máme zřící všeho a následovati Ho. Není pak daleko odtud jeho slib u Mat. 19, 29: „Každý, kdo opustil domy nebo bratry a sestry, nebo otce, matku a děti, nebo pole pro jméno mé, stokrát více dostane a stane se dědicem věčného života.“ K tak velkomyslné obětavosti pro království nebeské se rozhodli svatí apoštolově. Duchem této obětavosti řídí se dále život křesťanský.

S podobenstvím o skrytém pokladě shoduje se podobenství o vzácné perle. Hlavní myšlenka jest v obou tatáž, obětování totiž všeho pro jednu vzácnou věc. Rozdíl je v látce a snad v tom, že skrytý poklad našel onen člověk náhodou, kdežto v podobenství o perle kupec perly hledá. Tento rozdíl však není takový, poněvadž onen obchodník se vydal na cestu za vzácnými perlami, a netuše, našel najednou jednu převzácnou perlu, kterou potom koupí.

Království nebeské je také podobno kupci, který hledá krásné perly; naleznuv jednu dra-

hocennou perlu, odešel, prodal vše, co měl, a koupil ji.

Pochopíme, proč uvedl Kristus Pán podobenství o perle, aby poučil o zvláštní ceně království nebeského, vzpomeneme-li si na zálibu Východanů ve špercích. Zvláště perle dávali staří Východané přednost přede všemi šperky a dodnes se zdá, že ji cení nad diamant. Za takových okolností měli obchodníci perlami velikou nadějí na zbohatnutí a mohli mnohdy nabízet perlu za fantastickou cenu, aniž by tím od sebe odvrátili kupujícího. Nebylo však snadné získati perly. Obchodník se musel vydat na dalekou a obtížnou cestu do krajin perských, indických nebo k Rudému moři, zde vyhledati perlolovce a od nich skupovati perly co možná za nej nižší cenu. Onen kupec v podobenství přijde najednou na jednu drahocennou perlu. Je znalcem perel a proto hned postřehl její ohromnou cenu. Jak velká perla, dokonale zaokrouhlená, třpytící se v něžné bělosti! Obchodník je jí uchvácen, nerozmýšlí se a dá za ni všechn svůj majetek.

Podobně je to i s královstvím nebeským. Jeho duchovní nadpřirozená krása činí je tak vzácnou ozdobou duše, že si nemožno přát lepší. Avšak království nebeské není dáváno lidem jako přídavek k tomu, co člověk má, nýbrž zahrnuje v sobě všechna dobra a všechnu vzácnost, po jaké může člověk zatoužiti. Co z toho následuje, nežli že člověk v něm má viděti všechnu cenu a nic nepokládat za vzácnější, co by nemohl obětovat, aniž by nezískal daleko více královstvím nebeským, jako onen kupec dal přednost jedné vzácné perle před celým svým majetkem. V duchu takového ocenění píše svatý Pavel k Filip. 3, 7—8: „Ale co jsem měl dříve za zisk, pokládal jsem pro Krista za ztrátu. Ano, pokládám všechno za ztrátu, když to srovnám s nesmírným pokladem po-

znání Ježíše Krista, Pána mého, pro nějž jsem všecko obětoval. Ano, pokládám to přímo za bezcenný brak, abych získal Krista."

V těchto dvou podobenstvích jeví se zvláštní cena nebeského království. Nemá na ni křesťan zapomínat, aby před ním nedával přednost něčemu jinému. Vyžaduje-li mnohé zřeknutí a oběť, daleko cennější je zjevená pravda a milost, nežli to, co jsme pro ně obětovali.

P. Pavel Škrabal O. P.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

O *rozpravě předběžného řízení.*

Kán. 2073. — Předběžné řízení ordinářem dokončené a poslané do Říma, po zjištění neporušenosti pečeti, nestaví-li se nic v cestu a přistoupí k tomu zvláštní výnos papežův, budiž otevřeno protonotářem Svaté kongregace za přítomnosti kardinála prefekta Svaté kongregace a ten ať jej svěří k přepisu kancléři.

Kán. 2074. — Kardinál vedoucí ať se postará, je-li třeba, aby proces v Římě byl přeložen schváleným tlumočnickem a pak budiž podroben zkoušce revisora.

Kán. 2075. — Předpis procesu zaslaný ordinářem budiž uschován v archivu Svaté kongregace; jeho exemplář kancléřem přehlédnutý podle právních předpisů budiž odevzdán žadateli.

Kán. 2076. — § 1. Advokát a prokurátor ať sdělají obsah přepisu nebo je-li jich více, přepisů a zprávu informační, která budiž připojena k přehledu.

§ 2. K obsahu je nutno přidat potvrzení generálního místožástupce víry, prohlašující, že

přehled souhlasí s akty předanými Svaté kongregaci.

Kán. 2077. — Žádosti, jimiž žádají význačné osobnosti církevní nebo občanské, nebo osoby morální papeže, aby bylo započato blahořečení některého sluhy Božího, s úspěchem mohou býti předloženy, jen když jsou dány dobrovolně a z vlastního přesvědčení.

Kán. 2078. — Po prozkoumání spisů, bylo-li dáno nařízení, že se může pokračovati, generální zástupce víry ať sepíše své námitky proti započetí procesu, na něž ať dá odpověď advokát procesu.

Kán. 2079. — § 1. Generální zástupce víry sebraným námitkám proti započetí procesu ať předešle stručný a přehledný obraz, který vystihuje život sluhy Božího.

§ 2. K sepsání tohoto obrazu ať použije nejen pramenů zanesených v seznamu, nýbrž ať také použije jiných vhodných, jsou-li jaké.

Kán. 2080. — Námitky a odpovědi buďtež psány skoro scholastickou metodou podle starých zvyklostí Svaté kongregace.

Kán. 2081. — Je zakázáno dávatí ústní zprávy nejen soudcům, nýbrž i těm, kteří mají povinnost hlasovati, jak při tomto soudě, tak při ostatních, které budou následovati.

Kán. 2082. — Kardinálové soudí o platnosti předběžného procesu zařízeného ordinářem, o pověsti svatosti nebo mučednictví a o nedostatku jakékoliv znemožňující překážky v řádném zasedání; kardinál předsedající podává zprávu a předkládá otázku: zda má býti jmenována komise k započetí procesu v daném případě.

Kán. 2083. — § 1. Je-li úsudek otců kardinálů příznivý, budiž to předloženo papeži, aby, chce-li, označil komisi za účelem započetí procesu.

§ 2. Jestliže papež označil komisi, sekretář

svaté kongregace ať o této věci vystaví dekret a odevzdá jej veřejnosti.

Kán. 2084. — § 1. Po vydání dekretu o zavedení procesu ordináři nemohou nic konati ohledně něj bez výslovného dovolení Svaté kongregace.

§ 2. Jest zakázáno nazývati sluhu Božího, o němž byl zaveden proces, ctihodný; ať se střeží žadatelé, aby u příležitosti zavedení procesu něco se dalo ke cti sluhu Božího, co vypadá jako úcta.

Rozprava řízení o zneuctívání.

Po jmenování komise za účelem zavedení procesu otcové kardinálové v řádném částečném zasedání mají prodebatovat otázku, zda má býti potvrzen nález o neuctívání, vyneseny ordinářem. Jestliže nález otců kardinálů prohlásí, že úcta byla prokazována, podle úsudku těchž otců po zvážení všech okolností proces ať je zastaven, pokud nebudou odstraněny všechny známky zakázané úcty, a pro tento zákaz má týmiž otcí býti ustanoven určitý čas.

Kán. 2086. — § 1. Jestliže ordinář nedokončil řízení o neprokazování úcty ještě před započtím procesu, je třeba přikročiti k tomuto řízení z rozhodnutí apoštolského.

§ 2. Za tím účelem generální zástupce víry ať napíše otázky a zároveň s průvodním dopisem, kterým se věc vrací, o němž je zmínka v kánonu 2087 a následujících a pošle od Svaté kongregace soudcům jí označeným.

§ 3. Když se jedná o mučednících, v jichž procesu ordinář opomněl zavěsti řízení o neprokazování úcty před zavedením procesu, ať se přidá k průvodnímu dopisu ke sdělení o mučednictví a příčině mučednictví komise k sebrání důkazů o neprokazování úcty zároveň s otázkami položenými generálním zástupcem víry.

RÁNA V BOKU

Vidíme Michelangelův obraz Svaté rodiny, sestavené z geometrické souměrnosti lidských údů, jež jest oslavou vědomostí anatomických, s pohanskou dekorací z nahých těl bohyň; mělo to býti renesanční spojení Olympu pohanského s Olympem křesťanským, kde Olymp pohanský z nutnosti zůstává v pozadí, ač tuto nutnost umělec i jeho doba považovali za trpkou; jistě byla by bývala spíše vyhovovala alespoň rovnoprávnost Olympu pohanského, než jeho podřaděnost. Neuměl-li toto rozestoupení žádosti napravit ani duch tak vážný, jakým byl Michelangelo, co se mohlo očekávat od jeho současníků v době, která začala dávat úhlednosti pohanských soch přednost před rušivými dojmy Umučení a kdy i obrazům Ukřižovaného se dovedně ubíralo všechno, co odporovalo obnovenému pohanskému krasocitu?

V ne poslední řadě byla to Duchovní cvičení svatého Ignáce, která pomalu a jistě donucovala křesťany hleděti na Ukřižovaného opět očima nezastřenými, nutíc je, aby zkoušeli Umučení všemi pěti tělesnými smysly, a toto zkoušení mělo výsledek jiný, než jaký zobrazili renesanční malíři a sochaři. Rány, zastřené či zhojené na obrazech malířů, odvádějících otročí daň nelidské eleganci svých patronů, opět začaly bolet a krvácet, tělo vpravené do líbivého klidu, opět trnulo křečí údů a únavou bolesti a žízně a rána v boku se otevřela. Krucifix přestal býti dekorativním předmětem, jež muž hlavní cenu dodával materiál a dokonale umělá přízpůsobivost k antickému duchu, a opět se zjevila nepřeklenutelná propast mezi pohanstvím a křesťanstvím, mezi klamem tělesnosti a nezměřitelností božství.

Pohrdnouti nádherou obnovené antické ele-

gance bylo výsadou těch, kterým milost udělila šlechtictví duchovní a dala jim tak poznati vznešenost utrpení Kristova, nevýslovně odlišnou ode všeho toho, co svět považoval za vznešené. Pak poznávali účel a význam pěti ran a hlavně rány v boku, která otevřela srdce Kristovo.

Duchovní cvičení ukázala, jak vytrvale, pozorně a opětovně nutno jest hleděti na tyto rány jako na to, co bylo nejdůležitější k našemu spasení, co ukázalo slávu Boží, která pro nás je totožná s láskou Boží k člověku, a co je pro nás útočištěm v pozemském životě, jehož pevnost, jistota a skvělost musí se zdáti směšná každému, kdo před poznáním přirozeným nedává přednost slepotě dobrovolné.

Ač už před viděním svatého Petra Canisia byla pěstována úcta k nejsvětějšímu Srdci, přece právě Duchovní cvičení měla nejpodstatnější vliv na její prohloubení, neboť všechny tělesné smysly se měly účastniti pozorování a zkoušení této rány v boku, která toto Srdce otevřela jako útočiště a jako bránu hříšníků a ubohých.

Vchod do tohoto Srdce byl tedy způsoben ranou kopí do boku, dostatečně velkou, aby způsobila hrozné znetvoření, příliš však malou, aby skrze ni mohla projiti lidská pýcha. Tomu, kdo chce projiti, nutno se přizpůsobiti poměrům a poloze této rány, zející mezi žebry v kůži, která se stahuje křečí a jest prosáklá vodou, která vyšla s krví. A je-li vůle nabádána, aby tuto ránu zkoušela všemi smysly, vnímajíc její vlhkost, bolestivé napětí a chuť i zápach krve, řinoucí se z těla i zůstávající v útrobách hrudních, musí si uvědomiti podobenství, které se tu uskutečňuje. Člověk je jen červem a jako červu se mu otvírá tato rána v přesvatém Srdci, poněvadž jinak by tam přístupu neměl, jinak by se tam nevešel.

Takové je ponížení Boží, které je jednoznačné s láskou a slávou Boží, v níž spočívá veškerá naše víra a naše útěcha. Jaroslav Durych.

JSME SAMI BEZ BOHA

Život rozdvojuje. Každý člověk jest osamocen mezi lidmi, jako je země osamocena mezi hvězdami.

Země vidí slunce a má od něho světlo i teplo, jest zasahována paprsky mrtvých světů, ale neodpovídá. Jest hluchá, oddělená propastmi ticha od ostatních hvězd.

Ale možná, že i k nám hvězdy mluví a my neodpovídáme. Možná, že ona souhvězdí, jež se zapisují každé noci na stránce nebes, jsou poselství, jež žádný z nás neumí čísti. Možná, že nejbližší planety volají zemi světelnými znameními a nikdo nevidí. A jsou-li tam živoucí bytosti, ničeho o tom nevíme, a ony nevědí ničeho o nás. Viditelný vesmír jest nekonečná poušť, posetá kostkami, jež nemají mezi sebou spojení. Lidstvo jest samotné před propastmi, posetými mlčelivými ohni. I kdyby všichni lidé vzkřikli vůči nebesům, že by se země pod tím otřásla, nikdo by tento křik neuslyšel, než jediný Bůh. Lidské pokolení jest stádem, nahromaděným na točícím se atomu, hozeném do zoufalé samoty.

A každý člověk jest sám mezi lidmi jako země ve hvězdném voji. I my vidíme podoby jiných lidí, od bližších přijímáme světlo rozumu a od vzdálenějších světlo poznání, teplo lásky i urážky, i bázně před zlem. A každý z nás se snaží znameními a hlasem projevit nějakou slabiku své myšlenky, nějaké gesto své vášně.

Ale každý člověk jest stále pro ostatní tajemstvím těžko odhalitelným, podobou nerozluštitelnou, problémem. Nikdo nezná celou

pravdu o sobě, nikdo neumí vyjádřiti žádnou řečí vše, co ví, nikdo nedovede poznati přesný smysl slov, jež se druhý snaží pronésti. A ti, kteří se snaží sdělití svá tajemství, jsou velmi vzácní, protože pravý vzhled duše jest skoro vždycky strašný a nejvíce lidí jej skrývá. Mnozí se ani nepokoušejí zjeviti svoje nejhlubší tajemství, protože se bojí, že by zarmoutili anebo poděsili, anebo že by nebyli pochopeni, anebo že by byli pochopeni ve smyslu, který by byl nebezpečím pro všechny, anebo, protože jejich poselství jest tak nové, že se nedá vyjádřiti žádnou lidskou řečí. A tak nikdo nezná jistého bytí druhého a každá řeč, jestliže se netýká viditelných věcí, anebo skutků hmotných a obecných, jest jenom výměnou monologů. Podobáme se tolika němým, kteří jsou odděleni od sebe sklem, kteří snaží se domluvití ubohými a zmatenými posunky. I v nejžhavějších úkonech lásky každý končí tím, že se dá přemoci cizotou druhého.

A přece jest naděje na východisko. Jsou tři lásky; láska k sobě, láska muže k ženě a láska k lásce: Sobectví, eros, charita. Prvá nás odsuzuje k tomu, abychom byli ustavičně uzavřeni a osamoceni, druhá jest náběhem ohnivým, ale nepostačujícím vyjiti z nás samých, poslední spojuje srdce se srdcem cestou, která se běře požárem Božím.

Jsme sami, protože neumíme milovati. Milujeme v druhých svoje zalíbení, svůj prospěch, svoji touhu. Méně sprostí milují formu, krásu, jakési znamení síly a svrchovanosti. Kdo ale miluje jiné pro lásku, bez vypočítavosti o vlastní dobro, bez naděje na vrácení a bez odporu k bídě, neladu a nízkosti? Kdo miluje s veškerou krví svého srdce, s veškerým odevzdáním duše, zapomínaje na sebe až k zapření sebe? Kdo miluje chudého z milosrdenství nad jeho chudobou, bohatého z lítostí nad jeho bohat-

stvím, nemocného ze soucitu nad jeho ranami, vraha z lítosti nad jeho zločinem?

Kdo nedá sama sebe, jako by ničeho nedal. Jen ten, kdo odevzdává sama sebe celého a nechce výměnou, jest zcela jedno s bratrem a vejde bez těžkostí do duší nejzatvrzelejších, jest pochopen a rozumí sám, beze slov.

Avšak člověk nemůže milovati způsobem tak dokonalým, jestliže Bůh tu nebude prostředníkem. Ani svatý nemohl by se dáti dokonale sama sebe, kdyby měl kolem sebe jenom lidi. Tvor se sklání jenom před tím, jenž jest nade vším. A jenom tehdy, když se člověk podá Bohu, vychází z láskyplné poslušnosti, aby se podal a oddal ostatním.

Svatý proto není sám, protože má Boha s sebou. V pozemské poušti jest možný jediný rozhovor, duše s Bohem. Jsou ale miliony duší, které ho neslyší, které ho neznají, miliony, jež mu neumějí rozuměti a miliony, jež ho neposlouchají, a miliony, jež ho nemilují. A proto, neumějíce mluvíti s Jediným, jenž by jim mohl rozuměti, nemohou obcovati ani s jinými dušemi. A člověk, který zapudil Věčného Společníka, zůstává neodvolatelně sám. Bůh jest ohnivým středem duchů. Bez něho není obcování mezi odloučenými a kdo jej opustí, zůstane vždycky cizincem uprostřed bratří.

Frontespizio VI. i.

Papini.

NACIONALISMUS S HLEDISKA DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

Den ze dne hrozivěji vyvstává kolem nás nový nebezpečný proud, aniž toho snad pozorujeme. Je to nacionalismus, ona nezdravá, upřílišněná láska k vlastnímu národu, který co skutečná „herese XX. století“ po ochabnutí

atheismu a socialismu má vystřídati smutný úkol těchto: připravit lidstvo o víru a navzájem je rozeštvati.

Jeho vítězný postup v evropských státech hlásí nám denní listy, ať už to jest utrpení Slovinců a Němců v Itálii, či taková řeč Alfreda Rosenberga na schůzi v Hannoveru, kde v lednu prohlásil: „Když neseme hnědou košili, tu přestáváme všichni být protestanty nebo katolíky, pak jsme jen Němci.“ (Volkszeitung, Warnsdorf 27. ledna 1934, str. 6), nebo zákeřný výstřel na kardinála Faulhabera v Mnichově. Setkáváme se s ním i v knihách, jako když Leclercq počíná ve svém archeologickém slovníku heslo „Allemagne“ = Německo, těmito slovy: „Abecední postup nás nutí, abychom teď věnovali článek prokleté zemi a národu á une terre et á une race maudites.“

Než co zvláštního: tyto zjevy nejsou jen u nekatolíků, ale také mnozí dobří synové Církve svaté, ba i toužící po dokonalosti, dostávají se do vleku nacionalismu. V Německu vlastní osadníci udávají svého faráře, katoličtí studenti povstávají proti svému biskupovi; a i u nás kolik dobrých katolíků, ano i bohoslovců a kněží nedovede najíti správnou cestu v těchto dobách vybičovaného nacionalismu. Myslím proto, že dříve či později každému člověku, žijícímu duchovní život, představí se tato otázka: „Je dovoleno z lásky k svému národu nenáviděti druhý a jemu ubližovati?“, a bude žádati rozřešení. Odtud tato otázka.

A) Pojem.

Začínáme ovšem mluvit o předmětu velmi choulostivém, proto nejdříve dobře vymeziti pojem nacionalismu, co rozumíme tímto slovem, aby někdo pak neměl dojem, že naše revue vytáhla do boje proti lásce k vlasti.

1. Především, co znamená „*natio*“=*národ*? Přes mnohé a mnohé diskuse¹ nejlépe snad dá se tento pojem vyjádřiti takto: „Národ jest souhrn osob vědomě spojených následkem téhož původu neb asimilace v jedno společenství země, jazyka a kultury.“ Není to jistě definice úplně dokonalá, ale pro naši úvahu postačí, neboť vystihuje hlavní znaky a zároveň odlišuje od pojmu státu.

2. Jest jisto, že člověk nemůže býti lhostejným k svému národu a zemi, kterou odtud nazývá vlastí. Národ jest vlastně rozšířená rodina. Týž původ, život, země, tytéž dary kultury, dějiny a literatura vytvářejí v nás už od přirozenosti něžná pouta oddanosti k společné „matce Vlasti“. Jest jisto dále, že tato náklonnost, poněvadž od přírody daná, jest mravně dobrá a správná. „Jest totiž nemožné, aby se přirozená náklonnost nějaké věci nesla k tomu, co jest samo v sobě zlem,“ praví výstižně sv. Tomáš Akv. ve své *Summa contra Gentiles*.² Ano křesťanská morálka zná pro tuto náklonnost zvláštní ctnost, lásku k vlasti (*pietas*), která pouhou přirozenou náklonnost řídí, povyšuje a zušlechťuje a k ní zavazuje.³ A jest to opět sv. Tomáš, který lásku k vlasti řadí hned na druhé místo v pořadí ctností hned po náboženství. „Člověk stává se různě dlužníkem druhým podle různé jejich vznešenosti a různých dobrodiní... V obojím Bůh zaujímá nejvyšší místo ...; druhotně však původci našeho bytí a vedení jsou rodiče a vlast, z nichž a v níž jsme se zrodili a byli vychováni. A proto po Bohu jest člověk nejvíce povinován rodičům a vlasti.“⁴ Správně pozname-

1 Srv. Dr. B. Vašek: *Z problémů dnešní společnosti*, Olomouc 1926, str. 146. - *Staatslexikon* — Herder 1929, III str. 1482 aj. — 2 *Summa c. G.* 126. 3. - 3 Srv. Tom. Chromý: *Láska k vlasti se stanoviska katolické morálky*. Časové úvahy, Hradec Králové 1923. — 4 II. II. Qu. 101 a 1.

nává P. Rosa T. J. k těmto slovům: „Žádná deklamace na vlastenectví a nacionalismus neřekla nikdy tolik a tak dobře o lásce k vlasti, jako Andělský učitel.“⁵ Zdržuji se úmyslně u toho proto, aby bylo viděti hned od počátku, že něco jiného jest láska k vlasti a něco jiného nezdravé jeho vybočení z mezí, t. j. nacionalismus.

3. Neboť jako každá ctnost, tak i tato láska k vlasti připouští dvojí extrém, buď se zeslabuje tak, že upadá v negaci národa (kosmopolitismus) nebo zase se stupňuje až k národnímu sobectví a pýše, která „nechce u svého národa viděti než přednosti..., u jiných národů nevidí nic, jen špatnost, slabost, duševní omezenost“ a odtud „opovržlivé, hrdé shlížení na tu malost a ubohost jiných národů, toto nekořečné kochání se ve vlastní velikosti..., v zásluhách minulosti, v nesrovnatelně velkém poslání v přítomnosti a budoucnosti...“⁶ Hle, náš nacionalismus, nazývaný též podle Francauze Chauvina šovinismem!

B) Příčiny nacionalismu.

Odkud tak náhle tento směr v národech? Správně jednu z hlavních příčin vystihl v soukromém hovoru kterýsi vynikající náš politik: „Jsou hlavně 3 ideály, které člověka ženu: Nad námi — Bůh, v nás — tělesné potřeby, žaludek a kolem nás: národ. A moderní člověk? Pyšně odkopl první, Boha, a vrhl se s celou důvěrou na otázky a problémy žaludku, odtud sociální reformy a snahy. A výsledek: Zklamaly, ba uvrhly lidstvo ještě do větší poroby, jaké snad lidstvo moderní dosud nezažilo, do současné krise. Kdo tedy zachrání svět

5 P. Rosa S. J.: *Il vero e il falso nazionalismo. Settimana sociale di Torino* 1924, p. 246. — 6 Dr. B. Vašek: *Život sociální, Praha* 1933, str. 297 n.

z této bídy? Ideál třetí: národ. A tak: „není Boha, není spasitele-socialismu, bohem našim jest národ“, odtud dnešní nacionalismus!

A jest opravdu zajímavé, jak ve středověkém životě, kdy právě vůdčím ideálem byl ideál první, Bůh, jak všechny kulturní státy tehdejšího křesťanství byly spojeny vzájemnou jakoby páskou v jednu všeobecnou „universitas christiana“, které se povždy dějiny budou podívat. Jest tu silně zřetelný kontrast proti pohanství, které bylo národně egoistické:⁷ Řek a Říman neměl pro ostatní národy jiného názvu než barbar a tak i jiné kulturnější národy pohanské. Ostatně jest totéž známo i o Židech: jak těžko se smiřovali židokřesťané se skutečností, že evangelium a křest také má býti hlásán nežidům.⁸

Teprve křesťanství se svou čistou naukou o Bohu přineslo také dosud neznámé učení o všeobecném království duší, jak to neohroženě prohlásil už první papež, svatý Petr. „Vy víte, jak nedovolené je muži Židu připojovati se neb přistupovati k muži jiného pokolení; ale mně ukázal Bůh, abych žádného člověka nenazýval poskvrněným nebo nečistým.“⁹ — Namítne se: Také za středověku byly války a nevraživosti mezi národy, jako válka anglo-francouzská r. 1339—1453, nebo Čechů s Němci za Přemyslovců a jiné a jiné, ale při dobrém pozorování není stejné, co se navenek zdá stejné. Tyto boje nevycházely z důvodů čistě národnostní nenávisti nebo nesnášenlivosti, nýbrž buď z choutek panovníků a jejich panovačnosti nebo z důvodů náboženských. Zásadně každý věděl: Jsme si všichni rovni, všichni vykoupeni touž Krví Beránka, jsme jednou rodinou a máme se míti rádi.

. Ale přišly nové proudy, protestantstvím roz-

7 Srv. Jos. Mausbach: Religion, Christentum und Kirche III. B⁵, str. 568. — 8 Skutky apošt. XI. 3 n. — 9 Skutky ap. X. 28.

bita krásná jednota jedné rodiny národů, osvícenectví zavrhlo Boha a Církev vůbec a Hegelova filosofie o všemohoucnosti státu postavila lidstvu národ a stát co nejvyšší ideál, „přítomného Boha“. Nebylo to ovšem najednou; zatím kvetl a řádl v duších a národech socialismus, ale když zklamal, tu již zde stojí připravena nová ideologie, co lék tápajícímu lidstvu: Naprosté sebeodevzdání státu a národu, který pak spasí lid. Jak to vyjádřil Mussolini: „Všecko ve státě, nic proti státu, nic mimo stát,“¹⁰ při čemž „stát“ rovná se „národ“ podle jiné jeho zásady: Každý stát buď jen jedním národem, každý národ jen jedním státem.¹¹

Jest ovšem jisto, že v nacionalismu je mnoho sympatického: jeho základem je práce pro vlast, jeho způsob života je proto i živější, průbojnější, jeho názor na náboženství příznivější, ba mnohdy i úplně pozitivně křesťanský, jakož i sympatický jeho odpor proti demagogii, zkaženosti mravní, sociální a pod.

Nicméně však jest a zůstane přece jenom heresí nejen věroučnou, ale také heresí duchovního a vnitřního života, odsouzenou nescíslněkrátě Božským Mistrem, učením apoštolů, Církvě a zvláště nynějším sv. Otcem. Vždyť, „abychom milovali vlastní národ, netřeba nám nenáviděti národa jiného“.

(Dokončení příště.)

Josef Hájek.

¹⁰ Cituje Dr. B. Vašek: Totální stát a křesťanství. Č. K. D. 1934, str. 5. — ¹¹ Týž: Život sociální, str. 300.

MISIJNÍ LEGENDA ZLATÁ

Jan Chrysostom Ramanambohitra.

V prosinci 1930 potkal superior chlapeckého semináře v Ambohipo u Tannarivy (Madagaskar) neznámého jinocha. Čekal u dveří. „Co si

přejete?" — „Prosím, Otče, o přijetí do semináře." — „Do semináře? Kdo a odkud jste, jaká máte doporučení, kde jste chodil do školy? A již začal školní rok, také nemáte svolení od pana biskupa."

Jan Chrysostom Ramanambohitra byl tehdy stár něco přes 17 roků, pocházel z křesťanské rodiny, chodil do školy ke Školským bratřím a když dobře obstál u zkoušek středoškolských, měl podle přání příbuzenstva — oba rodiče již zemřeli — vstoupiti na lékařskou školu. Lékařství však jej nevábilo, proto pomáhal svým bývalým učitelům ve škole a připravoval se k učitelství, až se s naprostou jistotou ozval hlas povolání... Od známého kněze dostal doporučení, představil se biskupovi a s jeho svolením přišel do semináře. A chtěl býti přijat hned. „Ale co vaše učitelské zkoušky?" — „To je jedno, půjdu do semináře za všech okolností." Na druhý den přišel s uzlíčkem a nastoupil do řady jinochů, kteří se připravovali do zápasu o duše.

Všichni brzy poznali, že přibyl semináři kdosi silný, ač Jan Chrys, jak novému semináristovi říkali spolužáci, byl v látce pozadu a choval vroucí touhu, aby byl nej menším ze všech. Byl silný věrností povolání a vytrvalým zápasem o duchovní pokrok. V cestě mu stála duševní zdlouhavost, chvílemi až netečná, proti ní zasazuje horlivost z lásky pro Krista, celou bytost hledí zakotviti v nadpřirozenu, v oběti. Sešit jeho duchovních záznamů je zaplněn krystalisačními body: OAMDG, SADAP (sacrificium propter amorem Dei), — Srdce Ježíšovo, Matka Boží. Z lásky k Bohu vyrostla v duši pokora, pohrdání sebou, které se projevuje nenápadným vystupováním, pečlivým střežením zraku i mluvy, vlídností ke všem; pro potěšení Srdce Ježíšova se přičiňuje, aby byl prvním žákem a za čtvrt roku aby dohonil

v učebné látce své spolužáky, kteří byli osmnáct měsíců před ním. Pro potěšení Matičky dbá čistoty a úpravnosti zevnější, aby se vnějškem jevil lad a pořádek duše.

Dbá přesnosti v povinnostech, má hrůzu před ztraceným časem, nenechá minouti jednu chvíli bez užitku pro Boha, myšlenkou, slovem nebo činem. Proč? Takto si zapsal: „Seminarista, jak již jméno naznačuje, je lidským zrnkem, které Bůh vyvolil mezi ostatními, aby je připravil a uzpůsobil k poslání samého Pána Ježíše. Ale Bůh nevykonává toto uzpůsobení sám, závisí také na nás. Seminarista má tedy pracovat jen s Bohem.“ Zbavuje se sebe, aby oblekl Boha: „Ježíši, pokoř mne! — Pokořuj mne ustavičně! — Ó můj Ježíši, nenech mne propadnouti pýše; jediné, oč tě prosím, jest opravdová pokora. — Když se dnes bude mluvit o počtech, budu se tvářiti, jako bych nic nevěděl.“ (Vynikal totiž v počtech.) V pokoře žila nadpřirozená láska, v níž miluje všechny ostatní, prosí za své spolužáky, za hříšníky, za jednotlivé potřeby Církve a bližních, za příchod království Božího: „Hledati slávu Boží a spásu duší ve všem, vším a všude. Kéž se nedbalostí nestanu příčinou záhuby duší! Kéž mé tělo trpí pro AMDG!“ „Buď moudrý, nechod nikdy sám s lidmi nebezpečnými duši! Ježíši, dej svých milostí! Matko moudrá, chraň mne ode všeho nebezpečí, dej zvítěziti v pokušeních pro čest mé rodiny Ježíše, Marie, Josefa! Andělé strážní nás všech, střežte nás všeho zlého!“ — „Ježíšku, chci se ti líbiti každou chvíli, dej mi milost, bych se ti nikdy neznelíbil. A jestli se ti na mně něco nelíbí, rač mi dáti bolest a již dnes ti ji obětují z lásky. Sladká Matko, očišť, co na mně není docela dobrého!“ Hodnotí nejnepatrnější úkon či věc, jíž milost Boží může dáti a dává nekonečnou cenu: „Nejsvětější Boží Trojice, klaním se ti, dě-

kuji a prosím za odpuštění, prosím o duši a o lásku Ježíšovu i v nejmenším skutku."

Nežli jej spolužáci všichni znali jménem, říkali mu skromný bratříček; a když se později v obdivu skláněli před mírou jeho ctností, dovedli nenápadně unikati jeho horlivosti, která propukala při každé příležitosti. Kdysi při práci venku pobízel druhy: „Dejme si to všechno do kufříčku, všecičko." Nerozuměli mu, proto vysvětloval: „Do kufříčku se přece skládá všechno nej potřebnější na cesty. A tak uložíme všechny skutky do kufříčku, který s námi půjde do nebe. Neztraťme nic! Skládejme si poklad v nebi!" Seminaristům se při delších výlevech nitra Janova někdy zdálo, že dosti slyšeli od P. spirituála a nenápadně se od Jana poztráceli, až zbyl sám; ale mluvil dále. Tázal se ho kterýsi z nich, proč mluví,- i když jsou pryč. „Slovo Boží je pro ty, kteří je chtějí slyšet. A když mne lidé neslyší, mluvím pro Boha." Prostota, troufalost, „originálnost"? — Anebo proniknutí duše až do poslední žilky věrou a přesvědčením o lásce a moci Boží! Víra, již prozařují jasy Dárce světél!

Kdysi jej chtěl jeden spolužák uvést do rozpaků a dí: „Dejme tomu, že by vás jako kněze zavolali k malomocnému, jehož duše by byla v nebezpečí. Ale věděli byste, že se nakazíte a velmi brzy zemřete. Opustíte tedy duši malomocného nebo ostatní svěřené duše?" S úsměvem Jan Chrys odpovídá: „Šel bych k umírajícímu malomocnému, ale abych zachránil také ostatní duše, prosil bych Pána Boha, aby spasil tolik duší, kolik zrněk prachu rozšlápnu na cestě k malomocnému." „A mohl byste zachrániti tolik duší, kolik zrněk písku je ve velikém koši?" „Mohl. Představte si člověka, který celý život obětoval, aby získal drahých věcí. A když je má, všechny se mu rozsypou a nemůže je sám sesbírat. Vřele si přeje, aby mu

je někdo posbíral. A myslíte tedy, že bude brániti člověku dobré vůle, který mu jich chce se-sbíratí kolik může? Tak Kristus Pán získal všechny duše, ale potřebuje někoho, kdo by je sbíral. Chce zachrániti jedny modlitbami druhých. Jak by nám nedal veliký počet duší, za něž prosíme, Ten, jenž chce spasiti celý svět? Když my hříšníci chceme spasiti mnoho duší, oč větší ještě touha Boží po spáse všech lidí!"

Cesty Boží nejsou cestami lidí. Jan Chrysostom Ramanbohitra byl odvolán před dosažením cíle, který dal své pozemské pouti. O prázdninách roku 1931 dne 11. září cítil nevolnost a odešel do domácí nemocnice. V neděli nato počal silně krváceti a přivolaný lékař zjistil paratyfoidní horečku. Jan si přál zaopatření, vykonal generální zpověď a s klidnou myslí se dal převéztí do nemocnice. Tři dny se jeho zdraví lepšilo, přesto ohlašoval: „Zemru. Modlete se!" Ve čtvrtek se znovu vyzpovídal, v noci horečka stoupla. Ráno v pátek si rodný bratr Janův, který již dva dny byl nepřetržitě u lože, odešel odpočinout, slyšel naposledy Jana: „Můj Ježíši, odpusť mi mé hříchy!" Za chvíli prosil Jan naléhavě o nejsvětější Posilu. Ošetřovatelka běžela do blízkého kostela, ale než se vrátila s knězem, již nebylo Jana mezi živými. Vydechl svatou duši, jak prosíval, docela sám s Ježíšem, maličký a v neznámu. Ramanambohitra, to jest „ten, jenž má vesnici", se stal tím, jenž došel otčiny, dne 18. září roku 1931.

Tělo odpočívá na hřbitově v Ambohipo blízko semináře. Avšak žije tam jeho památka, kterou dnes věnujeme našim seminaristům skutečným i budoucím, a tlumočíme jim odkaz Jana Chrys Ramanambohitra: „Seminarista se má cele dáti Bohu, když se počal dávatí; má se umrtvovati ve všem a všude ... Má řádně plniti malé i velké povinnosti, veřejné i skryté,

z lásky k Pánu Bohu a pro spásu duší. Varuje se, aby nepracoval jen pro chválu, nýbrž pracuje v duchu víry a poslušnosti. Varuje se vybraného počínání, aby nebyl nápadný, všech mimořádností, které připomínají urozenou mládež a lákají nestálé duše. Osvojí si chování důstojné a patřičné. Přičiní se, aby uchvátil a stále dokonaleji napodoboval Ježíše tím, že se Mu často obětuje ... Vyvaruje se všeho, co se může srdci stati poutem, hlavně důvěrností, pohledů, neskromného vystupování... Seminarista se vyhýbá povznešenosti, marnivosti a lidské vážnosti." Z bohatství Jana Ramanambohitra však zbývá ještě dosti světla pro nás všechny, neboť všichni jsme povoláni i Krista zobrazovati v sobě i Jeho obraz druhým nésti.

Josef Papica.

NÁČRT KŘESŤANSKÉHO DOGMATU V I. STOLETÍ JEHO DĚJIN

Po dosti schematickém celkovém náčrtu křesťanského učení o stvoření, o mravním životě a věčných jeho sankcích je třeba, abychom krátce uvedli hlavní doklady, o něž se opírá podaný výklad.

Přijmeme-li způsob, postupující od posledního k počátečnému, vyjdeme v našem případě od roku 180 a půjdeme až k začátkům křesťanství. Tu se na prvním místě zmíníme o důležitém díle sv. Ireneje, lyonského biskupa, proti gnostikům. Hlavním dogmatem, které chce svatý biskup dokázati z Písem a obrániti proti rozličným pokusům bludařů, je nesporně článek víry o stvoření světa jediným Bohem. Toto učení je středem jeho díla a předmětem zvláštního úsilí jako obránce víry.¹

i Základní plán autor ohlašuje v díle Proti bludařstvím III,

Vedle tohoto hlavního učení, vyjmeme-li ještě vše, co se týká Syna Božího, zrozeného z Panny Marie, Boha a zároveň člověka (o tomto chceme psát později), ještě dvě nauky jsou předmětem podrobného prokazování Irenejova, a to křesťanské učení o vzkříšení těla² a jsoucnost svobody lidské vůle, jíž je z milosti Boží umožněno dosažení věčné spásy.³ Biskup lyonský vykládá tyto body tak jasně, že není třeba o nich siřeji jednat.

Před Irenejem bojují o táz učení obránci křesťanské víry. Athenagoras píše zvláštní dílo o vzkříšení těla a dosvědčuje tak i obtíže, které toto učení potkávalo u pohanů, i důležitost, kterou mělo u prvních pokolení křesťanských.⁴ Svatý Justin v první Obráně výslovně rozvádí, že i pohanští básníci dávají jakási svědectví nesmrtnosti duše, když mluví o sestupování do podsvětí a o vyvolávání zemřelých, a toto učení že je u křesťanů spojeno s myšlenkou mravní, neboť této blažené nesmrtnosti dosáhnou jen ti, kteří se dobrým životem a ctnostmi přiblížili Bohu.⁵

Stvoření světa jediným Bohem, všemohoucím a věčným, je přirozeně prvním článkem víry, jež apologeté vykládají pohanským čtenářům,⁶ když zároveň varují před úctou falešných bohů, které uvedli démoni. Ač se svatý Justin snaží ukázati jakýsi souhlas Platona se zápisy Genese, pokud jde o stvoření, přece v jeho duchu daleko převažují slova bible nad filosofickými pojmy a domnívá se dokonce, že Platon asi znal knihy Mojžíšovy o stvoření světa.⁷ Apologeté stále zdůrazňují čistotu ži-

I, 2; důkaz z Písma sv. provádí v III, VI-XV; IC, I-XXXVI; gnostické teorie o stvoření vyvrací II, I-XIX. — 2 Proti blud. II, XXXIII-XXXV; VmVII, X, XII-XIV. — 3 Proti blud. IV, XXXVII-XLI. — 4 Kolem roku 176. — 5 I. Obrana 21. Kolem roku 150. — 6 Justin I. Obr. 8. 10; II. Obr. 6; Athenagoras, O vzkříšení 2—5. — 7 I. Obr. 59—60.

vota prvních křesťanů, není to však jen na vyvrácení pustých a nepravdivých pomluv, rozšířených o křesťanech mezi pohany, nýbrž v dobrém životě vidí Obráncové nezbytné pojitko mezi mravností a úctou pravého Boha, Stvořitele nebe i země. Píše svatý Justin: „Víme, že Bůh nepotřebuje hmotných darů od lidí, neboť vidíme, že nám dává vše. Ale bylo nám řečeno, věříme a pokládáme za pravdivé, že se zalíbením přijímá příčinlivé následovníky svých dokonalostí, moudrosti, spravedlnosti, lásky k lidem, a zkrátka všech vlastností Božích, jež žádné stvořené slovo nemůže vyjmenovati. Bylo nám řečeno, že Bůh na počátku stvořil z beztvaré látky svět pro lidi. Ukáží-li se svými skutky hodnými jeho úmyslů, budou, víme, připuštěni, aby s ním žili a vládli, stavše se neporušitelnými a navždy bez bolesti.“⁸

Myšlenku mravnosti, spočívající na myšlence stvoření, se zvláštní zřetelností prohlašuje podivné dílo Hermovo za první Boží příkázání⁹ a vidíme ji v čele snad nejstaršího nekanonického spisu křesťanského, v Pojednání o dvou cestách, jehož málo rozdílným způsobem použil List Barnabášův a Učení apoštolů. „Miluj Boha, jenž tě stvořil, cti toho, jenž tě učinil, oslavuj toho, jenž tě vykoupil od smrti!“ praví Pseudobarnabáš,¹⁰ a Učení apoštolů: „Tato je cesta světa: prvně miluj Boha, jenž tě stvořil, a potom bližního jako sebe sama!“¹¹ Ve všech těchto výrocích je zřejmá souvislost učení o Bohu, jediném Stvořiteli s požadavkem lásky a úcty, jimiž jsme Jemu povinni.

List svatého Klimenta Římského Korintánům obsahuje zvláštní chvály Boha Stvořitele, jehož dobrodiní řádu přírodního i mravního svatý spisovatel neúnavně vypočítává. A z toho dochází k závěru, který neprodleně před-

8 I. Obr. 10. — g Pastýř Hermův, I. nař. — 10 List Barn. XIX, 2. — 11 Učení Ap. I, 2.

kláda. Máme nápodobovati Stvořitele v jeho dílech, konajíce všechno dobro, které je v naší moci, a tak se budeme moci zalíbiti Bohu Otci a Stvořiteli.¹² Sankcí našeho mravního života je vzkříšení těla, které nám dá Bůh ve své dobrotě. Již řád přirozený, střídání dne a noci i ročních období jest obrazem tohoto vzkříšení, ale nebylo by vzkříšení možné, kdyby nás jím neobdařil všemohoucí Stvořitel přírody. Učení apoštolů v jediné narážce na poslední věci člověka výslovně mluví o „Stvořiteli lidí“.¹³

Domníváme se, že těchto několik úryvků z nej starších spisů křesťanských postačí na odůvodnění výkladu učení, jež jsme napřed podali celkově. Svět byl stvořen od Boha, jediného a osobního, jenž po nás žádá čistý a svatý život a úctu, odměnou nám pak dává blažené vzkříšení. Těmto pravdám učí první Učitelé naší víry výslovně a souvisle, ne jen námátkou. Zbývalo by ukázati, jak i ostatní křesťanské pravdy o Ježíši Kristu, Synu Božím, o Duchu svatém, o Církvi a Eucharistii jsou ve skutečnosti spojeny se základní trojí pravdou — stvoření, mravní požadavky, z něho vycházející, vzkříšení těla — ale na to bude třeba nové obsažné studie. H. D. Simonin O. P., Řím.

¹² I. Klim. Korint. XIX, 2-XXIII; LXII, 2. - ¹³ Učení Ap. XVI, P.

TEXTY

Jan Kassian

se narodil kolem roku 360 v jižní Francii. Již v mládí zatonoužil po řeholním životě. Proto navštívil kláštery v Sýrii a Palestině, hlavně pak v Egyptě, kde žil asi 10 let, věnuje se studiu posvátných věd u nejslavnějších egyptských Otců. Kolem roku 400 se odebral do Cařihradu. Zde byl vysvěcen sv. Janem Zlatouústým na jáhna. Později se objevuje v Marseillu, kde se stal knězem a kde také

zemřel. Jeho největší zásluhou je, že první uspořádal nauku egyptských Otců o duchovním životě. Hlavní jeho spisy jsou: **O z a k l á d á n í k l á š t e r ů** a **R o z m l u v y O t c ů**, z nichž lze dosud mnoho čerpat pro duchovní život. Úryvky, které zde podáváme, jsou z **Rozmluv**.

Příčiny skleslosti. Trojí důvod je nám udáván od předků o tom, co nazýváte neplodností ducha. Buď pochází z vaší nedbalosti, nebo z dotírání ďábla, nebo z dopuštění Pána a k naší zkoušce. Z naší nedbalosti, když svou vinou, již předchází vlažnost, chováme se neostražitě a povolněji a živíce pomocí lhostejnosti škodlivými myšlenkami lenost, dáváme klíčiti z půdy svého srdce trní a hloží, jejichž pučením se stáváme neplodnými a prázdnými všeho duchovního užitku a rozjímání. Z dotírání pak ďáblova, jestliže se někdy zabýváme i dobrými snahami a vlivem nepřítele, jenž proniká svou vychytralostí naši mysl, buď nevědomky nebo nedobrovolně se odtrhujeme od dobrých úmyslů. Příčina pak dopuštění a zkoušky je dvojitá: první, abychom opuštěni od Pána na krátkou dobu, uznávali pokorně slabost své mysli a nijak se nevyvyšovali nad předešlou čistotu srdce, jež nám byla dána jeho návštěvou; a abychom doznali svou opuštěnost a pochopili, že si nemůžeme opět získati onoho stavu radosti a čistoty svými nářky a námahou a že předešlá veselost srdce nám nebyla uštěděna naší snahou, nýbrž jeho přízní k nám; a že si ji musíme vyprositi opět od jeho milosti a osvětlení. Druhá příčina zkoušky je, aby se osvědčila naše vytrvalost anebo stálost mysli a touha a aby se nám ukázalo, jakým úsilím srdce a vytrvalostí modliteb si opět vyprosíme návštěvu Ducha svatého; a rovněž abychom, jakmile jsme poznali, s jakou námahou se dosahuje oné ztracené duchovní útěchy a radosti z čistoty, bedlivěji usilovali opatrovati nalezenou a ji pozorněji udržovali. Neboť

nedbaleji se střežívá, o čem se domníváme, že se snadno může napravit.

Je pro nás užitečné, abychom byli někdy od Pána opuštěni. Tak dalece poznal blažený David, že jest užitečné ono odstoupení, anebo, abych tak řekl, onen útek od Boha, že nechtěl vůbec prositi o to, aby nebyl nikdy v ničem opuštěn (věděl totiž, že to není vhodné ani pro něho, ani pro lidskou přirozenost, má-li dojiti k nějaké dokonalosti), nýbrž spíše se modlil, aby je zmírnil, řka: *Neopouštěj mne navždy* (Z. 118, 8), jako kdyby jinými slovy řekl: Vím, že opouštíš své svaté k jejich užitku, abys je vyzkoušel. Jinak nemohou býti od nepřítele pokoušeni, leč byli na chvíli od tebe opuštěni. A proto neprosím, abys mne nikdy neopouštěl, přísluší mně totiž říci, cítím-li svou slabosť nebo nejsem-li vycvičen pro boj: *Dobře je mi, žes mne ponížil* (118, 71). Což bezpochyby nemohu býti, jestliže budu míti vždy a nepřetržitě Boží ochranu. Neboť ďábel se neodvážá mě, chráněného tvou pravicí, pokoušeti, namítaje buď mně nebo tobě, co říkává tvým bojovníkům hanlivým hlasem: *Zdaliž darmo Job se bojí Boha? Neohradil tys jej i dům jeho, i vše, co mu patří, dokola kolem?* Avšak více prosím o to, abys mne neopouštěl navždy, což značí *řeckyewz o(pónQc.,to* jest až do upřílišnění.

K získání ctností jest nutné snášeti bolesti. Mezi těmito dvěma žádostivostmi tedy, vůle, která spočívá v jakémsi potupnějším středu, netěší se a;ii z hanebnosti neřestí, ani neodpočívá v bolestech ctností, snažíc se mírniti tělesné vášně tak, že nechce nijak snášeti nutné bolesti, bez nichž nemohou býti tužby ducha. Touží bez umrtvování těla nabyti čistoty těla, dojiti bez námahy bdění k bezúhonnosti srdce, oplývati s klidem těla duchovními ctnostmi, míti bez vydráždění jakékoli roztržky ctnost trpělivosti, cvičiti se v Kristově pokoře bez

újmou světské cti, sloužití Kristu s lidskou chválou a přízní, pronéstí přísnou pravdu bez něčí nejmenší urážky. Nakonec chce dosíci budoucích statků tak, že neztratí přítomné. Tato vůle nás nepřivede nikdy k pravé dokonalosti, nýbrž uvede nás v jakousi nejhorší vlažnost. A tak se stává, že při takovémto vzájemném zápolení obou žádostivostí, vůle, která se nechce oddati ani zcela tělesným žádostem, ani se nechce utrmáceti námahami ctností, je řízena jaksi spravedlivým měřítkem, zatím co tento vzájemný spor vylučuje onu zhoubnější vůli duše, jako by vložil na váhu našeho těla jakési vyrovnávací závaží, které vyměří spravedlivým zkoumáním hranice ducha a těla. A tak nedopouští, aby nebyla mysl zažehnuta ani z pravá žárem ducha, ani tělo z leva přetěžováno ostny hříchů. Zatím co se každodenně v nás zmítá tento prospěšný boj, jsme blahodárně hnáni k onomu čtvrtému, k němuž se nám nechce, abychom tak dosáhli čistoty srdce ne zahálkou, ani v bezpečnosti, nýbrž potem námahy a zkroušeností ducha a zachovali si bezúhonnost těla přísnými posty, hladem, žizní a bděním; abychom se chápali vedení srdce čtením, bděním, ustavičnou modlitbou a drsností samoty, udrželi si trpělivost v souženích, abychom sloužili svému Tvůrci v pohanění a nasycení potupami, hlásali pravdu přes nenávisť a nepřátelství tohoto světa, je-li toho třeba.

Čistá mysl se lépe modlí. Vlastnost duše se vhodně přirovnává k nejjemnějšímu **pápeří** nebo k nejlehčímu pírků. Kdyby nebylo porušeno a nasáklo zkažeností vlhkosti, která přistupuje z vnějšku, nejjemnějším vánkem pro pohyblivost své podstaty, jakoby přirozeně by se vzneslo k výšinám a k nebesům. Jestliže je však pokropeno a nasáklo jakousi vlhkostí, nejen že není uchváčeno přirozenou svou po-

hyblivostí k vzdušným letům, nýbrž je zatlačeno tíží přijaté vlhkosti k nížinám země. A podobně naše mysl, kdyby nebyla zatěžována chybami a světskými starostmi, kdyby nebyla porušena vlhkostí škodlivého chtíče, jakoby přirozeným darem své čistoty povznesená, vzlétne nejlehčím vánkem k výšinám duchovního rozjímání, opustí nízkosti a pozemskosti a je přenesena k oněm nebeským a neviditelným oblastem. A proto chceme-li, aby naše modlitby pronikly nejen nebesa, nýbrž i to, co je nad nimi, snažme se přivésti mysl očištěnou ode všech pozemských chyb a ode všech skvrn vášní k přirozené vznešenosti, aby takto, žádnou tíží chyb obtížená, vystupovala její modlitba k Bohu.

Mysl zná Krista podle stupně své čistoty. Podle stupně své čistoty bývá každá mysl při modlitbě buď pozvedána nebo utvářena. Tak dalece se totiž uchyluje od patření na věci pozemské a hmotné, jak dalece ji unáší stav její čistoty a dává jí patřiti vnitřním pohledem na Krista buď ještě poníženého a v těle, nebo oslaveného a přicházejícího ve slávě své velebnosti. Neboť nemohou viděti Ježíše, přicházejícího v královské moci, kteří jsou dosud ještě drženi onou ještě jaksi židovskou slabostí a nemohou říci s apoštolem: *Ačkoli jsme znali Krista podle těla, přece ho již tak neznáme.* (2. Kor. 5, 16.) Avšak jen ti patří na jeho božství čistýma očima, kteří vystupují od nízkých a pozemských myšlenek a úkonů a odcházejí s ním na vysokou horu samoty; ta, prosta nepokoje všech pozemských myšlenek a zmatku a zbavena příměšku všech chyb, pozvednuta nejčistší věrou a vznešenými ctnostmi, zjevuje slávu jeho tváře a obraz jeho jasu těm, kteří si zasluhují patřiti naň čistýma očima duše. Ostatně spatřují Ježíše i ti, kteří přebývají v městech, hradech a vsích, to jest,

kteří jsou postaveni do činného života, avšak ne v tom jasu, ve kterém se zjevil těm, kteří mohou s ním vystoupiti na řečenou horu ctností, to jest Petrovi, Janovi a Jakubovi.

P R A C O V N A

Vzájemné zadostiučinění.

Kristus Pán proto mohl za nás zadostiučiniti, protože byl pravým člověkem a byl s námi spojen jako naše hlava, neboť podle Tomáše Aq, hlava a údy tvoří jedno mystické tělo. Z toho důvodu patří jeho zadostiučinění jako hlavy všem nám, kteří jsme údy jeho těla.

Z toho vyvozuje Andělský učitel, že všude, kde jsou lidé spojeni v lásce, může jeden za druhého zadostiučiniti. Jsme všichni spojeni v lásce Kristově, jenž za všechny zadostiučinil a za všechny umřel a za všechny zaplatil. A kdo jest spojen i osobně s láskou Kristovou, že totiž hoří v jeho duši, jeho láska jest jiskérkou velkého ohně lásky Páně a proto může podobně zahřívati a podobně osvěcovati, podobně zadostiučiniti jako láska Kristova. Tím stáváme se podobnější svému mistru a bližšími svým bratřím, protože tím přitahuje Kristus vždycky všechny duše, žíznící po lásce, že dovedl za ně umřít a za ně zadostiučiniti. Chceme-li získati své bratry, chceme-li je přivésti k jejich cíli, k jejich obrácení a k setrvání v dobrem, nemáme lepšího a jistějšího prostředku, než právě toto spojení s Kristovou láskou v zadostiučinění a spojení s bratřimi v lásce k nim, protože v této lásce si nejsnáze porozumíme a nejlépe se vzájemně přiblížíme a nejsnadněji překleneme rozpory a konflikty osobních sporů a zájmů.

Braitto.

Věrnost milosti.

Obávají se někdy lidé, zda je neopustí milost Boží. To by ovšem bylo zlé, velmi zlé, protože bez milosti Boží nejsme v nadpřirozeném ohledu opravdu ničím, pak jsme v nadpřirozeném ohledu schopni nejstrašnějších hříchů a prorad na Bohu. Ale, uvědoměme si také veliká slova Tomášova, kterými ujišťuje, že Bůh nikoho neopustí, není-li prve sám opuštěn. Deus neminem deserit nisi prius deseratur. A jinde III. q. 1. a. 2. praví: To, co bývá uděleno milostí Boží, nebývá odnímáno bez viny . . . Bůh neodtáhne ruku, dokavad ji sami neodstrčíme svojí nevěrností, svým oslyšením jeho hlasu, ale skutečnou vinou, opravdovým proviněním. Jinak buďme klidni, že když

budeme věrně spolupůsobiti, naše milost nebude nám nejen odňata, nýbrž ještě poroste, bude ještě rozmnožována. Proto, když cítíme, že slábne v nás milost, když pozorujeme, že nás milost dokonce opouští, že Bůh dopustil, aby jsme klesli, zastavme se na své cestě, vzchopme se, a uvědoměme si, čím jsme odstrčili ruku Boží milosti, čím jsme si zasloužili vzdálení se milosti. Odstraňme příčinu a milost Páně se láskyplně k nám zase vrátí s celým svým bohatstvím! Braito.

Neživotnost duchovního života.

Když se dostane naše Hlubina mnohému po prvé do rukou, zdá se mu, že čte nějakou čínštinu. Duchovní život, Bůh a ctnost a stále tento nezvyklý slovník. Kolik takových náhodných čtenářů napoprvé řeklo, že jest to všechno s nějakého jiného světa, že jest to prostě neživotné. Není ale nic snadnějšího, než odbyti tuto vážnou otázku slovem „neživotný“. Životný totiž znamená pro mnohého všechno to, co se týká našeho života, jež máme společný se zvířátky. Co vystupuje nad tyto obzory, okamžitě jest oceňováno jako neživotné. A přece život se má podle sv. Tomáše chápatí podle činnosti nejvyšší naší schopnosti. Proto jest pravý život náš jedině v nesmrtelné duši rozumové, jedině duchovní život jest vlastním lidským životem. Proto čím výše vystoupíme v tomto životě, tím více žijeme, tím můžeme mluvití o větší životnosti. Jestliže ale Bůh jest nejvyšším a nejlepším a proto nejvyšším obohacéním našeho života, nejvyšší život a nejvyšší životnost vyroste v nejtěsnějším spojení s ním. Jestliže opravdu věříme, že Bůh jest nejvyšší a nejdokonalejší, nemůže naše náboženství, má-li býti důsledné, jinam vésti, než k tomu, aby se náš celý život stal co nejvíce bohoslužbou, aby byl co nejvíce naplněn Bohem, abychom všechno v něm soustřeďovali na Boha, aby všechno našlo své pravé místo, jímž může býti jedině, aby všechno sloužilo v našem životě jakožto cesta a prostředek k nejužšímu spojení s Bohem. Proto jest nejvyšší život život duchovní. Všechno ostatní jest vedlejší, všechno ostatní není podstatné, protože všechno zajde, nebesa a země pominou, a pak bude bohat, a pak bude plný život míti jedině ten, který nespěšil svůj život hledání pozemského, nýbrž Božího, to jest, věčného, to jest jedině plného pravým životem a pravou životností. Braito.

Všechno nejčistší pro Tělo Páně.

Pohřbení svatého těla Kristova ukazuje, jak čisté má býti všechno v srdci, na oltáři, zkrátka všechno, co přichází ve styk se svatým tělem Kristovým. Nový hrob byl

Kristu Pánu dán, do čistého plátna byl zaobalen. A nejenom čisté, nýbrž veliké má toto všechno býti, jako byl přivalel velký kámen ke hrobu Kristovu. Velké a slavné mohou býti naše chrámy. Před smrtí, před vykoupením se Kristus spokojil prostotou a chudobou, ale po smrti, po vítězství, kdy vešel do slávy své, i na zemi slávu přijímá. Proto jest hloupým a nep psychologickým neporozuměním, když někdo zamítá nádheru chrámů našich. Již přešel čas Kristova ponížení a nastal čas jeho slávy. Proto také nádhera a krása nechť zdobí ty, kteří zastupují jeho svaté kněžství, protože jest to kněžství vítězné. Škoda, že Origenes, od něhož jsme si vzali tuto argumentaci, sám toto nepochopil do důsledků a chtěl by celou Církev zatáhnouti do hor a do lesů . . .

Nepřirozené, přirozené a nadpřirozené.

Nepřirozené jest nepravdivé. Nepravdivé jest stavěti se jiným, než jsem, chytřejším anebo omezenějším, vzdělanějším anebo svatějším anebo hříšnějším. To není pokora, to jest buď pýcha anebo hloupost.

Všechno nepřirozené jest buď pokrytectvím anebo nebdalostí, která se skrývá pláštěm originality. Kolikrát ale originalita by se dala vyjádřiti co by sprostota. Přirozené znamená to, co svatý Tomáš Aq, nazývá to, co odpovídá rectae rationi. . . Bůh určil všem všecm i našim jejich místo, způsob, užívání. Bývá to obyčejně dáno věcmi, staletým způsobem užívání jich lidmi řádnými... Jednati podle oněch vnitřních zákonů věcí samých znamená jednati přirozeně. Vybočovati z nich znamená prostě hřešiti.

Bůh dal nám hodnoty a schopnosti a dary a věci kolem nás, abychom jich užívali jako cesty k němu. Určil pak i onen způsob užívání. Do těchto věcí přirozených máme zasaditi jich povznesení nadpřirozené. Kdo neumí užívatí přirozeně věci tohoto světa, neumí jich ani povznesti nadpřirozeně, neslyší ani hlasu milosti, jestliže neslyší hlasu přirozenosti. Milost není přirozenosti. Svatí nejsou mumie, ani nábožná strašidla, ani protivové, jimž jest se radno daleko vyhnouti. Nejsou to lidé slušní, bien pensants Bernanosovi, ale také ne krobiáni za každou cenu. Dovedou se zřici všech věcí tohoto světa. Ale to není nepřirozené, to jest přirozené, protože nadpřirozené. Svatí vědí o malosti a nedostatečnosti všech věcí a proto vyjádří k nim svůj poměr zkratkou. Jdou přes ně rychle k jejich Tvůrci. Jednají nadpřirozeně, ale ne nepřirozeně, nýbrž není nic přirozenějšího nad to, jak rozvinouti svůj život podle plné pravdy. Právě zůstati jenom u přirozeného, když jest nám otevřena plnost nadpřirozeného, není přirozeným, nýbrž nepřirozeným. Vypadá to jako malá slovní

eskamotáž, ale promyslete si to a dáte mi za pravdu. Čím jest kdo nadpřirozenější, tím se pak stává přirozenějším, protože pak se od Boha může klidně podívatí ke tvorům. Vidí je jinak a neztratí se pak v nich, nýbrž naopak spíše jimi zase vždycky o stupínek výše vystoupí k jejich Pánu: Když je krásná země: oč je krásnější její Stvořitel!

Braitó.

Pevná půda pod nohama.

Gertrud Le Fort napsala ve své poslední knize Papež z Gheta: Člověk musí mít pevnou půdu pod nohama, jinak uvadne jeho srdce. I největší dobrodruhové musili mít nějaké domoviny. Snad právě jejich ustavičný neklid a touha po změně byla jejich domovina. K něčemu musí člověk přilnouti. Když přilne k něčemu, co se nemění, co jest stále, protože Boží a věčné, nikdy neumdlí, nezeschne jeho srdce. Proto také nezestárne. Zestárne jedině ten, jenž nemá již zač by se zachytil, kde by se opřel, z čeho a proč by žil. Nebot domovina znamená především to, z čeho žijeme, jak praví Tomáš, že vlast jest to, co jest zdrojem a příčinou našeho života, hmotného i duchovního.

Lidé malého opěrného bodu, malých tužeb, které se brzo naplní, brzo zestárnou a jsou z nich brzo duchovní staré panny, které na všechny a na všechno žárlí, ustavičně jsou nespokojeny, ale nedovedou přilnouti k tomu, s čím by nemohly býti nespokojeny.

Braitó.

Naše výzbroj.

Zeptejte se průměrného agitátora, který stále ústy zadržuje církev, čeho jest zapotřebí k vítězství naší věci, jak říká? Vypočítá vám, že náš tisk nestojí za mnoho a má pravdu, že potřebujeme hospodářskou základnu, že potřebujeme poslance a co všechno by bylo, kdyby těch poslanců bylo tolik a tolik. . . Mnoho vám toho vypočítává a nyní s tím srovnajte, jak Kristus vybavuje apoštoly do boje s daleko horšími časy. Neberte s sebou ani hole, ani mošny, ani obuvi. . . Onen agitátor vám řekne dále: Musíme hmotně zabezpečiti naše lidi, abychom si je udrželi při sobě, protože tím vítězí právě náš protivník, že se stará o svoje lidi. Vedle toho položte, co slibuje svým Kristus: Budete v nenávisti všemu lidu, všechno zlé lhouce o vás budou vykládati, ba přijdou doby, kdy i ten, kdo vás zabije, bude se domnívati, že tím slouží Bohu. . . Tož, kdo z obou má pravdu? Nestojí proti sobě tyto dva světy, oněch, kteří zesvětšují kříž Kristův anebo Kristus, který dal nám na cestu největší moc, totiž: Aj, já s vámi jsem až do skonání světa. . . Doufejte ve mne, já jsem přemohl svět. . . Již jest jednou přemožen. Čím? Křížem, obětí chudobou. Všechno ostatní jest jenom prachem na

nohou nevěsty Kristovy. Kdykoliv setřese s nohou svých tento prach zlata, úspěchů časných, kdy se o ně nestará, tehdy jest nejbližše Kristu, všichni pronásledovatelé Církve dopouštějí se největší naivnosti a jest podivné, že se ničemmu za tolik století nenaučil, že neví, že tehdy jest Církve nejsilnější, když jest i křížem i bolestí připodobněna tomu, z jehož otevřeného probodeného boku vyšla.

Braito.

Ještě k židovské otázce.

Naděje křesťanská učí, že třeba o všech doufati spasení. Svátí Otcové jenom nad jedním nedoufají, to jest, nad Jidášem, synem ztraceným. Jinak ale o všech musíme doufati do posledního vzdechu. Tedy i o židovském národě. Svátý Tomáš praví III. q. 48. a. 2. ad 2.: Větší byla láska trpícího Krista, než zloba těch, kteří ho ukřižovali. A proto mohl Kristus ještě více zadostiučiniti svým utrpením než ti, kteří ho ukřižovali jeho usmrcením. Čili větší jest láska Kristova a větší síla této lásky, zhlazujíc i hřích židovského národa, než jeho zloba, Čili, že ani tento národ jednou neodolá této lásce, která neuhasíná, ale věčně trvá, aby nakonec zvítězila i nad zlobou a zatvrzelostí.

Braito.

Ž E Ň

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA.

K. ADAM: Das Wesen des Katholizismus. 7. Aufl. Schwann, Düsseldorf, 1934, cena 6.80 Mk. — Kniha podává podstatné rysy katolicismu v jeho základech, v jeho poslání a v jeho životním uplatnění. Ostře jsou rýsovány rozdílové hrany mezi katolicismem a všemi křesťanskými denominacemi, takže je vidět, že mezi nimi není rozdíl odstínový, nýbrž zásadní. Kniha je přeložena do všech světových jazyků a jen částka pro naše poměry příliš vysoká zabránila nám poříditi český překlad.

K. ADAM: Le vrai visage du catholicisme. Paris, Bern. Grasset, 1934, str. 342, cena 15 frs. — V krátké době 17. vydání francouzského tohoto díla je známkou, jaký zájem vzbudilo v celém světě. Třebaže insistuje autor hlavně na vnitřní struktuře Církve jakožto mystického těla Kristova, takže se zdá studie jaksí neúplnou, je dílo Adamovo opravdu epochální a musíme jen litovat, že je nemáme dosud přeloženo do češtiny. Bylo by nanejvýš potřeba, aby zájem o Církve byl i u nás oživen,

Dr. OTTO BARDENHEWER: Marienpredigten aus der Väterzeit. Kósel a Pustet, Múnchen, 1934, str. 187, cena 4.50 Mk. — Sbírkka nejstarších mariánských kázání od nej-

význačnějších sv. Otců prvního století (Efrém. Ambrož Augustin...). Kniha podává hluboký náhled o organickém vzrůstu a vývoji kultury a dogmatu Církve během dob, neboť myšlenky o úctě mariánské vyrůstají z víry v Krista. Pro každého, kdo se zajímá o svaté Otce, bude tato sbírka vítanou novinkou. Myšlenek možno použít při kázání i při rozjímání v měsících květnu a říjnu. Kniha má ještě tu výhodu, že krátký historický úvod před jednotlivým textem usnadňuje čtenáři snadnější porozumění.

BARON MARCEL, S. J.: Douze retraites du mois. Bonne Presse, Paris, str. 366, cena 11 frs. — Autor z dlouhé duchovní praxe usuzuje na velmi blahodárny význam pravidelné měsíční rekolekce; materiál rozjímání je tak bohatý, že vystačí na několik roků. Osnova každé rekolekce zahrnuje rozjímání, zpytování, úmysl pro další měsíc, přípravu na smrt, zasvěcení a duchovní četbu. Velmi dobrá příručka.

CLOVIS: Les nuits mystiques d'après St. Jean de la Croix. Librairie St. Francois, Paris, str. 72, cena 5 frs. — Synthesa nauky svatého mystického učitele o temných nocích. Synthesa užitečná jednak pro skutečné porozumění svatému Janu, jednak pro porozumění duším, abychom nemátli ani sebe ani je v daných případech.

COMBÉS: La Charité d'après s. Augustin. Desclée de Brouwer, Paris, 1934, str. 321. — Ve sbírce Bibliothèque Augustinienne vychází tento druhý svazek, který studuje problém lásky u svatého Augustina. Knížka si všímá všech otázek lásky, jež jsou alespoň naznačeny u svatého učitele. Nakonec studuje ještě vliv myšlenky augustinovské na teorii o přirozené lásce u Baia, na teorii tak zvané delectatio victrix u Jansenia a teorii čisté lásky u kvietistů, kteří se všichni dovolávali neprávem svatého Otce.

CREPAU SR. ROSEMARY, O. P.: P. Samuel Ch. G. Mazzuchelli. J. de Gigord, Paris, str. 352. — S dychtivostí pročítáme životopis dominikána, apoštola a spolubudovatele základů katolictví u bělochů i Indiánů v západním území amer. jezer, P. Sam. Mezzuchelli. Přes tři desetiletí se rozdával Bohu a lidem hrdinským způsobem, jako kněz, vychovatel, jazykovědec, výtvarný umělec, rádce, zakladatel provincií a řádu. Kniha historické pravdy, převyšující nejlepší román.

P. ERHARD DRINKWELDER O. S. B.: Vollendung in Christus. Schanig, Paderborn, 1934, str. 264, cena kart. 5.80 Mk, váz. 6.80 Mk. — Autor chce zde ukázat dvojí: Za prvé, že náboženský život došel v Kristu svého naprostého zdokonalení, za druhé, že náboženský život dosáhne jen tam svého zdokonalení, kde je živé spojení s Kristem. Náboženská hodnota života Kristova a života, plynoucího ze spojení s Kristem, není jen relativně vyšší,

než ostatních forem, známých z historie náboženství, nýbrž tato hodnota je i absolutně nejvyšší. Každý, kdo touží po hlubším poznání života Kristova a jím založeného náboženství, sáhne s radostí po této knize.

RENÉ DUMESNIL: Saint Bernard, l'homme d'action. Desclée de Brouwer et Cie, Paris, 1934, str. 131, 2 ilustrace, cena 10 frs. — V tomto svazěku nenalezeme pouze život sv. Bernarda, nýbrž ducha celého XII. století, v němž byl největší a nejskvělejší postavou. Sv. Bernard byl osobností, v níž se soustřeďovaly všechny světové idee, charakterisující toto období. Přesným a jasným slohem nám představí Dumesnil tuto obdivuhodnou postavu: sledujeme Bernarda od kolébky až do hrobu, přes všechna utrpení a námahy. Snadno porozumíme době, v níž světec žil a pracoval, neboť ona doba má mnoho společného s naší.

G. LEBACQZ S. J.: La grande Amitié. Museum Lessianum, Louvain, 1934, str. 312, cena 16 frs. — Svět nebyl spasen naukou, nýbrž skutkem. Tento skutek uskutečnil odvěkou lidskou touhu, totiž: spojení s Bohem. Věčný Syn Otce sestoupil k lidem, aby je usmířil, aby jim sjednal opět přátelství s Bohem. To jsou myšlenky které nám podává tato kniha. V první kapitole vysvětluje autor krásně pojmy láska a přátelství, pak přechází k vlastnímu předmětu, k přátelství s Kristem, přátelství s Bohem. Kniha může být každému užitečná.

MARTIN: Die Theologie des hl. Franz von Sales. Badersche Verlagsbuchhandlung Rottenburg a. Neckar, str. 90, cena 4 Mk. •— Konečné vědecko kritické hodnocení v neškolské podobě teologie svatého Františka Saleského. Studie vyzněla velmi kladně, ukazujíc, že ony sladké tóny Františkovy nijak nezlehčily jeho přísně vědeckého obsahu v jeho theologii. Velmi dobrá jest studie o zvláštní jednotě ve spisech sv. Františka, totiž o metodě jednoty psychologické a účelové. Spravedlivě ukazuje Martin vlivy zevnější, které působily na zvláštní vědeckou a spisovatelskou metodu Františkovu, jenž nesmí býti zván jenom pobožným spisovatelem.

NOTRE DAME DE TOUTE JOIE. Edition du Cerf & Juvisy, 1934, str. 123, cena 12.50 frs. — Sbíрка pojednání o Matce Boží, Příčině radosti. Radost je oživením duše, je projevem života. Každý rozumový tvor je stvořen pro radost. Smyslový člověk nechápe a nezakouší nikdy pravé radosti. Pravá radost živí člověka duševně zralého. Matka Boží byla korunou tvorstva, a proto v ní byla plnost veškeré radosti. O této radosti právě mluví tato kniha. Maria je příčinou veškeré radosti, Maria je příčinou naší radosti. Knihy lze použiti při mariánských kázáních. Ještě větší ceny nabývá kniha mnohými vkusnými přílohami.

PETAZZI: Kněžské panictví. Meditace. G. Franci, Pra-

ha, 1934, str. 61, cena neud. — Ani jeden kněz by neměl býti, který by si neopatřil tuto knížku. Přinese mnoho světla zvláště mladým, kteří snad zápasí, povzbudí slabé. Jsme vděčni za tento krásný překlad tak hodnotného dílka.

PLUS: Le direction d'après les maitres spirituelles. Spes, Paris, str. 170, cena 6 frs. — Potřeba, cesta a metody duchovního vedení podle samých mistrů duchovního života jest shrnuta v této důležité a proto tak laciné příručce pro duchovní vůdce. Vřele doporučuji klášterním knihovnám i těm, kteří jsou pověřeni tímto těžkým a důležitým úkolem duchovního vůdce.

STORK: Soustavné vedení duší. Věstník jednot duch., cena 4 Kč. — Třetí díl nanejvýš užitečné a praktické příručky pro soustavné vedení duší. Tento díl jest sborníčkem pokynů pro vedení duší podle sta\ů. Vřele doporučuji.

Z RŮZNÝCH POLI.

ThDr. A. ADAM: Die wahre Frommigkeit, Ortolf & Walther, Straubing, str. 112, kart. 2 Mk. — Vlastní hodnota této knížky spočívá v tom, že zde autor podává katolické učení o milostí čistě tomistického pojetí a poukazuje na praktické použití této nauky pro duchovní život. Právě horlivým a hlouběji nábož. založeným duším bude toto kázání cennou pomůckou.

BIAL: L'Idée de Dieu seule mène l'homme éternel. Paris, Vrin, 1934, str. 30, cena 3.50 frs. — Tento pokus intuitivní psychoanalytické syntese, který neuvažuje Boha v jeho absolutní tr.anscendenci, nemůžeme doporučit, protože obsahuje mnohé filosofické i theologické nesprávnosti.

BOPP LINUS: Zeitstil der Seelsorge. Freie Vereinigung für Seelsorgehilfe, Freiburg i, Br., str. 82, cena 1.80 Mk. — Profesor pastorálky na freiburské universitě podává návrh k novému slohu duchovní správy. Osou práce je heslo: „Znova objeviti farnost jako živoucí farní rodinu.“ Kniha bez fráзовitosti, bez pokusnictví, postavená na takových zásadách, že se může předpovídati neomylný úspěch tomu, kdo podle ní půjde. — es —

BOUCHAGE: L'oraison alphonstienne. Theorie et Pratique. Paris, Beauchesne, str. 244. — Autor se snaží podat nejen studii o modlitbě podle svatého Alfonse, nýbrž hledí také podati návod, jak ji konat. Svatý Alfons je učitelem po výtce praktickým a proto i studie o jeho teorii modlitby se vyjímá lépe v podání, které vede k praksi. Můžeme vřele doporučit nejen pro studium, nýbrž i pro život.

BROWE: Textus antiqui de festo Corporis Christi. Opuscula et textus. Munster in Westf., Aschendorff, 1934,

str. 56, cena 1.10 Mk. — Pro studium otázky o svátku Božího těla velmi důležité prameny. Zvláště zasluhuje povšimnutí životopis Juliány Laod.

BRUNETE AU: *Le tentazioni del giovane.* Torino, Marietti, 1934, str. 306, cena 5 lír. — Autor dovede velmi jemně, ale při tom věcně upozornit mládež na nebezpečí, jaká jí hrozí. Odkrývá příčiny pokušení, hledá lék. Knížka je velmi užitečná nejen pro mládež samu, nýbrž i pro její vůdce.

CALVIN: *Le Catéchisme; suivi de la Confession de la Rochelle et des Pays-Bas.* Paris, Édition „Je sers“, 1934, str. 250. — Francouzská společnost kalvínská vydává tento katechismus Kalvínův v jeho sebraných spisech. Řeč je přizpůsobena dnešní francouzštině. Vydání je pěkné, ale katolíkům je nemůžeme doporučiti.

CATHOLICA: *Vierteljahrschrift für Kontroverstheologie.* Verlag der Winfridbundes, Paderborn. Heft 1. a 2. — Časopis, určený přímo pTO kontroverse, ale ne, aby byl druhý uražen, nýbrž, aby se ukázalo, jak jsou si katolíci i vůči svým prot. bratřím vědomi své povinnosti řešiti časové, tak palčivé otázky se svého hlediska. Neboť není nic nebezpečnějšího, než chtíti smiřovati na základě kompromisů. My nesmíme ničeho sleviti a nemáme nejmenší chuti něčeho slevovati. Chceme naopak ukázati, kde jsou naše rozdíly a jak právě chceme těmito rozdíly řešiti problémy, které se nahodily, protože protivníci, kteří si nemají co věcného vytknouti, musejí se nenáviděti a sebou vzájemně pohrdati. Dvě letošní čísla jsou plna skvělých studií o moderní i křesťanské ethice, o poměru církve a státu podle křesťanské nauky, podle naší věcné filosofie. I protivníci, protože nemáme nepřátel, musejí si vážiti takového podnikání.

Dr. FRANTIŠEK ČINEK: *Mše svatá. Díl III. Mešní kalendář svatých.* — V předešlých číslech Hlubiny jsme již referovali o prvních dvou svazcích tohoto díla. Nová část obsahuje formulář mší svatých od 29. listopadu do 30. dubna. Kdo zná autora této knihy a má již první dva svazky, jistě s radostí sáhne i po této části. Je to první dílo v naší katol. literatuře, které pojednává soustavně o mši svaté v církevním roce.

COUGET HENRI: *Notes de pastorale.* Bonne Presse, Paris, str. 64, cena 2 frs. — Zkušný farář píše mladým kněžím, jací mají býti a kterak si počínati ve vznešeném povolání. Nepřehání na žádnou stranu, mluví srdečně a upřímně; jistě i náš mladý kněz mnoho získá četbou této knížky.

GEORG DEUBIG: *Exerzitien-Vorträge für die Kinderwelt.* Gebr. Steffen, Limburg A. J. L., 1934, str. 106, cena brož. 2 Mk, váz. 2.85 Mk. •— Tyto přednášky mají sloužiti hlavně k přípravě dítek k prvnímu sv. přijímání.

Hlavní myšlenka zde zdůrazňovaná je, že i dítě je údem mystického těla Kristova a právě tato myšlenka má být vštěpována již od malička do srdcí dítek. Vřele doporučujeme tuto knihu, neboť dosud nemáme nic hlubšího o tomto tématu.

—: *Esclavage d'amour du Coeur Immaculé de Marie*. Monast. de N. D. de Charité, Besancon, str. 257, cena 15 frs. — Duše, hořící zvláštní úctou k Panně Marii, budou s láskou usilovati o dokonalost úctou Přečistého Srdce v duchu velikých mariánských světců bl. G. de Montfort a sv. Jana Eudes. Uvádí k životnímu uskutečnění hesla Marii k Ježíšovi. Stále ukazuje, že mariánská úcta má být i v životě důvodem k úsilí, nikoliv jen sladkým nýtím.

ANT. LE GAUDIER: *De perfectione vitae spiritualis*. Torino, Marietti, 1934, 3 svazky, str. 604, 536, 468, cena všech tří svazků 30 lir. — Jsme vděční za toto nové vydání klasického díla o duchovním životě. Nejde jen o suché scholastické podání nauky, nýbrž praktické dílo, které si všímá všech okolností lidského života a studuje je vzhledem k duchovnímu povznesení člověka. Zvláště didaktickou metodou vyniká kniha nad mnohé podobné. Autor se dává neustále inspirovat svatým Tomášem a nejlepšími učiteli duchovního života, zvláště svatými Otcí, takže jeho dílo vyniká solidností a jistotou nauky a zkušeností staletou, čerpanou ve spisech předchůdců. Kniha se doporučuje sama jak svou vnitřní hodnotou, tak svou velkou láci.

CARD. GIBBONS: *La foi de nos Pères*. Pierre Téqui, Paris, 1934, str. 474. — Kniha nepodává jenom nauku Církve katolické, nýbrž je zároveň obranou katolicismu. Autor vyrací námitky a předsudky jinověrců, kteří právě pro svou neznalost Církve katolické, jejího dogmatu a kázně, zůstávají zarytými odpůrci všeho, co má jen nádech katolicismu. Mistrným způsobem mluví o hlavních naukách Církve. Kniha je velice vhodná pro kázání a exercicie.

GOYAU G.: *A la conquête du monde païen*. Mame, Tours, str. 156. — Málokdo by se nadál, že učený G. G. napíše také pro děti knížku o misiích a že ji napíše s takovým zdarem. Srdečnými, neučenými slovy provádí mladického čtenáře dějinami misí od dob apoštolských až po dnešek, z velikých linií dějinných přechází pak k zvláště velikým dílům a osobnostem misijním francouzským ve všech dílech světa. Ilustroval E. Macence. U nás prospěje především vychovateli mládeže a studentům. IFP.

FRECKMANN: *Kirchenbau*, Herder, 152 stran, 132 vyobrazení, cena 10 Mk. — Kniha se dělí ve tři díly. V prvním pojednává se o volbě stavebního místa a o umístění kostela do různých terénů. Druhá část pojednává o plánování a provedení, o církevních a policejních předpisech;

dále o stavebním materiálu zdí, stropů, střech, podlah atd. Následuje podpis vnějšku, popis postupu práce a úprava okolí. V poslední části pojednává se o formě a různých modifikacích, řešení prostoru atd. Kniha je doprovázena četnými ilustracemi kostelů a kaplí z Německa, Rakouska a Švýcar z poslední doby. Jsou to fotografie postavených kostelů, půdorysy, řezy, goniometrické pohledy s krátkým popisem a příslušenstvím a cenami staveb.

P. GLORIEUX: Répertoire des Maitres en theologie de Paris au XHle siècle. Paris, Vrin, 1933, 468 a 516 pp. — Účelem toho díla jest: „rendre service“ — sloužiti, jak praví sám autor. Bylo již opravdu třeba takové důkladné pomůcky, takového vůdce v pralese nesčíslných článků a monografií o scholastice. Glorieux sice zpracoval jen úsek materiálu, zato právě ten nejdůležitější: podává přesná data o mistrech v bohosloví na pařížské universitě. Shrnuje vše potřebné o vzniku této vysoké školy, o jejích privilegiích, stanovách, dějinách, zvláště o fakultě theologické. Rozepisuje se o literárních druzích scholastiky, podobně jako Grabmann o jeho „Mittelalterliches Geistesleben“. Bio-bibliografické noticky o jednotlivých majstrech rozděljuje do 4 skupin: Mistři z řádu dominikánského, ze světského kléru, z řádu františkánského a z ostatních řádů.

GRANDEURS MARIALES, étudiées dans L'AVE MARIA. Nezn. autora vydal Licari, Torino, Marietti, 1934, str. 600, cena 20 frs. — Celá mariologie je obsažená v této knížce, která rozebírá pozdravení andělské a takto vykládá celou mariánskou theologii a asketiku. Knížka poslouží velmi nejen jako dobrá mariánská duchovní četba, nýbrž zvláště kazatelům. Je to dílo, které neznámý autor opravdu prožil, promeditoval. Všele doporučujeme.

DER GROSSE HERDER. Achter Band, Maschona bis Osmá. Freiburg im B., 1934, cena 38 Mk. — Zase nový svazek nového Herdra. Nový dar. Věrný přítel a rádce úplně v našem duchu. Čtenář se nemusí obávat, že by tu našel vysvětlení skreslená, nevraživá. A při tom předčí nový Herder všechny ostatní slovníky liberalistické tendence svou úpravou, množstvím zdařilých fotografií a příloh. Všem doporučujeme co nejvšeleji.

HNÍK: Duchovní ideály československé církve. Praha, Edice Blahoslav, 1934, str. 360. — Uznáváme dobrou vůli autora o mravní povznesení náboženské společnosti, jíž je členem. Jestliže však zkoumáme pojem československé církve, jak nám jej podává autor, musíme se právem tázat, zda se jedná ještě o křestany, když tu z křestanských pojmů nezůstává zhola nic. Pouhý pojem Boha, třeba ve smyslu zjevení Starého zákona, nestačí ještě k uchování obsahu křestanství. Pochybujeme proto, že by krásné etické snahy autorovy došly uskutečnění v česko-

slov. církvi, když se jim odnímá pravý základ. — Dacík.
GEORG HOORNAERT: Das schönste Buch. Habel, Regensburg, str. 60, cena kart. Mk —.50, váz. 1 Mk. — Kniha o následování Krista je po Písmě sv. nejkrásnější knihou, která vyšla z lidských rukou. Ukázati její vnitřní hodnotu a jaké účte se těšivala od nejdávnějších dob, je právě úkolem této knížečky.

JEDNO POTŘEBNÉ. Modlitební příručka pro katolickou mládež. Vydalo Sdružení katol. mládeže, Praha II., Spálená 15, str. 256, cena 6 Kč, v plátně 7 Kč. — Knížka obsahuje vše, čeho lze vyžadovati na podobné příručce. Všimá si zvláště liturgického roku, pro což zasluhuje zvláštního doporučení.

JOLIVET: La Philosophie chrétienne et la pensée contemporaine. Téqui, Paris, 1934, str. 230, cena 15 frs. — Shrnutí moderních filosofických proudů a jich ocenění ve světle věčné filosofie. Dobrý pokus o popularisaci filosofie a o pomůcku k orientaci v lese spletností dnešních filosofických záhad.

KÁSEMANIN: Leib und Lieb Christi. Mohr, Tübingen, 1934, str. 190, cena 12 Mk. — Dnešní protestante se snaží přeorientovati svůj pojem o Církvi. Kásemann se snaží dokázati, že dnešní návrat k myšlence Pavlově, že Církev jest mystickým tělem Kristovým, není správná, protože prý Pavel neběře za základ pojem těla co lidského organismu, nýbrž prý x. gnostické ideologie aeonistické, kde by tělo znamenalo něco čistě duchovního. Tedy se snaží K, strhnouti dnešní proud myslí od myšlenky Církve co na zemi trvajícího viditelného Těla Kristova k pojmu Církve naprosto neviditelné. Zřejmá reakce proti ekumenickému hnutí.

KATHOLISCHE LEISTUNG IN DER WELTLITERATUR. Herder, Freiburg, 1934, str. 38S, cena 7.20 Mk. — Přehled světové spolupráce katolíků v krásné literatuře. Dílo jest psáno od vynikajících odborníků. Defilují tu před námi všechny evropské národnosti v dokonale zpracovaných monografiích. Českou literaturu našich katolíků zpracoval jeden z nejpovolanějších a nejlepších znalců literatury dr. Strakoš. Strakoš ukázal světu opravdu hodnotné věci, které máme a kterými se můžeme pochlubit. Bohudíky, že tento přehled zpracoval on a nikdo z nějakých nakladatelských posluhů. Kniha jest dobrou pomůckou k tomu, aby katolíci všech zemí poznali navzájem svoje poklady a aby podle toho se řídili ve vybírání překladů a své četby. Kdyby tak byl možný ještě druhý díl, který by podával anthologii. Celé dílo ukazuje u všech referentů poctivou snahu splniti povinnost vůči vážnému vědomí odpovědnosti, jež klade na katolíka všechno co koná, tím spíše věc tak vážná, jako druhé zření krásného literárního umění.

JOSEF KONN: Die Maienkdnigin im Lichte der hl. Schrift. Verlagsanstalt Benzinger & Co., Einsiedeln, 1934, str. 143. — Autor podává v této knižce nový poklad modliteb pro celý měsíc květen. Co bible praví a naznačuje o Matce Boží, je zde seskupeno okolo patnácti tajemství růžencových. Postup je liturgický; skládá se ze střídavých modliteb podle breviáře.

LAMA DE: S. Augustini doctrina de gratia et predestinatione. Marietti, Torino, str. 160, cena 8 lir. — Text nedokončeného díla sv. Augustina proti Juliánovi, jež obsahuje jasnou a přesnou nauku sv. Augustina o lidské svobodě, o milosti, jejím působení a o předurčení Božím ohledně našeho spasení. Četba tohoto díla ozřejmí přesně názory sv. Augustina na tuto otázku, kde se dovolávají protivné školy svorně sv. Augustina jako svého mistra. Dílo je provázeno dobrými a případnými poznámkami.

LAZECKÝ: Kříže. Řád, Praha. Potulný zpěvák nový, který se postavil na rozcestí a zpívá. Je mu jedno, kdo jej poslouchá. Musí si prostě zpívat. Tohle cením nejvíce u poesie Lazeckého, kromě formální stránky. Má tolik krásy ve svém mladém slově, že nestojí o publikum. Zpívá Kráse o kráse. Především čistě. Lazecký bude brzo předzpěvákem. Protože není krásnějšího povolání. Protože trudná jest pout naše, kdyby nebylo zpěvu. Těším se na další slohy Lazeckého. Braitó.

O. LEMAIRE: Études de psychologie religieuse. J. Vrin, Paris V-, str. 310, cena 30 frs. — Dílo píše autor pro věřící, kteří hledají průhledné poučení o pravdě náboženské, i pro nevěřící, kteří chtějí pochopiti víru věřících a nedostatek této víry u sebe. Ve třech oddílech (Víra, Náboženská myšlenka, Náboženský cit) jde kniha za svým cílem, užívajíc řeči skutečně průhledné, nezahalené odborným názvoslovím. Zvláštní zájem svou originalitou mají kapitoly o slovníku víry, srovnání víry a náboženského citu v pohanství, židovství a křesťanství. Pracovníkům v apologetice, ať teoreticky nebo prakticky, budiž toto dlo důrazně doporučeno. — es —

LE GOUVELLO VIC. HIPPOLYTE: Armelle Nicolas. Téqui, Paris, str. 366, cena 10 frs. — Obdivuhodný život prosté služky, jejíž svatá památka nezahynula ani za tři století, která brzy uplynou od její smrti. Autor, známý i jinými pracemi bretoňské biografie, dovedl obraz Armellin zachytiti v celé šíři i hloubce. Potěší srdce znavená shonem a strojeností našich dob.

LERCHER: Institutiones Theologiae dogmaticae, vol. II. De Deo uno, De Deo trino, De creatione. 2. vyd. Fel. Rauch, Innsbruck, 1934, str. 518, cena 6.50 Mk. — Knižka Lercherova je dobrou příručkou školní. Výtečným rozčleněním látky a jasným podáním i nejnepřehlednějších problémů theologických předčí mnohé jiné knihy tohoto dru-

hu. Po stránce doktrinnální je autor věrným žákem innsbrucké školy jesuitů. V některých otázkách bychom očekávali více ohledů na dnešní stav historie theologie.

PIERRE LHANDÉ S. J.: *L'Evangile par-dessus les toits*. Radio-Sermons Série, „Editions spes“, Paris, 1930, str. 228. — Je to řada přednášek známého jesuity, kterému prvnímú bylo umožněno mluvit v radiu v Paříži. Autor zde obsírněji probírá různé statě z evangelia. S jakým nadšením uvítalo posluchačstvo tyto přednášky radiem, možno se dočíst v dodatku knihy, kde jsou uveřejněny výňatky z různých francouzských novin a časopisů.

MARQUIS DE SÉGUR: *Monseigneur de Ségur*. Paris, Téqui, 1934, str. 360, cena 15 frs. — Téqui udělal velmi dobře, že vydal již po devětadvacáté tyto vzpomínky bratra na velkého biskupa a vůdce duší msgra de Ségur. Jsou to vzpomínky opravdu bratrské, upřímné, pravdivé bez lidských ohledů, prosté, ale právě tato prostota jim dodává krásy a je známkou jejich pravdivosti. Je to kniha opravdu povzbuzující, která dává na chvíli zapomenout na trampoty tohoto života a ukazuje cesty, zvláště kněžím, jak třeba kráčet. Knížka je ozdobena mnoha obrázky, bohužel, méně vkusnými.

— *Livre du centenaire — Les commémorations*. Beauchesne, Paris, str. 291. Jubilejního spisu vincenciánských konferencí, zal. B. Ozanamem, vychází druhý díl, jehož podstatná část je podrobným zápisem jubilejních slavností a řečí v Paříži, kolébce konferencí. Jednotlivě si všímá ještě větších francouzských měst, o jiných zemích referuje jen stručně, v tomto oddílu zajímá řeč presidenta Roosevelta.

MALÉ ŽIVOTOPISY svatých a zbožných duší (něco podobného jako naši Vítězové) vydává Kanisiuswerk, Konstanz, Baden. V poslední době vyšly následující: Ludwig Necchi, italský intelektuál, Johannes von Gott, Bernhard Silvestrelli, pasionista, M. Bonavenura Fink, školská sestra, sv. Hildegarda, Der hl. Dominikus. — Vedle těchto životopisů vydává totéž nakladatelství malé lidové poučné knížky: *Am Sonne und Gluck*, *Das Heilandskreuz*, *Der Gefangene auf der Trausnitz*, *Vom Hotel ins Kloster*, *Sein Kreuzweg im Schnee*. Každá z těchto knížeček stojí 20 Pf.

MILET: *La dévotion au Saint-Esprit*. Paris, Lethielleux, 1934, str. 106. — Knížka nevelká, ale hluboká svou naukou. Vede nás k tomu, abychom si byli neustále vědomí, že Duch svatý přebývá v naší duši. Tato pravda nám má dáti sílu a odvahu jíti tímto životem, at je sebetěžší. Doporučujeme.

PETITALOT: *Un Mois de Marie*. Paris, Téqui, 1934, cena 10 frs. — Autor probírá v jedenatřiceti kázáních celý život svaté Panny. Kázání jsou prostá, ale při tom

věcná a ukazují na dobrého znatele mariologie. Ke každému kázání je připojen příklad. Doporučujeme zvláště jako přípravu na kázání májová.

KARL PFLEGER: Geister, die um Christus ringen. Pustet, Salzburg-Leipzig, 1934, str. 314, cena 4.90 Mk. — Autor nemluví jen o duševním životě osob, jež zde uvádí, nýbrž žije s nimi. Sestupuje až na kořen každého z velíkáňů, kteří po celý svůj život v útrapách a strádání v duševních bolestech hledali Krista — spásu. Spisovatel studoval jejich život a díla a proto mohl snadno nahlédnout do jejich duše. Před očima se nám objevují veleduchové Péguy, Bloy, Chesterton, Dostojevský a jiní. Každý z nich si razí jiným způsobem cestu ke Kristu. Kniha je i po stránce slohové pravým požítkem.

DIE PHILOSOPHIE. Ihre Geschichte und Systematik. Peter Hanstein, Bonn, 1934. — Toto vzácné dílo staré i moderní filosofie vychází v několika oddílech. Je psáno nejlepšími katolickými odborníky všech odvětví filosofie. Účelem jeho je podati přehled filosofické soustavy, spočívající na vážném vědeckém podkladu, ukázati její historii a systematiku. Nepodává jenom myšlení přítomné doby, nýbrž zabíhá i do problémů v dějinách západní filosofie vůbec. Má v úmyslu hledati odpověď na kritickou situaci dnešní doby, odpověď, kterou by tato doba chápala. Co západní filosofie vypracovala, to má býti zde znovu v dějinných dodatcích promyšleno. Že je tato historie více než jen sbírkou nahodilých myšlenek, že skutečně může dávat otázky a odpovědi, má ukázati způsob pojednání. Toto dílo bude, jak lze podle dosud vyšlých oddílů souditi, nejmodernější a neobširnější učebnicí filosofie s katolického stanoviska. Její řeč je především řečí dnešní doby, proto každému přístupná, kdo se táže v dnešní době po smyslu jsoucna a po podstatě dnešních jevů. Celé dílo vyjde v 15 ucelených oddílech. Dosud vyšel oddíl i. Die Grundlegung der abendlandischen Philosophie, Hans Eibl, oddíl 9.: Das Seelenleben des Menschen, Joh. Lindworsky, a oddíl 10.: Die Natur und der Mensch in ihr, Vínzenz Rűfner. Po ukončení bude celé dílo shrnuto do 3—4 svazků s přesným a obširným seznamem osob a látky.

POULET: Histoire du christianisme. Beauchesne, Paris, fasc. VI. (Dalším svazečkem nás podarovalo nakladatelství Beauchesnovo.) — Tento svazeček pojednává mistrně o papežském primáte na západě i na východě o prvním křesťanském umění. Velice dobrá jest studie o byzanci a o byzantském umění a o jeho vlivu na umění západní. Dílo jest zpestřeno mnohými zdařilými a ne známými ilustracemi, takže jak vnitřní hodnota jeho, tak i vnější láce díla je vše doporučuje.

DANTE G. ROSETTI: Ruka a duše. Pourouva Edice 5.

—Smysl umění a cesty jeho. Cesta, kdy se ruka zapaluje ohněm bezelstné lásky, která prostě jde a vidí a sbírá krásu pevně sevřenýma rukama, nehledíc nic než na krásu a její poslání, aby zářila a živila. Teprve tehdy jest lidská ruka rukou umělcovou, až se její žíly naplní živou, žhavou krví skutečného, kolujícího života. Knížka, která vydá za svazky učeného badání o podstatě a funkci umění.

SCHAUMANN RUTH: Der Kreuzweg. Kösel-Pustet, Munchen, 1934, cena 2.80 Mk. — Opravdu původní křížová cesta plná dojímavé sladké krásy, ovšem jenom pro lidi, kteří milují krásu a ne ulízané barvičky. Obrázky, které si žádají, aby se člověk zahleděl na rány, jež zasažil svému Spasiteli.

P. E. SOUKUP: Za hrobem. Praha, Kropáč a Kuchařský, 1934, str. 62, cena 6.50 Kč. — Upozorňujeme na toto souborné vydání článků z loňského ročníku Na hlubinu, které byly přijaty s takovým povděkem naší čtenářskou obcí. Knížka obsahuje však více, než bylo uveřejněno v Hlubině, a proto jistě si ji opatří všichni naši čtenáři.

SVATÁ HODINKA PŘÁTEL BOŽSKÉHO SRDCE PÁNĚ. Hradec Králové, Albertinum, 1934, str. 27, cena 4 Kč. — Velmi dobrá příručka k adoracím. Naučí vás vníknouti hlouběji do Srdce Páně.

THARAUD J. et J.: Vienne la rouge. Plon, Paris, str. 254, cena 12 frs. — Málokdo od nás by dovedl tak mistrně bystře a nezaujatě vylíčiti podstatné události vývoje Rakouska, především Vídně, po myšlenkové a politické stránce. Vyprávěcí umění Tharaudů ví najiti charakteristický detail, pravý okamžik přelomu, a ze suchých událostí setká poutavý sled událostí. Jako blízké sousedy Rakouska nás zvláště zajímá.

VINAŘ JAN: Matutinum. Soukromý tisk, vydal Jakub Deml, Tasov. — Vinařovo Jitřní se třpytí rosou básnického posvěcení a žhne mocným vzepjetím básnickovy duše k Bohu a k nadpřirozenu. Myšlenkou i formou stejně dokonalý v básni vlastního nitra jako v modlitbách básníků anglických či německých. Prvotiny zvláště nadějně.

VONDRA: Náš Dušánek. Dětská besídka v Opavě. Str. 30. — Dušánek je hoch, jenž zemřel v osmi letech, když se spojil na smrtelné posteli s Božským Spasitelem v nejsvětější Svátosti. Knížečka je opravdovým povzbuzením pro děti.

WIBMER-PEDIT: Emerenziana. Pustet, Salzburg. — Nový duchovní román jedné z nejlepších mladých německých spisovatelek, které žijí a píší umělecky a proto katolicky. Román jest sazen do třicetileté války. Knihou prochvívá silná sociální struna. Hlavním motivem jest vítězství tichého skrytého utrpení, které dává vítězství nad současnou mizérií a naději pro bídy podobné.

BOHATÝ PRO DRUHÉ

Tak se na nás každý dívej, jako na rozdavatele tajemství Božích. Kněz je tu, aby svým úřadem tvořil, chránil a opravoval řád ve světě, řád v duších, řád jejich vztahu k Bohu. Kněz byl proto uchopen v celé své bytosti a učiněn nástrojem Božím, nástrojem především Kristova kněžství.

A tak, jak podstata kněžství jest nadpřirozeného původu, podobně také jest nadpřirozeným způsobem kněz vybaven pro svůj úkol. Protože mu byla dána účast na Kristově úřadě kněžském, učitelském a královském, protože má rozdávat ovoce svatosti Kristovy, protože má přiváděti věřící k posvěcení v Kristu a v jeho svátostech, proto byl také sám posvěcen, proto byl také sám obdařen novými milostmi.

Bůh připravuje si každého k jeho úkolu. Proto také si jistě uzpůsobil ty, které chtěl učiniti svými kněžími. Jako Spasitel očistil apoštoly při poslední večeři, takže pak o nich prohlásil, že jsou čisti a pak jim sdělil moc nad svým tělem a nad svou krví a nad celým svým dědictvím, podobně také zahrnuje zvláštními svými milostmi ty, které si vyvolil, aby byli nástroji a průtoky milostí jiným.

Svatý Tomáš vyvozuje tyto zvláštní milosti ze zvláštního poslání kněžského právě vzhledem k těmto milostem. Praví: Bůh koná všechno v naprostém řádu. Když dá někomu božskou moc, dá mu také, aby mohl této moci řádně užívat. Proto jako jest nutná milost k tomu, aby někdo mohl svátosti přijímat, tak jest také nutná milost k tomu, aby někdo mohl řádně tyto svátosti udělovati. Jest třeba, aby byl posvěcen, aby jeho životu se dostalo zvláštních sil, aby mohl býti dobrým, důstojným nástrojem tak svatých skutečností a darů.

Neboť, jestliže jsme řekli, že posvátnost

kněžská jest něčím objektivním, že totiž jsme přivtělení ke svatosti Jezu Krista, právě toto přivtělení a právě onen úkol, rozdávatí ovoce svatosti Kristovy, právě to si vyžaduje také kromobyčejné osobní svatosti knězovy. Právě ale pro tuto povinnost vynikající svatosti pro tak vynikající úkol jest potřebná obzvláštní nějaká milost, která by umožnila tento požadavek mimořádné osobní svatosti, která by odpovídala svatosti úřadu. Tato milost sluje obyčejně milostí stavovskou. Ale zároveň také uděluje Bůh mimořádné zvýšení milosti posvěcující právě pro ono mimořádné posvěcování, ke kterému jest kněz svým posvěcením a svým úřadem povolán.

Protože jest úkolem kněžským, aby přiváděl lidi k synovství Božímu, aby jim je vracel je-li ztracené, aby jim podával prostředky k utužení a prohloubení tohoto synovství, podobně také jest sám těsněji přivinut k srdci Božímu jako obzvláště milované dítě Boží, protože jest učiněn účasten zvláštního poslání, zvláštní odpovědnosti. Neboť o kněžích platí v plném smyslu slova Kristova, jež pronesl při poslední večeři. Již vás nebudu nazývati svými sluhy, nýbrž přáteli. Aby mohl kněz utvrzovati druhé v jich posvátném dětství Božím, přitahuje si ho Bůh tak těsně zvláštní hojností posvěcující milosti. Milost posvěcující se rozmnožuje tím, že hlouběji a nitrněji vrůstá do člověka, že jest člověk více Boží, že více jej miluje, že mu více patří a že mu více a uvědoměleji odevzdává všechno, co mu bylo Bohem svěřeno.

Této zvláštní milosti jest mu dále třeba také proto, poněvadž má býti učitelem lidu. Má mu předkládati svaté pravdy. Ale čím více tyto pravdy prožije, čím do nich více vnikne celou svou bytostí, čím více do nich se vžije, tím může je životněji a opravdověji pak předávati bližním. Proto ho Bůh naplnil zvláštní svou mi-

lostí, nejenom stavovskou milostí, aby mohl dobře a bez bludu svaté pravdy hlásati, nýbrž také, aby žije hlouběji a bohatěji z milosti, žil tím zároveň také plněji a bohatěji z těchto svatých pravd, takže pak předává ony pravdy plné světla, plné života..., protože bez lásky bychom byli zvučící mědí a znějícím zvoncem. Proto jsou tak účinná kázání svatých a proto jsou tak hluchá třeba nejskvělejší a nejvybranější kázání kněžských pozérů.

Kněží si nemohou naříkati, že byl na ně naložen přetěžký úřad, protože jim byla s úřadem také odevzdána zvláštní síla milosti. A jestliže přijali svátost Řádu bez milosti, Bůh jest ochoten naplniti onou milostí tehdy, až bude odstraněna překážka těžkého hříchu působení této milosti.

Když přijímá kněz rozmnožování milosti, obdrží jí vždycky více než druzí právě pro své těsné důvěrné spojení se svatostí samou, právě pro svůj úřad jiné posvěcovati a obohacovati. Neboť ten, jenž jest nejblíže zdroji, může nejvíce z něho načerpati. Jest to logické. Platí to v řádě přirozeném, tím spíše v řádě nadpřirozeném. Jako byla svatá Panna proto tak svatou, že byla tak důvěrně spojena s Ježíšem, právě z téhož důvodu se dostává také kněžím tolik milostí více než jiným při všech příležitostech, při kterých se milosti udělují a přijímají.

Z této výsadní plnosti milosti plyne povinnost osobní svatosti a snahy aspoň o ni, neboť správně píše sv. Jeroným, že nic tak neničí Církev jako když jsou laici svatější než duchovní (k Titovi III.). Neboť ten, jenž chce býti jiným vůdcem k Bohu, jedná opovážlivě, jestliže sám nejprve není Bohu co nejpodobnější. Platné jest sice svěcení a platné jsou svátosti kněze nehodného, ale hřeší těžce právě pro onu opovážlivost, s jakou on daleko od Boha chce býti

k němu jiným vůdcem! Svatý Tomáš právě z plnosti milosti vyvozuje nutnost osobní svátosti kněžské. Praví: Jsou svátosti podávány jako léky, ale kněžství jest svátostí lékařů, svátostí, která uděluje zvláštní milost, zvláštní zdokonalení, která si vyžaduje zvláštní již osobní dokonalosti.

Proto, kdo si připoutává kněze ke svému hříchu, olupuje Církev nejenom o kněze-sloužebníka, ale také o ovoce jeho zvláštní milosti, kterou přijal nejenom pro sebe, nýbrž pro všechny věřící. Svatě se přibližujme k těm, kteří jsou obzvláště posvěceni a svěřme se duchovně bohatství tohoto jejich posvěcení!

P. Silv. M. Braitó O. P.

ASKETI

Paulsen napsal ve své Etice: „Podstatou zvířete je slepá žádost, již hovětí tvoří jeho životní obsah. Také člověk přichází na svět jako živočišná bytost; ale tato bytost jest určena sloužití vyšší duševní stránce, a je k tomu upravována kázní v přírodních pudech. Nejsou vyhlazovány, neboť to by znamenalo otupčlost a smrt. Ale povolování jim je spravováno tak, aby nejen nerušily vývoj vyššího života, nýbrž jemu sloužily.“ To je řeč nekatolíka. Dobře vidíme, že v té řeči něco chybí, protože dějiny ukazují, že většina lidí neumí toto ukázněně takovým způsobem uskutečňovati, většina lidí podlehne rušení a zrušení vyššího života takovým životem nižším. Chybí tu dvojí: cvik a dostatečná pohnutka cviku. Obojí pak vidíme zřetelně na osobnostech svatých; nejen zřetelně, nýbrž vynikajícím způsobem, třeba i způsobem upřílišeným, abychom si mohli vybrati aspoň svou míru vycvičenosti.

Cvik jest označen slovem askese. Slovo

z dob pohanských, kdy znamenalo vychovávání k tělesné zdatnosti a síle, kterou mělo být dosaženo vítězství v závodních zápasech. První křesťané se chopili tohoto slova a jeho obsahu. Poznali, že víra je cesta k cíli, ale ne cesta pohodlná, nýbrž cesta skrze řady útočících nepřátel; a také, že cíl je poklad, přesahující svou hodnotou všechny pozemské cíle a hodnoty. Proto mohl svatý Pavel tuto myšlenku opakovati bez dalšího výkladu svým křesťanům, neboť jí rozuměli. Pojem askese jako výcviku k dosažení velmi vysokého a drahocenného cíle je starokřesťanský. Když pak se tvořily teorie, ujalo se slovo samo. Kdo není dosti poučen, považuje askesi za věc, určenou jen menšímu počtu „odborníků“ v duchovním žití. Ale vidíme, že je nejen pro všechny, nýbrž že je povinností každého v nějakém stupni. Neboť je sebevýchovou k duševní zdatnosti, k vyvinutí plné síly ducha, jež by zabezpečila vítězství nad nižší stránkou života. Je plánovitě podřizování těla duchu, aby všechno v životě bylo podřizováno křesťanskému smýšlení, to jest Boží vůli a Božímu zákonu. Je povinností každého dopomoci duchu k vítězství. Proto je askese v nějakém stupni povinností každého křesťana. Ne jen pomíjející náběhy, ale trvalý, soustavný cvik. Tak jako se cvičí zápasník. A je právě nám velmi blízký obraz toho cviku, když čteme u svatého Pavla obraz askese: „Zápolím ne jako do vzduchu bije“ (I. Kor. 9, 26) — každá rána zasáhne protivníka v rohovnickém zápasu.

V životním zápasu svatých vidíme všechny protivníky, které je třeba potírat. Protivníky, kteří jaksí stejnou silou útočí na každého, protivníky zvláštní, kteří na někoho útočí více, na jiného méně. Vidíme také způsob boje. A zase obojí: i obecný způsob a obecná pravidla boje, i zvláštní bojovnícké triky, jichž

třeba užívatí na protivníka zvláště úskočného nebo zvláště silného. Svatí jsou praví asketi, neúnavně cvičící pro dosažení vítězství. Svatí jsou nutně potřební asketi, abychom na jejich příkladě viděli, jak vysoko lze vystoupiti v hrdinství vůle a ve svobodě dítek Božích. Abychom viděli možnost soustavného ukáznování všeho, co se vzpírá vládě křesťanského ducha. Ovšem, jiným způsobem se bude cvičiti asketa flegmatik, jinak vznětlivá povaha, jinak bude hledati posílení proti svým slabým stránkám člověk citový a prudký, jinak povaha v sobě mírná. Právě to je význam svatých, abychom snadno našli svého protivníka a svůj zápasnický řád.

Pohnutku cviku a výcviku označuje sám božský Spasitel: „Když někdo chce mne následovati, zapírej sebe, *ber na sebe svůj kříž každodenně* a následuj mne“ (Luk. 9, 23). Leckdo se zastavoval nad slovem „kříž“; že k vůli tomu slovu není to výroky Páně, nýbrž dodatek křesťanů, když již znali způsob umučení Páně. Ale to slovo je kriticky bezvadně dosvědčené jako skutečné slovo Páně. A právě toto slovo „kříž“ ukazuje vlastní smysl a důvod toho výroky Páně. Lagrange ve výkladu Markova evangelia, kde je tento výrok zkrácený o slovo „každodenně“, praví: „Jedná se tu o stráníka, který nedbá více ani svých zájmů, ani svého života, a který je ochoten jiti na popravu s tím, jehož se přidržel, nastoupiti svou cestu s křížem na popraviště. Slovo o kříži není křesťanská pozdější vložka, neboť to byl obraz velmi obvyklý posluchačům Páně. Varus dal ukřižovati dva tisíce Židů, Quadratus všechny vzbouřence, které dostal živé; ve válečných časech bylo křižování tak časté, že se až nedostávalo dřev. Tak se takové ukřižování s Mistrem mohlo stati skutkem každou chvíli.“

Co jest „brati na sebe svůj kříž každoden-

ně", když to znamená ochotu jiti na popravu s tím, k němuž se přidal? Jiný znalec Písma praví: „Tím Kristus vystupuje proti modernímu kultu osobnosti a vyžití se." Tedy je tento požadavek Páně požadavkem hluboké lásky ke vtělenému Synu Božímu. A ještě: Pán nepraví, že je třeba býti ochoten každé chvíle jiti na smrt z lásky k němu; praví „ber na sebe každodenně svůj kříž", tedy přesně: popravuj sebe každý den z lásky ke mně.

Askese z lásky, odpírání sebelásce z lásky svaté. Jen láska má možnost vytrvati ve cviku. Jen silná svatá láska má možnost úspěchů a vítězství trvalých v boji proti sebelásce. Tu je podstatný rozdíl mezi asketismem křesťanským a jakýmkoli jiným asketismem. Ve žhavé lásce.

Svatí jsou hrdiny této pohnutky askese. Povrchnímu pozorovateli by se mohlo zdáti nepochopitelným na příklad svědectví o svatém Dominiku, že takový byl žár jeho svaté lásky k Bohu, že musil konati nejtěžší kající skutky, že tato láska jej pudila k trojímu krvavému bičování svého těla každé noci. Po úvaze však vidíme souvislost, vidíme, že tak pronikavý duch, jako byl svatý Dominik, vlastně ani nemohl jinak, protože příliš jasně viděl, že žár svaté lásky v jeho srdci nedostačí ani posty, ani úmorná práce pro duše, že jen bojování až do krve je dosti pro tuto lásku a pro toto brání kříže každodenně.

Askese musí býti soustavná, askese musí býti provázena láskou, musí z lásky vycházeti, aby se nestala jakýmsi koženým odbornictvím. To nebezpečí je skutečné, a proto musíme také s této stránky studovati svaté.

P. E. Soukup O. P.

KRÁLOVSTVÍ BOŽÍ V PODOBENSTVÍCH

3. *Podobenství o síti.*

Srovnáváme-li podobenství Páně, zdá se nám, že pojem království Božího není v nich jednotný. Proto je těžké vydobýt z nich úplný a přesný výměr království Božího. Na příklad z podobenství o skrytém pokladě a o perle uzavíráme, že království Boží je majetkem a okrasou lidské duše, kdežto v podobenství o síti se nám zdá, že království Boží má nás. A přece ve všech podobenstvích se jedná o totéž království Boží. Je těžké utvořit přesný výměr z obrazných rčení. Podobenství Páně také k němu přímo nesměřují, podávají jen v různých obrazech vlastnosti a úkoly království Božího. Kapituluji proto podobenství Páně před vědou? Zatím jsou spokojeny tím, že obsahují, třeba v rouše obyčejných obrazů z přírody a lidského života, vznešenější a jistější pravdy, než kterákoliv lidská věda, pravdy božského Mistra. Netouží také po uznání vědeckém, ale po lidském srdci, jež chtí obnoviti a povznésti. Než zabíháme příliš daleko a přece jsme si umínili uvažovat o podobenství o síti. Hle, jeho znění, jak je má evangelium Matoušovo v hl. 13, v. 47—50:

Království nebeské je dále podobno síti, která je spuštěna do moře a zabírá všeliký druh ryb. Když se naplnila, vytáhli ji na břeh a posadivše se, sebrali dobré do nádob, špatné pak vyhodili. Tak bude na konci věku: vyjdou andělé a oddělí zlé od spravedlivých a uvrhnou je do ohnivé pece. Tam bude pláč a skřípění zubů.

Nepatrné podobenství, začíná tak obyčejně, mile a obsažně se rozvíjí a tak neočekávaně a rozhodným způsobem končí. Když jsme je

přečetli, snad se bojíme promyslit a uvážit skutečnosti, které obsahuje. Avšak křesťanská mysl je dosti silná, aby snesla i pravdy děsivé, které předkládá Bůh, poněvadž nakonec dopadne vše pro spravedlivého velmi dobře.

Království Boží se připodobňuje síti a jejímu úkolu při lovení ryb. Výklad této podobnosti je vlastně zbytečný, poněvadž jej podává v 49 až 50. Avšak pro lepší pochopení nebude zbytečné, objasní-li se přirovnávaný děj.

Rybáři vyjíždějí v noci na dvou loďkách na jezero Genezaretské, tehdy nazývané i mořem. Když doveslují na smluvené místo, mužové jedné loďky vystoupí na břeh, aby drželi jeden konec veliké sítě. Druhá loďka se vzdaluje od břehu, zatím co jeden muž spouští z ní stále onu síť do vody. Ale jaká je to síť! Bývá dlouhá až 500 m a nanejvýš 3 m široká. Když je spuštěna do vody, dostane se brzy do svislé polohy. Olovo totiž, připevněné na jedné straně sítě, táhne ji ke dnu. Aby však neklesla celá ke dnu, připevnili rybáři na druhou stranu šíře lehká dřívka, držící se nad vodou. Tím nabude síť ve vodě svislé polohy. Loďka, roztahující síť, zajede hodně daleko a ve velkém polokruhu vrátí se opět ku břehu. Když jej dosáhla, vystoupí z ní rybáři a stejnoměrně s první skupinou rybářů stahují síť ku břehu. Tu se již mohou částečně přesvědčovat o úlovku, který bývá ohromný. Takové lovení je také velmi namáhavé, a proto rybáři, dostávše ryby do bezpečí, sednou si na břeh, aby pohodlně vykonali to poslední, totiž vybírání ryb. Síť nerozlišovala mezi rybami, ale zabrala všeliký druh ryb. Dobré ryby, to jest ty, které mohou rybáři dobře prodat, jsou dávány živé do nádob s vodou, špatné však, podle řeckého slova ryby k ničemu, zahazují. Jsou příliš malé, než aby mohly uspokojit zákazníky, anebo levitsky nečisté podle nařízení v knize Mojžíšově

(Lev. 11, 9—12): Cokoliv ze zvířat, která se pohybují a žijí ve vodě, nemá ploutví a šupin, bude vám ohavné a odporné; toho masa jisti nebudete...

Podobně bude i na konci věku, jak se praví v podobenství: vyjdou andělé a oddělí zlé ze středu spravedlivých ... Když bude toto, pak se nutně předpokládá, že v království Božím jsou dobří a špatní členové. Skutečnost, která snad nemile překvapuje, ale nedá se na ní nic měnit. Žijí spolu na téže zemi, v těchže městech a domech, ano v království nebeském, založeném na zemi. Jedí tentýž chléb a mají podobné výhody. Někdo by vyzval horlivce, aby je přece oddělili. Nikoliv. Může se to státi až na konci věku, až bude bráno království z okruhu přítomného světa, jako třídění ryb bylo až po skončeném rybolovu. Pán nepospíchá, poněvadž se nebojí, že by někdo unikl anebo že by sám přišel pozdě. Až na konci věku, po skončení času, stane se totéž, co je napsáno v podobenství. To je tedy hlavní myšlenka podobenství: Spolužití spravedlivých se špatnými v království Božím na zemi přestane až na konci věku.

Ale co znamená ona síť? Má pravdu svatý Jeroným, pravě, že apoštolově, uslyševše řeč Páně, že je učiní rybáři lidí, setkali si ze Starého a Nového zákona síť evangelické nauky a spustili ji do moře tohoto světa, nebo svatý Tomáš, pravící, že síť Starého zákona byla dána jen jednomu národu, Evangelium však spojuje všechny národy? Tyto vývody z podobenství o síti jsou dobré.

Zaujalo nás ono oddělení na konci věku. Působí trochu děsivě, tím děsivěji, že je zmínka jen o osudu špatných: Pláč, poněvadž ztrácejí blaženost království Božího, plynoucího ze svatého společenství, a skřípění zubů, poněvadž již nemají naprosto žádné naděje, že se

někdy stanou dobrými. Ale k čemu další vykládání, neboť „více se zde máme báti než vykládati“, praví svatý Řehoř. Přesto však nás neopustí blažená jistota o velmi dobrém osudu spravedlivých na břehu věčnosti.

P. Pavel Škrabal O. P.

PO STOPÁCH VĚČNOSTI

Mladí lidé mají zvyk ryti všelicos do kůry mladých stromů: buď počáteční písmena svých jmen nebo datum své schůzky. Po čase se značky rozplíznou a nakonec z nich zbývá jen neurčitá jizva na těle stromu. Ta jizva již nám neříká nic jiného, než že tam kdysi stál nějaký pošetilec a měl něco na srdci. Říká se, že se ten člověk zvěčnil. To je dosti správné slovo, pronáší-li se s přízvukem ironie.

Ale uvažme, že ten člověk cítil pomíjivost svého jsoucná, a přál si zůstatí aspoň ve vzpomínce lidí a chtěl vyrvati své jméno z propasti zapomenutí. Prožíval chvíle po boku své milenky — nevíme, měla-li zlaté či tmavé vlasy, neznáme odstínu jejích očí a rytmu její chůze nemůžeme popsati — a toužil, aby ty chvíle se daly zachytiti, prodloužiti, vytrhnouti z pásma změn a vztahů, jež nazýváme časem.

Ta znamení v kůře stromů jsou výrazem tužby překonati empirii, všednost, čas, život. Lze je vykládati i jinak. Vykládejte si je primitivní zálibou hloupých lidí psati své jméno na každý sloup. Vykládejte si je třeba ničivým pudem nutícím člověka, aby v jistých chvílích drtil, lámal, rozbíjel, řezal, piloval a kazil, co mu do ruky přijde. Vykládejte si je pudem hravosti, kterým bývá zachváčena většina lidí, když se nudí, nebo když vedou rozpačité rozhovor s osobou, jejíž přítomnost je rozechvívá. Vykládejte si je nervositou, to jest ja-

kýmsi chorobným sklonem některých lidí k manuální činnosti.

To jsou však výklady nižší — a právě že jich jest tolik, neuspokojuje žádný.

Tato znamená ryjí lidé, aby vyjádřili něco nevýslovného, aby ve zkratku vtělili báseň svého srdce, transcendentní cit navozený určitou náladou, situací, vzpomínkou, nadšením, zármutkem, tesknou. Tato znamená vyjadřují hudbu nitra, jež zní a zaniká. Jest v nich zaklet mýtus krásy, magie vznešená.

A praví-li Plato ve Faidonu, že filosofie jest největším uměním musickým, lze to chápati tak, že není hlavním úkolem filosofie vysvětliti svět, nýbrž vysvětliti člověka, totiž nejniternější hnutí lidská, a to přímo, bez dialektické armatury a pojmové přítěže, asi tak jako hudba neprostředně vyjadřuje, co slovy se nedá říci. Pravá píseň je píseň beze slov. Hudba je prototypem umění. Nestačí říkati s Paterem, že všechna umění se neustále přibližují hudbě: všechna umění jsou dítkami hudby, byť někdy nevděčnými: malířství, sochařství, stavitelství a básnictví jsou tím blíže podstatě umění, čím blíže jsou hudbě, jež jest řečí nevýslovná.

A jako umění jest tím méně uměním, čím více se vzdaluje oblasti citu, tak filosofie jest tím méně filosofií, čím více se odklání od člověka k světu, totiž k oblasti vztahů časově — prostorových.

Čím méně je filosofie uměním musickým, tím lhostejnější je k smutku člověka vnímajícího na obraz ranní přírody: zasněžené štíty hor ozlacené sluncem, jedle odrážející se v jezírku, jásavý zpěv ptactva — to vše pomine. To je první pocit. Zatím co jedna část osobnosti je pohřížena v bolest, část druhá, vyšší, je proniknuta pocitem blaha z blízkosti toho, co bylo, jest a bude, a v něze se sklání k části nižší šeptajíc jí sotva slyšitelně, že není příčiny

truchliti, neboť to, co smysly zachycují, jest jen skrovný stín toho, co jest.

Filosofie jako umění musické má za úkol vyloužiti transsubjektivní a nadindividuální oblast naší osobnosti. Či odvozujeme přesvědčení o existenci této oblasti jen z poetických nálad, jež nejsou hodny pozornosti? Je v nich více než se zdá. Nebude snad nemístné citovati ukázkou z deníku Ernesta Psichariho:

Když jsem vyšel ze svého stanu, asi k šesté hodině, byl jsem zachvácen závratí. Nesmírná horizontální rozlehlost Tijiritu se zdála býti jako z černého sametu, ale nebe až k zenitu bylo ještě podivuhodně jasné. Minulého dne silně přšelo — po prvé za dobu více než jednoho roku. Proto i nebe se odívalo nezvyklými barvami. Jeho základní zbarvení byla velmi bledá vodní zeleň nebo vybledlá, zestárlá červeně, či spíše bylo to zbarvení, jehož nelze vyjádřiti žádnou řečí lidskou. Jen některé jemné růže, jaké jsem viděl v Brie, mohly by připomínati tento čistý odstín, nebo některé hloubky mořské v golfech bretaňských. Směrem k zenitu splýval obraz nepozorovatelně v červeně, kdežto k obzoru se táhlo několik lehkých, velmi vzdálených obláčků, zcela se přibližujících k ledovému éteru. Slunce právě zapadlo. Ohromné, rozběžné paprsky vypadající jako veliké záhyby oblohy vycházely z místa, kde zmizelo. Ale tyto paprsky nebyly utvořeny ze světla. Byly to jen kosé stopy zelenavé červeně, bledší ještě než ostatní nebe. V té chvíli se mi zdála rovina nesmírně rozlehlou. Řetěz tahamentský, k němuž jsme táhli již tři dni, byl bledě šedý a přece tvořil ostrý výřez v nekonečné hloubce západu.

Mimo něj nic v planině nevábilo zrak, leda nepatrná stříbřitá čára: bylo to jedno z **jepicích** jezer zimního období, jež měla za několik dní zmizeti, snad na několik let...

Toto nebe může způsobiti veliké věci. I jeho ticho nás skličuje. Večerní hodina nás pohádá. Prikazuje, abychom se vrátili k sobě samým, totiž k té oblasti našeho nitra, která jest čistě duchová a kde najdeme i to, co nejsme my. Vyprošťuje nás z nízkostí sobectví a přece nás žádá, abychom se ujali plné vlády nad sebou. Vrhá nás mimo čas, mimo prostor, v končinu, kde lidská zkušenost se jeví ubohou a kde nic méně to, co v sobě objevujeme, jest nevýslovně krásné.¹

V našem vědomí jest oblast transsubjektivní, nadčasová. V ní vzniká a se rozvíjí transcendentální cit. A naopak nedostatek toho citu, nuda, samota, nečinnost a opuštěnost vrhá člověka v oblast čiré empirie, do světa vztahů časově prostorových, nutí ho rozhlížeti se kolem a čítati bolestné vteřiny, o nichž se v nadčasovce říká, že každá z nich je rovna věčnosti.

A to jest nejen důkazem dvojitosti naší osobnosti, která jest smyslová i nadsmyslová, ale i oporou nemalou přesvědčení, že je v duši tajemný střed, střed středu (fine pointe), jímž se duše stýká s bytostí dokonale nadčasovou a bezčasovou.

Čas je sled změn. Změny jsou tam, kde je přechod z potence do konu. Takový přechod se nemůže díti od věčnosti. Věčnost a čas se vylučují. Věčnost není dlouhý čas.

Čas je pouhý pomysl. Čas není minulost. Minulost je to, co již není. Čas není budoucnost. Budoucnost je to, co ještě není. Čas není přítomnost. Kterýkoliv okamžik přítomnosti, i když ji rozdělíme na doby sebe menší, náleží buď minulosti nebo budoucnosti.

Kdyby věčnost byla dlouhý čas, byla by pouhým pomyslem, ničím. Kdo by si myslil věčnost jako trvání bez začátku a konce, za-

¹ Ernest Psichari, *Les voix qui crient dans le desert. Souvenirs d'Afrique*, Paris, Louis Conard 1928, p. 88-90.

měno val by imaginární pojem věčného času s věčností. Věčnost není jen abstraktní pojem, nýbrž věčná Bytost sama.

Přibližně dospíváme k pojmu věčnosti, když si přítomný, sotva se objevivší okamžik představíme jako ustavičně a beze změny trvajícím. Věčnost je v takové představě *nunc stans* — nyní, jež trvá.

Kontemplací se ocitá duše mimo čas, ať je to kontempace krásy viditelné či krásy neviditelné, ať je to kontempace vědecká, umělecká či náboženská. Pro nazírajícího není času. Teprve zjištěním nějaké změny, západu slunce, zatmění, pohybu rafí, si uvědomuje nazíratel, kolik času uplynulo. Toto vědomí času není nic jiného než dotek Věčného, účast na *Nunc stans*, soužití s věčnou Přítomností.

A snad nejsou daleko pravdy ti, kdož myslí, že přesvědčení o nesmrtelnosti duše se zakládá právě na zážitcích, v nichž člověk byl zbaven pout časového vnímání. Lze ovšem dovésti nesmrtelnost duše i jinými více nebo méně nepřímými a kongruenčními důkazy. Úsudek tak získaný jest odvozený a druhotný. Přímé a prvotní přesvědčení o své nesmrtelnosti získává duše v transcendentních zkušenostech, ba lze říci, že obsahem těchto zkušeností jest Věčnost Sama.

Dominik Pecka.

KRISTUS V CÍRKEVNÍM ROCE

VIII. Král nejvyšší.

Období církevního roku po Duchu svatém vrcholí svátkem Krista Krále. Církev se v této době věnovala více než jindy úctě svatých, nazírala na Krista v údech jeho mystického těla, a nyní pozvedá zase svůj zrak k hlavě, vzhlíží k vůdci duší svatých a proto poslední neděli v měsíci říjnu nám mluví o jeho vladařské mo-

ci, jakou má nad veškerým lidstvem jakožto Bohočlověk. Svátek je nový, ale jeho obsah je starý tak, jak je staré křesťanství, ano tak, jak jsou staré dějiny zjevení.

Ten, jenž bude očekáváním národů (Gen.), vzejde jako hvězda z Jakoba, povstane jako žezlo z Izraele (Num. 24, 17). Isajáš vidí budoucího Mesiáše jako Krále, jenž bude míti vladařství na rameně a bude nazýván Zázračný rádce, Bůh silný, Otec budoucího věku a Kníže pokoje. Vladařství jeho vzroste a pokoji nebude konce; na trůně Davidově a v království jeho vlasti bude... (IX.). A Zachariáš vyzývá lid: Plesej velmi, dcero Siónská, vesel se, dcero Jerusalemská! Aj, tvůj Král ti přichází, spravedlivý a Spasitel (IX. 9). A proto zcela ve shodě s texty starozákonními oznamuje anděl blahoslavené Panně, když zvěstuje příchod Spasitele: Dá mu Bůh stolicí Davida jeho otce a bude kralovati v domě Jakubově na věky. — Nemůžeme tu nevpomenout překrásné scény před smrtí, kdy se ptal Pilát Krista: Tedy králem jsi? A Kristus odpověděl: Ty jsi řekl. Mé království není sice s tohoto světa, ale přesto jsem králem. A Pilát dal připevniti na kříž tabulku s nápisem *Král židovský*. Když se zamyslí nad tímto místem slavný Bossuet, tu volá: „Piš, tedy, piš, Piláte, slova, která ti řekl Bůh a jejichž tajemství jsi nepochopil. Nechť je království Kristovo prohlášeno jazykem hebrejským, který je jazykem lidu Božího, jazykem řeckým, který je jazykem učenců a filosofů, jazykem latinským, který je jazykem říše a světa, jazykem dobyvatelů a politiků.“

Bůh prohlásil Krista ve Starém zákoně Králem, Kristus řekl o sobě podobně, že se k tomu narodil, aby byl králem, že mu byla dána veškerá moc na nebi, na zemi, ale lid nechápal jeho království, které není královstvím pozem-

ským, nýbrž především královstvím duší. Kristu jako Bohu, jenž je jedné a téže přirozenosti s Otcem, náleží vláda nad veškerým světem jako Stvořiteli a zachovateli. Je vládcem ve-smíru, bez jehož vůle se nepohne ani nej menší atom. Vše je vedeno a řízeno jeho vůlí, která se nemění. — Než Kristus je Králem i jako člověk. A tu musíme opět myslet na tajemství hypostatického spojení přirozenosti lidské a božské v Kristu v jedné Božské Osobě Slova. Je to především tato milost hypostatického spojení, která dává Kristu právo na královský majestát. Jeho člověčenství náleží klanění jako jeho božství, a to právě pro toto spojení s božstvím a proto mu náleží i vláda a moc nad veškerým světem. To je první důvod, proč Kristus i jako člověk je svrchovaným pánem a vládcem.

Než to není jediný důvod. Kristus je také naším Spasitelem a jako Spasitel si nás vykoupil, jsme jeho lidem, získaným jeho drahocennou krví, tou krví, která stékala v potůčcích na kříži, když volal v hrozných bolestech: Dokonáno jest. Nepravil Apoštol národů korintským křesťanům: *Nejste svoji; vž dyť jste koupeni za cenu velikou (I. Kor. 6)?* Náležíme tomu, jenž nás koupil a on je naším Králem a Pánem. Jsme jeho. A je to naší největší ctí a největším dobrodiním, že nejsme již svoji, že náležíme jemu. On si nás vykoupil, z něho čerpáme milost, která nás činí jeho. On je naší hlavou a my jeho údy a proto jako naše hlava je naším Králem. Tím, že si nás získal a tím, že nás stále ovládá svou milostí v nadpřirozeném řádu.

Kristus je však nejen naším Králem a vládcem; jeho království není konce, jeho vláda je neomezena, universální. Je Králem veškerého lidstva, ano, i andělé jsou jeho poddanými, protože i jim se dostává jeho milosti osvícení

ohledně tajemství vtělení a i andělé, kteří sice nepotřebovali milosti vykoupení, jsou oblažováni vykupitelským dílem Kristovým, protože příchodem nových vykoupených duší je zvětšena jejich radost. — Kristus je Králem blažených v nebi, a proto jejich vděčnost neustále pěje hymny chvály a díky Beránkovi, jenž prožil za ně svou krev a je uvedl do země zaslíbené. Je Králem spravedlivých, protože jsou spravedliví jeho spravedlností, jeho ranami byli uzdraveni, protože je to jeho milost, která je uzdravuje a činí milými Bohu i lidem. Jeho vláda se však nevztahuje pouze na svaté a spravedlivé, kteří jsou s ním spojeni milostí posvěcující; i hříšníci jsou jeho poddanými, a to vírou a nadějí, mají-li tyto ctnosti jako věřící. A ani tehdy nemohou říci, že na ně nemá práva, když nevěří, když jsou daleko od něho svým životem a smýšlením, neboť i tehdy je jejich Králem tím, že jim uděluje různé pomáhající milosti a vnukání, která je připravují na cestu spásy. Chce-li říci peklo, že jeho obyvatelé, zavržení, úpící ve věčných mukách, nejsou jeho poddanými, pak i jim odpoví, že jim vládne svou spravedlností, když nechtěli přijmout vládu jeho milosrdenství. Třebaže tedy vládne Kristus různým způsobem různému druhu svých poddaných, je Králem všech. A šťastni jsou ti, jimž vládne jeho láska a dobrota, jež naplňuje jeho milost. A nechce-li kdo, aby mu jednou vládla jeho spravedlnost, která už nezná smilování, pak musí být věrným poddaným jeho lásky.

Kristus je Králem duše, ale Kristus je Králem i těla. Je vládcem duše, protože jeho království je duchovní a spěje k tomu, aby duše byla jednou šťastna štěstím jeho, protože péči spravedlivého Krále je, aby poddaní byli šťastni tak, jako on je šťasten. Je však Králem i těla, pokud naše tělo má a musí sloužit duši jako

vyšší, jako té, pro kterou bylo stvořeno. Kristus je Králem rozumu, který osvěcuje svým vnukáním a vede k dobru. Je proto nutné, aby lidský rozum se zcela poddal a oddal této vládě, která je vládou Pravdy. Čím více se dá lidský rozum ovlivňovat rozumem božským, tím božštější bude jeho rozhodování, tím božštější budou skutky tohoto člověka, jenž se dá vésti rozumem, ovládaným rozumem božským. Kristus je Králem i lidské vůle. Jako Bůh ji ovládá a činí s ní, co jemu se líbí, zachováváje při tom její svobodu. Jeho všemohoucnost dovede, co nedovede žádný tvor: říditi lidskou vůli podle její přirozenosti, vésti stvořenou vůli jako její Tvůrce a při tom se nedotknouti její svobody, kterou jí dal. Dá-li se lidská vůle zcela v jeho službu — a je to podivné, on je jejím vládcem a to neomezeným, a ona se má dát v jeho službu — dá-li se mu zcela a ve všem, je to její největší štěstí. I poddaní světští jsou různého druhu: jsou takoví, kteří poslouchají jen proto, že jsou k tomu donuceni a pak jsou donuceni jen k tomu nejnutnějšímu, jen k tomu, co je naprosto nutné k dobru společnosti lidské. A jsou jiní, kteří poslouchají rádi a těm pak prospívá tato poslušnost i k jejich soukromému, osobnímu prospěchu. Naše vůle, protože svobodná, má na vybranou: buď býti poddanou Krále věků, a pak čerpá z tohoto poddanství nesmírně mnoho pro své osobní dobro; nebo býti odbojnou, a pak ji stihne osud poddaných neposlušných: ztráta osobního dobra, a to v té míře, pokud je to nutné ke společnému dobru Obce svatých a pokud si zaslouží svým odbojem.

Kristus je Králem každého jednotlivce, ale je Králem i celé lidské společnosti. A to právě proto, že je Králem jednotlivců, z nichž se skládá lidská společnost. Jako jedinec potřebuje vlivu Božího, má-li se udržet, tak jej

potřebuje i společnost, která se skládá právě z těchto jednotlivců. Kristus jako Bůh je původcem, tvůrcem a zachovatelem lidské společnosti. Jako vtělené Slovo je pramenem, z něhož čerpá lidská společnost svou sílu, chtěli se udržet, chce-li dojiti spásy.

Ať chceme nebo nechceme jsme poddanými Kristovými. Ale jaký to rozdíl mezi poddanými dobrovolně a poddanými z nutnosti! Naší touhou musí být ono poddanství, které má na mysli svatý Pavel (Kol. I.), když píše: „Bratři, děkujeme Bohu Otci, který nás vytrhl z moci temnosti a přeložil do království svého milovaného Syna.“ Toť ona sladká vláda, pod níž bychom rádi viděli všechny rodiny, když se modlíme s Církví na svátek Krista Krále: Dej nám, Bože, aby všechny rodiny národů, rozdvojené ranou hříchu, poddaly se jeho *něžné* vládě.

P. Reginald M. Dacík O. P.

DON BOSKO VE SVĚTLE NADPŘIROZENÉM

Kdo se dívá na století 19. povrchním okem, ten řekne krátce a pohodlně, že je to století materialismu a pozitivismu: pozitivismus v teorii a materialismus v praxi. Takové tvrzení je ovšem odůvodněné, ale není stoprocentně pravdivé.

Neboť uprostřed nového hnutí dělnických i zemědělských mas, toužících hladově domoci se pomocí socialismu pozemského blahobytu, vedle velkého průmyslu a mezinárodního obchodu, jehož jedinou hybnou pákou byla horečka zlata proti úzkoobzorové filosofii oslněné světem fenomenickým a neschopné povznést se v nadsmyslno, vtláčil Všemohoucí opravdu hluboké stopy své svatosti v eminent-

ní duše, vynikající vědou, zbožností i činností. Nesmějí nám přece nikdy vymizeti z vděčné paměti ti, z jejichž duchovního dědictví dnes žijeme a dýcháme: Ozanam a Contardo Ferrini, farář z Arsu a Cottolengo, Kolping a Ketteler, Montalembert, Daniel O'Connell a Garcia Mořeno. Nesmějí nám vymizeti z paměti ani ony světlé postavy, které kladly v minulém století v našem národě základy k novému probuzenskému hnutí nábožensko-sociálnímu. V tomto století materialismu vzniklo podle Brausbergera na 400 nových kongregací a katolických institucí; opravdu dojemná hra Prozřetelnosti, která rozmnožuje řady svých bojovníků, zatím co vládnoucí zednářstvo zabírá církevní jmění a ruší náboženské řády. Oč zchudla Církev na statcích pozemských, o to, ano o mnoho více, byla obohacena statky duchovními.

Až budou celé dějiny vypsány i přečteny, až si zvykneme hledati historickou pravdu nejen po novinách a časopisech, školských učebnicích a dílech psaných mentalitou laickou, až se osmělíme sáhnouti i po velkých dokumentárních dílech dějin církevních, pak nahmatáme přímo spoustu zázraků Božích ve společnosti lidské a budeme nuceni zvolati: „Vere dignus Dei est hic! Mirabilis est Deus in sanctis suis!“ Kolik to nových pluků odhodlaných hájiti zájmy Boží, kolik všestranně vynikajících mužů, kolik misionářů, kteří i ve století materialismu dovedli s nadšením umírat za Krista, kolik vznešených obhájců papeže a Církvě. A najdeme je všude: na universitách, v parlamentech, v ministerstvech i u oltáře. Takovou konstataci bychom měli my katolíci skutečně provést a pak budeme moci tvrditi bez ostychu, že století 19. bylo stoletím Syllaba, stoletím neomylnosti papežské, stoletím lurdským, Božského Srdce Páně, stoletím Kettelerovým

a Harmelovým, stoletím Pia IX. a Lva XIII., stoletím Don Boská.

Dnes pozvedá sv. Církev na nejvyšší, obdivované a strážné místo postavu tohoto prostého piemontského kněze a tím nadzvedá poněkud i cíp tajemného roucha, pod nímž se skrývala velikost a duševní hloubka Don Boskova. A to světlo, které vyzařuje z otcovského úsměvu tohoto apoštola mládeže, osvětluje poněkud i mnohá neprozkoumaná zákoutí minulého století, jehož jsme my všichni dítkami víc než se domníváme. *Je to světlo nadpřirozené*, jímž vidíme ozářenu milou postavu nového velikána Církvě, neboť u Don Boská nadpřirozené a neobyčejné bylo přirozeným a obyčejným chlebem životním. Tento moderní Benedikt z Nursie dovedl posvětiti službou Boží i práci motyky, pily, rotačky, moderního průmyslového stroje právě tak jako zpověď, kazatelství a výchovu. Dovedl soustřediti všecky rozprchané elementy bojujícího dobra, i ty, které svádějí lidstvo spíše k sebelásce a hříchu, v jedinou energii záchranného tažení časového katolicismu. Sám ztrávil u psacího stolku celé noci, tvoře účinná díla křesťanské moudrosti a obhajoby, zatím co v (jeho) dílnách pracovali jeho synové na nových technických vynálezech a zdokonaleních. Nedbaje soudobé mentality, která se vyhýbala námaze a oběti, on, robot Boží, vybízel zbývající hrstky obětavých katolíků k intenzivní soustředěné práci na každém poli lidského snažení, kde se dalo pro duši něco podniknout a čistým úmyslem i příslibem věčné odplaty přenesl všecku tu denní práci v nadpřirozené světy.

Don Bosko byl *mystickým pracovníkem*, žijícím v nejuzším spojení s Bohem v naprostém slova smyslu. Ale byl mystikem aktivním, pracovníkem rozjímavým. Ač příliš činný, v duši své věděl a měl ideově přesně odůvodněno

všecko, co dělá, a úmorná práce nerušila jeho rozmluvy s Bohem, poněvadž jeho práce byla modlitbou. Rozmlouval s padlým mladíkem ulice s touž otevřenou srdečností, jako s nejvyššími autoritami státními a církevními, usiloval o kulturní a sociální očistu společenskou touž horoucností jako o její nábožensko-mravní povznesení, poněvadž ze svého přátelství s Bohem se dověděl, že katolický kněz musí stati v čele každého hnutí, jehož cílem je dobro. Jeho apoštolské nohy se pohybovaly opatrně, někdy až s úzkostlivou obezřetností po spletitých a nebezpečných cestách pozemskosti, oko bylo však nepřetržitě upřeno v Boha, který byl „lucerna pedibus eius et lumen semitis eius“. Bůh mu ukázal zázračným způsobem ve snu již v devíti letech, kterou cestou se má ubírat, poukázal mu na jedinečnou Učitelku Marii, nejsvětější Pomocnici křesťanů, a potom sterými sny, či lépe viděními mu otevíral cestu k budoucímu apoštolátu, ozařoval denním světlem tajemství svědomí, ukazoval mu včas pole jeho misionářské působnosti a vybíral lidi, jimž měl svěřiti nej důležitější úkoly svého díla. Nejednou bylo i jeho tělo oslaveno a přeměněno nadpřirozeným světlem. Zdálo by se, jako by před námi stál světec středověku, a zatím se o něm může říci, že byl vlastně dítětem dneška. Třikráte ho viděl jeden z jeho nejlepších synů, Don Filip Rinaldi, třetí jeho nástupce ve vedení již dospělé společnosti salesiánské, přeměněného a oslněného za bílého dne zvláštním silným a něžným světlem. Častěji na něm pozoroval tuto zvláštní změnu jeho nejdůkladnější životopisec, Don Jan Lemoyne. Roku 1879 pozoroval při mši sv. častěji jeho ministrant v soukromé kapli, jak se zvedl nad zemí a setrval v této posici přes deset minut.

Don Bosko byl opředen zázrakem. Očití

svědkové potvrdili přísahou rozmnožení chle-
bů, kaštanů, ořechů, aby bylo možno podělit
všecky chovance. Zázračná a nevysvětlitelná
uzdravení se udála v okamžiku na jeho zásah.
Těšil se z nadpřirozených vidění a poznání, ba
byl obšťastněn i darem bilokace. Jednou v noci
roku 1886 ředitel salesiánského ústavu Sarriá
u Barcelony byl znenadání probuzen Don Bos-
kem ze spánku. Stojí tu při něm a volá ho. Ře-
ditel povstává, následuje ho po dlouhých
chodbách ústavu, po schodech a ložnicích. Kam
vkročí Don Bosko, všude jasné světlo jako za
bílého dne. V okamžiku seznal ředitel mravní
stav celého ústavu: čtyři chovanci musejí býti
z ústavu vzdáleni. Ale přestrašený ředitel se
nemůže odhodlati k provedení rozkazu, stojí
mu v cestě mnoho překážek a ohledů. Žádné-
mu ani slova, a nic nepodniká. Po několika
dnech ho napomíná Don Bosko dopisem za-
slaným z Turina, aby provedl, co mu bylo za
noční návštěvy poručeno. Avšak ředitel ještě
nevěří a nejedná. Příštího jitra, přiblíživ se
k oltáři, aby obětoval Bohu oběť nejsvětější,
roznese se náhle prázdnou prostorou chrámo-
vou pronikavý výstražný hlas, který prochvěl
duši kněze až do dna: „Neuposlechneš-li, bude
toto poslední tvoje mše svatá ...“ Vyslechne
tedy čtyři označené a shledá, že noční infor-
mace Dona Boská se shodují na vlas se sku-
tečností.

V dohledné době budou snad uveřejněny
(v italštině) sny Dona Boská. V těchto snech
naleznou zvláště vychovatelé mnoho světla,
útěchy a rady. Je nemožno soustřediti, třeba
jen v hrubých rysech veškeru asketickou a
mystickou látku, kterou v sobě uchovávají.
Nuže, alespoň nějakou myšlenku o jeho snech.

Mystika jeho snů! Těmito sny velkého apoš-
tolského pracovníka, tohoto katolického vy-
chovatele milionů mladíků, vnikáme hlouběji

v poznání duše Don Boskovy. V době nemírných přehmatů jansenismu a pohodlného opovrchnění Rousseauova vyvěrá tu z mystiky slov, myšlenek a ducha Don Boskových snů šťastná synthese staré i nové moudrosti. V mystice Don Boskových snů shledáváme šťastnou obrodu a vzkříšení staré křesťanské pedagogie a současně zárodek nových výchovatelských metod, aniž bychom se ocitali v nebezpečí upadnutí do modernismu.

Výchovný systém Don Boskův spočívá na dvou nosných pilířích: na srdečné lásce a vědě experimentální. Nesmíme však zapomínati, že byl-li na jedné straně Don Bosko vychovatelem, asketikem a experimentalistou, což prozatím zajímá nejvíce i racionalistické pedagogy z povolání, na druhé straně a v první řadě byl světcem. Byl světcem, třeba to včas zdůrazňovati, oplývajícím křesťanskou láskou a nadpřirozenou radostí i půvabem, tím sladkým a vznešeným půvabem, jímž přitahoval k sobě zástupy galilejský Mistr. Pedagogie Don Boskova se zakládá prostě na víře a na tradičním učení Církve (nenapsal přece jen tak bez rozmyslu do Stanov společnosti salesiánské: „Naším učitelem bude sv. Tomáš“) a na osvědčené křesťanské morálce (sv. Alfonsa znal dokonale a v mnohém byl jeho praktickým pokračovatelem). Krátce, jeho pedagogie je *pedagogie asketická*, která vychovala, vychovává a vychovává světce. A v salesiánské kongregaci díky Bohu pramen nepřetržité svatosti ještě nevyschl: Don Rua, první nástupce Don Boskův, svatostí jemu podobný, Don Beltrami, jímavá oběť stravovaná láskou Boží a ctnostný student Dominik Savio mají ještě celou řadu jiných pokračovatelů.

Konečně, Don Bosko byl *světcem mystickým*, jak poukázal již Ceria (Don Bosco con Dio), a proto i jeho pedagogie byla pedagogií

mystickou. Pedagogie a mystika! Víím, že to zní tvrdě sluchu uvyklému poslouchati racionalisticky, přece však z lásky k pravdě třeba i tuto skutečnost podtrhnouti.

I tuto *mystickou pedagogii* Don Boskovu nalezneme nejtypičtěji vyjádřenu v jeho snech a viděních. Když láska k mládeži dostoupí takového vrcholu, že provázíme své svěřence jako Don Bosko srdcem a okem i ve snu, tu můžeme říci, že jsme dostoupili mystiky pedagogie. To je ovšem pojem známý jen katolickým vychovatelům a z těch jen těm nejlepším.

František Saleský, duchovní vzor Don Boskův napsal mystický „Traktát o lásce Boží“ (Theotimos); Don Bosko svými nebeskými sny (věda, že v nej menších miluje Boha) napsal: „Traktát o lásce mládeže v Bohu“. Svatý František se obíral v posledních kapitolách Theotima láskou k bližnímu, Don Bosko v jeho vývodech pokračoval.

Nevzbuzuje v nás tudíž údiv, stalo-li se skutečností to, co bylo šťastně vyjádřeno dekretem „Tuto“, který prohlašuje, že Don Bosko spojiv vzájemně vrcholnou nadpřirozenou lásku k mládeži a stejně vrcholnou a nadpřirozenou moudrost, dospěl k nej dokonalejší vychovatelské metodě, naznačiv pedagogii znamenitou a jistou cestu: „*Haec divina pro eis caritas, ei supernaturali prudentiae iungebatur, ut ad perfectissimam educationis methodum pervenerit, in pedagogica disciplina vere excellentissimum ac tutissimum signans iter.*“

Tolik jsem si dovolil napsati v době, kdy se o Don Boskovi mnoho mluví a píše, a kdy očekáváme jeho nové české životopisy. Obdivovatelé Don Boskovi se pozastavují rádi na jeho bohaté zevnější činnosti a velkolepém díle, opomíjejíce snadno to těžší studium: hledati zdroj jeho neúnavného apoštolátu. Ani Don Bosko se nedostal jinou a snadnější ces-

tou do nebe než jiní světcové. I na křižovatkách jeho životní dráhy nacházíme tytéž nápisy: modlitba, práce, oběť, láska k Bohu a láska k lidem. 22. III. 1934.

MISIJNÍ LEGENDA ZLATÁ

„Přemnohý pak zástup prostřel roucha svá na cestu a jiní sekali ratolesti se stromů a prostírali je na cestu.“
Matouš 21, 8.

Roku 1896 bylo u nás Boží tělo triumfem. Do té doby nikdy u nás v Kandy (střední Ceylon) nebylo pod širým nebem bohonosné procesí, aby snad nedošlo k něčemu s budhisty. Ale pan biskup schválil náš plán a tak jsme uspořádali procesí na našem pozemku; bylo místa nadbytek, stačily dvě cesty mezi našimi vršky. Dělníci se sami nabídli, že postaví slavnostní brány a oltáře a že vyzdobí celou cestu. Nebyly to žádné drahocenné stavby, měli jen bambus a sem tam nějakou haluz či pěkný kmínek, ale palmové a kokosovníkové listy přikryly chudobu a bohatá květena dodala malebnou výzdobu, nad níž srdce plesalo. Mnoho naši horlivci udělali bez peněz a jen ve chvílích po pravidelné denní práci.

Slyšeli jste již o Paraverrech? O lidu přišlém na Ceylon z jižní Indie, o lidu, jež zvláště miloval sv. František Xaverský pro jeho ochotu slyšeti slovo Boží a věrnou vytrvalost Kristu, Ježž přijali s otevřeným srdcem? Byli v povoláních příčinliví a domohli se tedy majetku a majetek je nikdy nesvedl k opuštění dobrých cest, stejně jako se to nepodařilo ostrým pronásledováním křesťanství.

Paraverové z Kandy se nabídli, že na svůj náklad vyzdobí jeden oltář; byl překrásný. O Božím těle přišli do jednoho. V kapii před

vystavenou nejsv. Svátostí se zbožně modlili, jedni klečíce vzpříma, druzí čela skloněná v prach, jiní seděli na bobku, jak je u nich zvykem. A když kněz vzal do rukou monstranci se svatou Hostií, aby započal průvod, Paraverové naráz se sebe shodili sváteční šaty, ohrnuli po kolena suknice ... Volné hnědé postavy se chopily díla: prostírají před průvodem první pás bílého plátna a druhý a třetí. . . procesí půjde po bílém koberci a nešlápne na houbu zem.

Rozestavili se podél cesty a když průvod již minul první kus koberce, hbitě jej smotávají, podávají jej z ruky do ruky a než by ses nadál, již jej zase prostírají vpředu. Tak to šlo rovinnou i vrchem, lučinou i rolí. Ještě jsme nedošli do půli cesty a lil se z nich pot, ale neustávali, a když průvod stanul u oltáře, zase u něho všichni zbožně čekali požehnání Toho, k jehož cti radostně obětovali pot svátečního dne.

Kněz-misionář, který tuto událost zapsal, vyjevuje část svého rozhovoru s Pánem v Eucharistii: „Pane Ježíši, jsem již 36 let řeholníkem a knězem 21 let; ale ještě jsem se nedovedl pomodlit, jako tito tvoji vyvolení. Požehnej jim a slituj se nade mnou!”

Zde pak je tato událost stručnými slovy vylíčena k útěše a povzbuzení duší, které hoří láskou ke kráse a velebě domu Božího i chvíli Jeho návštěv mezi námi. Domine, dilexi decorem domus tuae! se modlí kněz při každé mši svaté.

Josef Papica.

NAŠE CÍRKEV JEST CÍRKVÍ SVATÝCH

Vždycky přichází hodina svatých. Neboť naše Církev jest Církví svatých. Kdo se k ní přibližuje s nedůvěrou, myslí, že vidí jenom

uzavřené brány, přehradu, okénka, jakési duchovní četnictvo. Ale naše Církev jest Církví svatých. Aby se stal svatým, který biskup by nedal svůj prsten, který kardinál svůj purpur, který velekněz svou bílou sutanu, svoje komoří, Švýcary a všechno časné? Neboť svatost, to jest dobrodružství, ba jest jediným skutečným dobrodružstvím. Kdo ji jednou pochopil, dostala se již do srdce katolictví. Pocítil, že se chvěje v jeho smrtelném těle jiná hrůza, než hrůza smrti, totiž jakási nadlidská naděje. Ale kdo se trápí pro svaté? Chtěli by lidé, aby to byli starci, plni zkušenosti a politiky a většina jich jsou děti. Nuže, dětství jest vždycky proti všem. Chytráci krčí rameny a usmívají se; kterýpak svatý mohl si pochvalovati církevní osoby? Hm! Co tu mají dělati církevní osoby? Proč chceme, aby měl přístup k nejhrdinnějším lidem ten a ten, jenž jest si jist, že se nebeského království dobývá jako křesla Akademie šetřením všech? Bůh neučinil Církev pro blahobyť svých svatých, nýbrž, aby předávala jejich památku, aby se neztratil s božským zázrakem proud cti a poesie. Ať nám ukáže jiná církev svoje svaté!

Naše Církev jest Církví svatých. Komu byste odevzdali ke hlídání toto stádo andělů? Pouhá historie se svou povrchní metodou, svým realismem úzkoprsým a tvrdým je zlomila. Naše katolická tradice je nese dále, aniž by je zranila ve svém obecném rytmu. Svatý Benedikt se svým havranem, svatý František se svou kytarou a provencalskými verši, Johanka s mečem, Vincenc se svou bídnou sutanou a poslední příchozí, tak podivná, tak tajemná, tolik mučená kupčíky a svatokupci, se svým nepochopitelným úsměvem — Terezie Ježíškova. Přál by si někdo, aby byli všichni za živa vsazeni do schránky, aby byli zaplaveni nafouklými tituly, aby byli na kolenou uctíváni

a okuřování? Takové poklony jsou dobré pro kanovníky. Svátí žili a trpěli jako my, byli zkoušeni jako my. Měli svou plnou tíhu a ne-jeden, aniž by ji opustil, klesl pod ní, aby umřel. Kdo se ještě neodváží uchopiti z jejich příkladu posvátnou část, božskou část, najde u nich aspoň školu hrdinství a cti. Ale, kdo by se nezarděl, že se zastavil tak brzo a že je nechal kráčet samotné po jejich nesmírné cestě? Kdo by chtěl ztráviti svůj život přemíláním problému zla, místo aby se vrhnul sám dopředu? Kdo by odmítl osvoboditi zemi?

Naše Církev jest Církví svatých. Celá ona sestava moudrosti, síly, poddajné kázně, velkomyslnosti a velebnosti není ničím sama ze sebe, jestliže to není oživováno láskou. Prostřednost tu ale hledá jenom pevného zajištění proti nebezpečí z Božích věcí. Co na tom! Nejmenší dítě z našich náboženských hodin ví, že požehnání všech církevních osob dohromady přinese pokoj jenom lidem připraveným již k jeho přijetí, duším dobré vůle. Žádný obřad nemůže nás osvoboditi od lásky.

Naše Církev jest Církví svatých. Nikde jinde se nedá mysliti takové dobrodružství a k tomu ještě tak lidské malé hrdinky, která přechází tak klidně s hranice velkého inkvizitora do ráje před nosem stopadesáti theologů. „Jestliže jsme přišli až tam,“ psali soudcové Johančini papeži, „že věštky prorokující falešně ve jménu Božím, jako jistá ženská, polapená v obvodu diecése beauvaiské, jsou lépe přijímány lidovou lehkověrností, než pastýři a doktoři, pak jest jisté, že náboženství zahyne, že víra se zhroutlí, že Církev jest šlapána nohama, že nepravost satanova přemůže svět...“ A hle, ani ne za pět set let jest vystaven obraz věštky ve sv. Petru v Římě — a sto stop pod ní Johanka bude moci viděti malého člověka bílého, klečícího, jenž jest samým papežem. Od vele-

kněze až do malého ministranta, jenž dopíjí víno z konviček, všichni vědí, že nacházíme v kalendáři velmi málo svatých kněží řečníků a prelátů diplomatů. O tom může pochybovati jenom nějaký slušný človíček s tlustým břichem a se zlatým řetězem, který si myslí, že svatí běží příliš rychle a který by rád přišel do nebe drobnými kroky jako k lavici své spolkové místnosti se svým kamarádem panem farárem.

Naše Církev jest Církví svatých. Máme v úctě službu vozatajskou, zdravotnickou a zeměpisnou, ale naše srdce patří lidem, kteří jdou napřed, naše srdce jde s těmi, kteří se dávají zabíjeti.

Žádný z nás, kteří neseme svoje břímě — vlast, povolání, rodinu — se svými ubohými obličejí, vyhublými úzkostí, se svýma tvrdýma rukama, se strašným zhnusením denního života, chleba, jež musíme každého dne si chránili a čest našeho domu, žádný z nás nebude nikdy ovládati tolik theologie, abychom se stali třeba jenom kanovníky. Ale, víme toho dosti, abychom se stali svatými. Ať druzí spravují klidně království Boží. My již máme dosti práce s tím, abychom urvali každou denní hodinu, jednu za druhou, s nesmírnou námahou, každou hodinu nekonečného dne až do hodiny očekávané, až Bůh ráčí dechnouti na svého zmučeného tvora. Ó Smrti tak svěží, ó Jitro jediné! Ať se druzí starají o duchovní, ať uvažují a předpisují: my držíme to časné oběma rukama, držíme oběma rukama časné království Boží. Držíme dědictví svatých. Neboť od té doby, co byly požehnány s námi zároveň vinnice a obilí, kameny našich prahů, střechy, kde hnízdí holubi, naše ubohá lůžka plná snů a zapomenutí, cesta, kde skřípají povozy, naši hoši s ostrým smíchem a naše dívky, které pláčí u studnice, od té chvíle, co nás Bůh sám na-

vstívil, jest něco vůbec na světě, co by neměli
naši svatí znovu zase uchopiti a co by nemohli
dátí?

G. Bernanos.

Z knihy: Jeanne, Relapse et sainte, str. 61-68.

O SVATÉM VÁCLAVU

K prvním nešporám.

Ut caelebs tua reboare tyro Possint faveto servuli ab alto	Panický reku, aby chválu tvoji pět mohli sluzi, vyprosiž jim s výše,
Posceque blesam vinclo ut resolvat	by neumělý uvolnil se jazyk
Doxas in glossam.	pro zpěv tvé slávy.
Barbaris quamvis cesseris avitis	Pocházíš sice od pohanských předků
Fano profano litarunt qui quando	ohavným bůžkům, kteří obět nesli,
Minis, serena tu tamen Bohéma	ze hradu, z rodu v Cechách přeslavného
De stirpe prodis.	přece jsi vzešel.
Enixa nempe nepa ex parente prole sacratus manens illibatus	Ač jsi se zrodil z matky baziliška, zasvěcen z mládí zůstával jsi čistý,
Infans elinguis fueris et quamvis Tamen beatus.	již jako dítě, které nezná řeči blahoslaven jsi.
Senex hic puer, gnarus et haud piger	Dospělý chlapec znalý, neúnavný,
A crepundiis studiis anhelis	horlivě badá, zkoumá od maličká,
Virtutum, tandem sacris eruditus	nejvíce však se učí svatým ctnostem
Post gymnasiis.	po školách vyšších.
Dempto parente demum tribunali	Vzat mu byl otec a on rouchem soudu
Exceptus scola, štola quirinali	slavně je oděn, když jej ze škol vzali,
Caesari Deo preaditus utrimque Ut jura reddat.	císaři, Bohu dával, což jest jejich, konaje právo.
Foris corusco schemate togatus	Na venek oděn šatem drahocenným,
rigidos intus sumit cruciatus,	těžká jsi v nitru na sebe vzal muka,

Ani jejich pobyt při kostele svaté Maří Magdaleny na Menším Městě Pražském, k němuž se přestěhovali 1606, nezměnil mnoho na nemohoucnosti řádu, oslabovaného tlakem protestantských živelů předbělohorských. Až teprve rok 1625 přinesl jim obrození po všelických stránkách duchovního i hmotného života. Darovalť jim dne 7. května 1625 císař Ferdinand II. farní *kostel svatého Jiljí* na Starém Městě Pražském. Jaké tu nastalo rozvinutí sil, tak dlouho ujařmených nouzí a nepřízní doby! Dostali konečně chrám starobylý a důstojný, dostali školu i celou osadu se vším příslušenstvím. Duchovní péči nových svato jilských kazatelů byly přikázány i tři filiální svatyně staroměstské, svatého Štěpána Menšího v Bartolomějské ulici, svatého Jana na Zábradlí v Poštovské ulici, i prastará románská kaple svatého Kříže Menšího, stojící v jeho sousedství. To bylo více, než o čem mohli kdy snít! Vedeni energickým převorem Vincencem z Narbonne, usadili se bratři nejprve ve školní budově, ale skoupivše několik domů na severní straně kostela svatého Jiljí, vybuodovali si záhy na získané ploše prostranný klášter... Z této půdy vypučel nový třístaletý strom kultury dominikánské, ženoucí do nových větví a nesoucí hojné ovoce až podnes.

Těm, kdož píší o rozvoji rekatolisačního díla pobělohorského, ustupoval až dosud kazatelský řád stranou do stínu. Neprávem. Dominikáni vyšinuli se i mezi českými řeholemi v tehdejší katolické hnutí vysoko. Strádající po ranách husitských dlouho a těžce, dovedli si přesto zachovati dosti síly k obnově akce, která si vyžádala jejich agilnosti po bitvě na Bílé hoře. Vedle jesuitů, premonstrátů a kapucínů stali se záhy elitním sborem bojovníků za rekatolisaci a tedy za sjednocení národa, doprovozeném i zvýšením jeho kulturního lesku.

Prispělat' k tomu v míře neposlední jejich tradiční žízeň po *vědě a osvětovém tvoření*. Sotvaže kardinál Harrach 1626 potvrdil věnování císařovo, učení řeholníci jali se ještě téhož roku přednáseti ve staré škole svatojilské klerikům i laickým posluchačům discipliny filosofické i bohovědné. Bylo to zcela řádné „studium generále“, opírající se o psané přednášky, jejichž zbytky chová podnes klášterní knihovna svatojilská, a o učené spisy latinské, jež vydávali v Praze tiskem, těžíce v nich z odkazu svého velikého mistra, Tomáše z Akvíny. To bylo vysoké učiliště, na němž udíleny členům řádu akademické stupně lektorů, bakalářů a mistrů, konkurující často úspěšně i s kolejiemi jesuitskými. Když koncem roku 1631 zmocnili se Sašové Prahy a vypudili jesuity z Klementina, katoličtí Pražané neváhali posílati své syny do školy dominikánské. Rád jimi získal tehdy český živel i pro svůj noviciát.

Než ani *náboženská akce* neopožďovala se za kulturní. Vedle rozsáhlé činnosti kazatelské pracovali dominikáni cílevědomě i na poli asketickém. Již 1628 založili u svatého Jiljí „Bratrstvo svatého růžence“, které záhy rozkvetlo velkým množstvím údů ze všech vrstev pražské společnosti. Pamětní kniha tohoto Bratrstva, chovaná na faře u svatého Jiljí, sleduje jeho růst od r. 1628 až do zrušení v době Josefa II. Proto také, když v roce 1631 počala se z Itálie šířiti účinná „Patnáctiúterková pobožnost k svatému Dominiku“, vkořenil se kult dominikánského *úterku* do půdy svatojilské působením bratrstva tak hluboko, že zanikl teprve s bratrstvem v osmdesátých letech XVIII. věku. Připomeneme-li ještě svěže pučící český kult *růžencové* pobožnosti, určili jsme hlavní živly české dominikánské religiosity.

Z těchto dvou zřidel, náboženského i kulturního, tryskala v sedmnáctém věku i bystřina

české dominikánské *literatury*, pěstované řeholníky samými, i dobrovolnými konfrátery z řad kněžstva světského a z laiků. Když dne 4. srpna 1634 vedli dominikáni průvod pražských katolíků kolem chrámu svatého Jiljí, zpívaly se v něm již slohy neznámé dnes české písně k oslavě *svatořečení* Otce Dominika. A v následujících desíletích lze pozorovat, jak čeští lidé zvolna přibírali vzácné živly světové literatury, obohacující nějak literární kult svatého Dominika de Guzman. Tak pražský kapucín, František *Rozdražovský* z Rozdražova, ve svém dnes převzácném „Životě a zázracích svatého Františka Serafinského“ (Praha 1647), parafrázoval dosti volně ona dvě „kvítka“ gotických „Fiorettů“, líčící zásahy svatého Dominika do příběhů Chudáčka z Assisi. Několik let na to básník a hudebník, Adam *Michna* z Otradovic, v písni „Svatební věneček“ (Loutna česká 1653), pějící o milostné touze lidské duše po splynutí s Kristem, jmenoval mezi nebeskými kavalíry, doprovázejícími nevěstu k svatebním hodům v májové přírodě, také svatého Dominika.

Dominikus otvírá
zahrádku přemilou,
Norbertus nezavírá
louku k svatbě milou,
Ignácius i háje
přeje k mému sňatku,
nebeské kvítí máje
propůjčuje k svátku.

Michnova píseň dokazuje, jak i svatý Dominik razil si v první polovici XVII. věku cestu do pokladnice motivů české hagiografické lyriky, přesto, že řád nemohl tu vyvinouti takovou propagační akci, jako jesuité pro svatého Ignáce a Františka Xaverského, nebo jako pre-

monstráti pro zemského patrona svatého Norberta. Nové osvěžení přišlo o něco později ze slavné knihy konvertity Angela *Silesia*, „Cherubinisher Wandersmann“ (1657), která řadou hagiografických epitafů znova rozproudila kult starých světic a světců středověkých. V jednom z nich charakterisoval Silesius i smysl mystiky svaté *Gertrudy Veliké*, který byl přetlumočen i do češtiny. Zdá se, že to byl počátek uvědomělého kultu této svěťice v české literatuře, posilněného záhy na to v roce 1677 její kanonisací v Římě. Její vidění uchvacovala duše baroku tak, že již koncem XVII. a počátkem XVIII. věku překládány byly v podobě modliteb do češtiny, až se soustředily ve sborníčku „Rozkošné duchovní modlitby“ (Praha 1713). V nich se našla i charakteristika *svatého Dominika* v hierarchii světeckého Ráje a rozlišení jeho portrétu od Františka Serafinského.

Na to se jí zjevili oba Otcové
v zářící nebeské slávě,
ozdobeni kvetoucími růžemi
a lesknoucími se ceptry.
Mezi sebou lišili se v tom,
že svatý Otec *František*
oslaven pro nezvyklou pokoru lásky,
kdežto zásluhy slavného Otce *Dominika*
zářily zvláště pro žhoucnost přání...

Když v roce 1670 řád oslavoval 500. výročí narození Dominika de Guzman, svatojilský kazatel, P. *Tomáš Nigrin*, napsal k tomu roku knihu „Ovoce z růží bratrstva svatého růženice“. Tiskem vyšla o málo později (Praha 1672), když lyrika jeho meditačních próz byla již vyzkoušena při lidových pobožnostech. Jiný dominikán, P. *Tomáš Dillinger*, psal své „Zrcadlo svatosti a divotvorného života svatého Otce

Dominika" v pěti knihách latině, které spatřily světlo světa v impresii Jiřího Labouna v českém převodu (Praha 1689). O čtyři leta později kterýsi dominikánský *Anonym* podchytil úterní modlitby literárně spisem „Svatá pobožnost patnácte outerního přijímání velebné svátosti oltární ke cti Svatého Dominika" (Praha 1693). Tady měla česká duše modlitby, celé officium s drobnými hymnami a rozjímání o světcích, a tímto dílkem skončila se literární tvorba dominikánská sedmnáctého věku, pokud náleží nějak do oblasti lyrického umění duchovního. Neboť není dosud zcela jasně prokázáno, zda do konce tohoto věku spadá původ i oné české písně, jež v duchu lyriky Michnovy zpívala v šesti strofách šestiveršových o zásluhách svatého Dominika a resumující v páté sloce slovy:

Dominiku, v smrti slavný,
mnohých synů otče dávný,
zrcadlo horlivosti:
hvězdo pravých řeholníků,
věrných Boha milovníků,
chválen buď pro své ctnosti!

Vilém Bitnar.

NACIONALISMUS S HLEDISKA DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

(Dokončení.)

Když to vše uvážíme, jeví se nám lehce nezdravý tento nacionalismus jako rozsáhlý komplex úchylek, že totiž nespočívá v několika jen pochybeních, ale v celém chybném postoji k nejzákladnějším otázkám člověka. Jeho nejvyšší normou jest: Můj národ a stát jest mi nade vše! a odtud právě bludný poměr vůči všemu: sobě, bližnímu a Bohu. Vůči sobě a své-

mu národu: sobectví, domýšlivost, lichocení si a přeceňování, pýcha. Vůči národu druhému a jeho příslušníkům: neláska, závist a nenávisť, ubližování, olupování, nespravedlnost atd. A vůči bytosti nejvyšší? I na ni sahá ve své úžasné odvaze, i když při tom tvrdí, že není proti náboženství a Bohu, jak jsme toho svědky v Německu dnes. Vzhledem k Bohu nacionalismus ústí a vždycky ústil ve statolatrii¹ (t. j. zbožnění národa a státu) a v caesaropapismu (t. j. nadvláda světské moci nad hodnotami duchovními) a konečně v macchiavellismu² (t. j. ve prospěch státu jest i špatný a nemravný čin dovolen).

Nuže, co nyní s hlediska křesťanství a speciálně vzhledem k duchovnímu životu o tom všem souditi? Tu především je třeba říci, že

a) nacionalismus a křesťanství si jsou něčím úplně cizími

1. **Kristus**, Pán náš a Spasitel, žil v době podobně národnostně rozbouřené, jako dnes — vzpomeňme jenom nenávisti Židů k Římanům anebo k Samaritánům a naopak — a miloval přece také svou vlast a svůj národ, a hle, s jakou úzkostlivostí míjel všechny podobné spory, ač měl k tomu příležitosti dosti. Tak na odbojnou otázku Samaritánčinu u studnice Jakubovy³ odpovídá tím, že zavádí řeč pokorně na věci vyšší, duchovní, když Jakub a Jan chtějí

1 Tak za italský fašismus volá filosof Spavento: Klaníte se státu? Ano, já se mu klaním!" Srv. Dr. B. Vašek, C. K. D. u. m. st. 10. Podobně hitlerismus v Německu vedl k národnímu, rasovému náboženství, což jest vlastně zase zbožnění národa a rasy.

2 Podle italského filosofa Mikul. Macchiavelliho (1469-1527). Jeho výrokem jest na př.: Takový vládce, a zvláště vladař nový, nemůže zachovávat všecko to, pro co lidé jsou pokládáni za hodné, neboť bude často nucen, aby udržel stát, jednati proti víře, proti lásce, proti lidskosti, proti náboženství." II. Principe, XVIII.

3 Jan, IV. 9 nn.

seslati oheň a síru na jednu vesnici samařskou, odpovídá: „Nevíte, čí ducha jste?“⁴ Ano, i pozitivně zakazuje nenávisť národnostní v podobenství o milosrdném Samaritánu. A třeba upozorniti, že snad Kristus nebyl z těch, kteří zase všude a ve všem ustupují, kde by klidně mohli, ba měli stati na svém. Řekl klidně Samaritánci: „Spása je ze Židů," jako odmítl téměř nemilosrdně ženu pohanskou, řka, že je poslán k ovcím domu izraelského.⁵ Konečně známá jsou slova božského Mistra, kterými navždy podřal všecko zbožnění státu: „Dávejte, co je císařovo, císaři, a co jest Božího, Bohu!"

2. *Apoštolově*. Uvedl jsem již slova svatého Petra. Podobně mluví svatý Pavel ke Koloským:⁸ „Oblekli jste nového (člověka), jenž se obnovuje k poznání podle obrazu Stvořitele svého; tu není Řek a Žid, obřízka a neobřízka, cizozemec (t. j. barbar), Skytha, otrok, svobodník. nýbrž vším a ve všech jest Kristus."

3. I *Starý zákon* mluví podobně. Ve 3. knize Mojžíšově přikazuje Hospodin: „Bude-li sídliti cizinec v zemi vaší, bude-li přebývati mezi vámi, neutiskujte ho, ale ať je mezi vámi jako váš soukmenovec. Budete ho milovati jako sami sebe; neboť i vy jste byli cizinci v Egyptě. Já jsem Hospodin, Bůh váš." (Lev. XIX. 33,34.) Rovněž tak v 1. knize Mojžíšově (Ex. XXII. 21) a v 5. knize: „Neměj odporu k Edomitovi, neboť je to tvůj bratr; ani k Egyptánu, neboť jsi byl hostem v jeho zemi." (Dt. 32, 7.)

4. Všimněme si dále vynikajících *církevních učitelů*. Svatý Augustin ve svém díle „O městě Božím" takto hodnotí tehdejší nemístný nacionalismus: „Chtěl bych se nejprve trochu otázati, jaký to má smysl, jaká je v tom rozumnost chlubit se velikostí a rozsáhlostí říše, kdyžtě nikterak nemůžeš poukázati na štěstí těch lidí, kteří ustavičně válčí a stále jsou

4 Luk., IX. 52 nn. — 5 Mat., XV. 21 nn. — 6 III. 10.

v krvi, hned spoluobčanů, hned nepřátel (vždy však lidí!) ... aby si získali trochu té radosti, podobné zářnému sklu, o něž se stále musíš báti, aby se náhle neroztříštilo. Nuže, nedejme se bláhově unéstí prázdným bombastem a nedejme se ohlušiti velezvučnými slovy, jako „národové“, „království“, „provincie“...“ A opět třeba upozorniti, že to praví sv. Augustin, který tak vřele miloval svou římskou říši! — Podobně proti zbožnění státu mluví neohroženost sv. Ambrože proti císaři Theodosiovi nebo sv. Jana Zlatoústého oproti byzantskému dvoru.

5. Konečně důležitým jest svědectví *svatě Stolice*. Z posledních dob vybírám tyto výmluvné projevy. Pius IX. zavrhl co bludnou tuto větu: „Jak zrušení jakékoliv přísahy, tak kterýkoliv zločinný a ohavný skutek, odporující věčnému zákonu, nejen že se nesmí zatracovati, ale jest vůbec dovolen a zasluhuje nejvyšší pochvaly, když se to děje z lásky k vlasti.“⁷ Benedikt XV. krásně praví v mírové své encyklice „Pacem Dei“: „Neboť není jiný evangelijní zákon lásky pro jednotlivé lidi, jiný pro státy a národy, které konec konců všechny se tvoří a pozůstávají z jednotlivých lidí.“⁸ A sv. Otec nyní slavně vládnoucí, Pius XI., používá téměř každé příležitosti, aby tento blud odsoudil. Zvláště důrazná byla jeho slova ke generálním představeným řádů, které jsou činný v misiích, 7. prosince 1929: „Nacionalismus byl vždycky pro misie metlou, ano, není přehnáno nazývati jej zlořečením. U všech misionářů, ano u všech těch, kteří jakýmkoliv způsobem se zabývají apoštolátem, od posledního kněze až po papeže, nacionalismus, i když sem tam se zdálo, že přinesl nějaký zisk, konec konců nezpůsobil nic jiného, než škody.“⁹

7 Syllabus, věta 64. — 8 Acta Ap. Sedis XII. p. 214. — 9 Srv. „La Civiltà cattolica“, roč. 1908 s. 554.

Podobných dokladů bylo by ještě více, ale tyto postačí jistě, aby ukázaly, jak daleko od sebe jsou nemírný nacionalismus a křesťanství. Tolik po stránce věroučné, která je základem ke všemu uvažování v duchovním životě. A co říká morálka?

b) Po stránce mravoučné je počínání přemrštěného nacionalismu skutečným hříchem.

Tento bod snad se bude zdáti mnohému ještě odvážnějším, ale přece jest tomu s logickou důsledností tak. Hřích jest totiž dobrovolné přestoupení zákona Božího, to jest nedodržení oné normy, která byla dána mravnímu jednání. Jako tělesa neživá mají své zákony fyzické, tak člověk pro své mravní jednání má nad sebou zákony mravní, s tím rozdílem, že se od nich může odchýliti nalevo i napravo. (Kámen padající toho na př. udělati nemůže.) Tímto vybočením z pravé normy vzniká právě hřích.

Nuže, jaká jest nyní správná norma pro poměr těchto dvou pólů: Člověk — národ? Viděli jsme již, že jest udána ctností „Láska k vlasti“, kterážto zaujímá povinnou a dovolenou střední cestu mezi dvěma nedovolenými extrémy: nedbáním o vlast se strany jedné a upřílišněné zbožnění vlasti se strany druhé. Je tedy nacionalismus, jakožto vybočení ze správné cesty mravní, pravým hříchem, jako je hříchem vybočení z pravé míry v jídle (obžerství) nebo \ pití (opilství).

To jest tedy základní důvod hříšnosti u nacionalismu: Vybočení z pravé normy. Vedle toho však — poněvadž právě jde tu o celý jakoby chybný postoj k okolnímu světu — vede k mnoha jiným deordinacím, k mnoha jiným špatnostem, jako jest sobectví národní, nenávisť k druhým, závist, nespravedlivé jednání vůči druhým, dále pohrdání Bohem a jeho zá-

kony, zotročování Církve atd., jak jsme to viděli shora. To vše jsou sice samostatné hříchy, ale padají všechny na vrub nacionalismu, poněvadž tento je vyvolal. Jak to vystihl vhodně sv. Otec Pius XI. ve své první encyklice „Ubi arcano“: „... láska k vlasti a k národu, ačkoliv nemálo přispívá k povzbuzení k mnohým ctnostem a statečným činům, jestliže zákonem křesťanským se dá vésti, stává se však semenem *mnohého bezpráví a nepravostí*, jestliže mez dovoleného a správného překročivši, vzroste v nezřízený nacionalismus.“¹⁰

Máme tak před sebou něco skutečně hříšného. Nyní jakým jest nacionalismus hříchem, těžkým nebo lehkým? Ve svém základě nebude leč hříchem lehkým, neboť jak praví slavný moralista Noldin,¹¹ ty skutky, které obsahují nějaké vybočení, samy jsouce jinak dovoleny, jsou pouze hříchy lehkými v celém svém rozsahu. Ovšem přistoupí-li těžká přitěžující okolnost, jako bezpráví, ublížení, neb dokonce pohrdání samým Bohem, stává se hříchem těžkým jako to je na př. s pýchou.¹² Tak jistě jest těžkým hříchem v celém svém rozsahu zbožnění státu, hlásání takových nauk, zavádění nového náboženství, pohrdání Starým neb i dokonce Novým zákonem a p., jak jsme toho svědky v Německu.

Ovšem to jest také dlužno uvést na omluvu mnohých, že si toho všeho nejsou mnozí vůbec vědomi, zvláště pokud jde o menší přehmaty proti lásce bliženské, proti právu druhého, sobectví národní atd. Mnozí naopak by se s vámi přeli, že jednají zcela správně, ba ctnostně. Proto u nich nemůže býti ani řeči o nějakém provinění — hřích jest přece „*vědomé* a dobrovolné přestoupení zákona Božího“, ale prá-

10 Enc. „Ubi arcano.“ AAS, XIV. 682. — 11 Noldin, *Summa theologická moral.*, vyd. 20., část I. n. 297; 2. — 12 Tamže, n. 339; 2.

vě tato neznalost u mnohých, kteří vedou často i duchovní život, žádá poučení, upozornění.

Konečně po stránce asketické?

c) Po stránce asketické jest nacionalismus velikou překážkou na cestě k dokonalosti.

Základem křesťanské dokonalosti jest růsti v lásce k Bohu a vše ostatní brati jako prostředky k tomuto cíli, podle fundamentu sv. Ignáce: „Ostatní pak věci na zemi jsou stvořeny pro člověka, aby ho k tomu cíli vedly a k dosažení jeho napomáhaly.“¹³ To platí i pro statek tak vznešený jako jest vlast. I ona jest tvorem, darem Božím, daná nám k našemu dobru, aby nám napomáhala k šťastnému životu zde a jednou na věčnosti. Proto i pro ni platí známé tamtum — quantum! Bůh a spása lidské duše, t. j. cesta duše k Bohu zaujímají tak v křesťanství centrální úkol, k němuž vše jako k ohnisku směřuje. Mají jistě ostatní věci již samy o sobě svou krásu a přirozenou cenu, jako zrovna národ a vlast, jako i samotná různost národů, jazyků, národních citů a p. jest už sama o sobě něčím nesmírně vznešeným, ale teprve v tomto usměrnění nabývají skutečné ceny nadpřirozené, a co více — správného svého ocenění a rozluštění v tomto vezdejším zmatku. Bůh, věčný a neskonale vznešený a k němu vzpínající se ruce všech národů, a to v vzájemné bratrské lásce: toť ideál Kristovy askese, a to také jest jediným možným luštěním nacionalismu. Jest to zvláště, abychom jiné důležité vynechali, krásná nauka sv. Pavla o mystickém těle Kristově, která právě zde nalézá svého uplatnění. „Jako totiž jest jedno tělo, a přece mnoho údů má, všechny pak údy těla, ač jich mnoho jest, jen jedním tělem jsou, tak i Kristus (t. j. tak i jeho tělo, Církev). Ne-

13 Dr. Ant. Ondroušek: *Exercicie, Praha - Kotrba 1914, str. 62.*

boť v jednom duchu my všichni pokřtěni jsme byli v jedno tělo, ať jsme byli Židy nebo pohany(!), ať nevolni nebo svobodni: a všichni jedním duchem byli jsme napojeni. Vždyť ani tělo nešestává z jednoho údu, nýbrž z mnoha údů. Řekne-li noha: Poněvadž nejsem ruka, nepatřím k tělu, zdali proto nepatří k tělu? A řekne-li ucho: Poněvadž nejsem oko, nepatřím k tělu, zdali proto nepatří k tělu? Kdyby celé tělo bylo okem, kde by byl sluch? kdyby celé tělo bylo sluchem, kde by byl čich?" (Stačí jen dosadit za oko, sluch, čich a ruku různé národy, které se mezi sebou nemohou snést, jaké nádherné rozluštění pro všechny moderní spory a jaké též poučení pro vnitřní náš život!)

A svatý Pavel jde neúprosně dále: „I nemůže oko říci ruce: ‚Nepotřebuji tebe,‘ aneb zase hlava nohám: ‚Nepotřebuji vás,‘ nýbrž mnohem potřebnější jsou ty údy těla, které se zdají býti slabšími; ... a trpí-li úd jeden, trpí spolu s ním všechny údy; oslavuje-li se jeden úd, radují se spolu s ním všichni údové.“ A končí výrazně: „Vy však jste tělem Kristovým a údy jeho podle údělu.“¹⁴

Jak krásný jest v tom úkol křesťanství a zvláště křesťanské askese a mystiky, těchto dvou perutí, jež nás povznášejí nad vše pozemské a malicherné, aby ukázaly v těchto těžkých problémech správnou cestu! Neznamená to, opakuji znova, zapření a snížení vlastního národa a jeho práv, abych mohl žiti v pokoji s ostatními. Každý i ten nejmenší úd, praví sv. Pavel, má svá práva a ta mohu a musím hájiti a druzí se v tom případě musí umoudřiti. Tak na příklad právo naše na národní náš stát. Vídávám často mnohé dobré duše a zbožné z našich německých bratří, jak nelibě nesou utvoření samostatné naší republiky, jak by si aspoň

14 1. list ke Korint. XII. 12 nn., jakož i pak v bl. XIII. o lásce. Co tu krásných aplikací na náš problém!

potají přáli její rozbití, jak nelibě nesou každý šťastnější projev našeho národního snažení. Tu klidně a důstojně mohu stati na svém právu, které nikdo nemůže upřítí a vím, že druhá strana musí sleviti se svých výtek, chce-li stati na křesťanském podkladě. Podobně také v jiné nejožehavější otázce: Má-li býti dáno německému obyvatelstvu u nás rovné právo ve věcech národních jako českému. Na první pohled by se zdálo, že ano, poněvadž toho žádá spravedlnost. A přece nutno také vzíti v úvahu okolnosti: Národ český tolik staletí byl utlačován, německý po tolik staletí u nás podporován, němečtí naši spolubratři mají už mimo to dva své veliké státy, my sotva jeden, není tedy spravedливо, aby po větší dobu opět dostalo se mu více práv, aby se takřka posílil a upevnil? Uvádím toto, abych ukázal, že křesťanské řešení nacionalismu nemyslím si nějak mdle a za samých kompromisů. Nikoliv, křesťanství není nikdy malomocně nasládlé, ale velmi často žádá oběť a velké oběti. Ale ovšem abych toto vše a podobné hájil, to neznamená zaneřádití svou duši marným sobectvím, jízlivým záštím, nenávisť, bezprávím na těch právech, která i jiným, i menšinám přísluší, jako výchova v mateřském jazyce, podporováním jejich kultury, nezaměstnaných, uznání jejich zásluh, ustoupením, kde mohu býti pokorným, aniž příliš uškodím věci a p. A i když druhý tvrdošíjně stojí na svém mylném stanovisku, které je velmi na úkor mému právu, jest možné křesťanské jednání jemné, laskavé, které sice pevně potírá blud, ale miluje protivníka. V tom se jest třeba znova a znova učiti od Krista u studnice Jakobovy!

Bude příštím rokem v Praze katolický sjezd. Jsem rozhodně pro sjezd všech katolíků bez rozdílu národnosti, ale ať jsou tyto dny sjezdové opravdivou manifestací nejen naší lásky

k národu, ale také naší katolicity! Připravujeme se na sjezd, připravujeme se i na tento jeho snad podružný, ale důležitý úkol! Jinak by to mohlo dopadnouti jako loni v Nitře a celý sjezd mohl by se stati manifestací ne katolicismu, nýbrž nacionalismu, který sice jest katolicismu cizí, ale jak už to bývá, u katolíků velmi často doma. Proto prohlubujme duše a jejich duchovní život. Vychovávejme lid k tomu přednáškami, kněží naši svými kázáními, a hlavně svým vlastním příkladem a apoštolátem ve styku společenském tím, že budeme zaměřovati to, co nás rozdvouje a poukazovati na to, co nás pojí, sdružuje. Jak to už bylo nadhozeno tuším drem Doležalem v „Lid. listech“, nechť jest heslem naším a sjezdu: „Různost jazyků, ale jeden duch“.

Josef Hájek.

ODPUŠTĚNÍ

Křesťanství jest náboženstvím velikých tajemství! Nepochopitelná tajemství obsahuje jeho věrouka. Mnohá z nich nepochopí plně žádný stvořený rozum ani v nekonečných rozměrech věčnosti. Tajemství obsahuje i jeho mravouka. Nepochopí jich nikdy pouhý rozum, chybí-li mu světlo pravé víry. A těžko rozhodnout, která tajemství jsou odpornější pro lidský vzdor, zda tajemství věrouky či mravouky křesťanské...

Jedním z těchto druhých tajemství jest odpuštění ... Jak je to protimyslné přirozenému člověku odpouštět utrpené urážky, křivdy a bezpráví! Jak je to ponižující — odpustit! Podobá se to slevování se svých spravedlivých požadavků. Jest to jako zbabělé couvnutí před lupičem naší cti a našeho majetku! Cosi jako vysvědčení o korektním chování našeho ne-

přítele! Převrácení právního řádu: povýšení bezpráví na ctnost.

Není snad ochota odpouštětí známkou duševní tuposti, slabomyslnosti a mravního sketství? Vždyť jak je to mužné, stati nezvratně jako skála na stanovisku své cti! Pevným, hrdým postojem vytrvale brániti pošlapaná práva vlastní osobnosti — jak je to útěchyplné!

Proto v katechismu světa není místa pro odpuštění! Svět žádá pomstění křivdy a třebaš i zničení původce bezpráví.

Ale zákon Kristův ukládá všem bez rozdílu přísnou povinnost odpouštětí! Neodpustíme-li svým škůdcům, neodpustí nám Bůh našich poklesků. „Jestli odpustíte lidem hříchy jejich, odpustí i vám Otec nebeský hříchy vaše; pakli neodpustíte lidem, ani Otec váš neodpustí vám hříchů vašich.“ (Mt. 6, 14. 15.)

Proto napomíná i apoštol národů stádce Kristovo v Římě: „Nemstěte se sami, miláčkové, nýbrž dejte místo hněvu (Božímu), neboť jest psáno: Mně patří pomsta, já odplatím, praví Hospodin. Avšak lační-li nepřítel tvůj, nakrm jej; žízní-li, dej mu piti; neboť to čině, uhlí žhavé shrneš na hlavu jeho.“ (Řím. 12, 19. 20.)

Duch Kristův je duch odpuštění. Kristus, svatost sama, vtělený Bůh, je přibit chátrou na dřevo hanby, je zneuctěn nejdrzejším způsobem a oloupen o život! A tento vševědoucí Bůh, znající ďábelskou zlobu a nenávisť svých vrahů, odpouští dokonale svým katanům: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!“

Odpuštění je vítězstvím Krista v naší duši! Kristus v ní vítězí nad Satanem. Satan neodpouští! Není schopen! Satan jen nenávidí a se mstí.

Kristus přišel zničiti ve světě vládu Satano-
vu, smýšlení satanské, city satanské, vášně sa-

tanské! Proto přikázal svým věrným, aby odpouštěli!

Odpuštění je vítězství, jemuž předchází boj! Mnohdy boj tuhý, vyčerpávající, smrtelný! Duše se musí přičiniti o tento božský, Krista důstojný výkon! Musí snad napsati všechny své síly. Musí snad svázati obě ruce, napřažené k ráně! Musí zavřít obě oči, zastřít obě uši, aby nepozorovala příkoří, jí činěného!

Krutým sebezáporem musí si vykupovati duše právo a povinnost — odpouštěti! Ale ovoce této duševní trpkosti jest sladké! Mír Kristův se rozhostí v naší duši! Vždyť odpuštění nás sbližuje, spojuje, sjednocuje s Kristem. „Potom poznají všichni, že jste učedníci moji, budete-li míti lásku jedni k druhým“ ať dobrým ať nedobrým. (Jan 13, 35.) Odpouštění urážek prozrazovalo křesťany pohanům.

Je-li podstatou, duší a jádrem křesťanství láska, jest odpuštění nejbolestnější, nejtěžší, ale též nejspolehlivější zkouškou ducha křesťanského ... Kdo dovede odpouštěti vždy a všude z víry v Krista, z přesvědčení o svatosti jeho učení, z nadšení pro jeho vzor — ten žije životem Kristovým, dostupuje heroismu dokonalosti, je světcem ...

Právo odpouštěti není ovšem neomezené. Urážky proti Bohu, bezpráví, spáchaná proti společnosti, zasluhují náležitého trestu od příslušné autority. Andělský Učitel obezřetně poznamenává: „Bezpráví, páchané proti nějaké osobě, obrací se někdy proti Bohu a proti Církvi: a tehdy musí člověk pomstít křivdu sobě činěnou.“ (S. Th. II-II, q. 108, a. I ad 1.)

V soukromém životě našem však vystupuje do popředí téměř vždy povinnost odpouštěti! Povinnost následovati Krista trpícího a odpouštějícího a nikoliv oslaveného a vítězně trestajícího!

S. Fabík.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

(Ježto s překladem kanonisačního procesu nebyli bychom tento rok hotovi, budeme dále uveřejňovat jeho úplnou parafrázi.)

O zavedení apoštolského procesu.

Po vydání nálezu o neuctívání v předběžném procesu papež vydá povolující list, který vyhotoví kardinál předsedající. Tímto listem zavádí se apoštolský proces o pověsti svatosti, o zázracích nebo mučednické smrti, nebo speciálně o ctnostech a zázracích, nebo mučednické smrti.

Tyto dva procesy mají se konati odděleně. Od prvního se může upustiti, jestliže kardinál předsedající a generální zástupce víry uznají, že není třeba znovu pátrati o pokračování pověsti svatosti.

Když byla jmenována komise pro apoštolský proces a dosud nebyl vydán nálezh o neuctívání, může nastati nebezpečí, že odpadnou někteří očití svědkové a tím i důkazy. V takovém případě okamžitě má být vyhotoven povolující list, kterým se zavádí apoštolský proces speciálně o ctnostech a zázracích, nebo mučednické smrti.

Tento povolující list dostane pět soudců, církevních to hodnostářů. Do sboru soudců může být kooptován ordinář a ten předsedá; jinak jmenuje předsedu Svatá kongregace. Je dobré, když je jiný předsedou v apoštolském procesu, než předběžném řízení. Jedná-li se v procesu o zázracích, jest zřejmé, že musí být povolán odborník znalec, který se zúčastní zasedání tribunálu. Znalec může žádati soudce, aby mu dovolil klásti nutné otázky, aby výpovědi o věci byly jasné.

Generální zástupce víry jmenuje dva místozástupce, kteří se zúčastňují procesu jeho jménem.

Generální zástupce víry formuluje otázky týkající se námitek probíraných při zavedení procesu a svědectví z předběžného řízení podle ustanovení kánonu 2050, o nichž se domnívá, že je nutno je zodpovědět. Při tom užívá pomoci znalce, jedná-li se o zázraky.

Povolující list se zašle žadateli procesu. Ten se postará, aby byl zaslán delegovanému předsedovi soudu.

Zároveň mají být poslány otázky některému z místozástupců, které mají být kladeny procesním svědkům. Otázky musejí být uzavřeny a tím se otevřítí teprve při výslechu.

Delegovaní soudcové, než nastupují úřad, musejí předložit pověřující listiny ordináři. Jest samozřejmé, že je musí podporovat svojí autoritou.

Předseda soudu po obdržení povolující listiny je povinen vícekrát svolati soudní dvůr. Mezi jednotlivými zasedáními nemá být delší doba než tři měsíce, není-li spravedlivé překážky. O všem tom včas musí být informována Svatá kongregace.

Soudní dvůr v prvním ustavujícím zasedání volí notáře, jeho adjunkta, znalce, je-li třeba, a posla. O této volbě učiní zápis kuriální notář.

Při jednotlivých zasedáních mohou fungovat všichni ti, kdož dostali povolující list. K platnosti zasedání podle kánonu 2094 stačí, aby byl přítomen předseda a dva soudcové. Je-li předseda nepřítomen, musí při zasedání fungovati tři jiní soudcové, jeden z místozástupců víry, notář, nebo jeho adjunkt.

Proces pokračuje velmi pomalu. Církev v těchto věcech je velmi opatrná a úzkostlivá, jak je vidno z dřívějších fází kanonisačního procesu. Apoštolský proces musí být dokon-

čen během dvou let ode dne otevření povolu-
jícího dopisu. Po uplynutí dvou let nemůže
býti v procesu pokračováno bez dovolení apoš-
tolské Stolice. Svatá kongregace musí mít vě-
domost o překážkách, pro které apoštolské
zmocnění nebylo dokončeno.

Než se dokončí speciální proces o ctnostech
atd., soud vykoná soudní prohlídku ostatků
sluhy Božího podle ustanovení povolujícího
listu. Při přepisu, překladu, zaslání do Říma
jest šetřiti těchže ustanovení, které jsou pře-
depsány pro tyto záležitosti v předběžném ří-
zení. Jsou to ustanovení kánonů 2054—56 a
kánon 2063.

Proces, t. j. procesní akta mají býti otevře-
na, přepsána, předána u Svaté kongregace po-
dle ustanovení kánonů 2073—75.

ÚZKÉ DŘEVO KŘÍŽE

Sláva světská vyžaduje velkého prostoru a
velké hmoty; touha po ní není nasycena, do-
kud zvuk či lesk slávy neprojde celým světem
a nepronikne veškerou hmotu, neboť jest
s hmotou co nejužěji spojena a vlastně z žá-
dosti po hmotě vychází. Její dobyvatelé touží
po křesle širokém, těžkém, pohodlném a vi-
ditelném; po dalekém prostoru, po kterém by
mohli šlapati, a po množství hmoty, ať živé či
neživé, kterou by mohli obracet v rukou, zne-
učťovati ukájením neřestí a ničiti. Potřebují
množství diváků, od kterých očekávají úctu a
pochvalu, a množství diváků, které chtějí dráž-
diti svou zvůlí, pýchou a všemožným pohor-
šením. Vystavují-li světu na odiv též cíle du-
chovní, činí to jen proto, aby oklamali sebe a
jiné, pokud je znepokojuje přílišná tíže a hr-
bost prostředků, kterých potřebují. Slávě svět-
ské však nestačí celý svět, nemůže stačiti ani

sama sobě; proto dusí celý svět svou mrtvou tíží a kdyby mohla zaujmouti veškerý prostor, kterého je lačná, nemohla by na světě růsti ani tráva, nýbrž jen plíseň.

Proti slávě světské se vyznačuje sláva kříže tím, že kříž je příbytkem a ložem velice úzkým, a aby nezabíral příliš mnoho povrchu země, jest do země jen zasazen a trčí do prostoru, takže na naší zemi jest mnohem více místa pro kříže než pro jakékoliv jiné skryše lidské a kdyby země byla sebe více přelidněna a chudí a pronásledovaní sebe více ztlačeni od těch, jejichž pýše a zvlí nestačí celý svět, přece jen zbude ještě dosti místa na zemi pro všelky, aby se jim mohlo dostatí místa takového, jakého se dostalo Nejvyššímu králi.

Štěstí nejvyšší nemiluje velikých prostorů a okázalostí; naopak, čím jest mocnější, tím více se blíží úzkému dřevu kříže a duchovní sláva se podobá zločinci, který se musí skrývat. Že tento stav, byť spojený s mnohými trpkostmi časnými, může býti pln radosti nejvyšší, o tom máme dosti svědectví, která by se měla občas znovu připomínati jak pro útěchu, tak pro pozbuzení.

Tak píše blahoslavený Vincenc Carvalho, augustinián a mučedník japonský, v listě z roku 1629: „... Pronásledování vypuklo tak všeobecně, že toho času v tomto kraji není tvora, ať citem obdařeného či nikoliv, ať mrtvého, živého, ba i nenarozeného, který by nezkusil následků či nenesl stop této strašlivé pohromy, která přišla na víru katolickou a na její děti. Hory, přeplněné pronásledovateli, znějí a třesou se jejich pokřikem a jejich voláním; kameny byly roztrženy, aby nemohly poskytovatí úkryt; lesy a houštiny byly zapáleny; stromy zakusily prudkost ohně, aby jejich větve nemohly přijímat uprchlíky. Ani na vodách nesměly býti čluny, aby se v nich ne-

mohli ukrývati křesťané. Řeky a potoky byly zbarveny krví a takto snášely ukrutenství. I divoká zvěř trpěla tímto násilím, vyštována ze svých brlohů a vypuzena ze svých lesů. Města, městyse a vsi byly vylidněny, mužové, ženy a děti loupeni a unášeni. Jedni, potupeni a ztýráni, zůstali ve vězeních; jiní byli upáleni za živa, jiní řezáni pilami bambusovými, jiní probodeni kopím, jiní stati, nebo když jinak snesli pronásledování v mukách mimořádných, odešli požívat věčné slávy. Ale nejbolestnější a nejhroznější jest to, že byli pronásledováni nejen žijící, nýbrž i mrtví, kteří i po mnoha letech byli vykopáni a kosti jejich spáleny. A nad to, běda, i to, nad čím nutno plakatí krvavými slzami: nejen matky byly nuceny tisícerymi mukami k odpadu, ale i děti, které dosud nosily ve svých životech, byly donucovány slibovat ústy svých matek, že budou žiti v pohanství, ve kterém se zrodí —"

Toto mimořádné, leč veliké a rozsáhlé pronásledování ukázalo, že skutečně jest možno, aby celé zemi nezbylo místo než na kříži a že místo takové i při své bolestné obtížnosti jest nejkrásnější a nejvznešenější, jak zase dokázal preveliký počet těch, kteří s velikou láskou a ctižádostí dali tomuto místu přednost přede všemi místy blaženosti a slávy světské. A tuto jejich volbu nutno míti na paměti stále a za všech příležitostí, neboť kříž, kterým znamenáme své čelo, ústa a srdce, jest naším platným přiznáním, že kříž jest nám vším a též naší poslední nadějí. Znamením kříže se opíráme o kříž jako o jediné útočiště, a abychom neupadli, připevňujeme se či přibíjíme se ke kříži, ke kterému se hlásíme a na který patříme jako Synové Boží.

Jaroslav Durych.

T E X T Y

Sv. Vincenc Terrerský.

Sv. Vincenc narodil se r. 1346 podle Echarda ve Valencii ve Španělsku, kde v mladém věku vstoupil do řádu kazatelského. Po skončených studiích stal se profesorem filosofie a později theologie. Jako slavný kazatel prošel velkou část Evropy. Nejobvyklejším tématem jeho kázání byla blízkost posledního soudu — téma, jež nutilo lidi k pokání. Byl jedním z největších apoštolů, které Bůh dal Církvi. Vyčerpán činností apoštolskou, zemřel roku 1419 ve Vannes v Bretaňsku. Tento velký apoštol napsal více děl. Podáváme zde ukázky z knížky „Duchovní život“, která byla pro věřící jeho doby tím, čím je pro nás Kempenského „Následování“.

Dokonalá čistota srdce.

Je nám třeba velkého úsilí, abychom dosáhli ctností, jež nás pozvedají k čistotě srdce. Tato čistota podle slov Spasitelových otvírá nám naše vnitřní oči k božskému nazírání a přivádí nás do takového odpočinku a pokoje, že **Ten, jehož příbytkem je mír** (Ž. 75), bude přebývat v nás. Nejedná se zde o takovou čistotu, která člověka chrání od nečistých myšlenek, nýbrž o onu dokonalou čistotu srdce, která nás vzdaluje, pokud je to možno v tomto životě, ode všech neužitečných myšlenek a způsobuje, že člověk nepřemýšlí než o **Bohu** nebo pro **Boha**.

Abychom dosáhli tuto, řekl bych nebeskou, ba spíše jakýmsi způsobem božskou čistotu, poněvadž „**kdo se přidržuje Pána, jest s ním jedním duchem**“ (I. Kor. 6, 17), je potřebí více věcí:

Umrtvování vlastní vůle.

Především je třeba vynaložiti všech sil k zapření sebe podle slov Spasitele: „*Kdo chce přijít za mnou, zapři sebe samého ...*“ To znamená, že předně musíme svou vůli ve všem pohrdati, ji umrtvovati, jí ve všem odporovati a přijímati vůli jiných, jestliže ona je dovolená a počestná. (Vlastní vůle je ta, která nepracuje pro slávu Boží a spásu duší, nýbrž hledá jen své zadostučinění.)

Všeobecně, když se jedná o *věci hmotné*, určené k potřebám těla, nikdy nenásledujeme svou vůli, když vidíme, že odporuje vůli jiných, třebaže je mimo úsudek našeho rozumu! Snášejme všechno nepohodlí, abychom si zachovali vnitřní pokoj duše, který se ničí hádkami nebo náklonností k svému osobnímu úsudku a touhou vykonati svou vůli, která vzbuzuje myšlenky a slova protivná lásce.

Nejen ve věcech *hmotných*, nýbrž i v *duchovních*, nebo takových, které směřují k duchovním, dávejme přednost vůli jiných před svou vůlí, když vůle oněch je dobrá, třebaž se nám zdá, že naše je lepší. Vyhýbajíce se hádkám, získáme mnohem více na pokoře, mírnosti a pokoji, než bychom získali cvičením se v nějaké ctnosti, které jsme dosáhli vlastní vůli a při tom odporovali jiným.

To se vztahuje na naše soudruhy a horlitele o zbožnost a touhu po dokonalosti, ne však na ty, *kteří mají dobro za zlo a zlo za dobro* (Is. 5), a kteří tráví svůj čas v posuzování a prozkoumávání slov a činů jiných, místo aby napravovali své vlastní chyby. Nepravím, že máme vykonati vůli takových ve věcech duchovních. Avšak ve věcech hmotných konejme a následujme pravidelně vůli kohokoliv!

Někdy, když nám Bůh vnukne něco vykonati pro jeho slávu, pro naše posvěcení nebo

pro dobro bližního a budou nám kladeny třebas nepřekonatelné překážky se strany představených, nám rovných nebo podřízených, nezačínejme hádky, nýbrž vstupme do sebe a tam v usebrání se svým Bohem řekněme mu: „Pane, trpím násilí, zastaň se mne!“ (Is. 28.)

Nermuťme se z těchto překážek, poněvadž Bůh by je nebyl dopustil, kdyby nebyly k našemu dobru a k dobru jiných. Ba, více pravím vám, že to, co nevidíme dnes, uvidíme později; že totiž tyto zdánlivé překážky budou nám někdy podporou k dosažení našich záměrů. Mohl bych uvést k potvrzení toho příklady ze zahrady Písma sv., na př. o Josefovi a mnoha jiných; nechci však to učiniti proti tomu, co jsem řekl. Věřte mé zkušenosti!

Jindy se zdá, že sám Bůh nám překáží v našem úsilí chorobou nebo jinými nehodami. Nermuťme se proto, nýbrž přijměme to s klidnou myslí a odevzdejme se tomu, který zná lépe než my, co je nám užitečné, který nás ustavičně přitahuje k sobě, když se mu cele odevzdáme, třebas je to proti naší vůli.

Snažme se proto ze všech sil, abychom zůstali pány sebe v pokoji a mírnosti srdce. Žádná nehoda ať nás nermoutí mimo naše vlastní hříchy, hříchy jiných nebo příležitosti ke hříchu.

Nenechme se strhnouti pohoršením proti chybám jiných. Se všemi mějme soustrast a soucit, vždy jsouce pamětlivi toho, že můžeme hlouběji padnouti, jestliže nás Kristus nechrání svou milostí.

Umrtvování sebelásky.

Nad to připravme se k snášení z lásky ke Kristu všech protivenství, námah a nehod.

Všechnu touhu, myšlení, které se nám vtírá pod jakoukoliv záminkou lásky, potlačme v sa-

mém počátku a vzniku jako hlavu pekelného draka. Rozdrťme ho křížem, připomínající sobě pokoru a kruté utrpení Kristovo, který se vzdal království, aby dobrovolně objal kříž a jeho potupu.

Utíkejme před lidskou chválou jako před smrtelným jedem. Jestliže se námi pohrdá, radujme se a buďme opravdově přesvědčeni, že zasluhujeme ode všech opovržení a pohany.

Netraťme nikdy z mysli své chyby a hříchy a nebojme se je zveličovat před svým zrakem.

Co se týče chyb a hříchů jiných, zahodme je za sebe, abychom jich neviděli. Jestliže je vidíme, umenšujme je, milosrdně je omlouvejme a hledme přispěti bližnímu na pomoc.

Obraťme oči duše a těla od tváře jiných, abychom se mohli vzhlížeti ve světle Boží tváře. Pozorujme sami sebe a přísně se posuzujme. Zkoumejme své skutky, slova, myšlenky, abychom v nich našli látku ke zkroušenosti, poněvadž i naše dobré skutky jsou daleko dokonalosti a nejsou vykonány s takovou horlivostí, s jakou by měly býti; vždy jsou potřísněny nedbalostí, takže právem naše spravedlnost se může přirovnati skvrně.

Ustavičně se kárejme. Nenechme bez přísných výčitek naše nedbalosti nejenom ve skutcích a slovech, nýbrž také v myšlenkách, a to nejenom špatných, nýbrž též neužitečných. Cvičme se v této přísné bdělosti v každé době v Boží přítomnosti.

Pokora vzhledem k Bohu.

Pokládejme se pro své hříchy a chyby před Bohem za horší a ubožejší, než je kdokoliv pro jakékoliv hříchy a za hodné potrestání a vyloučení z radostí nebeských, kdyby nás soudil podle své spravedlnosti a ne podle svého milosrdenství Ten, který nám dal tolik milostí, jež

nedal jiným a na něž jsme odpověděli nevděčností.

Pečlivě uvažujme s jakýmsi citem bázně, že nemáme sami ze sebe náklonnost k dobrému a touhu po ctnosti, nýbrž že nám ji dal Kristus ze svého milosrdenství, který tyto milosti mohl dáti jinému a nás zanechat v propasti naší pohany a bídy.

Pokora vzhledem k bližnímu.

Často uvažujme a snažme se přesvědčiti, že není člověka obtíženého největšími hříchy, který by nesloužil Bohu lépe než my a nebyl vděčnějším za dobrodiní Boží, kdyby obdržel takové milosti, jaké máme my, ne svou zásluhou, nýbrž z dobrovolné dobroty Boží. Z tohoto důvodu máme se pokládati za horší než jsou jiní lidé a obávají se, aby pro naši nevděčnost Bůh nás nevyločil ze své přítomnosti. Tím nepravím, že musíme věřit, že nemáme milost — že jsme v smrtelném hříchu, když jiní hříšníci mají spoustu smrtelných hříchů. To je nám neznámo pro náš klamný úsudek a Bůh může jim najednou uděliti zkroutěnost a vliti jim milost.

Když nás naše pokora srovnává s jinými hříšníky, nenásleduje z toho, že máme následovati jejich hříchů. Stačí všeobecné srovnání mezi jejich hříchy a naší nevděčností. Jestliže chceme viděti jednotlivé hříchy jiných, můžeme to učiniti jakousi podobností našich hříchů, takto se kárajíce ve svém svědomí: „Tento je vrah a já, ubohý, kolikrát jsem zavraždil svou duši! Onen je smilník a cizoložník a já nejsem jím, obraťte denně své oči od Boha a naslouchejte našeptávání ďáblu? atd.“

Jestliže však poznáme, že ďábel nás chce takovým cvičením přivést k zoufalství, zanechme to a pozdvihněme své srdce k naději v dob-

rotu a milosrdenství našeho Boha, který nás předešel již tolika milostmi a jistě chce ukončit své dílo, jež započal. Všeobecně duchovní člověk, který má jakousi znalost Boha, nemusí se báti tohoto zoufalství, jen když se bedlivě zkoumá. To se může přihoditi a skutečně se stává začátečníkům, zvláště těm, které milosrdenství Boží osvobodilo od mnohých nebezpečných vin, jimiž byli zahrnuti.

Cvičením se v těchto radách, které jsem řekl, nabudeme ctnosti, která je počátkem, matkou a strážkyní všech ctností — totiž pokory, jež nás učiní schopnými božského nazírání, očistí lidské srdce ode všech zbytečných myšlenek.

PRACOVNA

Člověk etický a náboženský.

Když jest etický člověk náboženský, jest náboženský proto, aby byl etický. Myslí především na své zdokonalení, jest především individualisíou . . . česky přeloženo: duchovním sobcem. Člověk náboženský jest mravný, ne, aby se kochal ve své mravní důležitosti, nýbrž, aby se klaněl Bohu svou podobností s ním, aby ostatním hlásal Boží sílu a moc působící milostí, a aby se klaněl Bohu poslušností vůči jeho svatým zákonům, které určily etické cesty, aby nás všechno mohlo a dovedlo přivést k Bohu. Braitó.

Zrcadlo „slušného člověka“.

Nejprve nemají rádi nic mimořádného. Jsou slušní v dobrém i ve zlém. Ti lidé i když hřeší, tak i to zvrtnají. Člověk by jim ani ten hlt dobrého vína pomalu nepřál, protože si říká, že tohle Pán Bůh přece jenom pro hlupáky nestvořil. Jsou ve všem prostřední. Nikdy nejsou nápadní. Proto nikdy nepřicházejí v podezření, jejich počestnost jest jistá jako panny v drdolu. Dovedou se včas vyhnouti všemu nepřijemnému. Nejsou proto také ani schopni upřímného přátelství, protože přátelství zavazuje k věrnosti a věrnost jest také pro ně pošetilou, protože právě zavazující jaksí absolutnem cítící ctností. Nedovedou prožiti do dna krásnou radost a velkou bolest. Dovedou nositi černou pásku, projevovati soustrast a dove-

dou se na chvíli účastňovati lidových veselíc, Chodí týdně do kostela, tam se poctivě, ale s vybranou zdvořilostí půl hodiny v týdnu nudí. A jednou do roka odřikají několik slušných hříchů. Pak Pánu Bohu odřikají z vkusně vázaných modlitebních knížek několik slušných modlitbiček. Jejich nejvyšší normou jest: Co tomu řeknou lidé, co tomu řeknou druzí...? Poctivě si přečtou svůj občanský žurnálek. Jinak se četby pečlivě vystříhají. Pro ně jsou básníci, spisovatelé a nakladatelé parasite. Nakonec mají slušný pohřeb a na hrobě pak slušný stereotypní pomníček s porculánovou hlavou Krista Pána... Bude pro ně také slušný koutek v nebi, anebo budou musiti projiti ohněm, který by je, vlažné, zapálil? Braitó.

Zlatá střední cesta.

Mnoho chvály na ni pěli moralisté všech dob. A všichni se bili v prsa, že tato zlatá střední cesta není prostředností, P. Garrigou nám to graficky znázorňoval, že se jedná o vrchol ve středu, jenž se varuje propastí po obou stranách... Ale chtěl jsem míti tento střed znázorněn nějak lidsky a srozumitelně. Až onehdy mi svitlo, že tento střed znamená spočinutí v Bohu a že se ho dopravujeme v životě osvobozeném od spočinutí jak ve vlastní slabosti, tak ve vlastní síle... Spočinutí ve slabosti znamená úchylku napravo, spočinutí ve vlastní síle znamená levou úchylku. Oba výstřelky jsou výstřednostmi. Jeden člověka vyčerpává a druhý sráží. Jeden zvyšuje naši pasivitu až ke zvířeckosti, druhý zesiluje naši aktivitu až k soběstačné satanské pýše...

Mezi oběma výstřelky jde zakotvení v Bohu, v jeho vzoru, v jeho dokonalosti. V něm nás nezaslepí ani naše velikost, protože víme, že ji máme z Boha, a proto pro Boha, ani nás nezmalomyslní a nezmalátní naše slabost, protože nemusíme jíti sami, majíce možnost opřít se o Boha a růstí podle něho... To znamená ale vyrovnávání všech sil i slabostí našich, nadějí i obav. Ustavičný růst, ale v dětství Božím, tedy v prostotě a v pokoře, ale zároveň také v pravdě!

Braitó.

Abyste nevytrhali pšenici s koukolem.

Nezdá se vám, že tohle je docela převrácená metoda: stále nad dítětem stati a ustavičně na ně křičeti: Tohle je špatné, tohle udělej, tohle nesmíš, tohle musíš... Takhle se dítě doslova „dojuká“, že pak nepřijme žádného napomenutí, že se pak bojí prostě učiniti samostatného kroku, aby zase na ně nepršelo: Musíš, nesmíš... Někteří lidé duchovně žijící provozují podobnou duchovní gymnastiku; ustavičně se zavazují nesčíslnou řadou před-

sevzetí, dobrých úmyslů, slibů, rozhodnutí. Stále rozdrobují svůj duchovní život na boj proti tolika a tolika sklonům a nectnostem. Místo, aby svůj duchovní život prostě zjednodušili. Myslím, že tohle jest nejvzácnější metoda léčení: tak otužiti, zesíliti celý organismus lidský, aby pak nemoci se tak často nemohly vyskytnouti, než stále něco na člověku spravovati. Soustředme svůj duchovní život na jeden bod, abychom totiž chtěli přetvořiti svůj život prostě na život dítek Božích, aby náš život duchovní, náboženský byl prostě ve všem, i v životě soukromém, i veřejném, v povolání, aby byl prostě prozářen jednou a jednotící myšlenkou, by nás totiž všechno přivedlo blíže k Bohu, aby nám bylo všechno prostředkem a nástrojem přiblížení se k Bohu a projevení jemu naší lásky. Pak mohou o nás platiti slova Augustinova *Da amantem et sciet quid dico . . . Ama et quod vis, fac!* Milující mi porozumí. Miluj a pak si můžeš dělati, co chceš! Náš duchovní život jest tehdy zdravý, jestliže roste ze svého pravého středu a ne z tisícířého vnějšího vlivu. . .

Braito.

Kříž Páně.

Zrak ke kříži zvedám
čtu v divné té knize
v níž stiánky jsou popsány krví.
Kdo čisti v ní umí,
ten rozumí všemu
z ní poklady moudrosti váží
Ó blažená kniho,
a zlacená uvnitř
nech v knize své číst-mne, ó lásko!
Ó nebeská lásko,
ty bezedné moře,
zdaž změřit lze tajnou tvou hloubku?
kdo v bezdné tvé tůně
se ponořil zcela,
ten nikdy už nenajde břehů . . .

Jacoponě da Todi.

Vyhozen z kolejí.

Rostl svým dílem. Především svým dílem. Kolem jeho díla se nakupily možnosti, které stále přiváděly nové a nové příležitosti k uplatnění. Boží Prozřetelnost zkřížila tento rychlý, snad příliš rychlý rozlet tohoto člověka. Byl mu nebezpečný, protože by příliš lehkou dobýval. Tak by jeho život plynul jako ustavičná dětská vojna s dřevěnými šavličkami. Byl mu uchystán slavnější věnec, který si ale žádá slavnějšího boje. Tak mu Bůh odnímal vše-

chno. Jest podupán, jest zesměšněn, odstraňován. Nastaví se mu balvany v cestu. Jestliže to byl mělký a malý člověk, zastaví se před touto hradbou kamennou a volá: Zkázali mi celý můj život, tak jsem se krásně rozletěl a nyní mi všechno znemožnili.... Všechno? I Boha milovati? I růsti v jeho poslušnosti? Všechno? A co, kdyby ses pokusil rozvrátiti anebo láskou rozleptati onu hradbu. Pokus se o to! Ovšem, musíš růsti. Vím, ale právě proto ti bylo předešlé vzato, protože tc byly jenom dětské střevíčky. Proto tvůj nový postoj nebude ani vzdor, ani resignace, ani prostě tupá negace, která jest neplodná, nýbrž napětí, vypětí všech sil, všech hodnot veřejných k Božímu dílu. Tak najdeš ve svých pohřebních kamenech stupně ke svému duchovnímu, vnitřnímu vzrůstu. Snad i k budoucímu, novému, velkému dílu, které vyžaduje docela nových sil, větších, takových, jež by se bez tohoto boje snad nikdy nerozvinuly...

Braitó.

Nedostatek objektivity.

Objektivní, věcně smýšlející a věcně jednající lidé mají velkou přednost, že se totiž dá na nich stavět, že se můžeme na ně spolehnouti, že můžeme s nimi bezpečně počítati. Nejsou třtinou větrem se klátící, nýbrž ve všech bouřích, kdy se všechno sklání a ohýbá, oni třeba samojediní tu stojí, aby byli všem ukazateli, především, až přejde bouře a zatemnění, budou hledati orientaci.

Ale objektivita není ještě všechno, či lépe řečeno, věcnost a objektivita potřebuje také korektury. I zákony potřebují takové objektivity. Korekturou tu jest velká ctnost umění udělati výjimku v uplatňování zákona, abychom si uvědomili, že v daném případě, kdy by zákon byl škodou spásе jedincově anebo k velké škodě lidské společnosti a kdy by vysazení zákona pro onen případ zachránilo situaci, že třeba jest onu výjimku učiniti. Právě učiniti tuto výjimku jest naplněním objektivity a zdokonalením, protože křečovité uplatňování zákona na zásadě *Fiat justitia pereat mundus* vede nutně k úzkoprsosti, k farizejství a k zákonické morálce, které postučí, aby byla jenom naplněna litera, i když tím třeba duch hyne. Umění doplnili zákon a umění učiniti vhodnou, případnou a včasnou výjimku ohledně zákona .. .

Chce-li objektivita zůstatí opravdovou věcností, musí počítati i se subjektem, protože i subjekt patří k objektu, patří oba vzájemně k sobě a musejí se doplňovati, musejí vzájemně přitahovati a vyrovnávati. Jinak by naše objektivita byla jenom zdánlivou, protože neživou objektivitou, protože to by nebyla objektivita z daného života, nýbrž jenom objektivita papíru a tiskařské černě. Braitó.

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA.

ANNE-CATH. EMMERICH: *La douloureuse passion de n. S. Jésus-Christ*, přel. M. de Cazalès. Téqui, Paris, 1934, str. 378, cena 12 frs. — Záslouhou nakladatelství Téqui vychází přesný a úplný překlad zjevení známé trpitelky Kat. Emmerichové. Jaké obliby se těší její kniha o utrpení Páně, toho je důkazem již 46. vydání. Dílo je opatřeno stručným životopisem a je určeno pro ty, kteří touží hlouběji proniknouti do tajemství utrpení Kristova a jeho lásky k lidstvu.

BIANCHI: *Requiescite pusillum*. Milano, Casa Editrice della Lega Eucaristica, cena 11 lir. — Velmi originelně vedené kněžské exercicie, s vypracovanými meditacemi, konsideracemi s připojením překrásných textů a modliteb o kněžství, vybraných ze svatých a z církevních otců. Přednášky jsou velmi hluboké a přece velmi praktické a konkrétní. Psal je velmi dobrý znalec kněžského života a současné doby zároveň. Doporučuji všem, kteří potřebují pomůcky k zpracování kněžských rekolekcí a exercicií,

BLOSIUS: *Speculum monachorum*. Marietti, Torino, 1934, cena 2 liry. — Drobné, ale velmi vzácné dílko o mnišském životě a o cestě k mnišské dokonalosti. Stálo by to za to, tuto knihu vydati. Břevnovští by mohli tuto knihu pojmouti do své chystané monastické Edice.

DUDON: *St. Ignáce de Loyola*. Beauchesne, Paris, 1934, cena 50 frs. — Velký svazek s dokonale historickým obrazem velkého dobyvatele světa svatého Ignáce. Kniha jest nesmírně svědomitě psána, bohatě dokumentována, aniž by při tom ztrácela z myslí cíl, totiž podati postavu světce, jehož příklad bude věčně strhovat k posvátné žárlivosti a k následování. Nejkrásněji jest v knize vykreslena vůdcovská část osobnosti Ignácovy. Takových velitelů a vůdců duchovních a při tom tak čistých a nezištných měly dějiny opravdu málo.

EXAMENS PARTICULIERS pour les prêtres vivants en communauté. Paris, Desclée de Brouwer, 1934, str. 270. — Již jsem někde psal o tom, jak ve Francií řeší originelně otázku nedostatku duchovenstva. Světští kněží se sdružují do volných společností, v nichž bydlí, stravují se společně, odvádějí většinu svých příjmů, začež se jim dostane zajištění stáří, ale hlavní: tyto volné konventy poskytují ochranu před izolací kněžskou a pomáhají intenzivně zpracovatí jakoby z centra větší úsek kraje, takže pak není třeba po jednom duchovním v tolika malých farnostech, nýbrž pomocí různých dopravních moderních prostředků taková skupinka duchovně vede celý kraj. Pro tyto kněze vychází již nyní dokonce i kniha pro partii-

kulární jejich zpytování svědomí. Kniha jest psána ve formě rekolečních přednášek, jež nutí k úvaze a zahloubání nad svým kněžským životem a působením. Kéž by bylo i u nás možno takto kněze sdružití a vytrhnouti je z jich smutné kolikráte duchovní osamocenessi a pouště!

GEORGES: Vocation sacerdotale. Desclée de Brouwer, Paris, cena 3 frs. — Dlouholetý exercitátor mládeže metá plamennou výzvu k mladým c kráse kněžství. Hodí se mnohému vychovateli mladých studentů, aby jim na rozcestích pomohl vystoupiti k oltáři jako kněz Páně.

HÉRISSAY: Les Pélerinages de Paris Révolutionnaire: Le Mont Valérien. Pérrin, Paris, cena 22 frs. — Poutavě, až strhujícím slohem psané stránky o francouzské revoluci, o duchovním životě, který přes krev a pronásledování tajně anebo i poloveřejně kvetl, o tom, jak si dovedli i při revoluci najítí zbožní svá nová poutní místa, ke kterým putovali i přes veškerá nebezpečnosti. Kniha slávy pro francouzské kněžstvo pro zbožné laiky.

LELOIR: Ma Médiation Mariale. Beyaert, Bruges, 1933, str. 150, cena 15 frs. — Jedná se o thesís, kterou podal loni na Angeliku mladý belgický kněz a jež vzbudila zasluženou pozornost. Kniha jest vlastně jenom úvodem k velkému dílu trojsovkovému, v němž vyniká zvláště poctivé a látku vyčerpávající studium svatých otců o této otázce. Kniha jest hluboce theologicky zpracována. Autor zužitkoval všechny jenom přístupné theology, kteří mají co říci o této otázce. Kniha velké ceny pro theologické knihovny. Jenom ta nemožná typografická úprava!

—: Měre Téréze-Emmanuel. Bonne Presse, Paris, str. XX a 268, cena 10 frs. — Neznámá řeholnice asumpcionistka zjevuje krásný obraz spoluzakladatelky a první novicmistrové řehole As. Matky Terezie-Emmanuel; rodný původ, irský, zocelený zápasem o svobodu, dal přirozený základ rozkvětu nadpřirozeného života řeholnice, která mé pozornosti. Kniha Gay vystoupila k výšinám mystického spojení s Kristem, jež ji posilňovat a sám vychovával. Nová naděje Církve vítězné.

RADMACHER: Religion et vie. Bruxelles, Cité chrétienne, 1934, str. 304, cena 20 belg. fr. — Rademacher, jež se v poslední době vypracoval na theologa světového rázu, obohacuje novou knihou. Německý její originál ušel mé pozornosti. Proto jsem rád, že jsem dostal tento francouzský překlad. Autor se snaží o tuto myšlenku, jako naše Hlubina, totiž stále zdůrazňovati, že náboženství musí vejítí do celého života, že musí stále více ovlivňovat život, že jedině skutečně hluboký náboženský život může zase náboženství vrátití jeho význam, o který jej snaží se připraviti chytráctí politikáři.

SINÉTY: Psychopathie et direction. Be achesne, 1934, str. 250, cena 16.50 frs. — Čím dále, tím více cítí se potře-

ba u duchovních vůdců znáti také pro různé případy patologickou psychologii. Tato znalost uchrání duchovního vůdce mnohých omylů a ubohé mnohých tvrdostí se strany duchovního vůdce, jenž si mnohdy s různými případy nevěděl rady. Prvá část studuje různé druhy duševních chorob a tak připravuje půdu druhé části, která se obírá otázkou duchovního vedení takovýchto duševně chorých osob. Tato kniha jest velmi potřebnou a při tom spolehlivou pomůckou moderního zpovědníka.

TONNA-BARTHET: I mystici Agostiniani. Libreria Editrice Fiorentina, Firenze, str. 160, cena 8 lir. •— Velmi dobrá bibliografie mystiků a duchovních spisovatelů z celého augustiniánského řádu. Úvodem jest předeslána dobrá studie o povaze augustiniánské mystiky. U význačnějších mystiků jest podána zároveň analyza nauky duchovní a díla příslušného mystika.

Z RŮZNÝCH POLI.

ANTON P. J., O. M. CAP.: Selig- und Heiligsprechung des Bruder Konrad. Kösel-Pustet, München, str. 20, cena 25 pf. — Sešitek je míněn jako doplněk k životopisu světcovu, jenž byl vydán ještě před kanonisací pod názvem Im Dienste Gottes und der Menschen, Proto obsahuje jen podrobnou zprávu o beatifikačním a kanonizačním aktu.

BEDNÁŘ: Církev a stát. Melantrich, Praha, 1934, 237 stran, váz, 33 Kč. Jest nutno vítat knihu kánonisty Husovy fakulty prof. Bednáře, která poměrně objektivně informuje o poměru mezi církvemi a státy. Kniha má tři části. I. část je nadepsaná Po stezkách dějin. Autor provádí čtenáře dějinami, kde ukazuje, jak v minulosti se problém vyvíjel. II. nejobsáhlejší část: Dnešní stav a problém: Teorie a praxe probírá církevně-právní poměry ve všech evropských státech, probírá poválečné konkordáty států s Církví katolickou. III. Za budoucím řešením zkoumá myšlenkové proudy evropské a z toho usuzuje na budoucí řešení poměru mezi státem a církvemi. Kniha je naší literatuře určitě přínosem, přes chlad, který autor pociťuje k Církvi katolické; jmenovitě v kapitole: Církev a Hitlerova „Třetí říše“, není zmínky o boji katolické Církve s hakenkreuzerstvím, ač je daleko více imponující, než boj hloučku negleíchšaltovaných protestantů.

BERGHOFF: Der ganze Christ. F. Pustet, Regensburg. — Sbíрка výtečných nedělních a svátečních kázání přijde velmi vhod našim kazatelům, kteří chtějí zvláště obraz Ježíše Krista podati věřícím, aby všude jej dovedli následovati. Počteno k velmi dobrým sbírkám kázání.

BERGSON: La pensée et le mouvement. Alcan, Paris, 1934, str. 322, cena 25 frs. — Retrospective práce Bergsonova,

ve které, abych tak řekl, chce hájiti svojí intelektuální orthodoxií. Jest to vlastně shrnutí několika přednášek, jež podávají kritiku Claude Bernarda, Jamesa, Revaissona. Hlavní důraz bych kladl na jeho stati o intuíci, ve kterých se snaží dokázati svoji cestu k metafysice. Proto se potýká vášnivě s Kantem a s jeho odporem proti „relativitě metafysiky“. Dobře, že Bergson uchoval a vydal tyto přednášky, které pomohou velice pochopiti myšlenku Bergsonovu, Velmi cenné jsou v této knize jeho myšlenky náboženské,

BOHLER LEON O. F, M.: Soeur Marie-Agnès, franciscaine de N. D. du Temple, Téqui, Paris, str, XII a 116, cena 5 frs. — S. Marie Anežka svůj krátký život, vyplněný neustálým utrpením, obětí a modlitbou, zasvětila jediné myšlence: vyprošovati kněžím požehnání v jejich aposto-
láté. Často připomíná světici z Lisieux; její příklad bude útěchou všem trpícím.

BUFFET P. LEON: Bx. Ponce de Faucigny. Vlast, nákl., Ville-La-Grand, str. 28. NOTRE DAME DE GRACE A EVIAN. Str. 28. — Autor, jehož jiné dílo jsme již dříve mohli pochvalně recenzovati, vynáší z lokálních církevních dějin nová dvě zrnka; v prvním seznamuje se životem bl. Poncia, zakladatele a opata kláštera v Sixt v Savojsku; druhý sešitek vypráví dějiny milostného mariánského obrazu v Evian.

DOYEN JOS.: Cloches intérieures. Téqui, str. 250, 10 frs, — V 15 meditacích psaných živě a ohnivě probírá autor nejdůležitější náboženské pravdy. Kniha je vhodně vyzdobena uměleckými dřevoryty,

FANFANI: Catéchisme de l'état religieux. Marietti, Torino, 1934, str. 210, cena 5 frs. — Takovou příručku jsem již dávno hledal. Hodí se pro všechny řády a kongregace. Ideální kniha pro novicmistry a představené.

GUARDINI: Vom Geist der Liturgie. Herder, Freiburg. — Nové vydání, to jest již 14., fundamentální knihy Guardiniho o významu liturgie pro život a pro duchovní život zvláště. Guardini zvláště zdůrazňuje potřebu společenské posvátné modlitby v době, kdy se tolik bojuje o to, aby lidé pochopili vzájemné svoje společenství.

HEINEN-RAHNER-MONTESSORI: Familien- u. Kleinkinderpädagogik. Kösel-Pustet, München, str. 294, cena 11 Mk. — První část této příručky vychovatelství raného dětství zanechal zemřelý pedagog dr. Heinen nedokončenu, uzavřel ji G. Raederscheidt; nezachází do všech podrobností, jen jasně stanoví hlavní cesty rodinné výchovy, dobré, křesťanské, ve všech sociálních prostředích. Největší část svazku je věnována výchově v mateřských školách a v dětských besídkách, a tu autorka E. Rahnerová je spolehlivým vůdcem, jenž nepřehlídí nic důležitého ve společné výchově dětí. Poslední krátký díl napsala

sama původkyně zvláštní výchovy metody Maria Montessori, jež přehledně vykládá základy a způsoby svého vychovatelského umění. Ke každému oddílu je připojen výbor nejlepší literatury, k celému svazku rejstříky. Tuto knihu zvláště vděčně přijmou naše učitelky mateřských škol a vychovatelky, s nimi rodiče a všichni přátelé dětské duše.

HUBLET ALB. SJ.: *Tétes folles et coeurs d'or*. Desclée de Brouwer, Paris, str. 195, cena 7 frs. — P. Hublet náleží právem k velmi oblíbeným belgickým spisovatelům pro mládež; poslední svazek velmi svěžích a literárně cených povídek zrovna kypí životem studentíků skautů, kteří z lásky k Pánu Ježíši a k svému skautskému ideálu dovedou vítězit nad všelikým bejlím mladičkových let. A při tom ani stínu strojenosti či umělkovanosti.

L'année en fêtes pour nos enfants. Desclée de Brouwer, Paris, svazek po 10 frs. — De Brouwerovo nakladatelství za spolupráce výborných spisovatelů uskutečňuje velmi dobře myšlenku monografií svátečních dnů církevního roku pro děti. Posledně vyšlý svazek Jacques Christophe; Assomption (str. 111), je poutavým základním poučením o Panně Marii, poučení je vetkáno do prázdninového života dvou děvčátek, jež Panna odmění za důvěru a následování šťastným návratem otce ze zámoří. K svátečním dnům náleží i dni milých svatých; před Nanebevzetím vyšlo Germaine Berthier-Madelin; Saint Christophe (str. 123), kde opět sv. Krištof ochraňuje dvě děvčátka a jejich bratříčka při automobilovém neštěstí. Súčastňuji se svěcení aut a zbožná matička vypráví dětem krásnou legendu svatokřištfskou. Obě knížky jsou přiměřené dětskému věku a zasejí mnohé dobré semínko. První ilustroval J. Le Chevalier, druhou J. Martin-Ferrières.

JAMMES: *Le crucifix du poete*. D'Hartoy, Paris, str. 168. — Jammes se ve věřícím a básnickém vytržení sklání před Kristem na kříži; rozjímá kříž, učebnici svatých, rozmlouvá s Tělem Spasitelovým, rozpjatým na dřevě, napájí duši posledními slovy Vykupitelovými. Neplýtvá slovy v prázdných cetkách, nýbrž krásnými slovy, vpravdě mistrovskými, otvírá veliké poklady nadpřirozena, které lze najíti jen „při pašijí hlase“. Pravá harmonie vroucí víry a dokonalého umění.

JESUITEN-LEXIKON. Bonifazius-Druckerei, Paderborn, cena 26 Mk. — Velké dílo slovníkového formátu, na něž jsme dávno čekali. Jesuité zasahovali do všech oborů dějinných, vědeckých, náboženských. Všude jsme se setkali s těmito vojíny Kristovými a proto je dobře, že zprávy a informace o různých postavách jezuitských byly sebrány do jednoho svazku, že máme konečně přehled o jezuitských světcích, mučednících, spisovatelích, kazatelích a podobně. Dílo je velmi podrobné. Ovšem nemůže vše-

chno vyčerpání. Škoda, že nebyly připojeny ilustrace. Hesla jsou odborně, krátce, ale výstižně zpracována. Všude jest uvedena nejdůležitější literatura, což zvláště činí dílo důležitým. Protože jest dílo psáno Němcem, setkáme se v něm s mnohým, co zajímá i naše dějiny. Dílo jest obohaceno a pomůckou každé studijní knihovny,

KALENDÁŘE A ROČENKY jsou nyní časové. Pěkné kalendáře vydává MATICE CYRILOMETODĚJSKÁ v pěti druzích, po 6 Kč Posel Apoštolátu, Stráž Moravy, Poutník svatohostýnský, za 12 Kč Kalendář Matice cyrilometodějské, za 18 Kč Cyrilometodějská rodina. Jako přílohu mají Hrabalův vánoční dřevoryt. Z francouzských se těší největší oblibě ALMANACH DU PÉLERIN. Bonne Presse, Paris, cena 2 frs; je opravdu pestrý. Jako doplněk pro mládež vydává Bonne Presse ALMANACH DES VACANCES, cena 1.25 frs, určený hlavně pro prázdninové období, a MON ALMANACH, cena 1.25 frs, opět pro školní rok.

KOCH KARL; Geschichte d. Christianisierung Deutschlands. Kösel u. Pustet, München, str. 44, 3 mapy, cena 1.50 Mk. — Přehledně urovnané stručné dějiny pokřesťanění německých krajů se sejdou i u nás přáteli křesťanského dějepisu, jelikož autor v souvislosti sleduje též činnost německých misionářů na východ a na sever. Velmi příhodný je chronologický přehled a mapky, které vždy vydají za mnohou stránku výkladů. IFP

KOUDELÁK JOSEF; Senička. Č. Beran, Olomouc, str. 27, cena 10 Kč. — Po třetí vychází v bibliofilském tisku Kryla a Scotti Koudelákova píseň o rodné vsi na kraji Hané. Básníkův lyrický rok vsi je prohřátý láskou k rodišti, k jeho krásám, dýchá teplem vroucí zbožnosti tradice. Potěší duši.

LEXIKON FÜR THEOLOGIE UND KIRCHE. Herder, Freiburg i. Br., 1934. VI. Band: Kirejewski-Maura, str. 1040, mnoho reprodukcí, cena váz. 30 Mk. — Dílo, na které čekali theologové, filosofové a redaktoři, blíží se rychlým tempem svému ukončení. Čím více listujeme ve slovníku, tím více jsme překvapeni bohatostí a přesností informací o všech náboženských otázkách. U každé otázky je uvedena nejnovější spolehlivá literatura. Spolupracovnícký okruh se stále doplňuje z kruhů nejlepších odborníků. Články se vyznačují opravdu největší objektivitou a jasností. Doporučujeme všem co nejvřeleji.

MASARYK: Moderní člověk a náboženství. Laichter, Praha, 1934, 410 stran, cena 39 Kč. — Je to první soubor článků prof. Masaryka, které uveřejňoval v časopisu „Naše doba“ v letech 1896-98. Kniha dělí se ve tři části. V první se pojednává o moderní sebevražednosti, ve druhé se staví proti sobě filosofické systémy a náboženství. Ve třetí části, nadepsané: Moderní titanism, zkoumá prof.

Masaryk, jak se literatura chová k problému náboženství. Pořadatel V. K. Škrach klade tento soubor za střed Masarykovy literární působnosti.

MARCHAND CHAN.: *La faillite initiale du Protestantisme*. Téqui, Paris 1934, str. XII a 260, cena 10 frs. — Autor s velkou znalostí obsáhlé látky informuje o nauce protestantů, ukazuje její vnitřní rozpory a důsledky. Způsobem jasným a silou dialektiky podává v první části osobnost Lutherovu, jeho nauku, ve druhé Kalvína a jeho dílo historicky a naukově.

MIRBEL TRISTAN: *Le Pentecôte de Philippe*. Bonne Presse, Paris, str. 77, cena 3 frs. — K svátosti biřmování je na podiv málo příhodných spisů. Proto se i našim vychovatelům často může sejiti tato knížka, která vkládá základní poučení o Duchu sv. a svátosti bojovníků Kristových do několika týdnů Filipovy přípravy k biřmování, na jeho příkladu učí, jak den osobních letnic prožiti.

MUNCH: *Náher zum gottlichen Heiland*. Kinderpredigten. L. Schwann, Düsseldorf, 1934, str. 84. • — Autor je mistrem v tom, jak možno mluvit dětem i o těžkých otázkách, jako jsou dary Ducha sv., význam lásky Kristovy na kříži atd. Doporučujeme jako vzor dětských kázání.

NÉDONCELLE: *La Philosophie religieuse en Grande Bretagne de 1850*. Bloud et Gay. — Není mnoho tak vzácných a dobrých monografií filosoficko-náboženských, jako je kniha Nédoncellova, v níž probírá všechny filosoficko-theologické názory anglických myslitelů od druhé polovice devatenáctého století. Agnosticismus Manselův jest tu podroben analýsi gentické i myšlenkové. Z knihy nám vysvitne zvláště velký význam kardinála Newmana pro překonání agnosticizmu. Jasně jest v knize naznačena porážka tak zvaných neodvislých theologů, kteří nakonec ve své neodvislosti docela utonuli.

PERSOGLIO: *Catechismo sulle quattro parti della dottrina cristiana II Ed.* dal Taverna. 3 svazky, 1934, Torino, Marietti, cena 40 lir. — Můžeme jen vřele doporučit tento dobrý výklad katechizmu, opravený a přizpůsobený novým předpisům církevního práva. Hodí se velmi dobře jak katechetům, tak kazatelům. Autor vykládá jednotlivé pravdy víry velmi názorně, ale při tom se nikdy nedopouští trivialností, jak se v podobných případech stává. Je to kniha lidová, ale při tom tak seriosní, že ji může vzíti do ruky každý.

SANTELER: *Intuition und Wahrheitserkenntnis*. Rauch, Innsbruck, cena 4 Mk. — Dílo jest vydáno inšpruckým ústavem pro scholastickou filosofii. Ještě jsem nikde nečetl tak odbornou analýsi myšlenky intuitivní a zároveň vyrovnávání se se všemi filosofickými systémy s hlediska intuice. Práce končí kritikou Kantova postoje k metafysice. Skutečné obohacení.

SEMERIA: La morale et le morali. Firenze, Le Monnier, 1934, str. 152, cena 9 lir, — Dobře, že byla přetištěna znovu tato kniha Semeriova, jež byla svou dobou myšlena jako apologie a jež naztratila ani dnes své ceny, neboť vědecky srovnává různé druhy mravností, jež chtějí býti náhražkou mravnosti křesťanské. Kniha je provanuta vznešeností, uslechtilostí a přesností,

SVENSSON JÓN: Wie Nonni das Gluck fand. Herder, Freiburg, 1934, str. VIII a 176, cena váz. 2.60 Mk. — Známý apoštol mládeže Svensson zachycuje v nové knize přerod malého Nonniho ke katolicismu, a to způsobem poutavým a prostým, což jej doporučuje již z dřívějších jeho knih. Nová kniha jistě vzbudí ještě větší nadšení u přátel islandského vůdce mládeže, protože jsou v ní nové krásy přitažlivé osobnosti Svenssonovy.

VAILHÉ P. SIM. AA: Vie du P. Emmanuel d'Alzon. Bonne Presse, Paris, str. 792, cena 20 frs. — Asumpcionisté dokončují literární pomník svého velikého zakladatele P. d'Alzona; před lety jsme referovali o I. svazku, druhý vychází až nyní. Postava P. Emmanuela vystupuje ještě v nutněších rysech, když jeho činnost v letech padesátých až sedmdesátých dosahuje vrcholů, budících úžas. Apoštolát vnitřní, tiskový, vychovatelský, dobročinný, řádná organizace velikých národních poutí, za hranicemi vlastí apoštolát unijní na jihu Evropy a v Malé Asii, práce pro návrat protestantů, a to lze touto stručností vyjmenovati jen nejhlavnější. Jak jsou Boží proroci ve světle Ducha sv. prozíraví, kolik forem nového apoštolátu nedochází potvrzení, leckterá snad i začátku, v díle P. d'Alzona! Učebnice činů a života pro Krista, pro království Boží v našich dobách.

VARCENO-LOIANO: Institutiones Theologiae moralis. Vol. I. Marietti, Torino, str. 500, cena 20 lir. — Laciná, ale zároveň hodnotná nová kniha morální theologie. Dostí podrobně se zabývá etikou. Ale kniha tato trpí stejnou nemocí jako všechna skoro kompendia morálková, že je to totiž směs etiky, církevního práva, pastorálky a pak hlavně catalogus peccatorum. Jinak je kniha velmi jasná, hodnocení moudrá a rady velmi praktické.

KRISTUS V CÍRKEVNÍM ROCE

IX. 1 ony jsou Kristovy ...

Zemřely v milosti, která je připoutala ke Kristu, byly jeho a zůstaly jeho. Kdo je může od něho odloučiti? Jsem přesvědčen, řekl kdysi Apoštol, že ani život ani smrt nás neodloučí od lásky Kristovy. Jsou jeho, ale jsou ještě daleko od něho. Jsou jeho a vztahují k němu své ruce, obrací k němu své zraky. Jsou jeho a nesmějí se k němu ještě přiblížit. On je jejich Pánem a Králem, ale jim není ještě dovoleno přiblížit se k jeho trůnu a kochati se jeho krásou a dobrotou. Jediná naděje, naděje silná, nevratná, že se přiblíží okamžik, který je spojí úzce s tím, s nímž je už spojuje posvěcující milost, jim dodává síly v bolestném očekávání. Čekati je vždy trudné, bolestné; ale čekati na zásvit paprsku božství je tím bolestnější, čím větší je předmět očekávaný.

Jsou jeho, protože odešly ve spojení s ním. Ale nesmějí k němu, protože nic nečistého nevejde do nebe. Sněm tridentský nás o tom ujišťuje, když praví: „Jestliže kající odešli s tohoto světa v lásce Boží, dříve než učinili zadost hodnými plody pokání za své hříchy a opominutí, jsou jejich duše po smrti očišťovány tresty očišťovacími.“ Krása Boží je příliš velká, než aby na ni mohl patřit někdo okem, ušpiněným pohledem na tento svět. Boží dobrota je příliš velká, než aby se z ní mohla radovat duše, na které lpí poskvrna radosti pozemské. Proto je třeba očisty. Jsou jeho, ale nejsou dosti čisté, nejsou dosti krásné. Musí se umýt, musí se zbělit jejich šat, musejí odpykat vše, co si neodpykaly za své hříchy zde na zemi. Ale jsou jeho a to je jejich radostí, to je jejich štěstím, o něž je už nepřipraví nikdo a nic.

Je to právě toto štěstí a radost, že jsou jeho,

že jsou Kristovými, jež činí očistec rozdílným od pekla. Tam už není naděje. Věčná vzdálenost od Boha. Zoufalství a nářek. Veškera naděje na vysvobození zůstala před branou tohoto hrozného místa. *Lasciate ogni speranza, voi c'Ycenirate ... Nech naděje, čí noha sem se šine*, vidí napsáno Dante na bráně pekla.

Zde vzdechy, nářky, pláče, tmou jak v hrobě se ozývaly v bezehvězdném vzduchu, že pláčem vlhly moje oči obě. (Peklo, III.)

Toť obraz pekla, protože jeho obyvatelé nejsou už jeho, nejsou Kristovými. Snad náleželi někdy k jeho tajemnému tělu, i skutečně milostí, která je spojovala s ním a činila jedno s Hlavou. Vyrval jím ji hřích z duše a oni odešli bez ní. Nešťastníci. Zde už není pro ně naděje, protože nejsou jeho... A není jim pomoci. Na věky vzdálení od Boha.

Duše v očistci jsou však jeho. A proto jim září naděje z očí, třebaže jsou souženy vzdáleností toho, jehož miluje.

I ony jsou jeho tak jako my a tak jako duše vyvolené, které už požívají plody svých a Kristových námah. Jsme jedno s ním. A odtud právě nutnost, abychom si byli prakticky vědomi této jednoty a abychom pomáhali trpícím, tak jako se sami doprošujeme pomoci radujících se. Církev svatá nás učí na sněmu tridentském, že můžeme pomáhat duším v očistci dobrými skutky, modlitbami, almužnami, sebezapíráním, *zvláště pak nejvyšší obětí mše svaté*. Duše v očistci už nemohou zasloužit nic pro sebe. Doba zásluh skončila posledním vzdechem, kdy duše se oddělila od těla. Protože však v Kristu tvoříme jednotu, jedno tajemné tělo, protože všichni společně jsme údý jednoho těla, mohou zásluhy jednoho údu býti přivlastňovány druhému údu a proto také

naše zásluhy duším v očistci. Jsou Kristovými a proto i pro ně je sloužena nejsvětější oběť mše svaté, při níž jsou nám přivlastňovány plody krvavé oběti kalvarské. Jejich úkolem je učiniti zadost bolestmi očistcovými za vše, čeho se dopustily proti Bohu a co neodpykaly za svého života. Kristus ve mši svaté jím nabízí svá zadostiučinění, která mají nekonečnou cenu, protože jsou to zadostiučinění Bohočlověka. Neměli bychom co nejvíce poskytovat duším v očistci této pomoci? Neměli bychom tímto způsobem urychlovat jejich očistu, zkracovat dobu, která je dělí od toužebně očekávaného obětí milovaného předmětu?

Jsou jeho. A proto očistec je pouze přechodem k Otcí, přechodem bolestným, trpkým, ale přechodem, na němž se nezastaví, a který je plný radostné naděje. Každý krok znamená přiblížení k cíli, k objetí Boha, které nebude mít konce.

Očistec je jakoby začátkem jara. Již se objevují pomalu teplé paprsky a hladí hroudy ještě zatvrdlé mrazem a probouzejí život, který ještě jako by váhal. Z Krista, jejich Hlavy, stéká stále víc a více na jeho trpící údy milost, síla, potěcha. Světlo slávy se rozlévá ve stále širším kruhu na trpící Církev. Stále nové a nové množství vyvolených se probouzí k velkému dni života a zpívá píseň novou: Spása našemu Bohu, jenž sedí na trůně, a Beránku (Apok. VII. 10.). To zpívají ti, kteří odešli s tohoto světa v rouchu svatebním. A zbylo-li jim snad ještě trpěti, vykonali již, čeho vyžadovala Boží spravedlnost. Již jsou krásnými, očištěnými, připravenými, aby zasedli k hostině nebeské, k hostině Beránkově. Jsou jeho již dokonale *a on jejich*.

I ony jsou jeho tak jako my a tak jako vyvolené duše ve vlasti nebeské. To je smysl posledního období církevního roku. Všichni tvo-

říme jedno tělo v Kristu a odtud vyplývá povinnost vzájemné pomoci. Katolická tradice to nazývá *obcováním svatých*, které je jedním z nejkrásnějších a nejradostnějších článků křesťanského učení. Církev naznačuje v tomto posledním období svého roku touhu po oné chvíli, o níž pravý svatý Pavel, že Kristus bude všechno ve všech. Zmizí i očištec se svými bolestmi a nastane pro všechny vyvolené chvíle radosti, protože chvíle věčného shledání a věčného obětí v Kristu. P. Reginald M. Dacík O. P.

MYSTICKÉ TĚLO KRISTOVO

Ve studii o bolesti v Písmě sv. (1.—3. č. Hlubiny t. r.) obdivovali jsme se vysokému pojmání bolesti, ba přímé radosti z utrpení u sv. Pavla. Toto vznešené pojetí bolesti dovede pouze vysvětliti hluboká nauka svatého Pavla o *mystickém těle Kristově*. Ta jest i klíčem k problému bolesti u apoštola národů. Nauka o mystickém těle Kristově se vyskytuje téměř ve všech listech sv. Pavla, zvláště v listech z vězení. Nemožno ani jinak, vždyť tato nauka byla prvním slovem zjevení, které bylo dáno Pavlovi u bran Damašku: „Já jsem Ježíš, jehož ty pronásleduješ“ (Sk. 9, 5). Pronásledoval-li Šavel křesťany, pronásledoval současně Krista, podle pozdějších slov: „Vy však jste tělem Kristovým a údy jeho“ (I. Kor. 12, 27).

Slova sv. Pavla o Církvi jako o těle Kristově, nejsou pouze obraznou řečí, nýbrž plnou skutečností a hlubokou pravdou. Církev je třetí tajuplné tělo Kristovo. První převzal z Marie Panny, druhé v zázraku Eucharistie a mluví-li sv. Pavel, že jsme s Kristem spolu ukřižováni (Řím. 6, 6), neb, že Kristus má mnoho údů a my, že jsme těmito údy (I. Kor. 12, 12), mluví o třetím těle Kristově, o Církvi, které theolo-

gové pozdější doby dali jméno: mystické tělo Kristovo. Mystický Kristus jest Pán jako hlava a věřící, kteří s ním jsou spojeni v mystické tělo. Kristus jest hlavou tohoto těla, od něho přichází pravda, milost a život. Kristus jest spojen s věřícími, působí a žije v nich, jako hlava spojená jest s tělem, takže věřící tvoří s Kristem jednu mystickou osobnost, „všichni jsme jeden v Kristu Ježíši" (Gal. 3, 28).

Obrazem o těle chce sv. Pavel zvláště zdůrazniti jednotu s Kristem a tím i současně vzájemnou jednotu křesťanů v Kristu. „Tak i my (početem) mnozí jsme jedním tělem v Kristu, každý jednotlivec však údem jeden druhého" (Řím. 12, 5). Včlenění v mystické tělo Kristovo stává se *sv. křtem*.

Způsob, jímž jsme křtem spojeni s Kristem, vyjadřuje sv. Pavel slovy: „byli jsme pokřtěni v Krista Ježíše". (*εἰς Χριστὸν*. Řím. 6, 3.), „Krista jste oblékli" (Gal. 3, 27). Výraz v „Krista Ježíše" jest výrazem vlastním téměř výlučně sv* Pavlu, v jehož listech se vyskytuje (se souznačným „v Pána") asi 164 a ve většině případech vyjadřuje nejužší životné spojení s Kristem. Jest to „terminus technicus" nauky sv. Pavla o mystickém těle Kristově. V Kristu, znamená býti spojen organicky s Kristovým tělem, stati se živým údem tohoto Krista a býti spoluúčastným na životě Kristově. Stává se skutečností slovo Pavlovo: „Žiji pak nikoli více já, nýbrž žije ve mně Kristus" (Gal. 2, 20). A důsledek, závěr nauky apoštola národů? ... Jakým nesmírným štěstím jest pro člověka, je-li sv. křtem přijat mezi dítky Církve a stává se údem mystického těla Kristova. Postupme ještě dále. Jaký jest *život mystického těla Kristova*? Pro život mystického těla Kristova užívá sv. Pavel výrazu „*πλήρωμα*" — Církev jest plností toho, který všecko naplňuje (Eph. I, 23). Novější exegese vykládá slovo Pleroma

v pasivním smyslu: Církev jest plností Krista, jest cele naplněna Kristem, jeho duchem a životem. Život a bytí Církve jest jediné z Krista. Věřící na základě mystické jednoty s Kristem jsou účastni na jeho plnosti, jediné v něm jsou naplněni dary a milostmi, neboť on jest hlavou (Kol. 2, 10). Kristus stává se jejich životem a oni žijí v něm.

Zamyslíme-li se opět nad touto vznešenou pravdou: Jsme údy těla Kristova, žijeme jeho životem, on jest naším životem — k jakým hlubokým a radostným dojdeme závěrům!

Tajemství mystického těla Kristova spočívá v živém vztahu věřícího ke Kristu skrze *mi-
lost*. Všichni věřící, kteří jsou spojeni s Kristem, tvoří organickou jednotu: mystické tělo Kristovo — Církev. Církev, toť viditelná forma mystického Krista. Kristus jest hlavou, Církev tělem, věřící údy tohoto těla: Bůh dal Krista „za hlavu nade všechno Církvi, která jest tělem jeho, plností toho, jenž všechno ve všem naplňuje“. (Efes. I, 22, 23.)

Církev jest nástrojem, jímž duchovní život hlavy jest vléván v ostatní údy. Poněvadž jest tělem Kristovým, jest i v Církvi táž plnost, která jest v Kristu. Tělo Kristovo má i *πλήρωμα τοῦ Χριστοῦ* ", v Církvi jakožto těle Kristově působí a žijí božské síly Kristovy, jest naplněna Kristem, jeho duchem, silou a mocí. Církev jest „Complementum Christi“, doplněním Krista, poněvadž je doplněním, pokračováním jeho vykupitelského díla. Proto praví teologové, že Kristus bez Církve byl by neúplným.

Zamyslíme-li se nad těmito myšlenkami o mystickém těle Kristově, nemožno neděkovati za velikou milost včlenění křesťana v mystické tělo Páně. Chápeme nyní i radost svatého Pavla z bolestí, které jako pravý služebník evangelia snáší, poněvadž jest si vědom, že jako úd Církve, duchovního to těla Kristova,

vyplňuje a snáší na svém těle to, co Kristus po vykonaném díle vykupitelském má podle úradku Božího trpěti ještě ve svém těle duchovním, v Církví, aby se mu Církev připodobnila také v utrpeních.

Krásně vyjádřil svoji radost ze včlenění v mystické tělo Kristovo hlubokým výkřikem sv. Augustin: „Blahořečme, děkujeme, nejenom, že stali jsme se křesťany, ale Kristem. Chápete, bratří, milost Boží, hlavy v nás? Zasněte, radujte se! Kristem jsme se stali. Je-li on hlavou, jsme my údy. Celý člověk: On a my!“

Dr. Jan Merell.

ROZDĚLENÍ SLUŽEBNOSTI KNĚŽSKÉ

(Kurs o kněžství 9.)

Různé pak jsou úkoly, ale jeden Duch. Tento Duch dává jednomu každému jak chce. Trapná jednotvárnost jest znamením všeho, co se odlučuje od života. Šedá stejnost vyznačuje ty, kteří se odštěpili od Církvě Kristovy. A tím bych již prokazoval jejich odštěpení od života, protože život jest mnohotvárný, protože život jest bohatý. Tak vychází katolická Církev vstříc všem dobrům, všem potřebám. Všechny lidi chce zachytiti, ale také chce všechny lidi pro své účely upotřebiti. Volání po Katolické akci jest jenom připomenutím oné povinnosti, která dává královské kněžství všem, kteří byli přijati za dítky Boží, aby si uvědomili svoji povinnost k mystickému Tělu Páně, s kterým srostli, že jsou povinni starati se o to, aby toto tělo bylo neposkvřené, aby všichni byli obohaceni jeho životem.

Proto jest v ní taková rozmanitost, a proto jest také rozmanitost v jejím kněžství. Roz-

manitost v úkolech. Tato rozmanitost jest pak zdůrazněna ještě zvláštními svěceními a potom rozdělením úkolů.

Kněžství novozákonní má sloužiti svatému mystickému tělu Církve. Jako tělo má různé údy s různými úkoly pro toto jedno Tělo, tak také tajemné tělo Páně má různé úřady rozdělené na různé údy a rozličné skupiny těchto údů. Čítáme sedm různých stupňů kněžských. Kněžství, jáhenství, podjáhenství, klíčnictví, čtenářství, zaklínačství a služebnictví. Tato různost jest podmíněna lidskou slabostí, která nemůže v jednom člověku stačiti na všechny úkoly. Mimo to, se tím ukazuje Pán ve své dobrotě, jenž činí více lidí účastny svých úkolů. Nemohli by všichni lidé zastávati nejvyšší úřady přísluhy jeho kněžství, ale velmi dobře jich mnoho může býti účastnu služeb nižších. Mělo to dříve velký smysl, kdy bylo svaté kněžství ve velké úctě a kdy se nemohlo dostati všem této cti a tak se mnozí rádi spokojili jenom nižšími úkoly.

Velmi dobře vedený časopis pro Katolickou akci v Rakousku „Der Laie in der Kirche“ volá po tom, aby laici pracující v Katolické akci byli obdařeni aspoň nižšími svěceními. Snad jednou zase přijde svaté kněžství ve vážnost a budou si lidé upřímně žádati, aby se jim dostalo aspoň nejnižších stupínků oltářní přísluhy. Zde jest třeba přivítati velkou a dobrou snahu vychovávatí naše ministranty k úctě ke svému přísluhování. Jest to věc velmi vážná, kterou podniká P. Klement O. S. B., věc, která vydá jednou své ovoce ve větší úctě i k vyšším druhům přísluhy i k samé přísluze kněžství našeho.

A přece i zde jest jakási posvátná jednota, protože všechny druhy svátosti kněžského svěcení jsou, jak jsme řekli, prostě účastí na svátosti Řádu, jenž jest jeden. Jedno jest

kněžství a všechna svěcení jsou účastí na tomto jediném kněžství.

Svatý Tomáš ptá se po smyslu těchto rozdílů a této jednoty. Podává pak jediné uspokojující odpověď, když na všechna ostatní řešení píše své tvrdé slovo, jehož zřídka jinak užívá, Sed hoc nihil est, To nic nepraví. Tomáš soustřeďuje všechny stupně kněžského svěcení kolem Eucharistie. Stupně svěcení se mají jako stupně oltářní, jimiž stojíme anebo vystupujeme výše k oltáři, k Eucharistii. Správně praví svatý Tomáš, že středem kněžství a všech svěcení jest: Nejsvětější Svátost. Podle toho, jak které svěcení dovoluje blíže a bezprostředněji působiti na svátostné Tělo Kristovo, podle toho také má pak svěcenec své místo v církevní hierarchii. Proto jest nerozumné mluvit, jak často v novinách čítáme o vyšším a nižším kléru, protože jest jenom jedno kněžství. Plnost jeho mají biskupové, a pak sestupně dolů jest ostatním dána jakási účast na tomto plném kněžství, z něhož kněží mají po biskupech účast nejvíce. Proto stojí biskupové nejvýše, protože světí ty, kteří mají proměňovati Tělo Páně. A ostatní pak se řadí podle toho, zda toto Tělo Páně proměňují, anebo zda jemu jenom přísluhují. V tomto řadě stojí nejvýše kněží. V druhých pak skupinách jsou jáhni, podjáhni a ostatní, tak zvaná nižší svěcení.

Tak přicházíme ke krásné myšlence, že veškerá důstojnost kněžská jest jakoby ve středu ve slunci Eucharistie. Neboť pro Eucharistii jsou dány všechny ostatní úkony. Přijímají do Církve, aby dali Církvi nové poživače Těla Kristova. Svátost manželství má posvěcovati rozmnožování pokolení lidského, jehož úkolem jest nejen naplniti zemi, nýbrž nebe a dáti zemi nové lidi, kteří by se spojili s Kristem svátostným a mystickým a oslaveným. Kněz

odpouští hříchy, aby očistil ty, kteří mají přijímati Krista nejčistšího. Tak bychom mohli přejíti všemi kněžskými úkony a všechny krouží kolem Slunce eucharistického.

Z tohoto ústředního úkolu plyne pak také povinnost naší velké úcty ke knězi. Ne proto, že jest učený, že jest uhlazený, že jest dobrým řečníkem, nýbrž protože nám dává naši sílu, náš duchovní život, Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti, záruku našeho věčného života.

Každé naše uctění kněze patří jeho úkolu proměňujícímu, patří nejsvětější Svátosti, Bohu mezi námi. Bohu ve svém největším úkonu lásky, protože Eucharistie jest zároveň jak naší spásou, naší obětí, tak také naší druhou spásou, to jest pokrmem, abychom došli na této cestě za osobním přivlastněním spásy, kterou Spasitel zjednal celému světu. Každé zneuctění kněze jest proto zneuctěním Eucharistie. Proto tak přísně Pán trestá ty, kteří tupí, pronásledují a zneuctívají jeho kněze. Ale zároveň také jest zneuctěním Eucharistie, jestliže kněz sám se nechová ve všem tak, jak se sluší na toho, jehož ruce se dotýkají Krista tak těsně, jehož ústa se stávají při Proměňování ústy Kristovými ...

P. Silv. Braitto O. P.

TAJEMSTVÍ NEPRAVOSTI

V druhém listě Soluňským píše svatý Pavel, že skrytá nepravost připravuje zvolna příchod antikristův a vládu zla, ježto Boží moudrost nedovoluje, aby toto přechodné utlačení spravedlnosti nastalo s náhlou okázalostí. Křesťanští duchovní myslitelé vyložili tuto skrytou nepravost v jejím nejvšeobecnějším smyslu a hřích vůbec nazvali tajemstvím nepravosti, čili tajemnou nepravostí, která také skrytě podrývá život duše a utlačuje ji na její cestě

k cíli jediného štěstí. Mělo se tím naznačiti, že hřích je nejen pro myslitele, nýbrž pro duši vůbec příšerná záhada, ve své nepochopené lákavosti i nepochopené zhoubnosti.

Duším vůbec zůstává hřích záhadou, že je vábí, podměňuje si malé nebo veliké úseky jejich života, ač je si člověk přece nějak vědom jeho špatnosti. Mysliteli zůstává hřích záhadou, poněvadž se těžko chápe souvislost či vysvětlení souvislosti zdánlivě malých příčin a následků tak velikých jako celá věčnost.

Víra praví, že hřích otvírá propast a sráží do ní člověka do různých stupňů hloubky. Člověku pak je nesmírně těžko prohlédnouti podstatu této skutečné propasti a viděti její hrůzu ve světle zjevení Božího a v záři Boží svatosti. Kdybychom neměli svatých, chybělo by člověku hříšnému i mysliteli to nejdůležitější na pochopení záhady nepravosti, chybělo by náležité a účinné ukázání cesty, uniknouti propasti a působnosti této záhady. Převládlo by vždy velmi snadno vábení do hříchu.

Myslitelé zkoumali tajemství nepravosti a máme dosud celkem tři způsoby označování podstaty jeho. Svatý Augustin, první z učitelů Církve, který se soustavně snažil probadati tajemství hříchu a spravedlnosti, protože sám na sobě prožil i muka tajemství nepravosti i krásy spravedlnosti, uchyluje se nakonec k mluvě Písma a praví Bohu: „Tak cizoloží duše, když se odvrací od Tebe; nevrátí-li se k Tobě, nenalezne mimo Tebe ani ryzí, ani čisté to, co hledá. Hle, služebník, který prchá od svého Pána a chytá stín.“ Povahu hříchu vysvětluje sv. Augustin omylem duše, která sice z vnitřního nutkání hledá to nejvyšší dobré a štěstí, ale neumí pochopiti, že je to jedině přátelské spojení s Bohem, a proto nemá pokoje ve svém hledání vedle, nemá klidu ukojení hladu po štěstí, dokud jest ve hříchu.

Spíše obraznou myšlenku svatého Augustina vyjádřil svatý Tomáš Akvinský bohovednou řečí: Hřích jest odvrácení tvora od Boha a přilnutí ke tvoru způsobem, který jest proti úmyslům Božím a místo k Bohu. Tato skutečná nemožnost jest možná jenom proto, že člověk je sveden dobrem, které v tu chvíli naň působí dojmem dokonalého štěstí a neodolitelného dobra, ježto člověk ve své nepozornosti neuvažuje pravou podstatu a skutečný stav věcí.

Moderní náboženský myslitel se snaží vnést názornost do poznání tajemství nepravosti ze slov Kristových v nářku nad Jeruselem: „Kdybys bylo poznalo i ty, a to v tento den svůj, co je ti k pokoji — ale nyní je to skryto před očima tvýma; tak přijdou na tebe dni, ve kterých nepřátelé tvoji oblící tě náspem a oblehnou tě a sevrou tě se všech stran a na zem povalí tebe i dítky tvé a nenechají v tobě kámen na kameni, poněvadž jsi nepoznalo čas navštívení svého.“ Friedrich Schnell ve své knize „Bůh naše Ty“ píše: „Všechno, co jest v městě, zničí (hřích), a z toho, co jest kolem města, učiní násep, město padne samo sobě na obtíž a jeho bohatství bude mírou jeho záhuby. Člověk, který se uzavře Božímu volání, klade kolem sebe násep, za nímž se brání Bohu a zařizuje říši svého Já. Co je tato říše? To je svět, kterého více nevidí v podřízenosti Bohu a v souladu s Boží vůlí, stojí vůči světu v požadování a ve využívání; všeho chce užívati pro sebe, věcí, zvířat i lidí, všechno má sloužiti jeho sobectví.“

Bez životního díla a příkladu života svatých by tyto myšlenky nejprve vůbec nebyly možné. A kdyby byly vysloveny, nebylo by pochopeno, proč je v tom tajemství nepravosti a jak se vymaniti z vlivu toho tajemství. Právě proto, že hřích obsahuje zaviněnou, chtě-

nou nepozornost duše. Svátí otvírají oči duše, vystavené nebezpečné působnosti příšerné záhady.

Pojem hříchu je výlučně náboženský. Osobnosti svatých zase jsou ideální uskutečnění náboženských pojmů, jejich životnost a jejich vyvrcholení. Tu pak vidíme první věc. Že hřích musí býti skutečně příšerná záhada, nejnebezpečnější záhada nepravosti, když u svatých je tak důsledné, soustavné a nenávistné pronásledování hříchu a trestání každého podlehnutí vábení toho tajemství. Tu, vůči příkladu životů a osobností svatých, nemůže nikoho uspávati do lhostejnosti božsky veliký rozsah Božího odpouštění a milosrdenství. Svátí o něm věděli lépe, nežli nejzkroušenější a nejšmělejší hříšník, a přece s takovou naprostou nenávistí potírali ve svém životě a v okruhu svého vlivu i stín hříchu, nemohli vynaléztí dosti těžkého pokání za učiněný hřích. Taková jejich nenávist jest průkazná pro naprostou špatnost toho, co náboženství nazývá hříchem.

Dále způsob, jakým svátí potírali hřích, je důkazem, že náboženští myslitelé dobře viděli — právě proto, že ti největší byli zároveň svátí — v každém z trojího způsobu vysvětlování povahy hříchu. Že dobře viděli, jak první a nejpravověšnější starost křesťana musí býti, unikati hříchu. Jestliže svatý Augustin mluvil o hříchu jako zdánlivém dobru, které však je vlastně zlo, protože působí jen nepokoj a neštěstí duše, vidíme na doklad toho světce pěstovati opak toho, co on nazývá duchovním cizoložstvím. Všechno snažení svatých směřuje nejprve k dokonalé odpoutanosti od pozemského; nejen ukazují, že lze přesto všechno přejíti a naléztí štěstí výše, nýbrž také ukázali, že skutečně pravé dobro je nad tímto vším, že hříšné připoutání k těmto věcem obsahuje větší zlobu a více špatnosti, nežli mají dobra vše-

chny ty věci dohromady. Neboť vůči všem těm věcem měli svatí jen jedno slovo: Nic. Když svatá Terezie Avilská prohlásila své slavné: Nic tě nerozrušuj, Bůh sám dostačí!, vyjádřila krátce nauku svatých o tajemství nepravosti; že Bůh vždycky dostačí na štěstí, jestli duše prorazila začarovaný kruh lákavých věcí, které všechny dohromady nedostačí na štěstí duše. Také světeckým způsobem vyjádřila, co řekl svatý Tomáš i moderní myslitel o zdánlivých dobrech, které sevrou duši jako silným náspem, a za kterým duše konečně vyhladoví, neunikne-li z něho. Svatí až úzkostlivě odklízeli všechno, co bylo kolem nich a bylo jen nějakou zkušeností podezřelé, že by mohlo brániti svobodnému rozhledu a volnému rozmachu duše a srdce k Bohu.

Z takové úvahy se stane pochopitelným, že jemnější povahy mezi světicemi padaly do mdlob při pouhém jméně hříchu; že tak výrazně mužské a silné povahy, jako na příklad svatý Dominik, se otrásaly těžkým pláčem při pohledu na kříž a pomyšlení na hřích.

Svatí učinili tajemství hříchu pochopitelným i nejpovrchnější duši právě tou výrazností své nenávisti a svého odporu, který se těm povrchním zdá přepjatostí. Učinili také cele pochopitelným tajemství kříže; že odpovídalo božsky dokonalému poznání pravého stavu věcí, když na zlomení moci hříchu Syn Boží se dal umučiti na kříži.

Tak osobnosti svatých jsou lékem proti onomu otevření očí hříchem prvního člověka v raji.

P. E. Soukup O. P.

KRÁLOVSTVÍ BOŽÍ V PODOBENSTVÍCH

4. *Podobenství o dělnících na vinici.*

(Mt. 20, 1—16.)

Onen příběh s mladým mužem na cestě z Galileje do judské krajiny přes Pereu učedníky trochu tísnil. Sami opustili pro království nebeské všecko. Tento mladý boháč neměl té odvahy. Nebylo však kdy oddávati se dojmům, neboť hned po jeho odchodě prohlásil Ježíš Kristus, že boháči vejdou těžko do království nebeského. „Kdo tedy může být spasen?“ tázali se učedníci ne bez obav, neboť onen mladý boháč zachoval všechna přikázání. Kristus prostě odpověděl: „Lidem je to nemožné, ale Bohu je možné všecko.“ I kdyby se zdálo, že bohatství je balvan, zatarasující vstup do království nebeského, Bůh může člověka i tehdy spasit. Tak máme důvěřovat v Boha a nespoléhat na vše lidské. Může-li však býti boháč spasen, k čemu se tedy vzdávat všeho pro Krista? Tuto otázku měli na jazyku učedníci. Za všechny ji vyslovil Petr, řka: „Hle, my jsme opustili všecko a následovali jsme tě. Čeho se nám tedy dostane?“ Ježíš je těší slibem, že při soudu budou sedět jako knížata a každému, kdo pro něho opustí své nejdražší, dá stonásobnou odměnu a v dědictví život věčný. Na konec však dodává: „Mnozí první budou posledními a mnozí poslední prvními.“ Tato předpověď obsahuje takový převrat, že bylo těžké vžiti se do něho. Proto ve spojení s touto předpovědí uvedl hned podobenství o dělnících na vinici.

Podobno je totiž nebeské království hospodáři, který vyšel hned ráno najmout dělníky na svou vinici. Pro výklad podobenství není nutné věděti, ve které roční době jsou dělníci

najímání. Bylo-li to na jaře, kdy vinice toužebně očekávají dělníky, kteří by je zbavili všeho býlí, potom *hned ráno* odpovídá naší hodině šesté. Dělníci neshánivali práci po domech, ale s nástroji v rukách čekali na náměstí, až je někdo najme. Doposud to možno spatřit v Jerusalemě a někdy v Itálii. Než podobenství nezdůrazňuje tyto podrobnosti. Důležitější je hledati podobnost. Ale jsme na začátku a zbavili bychom snad podobenství jeho vnaď. Prozatím stačí říci, že království nebeské se nepřipodobňuje člověku, ale co se přihází hospodáři, něco podobného se stane i v království nebeském. Sledujme raději vypravovaný děj.

„Smluviv pak s dělníky denár na den, poslal je na svou vinici.“ Denár byl tehdy denní mzdou. *Když opět vyšel kolem třetí hodiny, spatřil jiné, stojící na tržišti nečinně, a řekl jim: „Jděte i vy na mou vinici a co bude spravedlivé, dám vám.“* Oni pak odešli. Třetí hodina podle tehdejšího počítání je naše devátá. Do večera zbývá ještě hodně času, aby si mohl dělník něco spravedlivě vydělat. Neměli sice právo na celý denár, ale pán jim dá, co bude spravedlivé. Bez dlouhého smlouvání odcházejí na vinici, jako by si řekli: Lepší něco nežli nic. Ostatně neslibuje se určitá odměna těm, kteří přicházejí později.

Totéž se stane kolem naší hodiny dvanácté a patnácté: *Opět však vyšel kolem šesté a deváté a učinil podobně.* Doposud vystupoval hospodář před dělníky jako pán spravedlivý. Čím delší doba pracovní, tím neústupnější je spravedlnost. S ubýváním pracovní doby vzdaluje se jaksi spravedlnost a předává úlohu dobrotě. Jestliže jsme to mohli předpokládat v předcházejícím jednání, nemůžeme to neviděti při posledním najímání: *Když pak vyšel kolem hodiny dvanácté, našel jiné stojící a pravil jim: „Co zde stojíte, celý den za-*

*kálejíce?" Práví mu: „Poněvadž nás nikdo ne-
nájá." Řekl jim: „Běžte i vy na mou vinici." Zdá se nám, že hospodář jde do nemožností. Zbývá jenom hodina práce a tím hospodář mnoho nezíská. Ale dělníci jdou, poněvadž poznali, že hospodář má zlaté srdce. Podobenství se nezmiňuje o náladě, jaká vládla na vinici, když přicházeli noví dělníci a hlavně tito poslední. Možno se však něčeho dohadnouti z výjevu při večerní výplatě.*

Když pak nastal večer, řekl pán vinice svému správci: „Zavolej dělníky a dej jim mzdu, počínajíc od posledních až do prvních." Se západem slunce končila práce. Třebaže mzda se vyplácela až na konci týdne, podle zákona mělo se to dáti téhož dne večer. (Deut. 24, 15: Neodpírej mzdy strádajícímu a chudému ... ale téhož dne před západem slunce dej mu mzdu za jeho práci, jeť chudý a tím udržuje svůj život.) Překvapuje, že hospodář určuje správci či dozorcí nad vinicí i postup při vyplácení. Než podobenství při tom sleduje zvláštní cíl.

Tu přišli oni z jedenácté hodiny a dostal každý denár. Když pak přišli první, domnívali se, že dostanou více, ale dostali po jednom denáru i oni. Nebyla to špatná logika. Jestliže dostali denár, denní to mzdu, ti poslední, hospodář ponechává spravedlnost stranou a chce se ukázat velkodušným. Co teprve dostaneme my, kteří jsme přišli na vinici první! Ale jaké překvapení! I oni dostali jen po denáru. Radovali se, když viděli, že hospodář nepodlehl úplně spravedlnosti, ale teď se jim zdá, že podlehl dobrotě k těm posledním, proto se dovolávají spravedlnosti: *a vzavše, reptali proti hospodářovi, řkouce: „Zde ti poslední pracovali jedinou hodinu a rovnými jsi je učinil nám, kteří jsme nesli tíhu dne a horko." Domnívají se, že utrpěli křivdu. Vždyť je to tak*

jasné, že hospodář přehlédli něco velmi důležitého: ti poslední pracovali jen hodinu, a to k večeru, za mírného a osvěžujícího vánku, kdežto my, kteří jsme byli najati první, vykonali jsme těžkou práci celého dne, vystaveni vedru, to vše se přehlédlo při odměňování a teď nejsme více než ti poslední.

On však pravil v odpověď jednomu z nich: „Příteli, nekřivdím ti. Což jsi se mnou nesmluvil denár? Vezmi své a jdi!“ Hospodář odpovídá jednomu z nich, snad mluvčímu všech. Tónem klidným, přátelským, ale důrazným odvrací od sebe jakékoliv podezření z nespravedlnosti. Vyplnil všechny závazky smlouvy a k dalšímu není povinen. Ale tím se neomezil jen na povinné. *„Chci i tomuto poslednímu dát jako tobě.“* Z jakých důvodů? *„Což nesmím učiniti ve svém, co chci?“* Tu svobodu mu nesmí nikdo vyčítat, poněvadž je ve svém. Obhájiv takto své postavení, dodává trochu rozhořčeně: *„Či oko tvé je špatné, že já jsem dobrý?“* Hospodářova dobrota k posledním byla příležitostí závidi prvním. Člověk dobrý, štědrý nazýval se ve St. zákoně muž dobrého oka; závidník a lakomec zase muž špatného oka. Pokárání hospodářovo je sice přísné, končí však zdůrazněním jeho dobroty.

Na konec dodává opět Ježíš Kristus: *Tak budou poslední prvními a první posledními*, totiž v království nebeském.

Podobenství je neobvyklé a jistě obsahuje smělou myšlenku. Děj sám zajímavý není podán sám pro sebe, ale má nás přivést k poznání něčeho podobného v království nebeském. Dojmy, jichž jsme nabyli, mají pro nás cenu jen tehdy, jestliže nám poslouží zachytiti ono tajemství o nebeském království. Než právě u tohoto podobenství můžeme býti pokoušeni k povrchnosti, neboť na oko zdá se být snadné, ale ve skutečnosti má hloubky nesnad-

no dosažitelné. Sotva lze poznati všechny jemnosti onoho tajemství, které do podobenství vložila Kristova inteligence a jeho vůle. Vždy však můžeme poznati z podobenství aspoň to, co v něm prospívá věřícímu na zemi. Mnoha způsoby bylo vykládáno toto podobenství a nelze popříti, že každý z nich prospěl. Ani následující výklad nemusí být nadarmo.

Vraťme se k výroku Páně: „Lidem je to nemožné, ale Bohu je možné všechno.“ Výrok nebyl vlastně osvětlen. Nebylo také doposud příležitosti, poněvadž hned po jeho vyslovení ptají se učedníci na odměnu za to, že opustili pro Krista všecko. Slib, daný Kristem, není naprostý, ale podmíněný. I po tomto slibu nemusí člověk jistě slíbeného dosáhnouti. Proč by se pak nemohlo přihoditi, že první budou posledními? Pak se možno dívati na slib, daný učedníkům a ostatním, jako na příležitost nebo stupeň pro poznání podobenství o dělnících na vinici.

Useberme se však na podobenství samém. Máme dojem, že všichni dostanou na konci tutéž odměnu. Ale to není pravda, poněvadž bezprostředně před tím slibuje učedníkům a všem, kteří je budou následovati, větší odměnu než jiným, a sv. Pavel praví v listě k Řím. 2, 6: „Bůh odplatí každému podle jeho skutků.“ Tedy o stejnou odměnu se v podobenství nejedná. Proč je v ní však řeč o stejné odměně? Ne pro poučení o odměně samé, ale jako obrazu a pomůcky k poznání pravdy jiné.

Není zde také zmínky o vlastnostech pracujících ani ne o jakosti práce. Připadá nám totiž velmi divné, že všichni dělníci jsou odměněni stejně. Těžko to chápeme a hledáme pak důvod ve větší zručnosti posledních dělníků a v lepší jakosti jejich práce. Ale o tom všem podobenství se nezmiňuje, ani to nenaznačuje. Ba naopak, poslední dostanou totéž co první

z pouhé dobroty hospodářovy. Proto se tak zdůrazňuje jeho svoboda v projevování dobroty. V království Božím je to pak dobrota Boží, projevující se svobodně a neobvyklým způsobem na jeho členech. Ale to není všechno. Při výkladu nemůže být opomenuto dělníků, u nichž je lépe viděti smysl podobenství.

V podobenství není výslovně řečeno, že poslední očekávali takový projev hospodářovy dobroty. Ale jest v něm naznačeno, že poznali jeho dobré srdce. A můžeme předpokládati, že v tomto přesvědčení šli si pro odměnu. První zase šli v přesvědčení, že vykonali práci, zasluhující určitou odměnu. Obojí je dobré. Ale první chybil, když v závisti k posledním dovolával se hospodářovy spravedlnosti, proti níž se však hospodář neprovinil. Něco podobného je v království nebeském: Lidé jsou do něho voláni v různých dobách, v různém věku, za různých okolností a k různým pracím. Shoda mezi nimi je ta, že všichni pracují za odměnu od Boha. Ale tu je nebezpečí velké nešody, neboť déle a vznešeněji sloužící v království Božím mohou se vyvyšovat nad ostatní, činíce si právo na větší odměnu. Ale tím se vydávají v nebezpečí, že se stanou posledními, neboť zapomínají na mocnou dobrotu Boží, která může poslední odměniti dříve a stejným způsobem. Vzpomínáme si na sv. Pavla, jenž vyznal, že pracoval více než ostatní apoštolové, ale nikde o něm nečteme, že si činil u Boha právo na větší odměnu. Ba naopak dojímají jeho slova v I. listě ke Kor. 9, 27: „týrám své tělo a zotročuji, aby se nestalo, že bych snad jiným kázal, ale sám byl zavržen," jinými slovy: aby on, první, nestal se skutečně posledním a to ještě bez odměny.

K tomuto pokornému očekávání odměny vybízel Ježíš apoštoly i oněmi slovy: „Až učiníte všechno, co vám bylo nařízeno, řekněte:

Jsme neužiteční služebníci; co jsme měli učiniti, učinili jsme."

Ano všichni jdeme za věčnou odměnou, ale ve svorné lásce, která nevyvyšuje. Naposled si pak dobrota Boží všimne blíže těch, kteří na ni byli více odkázáni, a pomine soběstačné
V Zásluhách. P. Pavel Škrabal O. P.

SV. DOMINIK V ČESKÉM BAROKU HOMILETICKÉM

K 700. výročí kanonisace Světcovy.

Nejen veršem a krásnou prózou meditační, také *kazatelstvím* oslaven byl zakladatel dominikánského řádu v české literatuře barokové. Kazatelská oslava patriarchova života, jeho druhů a jednotlivých motivů jeho duchovního poslání, působila ovšem po celé sedmnácté století, ale neprojevila se významnějším literárním činem. Dominikánský barok homiletický rozvil se v písemnictví teprve v prvních desítiletích věku osmnáctého.

Zprvu byl to námět *růžencový*, který ovládal mysl tvůrčích lidí, orientovaných dominikánský. Starší spis dominikána P. *Tomáše Nigrina*, meditační prózy z roku 1672, vyšly znovu upraveny a rozhojněny kterýmsi anonymem pod názvem „Ovoce z růží nejsvětějšího Arcibratrstva svatého Růžence blahoslavené Panenky a Orodovnice hříšníkův Marie“ u Václava Helma (Praha 1710). Tak byla hned na počátku století zahájena řada příbuzných výtvorů, vyrůstajících z asketiky do slovesnosti homiletické.

Vychovanec pražského konviktu svatobartolomějského, *František Jan Svoboda*, farář rejnštejský, kázal v mariánském chrámě v Klatovech na dominikánské téma „Lněný

provázek plný tajemství Ezechiele vidění aneb *růžence* svaté hojností milosti naplněn od růženecké královny Marie Panny", kázání mu pak vydala Barbora Františka Berinkarová (Praha 1710). O dvě leta později v téže impresi vyšel jeho „*Růžence* svaté milosti" (Praha 1712).

O málo později připojil se k Svobodovi učený bakalář, staroboleslavský kaplan, *Jan Nepomuk Václav Zikmund Fridrich Šteydl z Greifenvehru*, svým kázáním „Slunce ustavičné na poledne svítící, svatý Otec a patriarcha *Dominik* řádu kazatelského a *růžence* svatého zakladatel". Výtisk na devíti listech kvartových pořídil mu impresor Jan Václav Helm (Praha 1718).

Tehdy se již chystali čeští dominikáni k důstojnému oslavení 500. výročí smrti patriarchovy, připadajícímu na den 6. srpna 1721. K tomuto dni vydal Karel František Rosenmüller špalíčkový tisk „*Písně o Svatém Oci Dominikusovi*" (Praha 1721). Autora písně nebylo dosud možno zjistiti, ale jeho skladba celým svým rázem připomíná obdobné písně Adama Michny z Otřadovic ze sedmnáctého věku, které tu byly jistě vzorem. I v této písni, hned v úvodní strofě, čteme zmínku o růženci:

Sluší se dnes radovati,
vděčně též vychvalovati
Dominika svatého,
růžencem jenž dobrodiní
lidem nosí ještě nyní:
jaký dar to od něho!

Kult růžence projevuje se i nadále v literatuře homiletické. Sluší zde připomenouti zejména horlivého dominikánského kazatele, P. *Františka Řehoře Tučka*, který v druhé polovici třicátých let proslovil a později i tiskem

vydal propracované „Kázání o svatém růženci“ (1737), obsahující výklady všech modliteb v posvátném růženci Marie Panny obsažených. Velmi zajímavé, i kulturně historicky, jest jeho „Kázání při výročním přijímání za mrtvé bratry a sestry svatého růžence“ (1739), jehož obsahem byl „hlas volající ze země, kterým bratři a sestry posvátného růžence z očistce o pomoc volají ke svým spolubratřím a sestrám při výročním, generálním přijímání nejvyšší Svátosti oltářní...“ Tuček šířil pobožnost růžencovou s takovou horlivostí, že mu byl řádem udělen čestný titul „promotor boemici rosarii“, kterým byl označován až do své smrti.

Jinou významnou složkou dominikánské kultury barokové bylo *dvojenství světců Jana Nepomuckého a Dominika*. Barokním hagiografům tkvěla duchovní příbuznost obou světců v společenství *světa*, objevivšího se při jejich zrození. Lapidárně vyjádřil to za mnohé jiné ve svém svatojanském kázání „Růže zlatá“ (Praha 1730) staroboleslavský kanovník *Jan Ritter*. Aby vyložil význam „oné záře, onoho plamene a světla, která jsou spatřena byla při narození Jana Nepomuckého nad domem rodičův jeho“, kazatel je uvádí v období se zjevy při zrození Otce Dominika. Ritter kázal o tom doslova takto: „Že Svatého Otce *Dominika*, máteř jsouc těhotná u vidění patřila, jako by v svém životě štěně nosila, z jehož úst *hořící* svíce vycházela a celý svět *osvětcovala*, bylo jest znamením, že to dítě šťastně v ctnostech prospívati bude, a v svatosti života, a v horlivosti lásky své pravdu víry Kristovy rozšíří, a jazykem svým jako s hořící svící lásku k Bohu a bližnímu v srdcích lidských rozpálí, což i při něm dokázáno a až posaváde při jeho svatém řádě Kazatelském hojně se dokazuje ...“

Ještě před blížícím se 500. výročím kanonizace svatého Dominika, připadajícím na den 4. srpna 1734, počali dominikáni přestavovati chátrající již starobylý gotický kostel u svatého Jiljí v Praze. Jeho vysoká staročeská střecha hrozila již od roku 1730 spadnutím. Po snesení gotického klenutí počali na jaře 1731 přestavovati kostel ve vlašském baroku, a so-tvaže obnova pokročila tou měrou, že připou-štěla malířskou výzdobu svých kleneb, povola-li k dílu mistra *Václava Vavřince Rainera*. Ten mimo jiných maleb vytvořil i gigantické fresko na klenbě hlavní lodi v letech 1733 až 1734, jež je pokládáno za jeden z vrcholných bodů českého umění osmnáctého věku. Malíř v něm na žádost řeholníků oslavil významným způsobem zásluhy kazatelského řádu o Církev. Na Rainerově malbě rozvíjí se velkolepě pojaté *vidění Innocence Třetího*, kterak chrám Církve, ohrožovaný bludaři, podepřen a tak zachráněn je svatým Dominikem a jeho bratřinou. Tímto mistrovským dílem vstupuje do české kultury v rozvité slávě prastarý legendární motiv o „snu papeže Innocence Třetího“, který napotom byl v české poesii i próze hojně zpracováván. Zmíněná píseň z roku 1721 dotýká se již také tohoto motivu, když v druhé své strofě o svatém Dominiku píše:

Skrz něj *kostel v Lateránu*
zachráněn byl nebes Pánu:
podnes on tak činívá,
když z kacírů a z pohanů
víc a víc dobrých křesťanů
kázáními přibývá.

Ale teprve od vzniku Rainerova freska vi-díme, kterak se motiv „*vise Innocency*“ co chvíle opakuje i v literatuře homiletické. Když dne 4. srpna 1734 oslavovali v čerstvě domalo-

váném chrámu svatého Jiljí kanonisační výročí, byl to opět věhlasný již řečník, P. **František Řehoř Tuček**, který slavnostní kázání mluvil na téma „Jak svatý Dominik svým apoštolským úřadem se honosí“. V tomto kázání objevuje se již vidění Innocencovo v lícní, již Tuček počíná slovy: „Svatého Dominika viděl papež Innocentius Třetí chrám vatikánský svými rameny podpírati, což znamenalo, že svatý Dominik svým časem mnoho tisíc bludných duší uvede do ovčince Kristova...“

Ještě téhož roku 1734 kázal v Praze u svatého Jakuba v oktávě kanonisační oslavy minorita **Ivan Knobloch** na téma „Dva spolu stojící tovaryši, upřímní celého světa ochranitelové, **Dominik** svatý a **František** Serafínský“. Kázání vytiskl mu o rok později impresor Jan Norbert Fický (Praha 1735). Motiv „vise Innocencovy“ stal se jádrem této řeči, stejně jako jiný prastarý motiv *dvojenství světců Dominika a Františka*. Legendistika sedmnáctého věku dotkla se tohoto motivu hlavně v literárních památkách kapucínské orientace, ale věk osmnáctý svádí oba světce mnohem uvědoměleji jako nerozlučnou *dvojici zachránců Církve* katolické. Motiv tento již od třináctého století spojoval oba světce v tomto smyslu, stejně pak novobarok devatenáctého věku vracel se k němu s oblibou.

Posléze nutno se zmíniti, kterak osmnáctý věk vytvářel v kázáních námět *stolokruhu Dominikova*. Vštípítelem tohoto kultu dominikánských světců byl často již zmíněný dominikánský řečník, P. **František Řehoř Tuček**. Radu svých kázání o svaté Kateřině de Ricci, o Tomáši Akvinském, o Vincenci Ferrerském a jiných sloučil posléze v knihu chvalořečných kázání o Bohu a svatých jeho, již pod názvem „Požehnání z rosy nebeské a z tučnosti zemské“ vytiskl mu Jan Kliment Tybela (Hradec

Králové 1768). Bylo to krátce před smrtí Tučkovou, v době rozvitého osvícenství. Kniha dominikánských kázání barokových připadala tehdy již jako teskná vzpomínka na zašlý věk víry. Byla však i ukazatelem blížícího se nového úsvitu katolicity obrozené! **Vilém Bitnar.**

UTRPENÍ

Člověk musí především vědět, že všechno ve světě a ze světa jest marnost. Pokud to neví, myslí marně, mluví marně a pracuje marně. Jest prostě náhončím světa. Avšak Bůh nechce, aby člověk pracoval marně, proto v jeho zákoně úřad učitelský zastává utrpení. Utrpení jest nejlepší školou. Lidové rčení: Koho Bůh miluje, toho křížem navštěvuje — jest zcela pravdivé. Bůh všechny lidi miluje a proto ke všem přichází utrpení. Jest ovšem pravda, že člověk svou vinou, svou největší vinou upadá v strast, zklamání, bolest a bídu, když totiž miluje svět a Bohu se protiví. Člověk vzdorovitý a rouhač musí ukrutně trpět — to proto, že Bůh má péči o něj. Utrpení jest přirozený následek našeho vzdoru, ale v rukou Božích stává se prostředkem usmíření, návratu k Pravdě. Méně vzpurný člověk již po nedlouhém utrpení přichází k poznání, že za tím vším kolotáním, za tím chaosem, v jehož jest středu, jest Pravda. On se sice ještě nerozhoduje Pravdu hledati, ale přece již učinil alespoň krůček k jejímu nalezení. Takový člověk může se již považovali za šťastného. Stojí mezi světlem a tmou, mezi lží a Pravdou. Mohl by se snadno vrátiti do temnot, ale on jest již přesvědčným hraničářem světla. Jest obrácen k světlu a jen svým stínem zapadá ještě do světa. Čeká na pomocnou ruku Boží, aniž ví, že mu bude podána.

Utrpení obrozuje. Kdo se utrpení zbavuje, hřeší proti největšímu dobru, proti štěstí, proti vzácnému daru, který jest nabízen Králem. Ovšem možno se zbaviti utrpení, ale nikoliv vzdorem, nýbrž laskavým přijetím. Vzdory způsobují, že utrpení přichází opět a opět, a to vždy krutější a v nových podobách. Naopak smíření s křížem dává člověku sílu vytrvalosti, stává se krunýřem jeho srdce, takže posléze takový člověk utrpení takřka ani necítí, jako necítí slon píchnutí trnu. Avšak nejen že člověk zesílí, ale utrpení samo počne se od něho vzdalovati, protože člověk ten dlí již v zákoně Božím, v řádu, v souladu s vůlí Boží. Nyní utrpení přestává býti učitelem a na jeho místo nastupuje sám Bůh.

Ale k tomu, aby člověk přijímal utrpení klidně, jest potřebí poznání. Poznání jest ovocem milosti Boží. Nyní padá otázka: Zasahuje milost Boží jen někoho, vybírá a vyjímá? Nikoliv! Milost Boží řine se do všech duší. Jest jenom třeba prázdné a čisté nádoby. Dnešní křesťané jsou buď nádobami plnými nečistoty, proto milost Boží nemůže je naplniti, nebo jsou nádobami prázdnými, vyčištěnými velmi pečlivě, ale nežádají si naplnění duchem Božím, takže se k nim vrací duch vypuzený se sedmi novými, horšími nežli je sám.

Aby člověk přijímal utrpení klidně, k tomu jest potřebí poznání, že utrpení vzniká z nepřátelství k lidem, bytostem a věcem, především však z nepřátelství k Bohu. Míti nepřátele znamená žiti v utrpení; nemíti nepřátele znamená naopak neznati utrpení. Člověk jest tak převrácený ve svém nazírání na život a na svět, že se domnívá, zbaví-li se nepřátel, zbaví se i utrpení. Ačkoliv jest to jediné východisko z tísně utrpení, člověk nemůže se jí zbaviti, poněvadž usiluje zbaviti se jí falešně. Zbavuje se nepřátel prostě vzdorem, násilím — proto

zůstává pochopitelně nadále v tísní utrpení, ba navaluje na sebe ještě větší břemena bídy a strastí.

Dříve, nežli se zbavujeme nepřátel, měli bychom se ptáti, proč vlastně máme nepřátele. Odpověď je na snadě; zní nám v duši. Není sice hlasitá, ale přece srozumitelná a působivá. Člověk, dopřeje-li jí sluchu, odhodlá se ihned k činu: miluje nepřátele. Již tím, že v sobě vzbuzuje lásku, sílí a mohutní. To jest jeho zisk. Nepřátelé naopak jsou proti němu slabí a nevědomí, protože postrádají lásky.

Tedy milovati nepřátele jest poznenáhla zbavovati se nepřátel a posléze nemíti jich vůbec. Snadné jest míti srdce zaplněno láskou — jakoukoliv. Lásek snadných a lehkých jest mnoho druhů, ale konec všech jest tíha neklidu a neuspokojení. Avšak jedna jest láska a ta jest hodna toho jména — láska Boží. V lásce Boží milujeme utrpení, neodpíráme mu, milujeme nepřátele, a tak touto láskou zbavujeme se utrpení a nepřátel. Nemáme-li však dosud lásky, musíme trpěti jak trpíme. Reptáme-li, ztěžujeme si stav; jsme-li tiši, jest naděje, že milost Boží probudí v nás lásku a skrze ni poznání života běd a strastí. Jan Rubín.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

Soud o platnosti apoštolského procesu.

Když byl zaslán kongregaci sv. oficia apoštolský proces, je nutno dáti úsudek o jeho platnosti. Při té příležitosti má se debatovat i o platnosti předběžného procesu.

K tomuto shromáždění advokát sestaví podání skládající se ze zprávy, podepřené doklady z procesu, dokazující, že v apoštolském

procesu vše se dalo podle ustanovení zákona a z námitek generálního zástupce víry proti platnosti procesu s odpovědmi advokáta.

Komise pro posouzení platnosti apoštolského procesu skládá se z kardinála, prefekta kongregace sv. oficia, z kardinála vedoucího, ze tří kardinálů papežem přidělených téže kongregaci, ze sekretáře, apoštolského protonotáře, generálního zástupce a místopředsedy víry.

Referát má kardinál vedoucí, ostatní uvedení preláti hlasují. Generální zástupce víry klade námítky, má-li jaké. Když bylo vše prodiskutováno, kardinálové vynášejí rozsudek. Je-li příznivý a potvrzen papežem, vydá se nález o platnosti procesu.

Soud o hrdinnosti ctností nebo mučednické smrti.

Až po padesáti letech od smrti sluhy Božího může býti započata rozprava o jeho ctnostech.

O hrdinnosti ctností nebo mučednické smrti a její příčině rozhoduje se ve třech shromážděních, a to předběžném, přípravném a všeobecném.

Súčastnění preláti a poradcové ve všech shromážděních hlasují písemně. Když preláti a poradci hlasovali v předběžném nebo přípravném shromáždění, před ukončením mohou jednotlivě prohlásiti, že odvolávají svůj hlas již daný. Důvody jednotlivých hlasů sekretář opíše a uschová. Psané hlasy jsou odevdány generálnímu zástupci víry.

V procesech vyznavačů se rozhoduje, zda se u něho vyskytují božské ctnosti víra, naděje, láska k Bohu a bližnímu a hlavní moudrost, spravedlnost, mírnost, statečnost a jim příbuzné v hrdinském stupni. U mučedníků se rozhoduje o mučednické smrti a její příčině,

o znameních nebo zázracích při tomto případě.

Předběžnému shromáždění předsedá kardinál vedoucí; přisedící jsou preláti kongregace sv. oficia a poradcové.

Podání pro předběžné zasedání obsahuje: Přehled procesu z originálu vypracovaný tak, že svědectví a doklady jsou uvedeny celé; spis advokátův. Tento má krátce a přehledně osvětlovati život a hrdinnost ctností sluhy Božího, nebo mučednickou smrt a její příčinu. To vše má býti pečlivě odlišeno od toho, co se uvádí jako doklady k důkazu, a od toho, co jen pomáhá k důkazu; přehled života sluhy Božího, podepřené doklady, který má dáti generální zástupce víry; námitky generálního zástupce víry a odpovědi advokátovy; úsudek revisorů o spisech sluhy Božího.

Podání pro předběžné zasedání se skládá: Z námitek generálního zástupce víry; z námitek poradců v jejich hlasech, uzná-li je generální zástupce víry; z odpovědí advokáta; z dokladů dosud neuvedených pro i proti s přehledem k napadení nebo hájení.

V předběžném zasedání kardinálové po slyšení poradců rozhodují, zda se má pokračovati dále. Sekretář a generální zástupce víry mohou, i když nebyli tázáni, vysvětlovati, jen aby otázky a fakta byla lépe objasněna.

Po rozpravě kardinál prefekt věc přednese papeži. Zároveň mu podá zprávu o závěru rozpravy a o hlavních důvodech pro a proti.

Hlavnímu zasedání předsedá papež. Přisedící jsou kardinálové kongregace sv. oficia, preláti a poradci této kongregace. Pro toto zasedání podání má býti připraveno takové, jako pro zasedání přípravné. K němu nutno přidat zprávu o faktech, která byla usnesena v zasedáních předchozích. V tomto zasedání papež dává definitivní rozhodnutí o hrdinnosti

ctností sluhy Božího, nebo o mučednické smrti a její příčině.

Poradci, preláti a kardinálové mají pouze poradní hlas. Na rozkaz papežův sekretář sv. kongregace jménem papeže vydá dekret, kde se prohlašuje, že hrdinnost všech ctností sluhy Božího, nebo mučednická smrt byly jasně prokázány. Tento dekret uveřejňuje se v čase a způsobem předepsaným papežem.

Když byl tento dekret vyhlášen, sluha Boží může býti nazýván ctihodný. Tento název nepřináší povolení veřejné úcty.

KRISE MANŽELSTVÍ SPOJENA JEST S KRISÍ MUŽE

Článek tento chce nastíniti vývoj manželského práva v lidské společnosti, má vylíčiti, jak dospěl člověk k zhroucení tohoto práva, zavádějícímu zatím do pojmu rodiny chaos, který má skončit zákony zakazujícími život manželský a odstraňujícími ze světa společnost, kterou zoveme rodinou. A aby se těm, kteří sledují tento cíl, dílo jejich zdařilo, vyvolávají stále krise a válečná nebezpečí a napětí, takže mysl lidu jest odvedena od záměrů jejich a zaměstnána příliš denními událostmi, než aby se tázala, kam spěje celá dnešní spleť zjevů. Článek tento objasní nám celý řetěz, v němž událost za událostí promyšleně a logicky běží, jak zlý duch za účasti špatných lidí jej vymyslíl a skutečnu je v Babylóně rozvážněného života, aby se co nejdříve přiblížil kýžený výsledek. Očelem naturalistické filosofie 18. století bylo člověka snížit na zvíře, zoologisovat, vůdcovské úlohy v duchovním životě zmocnila se hmotařská společnost, jež zásady její uvádí buď klidně neb násilně v život.

„Není dobře býti člověku samému.“ Toto pravidlo jest přirozeným zákonem pro všechny. Zákon tento ovládá člověka tak, že v přirozeném životě nesmí jej člověk přestoupiti neb zanedbávati; pomíjení jeho bylo a zůstane vždy zjevem výjimečným a obdivuhodným, ano za dob nástinného nazírání na život opovržení hodným. Obdivujeme, že mělo pohanství své vestálky a dovídáme se, že považovali rozhodnutí dcery Jeftovy pro panenství za nepochopitelnou obět a že Starý zákon opovržlivě hleděl na dívku, která se nemohla dostat za muže. I v Novém zákoně — v zákoně milosti a nadpřirozeného nazírání — jediný stav duchovní jest vyňat ze zákona; zásadou však také křesťanskou jest věta ona schvalující stav manželský, vždyť „lépe jest vzíti ženu než hořeti“. A opak toho nazývá Pán Ježíš výjimkou a známkou dokonalosti, ovšem zbavenou příhany starozákonní, neboť jen na velké duše omezuje ji: „kdo můžeš pochopiti, pochop!“

Nuže! To platilo od počátku pro život jednotlivců; ale i společenský život závisí od svědomitého plnění tohoto zákona ve svém míru, blahu a ve své bezpečnosti. Muž a žena tvoří jednotku, která žádá rozhodně, aby se ani muž sám ani žena sama neprohlašovali za lidstvo, nýbrž tvoří je oba dohromady. Věta tato má veliký význam, snad hlubší než soudí mnohý. Muž i žena mají si býti vědomi, že obou jest zapotřebí, muž jsa dárce života a žena jeho budovatelkou, muž jsa hlavou i ženy, ale zároveň jejím rádcem, on principem ve všem, ona obětavou pomocnicí v každém ohledu, on zastupuje rozum, ona usměrňující srdce. Z tohoto úzkého spojení vyplývá nanejvýš důležitý poměr, jehož důležitost, závažnost a všeobecnost tvoří právě tak základ blaha a spokojenosti v sociálním životě jako doznání, že

tvoří muž a žena jednotku. Proto záleží štěstí, blaho a pokoj od správného vytvoření, od přirozené a spravedlivé realizace tohoto poměru.

Uplatnění jednoho pólu a přílišné povýšení muže nad ženu neb ženy nad muže bývá osudné a zárodkem mnohých pohrom, jestliže trvájí dlouho a zevšeobecní-li tyto nesrovnalosti. Klesá buď hybná síla životní, radost na pokroku a cílevědomá vytrvalost — klesá-li muž, neb mravnost, počestnost, láska k životu a k ideálu — klesá-li žena; ano, vyvane obé, ztratí-li oba svůj právní postoj vůči manželství. Jakmile se příliš uplatní mužský princip ve společenském životě, tím že sobecky se staví nad ženu, popírá-li, že i ona jest integrální, nepostradatelnou součástí člověčenstva, stává se žena předmětem pouhé pohlavní potřeby muže, ztrácí svou ženskou krásu a důstojnost. Dobyv přemoci nad ženou proměňuje se muž v bezcítěného vyssavače všeho, co se dá vyssát, ani příroda a země, ani bližní nejsou dosti svatými a nedotknutelnými. Žena se stává otrokyní, muž tyranem. Ale právě v tom okamžiku, kdy se dává muž domýšlivostí o své přesile unášeti, ztrácí žena úctu k jeho panství, poznává ho jako nadutého snoba plného chyb a slabostí, jichž využívá žena pro sebe.

Ale muž trpí také sám sebou. Muž je mužem, když je spravedlivým k ženě; myslí-li, že útekem od ženy stoupne jeho cena, že pravá míra mužství záleží v zotročení a pohanění ženy, jest na omylu. Tento odklon od ženství jest zbabělostí, bojící se všech starostí a námah spojených *spřirozeným* sklonem k životu, jest to bázeň před sebezáporem, který žádá pravoplatné uznání ženy, úcta k ní a k přirozeným zákonům života. Muž myslí, že jest poslán do světa, aby svého mužství využíval neomezeně a bezohledně, a že právě tím se osvědčí jako pravý muž, zapomínaje, že nic mu ne-

může tak uškoditi a jej ponížiti, jako když zba-
vuje se úmyslně on—ustanovený princip života
ve viditelném světě — správného názoru na
tento život. Upadá pak duševně, protože užívá
rozumu a svobodné vůle protichůdně k povin-
nostem životním a vyhýbá se vedení života,
upadá i duchovně, protože vybočení z přiroze-
ných zákonů nemůže netáhnouti za sebou ná-
boženský rozklad a mravní úchylky. „Ejhle,
Adam jako jeden z nás učiněn jest znaje dob-
ré i zlé,“ posmívá se Hospodin. Chtěl býti vel-
kým, přivodil však vlastní pád, chtěl žiti a vy-
žiti se, ale našel smrt, hledat náplň a našel
prázdnotu života. Co mu zbývá? *á la nature*:
zpět k přírodě! Ale cesta tato bývá obtížná a
zdlouhavá a často ztrácí muž pro tento návrat
i smysl. I tu však doplňuje muže žena; neztra-
tila-li též ona smysl životní, což bývá u ní řídkým
zjevem, dovede-li muže navrátit přírodě,
aby pochopil, co znamená: není dobře člověku
býti samotnému, zachrání situaci klesajícího
mužství, která začala válkami, udržovala se
válkami a válkou všech proti všem zaniká.

Je naprosto nesprávným, tvrdí-li naturalis-
tická filosofie, že žil člověk původně stádově a
že i poměr muže k ženě vytvářel se podle toho
po příkladu, jak žije jelen s více laněmi. Natu-
ralistická filosofie chce vrátit nás této propas-
ti člověka padlého. Původně tak nebylo. Dě-
jiny všech národů potvrzují opak, že čím hlou-
běji se do nich ponoříme a čím více se přibli-
žujeme původu člověka, tím urovnanější na-
cházíme v tomto ohledu zákony, které teprve
rostoucí kulturou bez Boha polevovaly vždy
více. Ani dnes nenacházíme národa sebezä-
ostalejšího, který by uznával za pravidlo stä-
dové soužití. Hlásati o člověku takovou skvr-
nu z jeho minulosti jest omylem snad úmysl-
ným, aby úcta k člověku vymizela úplně a on
sám, ztrativ úctu před sebou, považoval se za

pouhý stroj a jako takový dal se též zneužívat. Až se přivedou dnešní materialistické názory a snahy ad absurdum, podiví se člověk, že si mohl sám takové urážky vmést v tvář. —

Každé právo, ať stanoví řád v jakémkoli směru, nabývá nejpůsobivější sankce z náboženství, může-li totiž o sobě prokázat, že jest odleskem vůle Boží. Této sankce bylo jistě zapotřebí při úpravě tak delikátního a tajuplného zjevu, jakým byl od jakživa vztah muže k ženě. Tu přestává veškero právo lidské, které smí snad regulovati některé případy tohoto zjevu, ale na kořen jeho sahati dovoleno člověku není, a sahá-li, mívá to zhoubné následky. Člověk zákon přijati musí tak, jaký jest; a chce-li jej *správně* vykládati, nestačí odkazovati při tomto vztahu muže k ženě na přirozený původ jeho, protože dovede se člověk ve své převrácenosti povýšiti také na soudce a správce přírody, přikloniti se k výkladu dráždicímu smyslnost a zásahy takové bývají vždy lidstvu osudnými. Jediná připomínka vůle Tvůrcovy, která se zrcadlí zákonem manželským, zaručuje naději, že podrobí člověk zákonu tomu svou vůli vášněmi hnanou na vše strany, poněvadž ve vůli Boží nalézá nejmohutnější ověření zákona. Proto jsme pravili, že nabývá manželské právo z náboženství nejpůsobivější sankce.

Od počátku bylo právo to spojeno s náboženskými pohnutkami. Výrok Boží: „on bude panovati nad tebou“ byl směrodatným pro manželství židovské, „co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj“ pro manželské právo křesťanské. I pohané v jistém smyslu odvozovali toto právo z prvků božských. Aristoteles učí: žena a muž mají se k sobě jako hmota a forma, hyle a eidos, smyslnost a duch, aktivita a pasivita. Ženský prvek jest ze světa neexistujícího, tedy negativní — mužský ze skutečného světa,

tedy pozitivní. Muž jest obrazem Božím, jenž jest absolutní forma a první pohyb. Jen vzhledem na mužský prvek může prvek ženský míti podíl na bytí. Žena nemůže býti připuštěna ke kněžství, neboť jen prostřednictvím kosmické přirozenosti světelné muže, ne přímo a bezprostředně, může pozemská temná přirozenost ženy předstoupiti před nadkosmické světlo bytosti božské.

Pro tento odlesk bytosti Boží, který nosí v sobě, nabývá muž zvláštní povýšenosti nad ženou, jejímž zneužitím zaviněno bylo v pohanství, že se na ženu pohlíželo jako na bytost nižší ne mnoho vynikající nad otrokyni. Aby však mužství zůstalo středem lidského vesmíru, muselo neseno býti spiritualitou či uznáním a poznáním náboženského a vůbec duchovního života. Muž si tak uvědomoval stále vyšší svůj původ, vyšší jiskru života v něm plápolající a proto také vyšší účel a úkol mužova života. Proto také vidíme, že jeho bytost nemohla pohanská žena v manželství úplně uspokojiti, tím méně vyčerpati. Co zatím obdržela žena cenu a smysl z poměru k muži, a tak vlastně našla teprve sebe samu, muž se nevyčerpal tímto vztahem k ženě, nýbrž přesahoval její bytost a za hranicemi svého žensství neměla žena dále práva na muže, aniž mu rozuměla; tam mu rozuměl zase jenom muž. Proto byla láska přátelská více ceněna než láska manželská. Ale s úpadkem náboženství *odduševnil* se muž, přestal býti hlavou rodiny, přestal hájiti práva manželská, sám je podřýval a bořil: v odumírajícím pohanském Římě žádný senatus consultus, žádný zákon císařský nemohl zastaviti rozklad manželství, poněvadž dohasínalo světlo náboženství, z něhož se linul jas do manželského života. Muž, chtěje býti nad Boha, jenž dal zákon o manželství, byl vždy příčinou úpadku onoho živo-

ta, jakmile si osoboval právo na zákonodárství určované svévolí.

Pohanství ztratilo vážnost pravého náboženství a svět potřeboval náhrady a našel ji v nej dokonalejší míře křesťanstvím. Tím stala se učitelkou a ochránkyní manželského řádu Církev sv. Tato veškerým svým učením působila na vyznavače své tak, že již pochopení života světlem křesťanským v duších vypěstěné vedlo k správnému poznání důležitosti a svatosti stavu manželského a povinností, které ukládal. Ve spisech sv. Otců a církevních spisovatelů, zejména v Tertulliánových *De monogamia* a *De pudicitia*, dočítáme se o kráse a harmonii manželského života u prvních křesťanů. A nebylo zapotřebí žádných jiných psaných zákonů sem spadajících, kromě těch, jež obsahovalo Písmo sv. K řádnému manželskému životu nevede tedy obsažný zákoník, nýbrž náboženské přesvědčení. Jestliže tedy zavinuje krise muže krise manželství, pak vězí příčina toho zjevu v tom, že se muž zpronevěřil náboženství.

Tři zjevy praktického života v Církvi přispěly křesťanství velice k obrození manželského práva a rodinného života: křesťanský asketa, křesťanský kněz a křesťanský názor o manželství.

a) Pohanství ztratilo pravý smysl životní, opustil je sebezápór a sebekázeň, hmota ovládla ducha a proto i manželského života se zmocnila hrubá vášeň, jež pak diktovala manželské právo. Cynická smyslnost nastoupila místo lásky, protože padlo oduševnění všeho. Vyšší hodnoty vzaly za své, jež bránily dříve východní mravní lehkomylnosti a tělesné změkčilosti přístup. Bylo třeba ukázat, že jsou věci a zájmy vyšší ceny, pro něž možno opustit, vzdát se smyslných rozkoší v životě soukromém, ale i společenském, zvláště manžel-

ském. Rozumu ukazuje cestu k vyšším hodnotám jedině spiritualita. Křesťanský asketa lybijské pouště přemohl touto spiritualitou čili pochopením duchovního života, co považovali pohané za nepřemožitelný stav, totiž stav smyslného nazírání na manželství. Bylo to něco ohromného a působilo psychologicky správně, ač zdánlivě paradoxně, na svět znavený smyslným vyžitím: ženu to fascinovalo, muže naplnilo údivem a úctou a vábilo k následování také infra muros matrimonii. Čím hlubší a vybíravější byla smyslnost, tím drastičtějších způsobů sebezáporu a pokání bylo zapotřebí, měla-li se probudit zesláblá vůle k následování. Pod tímto zorným úhlem přibližujeme se k stylitům a jiným nadšeným kajícím s největší uctivostí, protože jejich obdivuhodný život, jehož dnešní věk nechápe a jímž opovrhuje, byl pro kulturu ducha, obrození lidstva a křesťanské usměrnění společenského života nesmírně plodný a neméně důležitý než život slavných vojevůdců a vítězů, udávajících směr hmotným dějinám světovým. Jejich zjev nemohl nepůsobiti blahodárně také na manželské právo, odstraňuje z něho různé přehmaty a nedostatky, zaviněné neušlechtilými sklony lidské přirozenosti.

b) Druhý zjev, který povznesl stav manželský, byla zásada: křesťanské kněžství jen pro muže! Ježíš Kristus vyvolil jen muže za kněze, jen jim odevzdal moc svazovací a rozvazovací, jen muži byli ve večeřadle při první mši sv. a jen mužům pravil: Toto čiňte na mou památku! Slova Pavlova: mulier taceat in ecclesia! stala se zákonem. Uctivé oddalování ženy od prací pro veřejnost působilo na ženu vždy povzbudivě, takže zatoužila více po vnitřním životě a potlačila tělesnost, což působilo i na manželství blahodárně. Gnostické a kabalistické sekty chtěly sice ženu uvést k oltáři, jak

se o to přičiňoval Montanus, ale pokusy tyto selhaly.

c) Ovšem základem práva manželského v křesťanství stalo se to, co napsáno jest o něm v Písmě sv. Sem náležejí především slova Mistrova: „Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj“, a srovnání stavu manželského s unio mystica Krista a Církve. Ze spojení jednoho Krista s jednou Církví, které potrvá po všechny dny až do skonání světa, vyplývá zásada monogamie a nezrušitelnosti. A nejpůsobivější okolností je, že zásada tato neprohlašuje se za výron lidské moudrosti, ani za nutný příkaz mrtvé přírody, nýbrž za vůlí Stvořitelovou stanovený zákon, nad nímž může člověk svobodně vládnouti, když se s milostí Boží rozhodne „zůstati tak“, t. j. když se z nadpřirozených příčin zrekne manželství. (Příště pokračování.)

Dr. M. Mikulka.

KŘESŤANSKÉ DOGMA V PRVNÍM STOLETÍ SVÝCH DÉJIN

V predešlém článku jsme se snažili vyložit, co se pokládá za základní učení Církve prvotní v protikladu s naukami pohanskými. Je to hlásání jediného Boha — našeho Stvořitele, jehož máme uctívati čistotou nitra a čistotou života, a od něhož můžeme očekávati dobrodiní života. Prvotní výraz této víry nacházíme v prvním a posledním článku víry:¹ Věřím v Boha všemohoucího, Stvořitele nebe i země, věřím v těla vzkříšení. Avšak jakkoliv je první

i Nemíníme se zde pouštět do řešení otázky o původu Apoštolského vyznání víry; v podobě podobné dnešní, je prokázáno na začátku III. stol., prvky jeho výrazů shledáváme u prvních spisovatelů křesťanských. Okolnosti připouštějí dohad, že apoštolské vyznání víry je skutečně apoštolského původu, při nejmenším v širším slova smyslu.

křesťanská zvěst přísně jednobožská — a po této stránce je shoda s židovskou tradicí zřejmá — přece má zvláště složité učení o božství. Bůh je jediným a společným Otcem všeho, ale je rovněž ze zvláštního titulu Otcem, má jediného Syna, jenž je též předmětem bohopocty, jenž je Pánem, má Ducha, Ducha Božího, od něhož již starozákonní proroci přijímali vnuknutí, jenž zvláštním způsobem byl ve Vtěleném Synu a ten jej dal svým apoštolům.

V prvních církevních spisech ovšem toto učení nenacházíme propracované nebo podané abstraktními pojmy, určené spekulativním způsobem, nemluví se ani o Boží přirozenosti, ani o božských osobách, ale tajemná skutečnost je výslovně potvrzena. Křesťané znají Boha Otce, jeho Syna a jeho Ducha. Doklady, které nám umožňují dosažení přesného výrazu této víry, lze rozdělit do dvou odlišných skupin; jedny jsou z řádu obřadného, druhé vykládají a podávají výroky Starého zákona. Obojí zasluhují, aby byly podány odděleně.

*

Četné liturgické modlitby, které čteme v listu sv. Klimenta římského Korinťanům, opakují často výraz oblíbený již sv. Pavlem a obracejí se k Otci „skrže Ježíše Krista, Pána našeho“, „skrže našeho Velekněze a Ochránce Ježíše Krista“.² Jím, Synem, velebíme čest, moc a vznešenost Otcovu po věky věků; svatý papež však jde ještě dále a tak úzce spojuje Krista se slávou Otcovou, až se u některých doxologií zdá, že se obracejí přímo osobně k ní.³ Naproti tomu není obyčejně v těchto výrazech jmenován Duch sv.; je méně tím, k němuž se obracíme, než tím, jenž podněcuje naše modlitby, jako podněcuje mravný život a

2 I. Kor. 20, 11; 58, 2; 61, 3; 64; 65, 2. — 3 I. Kor. 50, 7.

ctnostné úkony. Ale přece slavnostní formule přísahy, nadchnutá Starým zákonem, u Klimenta spojuje tři božská jména ve výslovném prohlášení: Živ buď Bůh a živ buď Pán Ježíš Kristus a Duch sv., víra a naděje vyvolených.⁴ Nelze podceňovati důležitost a zřetelnost tohoto vyznání.

První úplná doxologie, kterou nám zachovalo křesťanské písemnictví, je se rtů sv. Polykarpa, jenž se připravoval k mučednictví. Když zvelebil Boží dobrodiní a poděkoval Bohu, že mu dovoluje mučednictvím míti podíl na „kalichu Kristovu“, takto končí modlitbu: „Proto tě za všechno chválím, Pane Bože všemohoucí, žehnám ti a oslavuji tě věčným a nebeským Veleknězem Ježíšem Kristem, tvým Synem milovaným, s nímž tobě, s nímž Duchu svatému budiž dána sláva i nyní i po budoucí věky. Amen.“⁵ Zřejmě zde slyšíme jeden obvyklý výraz církve smyrnenské, v níž byl sv. Polykarp déle než půl století váženým biskupem. Ve chvíli, kdy obětoval Bohu žertvu své krve, svatý stařec pronáší naposledy slova, která mu po celý život sloužila, když uprostřed svého lidu obětoval „kalich Kristův“. Svatý Polykarp je přímým žákem apoštolů a jejich nástupců, podle sv. Ireneje byl jimi ustanoven hlavou smyrnenské církve, a tudíž u něho zastihujeme apoštolskou tradici v její prvotní a původní podobě.

Ostatně tento způsob modlitby vzýváním jmen tří božských osob nebyl v této době obvyklý jen v církvi smyrnenské. Sv. Justin, jenž psal v Římě kolem roku 150, nám dosvědčuje, že křesťané mají při všech obětech ve zvyku chváliti Stvořitele všehomíra jeho Synem Ježíšem Kristem a Duchem svatým.⁶

Eucharistické formule Učení apoštolů mluví

4 I. Kor. 58, 2. — 5 Umučení Polykarpovo 14, 3; asi z let 150. — 6 I. Apol. 67, 2.

jen o „Svatém Otci“ a o Ježíši jeho služebníku,⁷ skrze něhož jsme přijali „duchovní pokrm a nápoj a život věčný“.⁸ Činí narážku na Ducha sv., jež představuje jako Boží dar, zdroj života a poznání. Totéž dílo obsahuje výslovnou zmínku o třech božských osobách v křestní formuli, již opakuje dvakrát podle znění sv. Matouše: „Křtíte ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého vodou živou.“⁹ Tak máme veliké svědectví víry prvotní Církve v nejsvětější Trojici nikoliv jen v pouhém výrazu, nýbrž v obřadu, v liturgickém úkonu, jež je považován za zdroj křesťanského života, za zasvěcení nové službě Boží. „Nechat' nikdo nejí ani nepije z vaší eucharistie, praví dále Učení, není-li pokřtěn ve jménu Páně, neboť na to Pán pravil: Nehažte psům, co je svatého.“¹⁰ Tato řeč je tvrdá, hřmí uprostřed výlevu eucharistického díkůčinění, ale jen tím lépe vyjadřuje nepodmíněnou nutnost křtu, aby se kdo mohl účastniti křesťanské oběti a společenství Chleba a Vína.

Tentýž křestní výraz: Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, přebírá sv. Irenej,¹¹ poněkud jej rozšiřuje sv. Justin v tento výraz: „Ve jménu Otce všech věcí a Pána Boha, a našeho Spasitele Ježíše Krista a Ducha svatého (katechumeni) se koupají ve vodě.“¹²

Tato pevná svědectví, jež rovněž dokazují rovnocennost křtu ve jménu Páně i ve jménu tří božských osob,¹³ dovolují tvrditi, že křesťanské obřady jsou ve svém dění svědectvím prvotní víry v božské osoby. Liturgický život nutně počíná ve křtu vzýváním slavnostním Otce, Syna a Ducha svatého; výraz „ve jmé-

7 Učení Apošt. 9 a 10; v řeckém „pais*“ značí sluha i dítě. — 8 Učení 10, 3. — 9 Učení 7, 1-2; Mat. 28, 19. — 10 Učení 9, 5; Mat. 7, 6 — 11 Proti blud. III., XVII., 1. — 12 I. Apol. 61, 3, 13. — 13 Učení: kde předpisuje obřad, mluví slovy sv. Mat., kde činí narážku, užívá druhého způsobu.

nu" tvoří výslovné potvrzení Boží moci a síly, jež křtem působí toto nové zrození, o němž mluví Pán Nikodémovi¹⁴ a za něj věřící vděčí celé Trojici. A rovněž se celý liturgický úkon dovršuje, jak svědčí sv. Polykarp, doxologií, již přidružuje Syna i Ducha sv. k slávě Otcově na věky věků.

A tak tedy před veškerým naukovým zpracováním, před zpřesněním slovních výrazů Církev liturgií jako svědectvím mučedníků prohlašuje základní víru, kterou přijala od Krista a od apoštolů; její věřící jsou křtěni, žijí, modlí se a umírají ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.¹⁵

(Pokračování.)

H. D. Simonin, Řím.

14 Jan 3, 5. — 15 Užívání znamení kříže, jako jiného výslovného prohlášení víry v nejsv. Trojici, není potvrzeno leč o mnoho později, hlavně u sv. Basila, ale podle jeho svědectví pochází ze staré církevní tradice. Jednoduchost gesta a jeho rozšíření připouštějí, abychom bez obtíží toto tvrzení přijali.

MISIJNÍ LEGENDA ZLATÁ

Byl jeden student, tercián, kdesi na vsi. A byl tam také jeden muž, rovněž vystudovaný, ale Boží láska jej přirozenými cestami z ruchu velkoměsta přivedla na venkov, aby měl více času i příležitosti k pokání a k odčinění veškerých vin proti víře a proti Církvi. Ale muž ten necítil lásky Boží, neviděl do hloubky příkladu svého starého zbožného otce, ani staré hospodyně, ani mnohých nepatrných věrných duší Božích, ale setrval ve zlu a šířil je také. Zvláště si vybral onoho studentíka; mnoho mu vyprávěl o moci rozumu, o vznešenosti pokroku, o zaostalosti Církve katolické a jejích údě. Když pak tyto řeči se o prostotu mladé duše odrážely jako o neproniknutelný štít, počal často líčiti ušlechtilost protestantství, ač

sám byl stále katolíkem, mírumilovnost a pravou křesťanskou lásku všech protestantských generací a nevědomě ovládnán mocí temnot spolu s mnohými učiteli a profesory studentovými perutně líčil krvelačnost katolíků a jejich Církve v dobách minulých i přítomných.

Studentova věřící duše skrytě krvácela právě těmito ranami, ale nekrvácela jako poražená k smrti, nýbrž jako voják, který bezbranně stojí na svém stanovišti, poněvadž nemá náboje. Přešla však léta a přišly doby, kdy zraňovaný student se mohl ozbrojovati poznáním dějin i pravé skutečnosti.

A na cestě za zbrojí mezi mnohým jiným shledal, že překrásná

*legenda sv. Lazara a jeho sester našla
pokračování.*

Po desítky let zápasili otcové Tovaryšstva Ježíšova na Moluckých ostrovech s balvanem tvrdého záští mohamedánství a s propastí pohanství. Bůh dal růst jejich dílu a koncem 16. věku se v portugalských jihoasijských souostrovích začínaly jasniti obrysy Církve. Přišla však doba zkoušky, a jeden ostrov za druhým přecházel z portugalských katolických rukou do moci holandské, protestantské, nepřátelské, hrdelně nepřátelské všemu katolickému.

Tato pohroma stihla i ostrov Amboina, velmi nadějný v očích Božích. Roku 1605 v únoru se v zátocě ostrova Amboina objevila holandská flotila a bez boje se zmocnila ostrova. Vojáci a Portugalci, kteří hned chtěli odejít, měli volnost odchodu. Ale všem nebylo lze odejiti a nemohli odplouti domorodí katolíci. Ti byli teprve ve zlém postavení: dobyvatel země, „holandský křesťan“, byl již dávno v tajném spojení s mohamedány oněch ostrovů proti

moci Portugalska a měl tudíž závažné důvody, aby svým dávným spojencům mohamedánům dopřál volnosti pomstít se bývalým souvěrcům v prorokovi, nyní pak „křesťanům portugalským“. Těmito přídávky ke jménu křesťan se totiž lišili v pojmenování katolíci od protestantů.

Při jednání o vydání ostrova Holanďanům sliboval sice admirál Štěpán van der Hagen, že „křesťanům bude dovoleno žiti po křesťansku, navštěvovati své kostely a v nich sloužiti svatá tajemství. Že nikdo, ani Portugalec ani domorodec, nebude v ničem obtěžován a že nebude zakázáno žiti, jak dříve žili podle svých zvyků křesťanských a podle své víry.“ Ale to již byli domorodí katolíci dávno v nepřístupných horách — a úřední holandské dokumenty zachovaly jen smlouvu o svobodě svědomí pro mohamedány z Amboina. Pouze zpráva P. da Cruz nám zachovala vědomost o tomto ujednání s admirálem a na základě písemného potvrzení tohoto slibu se misionáři, hlavně P. Masonio, přičinili, aby se všichni katoličtí uprchlíci vrátili zpět do svých sídel. Vrátili se a vedeni starým Portugalcem Diegem Barbu-do složili přísahu věrnosti s hlavní podmínkou, aby „jsouce křesťané mohli jako takoví ve svobodě svědomí žiti a umřítí a aby — především domorodým katolíčkům — byla poskytnuta obvyklá ochrana“. Za amboinskými přišli katolíci z okolních ostrůvků a všichni se slibem poddanosti prosili o svobodu a ochranu, neboť jsou „portugalskými křesťany“.

Předěme přes skutečnost, že dal admirál Van der Hagen zbořiti dva katolické kostely, jelikož prý byly příliš blízko pevnůstky. Za svého pobytu admirál skutečně uchránil katolíky od pronásledování mohamedány a později mu v Holandsku činili ostré výčitky za lidské jednání s katolíky. Asi měl poštvati na

katolíky zuřící mohamedány a ještě je vyzbrojiti ze zásob válečných vládních lodí!

Admirál však odjel a netrvalo dlouho, co se věci počaly obracet. Námořníci, proti své vůli učinění vojáky, měli jen jeden předmět, na kterém si mohli vyliti zlost, na papežencích. Bořili katolické kostely a kaple, zneuctívali a ničili obrazy svatých, strhovali zvony a na veřejných místech káceli kříže; s jednoho misionáře sedrali kleriku. Do každého kampongu, domorodeckého sídliště, nesli hrůzu, zděšení, zmatek. Velitel Houtman dovršil dílo. Místo aby vojáky, kteří mu ovšem samému dávno přerostli přes hlavu, přidržel k zachování slibů a ujednání admirálových, v květnu si předvolal předáky zůstalých Portugalců a misionáře a zle jim vyčinil, že domorodci zdraví Holanďany méně uctivě, že dodávají málo potravin, hlavně masa, a v žáru rozhorlení padlo trestní rozhodnutí: všichni Portugalci, míšenci a oba Otcové neprodleně se vypovídají s ostrova. Misionáři byli na přídavek hned po vynesení vypovídacího nálezu uvězněni, aby rozdivočení vojáci měli nerušenou příležitost k vyrabování misionářského domu, a jen se P. Masonio podařilo dáti věrnému katolíkovi rozkaz, aby ohněm uchránil posvátná bohoslužebná roucha před zneuctěním.

Na třetí den, t. j. 12. května 1605, byli všichni vyhnanci, muži, ženy a děti, více než stovadesát osob, nacpáni na malý člun, nedostatečně vybavený nejen vodou a potravinami, nýbrž i předměty nezbytně potřebnými k plavbě, byli bez plachet, bez vesel, bez kapitána, bez jediného člověka znalého plavení. Tak je Houtman zanechal všanc širému moři, zamořenému loupeživými loděmi.

Vypovězenci se svěřili ruce Boží. Po dlouhých dnech plavby se přiblížili k ostrovu Siau, ale mořský proud a vítr je strhl od záchran-

ného břehu. Potom dopluli k dnešnímu ostrovu Sangir. Tam je domorodci provazy přitáhli k břehu a poskytli jim zásoby vody. Ale druhí, dobrosrdečnější ostrované vypovězencům prozradili, že „zachránci“ jim chystají léčku. A skutečně jen v poslední chvíli unikli zásoku a zachránili životy. Zase bloudili po širém moři, nevědouce, kam zamířiti před člunu. Prozřetelnost Boží však neopustila nebožáky; potkali loď, na jejíž palubě někteří znali Otce misionáře, poradili tudíž směr k Filipínám a doplnili vyčerpané zásoby. A tak konečně po třicítidevítí dnech vypovězenci spočinuli dne 20. června 1605 na filipínském ostrově Mindanao, urazivše dobrý tisíc — velmi skromně počítáno podle málo podrobné mapy — kilometrů, jediné v síle a pod záštitou Stvořitele moří i světů. Kdo máš rád přesnost, hledej Amboina v Monikách pod ostrovem Ceram asi na 4. stupni jižní šířky a 128 stupni východní délky.

*

Cílem tohoto výňatku z misijních dějin není zahanbování potomstva odloučených bratří, za něž se Církev jako za celek nepřestává úpěnlivě modliti k Božímu milosrdenství a k Dárci osvětlení; nýbrž chce potěšiti ty duše katolické, které někdy drásaly ostré výčitky, že Církev svatá a její děti — jen ona a jen ony — byly ve své pravověrnosti a věrnosti dravými krvežíznivými vlky, a pobloudilí že byli nejdokonalejšími, nejtiššími beránky. Kdo by pak málo útěchy našel v tomto příběhu, jenž z lásky Boží nekončí zdoluhavou mučednickou smrtí, připomeň sobě na př. svaté mučedníky gorkumské, svaté mučedníky anglické, dvojí mučednictví P. Antonína Temmermana O. P. z Antverp, na pražské mučedníky, na bl. Jana Sarkandra atd. A vzpomenuv jejich mu-

čednictví, poklekni a pros s Nevěstou Kristovou, aby uslyšely všechny ovce hlas Pastýřův a Nevěstin.

Josef Papica.

DE BEATA VIRGINE O BLAHOSLAVENÉ PANNĚ

XIX.

XIX.

Quid modo dictarem
Teque commendarem
Cantuque dulci psallcrem
De Te, o Virgo pia?

Co mám všecko říci
písni jásjící,
jež Tebe vhodně slavit má,
ó Panno dokonalá?

Tu laude dignior,
Tu cantu dulcior,
Tu carmine iucundior
Semper Virgo Maria.

Nad chválu je tvůj jas,
sladší nad zpěvu hlas,
nad básně jsi plna krás,
Maria, Panno stálá!

Gaude in Dei lumine
Virgo illustrata
Sine virili semine
Puero fecundata,
De glorioso nomine
Jesu Mater vocata.

Pláš v záře Boží plameni,
ó plesej, Panno čistá,
nevzklíčí v mužském semeni
Plod, Jenž se Tobě chystá.
Tvé jméno — slavné znamení:
Jsi zvána Matkou Krista.

Tu ardes amore,
Tu nites decore,
Tuque praepolles honore,
Tu sillas dulcore.

Ty v lásce pláš svojí
a v nádhery zbroji,
vše krásu ctí Tvoji,
ó sladkosti zdroji!

Tu callis erranti,
Tu portus natanti,
Tu spes in exilio
Tu lumen in obscuro.

Tvá stezka nás vodí,
jsi přístavem lodí,
Tys naděje zkvetlá,
tys ve tmě svit světla.

Adjutrix tu laudabilis
Dejectis in peccatis
Virgo Christo amabilis
Succure nobis gratis,
Favi gustu mirabilis
Gemma nobilitatis.

Tys Pomocnice hodná chval,
když těžké hříchy máme,
Ty, Spasitel již miloval,
pomoz, když k Tobě lkáme,
v níž jazyk medu ochutnal,
ó slávy drahokame!

Tu egenorum res
Lux vera caecis es,

Znáš chudé potěšit,
jsi slepcům jasný svit,

Dulce refrigerium Infirmorum grabatus.	potěšení lkajících, opora jsi chorým.
Pudor virginalis In te mirabilis Es praelata superis Gaudens in aetheris.	Čistota panenství v Tobě se zářně skví, Andělům kraluješ, v nebi se raduješ.
Moesti tu solatium Stupor angelorum Regále palatium Adjutrix miserorum Robur laborantium Ora Regem polorum.	V Tobě slast se navrací, andělům jsi k chvále, královský Ty Paláci, pomáhej nám stále, silou buď nám při práci, pros u nebes Krále.

Jan z Jenštejna; z latiny přeložil dr. Alfred Fuchs.

SOUTĚSKA

Vyberme si někoho z františkánů: je tu zajímavá tvář patera Jakuba ze svatého Františka. Zdálo by se, že se minul povoláním. Ze Staré Kastilie ho vyhnala jeho krev až ná Filipíny, kde ho uvázali jako novicmistra, a nedal pokoje, dokud ho nepustili do Japonska, což se mu podařilo roku 1612. Tehdy totiž začal život v Japonsku býti pro misionáře jak se patří zajímavý, neboť vypuklo pronásledování křesťanů tak všeobecné a s mukami tak znamenitými, že nutno obrátit listy historie nejméně o třináct století zpět, chceme-li nalézt něco podobného. Toto nebezpečí ho přitahovalo jako zvláštního rytířského dobrodruha, který nemůže spokojeně spát jinde než prostřed nejvýstřednějšího nebezpečí. Svůj řeholní hábit musil ovšem za nedlouho odložit, nechtěl-li ukončit život ve smrdutém a příšerném vězení v Miyaku, což byl starý název překrásného města Kioto, dříve, než by se jeho povaha hrdinská s dostatek nasytila nebezpečí, přiměřených jeho očekávání. Zakrátko vypukla válka velmi zuřivá a krvavá mezi dvěma nápad-

niky japonského trůnu, ve které nápadník, příznivý křesťanům, byl poražen a zničen, takže pronásledování křesťanů mohlo od tohoto roku 1615 dosáhnouti velkoleposti apokalyptické. Vidíme, že v tomto roce pater Jakub se přestrojil za vojáka a připojiv se k vojenským tlupám, které tehdy přeplňovaly úzké silnice japonské, došel do Jeda, hlavního města císařství. Musil mítí zajisté krev velmi vojenskou a velmi dobrodružnou, odvážil-li se tohoto kousku, neboť armáda, táhnoucí do Jeda, byla pohanská, proti křesťanům rozdivočelá, a na chycení misionáře byly už vypsány odměny velmi vysoké. Pater Jakub musil umět odvrátit pozornost tolika vojáků a důstojníků od své španělské tváře, od svého těla s arijskou kostrou, ode všech svých vžitých zvyků a úmyslů. Přece však v Jedu neušel pozornosti slídičů, byl vstopován a zatčen v domě nejmenovaného křesťana a podle císařského nařízení zároveň s ním byl zatčen a uvězněn nejen jeho hostitel a přechovavač, nýbrž i majitelé sedmi domů sousedních s rodinami a čeledí, jimž se tím poskytla příležitost k smrti mučednické, slavné, leč příšerné.

Teď se pater Jakub ocitl na místě, jaké mu vyhovovalo.

Toto místo popsal později v listě, který adresoval pateru Ludvíku Sotelovi, jenž později došel mučednické smrti a blahořečení. Jest to jeden z nejznamenitějších listů, jaké byly na světě psány.

Jak víme i z jiných dokladů, tehdejší japonská vězení byla malá a těsná, za času pronásledování křesťanů bývala však tak přeplněna, že vězňové mohli v nich spáti jen skrčeni. Vyšetřovací vazba trvala dosti dlouho, v některých případech až pět let. Podle povahy jednotlivců mívalo to účinek dosti různý. Leč poslyšme nyní patera Jakuba:

„... všichni vězňové už byli zachvázeni takovou zuřivostí, že se vzájemně zabíjeli a v noci ubíjeli nemocné prudkými nárazy hlavou o kolena; když pak jsem je za to káral, odpovídali, že to je přece věc samozřejmá a že jim prokazují milosrdenství, zbavující je rychleji života. Pak-li dosud nezabili mne, který jsem byl stále nemocen a někdy téměř už mrtev, to proto, že Bůh mě chtěl zachovat, abych činil pokání za své hříchy, a též proto, že jsem k víře křesťanské obrátil sedmdesát z těchto zločinců, a tito pak nade mnou bděli až do okamžiku své smrti; těch, kteří takto zahynuli, bylo asi sto padesát.“

Byl tedy i v tomto vězení každé noci v nebezpečí, že mu někdo z vězňů rozbije hlavu, aby se ho zbavili, aby měli více místa, by mohli aspoň střídavě natáhnout polomrtvé a ztuhlé nohy, a jen bdělost pokřtěných zločinců ho chránila v nemoci a mdlobě. Slyšme dále:

„Nebudu se šířit o hladu, který tu bylo nutno snášet; vždy tu bylo aspoň třicet lidí, kteří neměli nikoho, kdo by jim něco donesl, a ti vydrželi na živu až sedm neděl z toho, co si vyžebřali od druhých. Mnohem nesnesitelnější byla však žízeň, takže když jsem někoho křtil, podkládali misku pod hlavu novokřtěncovu a chytali křestní vodu, kterou ihned spolkli.“

Zamysleme se nad tím, jak tito vězňové půjčovali knězi ke křtu nepatrnou dávku své vody, kterou jim žalárnici odměřovali; mohli mu ji pouze půjčiti na tu chvíli, než stekla s hlavy novokřtěncovy do podložené misky; dáti ji nemohli, nemohouce snášeti mimo hlad a jiná utrpení též žízeň. Tady vidíme i žízeň čtyřicetidenního postu, tady vidíme i opravdové milosrdenství, které kněz vymáhal a které vězňové poskytovali; křest s překážkami, jejichž podstatu ukážou řádky následující:

„Byli jsme velice stlačeni, bylo nás šest až

sedm na jedné rohoži. (Poznámka: rohož, japonská plošná míra, asi dva čtvereční metry.) A často dva ze sedmi už byli mrtvi a mezi těmi dvěma mrtvými se krčil jeden živý ubožák, který záviděl svým mrtvým sousedům jejich osud, neboť trvalo to často celý týden, než žaláři odstranili mrtvoly, které už bývaly v rozkladu, a kolem nichž už se šířily velké kałuže mrtvolné jíchy. Tato hniloba a její puch byly nejhroznější mukou, jakou jsem kdy cítil; když pak odstranili mrtvoly, těšili jsme se, že život náš byl zachován. Naše radost neměla však dlouhého trvání, neboť hned k nám vrhali zase nové vězně, takže jsme opět byli stísněni tak jako dříve. Tyto mrtvoly a pronikavý zápach podryly všem zdraví, takže všichni jsme byli nakaženi malomocenstvím.

Na mém těle od hlavy k patě nebylo místa zdravého; svědění bylo tak palčivé, že jsem se nemohl chopiti růžence, aniž jsem zaryl nehty do svých ran; poněvadž pak mé nehty byly nad míru dlouhé, neboť nemohly býti řezány jinak, než pomocí zubů, cítil jsem bolesti nevýslovné. Žaláři tam nedovolili přinést ani psaní, ani břitvy, ani nože, ba ani provazy, aby se někdo nemohl oběsit. Nikdo si nemohl ostříhat viasy..."

Ustaňme na chvíli, vždyť je tu až příliš mnoho věcí. Zvláštní je, jak se líbilo Bohu na tomto místě, které si vyvolil, aby tam sedmdesát lidí povolal ke křtu a pak do ráje. Vidíme, že tam lidé byli stlačeni jako červi pod kamenem a vlastně tisíckrát hůře, neboť odvalíme-li kámen, vidíme, že červi se pohybují zcela čile a mrštně, že je jim tam zdrávo, ale tady lidé seděli ve svých výkalech, nemohouce se pohnouti, ve svých ranách, prostřed jíchy mrtvolné, které se nemohli vyhnouti, a opírali se ve dne i v noci o údy svých sousedů, živých i mrtvých, umírajíce hladem a žízní a dusíce se palčivým

zápachem, který strašně dráždil ke kašli a k zvracení. Zvláštní zajisté místo vyvolil si Bůh, aby na něm ukazoval divy své slávy a svého milosrdenství.

Takto pak uzavírá pater Jakub svůj list:

„Myslil jsem zprvu, že bych Vám o tom neměl psáti; pak se mi však zdálo, že jsem to povinen věrným křesťanům, kteří se z mého líčení mohou poučiti a něco získati. Já, žel, jsem získal velmi málo; vždyť tím, že jsem byl dopaden, byla způsobena smrt sedmi mučedníků a třicet vyznavačů bylo posláno do vyhnanství, kdežto já sám jsem zůstal živ.“

Pater Jakub byl totiž tvor příliš nezdolný a předurčený ještě k mnoha jiným dobrodružstvím. Když totiž v tomto vězení pobyl celých osmnáct měsíců, byl zvláštním způsobem vysvobozen. Roku 1616 byl učiněn jakýsi pokus o obchodní styky mezi Japonskem a Mexikem, při čemž byl od Španělů navržen za prostředníka pater Ludvík Sotelo, a tehdy se podařilo vyprositi propuštění patera Jakuba, který se měl též účastnit japonské obchodní výpravy do Mexika. Byl tehdy tak zmořen, že vězeňský sluha musil ho vynésti na zádech nejen z vězení, nýbrž až na loď.

Tak se ocitl roku 1617 mezi svými krajany v Mexiku, kde pobyl celý rok a náležitě se zotavil. Jistě toho mohl už míti dosti, ale utěšené Mexiko s krásným klášteřem, nádherným chrámem a universitou zdálo se mu příliš nenáležitou a nevhodnou záměnou za to, čeho potřeboval jeho pohyblivý a neukojitelný duch. V takovém sídle mohli vydržet místokrálové, metropolitové, preláti a lidé zjemnělí, nikoliv však on. Puzen touhou po Tichém Oceánu a jeho ostrovech, na nichž mohl zažiti příhody velmi vzácné, vstoupil v dubnu 1618 opět na tak zvanou čínskou loď, která jezdila z Mexika na Filipíny a již v prosinci téhož roku se

procházel ve svém milovaném a nezapomenutelném Japonsku, kde se dočkal příhod velmi pestrých. Téhož dne, kdy byli chyceni misionáři P. Karel Spinola T. J. a P. P. Angelo Orsucci a Jan ze Sv. Dominika O. Pr. i se svými katechisty, pomocníky, hostiteli a sousedy, dlel právě v Nagasaki a byl v posledním okamžiku zachráněn jedním věrným křesťanem; přes to však zůstal v Nagasaki ještě dva týdny, než utekl do horských lesů, kde mu však zimní počasí neprospívalo, neboť celý rok 1619 byl pak nemocen a teprve roku 1620 se mohl vypravit na další cesty, na nichž opět došel do Jeda, tak jako se zločinci vracejí na místo svého zločinu, a zůstal v tomto městě celých sedm měsíců. Nutno ovšem připomenouti, že pokus o obchod mezi Japonskem a Mexikem se nezdařil a že pronásledování křesťanů v Jedo následkem toho nabývalo tvářnosti stále pochmurnější.

Tak procházel přemnohé provincie japonské, přicházejí na místa, kde se konaly velkolepé popravy misionářů a křesťanů. Tak roku 1622 byl svědkem tak zvaného Velikého mučení v Nagasaki a roku 1624 se vydal po moři na člunu na místo, kde měl býti popraven jeho přítel a bývalý vysvoboditel P. Ludvík Sotelo; když však chtěl ze člunu vystoupit, přece jen se jeho opovážlivost znelíbila křesťanským lodníkům, kteří ho ve člunu zadrželi, takže mohl viděti jen plameny z hranic, jimiž byl pomalu za živa upálen P. Ludvík Sotelo a jeho společníci v mučednictví.

Jistě bylo mnoho vzácných příhod za tohoto jeho pobytu v Japonsku, které však zůstaly nezaznamenány, neboť odvahy byla mu tak vrozená, že jeho samého nemohlo nic vyrušiti a udiviti. Když už byl v Japonsku osm let, podařilo se špehům, toužícím po vysoké odměně, nalézt jeho úkryt a v noci ho přepadnouti.

A hle! Bezbranný řeholník vyskočil, vrhl se na prvního zbrojnoše a utekl jako výborná a téměř mythická osoba do tmy a neznáma.

Bohužel, tato příhoda je poslední z jeho života, která je doposud známa. Snad by se našlo ještě něco více v těžko dostupných archivech. Ale zajisté to stačí každému čtenáři pro radost. Ukazuje to, kolik radosti, síly, smělosti a bravery propůjčuje lidem služba Bohu Silnému a jak nejstrašnější soutěska bídy a smrti může nabyti šíře a velkoleposti království věčného.

Jaroslav Durych.

T E X T Y

Blahoslavený Humbert Románský.

Narodil se ze vznešeného rodu v Romans. Studoval právo v Paříži. Pro své neobyčejné vlohy dosáhl na téže universitě doktorské hodnosti ještě před svým třicátým rokem, ač bylo zvykem udělení tuto hodnost teprve po třicátém roku. Byl velice zbožný, nezanedbal ani jedinku možnost zúčastniti se služeb Božích a potají navštěvoval i bohovědné přednášky. Roku 1224 kázal v Paříži nástupce sv. Dominika, bl. Jordán a přijal do řádu nových čtyřicet členů, mezi nimi i bl. Humberta. Roku 1242 po smrti papeže Rehoře IX. byl kandidátem papežství, dostal při hlasování více hlasů. O dvě leta později je provinciálem Provensalska a o deset let na to na generální kapitule v Budíne je zvolen za generála celého řádu. Byl velikým horlitem jak pro přesné zachovávání řeholních předpisů, tak i pro důstojnou bohoslužbu. Učil, předcházal příkladem, napomínal slovem i písmem. Z jeho spisů vane božská láska nesmrtelným duším. Roku 1263 vysílen prací, vzdal se obtížného úřadu, zemřel v ústraní o čtrnáct let později. Význačnější spisy bl. Humberta jsou: Výklad řehole sv. Augustina; Vyklad konstitucí; O výchově kazatelů; Kniha o kázání kříže; Život sv. Dominika; mimo mnohé jiné i List o třech základních sľibech řeholních a ctnostech s nimi spojených, z něhož jsou vyňaty následující úryvky.

O konání dobrých skutků: Protože jste se řeholními sľiby zavázali k velikým věcem, prokažte se velikými i ve svých úkonech. Protože je mnohem prospěšněji býti věrnými v malých

slibech, než nedbalými ve velikých. Uchraňte si svou důstojnost prací, důstojnost pak jiných láskou. Denně prospívejte v cvičbě některé ctnosti a v prospěch začatého díla pracujte s úzkostlivou pečlivostí. Neboť i lodička vedená proti toku řeky nese se zpět, není-li stále a s velikým úsilím poháněna vpřed. Podle stavu, kam vás Bůh postavil, konejte vždy to lepší, co k němu náleží. Pokání vaše ať je životné, touha však mrtvá. Vnější ukázněnost zachovávejte, své svědomí uvnitř očistěte. Důkladně stopujte vlastní chyby a vypátraným zjednejte důstojnou nápravu. Slyšíc veřejnou výtku, nevztahujte ji na jiné, nýbrž pokorně na sebe samé. Protože jste si vědomi viny, které jste se dopustili, litujte jí; ale protože nemůžete býti jisti o odpuštění, bojte se. Ať děláte cokoli, vyhýbejte se přemrštěnosti a držte se vždy jen střední stezky. Protož držte na uzdě své tělo takovou střídmostí, jako byste měli žiti sto let, ale tak se vystříhejte nepravostí, jako byste měli umřít příštího dne. V bratrské úslužnosti buďte hbití a nebuďte těžkopádní, jde-li o tělesnou námahu.

Buďte, bratří, pokorní bez přetvářky, vážní bez zdlouhavosti, příčinliví bez lehkovážnosti, mějte bázeň bez zoufalství, buďte doufající bez opovážlivosti, poslušní bez reptání, veselí bez rozpustilosti, trpěliví bez podrážděnosti. Buďte, pravím, ochotní ke spořádanosti mravů, oddaní v milosrdenství, nepohnutí ve stálosti, v modlitbě zbožní a obezřetní v dozoru nad sebou. Pospíchejte oplakávati zla minulá, zly přítomnými opovrhovati a budoucích se vystříhati; v dobrém až do konce vytrvati. Třebaže lidská přítomnost nemá vám co přidávati na důstojnosti anebo samota ji umenšovati, přece více zachovávejte kázeň tam, kde by z nedbalosti vzešlo více pohoršení, anebo kde by zachovávané sloužilo za vzor k násle-

dování. Zasvěťte noc mlčení a modlitbě, den pak dobrým cvičením a práci. Den dejte bližním, noc však Bohu. V práci uvažujte o příčině práce, ne o práci samé. Buďte silní v dobřem, ale ve zlém se ukažte slabými. Ve všem, co máte konati, zachovávejte takový řád, ke všem a ke každému zvlášť, aby totiž u představených byla svědomitá pečlivost, u podřízených pak poslušnost; u všech pak vespolek pokoj a svornost... Staří buďtež zbožní, mladí pracovití... Zachovejte skromnost v šatu, mírnost v jídle, střídmost v pití...

Vystříhati se lehkých hříchů: Jak rádi se vyhýbáte těžkým hříchům, tak pečujte i o to, bratří, aby vás nezatěžovaly ani menší anebo lehké hříchy. Neboť přechasto se přichází znejmenších hříchů k velikým, jakož i ohromný požár bývá způsobován toliko maličkou jiskerkou. Máme se tedy vystříhati i lehkých hříchů, protože nás navykají zlému a umenšují v nás žár lásky, zohyžďují náš prospěch, poskvřňují duši, váží nás k hříchu, zdržují mohutnosti duše v jejích úkonech a oddalují nás od slávy. Nikdo nebude totiž patřiti na tvář Boží, pokud nezaplatí i poslední peníz (Mat. 5) pokáním za lehké hříchy. Ony nám též nepřímou umenšují naši nebeskou radost, protože své dobré skutky — které by měly rozmnožovati naši nebeskou odměnu —, budeme muset obracet na zaplacení oněch dluhů. Přičiňme se tedy, abychom byli raději nevinni, což se stane, budeme-li se vystříhati všeho zlého, než abychom se stali hodnými trestu, dopouštějíce se i nejlehčích hříchů.

—————V kraji našeho putování, jak dlouho zůstane srdce lidské podlé, nakloněné nepravostem, vlažné k ctnostem, potřebujeme vzájemného napomínání. Odtud pochází, že vás se vši vroucností prosím a napomínám, zapřisahaje jménem toho, který nás vykoupil

svou vzácnou Krví a otevřel nám brány života svou blaženou smrtí, abyste pamětlivi jsoouce svých slibů a předsevzetí, pamatujícíe staré stezky (Jer. 6), po které pospíchali naši předkové v síle duší a již kralují s Kristem potěšení věčným pokojem, ke které i my když se dostaneme pomocí milosti, dostane se našim duším poznání prvé pravdy, milování nejvyššího dobra a okoušení Boží velebnosti. Dostane se i našemu tělu krásy slávy, hbitosti činnosti, způsobilosti důkladnosti a nepřemožitelné síly neporušitelnosti. Tam bude hojnost bohatství, přemíra všech dober a ctí. Tam se budeme radovati z patření na Boha nad námi, z půvabu místa mimo nás, z oslavy těla a duše v nás, vedle nás pak ze společenství andělů a z jednomyslnosti lidí. Co víc? Tam je po nebezpečích, různost obydlí, svornost vůlí. Tam jarní nádhera, zář letního jasu, hojnost podzimu a odpočinek zimy. Tam, dím, život bez smrti, jistota bez nahodilosti, den bez noci, svoboda bez bázně, radost bez hoře, odpočinek bez námahy, královské panování bez konce.

To nám dopřátí račiž, kdo jest Počátek bez počátku a Konec všeho bez konce. Amen.

PRACOVNA

Zavržené kameny.

Někomu nemoc, nepochopení, závist či podobné stíny znemožnily činnost. Byl odsouzen k nečinnosti. Zadíval se hoře do temné propasti své porážky a když se díval klidně, hlavně, když se ztišil v Bohu, objevil, že na dně této propasti tryská pramen, jeden, dva, více pramenů . . . Poznal, že se může ztišit, soustředit, že se může modlití, že může spojití svou „nečinnost“ s připoutáním Kristovým na kříži, jenž se též nemohl pohnouti, On, jenž byl tak neúnavný v rozdávání své lásky, po všech cestách svého života. Pojednou vidí, že tyhle zdroje jsou silné, živné,

světlé, vidí na jejich průzračném dně pojednou kameny ... Vrchní stavba byla rozmetána .. . Zůstaly jenom kameny ... Ale, copak mnohý stavitel nelitoval již toho krásného materiálu a nepřál si, kdyby to všechno, co postavil, mohl strhnouti a stavětí znovu. . . Copak právě Bernini nevytvořil z odhozeného, nemožného mramorového bloku svého slavného prakovníka, na němž musil tolik pečovatí, tolik mamáhati svůj důvtip, aby vyšel s kamenem i s krásou a tvarem?

Nejsou právě ticho, modlitba a soustředění základními kameny veškeré duchovní nadpřirozené stavby . . . ? Mnozí, kteří říkají, že pracují stavbu práce pro Boží království, odhazují tyto kameny... A přece jsou to kameny úhelné. Snad i my jsme začali stavětí bez nich. Proto nám rozvrátili celou naši dosavadní práci, abychom měli čas na modlitbu, na Boha, na soustředění v něm, abychom tak mohli konečně postavit něco, co by přečkalo věky, protože jenom Boží dílo trvá. Protože nebude-li Hospodin stavětí města, nadarmo pracují, kdož ho stavějí, a nebude-li Hospodin ostříhati města, nadarmo bdí ti, kdož ho ostříhají...
Braitó.

Nezabírej místo Boží.

Je nepravostí přilnouti k někomu a podváděl bych ty, v nichž bych vzbudil takovou touhu, neboť nejsem cílem člověka a nemám, čím bych jej uspokojil. Jako bych zaslouhoval trestu, kdybych někomu dal věřiti nepravdu i kdybych jej k tomu přemlouval sebe tišeji a i kdyby mi tu lež s radostí uvěřil a chtěl mne tím potěšiti, stejně zaslouhují trestu, učiním-li, abych mne milovali a přitahují-li lidi, abych se na mne věšeli.
Pascal.

Kristus střed srdcí.

Cítíme ve svých nitrech obecnou gravitaci duší a Kristus jest sluncem a středem této gravitace. Jenom v něm jest velikost, nevinnost a štěstí země. Jest, abych tak řekl, živým náboženstvím, neboť se jeví jako most, brána a vchod, jenž spojuje v jednom životě člověka a Boha a proto musí vládnouti pokolení lidskému časně i věčně . . .

Sertillanges: Le Miracle de l'Église, p. 12.

Nebezpečí naší víry.

Nebezpečí naší víry, jehož se musíme více báti, než čehokoliv jiného, jest naše prostřednost. Pobožnou sentimentalitou a věčným dohadováním na právo i na levo ztratilo mnoho našich katolíků jasně a ostré svědomí a katolickou rozhodnost proti zlu. Nedovedou již posouditi

nebezpečí ducha tohoto světa. Postaví se do boje s kacířstvími teprve tehdy, až se projeví jeho čirý ateismus. Různá obrodná náboženská hnutí, která se vyznamenávala později zabíráním katol. chrámů, tu byla již dříve, než se přihlásila k paskvilu církevnicky organizované nevěry! Příliš pozdě prohlašovali jsme pak tato hnutí a tyto proudy za neslučitelné s křesťanstvím. Podobně jako s naturalismem a zvráceným šovinismem a antisemitismem a podobnými obludnostmi. Protože i antisemitismus znamená především nenávisť a ta je protináboženská a protikřesťanská.

Povrchnost jest naším nebezpečím, povrchnost, která proměňuje náboženství v otcovské zvyky, v dědictví po rodičích jenom, nebo v estetické uslzování a vychutnávání . . .
Braitó.

Ústřední myšlenka křesťanství a Církve.

Za velký omyl posledních našich let považují, že tolik katolíků chce „obhájití“ Církve. A výsledek bývá ten, že těm, kterým se Církev obhajuje, připadá jako nějaký spolek, který musí po nějakém debaklu vydávat svoje pamětní spisy, nebo svoje žluté a hnědé diplomatické knihy, které ale mají tu nevýhodu a to nešťěstí, že jsou psány, aby se jim nevěřilo, že jim nikdo nevěří a že jsou psány již s tím trapným pocitem, že jim od nikoho nebude věřeno. Podobné dílo podnikají ti, kteří ustavičně pořádají apologetické večery. Prodělal jsem těch debat již tolik, že mohu říci, že jsou venkoncem neužitečné, škodlivé, jak pro kněze, protože ten pak přijde pozdě do postele, tak pro debatující, kterým místo jasnosti uvízne nějaká špatná, nejapná, nedostatečná odpověď na nějakou chytristiku, vrženou do tváře unaveného „obhájce“, takže pak věc Církve připadá kolikráte jako opravdu prohraná. To všechno vyplývá z toho, že se dívají na Církev příliš jako na viditelnou organizaci, že nevidí dosti jejího vnitřního života, její vnitřní plnosti, že nevidí jejího hlavního úkolu, jímž jest: naplniti dítky Boží milostí. Neboť Církev jest ústavem spásy. Má zprostředkovat! milost dítek Božích. Má ploditi dítky Boží, má tento život dítek Božích chrániti, živiti, rozmnožovati, k dospělému věku přiváděti. Všechno ostatní jest už venkoncem vedlejší. Zda Církvi při tom zůstanou její lesy a ostatní, to už není zájmem Církve, nýbrž těch, kteří si pletou nezničitelnou, věčnou Církev se svými teplými v této Církvi dobytými anebo nalezenými místečky. Jestliže někde zdánlivě potrou vnější formu Církve, její vnitřní proudění se nemůže ztratiti. Oním vnějším tlakem se jenom vnitřní milost rozlije, přelije jiným způsobem, tam, kde jest toho právě zapotřebí, kde ještě dosud tolik milosti neproudilo.

Milost se nemůže se světa ztratit, protože se nemůže ztratit krev Páně a její účinnost, a proto jest věčně účinná, nezničitelná Církev Kristova. Toto jest záruka, že ji brány pekelné nepřemohou: nepřemožitelný, vítězný Kristus. Proto nás všechno ostatní může naplnit naprostou lhostejností, protože když nějaký kraj anebo nějaká doba jest už tak tupá, že nemůže přijmouti ani pojem milosti, ono nesmírné dobrodiní, že jsme byli učiněni Církví dítkami Božími, pak tomu národu a tomu kraji není pomoci a jest si jenom přát, aby se milost co nejvíce a co nejdříve rozlila jiným směrem, a abychom pak klidně čekali, jak ta doba či ten národ propadnou úplnému hlupství, které se vybije v nacpaných břích, v urvaných hrdlech, prázdném smíchu, sveřepém mluvení. Pracovati jediné k tomu, aby ti, kteří slyší anebo mohou slyšet, aby byli vedeni, by žili z milostí, aby žili život důstojný dítek Božích a až jednou ti křičící a mluvící a pokroující začnou vrhnouti svoji prázdnotu a ubohost, až se jim zasteskne a až se budou chtít vrátiti sami domů . . . pak ani nebude třeba mnoho mluviti. Milost nepotřebuje velkolepých nástrojů. Užívá farářů arrských. Jsem dokonale vyléčen z bludu, že by někdo byl kdy obrácen skvělým řečnickým výkonem, anebo velkolepou manifestací, protože po té bolí nohy a chce se pít. Postačí takový prostý nástroj, který jest na tak dalece pokorný, že se spokojí býti jenom nástrojem, který podá křesťanské učení bez házení rukama, bez praporů a slavobran a parádních stejnokrojů, který podá klidně svátosti, jež pak už učiní v duších svoje. Církevní vnitřní život, vnitřní podstata a vnitřní působení, jest nesmírně jednodušší, než jsme si je představovali, všichni, kteří si myslili, anebo jednali, jako by oni tu Církev drželi. Vnitřní plnost života jest Boží. Ta jest podstatou. Milost jest podstatou Církve. Vnější organizace jest proto, aby se bohatost vnitřního života nerozlila, abychom my ji vždycky lidé, potřebující smysly viděti, mohli viděti a najiti, a aby nás lidi mohla viditelně pojmouti, vésti a viditelná znamení neviditelné Milosti uděleti. Braitto.

O katolících.

Zajímavé jest, podle čeho posuzují naši nepřátelé celé katolictví a čeho si na katolictví nejvíce všímají. Všímají si ubohých, úpadkových zjevů. Celé proudy světla vrhají na katolíky lumpy, hlupáky, ničemy a nemravý. Ze je to tak láká! A kdyby ti soudcové aspoň byli sami poněkud lepší. . . Zapomínají tito lidičkové, zapomínají tak zvaní historičtí spisovatelé, kteří objevují chyby a hříchy a zločiny katolíků, že tohle všechno nejsou praví katolíci, protože se neřídili ve svém životě dokonale svým náboženstvím, O těch, kteří dobře žijí, se ničeho nezachováva, na

ně se zapomene. Nejvíce utkví v paměti a nejvíce zpráv se uchová o zlých lidech. A když se ještě dobrým skutkům dobrých lidí podloží vlastní špatnost, která jest v oněch kritických a spisovatelích, máte dokonalý obrázek katolické zvrhlosti. Ale, co tím chcete říci? Víte, co je katolictví! Přečetli jste si jednou život jednoho svatého, jeden spis jednoho skutečně katolického Otce? Tohle jsou katolíci. Na ty si posvit'te svým reflektorem. Ale, raději to nedělejte! Musili byste snad klesnouti na kolena a stati se svatými a přestat psát plkačky do „Minulosti“ o tom, že katolíci to nemají ještě vyhráno. Baže nemají, pokud nemohou takovým prorokům vzít pero z ruky a dát jim do rukou nějaké jiné žividlo.

Prostřednost není výsadou žádné třídy. Ale, jestliže prostřední chodí kolem kříže a vykřikují, že jako oni mu jedině rozumí, že oni jsou jedině strážci Božího hrobu! Na tyhle strážce Božího hrobu si hrají tuze rádi mnozí obhájci a zachránci katolictví, protože je považují také za takový posvátný hrob . . . Takoví prostřední lidé podle Mauriaca všude dosti nepozorovaně přejdou, ale, jakmile se začnou příliš zdržovati kolem Kalvárie a tam vykřikovati svá velká slova, tak strašně se odrazí jejich prázdnota od holé, absolutní věčné Pravdy Kristovy, tak se odrazí jejich hamižnost od nezištné čiré lásky Páně, že když takový horlivec kolem kříže vytrvale žvaní, místo, aby se vytrvale klaněl anebo se přibil ke Kristu na onen kříž, pak nedá takovému Nietzschemu velkou práci, aby se poškleboval, pak nedá to velkou práci levobččkům Nadčlověckého proroka z našich neodvislých, společenských, kulturních a jinak pokrokových revui, aby špatně neprorokovali o špatně poznaném a viděném katolicismu. Braitó.

Církev stojí nad vším pozemským.

Neodpovídá to skutečností života, dějin a času, abychom se věrně a přesně drželi nadpřirozené definice Církev? Není to právě oním nadpřirozeným stanoviskem Církevi možné vpravit! se do všeho lidského pachtění všech časů? Církev Kristova jest tak vybudována, že jest nedotknutelná pro všechny proměny lidského dění. Snad bych mohl takto formulovati svou myšlenku: Kdyby jakékoliv řešení lidské, af hospodářské, at politické anebo vědecké, bylo podstatnou částí Církev, tak by tato lidská část byla pro Církev ustavičným nebezpečím pro nespolehlivost všeho lidského. Nemusíme teprve zde dokazovati, jak jest nespolehlivé všechno lidské. Jenom ona Církev se hodí do naší doby, která jest zcela a naprosto nadpřirozená, která se odvolává jen na triumf Jezu Krista nad zlem, Církev, která praví, že nezná jiného zla než to, co skutečně zlem jest, totiž hřích, hřích docela ve smyslu

theologickém. Taková Církev pak také snese nesmírně mnoho rozdílů u svých členů, pokud se nedopouštějí hříchu.

Vonier: *Mystérium der Kirche*, 45.

Svatost Církve.

Rovná se svatost Církve součtu všech osobně svatých v ní, tak jak se v ní jednotlivě vyskytují, anebo přesahuje tato svatost onen počet? Svatost Církve jest něčím nesmírně hlubším a širším, než shrnutý součet všech svatých osob jednotlivých křesťanů i kdyby jich bylo třeba na miliony. Nebot přítomnost Ducha svatého v Církvě není pouhou teorií. . . Všechny projevy svatosti v Církvě jsou projevy této ustavičné přítomnosti at v životě milosti jednotlivých věřících, ať jest to v charismatech vedení Církve, af ve svátostech, af jest to v Eucharistii, v jejích vlastnostech pokrmu a oběti. Vždyť to bylo původní liturgické pojetí velebiti Eucharistii jakožto dílo Ducha svatého: *Veni sanctificator, omnipotens Deus . . . Duchem svatým byla uskutečněna ona velká skutečnost, již jest popsáno mystické Tělo Kristovo; rozvrstvení všech křesťanů v jednom duchovním organismu, jehož hlavou jest Kristus. Církev a mystické Tělo Kristovo se docela kryjí. Ale, právě proto možno dáti tomuto obraznému rčení skutečný smysl, protože v lidech působí něco božského, něco nestvořeného, nekonečného, jakýsi vnitřní princip v lidech, jenž jest sběrným bodem pro všechny, kteří by bez něho byli rozptýleni. Kristus musil zemřítí, praví svatý Jan, aby shromáždil rozptýlené děti Boží a aby je spojil. (Jo XI 52.) Tak byly dítky Boží tajemně spojeny, takže jejich život tvoří v nadpřirozeném jeden život, život mystického těla, mystického keře. Jest podstatnou částí nauky svatého Pavla to, že jsou velké rozdíly v duchovním postavení, v duchovních zásluhách údů. Ty velké rozdíly vedou svatého Pavla k nejvyššímu vrcholu, jehož kdy jeho duch dosáhl, totiž k nauce o vše vyrovnávající a vyvažující lásce v jeho I. listě ke Korintským. Bohatými skvosty oblékáme ony údy, jež platí za méně úctyhodné a ti, kteří jsou mezi námi méně vznešení, jsou tím úctyplněji přikrýváni. A dále: Trpí-li jeden úd, trpí s ním všechny údy; jestliže jest jeden úd oslaven, všechny se spoluradují. Vy jste tělem Kristovým úd vedle údu. Ačkoliv tu svatý Pavel mluví především o rozdělení charismat, přece se tato nauka dá a musí uplatňovati v celém životě Církve. Ve vnitřním životě tohoto těla jest živá výměna zadostiučinění, vyvážení zlého dobrým, společné zájmy, spolupráce a spolupůsobení v nekonečných možnostech. Pro všechno to nemá protestantismus očí a uší. Jest příznačné, že to musila býti právě nauka o odpustcích, která dala podnět k velkému rozkolu církevnímu, nebot právě v nauce o odpust-*

cích jest tak silně zdůrazněna výměna na zadostiučiněních Kristových. Tomáš Aquinský jest nadšen touto myšlenkou o směně. Praví, že zadostiučinění věrných služebníků Kristových, kteří vytrpěli v životě tolik protivenství, jest nevyčerpatelné, takže si je může přivlastniti nesčíslný počet duší. Myslí tím poklad Církve, jak říkáme Thesaurum ecclesiae, což má také zvláštní katolický zvuk. Ale to jest pouze jenom jeden z projevů tajemství vnitřního spojení všech křesťanských duší v Duchu svatém.

Ansgar Vonier: *Das Mystérium der Kirche.* p. 52—54.

Blázen pro Krista.

Jacopone da Todi. Ptá se Spasitel, proč chce býti bláznem v očích lidí. Jacopone rozpíná svou náruč ke kříži, stápi svou tvář v krvi Páně a volá důvěrně: Quia stultior me fuisti. . .

V minulém století žil v Cannes ve Francii starý námořník, který při svém mnohém namáhání ještě konal dlouhá léta hrdinské skutky kajícnosti. Když se kdosi tázal, proč tak činí a proč chce býti bláznem pro lidi, praví: Bláznovství jako bláznovství. Já ale chci býti raději bláznem z lásky k Bohu, než bláznem z lásky ke světu. 28 let žil kajícně jako sv. Lidvína. Zakladatelka klanitelek velebné Svátosti De St. Aignon volala jednou: Pane, já tě miluji vášnivě až k šílenství. Mohu tak mluvíti, protože tak mluví i lidé tohoto světa k těm, které milují. Jenomže oni jsou blázni, když se zavěšují na lidi slabé, smrtelné, nedokonalé, kdežto já vím, koho miluji! Nikoho nenapadá nazývatí blázny, kteří létají po zaprášených silnicích s vyplazeným jazykem, kteří požívají rekordy ve vzpírání, házení, kopání, máchání rukama a nohama, skákání, a nevím, co ještě všeho, a nenazývají blázny, kteří chodí jako hastrouši anebo pomatení pavíáni, ale blázny svět nazývá ty, kteří jediné vidí, kteří jediné vědí, co všechno svět jest a kteří milují Boha, protože on jediný si té lásky naprosto zaslouží. Jedině ty, kteří slouží Bohu, nazývá svět blázny. . .

Sláva liturgie.

Dobře se vyzná v žalmech exegeta, ale dobře jim rozumí, kdo se živí žalmy jako denním chlebem. Písmu svatému se nerozumí u psacího stolu, nýbrž na kolenou, Podle toho, jak vedle studia Písma svatého živíme se Písmem, podle toho, protože Písmo jest slovo Života, podle toho pronikáme tajemství svatých slov.

Liturgie dává procházeti srdcem svatým slovům liturgie, nepitvá posvátná slova, nýbrž se v nich koupe, ssaje z nich jejich mízu; činí duši nesmírně pozvanou k hlasu Božímu na slovech Písma. Proto jsou plny života homílie svatých

Otců, jichž životem liturgie jako by sítím protlačila slova, ducha a smysl Písma. Věřím, že když liturgická snaha srazí kněze i laiky zbožně na kolena před Písmem svatým, že pak nebudeme jen mítí chladné exegety, kteří dovedou popřítí existenci darů Ducha svatého v Písmu, zato ale že budeme mítí více rozumějících Písmu.

Braito.

ŽEN

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA.

BOUDREAUX: Ani oko nevidělo. Edice Smíru, Přerov. — Hodně útěchy a síly i světla načerpá duše unavená a toužící po spočinutí v náručí Božím v díle, jež je těžko napsati, ale jež autorem bylo uděláno velmi dobře. Duchovní naše literatura jest zase obohacena.

ECKARDI: Opera latina. Meiner, Leipzig. — Nové klasické vydání latinských spisů tohoto velkého mystického teoretika. Vychází v sešitech a laciné subskripci a vychází pod patronací dominikánského historického institutu u sv. Sabiny v Římě.

GESCHWINDE: Vivre du Christ. Desclée de Brouwer, Paris 1934, str. 91, cena 3 frs. — Taková knížka jest požehnáním pro mladou duši. Jest určena těm, kteří ukončili svá středoškolská studia a nyní hledají, čím by naplnili svůj život. Hluboký vychovatel, autor této knihy, ukazuje na Krista, který dovede dát mladé duši největší naděje, protože největší skutečnosti. Kniha jest opravdu originelní. Hodí se našim realistům, kteří znají francouzsky, jako krásný dárek a ne drahý.

GUÉRIN: Pensée constructive et réalités spirituelles. Paris 1934, Alcan, str. 451, cena 40 frs. — Psychologie duchovního života, nebo lépe řečeno, jakási fenomenologie duchovního života. Dílo jest formální psychologíí náboženského asketismu, ve které převládá hodně racionalismus dosti starého ražení, jak se na příklad jeví v hodnocení pobožnosti katolických, zvláště moderních. Na příklad co píše o pobožnosti k Srdci Páně jest prostě překvapením, jak možno tak neinformovaně psáti. Jinak jest pokus velmi zajímavý a jestliže po mnohé stránce katolíka neuspokojí, eufemisticky řečeno, má tu jednu dobrou vlastnost, že totiž pudí nás, abychom se samí ujali této práce a napsali náboženskou psychologii duchovního života. Takovým pokusem jest v tomto čísle citovaný spis německý.

HEJČL: Dvakráte do Korintu. Olomouc 1934. — Nový překlad a výklad epištol sv. Pavla ke Korintským. Prelát Hejčl pokračuje v krásné práci svého překladu z Nového zákona. Překlad jest svěží a při tom zachovávající

pokud možná tradiční pel českého překladatelství. Velmi cenné pro kněze i pro laiky jsou provázející věcné a textové poznámky.

HENNE: *Das Alte Testament*. Schoningh, Paderborn 1934, str. 1142. — Nové lidové vydání Pisma svatého. Tato část obsahuje historické knihy Starého zákona. Latinské a při tom krásné a vkusné vydání, které jest nesmírně příhodné na cesty a do knihovničky. Překlad docela moderní. Poznámky jsou omezeny ovšem na nejmenší míru.

IACOBELLI: *Il pío bel Fiore della Redenzione*. Roma 1934. — Svatý Otec poukázal jako na nejuzácnější květ Utrpení Páně na kněžství. Autor s láskou a nadšením patří na krásu kněžství, na jeho vznešenost, na jeho velikost, z čehož pak vyvozuje povinnost osobní svatosti knězovy udávaje prostředky k jejímu udržení a rozvinutí.

JÉGLOT: *La jeune fille a l'école des Saints*. Spes, Paris 1934, str. 302, cena 12 frs. — Vždy dvě postavy svatých pro každý měsíc, postavené jako vzory dívčí mládeže pro všechny stavovské ctnosti mladé dívky. Příklady i důsledky z nich jsou vybírány a hodnoceny velmi životně a případně.

JUST CLAUDE: *Le Pere des Prêcheurs*. Desclée, 1934, str. 145. — Nový životopis svatého Dominika v originelní dramatické formě. V knize nás provází drama celým životem Dominikovým. Podtitul *Velká bída duší charakter!* — suje celou snahu Dominikovu, jehož výročí kanonisace letos slavíme.

LAMMERTYN: *Le Mont des oliviers et l'heure sainte*. Vzácná kniha pro všechny, kteří milují pobožnost Svaté hodiny, kdy duše provází Pána v jeho utrpení v zahradě Gethsemanské. Historické, zeměpisné a theologicko-biblické položení Svaté hodiny do vlastního rámce skutečné minulosti přispívá k porozumění této pobožnosti. Nato autor theologicky rozebírá tuto pobožnost, načež ukazuje, jak ji možno použiti v soukromí, v ústavech, pro nemocné a podobně. Kniha velmi užitečná.

LEBENSCHULE der Gottesfreunde. Christ-Konigs-Verlag, Meitingen. — Další svazečky, číslo 8 až 12, leží na stole. Tato druhá dávka životů svatých zahrnuje život sv. Augustina, sv. Kláry, sv. Vincence z Pauly a sv. Hedviky. Každý svazeček jest vkusně vypraven. Život jest stručný a přece výrazný pro základní poslání světcovo v době své i dnešní.

MENENDEZ-REIGADA: *De Direccion espiritual*, Editorial Fides, Salamanca 1934. — Bojovník za myšlenku: Nejhlubší duchovní život patří všem, shrnuje v uvedené knížce své studie o různých dnešních duchovních hnutích a směrech. Zároveň také jest to praktická příručka a učebnice nauky duchovního života.

MERLIN St. Augustin et la vie monastique. Albi, 1934, str. 80. — Studie o vlivu a zásahu sv. Augustina do mnišského vývoje. Studie historicko-kritická. Kniha studuje komunitu, kterou si sv. Augustin shromáždil kolem sebe, jakož i jeho význam pro vývoj řeholních obyčejů. Zajímavá studie s hlediska historického.

MÍLNCKER: Die psychologischen Grundlagen der katholischen Sittenlehre. Schwann, Düsseldorf 1934, str. 340 lexikonové osmerky, cena 10.80 Mk. — Prvý vědecký pokus shromážditi ve velkém vědeckém celku psychologické momenty, jichž užívá morálka. Můžeme říci, že jest to prvá učebnice mcrální psychologie. Jsem jist, že tak precisní, tak dlouho uvažované a skvěle sesiavené dílo přivítá každý kněz, a především zpovědník s větším okruhem kajících, a hlavně každý profesor morálky s nadšením. Toto dílo se řadí důstojně po bok prvnímu dílu, jež napsal před nedávnem Tillmann, když definovala celou morálku jakožto Následování Krista. Tato kniha jest prým pokusem a musíme říci, že velmi zdařilým.

SHELLER: Das Priestertum Christi. Schöningh, Paderborn 1934, str. 450, cena 7.50 Mk. — Prvé opravdu vědecké, důkladné zpracování otázky kněžství Kristova a kněžství našeho. Tím jest dán podklad nauce o Církví, o našem vykoupení. Dílo jest zpracováno na základě sv. Tomáše a vypořádává se se všemi otázkami a problémy. Při tom jsou povšimnuty všechny theologické práce kristolické a autor se věnuje znovu vyvrácení všech bludů všech istoletí. Dotazoval se u otců, spisovatelů a nakonec z toho všeho vystavěl velkolepé dílo o kněžství, které jest skutečným obohacením theologie.

SCHÍLGEN: In der Schule Loyolas. Herder, Freiburg i. B. 1934, str. 271. — Autor podává jasné a mistrné rozvedení celých exercicií sv. Ignáce. Bojovník Kristův, jakým byl sv. Ignác, se vyučil ve škole Kristově a proto jeho škola je podstatně školou Kristovou a proto platnou pro všechny věky a všechny lidi. Autor chce touto knihou odpovědět na projevy posledních papežů o exerciciích a musíme uznat, že se mu to velmi podařilo.

ŠPÍJREK: Svatý Gerard Majella. Kolej redemptoristů, Obořiště. — Volné zpracování velkého životopisu Dilgskronova. Postava vynikajícího světce a divotvůrce z řádu redemptoristického. Z knihy se poučí nejlépe všichni o duchu a poslání této záslužné kongregace.

Z RŮZNÝCH POLÍ.

ARCHAMBAULT: Vingt-cinq ans de retraites fermées. Montreal, Canada. — Velmi zajímavá a naše exerciční hnutí povzbuzující knížka přehledu 25 úsilí o exercicie v Kanadě.

ALESSANDRINI: *Didattica nuova*. Firenze, Felice le Monier, 1934, str. 272, cena L 14, — Autorka, která je ředitelkou obecných škol v koleji Querce, podává zde výsledky experimentální metody, jak ji provádí na řečené škole. Je zde nesmírně mnoho materiálu, kterého by se dalo použít jistě i na našich školách, který proto volá v mnohých svých bodech k dalšímu studiu. Doporučujeme velmi knihu jak odborníkům, tak všem učitelům.

BRILLANT: *Eucharistia*. Bloud et Gay, Paris 1934, str. 1022, cena 60 frs. — Další kniha do velké encyklopedie katolické. Po souborech o Církvi, Kristu, liturgií, papežství, přichází tento další svazek, který obsahuje zpopularizováno všechno, co se týká nejsv. Svátosti v ohledu historickém, dogmatickém, kanonistickém, liturgickém a uměleckém. Na knize spolupracovala celá řada odborníků. Dílo jest vypraveno velkým počtem dobrých a případných obrázků. Doporučuji toto stěžejní a laciné dílo.

CLAUDEL: *Svaté obrázky z Cech*. Přeložil a vydal O. F. Babler, náš spolupracovník ze Samotišek u Olomouce. • — Závíděti musí každý, kdo tuto sličně vypravenou a dobře přeloženou knížku vidí u známého a nemá ji sám. A té závisti může si odpomoci, když si ji hned na zmíněnou adresu objedná. Knížka potěší úpravou i slovy.

CLAUDEL: *Écoute ma fille*. Paris, Gallimard, 1934, str. 126. — „Slyš, dcero“, protože básník mluví k ženám a dívkám Francie, Belgie, Kanady. A mluví k nim tak překrásně, že se mu naslouchá s utajeným dechem. Čtete tu Křížovou cestu na konci knížky, a řekněte mně, zda vás nestrhne k nohám Kristovým, zda nevynutí slzy vašim očím! Claudel je v této sbírce básní tak velký a nábožensky hluboký, jako v předchozích, snad ještě hlubší.

DRAGHICESCO: *Vérité et révélation*. Paris, F. Alcan, 1934, str. 491, cena 40 frs, — Autor se probíjí moderní filosofií k Bohu. Třebaže odmítá v mnohém ohledu stanovisko Bergsonovo, nemůže se ještě propracovat ke katolickému pojmu zjevení. Zjevení je mu spíše jakousi inspirací, která se projevuje u všech lidí, která je nutná, protože člověk si nestačí a ani jeho přirozená intuice nestačí. Zdálo by se nám na mnohých místech, že se kloní k panteismu. Je to však spíše tendence náboženského evolucionismu, který nepřipouští fakt Vtělení jako historickou skutečnost, nýbrž spíše jako obraz vtělení Boha v lidstvo, což je vrcholným bodem vývoje náboženské myšlenky v lidstvu. Kniha je ukázkou, jak si dlužno hledat Boha a náboženství jinde, když se někdo nechce přiklonit k náboženství zjevenému Bohem.

DRIESCH: *Philosophische Gegenwartsfragen*, Reinicke, Leipzig, str. 180, cena 5 Mk. — Driesch sebral v této knize své přednášky a kratší studie, které vypracoval během posledních tří let. Potírá realnost intuice, stále ješ-

tě hledá v pozitivismu. Zajímavý jest úsek, obsahující jeho studie o celkovosti a souvisle s tím otázky příčinnosti. Knihu končí řada výhledů do logických problémů. Zvláště se pak obírá poměrem svobody a pravdy, zda zůstává člověk vůči pravdě svobodným, zda pravda jej nezotročuje.

ÉTUDES CAREMÉLITAINES, Desclée de Brouwer, Bruges, Belgique. — Druhý svazek této krásné sbírky, která se vyvinula z bývalé řádové úzce vymezené revue. Tento svazek obsahuje 400 stran nejaktuelnějších studií o duchovním životě, mystice s hlediska prvotřídních odborníků. Velmi zajímavá jest ve sborníku studie o Beau-raingu a jeho zjevech s definitivní odpovědí redaktorem. Nesmírně dobrá jest skizka studijní: Nietzsche a sv. Jan z Kříže,

GEREST: Veritas. La vie chrétienne raisonnée et méditée. V. Face á l'éternité. Paris, Lethielleux, 1934, str. 494. — Tímto svazkem ukončuje Gerest svůj kurs rozjímání o katolických pravdách, o němž jsme již několikrát měli příležitost mluvit. Jemná, hluboká rozjímání, týkající se posledních věcí člověka, uvádějící jej až ve slávu, která očekává každého statečného bojovníka. Jako jsme doporučili předešlé svazky, tak doporučujeme i tento pro solidnost nauky a krásný výraz.

INDIRIZZI E CONQUISTE DELLA FILOSOFIA NEO-SCOLASTICA ITALIANA. Milano, Vita e Pensiero, 1934, str. 260, cena 15 lir. — Katolická Universita Božského Srdce vydává tuto skvělou publikaci na oslavu pětadvacetiletého svého trvání. Přispěli Gemelli, Padovani, Masново, Olgíatí, La Pira a mnozí jiní odborníci, aby ukázali, co přinesla v poslední době neoscholastická tendence v Itálii v různých oborech filosofie.

RUDOLF VON KOSCHUTZKI: Fahrt ins Erdenland. Verlag der Christengemeinschaft, Stuttgart, str. 414, cena 5 Mk. — Autor líčí své životní osudy od narození až do založení Christengemeinschaftu. Kniha je psána neobyčejně poutavě. Má dvojí velikou kladnou hodnotu. Předně opravdu slunný humor bez všíravosti, ale tím větší originalnosti. Za druhé je provanuta, a zase tak nevšíravé, ale přesvědčivě, jistotou a dovozováním jistoty, že lidský život jest ovládán vyšší mocí. Byť se na některých místech zdálo, že autor se kloní k astrologii, vyznění knihy ukazuje, že je to autorovi jen symbol pro Boží řízení. Ovšem pro toho, kdo ví, že vlastně knihou vane duch Rudolfa Steinera, je třeba dávatí všemu tomu jiný smysl nežli autor, aby přišel na své. — es —

PIERRE LHANDÉ; L'Inde sacrée. Grandeur et pitié d'un monde. Plon, Paris, str. XX a 262, cena 20 frs. • — Slavný autor líčí, co praví podtitul knihy: pohanskou a křesťanskou duši země, která je zcela ovládnuta nábožen-

skými problémy. Čerpá z vlastní zkušenosti a staletých tradic Tovaryšstva Ježíšova. Málokde se najde tak pronikavý úsudek, a pro katolíka vlastně je tato kniha jediná spolehlivá informace o náboženských poměrech a problémech v Indii. •—es—

POURRAT HENRI: *Monts et merveilles*. A. Michel, Paris, str. 252, cena 15 frs. — Po překrásném Kašparovi z hor, který zjevil mistrovské umění Henriho Pourrata, nemůžeme docela přijít na chut novému románu, který titulem více naznačuje než dává. Není v něm již toho bohatství barvy skutečného, byť romantického života. Není tím ovšem řečeno, že by nový román byl slabý sám o sobě, podstata Pourratova mistrnosti se nemůže zatajit.

POULET: *Histoire du Christianisme*. Beauchesne, 1934, fasc. VII. — Sedmý svazek nových a nově pojatých církevních dějin. Svazek obsahuje postavu sv. Bonifáce a pak dějiny západní církve v IX. století. Kniha jest vyzdobena novými a málo známými ilustracemi.

RANÁ SETBA. Vyd. Československá akc. tiskárna, Praha, ročně 10 Kč. — V oblíbené knihovně pro mládež vychází letos nová knížka Jóna Svenssona: Člunem přes moře. Dnes ani u nás není třeba chváliti či doporučovati Svenssonovy spisy pro mládež, jsou pokladem světovým.

SEEMANN MARGARETĚ: *Rund um den Adventkranz*, str. 172, cena 3.50 Mk. *O Erden*, str. 180, cena 3.50 Mk. Borgmeyer, Hildesheim, — Margaretě Seemannová má veliký dar srdečného vyprávění a vidění nejhlubších tuch lidské duše. V prvním svazku se noří do nálad adventních a vánočních, v nichž zvoní stesk srdcí po tichém štěstí, po pravé kráse, která se z tohoto světa vzpíná výše. Druhá knížka povídek zpívá o věrnosti rolnických rodů a dětí k zděděné hroudě, která netíží milující bytostí, nýbrž jim dává veliké poučení prostoty, poddanosti nejvyššímu Hospodáři, vůni léčí zraněné duše, Obě sbírky povídek zúrodní citlivá srdce, jsou jako hojivá rosa.

P. EM. SOUKUP: *Sborník kontroversí*. I. svazek. Lidové knihkupectví, Olomouc. — Prvý z pěti připravených svazků za směšně levnou cenu 13 Kč velkého slovn. tvaru. Na nic jsme tak dlouho nečekali a nic v poslední době nebylo přivítáno s takovou radostí, jako toto dílo, které odpovídá na veškeré útoky a námitky, jak se s nimi setkává dnešní laik i kněz proti náboženství, křesťanství a Církvi. Soukup dlouho přemýšlel, přibíral a vypouštěl témata, až vybral těchto 150 témat, jež jsou vlastně již vypracovanými přednáškami a kázáními. Soukup dovedl si shromáždit nejlepší teoretiky i praktiky po celé naší vlasti a s nimi sestavil tento dobrý sborník. Jest to dílo velmi záslužné, jak od P. Soukupa, tak od knihkupectví, které se v této době odvážilo tak velkého a potřebného zároveň díla.

SCHREYER: Die Mystik der Deutschen. Hamberg, Hanseatische Verlaganstalt, 1934, str. 262. — Autor, značně nacionálně uvědomělý, vybírá velké postavy německého křesťanství, jak se strany katolicismu, tak protestantismu, jakož i mnohá fakta, na nichž skoumá svérázy německé mystiky. I když nemůžeme souhlasit s autorovým pojetím mystiky a mnohými jeho vývody, je pro nás kniha velmi zajímavá.

SCHREIBER GEORG: Wallfahrt u. Volkstum. Schwann, Diüsseldorf, str. XV—297, cena 10 Mk. — Technická, především dopravní vyspělost dneška vypálila smysl pro hluboký význam posvátného putování, ani nevíme dobře ocenit význam poutí v životě minulých věků. Tím vděčněji čteme v tomto velikém díle, přes to, že je ze značné části omezeno na sledování poutnictví v německých krajích; ukazuje širší náboženského významu a výchovného vlivu pravého poutnictví v dějinách až k posledním dobám, naznačuje i veliké kulturní hodnoty poutnictví. Zajímavá jsou i menší pojednání o poutníčkem právu (Wohlhaupter), o prvních jubilejních poutech (Wincke), o moderní pouti (Kriss) a j. Po mnohé stránce bude pro nejednoho přítele studia lidové zbožnosti zjevením.

P. W. SCHMIDT S. V. D.: Der Ursprung der Gottesidee. Aschendorff, Münster, sv. 5., Nachträge zu den Religionen der Urvölker Amerikas, Asiens und Australiens. Str. XXXVIII a 920, cena brož. 27 Mk. — Když druhý svazek Schmidtova díla přivodil nová a podrobnější studia náboženských otázek nejstarších národů, ukázaly se mnohé výsledky, které potvrzují hlavní myšlenku, které je dílo věnováno. V tomto dodatkovém svazku jsou zpracovány metodou celku. Odborníku je tento svazek neocenitelný, neodborníku zájemci pak zase jsou neocenitelné souhrny, které Schmidt klade na zakončení každé podrobné stati. Neboť v nich jest pro obecnou potřebu apologetickou a náboženskou vůbec v soustavných myšlenkách podáno zpracování jednotlivostí o víře v nejvyšší bytost, o významu mravní stránky života, o duši a životě záhrobním. Nedočkávě hledíme vstříc poslednímu svazku, který ukáže po dosavadních přesně vědecky zjištěných induktivních badáních, že idea o jediném Bohu, a základních pojmech s ní souvisejících, vlastně původu nemá; totiž nemá původu v lidech, nýbrž jest od prvopočátku společným, vrozeným a děděným majetkem, nikoli výsledkem práce lidského pozorování. Což jsme tvrdili podle své víry a nyní to bude soustavnou vědeckou prací zaručeno i pochybujícím a nevěřícím.

— es —

STOCKUMS: Der Beruf zum Priestertum. Herder, Freiburg 1934, str. 260, cena 3.50 Mk. — Nové dílo Stockumsovo, věnované především bohoslovcům, ale prokáže dobré služby i kněžím. Všechny předpoklady Božího i cír-

kevního povolání, jak autor správně dinstinguje po posledních diskusích o povolání, jsou v díle pečlivě probrány. Stockums kandidátům kněžství nic nepřikraňuje, nic nezapírá, ale poukazuje při tom na hlavní sílu bohoslovcovu na Krista, jeho kněžství, sílu milosti a sílu lásky k povolání. Kniha bude dobrým průvodcem mnohému bohoslovcovi, představeným a zpovědníkům bohoslovců mnohé osvití.

STRAUB: *Marienlegenden deutscher Landschaften* Reinhold-Verlag, Leipzig, Wien, 1934, str. 152, cena 18 Kč. — Je to sbírka šestnácti německých mariánských legend, upravených jak se slušelo a vyzdobených překrásnými dřevoryty. Protože je to teprve první díl, těšíme se na další a doporučujeme celou tuto sbírku, jak si zasluhuje.

ŠTASTNÉ DĚTI. Exerciční dům, Hlučín, svazečky po 50 hal. — Soustavný výbor obrázků z dětství svatých a světic Božích a ze života malých miláčků Božích, vykoná nesmírné dobro v našich dětech. Všimněte si těchto svazečků na kostelních líštách.

Dr. ERWIN TENBORG: *Die MeCstipendien nach dem Codex Juris Canonici*. Schöningh, Paderborn, str. 200, cena 10 Mk. — Kniha podává mnohem více, nežli naznačuje titul. Mluví totiž o mešních stipendiích nejen podle Kodexu, nýbrž i po stránce historické a o dogmatickém jich odůvodnění. Ač neobsahuje nových vědeckých objevů, shrnuje ve velmi úsečné formě opravdu všechny podrobnosti, které se týkají této věci. •—es—

VAŠICA: O čtyřech posledních věcech člověka. Pour, Praha. — Velikou zásluhu si dobyl Vašica tím, že s naprostým klidem, ale s výmluvnými doklady opravdových perel krásné literatury barokové rozdrtil pověru Temna-Tato knížka jest ale z nejhezčích, jež v záplavě barokových studií vyšly. Jedná se o zpracování, ale přece jaké obohacení jazyka českého v této době znamená taková spousta obrazů, básnických figur, slov. Tato sbírka písní nese zřetelné stopy samostatné práce, která naplňuje opravdu duchovní spasitelnou bázní.

VIANCE: *Preface une reforme de l'état*. Desclée de Brouwer, 1934, str. 182, cena 10 frs. — Správně se krystalizuje myšlenka celého díla v tom, že platnost a cena různých způsobů vlády řídí se podle jejich poměru k absolutním hodnotám lidské společnosti a ne podle sentimentální lživosti anebo osobní nelibosti. Kniha jest velmi vážnou snahou dopracovati se pravdy v otázkách reformy vedení států.

VINCENT: *Cathérine Fougè-e*. Desclée de Brouwer, 1934, str. 307, cena 9 fr. — Dobrý a zdravý román čistého přátelství, jemné psychologie ženského srdce, a krásného popisu přírody. Román o dvou, kteří si podávají ruce, aby se vzájemně duchovně nesli a zvedali. Čistá, krásná kniha.

UZAVÍRÁME DÍLO

Devátý ročník uzavírá svůj kruh.

Chtěli jsme býti dostředivým kruhem jenom k Srdci Božímu.

Proto jsou největším naším svátkem vánoce: zrození Páně v lidském těle, abychom my se přes svoje tělo, spojené se svatým Tělem Páně, svátostným i mystickým, v Církvi dostali k Bohu.

Skloňme se v pokoře ve své malosti, vyprázdňeme se od sebe, aby nás mohla naplniti velikost Boží.

A jděme dále s poselstvím Božím k bratřím a sestrám. Prosíme vás o spolupráci pro rozšíření naší revue, protože nám jde o rozšíření našeho hnutí. Poohlédněte se mezi svými známými, kteří by potřebovali ve svých temnotách anebo ve své bezradnosti naší pomoci. Sdělte nám na přiložených lístcích jejich adresy. Každý nám získej nového odběratele! Neodcházejte nám, pokud můžete, z hmotných důvodů! Duchovní chléb nesmí býti prvý odhazován při šetření!

Kněží, a zvláště mladí, rozšiřujte naši revui. Víme z vašich dopisů, že vám přece jen něčím byla. Byli jsme napadáni a nenáviděni za duchovní směr, ke kterému jsme vás pomáhali vychovávali. Pomozte nám, aby se naše myšlenky dostaly ještě dále!

Je ještě daleko náš cíl: přivést všechny k tajemnému spojení s Bohem, ke všeobecnému uznání, že všechno pozemské, časné a politické jest ničím, nebude-H prve hledáno království Boží.

Dávejte naši revui do rukou studentům. Mnohým již otevřela seminární a klášterní bránu. Mnohým byla průvodkyní učící a chránící. Předplat'te ji svým dětem, příbuzným a známým! Pomozte nám dárkem udrželi onu

*stovku gratis exemplářů našim studentům.
Program příštího roku bude ještě živitnější.
Byla připravena dokonalá přestavba a výstav-
ba naší revue. Poděkujte proto ke konci roku
s námi Pánu za všechna duchovní dobrodiní a
očekávejte v důvěře poselství příštího roku.*

Dr. Silv. M. Braitto O. P., šéfredaktor.

SVATÍ A SVĚT

Kdo aspoň věří křesťansky, nesouhlasí s těmi, kteří Božského Spasitele chtějí viděti v úloze hospodářského reformátora, ať mu již přímo dávají jméno prvního socialisty, komunisty, nebo nějak nepřímě. Ale spíše by se klonili k druhé krajnosti, že vtělený Syn Boží žádal svým příkladem i slovem úplný odpor ke světu, jenž jest jevištěm hospodářské a kulturní činnosti člověka. Příliš silně jim znějí v mysli slova Páně o polních liliích a nebeském ptactvu, o blahoslavených chudých duchem a o světu, který třeba opustiti. Pravda není v žádné z obou krajností; Pán nechtěl ze své víry ani politickou stranu, která by jeho náboženských zásad užívala jako agitačního hesla a prostředku k hospodářskému blahobytu, ani nechtěl ze své víry míti společnost poustevníků, kteří s pohrdáním odešli od světa. Co chtěl, to řekl s výrazností až záhadovou: „Ve světě, nikoli ze světa.“ Proto, když mluvíme o vztazích světů ke světu, nemluvíme ani o svatých poustevnících, ani o duších v klášterním poustevnictví.

Ale o ostatních svatých pravíme, že jsou názorným dokladem nauky Janova evangelia. Ukazují smysl, důsledky a výsledky zmíněného slova Páně, a slova apoštola Pavla o těch, kteří „mají jako by neměli“.

Jmenované krajní názory jsou důkazem, že se ztratilo vědomí vlastního smyslu moudrosti

Syna Božího o království Božím a světě, ve kterém se království Boží má uplatnit. Ve čtvrtém evangeliu jest úplně rozvinutá myšlenka, kterou naznačil Božský Spasitel. Pravidelně se tu rozumí světem souhrn pozemského stvoření, především člověka, pod vládou hříchu, Bohu nejen odcizeného, nýbrž nepřátelského. Na této základní myšlence stojí všechno. „Tento svět,“ jak říká důsledně apoštol Jan, je stvoření, postavené do mravního řádu. Ovšem v postavení nesprávném, ale přece pojaté jako nutně mravnímu řádu podrobené a povinné podrobeností, stanovenou nadlidskou autoritou. Požadavek nábožensky mravního řádu stvoření.

Již pro tuto myšlenku, kterou svatí svými slovy a činy zdůrazňovali, jsou modernější nežli nejmodernější filosofické, etické a nábožensko-vědecké teorie a objevy. Neboť zde je nejhlubší problém dneška: skutečnost ukazuje, jak se celý život vymknul etickým zásadám, lidská společnost hyne na tomto vyšínutí, nejlepší duchové usilovně hledají cestu zpět. Hledají schůdnou cestu, na které by opět byl život zařazen do vlivu mravnosti, to jest, do závislosti na všeobecně závazné mravnosti. Životní zásady svatých a provádění jich ve smyslu evangelia Janova, vysvětlujícího slova Páně, jsou tedy vyřešením, a osvědčeně správným vyřešením nejmodernějšího problému již ve všeobecnosti zásady. Tím více ovšem v podrobnostech.

Tvářnost tohoto světa, vyšínutého ze závislosti na mravních zásadách, líčí evangelium Janovo tak, jak ji vidíme nyní sami také: to je svět, který propadl soudu a smrti, jeho skutky jsou špatné, štítí se světla, jest nepřátelský Bohu. Učedníci Ježíšovi nepatří do tohoto světa, on je vzal z tohoto světa a přenesl je do světla, to jest do vlády božských zásad a mi-

losti. Proto také svět nenávidí učedníky Ježíšovy, ježto nemůže ani pochopiti, ani snésti světla, které září z těchto bytostí. Do toho světa přišel Ježíš, dáti mu, co mu chybí: království Boží, to jest podrobenost Otci a dětinnou lásku k němu. Z toho pak pochopíme závěr celé této myšlenky, který apoštol vyslovuje ve svém prvním listě: „Kdo miluje svět, v tom není lásky Otcovy; svět pomine i všechna jeho potěšení, ale kdo plní vůli Otcovu zůstává na věky.“

Co je živé, musí růsti a přinést svůj užitek. Ale co je živé, má nějak otce, pročež nemůže růsti, ani přinášeti svůj užitek, leč v závislosti na otci; v tom totiž, co jest od otce. Svět a všechny jednotlivosti mají od Otce prostě všechno. A proto nemůže vůbec býti růstu, rozvoje, užitku, leč v závislosti na Otci. A protože mají růsti duše, rozvíjeti svůj život a přinášeti plody, musí tato závislost býti vědomá a chtěná; jinak následují všechny zhouby duše.

Bylo jednou dobře řečeno, že svatí jsou nepovolanejšími kritiky kultury. Neboť oni jsou výkvěty kultury duše ve stejných podmínkách, ve kterých je kterákoli jiná duše, již se nepodaří přivésti květ. „Tento svět“ pak, o kterém mluví Pán a jeho evangelium, zase jest nejpádneším důkazem nejen nedostatečnosti, nýbrž i zhoubnosti tak zvané imanence, to jest vyřazení lidského života z podrobenosti a vědomé, chtěné podřízenosti moci Boží; jest obrazem takové bezradnosti, že nedovede pochopiti ani tu nejzákladnější životní poučku, že jest nejprvnějším příkazem v bídě, učiniti pokus dostati se z toho, v čem se hyne. A zkusiti život v tom, co slibuje lepší život a co se nad to v různých dobách osvědčilo; že se musí dále připustiti možnost omylu, když bylo odsouzeno a opuštěno toto „staré“, že se musí připus-

titi možnost zdárného výsledku návratu k tomu, správně pochopenému. Svátí jsou skutečně kritiky veškeré kultury, na jejichž zásadách lze měřiti správnost nebo nesprávnost kultury. Neboť v hrdinské absolutnosti ukazují, jak lze dosáhnouti nejvyšších plodů duše. Kultura je totiž pěstování člověka na vzrůst. Podmínky jsou tři. Neutronouti slepě v jednom. Neboť život je vždy záležitost složitá, jako člověk sám. Druhou podmínkou kultury jest, správně hodnotiti to, v čem se pracuje, aby se nedávala přednost druhotnému, aby neovládlo a nevyčerpávalo síly to, co je podřadné. Třetí podmínkou kultury je svoboda ducha, aby měl svobodný rozlet, bez mezí, to jest až na hranice všeho lidsky dosažitelného, a ještě aby měl otevřenou cestu nad to, ukáže-li se možnost této cesty. A pak aby měl volnost, přijímati nebo odmítati podle svého spojení s tímto nejvyšším. Svátí si vybojovali tyto všechny tři složky kultury ducha v naprosté svrchovanosti a úplnosti. Tím jsou kritiky, podle nichž lze posuzovati správnost nebo nesprávnost kultury světa. Neboť, kde jest možný vrchol a absolutnost, tam je možný též stupeň menší a míra všem přístupná, na kterých však přece lze mluvit o výkvětu, rozvoji a plodech duše v krásné kultuře ke štěstí celku.

I nejmodernější věda byla donucena připustiti nezvratnou skutečnost, že rozvoj bytosti člověka může jiti jen cestou určitého odklonu od hmoty a od všeho, co je v temže řádě s člověkem. Tak můžeme směle říci, že „směr k nadpřirozenému zahajuje oddalování od pozemského, a potom popud k úpravě pozemského z moci nadpřirozena" (Fr. Tillmann). Svátí jsou ve všech oborech života přesným obrazem skutečnosti tohoto odklonu i moci tohoto popudu, jenž vychází z odklonu — i v těch nejpozemšťčjších oborech života. Máme svaté

sedláky, řemeslníky, obchodníky, válečníky vedle svatých filosofů a kněží a vůbec pracovníků ducha.

Svatí jsou nejen svědky zdárnosti toho to odklonu, nýbrž i správnosti oceňování. Výsledky jejich života ukazují, že se ovládne všechno, co je v životě kolem člověka, buď jako nejtěžší úkol nebo jako nejhroznější nepřítel — jestliže se člověk umí podrobovati zcela tomu, co jest nad ním. Nikdo neovládnul věci i neovladatelné, nežli svatí; a každý je ovládnul, kdo byl jako oni.

Svatí jsou nejsvobodnější děti Boží, kterých neporobilo nic. Jsou svědky možnosti stmelejší lidstva v živý, rozkvétající celek, jehož plody skoro nemají hranic. Jak řekl apoštol Pavel o propuštěncích Božích, jimiž jsou poctiví křesťané. Takže „není ani muž a žena, ani otrok a pán, ani Žid a Řek, nýbrž otrok je propuštěnec Boží a Pán je Boží otrok, všichni jsou jedno v Kristu“. Tuto svobodu svatých si někdy bere člověk až za pohoršení. Ale je třeba jíti ve světě za nimi, aby bylo království Boží.

P. E. Soukup O. P.

KRISTUS V CÍRKEVNÍM ROCE

X. Očekávání národů.

Liturgie objímá svým cyklem církevního roku veškeru historii lidstva, v níž narození Páně je mezníkem mezi Starým a Novým zákonem. Advent ve svých čtyřech nedělích shrnuje dobu očekávání a naděje, touhy a prosebného volání všech spravedlivých Starého zákona, které dochází vyslyšení, když nebesa vydávají rosu, která má duchovně svlažit celý svět. Tak jako od vánoc až do Nanebevstoupení je předmětem liturgie Kristus ve svém zrození, svém životě a utrpení, po svém nanebevstoupení pak

Kristus ve svém tajemném životě v Církvi a svatých, tak na počátku církevního roku, v době adventní, je předmětem liturgie **Kristus očekávaný**. Církev jako by chtěla znovu prožít ty bolestné chvíle dlouhého čekání světců starozákonních, utíká se k jejich textům a volá neustále ve svých hodinkách a ostatních liturgických modlitbách ke Kristu: Přijď již a neotálej osvobodit nás od našich neřestí, v nichž úpí naše duše . . .

Kristus stojí na rozhraní dějin jako maják, k němuž upírají své zraky všichni, kdo chtějí dospěti přístavu spásy. A jestliže ti, kterým bylo dáno brati z jeho rukou milost, kterou přinesl, kterou zasloužil svou smrtí, jsou jím ospravedlňováni a k němu přidružováni, jsou podobně ospravedlňováni a k němu přidružováni milostí, kterou přinese a kterou zaslouží svou bolestnou smrtí ti, kdož k němu vztahovali své ruce dávno před jeho příchodem. Jako my čerpáme milost Kristovu z Krista, jenž přišel, tak oni čerpali milost Kristovu z Krista, jenž měl přijít, protože mimo Krista není spásy. A proto i když papež Pius IX. prohlašuje dogma o neposkrvněném početí sv. Panny, tu zdůrazňuje vztah mezi touto výsadou a Kristovými zásluhami: „Blahoslavená Panna Maria v prvním okamžiku svého početí byla uchována neposkrvněna od jakékoliv poskrvny dědičného hříchu zvláštní milostí a výsadou všemohoucího Boha *vzhledem k zásluhám Ježíše Krista.*” Neboť i jí se musela dotknout vykupitelská milost Kristova, třebaže jiným způsobem než nás.

Člověk svou přirozeností tíhne k Bohu. V ráji, kde byl náležitý soulad ve všech schopnostech člověka, bylo toto tíhnutí k Bohu dokonalé. A bylo by zůstalo takovým, kdyby tu nezasadil člověku ránu dědičný hřích, jenž je porušením vztahu člověka k Bohu. Člověk byl

zraněn v duši a tato rána se jen zveličovala osobními hříchy, které rostly počtem a velikostí, čím více se člověk vzdaloval od svého posledního cíle, Boha. Člověku byl slíben už v ráji Vykupitel, ale ten nepřicházel. Muselo uplynout mnoho trudných, bolestných let, než se přiblížil onen okamžik, tak dlouho očekávaný. A z čeho měl žiti národ vyvolený, čím se měl těšit lid Hospodinův, ne-li nadějí, že přijde ten, jenž bude *očekáváním národů* (Gen. 49, 10)? — Žili z naděje, jako my žijeme ze skutečnosti. Ale žili z téhož Krista, z něhož žijeme my. Svátý Tomáš to krásně praví, když ukazuje, jak je Kristus hlavou všech věřících všech věků, jak všichni věrní náležejí jako údové k jeho Církvi, třebaže různí různým způsobem, protože „tělo Církve sestává z lidí, kteří byli od začátku světa až do jeho konce“. Nejsou proto ani svatí Starého zákona vyňati z vlivu jeho milosti. „Svatí Otcové (Starého zákona) netrvali na svátostech zákonných jako nějakých věcech, nýbrž jako obrazech a stínech budoucnosti. A proto staří otcové, zachovávajíce zákonné svátosti, směřovali ke Kristu touže věrou a láskou, jakou i my se k němu nese-me. A tak patřili staří Otcové k témuž tělu Církve, k němuž i my patříme.“ (III. q. 8. a. 3.)

Jak úžasný to vhled do tajemství Kristova! Uprostřed dějin lidstva stojí Kristův kříž a s něho se šíří paprsky na všechny strany: dopředu, dozadu, napravo, nalevo. A každému se dostane jejich blahodárného vlivu, kdo se před nimi neskrývá. I Starý zákon se vyhříval na těchto paprscích a čím více se blížil k jejich středu, čím více se blížila doba, která přibližovala Krista, tím byl jas těchto paprsků jasnější a hřejivější.

To jest očekávání národů před Kristem. —

Než Církev má ještě jiný úmysl, když slaví dobu očekávání Krista. Kristus už přišel, ale

Církev nechce, abychom mysleli pouze na jeho příchod historický, na jeho očekávání, jaké trvalo tisíce let, nýbrž abychom v tomto očekávání viděli jiné, mystické očekávání, očekávání osobní. Kristus už přišel, ale ještě nepřišel dosti. A nikdy nebudeme moci říci, že přišel už dosti. Kristus přišel do naší duše na křtu svatém, kdy si ji zvolil za svůj příbytek, kdy ji oděl svou milostí posvěcující, kdy nás přidružil k sobě. Ale Kristus musí stále a stále přicházet, protože tato milost posvěcující musí neustále vzrůstat; Kristus musí vzrůstat v nás, až dospějeme plnosti věku Kristova, jak praví svatý Pavel. A pak je náš život stálým očekáváním, protože náš vzrůst v Kristu není nikdy tak dokonalý, aby byl ukončený; musíme neustále vzrůstat a proto musí neustále Kristus přicházet a my musíme stále čekat a volat se starozákonními proroky: Rosu dejte, nebesa, a oblačkové dštěte Spravedlivého. A naše duše se musí utěšovat, jako se utěšovala duše lidu vyvoleného přísliby Božími: V onen den — kdy rozmnoží Pán v naší duši svou milost a svou lásku — budou oplývat hory sladkostí a pahorky mlékem a medem. A duše se musí dáti povzbuzovat slovy, která uváděla v jáso Izraele: Jásej, dcero Siónská, a plesej, dcero Jerusalemská ... hle, Pán přijde a všichni svatí s ním a bude v onen den veliké světlo ...

Takto je náš život neustálým adventem, neustálým očekáváním. Jdeme stále vpřed vedeni láskou a každý krok volá po novém kroku v lásce. Nikdy nejsme a nikdy nesmíme být spokojeni se svou dokonalostí, stále musíme volati Krista, aby přišel a zveleboval v nás své království, které jednou založil. A čím více ho budeme volati, tím častěji a tím ochotněji bude k nám přicházet. A každý takový příchod bude znamenat pak nové vánoce, nové zrození Krista v naší duši, protože po advente,

po době očekávání a volání přichází vyslyšení v podobě vánoc. To je smysl adventu, očekávání, které nás vede jak k historickému zrození Krista, tak k jeho zrození v duši. A teprve tím se ukončuje „očekávání národů“, protože očekávání by nemělo smyslu, kdyby nedošlo **Splnění.**

P. Reginald M. Dacík O. P.

PLNOST KNĚŽSTVÍ

Úkolem kněžským jest předavati věřícím ovoce svatého kněžství Kristova. Biskup pak má plnost této účasti na kněžství Kristově, protože on učí úředně jménem Kristovým, kdežto kněží učí z jeho poslání a protože právě je rozhodčím ve sdílení této účasti.

Tato plnost biskupského úřadu jeví se plností úřadu učitelského, protože, jestliže všichni potřebují od svého představeného dovolení ke kázání, biskup tohoto dovolení nepotřebuje. Z biskupovy moci učí katecheté na školách, z jeho moci učí profesori theologických fakult, jemu musejí býti předkládány všechny knihy, které chtějí učit v náboženském ohledu.

Ale biskupova velikost nezáleží jenom v tom, že je nejvyšší autoritou v diecési nad Božím slovem, nýbrž že na něm spočívá veškerá zodpovědnost za to, aby se všem dostalo pravdy Boží způsobem, který odpovídá potřebám doby, věku a stavu příslušného. Proto musí býti v rukou biskupových soustředěna veškerá činnost kazatelská, přednášková z náboženského ohledu, i poučování knihou. Biskup by nikdy neměl býti stavěn teprve před hotovou věc, nýbrž s ním by se měli všichni raditi, kdo chtějí pořádati kursy, pracovní sjezdy a podobně, on by také měl o všem obdržeti úřední referát, aby věděl, co a jak se učí, protože cokoliv se

učí v náboženském ohledu, učí se vlastně jeho jménem.

Biskup má dále plnou moc kněžskou. Jeho rukama procházejí všichni kněží, jeho rukama procházejí tedy všechny milosti, kterých se věřícím dostává kněžími. Jsou si věřící vždycky vědomi své nesmírné povinnosti, vděčnosti a takřka synovského pocitu důvěry vůči svým biskupům? Jestliže nazýváme kněze duchovními otci, můžeme s tím větším ještě oprávněním říci o biskupech: Toto jsou otcové vaši! Jejich ruce jsou pro nás zdrojem duchovního života, všech svátostí milostí nadpřirozených, kterých se nám v Církvi Boží dostává. Jsou středem, kolem nichž se otáčí svátostný a nadpřirozený život. Proto je právem theologie zařazuje do stavu dokonalosti, protože jsou naplněni nadpřirozenou dokonalostí, kterou mají rozlévati na druhé. Mystik Pseudodionysius Areopagita zvaný nazývá proto biskupy: Perfectores, ti, kteří druhé zdokonalují, naplňují dokonalostí.

Proto také na ně vzpomíná kněz při mši svaté denně, hned za vzpomínkou za nejvyššího biskupa římského. Denně měli bychom se i my všichni modliti za své kněze, ale především za své biskupy, protože jsou nejenom velekněžími, nejvyššími učiteli, ale především pastýři, protože jak jejich kněžský, tak jejich učitelský úřad sleduje jeden cíl, totiž přivésti věřící ke spasení. Celý život biskupův nemá prostě jiného smyslu, než přivésti věřící ke Kristu. To je celá jejich velikost a celá jejich hrdost a starost. Tato starost ale jde tak daleko a je tak vážná, že biskup je takřka spojen, zasnouben se svou diecésí. Je s ní a s věřícími v ní tak spojen, že musí býti připraven a ochoten všechno podstoupiti za své stádo, že musí býti při přijímání biskupského úřadu připraven na všechny oběti, připraven položit třeba i život

za svoje stádo. To je výslovně mu předloženo jeho úřadem, který znamená dobrého pastýře, jehož pravzor dal život za všechny ovečky. Je mu to předloženo historickými příklady tolika biskupů, kteří první nesli břímě pronásledování, a kteří v tolika předchůdcích, přímo v tolika tisících předchůdců dovedli všechno obětovati, i klidně položití svůj život.

Tak máme všichni, každý právo na život svého biskupa, jeho život patří našemu spasení, jeho život již nepatří jemu, nýbrž nám všem.

Svatý Tomáš píše s dojemnou synovskou láskou o kráse biskupského úřadu. Stránky a články o biskupech patří k opravdu lyrickým stránkám, tedy nemnohým v Summě. Svátý Tomáš tu mluví o nadbytku a přemíře lásky, která vede biskupy. Jenom ten, kdo jest plný lásky k Bohu, jenom ten dovede svou lásku přenést také na ty, které Bůh miluje. Protože miluje biskup Boha, čím vroucněji ho miluje, tím více mu leží na srdci, aby k němu došli všichni ti, které Bůh miloval tak, že svého vlastního Syna neušetřil. Jistě, že by mnohý z biskupů raději klidně jenom se věnoval své duši a jenom v jejím tajemství s Bohem obcoval, ale Tomáš praví: To je právě známkou, že milujeme Boha, když pro něho chceme sloužiti i jiným, jež Bůh miluje. Proto musí býti hodně hluboký a bohatý vnitřní život biskupův, protože čekají na jeho slova davy, čekají, co jim přinese od Boha, s nímž jest tak těsně spjat, jako bližší prostředník mezi Bohem a námi.

Těžko najiti krásnější slova o biskupství, o duchovním otcovství tohoto úřadu, než jak je cituje Tomáš ze sv. Augustina: Kdyby někdo nechtěl dobré matce Církvi pracující ku porodu nás sloužiti, jak bychom se mohli naroditi (2. II. q. 185 a. 2). Neboť tím, že biskup se věnuje hledání spásy naší, tím se nevzdaluje od Boha, nýbrž jeho obcování s Bohem má jiti

s ním do jeho pastýřské práce a starosti. Neboť toto jest láska biskupů k Bohu, sloužiti tomu, co Bůh tolik miluje. Biskupský úřad dá se vyjádřiti nejpřesněji jako služba Lásce Boží.

Proto není třeba, aby biskupové vynikali nejdokonaleji všemi vlastnostmi, nýbrž jest třeba, aby měli ty vlastnosti, které zaručují, podle sv. Tomáše, že budou uměti Církev učiti, ji pokojně řídit a mužně hájiti. Proto i když se vyžaduje od biskupů určitá mravní dokonalost, přece se nevyžaduje dokonalá svatost, protože vlastním posvětitelcem jest tu Kristus velekněz sám a biskupové mají jen lidem zaručiti správný a klidný příliv milostí, pravdy a bezpečí před bludy.

Biskupský stav dal nejvíce mučedníků a světců, na jejich bedrech spočívá tíha našeho spasení, získávání zpět Kristu odcizených. Jejich soud bude nesmírně přísný. Proto, modleme se za biskupa našeho: Leopolda, Karla, Šimona, Mořice, Josefa ...

P. Sihř. Braitto O. P.

NÁBOŽENSTVÍ V ŽIVOTĚ

Po návratu svatého Otce z Castel Gandolfo opět počaly pouti a audience. Opravdovou událostí byla audience horlitelů pro exercicie, kterých bylo dvaadvacet tisíc, takže musili býti přijati v basilice svatopetrské. Tato velká audience jest dokladem, co znamenají exercicie v katolickém životě a jak stále širší kruhy chápou, že jest nutno zdůrazňovat především život vnitřní, nikoli jen vnější úspěchy. Poutníci přijatí svatým Otcem jsou členy Díla pro exercicie, jež pracuje již 25 let. Další velká a významná audience byla audience francouzských Jocistek (příslušnic organizací mladých katolických dělnic, Jeunesse Ouvrière Catholique). Bylo jich 12.000. Při této příleži-

tosti pronesl svatý Otec řeč o významu práce všedního dne, posvěcené skrytým životem Krista Pána v Nazarete. Nadšení, jehož načerpaly v Římě, mají podle slov Veleknězových Jocistky přenést do své drobné práce. Nemají zejména nikdy zapomenouti, že nádhery Říma jest vybudována nad katakombami.

Velkou věcí katolického světa byl eucharistický sjezd v Buenos Aires, kde fungoval jako papežský legát a latere kardinál státní tajemník Pacelli. Loď, na které přijel, měla papežskou vlajku, neboť lateránskými dohodami nabyl papež i svobody na moři. Eucharistický sjezd vyzněl v mírovou manifestaci katolického křesťanstva. Svatý Otec ve svém rozhlasovém proslovu k eucharistickému sjezdu zdůraznil opět heslo svého pontifikátu: „Pokoj Kristův v Kristově království!“ Při půlnoční pobožnosti byli věřící vyzváni, aby se modlili za sjednocení národů a pravý pokoj.

Podle zpráv anglického tisku svatý Otec obdržev zprávu o smrti krále Alexandra a min. Barthoua lehce ochuravěl. Vyslovil svůj žal „nad řadou krvavých událostí, které zachmuřují život národů“.

Největší starostí Církve zůstává stále ještě Německo. Navenek ovšem nastalo jisté uklidnění, nikoli snad proto, že by byli katolíci ustoupili ve svých zásadních námitkách proti tendenci hakenkreuzlerského režimu, nýbrž proto, že se čeká na nová jednání o provádění konkordátu. Německá vláda by ráda viděla, kdyby němečtí biskupové učinili projev ve prospěch Německa k sárským katolíkům, katolíci pak vědí, že se jim tak hned nenaskytne podobná příležitost k jednání jako nyní, kdy německá vláda se obává neúspěchu při sárském plebiscitu. Ovšem žádají katolíci tentokrát garancie, aby se neopakovaly protináboženské akce, jichž jsme byli svědky. Jednání

započne po návratu kardinála státního tajemníka Pacelliho z Buenos Aires do Říma.

Při tom jest nutno konstatovati, že přesto nepřestaly ještě zcela persekuční akty vůči katolické Církvi. Tak byl nucen utéci se do Holandska P. Muckermann S. J., známý vydavatel zastavené „Katholische Korrespondenz“ a redaktor revue „Grál“, dále pak uprchl do Norska vůdce pruské katolické mládeže P. Trasvet a do Švýcarska předseda německé katolické mládeže msgr. Wolker. Těchto dnů přijal svatý Otec 125 zástupců katolické mládeže z Německa, které vyzval, aby si uchovali víru, i když budou předmětem útoků a i když jim bude hroziti přímo nebezpečensví. Papež projevil potěšení, že k němu přicházejí zástupci mladých lidí v době tak významné, často tak strastné a těžké. Vyzval mládež, aby jednala mužně a uvažovala opatrně. Pius XI. pravil: „Musíte býti silni, ne pro věc vlastní, ale pro věc Boží. Každý se musí postavití do služby Boží, ať je to někdy sebe těžší. Nikdo nesmí stati ve službách Božích nepřátel!“

Jistého uvolnění v napětí hledí využití katolíci v tom směru, že se hledí vybudovati orgány náboženského života. Tak počal na příklad v Trevíru vycházeti biskupský věstník „Trierer Bistumsblatt“, který jest orgánem Katolické akce. Náboženské hnutí katolické jest vůbec v Německu velmi živé. Tak byla zejména v Berlíně vybudována a doplněna síť kostelů. V Berlíně se důsledně praktikuje zásada, že žádná farnost nesmí míti více než 10.000 katolíků. Od roku 1920 přibylo tam nových 23 kostelů a počet kaplí vzrostl z 59 na 89. Tyto kostely vznikly vesměs ze sbírek věřících, neboť berlínský biskup nemá fondů, aby mohl podporovati stavbu kostelů. Podobné zprávy přicházejí i z jiných měst.

O zásadní nezměnitelnosti katolického sta-

noviska v otázkách zásadních svědčí mimo jiné projev frýburského arcibiskupa msgra dra Gróbera, jež učinil na vysokoškolském kursu pro kněze v hornorýnské provincii. Arcibiskup mluvil na téma „Církev a vlast“. Pravit, že Církev uznává lásku k vlasti a odmítal heslo, jako by katolická Církev byla „kúlem vražedným do těla německého lidu“. Ale láska k vlasti není všecko. Je omezena právy Božími, jež vylučují jakékoli zbožnění státu. Zdůraznil universálnost katolické Církvě a odmítl náboženství „národně předělané“. Zejména snahy t. zv. „Německých křesťanů“ by byly snížením a zfalšováním náboženství. Odmítl také usilování o národní církev. Caesaropapism poškozoval vždy nejenom Církev, ale i stát. Vedle lásky k vlasti musíme mít uspořádanou lásku k bližnímu, jež platí i v životě mezinárodním. Platí i příkaz lásky k nepříteli. Arcibiskup dále odsoudil populační a eugenickou politiku, která odporuje křesťanským zásadám. Ve smyslu sociálních encyklik papežských žádal spravedlivější sociální řád, poznamenav, že s křesťanskými zásadami v srdci by se obtíže, jež ukládá doba, lehčeji snášely. Posléze požadoval vítězství ducha nad pěstním právem.

Jisté příměří na katolické straně bylo však vystřídáno prudkým vzplanutím boje v církvi protestantské. Není naším tématem líčení tohoto boje, ale je nutno se o něm zmínit, pokud tanguje sféru katolickou. V Bavorskvi a ve Virtembersku byli sesazeni zemští biskupové a nahrazeni orgány centrální říšské církve. Toto opatření vyvolalo v Bavorsku a ve Virtembersku hotovou revoltu, jež končí veřejným schismatem v německém protestantismu. S kazatelen byla opatření říšského biskupa prohlášena za neplatná. Státisíce věřících podepsaly protestní petice, sesazení pastoři, věrní sesazeným biskupům, kázali dál, dokud nemusili

ustoupiti přímo násilí policie, a také bohoslo-
vecké fakulty v Tubinkách a v Erlangen se po-
stavily za sesazené biskupy. Posléze došlo
k utvoření tak zvané církve vyznavačů, jež se
prohlásila za jedinou pravou evangelickou cír-
kev, hlásajíc, že říšská církev, jež s pomocí po-
licie znásilnila hlasatele evangelia, se z církve
křesťanské sama vyloučila.

Bylo by lákavým tématem zkoumati, pokud
lutherství samo již ve svém počátku neslo v so-
bě zárodky této krise, ale katolíky zajímá toto
hnutí i potud, že říšský biskup Müller žádal
vytvoření „jednotné národní církve“ pro ně-
mecké katolíky i evangelíky, čili, že se měla
opakovati historie starokatolické církve z dob
Bismarckova „Kulturkampf“. Tento požada-
vek odmítají katolíci stejně, jako věřící pro-
testante.

Vládní kruhy trvají však dále na svých to-
talitních požadavcích vůči církvím. Bavorský
ministr kultu Schemm učinil v Gdaňsku na
schůzi hakenkreuzlerských učitelů projev, jenž
nemůže býti lhostejný ani věřícím protestan-
tům, ani katolíkům: „Na cestě, kterou půjde
národně socialistický stát, díváme se na obě
konfese, katolickou i evangelickou, jako na
mezistanice, nikoli jako na stanice konečné!“
Časopis „Germania“ jest sice zglajchšaltován,
ale zůstal přece jenom potud stále ještě do té
míry katolickým, že si dovolil alespoň skrom-
nou otázku, zda se snad ministr neocitá v pro-
tikladu k Hitlerovu prohlášení, v němž Hitler
odmítl náboženské reformátorství. Jest zná-
mo, že bavorský místodržitel generál Epp, ač
katolík, snažil se pohnouti Hitlera, aby zasáhl
do náboženských sporů evangelíků, ale marně.
Jest také známo, že právní správce říšské cír-
kve dr. Jáger podal vládě memorandum, v kte-
rémž žádá, aby byla založena jednotná národ-
ní církev německá. S opozicí katolíků se prý

již toto hnutí nějak vypořádá. Národní myšlenka však prý musí mít přednost před myšlenkou křesťanskou!

Nejvýznačnější událostí v katolicismu rakouském jest zajisté smrt solnohradského arcibiskupa msgra Riedera, jenž byl nositelem starobylého titulu „primase“ Německa. Tuto hodnost nepokládal zesnulý za pouhý titul. Ještě nedávno učinil prohlášení proti hakenkreuzlerským násilnostem v Rakousku. V tomto prohlášení označil sám sebe jako „německý primas na smrtelném loži“. Kulturně politický význam tohoto zesnulého církevního hodnostáře byl především v tom, že pochopil, co znamená Rakousko pro katolickou kulturní a hlavně barokní tradici. Byl vřelým podporovatelem divadelních a hudebních slavností solnohradských, snažil se vybudovati „Vysokoškolské týdny“ tak, aby v nich našel oporu německý katolicism proti infekci lomeného kříže. Jeho poslední pastýřský list platil plánu katolické university. Bylo v neposlední řadě jeho zásluhou, že kulturní podniky solnohradské se těšily mezinárodní návštěvě i v době největšího politického neklidu v Rakousku. Tak byl podán důkaz, že i umění a věda může býti silou politickou, když se najdou ti, kdož dovedou této síly využití, aniž činí politický nátlak na umění nebo na vědu. Jinak je zajímavo, že se křesťansko sociální strana v Rakousku dobrovolně rozešla v důsledku nového řádu ústavního. Rakouští katolíci se však zorganizovali ve svazu, jenž bude bdíti také nad zachováním práv Církve ve veřejném životě, nikoli však pod vedením politiků, nýbrž pod vedením biskupů.

Z ostatního světa docházejí znepokojující zprávy o nové persekuci katolíků v Mexiku.

Dnešní stať o dějích Církve v kolotání tohoto světa bychom mohli uzavřítí přehledem událostí domácích, ne proto, že bychom je chtěli klásti na poslední místo, nýbrž proto, že v češtině to, co má býti zdůrazněno, se dává nakonec. Největší událostí jest příprava k celostátnímu katolickému sjezdu. Zdařilo se ponejprv vůbec dostati na společnou základnu všech 6 národností v republice, což se ještě nepodařilo nikomu. Ndp. biskupové vydali provolání, v němž zdůrazňují náboženskou, nepolitickou stránku sjezdu. Zajímavý jest také interview, jež poskytl ndp. arcibiskup msgr. dr. Kašpar redakci „Venkova“, v níž na otázku redaktoru zdůraznil mimo jiné, že sjezd není k tomu, aby ujasňoval problémy, nýbrž aby posílil v lidech vůli k jednání. Dr. Alfred Fuchs.

KRÁLOVSTVÍ BOŽÍ V PODOBENSTVÍCH

5. Podobenství o bdělosti. Mt. 24, 42—51.

Zloděj je velmi tajemná osoba. Má jednu skrytou vlastnost, které dovede tak neočekávaně užiti, že to vzbuzuje hrůzu u klidně uvažujícího člověka. Ale někteří se této jeho schopnosti podivují. Zloděj v ní nemá zálibu, poněvadž je spojena s velkým duševním napětím. Ale nemůže bez ní býti. Lidé o ní neradi mluvívají buď ze studu nebo z bázně, aby nepozbyli důvěry v bezpečnost. Ale tato zlodějova vlastnost je velmi poučná a sám Kristus Pán na ni poukázal při jedné pravdě o královstvím Božím.

*Pravil: **Bděte tedy, poněvadž nevíte, kterého dne Pán váš přijde. To však znáte: Kdyby hospodář věděl, o které (noční) hlídce zloděj přijde, bděl by a nenechal by si podkopali dům.***

Proto i vy budete připraveni, poněvadž Syn člověka přijde v hodinu, o které se vám nezdá.

V tom právě je zloděj jaksi obdivuhodný, že znenadání překvapí. Kdyby to aspoň hospodář věděl, jistě by bděl. Ale zdá se, že lidé nikdy nepřijdou na toto mlčelivé tajemství zlodějovo. Jinak by již zlodějů vůbec nebylo. V podobenství je ještě řečeno, že přichází v noci, tedy v době nejpříhodnější jeho povaze a práci. Zeď domu také není tak silná, že by bylo nesnadné udělati v ní otvor a jím vynášeti ukradené věci.

Tak nenadálý bude i příchod Syna člověka. Překvapí člověka tehdy, kdy naň ani nepomyslí. A proto je třeba bdíti. Kdo je připraven na tento příchod, s bázni jej očekává a nebude nemile překvapen.

Ohromuje nás však, že Pán použil takového obrazu o svém příchodu. Prvním křesťanům se tento obraz líbil a dobře si jej zapamatovali. Ale sotva by si jej vymyslili. Kristus Pán jej podal jen proto, aby se nezapomenutelně vrylo do paměti lidské jeho napomenutí: **Bděte!**

Ježíš Kristus pronesl více podobenství, týkajících se bdělosti. Apoštolově pochopili jejich vážný obsah a v jejich duchu poučovali první křesťany. A evangelisté, třebaže mnohé z jiných podobenství nezaznamenali, mysleli, že nemohou opomenouti podobenství o bdělosti, ano zdá se, že napsali všechna, která věděli. Bylo také nesnadné opomenouti něco z poučení o bdělosti, která byla tehdy křesťanům vzpružinou k věrnému konání dobra. Aramejské: **Maran atha, Pán přijde!** bylo jim tajemným heslem. Konečně nutnost bdělosti uzná každý, uváží-li, že se vlastně jedná o rozhodnou chvíli a že tato chvíle je neznámá. Duše se má odebrat z království Božího na zemi do království na věčnosti. Pro křesťana, jenž se dobrým životem připravuje na příchod Páně,

bude to chvíle radostná, neboť je mu připravena skvělá odměna. O tom poučuje podobenství o služebníku věrném a nevěrném. Následuje hned po onom o zloději.

Kdo tedy je ten věrný a opatrný služebník, jež ustanovil pán nad svou čeledí, aby jim dával pokrm včas? Blažený onen služebník, jehož pán nalezne při příchodu, že tak činí. Amen, pravím vám, že ho ustanoví nade vším svým majetkem.

Podobenství začíná otázkou, nezvyklým nám způsobem. Ale je to tehdejší způsob poučování, způsob velmi přátelský, kdy posluchači hledali pravdu a odpovídali si zároveň s mluvícím. Tím utkvělo posluchačům podobenství trvanlivěji v paměti a při uvažování o něm mohli si je živěji představit.

Obraz je vzatý z domácího života palestinského za dob Kristových, upraveného již pod vlivem římským. Onomu služebníku jsou svěřeni všichni pracující na statku pánově a patřící jaksí k rodině. Má o ně pečovat a odměňovat jev životninách, jak bylo tehdy zvykem. Pán odcestoval na neurčitou dobu a neví se, kdy přijde. Služebník je proto v takovém postavení, že musí být stále věrný k čeledi, aby ji neklamal, a opatrný, aby se nedal klamati; jinak jej může pán nemile překvapit nenadálým příchodem.

Šťastná to chvíle pro služebníka, zastane-li jej pán ve věrném plnění svěřených povinností. Za zvláštní věrnost dostane se mu zvláštní důvěry. Doposud mu byla svěřena pouze čeleď, ale teď mu svěří pán celý svůj majetek. Kristus Pán tu užívá slavnostní formule: amen pravím vám. Jedná se proto o něco velmi důležitého. Přešel již z pouhého obrazu do skutečnosti. Radostně oznamuje odměnu ne již pozemskou, ale tu, kterou dá Bůh za věrné plnění povinností.

Ale běda onomu služebníku, zapomene-li se. O jeho osudu pojednává druhá část podobenství: *Jestliže by si však řekl onen špatný služebník v srdci: Pán můj otálí s příchodem; a začal by bít své spoluslužebníky, jedl by však a pil s opilci, přijde pán onoho služebníka v den, ve který se nenadá, a v hodinu, o které neví, a oddělí ho a určí mu podíl s pokrytci; tam bude pláč a skřípění zubů.*

Byl kdysi také obyčejným služebníkem, ale teď ho pán povýšil nad ostatní. Stává se, že takový snadno zneužívá svěřené moci. Začíná to nevhodnou důvěřivostí k pánu, jíž se snadno ztrácí pravá bázeň. A kdy mizí tato, mizí i láska a spravedlnost k poddaným. Hle, k čeledi je krutý, ale sám si vyjde jako boháč na náměstí a hýří se sobě podobnými.

Ale běda, pán přišel znenadání a když zpozoruje služebnickovu nevěrnost, oddělí ho ze společenství ostatních a uvrhne ho do společenství bezbožných. Opět přechází Kristus Pán z obrazu do holé skutečnosti. Pláč a skřípění zubů znázorňují věčné zavržení. Žalostný konec nebdělého služebníka ve svěřených povinnostech.

Snadno by se mohl někdo domnívati, že toto podobenství není pro všechny, ale pouze pro ty, kteří mají moc. Tam podobenství nesměřuje, nýbrž novým způsobem zdůrazňuje napomenutí k bdělosti, platící pro všechny. Ale v tomto podobenství je něco více než v podobenství o zloději. Mimo nejistotu dne příchodu Páně, kterou představuje velmi živě příchod zloděje, obsahuje podobenství o dvou služebnících i návod, jak se máme v bdělosti připravovati na nenadálý příchod Páně, totiž věrností ve svěřených nám povinnostech. Tedy bděme před Pánem, neustávajíce konati dobro.

P. Pavel Škrabal O. P.

KRISE MANŽELSTVÍ SPOJENA JEST S KRISÍ MUŽE

Kněžský stav podporoval tento názor zůstávaje v bezženství a dokazuje, že v křesťanství manželství není nejdokonalejším stavem, v němž lze člověku žiti; i kněz rodí, avšak toliko duchovně svěcením nových duchovních a křtem svatým. Z kněžství čerpalo lidstvo onu duchovní sílu, jež udržovala řád manželský a jeho práva a povinnosti na nebývalé výši, takže duchovní stav a jeho poměr k věřícím stal se symbolem veškerého otectví na zemi. Odtud i názory: Papa universalis, pater christianorum, sv. Otec a duchovní otec čili pater. Duchovní otec jest tak duchovním otcem svých synů duchovních jako jsou otcové tělesnými otci svých potomků. Veškero otectví a řád je vymezující, jsou tedy vybudovány na otectví duchovním, v něm mají vzor a odůvodnění. Každý pokus zničit toto spirituální pouto projevil se jako pokus o podtětí a rozvrat manželského řádu, neb jinak: čím odvážněji trhali v dějinách věřící svazek duchovního synovství, v němž měli žiti se svým kněžstvem, tím žalostněji se rozpadávaly zásady, z nichž byla vybudována ideálně ušlechtilá křesťanská manželství.

Požehnáním tedy zasypával společnost ten řád, který zavedlo křesťanství do rodinného života. Muž byl postaven do popředí života, muž to byl, který dával předpisy a zákony o poměru ženy k muži v manželství a stanovil práva obou. Muž, jsa v křesťanském duchu odchován, pokládal za přednost uloženou mu Tvůrcem, že smí býti zákonodárcem ve věci tak ohleduplné, a proto bylo možno se na něho uspolehnouti: křesťanství sledovalo cíl přirozený i nadpřirozený, proto byly zákony ty tak

formulovány, aby vyhovující cíli jednomu neodporovaly cíli druhému — a v rodinném životě vládla harmonie. Právo manželské stálo skálopevně jako nikdy jindy. Na základě rodinného života vybudována byla res publica Christiana, jež se skládala ze čtyř stavů: pracujícího, živnostenského, vládnoucího a duchovního, které na sebe nežárlily, nýbrž se navzájem ctily a považovaly za samozřejmé, že má každý svá nedotknutelná práva v oboru své působnosti. Ovšem na této výši jako základ sociálního života mohlo kněžství udržovat stav manželský jen tak dlouho, dokud bylo skutečnou theokracií v očích všech bez výjimky, dokud bylo totiž nezávislým stavem a ne funkcionářem státu. Jen v této nezávislosti mohlo představovati vyšší sankci, která dodávala všem pravidlům praktického života mohutné působivosti a v celém životě zavedla uniformitu smýšlení a jednání, jakožto v jedné veliké rodině Boží na zemi. Jen tak mohlo kněžstvo vychovávat národy a celé díly světa. Jím vstoupila Evropa v čelo veškerého lidstva a ztrácí-li svůj přednostní význam dnes, *zavinuje to odklon muže od křesťanského kněžství* a popření jeho vlivu na společnost a rodinný život. Na pohled byla menší svoboda, ve skutečnosti však větší úspěch: křesťanství i polodivoké válečníky a výbojně jejich kmeny proměňovalo v beránky a porobilo svým zákonům. Aby muže odvrátilo od jakéhokoli zneužití poměru jeho k ženě, zavedlo ve společenském životě rytířský řád s jeho úctou k Panně Marii a k ženě. Muž i žena skláněli se s oddaností před řádem křesťanským, poněvadž věděli, že není výronem lidského důvtipu, nýbrž ohlasem vůle Boží, zaznívajícím do viditelného světa ústy kněze a výrazem kosmického a náboženského řádu. Ale toto přesvědčení mohlo trvati jen tak dlouho, dokud nikdo

nepodkopal v muži víru v tento zásah Boží do života náboženstvím a víru v jeho představitele v křesťanském kněžství.

Theokracie mohla tedy počítati jen potud na úspěch, pokud byla nezávislá a byla duchovní vůdkyní lidstva. Jednalo se tedy protivníkům Církve o to, jak zničiti autoritu Církve a jejího představitele, kněze, která se již omrzela vládnoucím stavům, měly-li se vymknouti blahé činnosti usměřovači Církve sv.; neboť někteří vládcové toužili již po tom okamžiku, kdy se zbaví její nadvlády. Pokusy o toto vymanění dějí se již ve dvanáctém a třináctém stol. v Německu; avšak dokud lid v takových bojích stál po boku papežově, byli císařové pokaždé donuceni, aby uznali papeže za hlavu ve věcech církevních. Králové němečtí nedovedli také proto tak snadno uplatnit svoji vůli, poněvadž byli příliš závislí na kurfirstech, kteří veškery snahy po přílišné moci záhy potlačovali, než mohly tyto svým nositelům zajistiti výjimečnou moc. Ve Francii však bylo jinak; tam nemohl králům nikdo překážeti, chtěli-li dosíci nejvyšší moci, a jelikož Církve přece svými příkázáními omezovala jejich touhu po absolutní moci ve státě, jednalo se jim o to, aby tuto zevní neb cizí — jak ji nazývali — moc odstranili nadobro. Ve Francii — v „nejdražší dceři Církve“ — uhořelo po prvé, když se povýšil Filip IV. Sličný nad daleko vyšší a skvělejší historickou postavu Bonifáce VIII. a jej neslýchané potupil v Anagni. Tenkrát po prvé poznal svět, že nad ctností a vědomostmi, nad duševní převahou a charakterem i v křesťanství beztretně může zvítěziti hrubé násilí. Ani prosby, ani hrozby, ani dobrota, ani věhlasný okružní list „Clericis laicos“ a jeho výklad nedovedl pohnouti k ústupku ideálně hlouběji stojícího partnera. Filipu se již nejednalo o pravdu a

o názor papeže, nýbrž o zlomení jeho moci duchovní za každou cenu. Než pokus byl učiněn a zdařil se, vládnoucími stavům nabídly tajemné moci své služby a trhlinu, která se utvořila mezi Církví a katolickými vládnoucími stavy, rozvířaly potají vždy nápadněji. Nepomohl humanism, nepomohl protestantism, který ještě přispěl k odsunutí duchovního principu a knížatům odevzdal veškeru moc i v duchovních záležitostech. Mimo to přivodil humanism kromě pěstění starořecké a římské literatury také pohanský mrav a pohanský názor na rodinný život: monogamie se valně uvolnila. Manželské zápletky staly se módou a byly vyhledávány jako romantism a vykládány v dobré. Protestantism nadbíháním knížatům a vlivným osobám podkopal autoritu theokracie protestantské a tím také autoritu jejích zásad a jejího vlivu na manželské zákonodárství, ale sám nepřispěl ničím, aby byly zachovány zásady křesťanské.

Zvláště živly naplněné záští proti Církvi zájaly nad pokrokem rozvratu mezi státem a Církví a prohlašovaly jej za nesmírnou vymoženost. Condorcet v „Esquisse du Progres de l'Esprit humain“ zakládá si na tomto historickém zjevu a praví vítězoslavně: „Mezi pokroky, jež jsou nejvíce důležité pro všeobecné blaho, nutno schváliti úplné zničení předsudků, které stanovily mezi oběma pohlavími rozdíl práv, který jest osudným také pro pohlaví, jemuž napomáhal k panství. Nadarmo bychom hledali důvody rozdíl ten ospravedlňující v různých fysických útvarech, v rozumové zdatnosti neb v morálním cítění. Tento rozdíl nemá jinde svůj důvod než v zneužití moci a darmo se od těch dob namáhali, aby ji omluvili sofismaty.“ Jakmile byly zásady křesťanské prohlášeny za sofismata, zánik rodinného života řítil se střemhlav do bezedná.

Vím, že se sice jméno moje *před světem učným* nikdy nevyrovná jménu Condorcetovu, přece se však odvažuji tvrditi, že jeho výroky jsou nad míru troufalé a neodůvodněné, a že jest obdivuhodno, jak mohly býti jeho náměty přijaty přemýšlejícím světem za směrodatné pro život, když každý, kdo poněkud si všímal rozdílu mezi mužem a ženou, nabývá přesvědčení, že rozdíl mezi nimi opravdu trvá a projevuje se při každé příležitosti. Již výrok bible: „Pod mocí muže budeš, on bude nad tebou panovati“ (Gen. 3, 16), stačí jako důkaz nejstarší dávnověkosti; snad původně nebylo rozdílu, jak lze vysvětliti tento výrok, ale po pádu nastal rozdíl, který, není-li ho dbáno, vyvolává v lidstvu zkázonosné nesrovnalosti. Nemáme dosti místa, abychom podali důkazy pro svá tvrzení, ale diviti se jest dlužno, jak mohla obstáti a do světa raziti si cestu jako nějaké axioma smyšlenka tak povrchní a ničím nedoložená. Tolik jest zatím jisto, že žena sama uznává tento rozdíl, ráda se vzdává jakékoli přednosti, jen když jí chce muž veřejně zastávat, za ní před světem mluvit a jí popřeje svoji lásku. Již v tom se jeví velký rozdíl obou pohlaví. Nelze zjistiti, na čem vlastně Condorcet zakládá svoje vítězoslavné věty. Že mu uvěřili, dokazuje bezmyslenkovitost jeho doby, a Církev katolická dnes na tento zjev poukazuje sice na pohled pozdě, ale přece správně, opravujíc jej v době, kdy se lidstvo vzdalo svých Potěmeknin a chce svůj život vybudovati na skutečných faktech.

Než dějiny pokračují nezadržitelně. Kteří boří, nesmějí zapomínati, že přijdou po nich, kteří promění také jejich vzdušné plány v sutiny. Vládnoucí stav započal a pokračovaly stavy druhý a třetí, občanský a živnostenský. Vláda stavu druhého a třetího pode jménem demokracie podkopala rodinný život ještě ví-

ce. Živnost a rozkvět její jest jediným heslem jejím; rozvoj živnosti jest jejím náboženstvím a její politikou. Demokracie jest cílem sobě samé. Rozhoduje dobře jdoucí živnost, ta určuje rozdíly společenské: *kdo má, jest něčím*. Demokracie se ovšem *nebije* s náboženstvím, ale hodnotou jediné prospěšnou jest přece jen kvetoucí živnost; náboženství a jeho zásady mají potud své odůvodnění, pokud napomáhají k penězům, blahobytu a pořádku. Pravá hierarchie záleží v bohatství, které uvádí do vyšších kruhů. „Peníze nahrazují rozum.“

Ovšem každý stát a národ prodělati musí tuto vývojovou fázi, ale tolik jest již dnes jisto, že ekonomie stavu občanského a živnostenského je nestálá, měnlivá a proto nemůže vybudovat skutečnou, trvalou společnost ani stát. Krise jsou údělem její vlády. Proto měla Francie své dějiny po Ludvíka XVI., od té doby jen převraty. Jak se tu vedlo manželskému právu a životu rodinnému, lze pochopiti, povážíme-li, že systém ekonomie ztratil vůdcovství ducha a zbavil ho i ty, kteří žili dosud ještě duchem

- — byl čirým materialismem: posvěcené manželství ustupuje civilnímu: *coemptio et usus*. Manželství není posvátným zájmem muže a ženy, nýbrž pouhou zvyklostí, k níž oba dávají svůj souhlas a lze je proto také zrušiti, odvoláme-li daný souhlas. Že byla tímto stavem žena snížena, hlásá již okolnost, že se v demokracii žena hlásí o svá práva: *égalité des sexes*, poněvadž každým zmaterialisováním trpí ona. Hlásí-li se žena o práva svá, znamená vždy, že jest mužem přehlížena, a že se lidstvo dostalo na scestí v nehlubších základech svého pokojného vývoje.

Avšak ani demokracie nemohla lidstvo dokonale zaujati pro sebe a čtvrtý stav, odstraniv všechny předešlé, klepe na brány společnosti

lidské, strhuje na sebe vládu a moc; jest to lid pracující a dělnický a způsob jeho vlády nazývá se ochlokracie, komunism neb bolševism. Demokracie učinila ze všech občanů živnostníky, obchodující duchovními neb hmotnými statky, ochlokracie dělá ze všech dělníky. V ekonomismu živnost a její rozkvět byly hybnou silou, ještě však neustálenou, komunism ji však prohlašuje za dogma, jehož uskutečnění přinese ráj světu; lid věří a dává se zapřáhnouti do jeho káry, nedbá svého zotročení: kapitalism a komunism jsou pouze dvě různé cesty, donutit lidstvo, aby sloužilo materialismu, bezidealismu. Státu není, jen produkující společnost; poněvadž není možno představit si mnoho produkujících společností vedle sebe v klidu a pokoji, pohltní ochlokracie nutně všechny státy, jelikož však nahromadí příliš mnoho různorodých prvků, neobstojí. Bankrot společnosti a všech jejích duchovních hodnot nadchází.

Vzhledem na manželství blíží se nejhlubší pokles. Projevuje se snaha zavést místo individuálního manželství kolektivní. V Rusku tvoří přechod k tomu manželství „za rubl“, aby po několika hodinách neb dnech mohlo být opět rozloučeno za několik kopejek. Slovo láska naplňuje již školní dítky výsměchem a místo ní nastupuje živočišná touha, která je vždy a ke kterékoli osobě dovolena. Muž není schopen lásky trvalé, kterou by *navždy připoutal jednu ženu*. Poměr k ženě stává se čím dále tím zoologičtější, až vplyne do kýženého přístavu volné lásky, Úcta k ženě jest nemožná, protože se hodnotí peníze, živnost a zaměstnanost nad lásku, znehodnocuje se žena, která žije jen z lásky. Již demokracie učinila z ženy mužatku, strhnuvši ji do starostí a prací podporujících kvetoucí průmysl, ochlokracie ji zbavuje osobního sebeurčení, činíc ji otrokyní,

jíž smí mužské stádo využití až do jejího zániku. V tomto bezmezném napájení smyslnosti, hledající rozkoš, záleží muži slibovaný ráj, on v něj věří, pracuje a hlasuje, aby ho dosáhl, a zapomíná na ženu, s níž přirozeně tvoří jednotku a základ života a společnosti. Celý tento plán má získati zmaterialisovaného, všech ideálů zbaveného muže: muž tělesnými rozkošemi přesycený má se stati slepým strojem, jehož by možno bylo zjištně využít pro rozmnožení hospodářských zisků, aniž by se zmohl k odporu. Sociální pokoj jest však ilusí, kde vedou zásadovou vojnu obě pohlaví. Štěpán George řekl: „*Nová spása může při jiti jen z nové lásky.*“

Kdežto v jiných zemích nahlížejí zhoubnost tohoto školení lidu, u nás tiše pracuje se zvláště školním poučováním a snižováním morální čistoty a cudnosti, jako by náš národ měl býti připraven o své osobité trvání podryváním rodného života. Onen nesoulad muže a ženy přivolává dnešní mravní a hospodářskou krizi vyvolává velická vydání, je vinen na hroživé nezaměstnanosti, jelikož pro nepochopení rodného života oba manželé jdou za výdělkem, neb mužové svou nechutí k manželství donucují dívky, aby samy hledaly výživu v úřadech a podnikání samostatném, ale co působí ještě bolestněji a zároveň nebezpečněji — nesouladem tímto vyvolává se zarážející krise mravní, v níž žena za oběť ctnosti snaží se získati muže, aby zvýšila líbivost, přestává pouze na zevnějším dojmu, kdežto ona — budoucí matka — utíká od vnitřního zásadového života a vychovává nám pak materialisticko-pohanské potomstvo. Muž pak oloupen byv nevěrou a slabostí o ideál a charakter, kráčí jen za ukojením svých chtíčů, využívá ženy jako hračky, zvrhuje urovnaný, hranici dovoleného ukládající řád. Co se nachlubil svojí inteligencí v posled-

nich stoletích! Dnešní muž se musí vzpamatovat a jako vůdce lidstva hledati spásu svou i spásu společnosti v mravní velikosti a ušlechtilé vůli, že se vrátí k manželským zásadám křesťanským, aby odvrátil pohromu, kterou ohrožuje lidstvo jejich zanedbávání.

Dr. M. Mikulka.

MODLITBA ŽALMŮ

Slova nejsou jediným prvkem řeči. Pří zvuk o nic méně není důležitý, který je neustále pořádá a proměňuje podle našeho duševního stavu, který vkládá do slov něco z našeho života.

V hloubi každé řeči se skrývá osobnost. A kdyby ji chtěla zatajit slova, přízvuk by nám vyjevil její existenci a orientaci. Za řečí, kterou pronášíme, skrývá se to, co jsme. Proto každá řeč vždy s sebou přináší jistý stupeň hudebnosti, která ohýbá její kontury podle rázu naší osobnosti. Slova mají zvláštní atmosféru, protože zjevují to, co my neříkáme, co říci nemůžeme, to co říci nikdo nedovede — a co je často hlavní. Slova zde spíše uvádějí do myšlenkového proudu, než aby byla nositelem poznatků. Působí, že vnímáme nějaký postřeh z vesmíru a směřují k tomu, aby mu přizpůsobila naše stanovisko. To, co zůstává z rozmluvy, je často mnohem více, než co můžeme opakovati.

Slova se v nás odrážejí a rozzařují — jako kámen vhozený do vody vyvolává vlnitý pohyb, jehož kruhy se šíří až do utišení nárazu.

Podobně i řeč se sužuje na obor *znaků*, které tvoří hlubokou skutečnost smyslového světa, kde každá bytost touží výše. Není pochyby, že řeč je v jistém směru určitější a schopnější orientovati ducha. Ale jejím vlastním určením, které záleží v objasňování myšlení,

je také i vnuknutí a sdílení, co se nedá říci: nevyslovitelné, které je pravou skutečností. Víte dobře, že vás rozmluva může zarmoutit nebo nadchnout, že po každé ve vás působí dojem souhlasu nebo odporu, i když zanechá po sobě sebe menší stopu. Víte, že učená slova mohou ve vás někdy vzbudit pravý nával temnoty, právě tak jako naopak zase zažehnouti světlo, které již nikdy nemá vyhasnouti. A jak často to, co se neříká, bývá příčinou, že vám přináší světlo, že dodává smyslu a hlavní vliv a podíl na stavu, ve kterém jsme se ocitli, ve tmě nebo u světla.

Proto je řeč tak blízká hudbě. Hudba je mluvou o něčem nevyslovitelném. Proto se stává tak snadno z mluvy zpěv, poněvadž slovo, vetkané do svého proudu, spojené se svým pramenem, tryská se vši dynamickou silou a možností rozproudit se. Hudba jí užívá podle její vlastní povahy, zvětšuje účinnost přízvuku, který nahrazuje řeči, co jí snad odňala abstrakce na její konkrétní vibraci, na jejím oživujícím rázu. Proto ani křesťanská liturgie se nemohla vzdáti užívání hudby a zvláště zpěvu, protože podstatně směřuje k tomu, aby nás spojila s věčným Slovem, které stvořilo světy, skrze něhož je vše stvořeno — bez něhož nepovstalo nic, co jest učiněno, které se stalo tělem a přebývalo mezi námi.

Je to opravdu tajemství všech slov, řečí, připoutati se k tomuto Slovu a hledati s jejich pomocí stopu k věčnému Slovu, které je Osobou — a za tím, nekonečně za tím vším, co toto slovo může znamenati v naší řeči — Osobu jednorozeného Syna v lůně Otce.

Může lidská mluva vyjádřit toto Slovo, aniž by nepociťovala v každé vteřině nárazy svých úzkých mezí, aniž by nezakoušela neukojitelné potřeby rozmachu křídel, které unášejí skřivánka s pojnou úchvatností rychlého letu ke

krajům bližším slunci? Ještě bude zapotřebí, aby tato řeč přešla ohněm, aby tato hudba přijala křest Ducha. Protože to, co zpíváme, jsou slova Písma a naše modlitba je modlitbou biblickou. Jestliže tedy slova mají ráz znamení a symbolů, v bibli nabývají významu jakoby svátosti. Máme zde klíč k rozřešení celého výkladu. Bible zaujímá u Pascala místo třetího stupně, které jest „řádem lásky“: ke kterému má přístup pouze láska zakořeněná ve víře. Není to totéž, co tak překrásně vyjadřuje autor *Následování*, když přirovnává eucharistickou hostinu k hostině Písem svatých?

Co rozhoduje, aby ovoce bylo více nebo méně dobré jakosti, aby bylo pěstováno pod tím neb oním podnebím, aby bylo připraveno a dáno do pece podle nejlepších předpisů — nebo přičiniti se, aby byla vyloučena stopa jakékoliv nedbalosti? Živí se duše jen zdáním, zevnějškem, není její zrak upoután jen na Pána, který k ní přichází pod závojem chleba? Rovněž i Písmo obrací k nám tvář jedné osoby.

Kolikrát jsme se o tom přesvědčili, když jsme četli v mešní knize texty, z kterých nám v mysli sotva utkvěly jejich obrysy, slovní jejich omyl nám zůstal zahalen — a přece srdce bylo rozohněno tajemným nálezem. Písmo sv. jest jedinou osobou, Písmo sv. jest Ježíš. Jako před jeho příchodem, tak i po něm Písmo je plné jeho osobnosti, před jeho příchodem je rozestřena noc spějící k zoře, po jeho příchodu jsou to zase nebesa zalitá poledním jasem. Proto vždy zakoušela zbožnost křesťanská ve Starém zákoně tak dokonalé, nevyčerpatelné radosti, vždyť každý obraz je zrcadlem, v němž se odráží záře téhož slunce, každá stránka má účast na společné dynamice, která je v pochodu ke Kristu.

To je také příčinou, proč ještě nyní zpíváme žalmy, i když mnohé z nich vyjadřují touhu po

Mesiáši; neztratily svůj smysl pro to, co se již událo. Bylo by nerozumné je dnes opakovati, kdyby světlo Ducha v nich neodhalilo orientaci Krista.

Jediné bude mít platnost vždy a ve všech dobách: nedá se pochopiti Písmo sv. než na kolenou, jak se jím kdo sytí, v jakém množství shromažďuje tajemný proud ve svém srdci, který v něm pozdvihuje a stupňuje nezkrotnou touhu po tváři Ježíše Krista.

Je přirozené, že, když se tyto texty podávaly veřejnosti, bylo použito zpěvní formy a že se hudba pokusila, aby vyjádřila božskou atmosféru, která obklopuje slova. Našlo se tajemství, jak otevřítí smysl slov, aniž by duch byl při tom rozptylován, jak rozezvučet hlasy a při tom aby se nerušilo ticho, jak usebrati duši ve svém nitru, v tak osobní modlitbě, jak ji spojití zcela úzce s duší jiného ve společné modlitbě, konečně jak podati člověku nejdokladnější způsob, jak si má vyprošovati pomoci, když jej stíhá utrpení. Nic není pokornějšího a jednoduššího, nic vznešenějšího a svobodnějšího, nic není více dynamické a přece tak rozjímavé. Žádná exaltace, nikde ani nejmenší pokus s efekty. Ani nejmenší pohled na sebe. Tělo také má svou účast na tomto díle chvály. Účast, která ho pozdvihuje bez exaltace, která dovede zaujmouti, aniž by jej činila roztržitým, která přináší útěchu a zamezuje nepravou svobodu. Zatím, co se hlas oddává textu, duše se odevzdává Duchu. Jenom Bůh ví, co se může splniti v tomto sjednocení.

Zdánlivě monotónní přednes tím více dává vyniknout hloubce přízvuku, víře a božské lásce. Zpěv žalmů je v pravém slova smyslu církevní hudbou, hudbou vnitřní, lidskou i božskou zároveň, nadpřirozenou a mystickou — úkon, který je neodlučitelný od pramene Eu-

charistie: svátost, kterou modlitba Kristova v Církvi dochází svého vyplnění, pro slávu Otce a spásu světa.

M. Zundel.

UTRPENÍ HŘÍŠNÍKOVO

Není-liž jiné vášně, kromě tělesné? Po pravdě řečeno, zdá se nám nemožné dát jméno vášně žízni po poznání, touze znáti, co mučí člověka, jemné dychtivosti poznání, které, více než co jiné, je svědkem našeho božského synovství.

V tomto bodě, jako ve všech ostatních, je Bossuet neoblomný. Nikde nešetří ducha zvláštnosti, který naplňuje člověka a který stvořil tolik dobra. Zná velice dobře, že je nsnadno vyznačiti meze moři, a že velice málo duchů, stvořených pro badání a objevování, je schopno vymeziti u zjevů tuto posvěcenou zvláštnost. A proto vášnivě je udává ve svém kázání o Církvi.

Odpíráme nazývat vášní badatelského ducha rozumovou náruživost. Ale je veliká pravda, že to, co čistě nazýváme vášní, proniká často duchem bez jeho vědomí a slučuje jej se svou horečkou. Což je pozoruhodné u lidí, kteří se vzbouřili proti Církvi. Od let potlačovaná náruživost bere na sebe tvář ducha, aby došla nasycení. Takovému tělu dlouho rdoušenému a dychtícímu po ukojení záležití, aby křesťanství nebylo pravdivé.

Tělo vyžaduje této zkoušky na duchu, které nežádá po nikom odříkání k jeho radosti.

Měl-li bych psát život Lamennaisův, ukázal bych nejdříve na bytost z doby „Essaye v lhostejnosti“, která, znající své tajné propasti a mající z nich strach, hromadí kolem sebe překážky a kupí hojně barikády, připojuje se k nejvypjatějšímu absolutismu a zesiluje nej-

těžší pouta. Než vnitřní a všemocný příliv unáší všechny tyto hráze, ježto vyžaduje zadosťučinění. Od nynějška uvolněná kalná voda sahá až k nekonečnu, ale jen s vyžádaným a s dosaženým ospravedlněním bouřlivým od ducha: a to je období Budoucnosti a rozkolu s Římem.

Otec Hyacinthe Loyson, poněvadž miloval pí Mérimau, vůbec nechtěl, aby papež byl neomylný. Slavnostně prohlásil dne 30. srpna 1870, „že se odděluje od Církve římské, ježto se stala v přítomné době kacírskou, rozkolnicou a poněvadž vytvořila největší překážku jednotě a rozvoji křesťanství“, avšak zapomněl připojit: „a mému sňatku s Emilií Mérimau“.

A když posléze pošpinil oko čistoty, napsal tuto jedinečnou frázi: „My jsme milovali! Nová doba je otevřena v Církvi. Millenium započalo.“ Tělo a krev nutí tohoto nešťastníka, že zakládá novou církev, v níž bude vše povoleno kněžím a ve které jim doporučuje, aby nespali sami!

Tělo praví Duchu: Zkoušej mne, že všechny sny byly marné — abych mohlo ve svém koutě smylit bez úzkostí, že urážím Někoho, bez děsu, že rozmnožují bolesti nějakého Boha.

Na konec říká: Nekřivdím nikomu, proč by měla být rozkoš zlem.

Je zlem, *ty to vidíš dobře*. Jaké jiné zkoušky je ti třeba, než toto nevidoucí zaslepení, než tento nekonečný spád. Usedni na terasu kávéárny a pozoruj, jak plyne vlna tváří. Ó zneuctěné líce!

„Až kam neklesnu?“ Toto je napsáno na každém zhanobeném těle.

Je pravda, že vášeň ponižuje lidskou bytost a konečně ji ničí: to skutečnost. Než odříkání? Co ztracených životů pro blaho! Kolik úchylek! Kolik porážek! Jaká tajemná ztroskotání.

Bezpochyby není horšího postavení u člově-

ka, než to, které neusiluje, které se kaje na polovic a postupuje jen málo. Takové poloviční odříkání slouží jen k tomu, že vybičuje náruživost. Být ztracen pro Boha, ztracen pro svět.

Šťastní kati, kteří nevědí, co činí! K čemu ti slouží, ubohá duše, vědět, co činíš!

Vyskytuje-li se ve světě někdo, jenž oddán všem rozkošem těla přebývá v jednotě s Bohem? Je-li slučitelný duchovní život (i v ně vymezeného náboženství) s životem tělesným?

K tělu, které se nasycuje, přidružuje se vždy duch neschopný přilnout k nadpřirozenu. Může se dít u člověka střídání života duševního a smyslného, ale tyto dvě cesty nikdy netrvají současně.

„Ó čistoto! čistoto! Tento¹ okamžik výstrahy dal mi vidění čistoty! *Duchem jdeme k Bohu.* Nešťastné mučení!"

Ano, nešťastné mučení! pravda je zde, zcela blízko, která nás snad obklopuje s anděly „pláčícími", ale mezi ní a námi vášeň hromadí temnoty, v níž se potácíme s rozpiatými pažemi a rukama tápajícíma — tak vysílení, že prohráváme věčný život za jediný okamžik spočinutí na kterýchsi prsou.

Aby nás uchránil před podobnou šíleností, Bossuet nachází hrozivý hlas. Ani ateista nebude čist bez otřesů kázání o zatvrzelosti hříšníkovi. Než, ačkoliv nechceme povolit podle touze, aby nás upokojila, zdá se nám přece, že veliký biskup žene spor do přehnanosti. Hříšník, kterého nám ukazuje, je tvor zcela svobodně vybavený odporovat nebo přijímat Milosti. Bůh, jemuž odporuje, je Bůh přísný, a mohu-li říci, skoro prostého ducha; soudce, který používá zákon a věří, že má před sebou jedince jen osamělého, bez dědictví a bez kořenů.

Bez bdělosti, opětných pádů a zatvrzelosti,

keré vystavují hříšníka věčnému zatracení, Bossuet nenachází žádný jiný důvod, než zle zřízenou vůli. Netáže se, zda každý z nás se nezjevuje před Nekonečnou Bytostí jako jedinec nebo jeho zjev rodu.

Nehledám výmluvy, přijímám nauku v její úplné strohosti. Ale toto je důvod stejně určitý jako zemské tíže: máme v sobě mnohem více než jen sebe; člověk není jen dvojitý, jak věřili apoštolé, nýbrž mnohonásobný. Hříšník o sobě jest mythus. Nahromadění zděděných vlastností je vše, čím hříšník trvá. A zajisté, že je rovněž osobnost morální, kterou vytváříme sami v sobě. Ale strusky, které neslouží k vytváření této osobnosti, žijí dále a otravují nás.

Viděl jsem bytosti, které jsem mohl pozorovat od svého dětství, bojovat proti náklonnostem, kterých neznali ani podle jména, tak hluboká byla jejich čistota. Podzemní voda si pomalu razila svou cestu, překračovala nebo obcházela překážky, zdánlivě spala po letech a náhle vyrazila z nitra bytosti — z ubohého lidského tvora často udiveného nad tím, co skrýval v sobě, aniž o tom věděl.

A bez pochyby, to je zákon pádu. Vtělili jsme se do porušeného těla. Bůh nás nepokouší nad naše síly. Milost je rozdělována v poměru k nebezpečí, které nás tísní. Komu je zadobře být statečným proti Bohu? Vždyť je Tím, který má vždy pravdu. Nemůžeme nebýt pošetilí.

On je pravda. Než jakým právem připisujeme Mu tuto jednoznačnou přísnost? Každý z našich sporů bude náležitě souzen. Neznáte všechny vývodní svědky v obhajobě. Tisíce předků přijdou svědčit k stolici věčnosti, protože nám předali náklonnosti, které sami obdrželi od svých otců. A Bůh jediný zná, co se

může dát dítěti jako srážka dvou zděděných vlastností od různých předků.

Domněnka, která nemusí býti nesmyslná: Bůh tvoří z rodu vyslance kozla ze všech jednotlivých hříchů. Zatrácuje rod, aby spasil jedince.

Bezpochyby Písmo zásobilo Bossueta slovy nelítostnými, jimiž zatěžoval hříšníky. Avšak přechází v mlčení vše, co může nás uspokojit. Chce, abychom měli strach, chce nám nahnati strach.

Osmělíme se domnívat, že Bossuet klame úmysly Boží tak děsnými hrozbami? Nikoliv, bez pochyby. Kristus chtěl, aby myšlenka spásy vládla nad naším životem. Velice mu záleželo, aby přesvědčil každého zvlášť, že jediné nezbytně jest obdržeti království a spasit svou duši. Je-li nutno ji spasit, tedy tím, že se odváží vše ztratit.

Vše se rozvíjí tak, jako by Bůh, rozhodnutý spasit nakonec veškeré tvorstvo, nechtěl zřejmě, aby díl byl získán předem. Věčný protimluv, ustavičně připomínaný mezi lidskou svobodou a Boží předvídavostí, se nám zjevuje, když ne méně tajemný aspoň více uspokojující s tohoto hlediska: strana, která nemůže být získána dříve a která bude zvlášť získána nakonec.

Což je nesmyslné, namítá doktor. Pravda, ale v Božím rozvrhu nebývá-li nesmyslné často znamením pravdy?

Francois Mauriac, přel. Karel Vach.

BLÍŽ HROBU, BLÍŽ VĚČNOSTI

Když na Silvestra se zvoní hrana starému roku, rozvlní v nás hotové moře myšlenek. Zdá se nám, jako by vyzváněly zvony našemu životu a my stáli u jeho rovu. Tak rychle mih-

lo se těch 52 týdnů; slunce vyšlo a zapadlo, den se řadil ke dni, a nyní z celého roku nám zbyla kytička vzpomínek, radostných, ale ještě více bolestných. Tak rychle uběhl ten rok, a budoucnost uběhne ještě rychleji. Echo novoročních přání nedoznělo a již se chystáme k novým, zapomínáme na zklamání a křísíme naději v nové štěstí. Avšak již zítřek zjeví nám nemilosrdně, že i tento nový rok přináší, co přinášeli jeho předchůdcové, trní a hloží, neukojená přání, nesplněné naděje a trpká zklamání. Cítíme se podvedeni. Ach, život slibuje a ruší věrolomně, co sliboval. Nedočkavě stojí jinoch na prahu života, rozpíná křídla a těší se na dobrý let. Sotva prožije několik let, pozná nicotnost svých dní, a čím blíže ke konci, tím jasněji vystupuje ta pravda. Smutně působí proto na opodál stojícího ten hluk a křik na Silvestra; jako by zábavní vlak vyjel do světa. Bývá to tlačence na nejlepší místa, povyk při nástupu. Pivem, vínem, rozkoší rozjaření, mávají lidé klobouky, dají se do zpěvu, střílejí z ohňostrojů, zapalují bengál. Vědí, zda zdraví dojedou do roku 1936? A kdyby, jednou přece je jim vystoupiti, dojedou na svou poslední stanici.

V jedné povídce líčí ruský spisovatel (Turgeněv?) nebožáka, jak štván pohledem na hrob stále mu uniká po nejrůznějších cestách a vždy se hrob vynoří před ním, až chudák vyčerpán klesne do něho. Je v tom kus pravdy. Od první chvíle zrození jsme na cestě ke hrobu. Doslova i přeneseně. Tak mnohý putuje světem; jinde stála jeho kolébka, jinde prožil bouřné mládí, jinde výheň svých mužných let, a jinde tráví večer svého žití. Kdyby aspoň věděl, kde složí kosti své. My všichni putujeme lety. Matčina ruka vedla nás do školy, z ní přecházíme do života, v němž prožíváme radostná i smutná, klidná i bouřlivá, šťastná i nešťastná leta,

a každým rokem jsme staršími a hrobu blíž. Jen položte si otázku: Kam jde to batole? Do pološera blahého dětství? Dítě růžolíčí? Do perných let snaživého mládí. Kvetoucí jinoch? Do jarých let statné dospělosti. Činný muž? Do vratkého stáří. Stříbrovlasý kmet? Kam ten se chýlí, kam? ...

Těžko se zavírají oči před faktem, že tvářnost toho světa pomíjí. Slunce stárne, není tak žhavé, jak dřív, země se drobí, vypadá sešleji než dřív za dnů své mladosti. Což ty stromy vyschlé, nahrbené? Ty květy sežloutlé, uvadlé? Mění se a míjí i naše tvářnost na zemi. Všude sám příchod a odchod, vzrůst a úpadek, rozkvět a zvadnutí, život a smrt. Kde jsou strážcové našeho dětství, učitelé našeho mládí, přátelé naší dospělosti? Vzpomínka na ně, zvláště na Silvestra, vlaščí oči. Vzpomínáme všech vrstevníků, kdož tu s námi žili do nedávná. Kolik jich pomřelo a muselo popustiti svůj dům, úřad, své postavení, místo v lidské společnosti druhým. A když procházíme ulicemi rodného města, vzpomínáme, kdo v tom neb onom domě bydlil před 20 lety, kdo tam provozoval živnost, kdo tam vcházel a vycházel. Vše změnilo se k nepoznání. Vzpomínáme i těch, kdož s námi vkročili do toho roku a nedočkali se konce jeho. Ten utonul ve vlnách, onen klesl, byv postřelen, ta zahynula pod koly auta při neštěstí. Ni mládí květ, ni vrchovatá míra starostí nechrání před zákonem pomíjejícími, naopak, mnohdy osud pospíší, předejde přirozený rozklad a sklátí do hrobu.

Jestliže nás tento zákon ještě nesklátil, nejsme z něho vyňati. Všichni jsme odsouzeni ke smrti, jen ortel oddálen. Jak vášný se nám zdá život s hlučnými radovánkami, vítěznými fanfárami a unášejícími melodiemi. Chová v sobě sladkost šumivého vína, zralého ovoce, hostin tlumených radostí za cinkotu broušeného skla.

Než přijde konec pro každého. Fanfáry vyzývají k veselé honbě životem dál, ale my stárneme, cítíme únavu, už nelze držeti nám stejný krok, anebo lépe řečeno ti nevyčerpaní, svěží nestrpí nás mezi sebou. Barvy hýří dále, lákajíce svou nádherou na čelech, lících, úsměvných rtech, než naše oči zsedly a zakalily se, anebo spíše jiskrné oči mladších, křepkých, tančících životem, se přestaly na nás usmívati a jejich rty nehledají bezzubých úst. Sladkosti jsou dále sladké, našemu dásnu však se zdá, jako by dostaly do sebe příchut' pelyňku. Vůně omamují jako dřív, než nám se vtírá do nich pach prachu a hniloby, laková vůně rakve a čpavá vůně zvadlých věnců. (Dr. J. Klug: Der Helfer Gott.) Tak dostaví se často konec dávno napřed, než nastane konec vůbec.

Stati nad hrobem drahého přítele, dívati se, jak rakev mizí, slyšeti dunění dopadajících hroud, toť nejsmutnější úděl náš na světě. I na Silvestra truchlíme o každou umírající minutu, o každý prchající měsíc neméně jako nad smrtí přítele. Jedno pak je jasno: Je-li po životě, je lhostejno, trval-li 50 či 100 let. Kdo nám vrátí uplynulá leta?

Stojíme na břehu času a zatím co druzí vedle nás se tuží, pracují, plkají, hrají si, pláčou, jášají, dovádějí a sní, pozíráme za vlnami a nemůžeme se zbaviti pocitu, jako by nám podmílaly břeh, na němž stojíme, a nám hrozilo utonutí. Jednou se zavře svět i nad námi. Prožluklý prach se lepí na boty i na šaty, zalepuje oči, uši, proniká do plic, póry do těla a zvěstuje výsměšně koruně tvorstva: „Prach v životě, prach ve smrti.“

A přece srdce bouří se při pouhém pomyšlení, že z nás má zbyti trochu popela, že hrob pohltí vše. Kdesi v koutku srdce vyzvzdá přírody hlas slova Církve sv.: Vita mutatur, non tollitur, život nám nebude odňat, jen pozměněn.

Není to lichý klam, zrozený v hlavě šílence. V duši se mocně probouzí: Jsme zrozeni k něčemu lepšímu. A co vnitřní hlas napovídá, to nezklame doufající duši. Je vůbec myslitelné, aby na této důmyslně upravené zemi, nabité myšlenkami na věčnost, hořící touhou po štěstí trvalém, kde vše má svůj smysl, jen život lidský neměl smyslu? A neměl by smyslu, kdyby všechna snaha byla určena ke zlomku, předčasnému skonu. Nač dávat pak přednost duchovnímu před zvířecím? Nebylo by věru příčiny pokládati tělesný výkon sportovce, okouzující krásu tanečnice za méně žádoucí, než všechno zápolení ducha a mravní úsilí. Čím to, že duše stále volá: více světla, lásky, žití, a nalézá kol sebe tmu, nešvár a smrt? Kde vzítí absolutní měřítko pro cenu věcí v životě? Bohatství, čest, rozkoš, planá pěna, jež dovede oklamati hladového, ale nenasytí. Byly časy, kdy lidé s napěchovanou tobolkou se domnívali, že stojí pevně. Kupovali o překot skvosty, knihy, nábytek, domy, zámky, důlní akcie; z nich mnozí prodávají dnes zase kus po kuse, a jiní nevědí, jaké překvapení jim chystá zítřek. Noc dovede učiniti z žebráka boháče a z boháče žebráka. Jiní honili se za ctí a slávou pochybným úspěchem. Kdyby navždy zůstalo; ale prchavost je jí vtisknuta a smrt vrhá svůj stín na hlavy vladařů. Často hodina uloupila mladíku čest, v pěti minutách se může stati podvodník z poctivce, muž beze cti z muže váženého. A rozkoš? Byly to časy pro mnohé, kdy stůl se prohýbal, víno perlilo, housle lákaly; pouta zbožné plachosti povolily a zapomínalo se na to, co má býti nám svatého, na lásku, věrnost, čest u mužů, důstojnost žen. Dozní píseň, vrásky zbrázdí obličej, oči zryjí čelo, snad malá choroba, aby potvrdila: Všechno tělo je tráva a jeho краса jako polní květ; tráva uschne, květ upadne (Is. 10, 7). Byla doba, kdy

vědění mocně otvíralo bránu do veřejného života; dnes nestačí papírový výkaz k zajištění budoucnosti. Rodinné štěstí; kdy čouhá bída ze skulin, kdy rozluky na denním pořádku? Za suchými čísly statistického úřadu vycítí zasněžený tragédie žen, pláč dětí. Na vše se na světě hodí slova: vanitas, marnost nad marnost. A přece člověk se nevzdá naděje na štěstí. Jde světem hlad po Bohu; ta duše touhou mučená, zneklidněná, by nikdy neměla dojít klidu, spatřiti Boha tváří v tvář?

Ne, smrtí není vše u konce, ona je přechodem i času do věčnosti. Blahá víra, jež to přesvědčení živí tak luznými pravdami, jako je věčné světlo, lepší svět, neskonale štěstí. Naše radost nechce býti jen osvěžením po a před utrpením, nýbrž chce přejiti v blaho dokonalé. Jak září krásně večerní červánky, záhy však blednou a noc se snese nad krajem; tam na onom světě nikdy nepohledne radosti jas. Jakmile kvetou ve slunečním jasu květiny, mrazem však sivé, odkvětají; na onom světě nezvadne nikdy života květ. Jak radostně vchází nová naděje na štěstí do vzrušeného srdce, oko se jasní; než s mrakem uprchne, na věčnosti se nerozprchne nikdy.

Někdy býváme v žití věčnosti blíž. Tak na př. když doprovázíme přítele ke hrobu, nelze nám pomyslet, že jsme ho ztratili navždy; tělo klademe do hrobu, duši do náruče Boží. Při všem prachu a zániku je nám, jako by smrt pootevřela clonu věčnosti.

Když ležíme po celé měsíce, upoutáni nemocí na lůžko, vyřazení ze styku s lidmi, tu zdá se nám, jako bychom za šedí stěn a blankytu nebes klenby uzřeli oko veliké, klidné a planoucí, upřené na nás, a slyšeli hlas tak cizí a povědomý a pocítili ruku, jež nás vede, podle plánu, který jsme si sami nedali, ale který okouzluje; jsme volní v tazích jako hráč v šachové hře,

než Bůh nás nutí do posic a jeho mat znamená výhru pro nás. I zvolna otvírají se nové světy, obzory před námi a duše občas pocítí tuchu radostné věčnosti; tak ptáče k ránu někdy předčasně vynoří hlavu z pod křídel, aby zakloktal světlu příštího dne, když paprsky zvolna pronikají do jeho snů.

A když vychýleni z okna nasloucháme o silvestrovské půlnoci vyzvánění, je nám při vši tesknotě, jako by do zvuků zvonů mísily se zvuky věčnosti. Když vše kolem se bortí, i nevěrec zachycuje se druhého břehu, a v duši sebe hmotářštější se ozve struna stesku po věčném domově. Jako nelze vymýtiti z naší mysli vzpomínku na drahé místo, kde kralovala věrná láska otcovská a bděla nad námi obětavá láska matčina, tak nelze duši, k obrazu Božímu stvořené, zůstatí trvale lhostejnou k věčné vlasti.

Najdeš ovšem kolem dosti lidí spokojených s jarmarkem světa, masopustem života. Ti dovedou vše navléci na způsob slavnosti, mají své vlastní recepty pro vychutnání všech situací. Takový život s bohyní Venuší, z pěny mořské zrozenou a jejími ověnčenými dívkami omamuje; opilí vtipkují a domnívají se ve své vínem, čajem, rozkoší rozohněné radosti, že budují na domu svého života. Smích přejde, až přejde přes ně stín toho, co přijíti má. Kolik posměváčků jsem yiděl poblednouti a pohledem ustrašeným, Úpicím o pomoc zapřítí nevěru. Když temné vlny smrti zašumí, andělé soudu zamávají křídly a zazní misky vah, na nichž se váží obsah života, skloní šíji nejhrdější před něčím, co cítí, že se blíží, jemuž v životě jména dáti nechtěli. Věřící znají Jeho jméno; nesli je na čele, na rtech, v srdci, zpečetili jím skutky své. Skláněli hlavu před Ním, bez něhož vše bytující ničím není. On je také jediný základ, na němž lze zbudovati život, jediná

bytost, která dovede dáti životu věčnou cenu. I největší tělesná a duševní dobra rozežírá nedokonalost jako rez; nejistota získaného je nebezpečím kultury asi jako mol pro drahocenné látky; smrt pak uloupí jako zloděj vše, co nebylo vykonáno, zajištěno v Bohu. Jen skutky záslužné zachráníme pro věčnost. Jak krásným se tu jeví život v Bohu. Sv. Augustin jej popisuje v městě Božím (XI. e. 24): „Tážeš se lidu Božího, odkud jeho bytí? Bůh je jeho prarotcem. Odkud jeho moudrost? Bůh je jeho světlem. Odkud jeho štěstí? Bůh je jeho radostí. Jak trvá, od něho je vypraven, jak myslí, od něho osvícen, jak se snaží, od něho osvěžen. Žije, vidí, miluje; žije v Boží věčnosti, září v Boží pravdě, raduje se v Boží dobrotě.“

Myšlenka na to, že každým rokem jsme blíž hrobu a věčnosti, nás nutí hospodařiti s časem. Čas je drahý, škoda jej nepoužiti. Pět minut může podle Napoleona rozhodnouti o vítězství neb porážce, o válce neb míru. Jsou lidé tak úzkoprsí, že do práce je pohání myšlenka času netratiti. Takoví zapomínají pro samé plány na hlavní plán, pro samé cíle na cíl poslední. O ty se bojí Spasitel, když volá všechny, aby žili a jednali přiměřeně a důstojně království Božímu; při tom ho nejvíce dojíhá, jak lidé bývají málo připraveni na věčnost, i burcuje neustále jejich netečnost v nových a nových podobenstvích o hospodáři, jenž zastane služebníky nepřipravené, o nemoudrých pannách, jimž došel olej, o hostech, hrubě odmítajících pozvání královo. Jiní svůj život proleknou a promarní. Kdys zaslechl malý Kliment Dvořák, jak sousedka se pochlubila jeho matce, že si krátí chvíli jak může; po bližším vysvětlení matčině dodal smuten: „Když nemají nic na práci, měli by se aspoň modliti.“ Každá hodina, dobře prožitá chová v sobě nebe, špatně, peklo. Sv. Pavel napomíná: Čas je krátký (1. Kor. 7,

29). Vykupujme ho dobrými skutky. Dosud nepřišel ženich, ještě lze nakoupiti oleje. Buď naším heslem: Nulla vana, ultima gratia plena, žádná hodina planá, poslední plná milosti.

Čím více stárneme, tím více připadá nám mládí jako pohádka a život jako stín. Již visí zvony na věži, jež nám vyzvoní hrany, již roste v lese strom, z něhož sbijí pro nás rakev. I místo na hřbitově připraveno a hroudy čekají, až nás pokryjí. A jednou přijde čas, kdy bude pršet, sněžit na náš hrob. Taký-li osud náš, pokorně chci jej přijati z rukou Božích, sestoupiti dva metry hluboko do země, ustlati sobě do prachu, hniloby, jak hříšníku přísluší před tváří Svatého; tam natažen chci ležet Tobě blíže. Avšak z hrobu a očiště nepřestanu volati po Životě a jednou uchopím Jeho pravici a stulím se na Jeho srdci. Pak zvolám v překvapující radosti: Konečně našel jsem Toho, Jež miluje duše má; podržím Ho a nepustím již. (Cant. 3, 8.)

Vincenc Kramoliš.

KAPITOLY Z CÍRKEVNÍHO PRÁVA

Specielní soud o zázracích sluhy Božího.

K blahořečení sluhy Božího mimo ctnosti v hrdinském stupni, nebo mučednickou smrt vyžadují se zázraky, které se udály na jeho přímluvu.

Jedná-li se o mučedníka, jehož mučednická smrt je jasná jak materiálně, tak formálně, ale chybí zázraky, svatá kongregace rozhoduje, zda stačí vnější znamení případu. Když i ta chybí, tu rozhoduje svatá kongregace, zda má se žádati dispens od papeže i od vnějších znamení.

K blahořečení sluhy Božího vyžadují se dva

zázraky, jestliže v procesu předběžném a apoštolském očití svědkové vydali svědectví o jeho ctnostech, nebo svědkové v apoštolském procesu vyslyšení dali svědectví z doslechu od očitých současníků. Tři zázraky se vyžadují tehdy, když v předběžném procesu svědčili očití svědkové, v apoštolském z doslechu pověsti. Čtyři, když v obojím procesu svědectví o ctnostech sestává ze svědků tradice a dokladů.

Na počátku diskuse k důkazu zázraků mají být z povinnosti právní uvedeni dva znalci. Zamítnou-li souhlasně oba zázraky, nemá se dále pokračovati.

V diskusi o zázracích nejčastěji se jedná o uzdravení od nějaké nemoci. Znalci mají býti proslulí lékaři nebo chirurgové, nebo je-li to možno, mají býti voleni ti, kteří jsou odborníci v rozpoznávání a léčení chorob, o nichž se v příslušném zázraku jedná.

Úsudek znalců krátce a jasně odůvodněný má obsahovati, zda se jedná o uzdravení, a ten, kdo ho dosáhl, má býti pokládán za zdravého; zda fakt pokládáný za zázrak nejde vyložiti zákony přírodními.

Zázraky mají býti probrány ve třech zasedáních týmž způsobem jako hrdinnost ctností. V temže zasedání nemůže býti probráno více zázraků než dva, vyjma všeobecné zasedání za přítomnosti papeže.

Podání pro předběžné shromáždění obsahuje: Informaci od advokáta; přehled výslechu svědků; dvě písemná dobrodání od znalců o pravdivosti každého zázraku; námítky generálního zástupce víry; odpověď advokáta.

Podání pro zasedání přípravné jest takové, jako pro přípravné zasedání o hrdinnosti ctností, mučednické smrti a její příčině. K němu se přidává písemný znalecký posudek o zázracích.

Shodnou-li se v předběžném zasedání znalci v uznání zázraku, pro přípravné zasedání bu-
diž označen pouze jeden znalec. Jestliže jen
jeden uznává zázrak, tu jest jmenovati nové
dva znalce z povinnosti úřední.

Kardinálové kongregace sv. oficia mají prá-
vo jmenovati více znalců, než jest předepsáno,
usoudí-li, že je to nutné.

Advokát procesu může použiti při svých od-
povědích pomoci znalce, ale ne ve smyslu defi-
nitivního rozhodování.

Všeobecné zasedání řídí se předpisy daný-
mi pro všeobecné zasedání o hrdinnosti ctnos-
tí, nebo mučednické smrti sluhy Božího a její
příčině.

Po vydání dekretu, jímž se uznávají zázra-
ky, za přítomnosti papeže koná se nová roz-
prava o tom, zda se může přikročit k blaho-
řečení sluhy Božího.

O blahořečení sluhů Božích cestou úcty.

Pro sluhy Boží, kteří po pontifikátu Alexan-
dra III. (1159—1181) a před časem ustanove-
ným konstitucí Urbanovou z tolerance poží-
vali úcty, může se žádat kladné schválení pa-
pežovo.

K zavedení procesu k tomuto účelu jest pří-
slušný ordinář místa, kde jest úcta vzdávána,
nebo se nacházejí důkazy úcty při zachování
práva přednosti, je-li více těchto ordinářů.

Na žádost žadatele má ordinář pátrati po
spisech sluhy Božího, zavěsti proces o pověsti
svatosti života, ctnostech, mučednické smrti
a zázracích. Tímto procesem má se odpově-
děli na otázky: Zda v místě je obecná a stálá
pověst a přesvědčení o svatém způsobu života
sluhy Božího nebo o jeho mučednické smrti a
její příčině, stejně tak o zázracích, které se
udály na jeho přímluvu; zda nyní je stále živá

úcta sluhu Božího a jakým způsobem jest uctíván. Když byly zaslány všechny spisy o tomto jednání svaté kongregaci při zachování ustanovení kánonů 2061—63, jev řádném zasedání kardinály debatována otázka, zda má být označena komise pro zavedení procesu. Referát má kardinál vedoucí.

Po jmenování komise mužům označeným samou svatou kongregací jsou poslány listy, aby podle ustanovení právních byl zaveden apoštolský proces o výmínečném případě a aby určený soudce věc posoudil.

V procesu musí být prokázán počátek úcty, nepřerušené její pokračování až po posudek ustanoveného soudce.

Po zaslání procesu svaté kongregaci, po jeho otevření a po připravení podání procesním advokátem s posudkem generálního zástupce víry a odpovědmi advokátovými v řádném zasedání je předložena otázka: Zda má býti potvrzen posudek ustanoveného soudce, nebo zda se jedná o výmínečný případ, aby se mohlo dále pokračovati. Potvrzení posudku soudce ustanoveného se strany papeže má ten význam, že se potvrzuje skutečnost nepamětné úcty prokazované sluhovi Božímu, trvajícím až do posudku.

Byl-li příznivý úsudek o tomto výmínečném případě a schválil-li jej papež, zavede se normální proces o ctnostech nebo mučednické smrti shora popsany.

Když byl vydán dekret o skutečné od nepaměti trvajícím úctě, o hrdinnosti ctností nebo o mučednické smrti, sluhu Božího jest míti za prohlášeného blahoslaveným, když pak papež dekretem potvrdí jeho úctu. Sluhům Božím tímto způsobem prohlášeným za blahoslavené mohou býti povoleny stejné úkony úcty jako normálním způsobem prohlášeným za blahoslavené.

O *prohlášení blahoslavených za svaté.*

Nikdo nemůže žádati o prohlášení někoho za svatého nebo žádati od svaté kongregace potvrzení určitých úkonů ke cti toho, o kom není známo, že jako sluha Boží byl formálně nebo později cestou úcty zanesen do seznamu blahoslavených.

Kongregaci k takové žádosti musí být přiložen původní doklad o řádné nebo mimořádné stejně platné beatifikaci. Není-li tohoto dokladu, jest zavěsti zákonné šetření k prokázání pozitivního povolení tohoto kultu se strany papeže. Po dokončení procesu budiž dán nálezný v řádném zasedání, který podléhá schválení papeže.

K prohlášení blahoslavených, kteří řádně byli prohlášeni za blahoslavené, vyžaduje se prokázání dvou zázraků, které se udály na jejich přímluvu po prohlášení za blahoslavena. K prohlášení pak blahoslavených za svaté, kteří byli prohlášeni později na základě nepamětné úcty, vyžaduje se schválení tří zázraků, které se staly po stejně platném procesu.

Výskytne-li se nějaký zázrak na přímluvu některého blahoslavence, sv. kongregace oficiálně s vědomím papeže na naléhání žadatele vydá dekret, jímž se zavádí nové řízení o zázracích dříve popsané.

Po provedení řízení o zázracích sv. Otec na radu kardinálů a rádců, zda vůbec a kdy usoudí za vhodné, vydá nálezný, jímž rozhoduje, že bezpečně se může přikročiti k slavnému prohlášení blahoslaveného za svatého.

Slavné prohlášení blahoslaveného za svatého, když bylo rozhodnuto v papežské konsistoři, děje se podle ritu a zvyklostí římské kurie.

KŘESŤANSKÉ DOGMA V PRVNÍM STOLETÍ SVÝCH DĚJIN

(Dokončeni.)

Kromě těchto samovolných prohlášení křesťanské duše, jež takřka sama sebou vyslovuje v liturgii, potkáváme již u prvních křesťanských spisovatelů snahu ospravedlniti víru v Trojici, když vykládají víru lidem z venku, pohanům nebo Židům. Chtěli-li získati nové stoupence, museli zřejmě prokázati správnost podávaných pravd a jaksi potvrditi božský původ křesťanského poselství.

Tohoto cíle dosahují hojným odvoláním na Starý zákon; tyto texty v očích Židů mají skutečně cenu bohonadchnutého Písma a lze se tudíž nadíti, že je přesvědčí, a na pohany zase bude působiti jeho věkovitost spolu se splněním mesiášských proroctví. Naproti tomu Evangelia, Paměti apoštolů, jak říká sv. Justin,¹ a listy sv. Pavla se více jeví jako rodinný statek křesťanů; věřící v nich nacházejí živou vzpomínku na Mistra, tam slyší jeho hlas a jeho učení a hledají pravidlo svého mravního jednání i základ naděje v budoucí život. Ale nedávají je pohanům jako důkaz své víry v Trojici. Kdyby to udělali, zapadli by do bludného kruhu, jelikož právě šlo o potvrzení apoštolské nauky.² Ponecháváme zde stranou apologetický ráz prvních křesťanských spisů a budeme v nich hledati jen svědectví a potvrzení víry jejich původců.

Řada poznatků vychází z tohoto zkoumání: tři jména, vyřčená v křestní formuli, náleží třem Osobám, nadčasovým, rozdílným od sebe, a zároveň rozdílným od všeho stvoření. To to krátce ukážeme.

i Míni se jen synoptikové, podněty z ev. sv. Jana necháváme zatím stranou. — 2 Nového zákona dovolávají se jen na důkaz splnění proroctví a čistoty křesťanské mravouky.

Již pouhá myšlenka odvolání na Starý zákon pro nejsv. Trojici, mlčky praví, že Trojice nepočala býti teprve Novou zvěstí; Otec, Syn a Duch k nám mluví ve Starém zákoně. Učení apoštolů vkládá do úst Pána, t. j. Krista, úryvek ze Starého zákona a List, řečený Barnabášův, užívá několikrát téhož postupu.³ Sv. Justin v této věci sám dává jakési všeobecné vykladačské pravidlo. Proroci, praví, mluví jednou svým jménem, jindy ve jménu Otce, opět jindy jménem Kristovým; jinde praví, že prorocký Duch mluví jménem Kristovým nebo že nás vybízí k ctnostnému životu. Bez znalosti této odlišnosti osob nemůžeme pochopiti inspirované písmo.⁴

Ale ještě více samo Písmo nám při úkonu stvoření ukazuje na spolupráci božských osob. Verš 6. žalmu 32: „Verbo Domini coeli firmati sunt et spiritu oris eius omnis virtus eorum“ se všeobecně rozumí o Otci, Synu i Duchu, jak k tomu navádějí sama slova výroku.⁵ Stejně úryvek Přísloví o Moudrosti (Přisl. 8, 22) svatý Justin v Aténagoras vykládají o Synu,⁶ sv. Irenej pak o Duchu sv.⁷ Zpráva Genese o stvoření dochází ještě častějšího užití. Bůh stvořil všechno svou řečí, svým Slovem, „dixit et facta sunt“, zatím co Duch Boží, rovněž přítomný a činný, se vznášel nad vodami.⁸ Samo množné číslo, užívané nadchnutým autorem: „Učiňme člověka k našemu obrazu a podobenství“ (Gen. 1, 26), nebo: „Ejhle, Adam jako jeden z nás“ (Gen. 3, 22) naznačuje Boha v jeho tajemné mnohosti, Otec mluví se svým Synem a radí se s ním o stvoření člověka.⁹

Jinde v žalmech nacházíme rovněž stín roz-

3 Učen! 14, 3 - Malach 1, 11 nn; List Barnab. 1, 7; 2, 4. — 4 I. Obrana 36; 38; 40. — 5 Theofil Autolycovi I; Irenej Proti blud. I, 22; III, 8. — 6 Dial. s Tryph. 61; 129; Aténagoras Poselství 10. — Proti blud. 4, 20. — 8 I. Obrana 50 a 64; Proti blud. 4, 32. — 9 List Barnab. 5, 5; 6, 12; Proti blud. 5, 1; Just. Dial. 62; i2g.

mluvy Otce se Synem: „Syn můj jsi ty, dnes jsem Tě zrodil“, nebo „Řekl Hospodin k Pánu mému: sed' na pravici mé .. .“;¹⁰ v těchto textech se vidí vztah Otce k Synu, vztah nadčasový, poněvadž se týká stvoření a poněvadž mluví o poslání a osobě Mesiáše, o němž proroci dávno věděli a také pověděli.

Tak se před našimi zraky ze samých textů vyjasňuje podstata prvotní víry; přísné jednobožství nevyklučuje v lůně jediného Boha stvořitele jisté společenství Osob. Ovšem slovo „Osoba“ není nikde dáváno žádnému ze Tří, ale když Otec, Syn a Duch k nám mluví v Písmech každý svým jménem, když Otec několikrát mluví k Synu, je nemožno uniknouti tomuto závěru: trojí vzývání křestní formule znamená v prvotní církvi více než pouhé slovní opakování téhož, obsahují prohlášení rozličnosti osob, jelikož dotčené termíny jsou podmíněty vzájemných vztahů duchovních a životních. Nemůžeme pochopiti zřejmé záměry uvedených spisovatelů, nezpřesníme-li tímto svůj soud; Bůh, o němž oni mluví, je zajisté Jediným Bohem naší víry ve třech Osobách. A když již řídké výroky prvních křesťanských spisovatelů naznačují tuto nauku, tím více si vyžádá naší pozornosti až poznáme, čemu se zvláště učí o činnosti Syna a Ducha, jejichž rozdílnost a zároveň jednota s Otcem vynikne tím přesněji.

H. D. Simonin, Řím.

Klim. 1. Kor. 26; Just. Dial. 88, 8; 32, 3; List Barnab. 12, 10.

TEXTY

Sv. Ambrož.

Sv. Ambrož narodil se okolo roku 333 v Trevíru jako syn císařského prefekta provincie Gallie. Studoval práva a zastával i státní úřady. Roku 370 byl místodržitelem provincií Ligurie a Amilie, se sídlem v Miláně. Jako katechumen byl zvolen biskupem v Miláně a po sv. křtu byl vysvěcen na biskupa. Jako bis-

kup proslul svými skvělými kázáními, jimiž také přivedl Aurelia Augustina do církve. Byl udatným obhájcem církve proti arianismu a proti pohanství i proti státní moci. Byl otcem chudých. Zanechal četná díla homiletickoexegetická, asketická a dogmatická. Sv. Ambrož je původcem známého hymnu *Te Deum laudamus*, původcem tak zvané ambrosiánské liturgie, která se dochovala až do dnešních dob. Sv. Ambrož zemřel 4. dubna 397. Jest nejstarším ze čtyř západních učitelů církevních.

Matka Boží, vzor panenství.

Obrazem panenství jest život Panny Marie, z něhož jako ze zrcadla vychází obraz čistoty a ctnosti. Odtud jest brati příklad pro život, neboť zde na příkladu můžeme dostati dokonalé poučení, co jest opraviti, co zavěsti a čeho se držeti.

Jest vznešeným úkolem učitelovým nejprve roznítiti touhu v žáku. Co jest vznešenějšího nad Matku Boží? Co skvělejšího nad tu, již sama Skvělost vyvolila? Co čistšího nad tu, jež porodila bez porušení těla? A co mám říci o ostatních ctnostech? Byla pannou nejen tělem, nýbrž i myslí, ani stínem lsti neposkvřnila čistý stav myslí. V srdci pokorná, vážná v řeči, moudrá, málomluvná, snaživá v učení. Svou naději neskládala v nejisté bohatství, nýbrž v prosbu chudých. Zabrána do práce, skromná v řeči, zvyklá nemysleti na lidi, nýbrž hledati Boha, nikoho neurážeti, chtěti všem dobře, starším postoupiti místo, družkám nezáviděti, utíkati před chlubitostí, sledovati rozum, milovati ctnost. Kdy jen pohledem urazila rodiče? Kdy se nesnášela s příbuznými? Kdy pohrdla neurozeným? Kdy se vysmála slabému? Kdy se vyhnula nuznému, zvyklá navštěvovati lidi, před nimiž se nečervenalo její milosrdenství, ani je strach nepomíjel? Nic nevlídného v pohledu, nic nevázaného v řeči, nic nemravného ve skutcích. Žádná únava v pohybu, v chůzi umírněná, nic rozpustilého v hlase, takže samo vzezření těla bylo obrazem myslí, ob-

raz šlechtnosti. Dobrý dům se musí poznat již v předsíni, při prvním kroku dovnitř musí být jasno, že uvnitř není tma, aby naše mysl nepoutána závorami těla, jako světlo lucerny uvnitř umístěné svítilo ven.

Co mám říci o šetrnosti v jídle, nadbytku povinností; jedno přesahovalo přirozenost, druhého se téměř přirozenosti nedostávalo. Tam nijak nepřerušovaný čas, zde za sebou jdoucí dny postu? A jestliže se někdy dostavila chuť po občerstvení, pokrm byl obyčejně jen takový, aby chránil před smrtí, nikoliv aby sloužil požitku. Touha po spánku se nedostavovala dříve, než bylo třeba, a když odpočívalo tělo, bděl duch. A ten ve spánku opakoval přečtené, nebo pokračoval v tom, co bylo spánkem přerušeno, vykonával dispoice, nebo rozhodoval se pro to, co bylo třeba vykonat.

Nevycházela z domu, leč když šla do chrámu, a to jen s rodiči nebo příbuznými. Zdržovala se v zátiší domu, venku jen v průvodu. Obdivuhodná ve vystupování i v oslovení, nezanechávala po sobě tolik stop, jako se povznášela k vyššímu stupni ctnosti. Aby jako panna měla ještě i jiné strážce svých údů, avšak jsouc sama strážkyní svých mravů, mnoho se musí učit, když chce mít za učitele ctnosti. Neboť cokoliv konala, ve všem byla kázeň a spořádanost. Tak Maria byla pozorná ke všem, jako by od všech se jí dostávalo napomenutí. Všechny úkony ctnosti tak plnila, že se tolik ani neučila, jako poučovala jiné.

Tak nám ji ukázal evangelista (Luk. 1, 27), takovou ji našel anděl, takovou ji vyvolil Duch sv. Proč bych prodléval u jednotlivostí, že ji rodiče milovali, cizí lidé chválili, když byla hodnou, aby se z ní narodil Syn Boží? Anděl vešed našel ji v domě, bez průvodu, aby někdo nepokazil jeho úmyslu, aby ho nikdo nepřerušoval v řeči.

Netoužila po družkách, i když měly dobré úmysly. Ba dokonce zdálo se jí, že není sama, i když byla sama. Jakým pak způsobem sama, když měla u sebe tolik knih, bylo u ní tolik archandělů, proroků?

A pak Gabriel, kde ji měl navštívit, tam ji našel. Maria v pohnutí ulekla se anděla v podobě muže, po zaslechnutí jména poznala jej jako známého. Tak byla neznáma muži, nebyla neznáma andělovi, abys poznal zbožný sluch, ostýchavý zrak. Pozdravena ztratila řeč, oslovena odpověděla; a to, co nejprve pobouřilo její cit, to slíbila vykonat.

Písmo sv. poznamenává, že byla uctivá k příbuzným. Jakmile poznala, že byla vyvolena od Boha, stala se pokornější a hned se odebrala do hor ke své příbuzné. Ne aby hledala na příkladu víru, neboť již uvěřila výroku: „Blahoslavená jsi, že jsi uvěřila.“ (Luk. 1, 56.) A zůstala s ní po tři měsíce. Takovou dobu nehledá se víra, nýbrž jeví se zbožnost. A dítě plesajíc v životě matky pozdravilo Matku Páně jsouc dříve schopno úkonu zbožnosti než života.

A pak z následujících znamení, když neplodná porodila, panna počala, němý mluvil, mág se klaněl, Simeon čekal, hvězdy věštily, Maria byla vzrušena vstupem anděla, nijak nevzrušena zázrakem: „Uchovávala to vše ve svém srdci.“ (Luk. 2, 19.) Ač Matka Páně přece toužila znáti Boží přikázání a ta, jež porodila Boha, toužila znáti Boha.

To jest obraz panenství. Taková byla Maria, že její život jest jen učení, provádění všeho. Líbí-li se nám původce, schvalme jeho dílo, abychom následovali příkladu v tom, cokoliv vyžaduje odměny. Kolik záblesků ctností u jedné panny! Tajemství studu, vítězné znamení víry, úkon zbožnosti, panna doma, ochotná ke službě Boží, matka v chrámě.

Kolika pannám tato vyjde vstříc, kolik po-

javši potáhne k Pánu se slovy: Toto jest lože mého syna, toto svatební lože uchovala neposkvrněné. Jakým způsobem je sám Pán doporučí Otci, zajisté opakuje svoje slova: „Otče svatý, to jsou ty, které jsem tobě opatroval, v nich Syn Boží skládaje hlavu našel spočinutí; prosím tě, aby byly se mnou tam, kde jsem já.“ (Io. 17, 24.) Ale nemají-li sobě samým býti k prospěchu, které jen sobě nežily, ať jsou spásou rodičům, bratrům. Otče spravedlivý, svět mě nepoznal, tyto však mě poznaly a nechtěly poznat svět.

Jaká to nádhera, jaká to radost plesajících andělů, že zaslouží si bydleti v nebi, ta, jež na zemi žila nebeským životem. Tu Maria uchopivši tympanum sbory panen pobídne ke zpěvu Pánu, ježto mořem světa bez vlnobití přešly. (Ex. 15, 20.) Tu každá zaplesá se slovy: „Přistoupím k oltáři Božímu, před Boha, který mě od mládí radostí naplňoval.“ (Ž. 42, 4.) „Přináším v obět díky a tak plním své sliby nejvyššímu.“ (2. 49, 14.)

Nepochybují, že máte otevřen přístup k oltáři Božímu, směle mohou říci, že vaše mysl jest oltářem, kde každodenně se za vykoupení těla obětuje Kristus. Neboť je-li tělo panny chrámem Božím, co jest duch, který, když byl rozmetán popel z údů, opět zahalen rukou věčného Kněze, vydechuje žár božského ohně? Bláženě panny, které dýcháte tak nesmrtelnou milostí, jako zahrady květinami, jako chrámy zbožností, jako oltář knězem.

PRACOVNA

Chudoba.

Chudoba bloudí světem, který se k ní nechce znáti. Kdo ji vidí jíti kolem, křížuje se, kdo se ji vidí blížiti, zavírá před ní dveře. Marně hledá v městech a vsích přijeti.

Jaké vážnosti se těšila kdysi! Maria přijala ji v Betlémě do svých služeb, chudé Jezulátko ji zvolilo za svou družku. Od jesliček až na Golgotu se nesměla od Krista ani hnouti, všude a vždy jej provázela. Syn Boží ji miluje tak, že přijímá jen ty, kteří se mu blíží jsouce oděni v její cáry.
Jacopone da Todi.

Pánbíčkářství jest i Bohu protivné.

Bůh se hněvivě obrací proti Jobovým přátelům, právě proti nim, kteří tak chvályhodně hájili Boží laskavosti a spravedlnosti proti útoku Jobovu; ti nežádaní obhájci se mu patrně velmi protiví, neboť „nemluvili dobře jako můj služebník Job“. Osopí se na ně, patrně je mu nesnesitelné, jak ti chvalořečníci a doctores communes jej oslovují přes-příliš jako někoho ze svého cechu, jako na výsost velkého, ale veleslušného pána .. .
Braitó.

Kdy nám lidé uvěří?

Ti, kteří skutečně přicházeli od Boha, říkali nám, že On nás od věčnosti všechny miluje, že nás miloval dříve ještě, než nás stvořil. Ze on po nás více touží, než my po něm.

A ti, kteří takto od něho přicházeli, po dlouhém mlčení, po dlouhém odlišování v sobě, co bylo jejich a co jest Božího, ti jednali podobně. Byli schopni největších obětí pro své bratry. Proto také měli lidé důvěru v jejich slova. Byla jiného ražení, než běžná slova druhých. Neboť věrohodnost jejich slov přicházela z jejich nitra, jehož božský oheň jsme teple ucítili.

Bůh v nás a z nás jest naší jedinou získávající silou. Všechno ostatní jest jenom literatura a hračka pro děti.
Braitó.

Jeden z velkých učitelů našeho společenství.

Teprve nyní hledají spisovatelé a duchovní myslitelé v L. Bloyovi více než pamfletáře. Překládají ho do němčiny ti, kteří mu byli až do včerejška naprosto cizí. Zdůrazňují především jeho žízeň po absolutnu, jíž křičel a říčel tak naléhavě do celého světa. Dnes, kdy jsme unaveni a otráveni relativismem všeho pozemského, sáhneme jako po kousku dobrého chleba, jako po slunci vztahujeme ruce po jeho slovech, kterými řval, něco stojí, zatím co se potácí svět a že toto Něco jest Všechno, a že stojí za to, aby se proň všechno dalo, a že toto něco má velké požadavky, že se nespokojí s maloměst'áckým pobožnůstkářstvím. ..

Bloy jest proto učitelem naprostého, absolutního, nej-

dokonalejšího společenství všech na zemi. I on prožil společenství vyděděných, odkopnutých, všech zklamaných a bouřících se. Ale píše. Když na toto všechno pomyslím, uchopí mne jedna ruka, která mne přenese před potřebností sociálního řádu do tak absolutního vidění nespravedlnosti, že by nad tím musila řvát pýcha nejchladnějších filosofů. Bloy tím zároveň objevil veliké společenství všech. Objevil je zároveň, jakmile objevil Boha. Poznává společenství a patřičnost všech lidí vzájemně k sobě nejenom ve vzdoru, nýbrž nové společenství a novou jistotu, •společenství všech v nejhlubším, totiž v Bohu a v Bohočlověku. Zde nastává společenství absolutní spravedlnosti, lásky a souladu. Jest to ovšem vidění budoucnosti, ale co na tom. Člověk mající Boha již může čekati, protože nemá jen čas, nýbrž i věčnost. Bloy pak rozlévá tuto pravdu a radost nad ní v kterémsi listě, kde píše: Máme všichni bratry a sestry své na širém světě, kteří nám budou ukázáni v budoucím životě, duše, které zdánlivě byly od nás vzdáleny a kteří vpravdě stojí nám blíže, než pokrevně zpříznění. Když jsem trpěl nad své síly, zdálo se mi, že platím za druhé, neznámé, kteří nemohou zaplatiti, že má bolest jde dál a dále do nekonečna k uvedeným a k potlačeným, živým či mrtvým, kteří se mnou byli tajemně spojeni. . . To je to, co Církev nazývá obcováním svatých." Bloy přichází do módy. At vejdou raději do života a skutečnosti tyto pravdy! Braito.

K Bohu přes sebe.

Nejsem, žel, Bože, tím co jest. Jsem skoro to, co není. Vidím se jako nepochopitelný střed mezi nicotou a bytím; jsem ten, jenž byl; jsem ten, který bude. Jsem tím, jenž již není tím, co byl, a který ještě není tím, co bude; a mezi tímto dvojím, co jsem. Něco, nevím co, takového, co se nemůže zastaviti v sobě, co nemá stálosti, co teče rychle jako voda, něco co nemohu pevně zachytiti, co se mi vymyká z rukou, co není již v tom okamžiku, kdy to chci zachytiti anebo viděti, něco se končí v okamžiku, kdy začalo, takže ani chvíli nemohu býti zakotven a přítomen sobě, abych mohl prostě říci: Já jsem. Tak jest mé trvání ustavičné nedostávání. Fenelon.

Kdo nemají již čeho ctíti.

Velkého zločinu se dopustili mnozí ti, ve které lidé doufali a do nichž všechno kladli, že zabili svoji úctu, protože lidé, kteří nemohou již ničeho míti v úctě, jsou lidé ochuzení, o všechno oloupení, připraveni o víru v něko-ho a v něco, co zvedá. Běda lidem, kteří přestali věřiti v nezištné, čisté vůdce, běda lidem, kteří přestali míti

v úctě ctnost, čistotu, běda lidem, kteří *nevází* si svaté radosti. Bude jim nakonec všechno jedno, jen když budou moci ukojiti své docela zvířecí choutky. Takhle rozumějte křiku, řevu, surovosti v řeči, v četbě, v zábavě, takhle rozumějte anarchii myšlenkové v otázkách politických i uměleckých. Nemají ke komu míti úctu. Vůdcové a věci musejí znovu si vydobyti své vážnosti nejenom ve svém vlastním zájmu, ale také pro lidi, kteří jsou jinak smutni a zoufalí a opuštění.

Braitó.

Výstřední...

Nejméně odpustí svět světcům, že žijí nad poměry . . .

Kterýsi svatý Otec se rozhořčoval nad slovem mundus, svět, že přece není mundus čistý. A mohli bychom jíti podobně naivní etymologií, že svět rozhodně ani nesvítl ani nesvětí. Svatí jej prostě lekají, dráždí ke vzteku nebo i dávení. . . Snesou dnes lidé jen svoje úzké obzory, podsvínčí chlemtání a chuti, ale svatost, velkorysost, vidění, umění. . . Proč jsou, proč žijí jinak, než my. . . Proto jsou ale tak plní a bohatí, aby ukázali druhým, kam až možno se dostati, ba, ukazují ještě dále, protože ukazují na sílu Kristovu, jelikož nesmí býti naším cílem následovati jenom příkladů svatých, nýbrž prostě samého Krista. Protože není cílem spokojiti se s krásou, kterou nám poodhalí umělci, nýbrž jejich smysl jest v tom, že v nás vzbudí hlad a žízeň po věčné, plnější kráse. Tím zvedají svatí a umělci náš duchovní průměr, či duchovní životní úroveň, než jest, na kterou si již lidé pomalu navykli.

Proto jsou také lidé, kteří se nedovedou baviti a radovati jako jiní lidé, kteří k tomu potřebují nesmírně mnoho, aby se nakonec stali velkým slunným svátečním dnem pro druhé.

Braitó.

Zázrak proměnění.

Nejprve proměnil vodu ve víno a potom po letech víno ve svou svatou krev. Tak i dnes postupuje Spasitel v našem obrácení a přetvoření. Proměňuje nejprve vodu: vlažnost, slabost naší duše ve víno. A nezapomínej, že při prvním zázraku zakročovala Panna Maria. Cítíš-li vlažnou, nechutnou vodu své duchovní vnitřní ubohosti v duši, obrat se k Marii, aby řekla znovu svému Synu: Nemají vína. Až on zapálí víno ohnivě, plné chutné, živné lásky v duši, pak jest nám otevřena cesta, aby toto víno naší lásky se proměnilo v krev Páně, abychom se proměnili ve své lásce v lásku Ježíše k nebeskému Otci. A zase tu rovněž bude stati Maria, která zachycovala pod křížem krev Páně a držela Jana, že i v něm se proměnilo víno jeho lásky v palčivou krev. Proto odkázal Janovi Kristus

Marii za učitelku, která by ho naučila, co činiti s onou Krví lásky obětně, kterou Ježíš přetvořil v nitru svých věrných. Neboť Maria pod křížem naplnila svoje „Staniž se mi podle slova Tvého . . .“ Stalo se jí v krvi rozdrásaného Srdce mateřského . . .

Braitó.

Láska k ukřižovanému u Markety z Kortony.

Jako Petrovi, klade Kristus Markétě třikrát otázku: Miluješ mne? Ach, Pane, nejenom že tě miluji, nýbrž chtěla bych přebývat v tvém srdci. Nuže, vejdi do něho a učiň si z něho jisté útočiště. Po druhé ptá se naléhavěji: Markéto, miluješ mne? Zmatena šeptá: Pane, ne, nemiluji tě. Kdy tedy mne budeš milovati? Tehdy, až procítím celou svou bytostí tvé hořké umučení. Markéto, ptá se Spasitel po třetí: miluješ mne? Ach, ne, Pane, protože, kdybych tě milovala, lépe bych ti sloužila. Chtěla bych aspoň proliti svoji krev, abych ti dokázala svou lásku. Chceš tedy umřítí na kříži? Jak je ti libo, Pane, jen když umřu z lásky k tobě a když s tebou budu ukřižována . . .

Vésti anebo býti veden.

Jdeš do práce, do svého povolání. Snad se i ráno pomodlíš. Ale, jak se pomodlíš, kolikrát pak jdeš jakoby automaticky, jako by ted nastával docela jiný život, Ale, měl bys se naučiti vnitřní, nadpřirozené souvislosti celého dne, modlitby i práce, práce jakožto plnění vůle Boží. Myslím tím vnitřní sebranost a uvědomování si této souvislosti. Zítí prostě, jak se říká v přítomnosti Boží a v přítomnosti Boží vůle.

Znáš svou povahu i její sklony, které tě často strhují, abys jednal jen podle nich, abys jednal docela přirozeně. Pak po poklesku teprve cítíš jakýsi smutek a prázdnotu. Nebylo by na místě, aby ses připravil a připravoval na to, jak bys v okolnostech, které se dají z většiny předvídati, aby ses připravil na to, co učíniš, jak napneš své mravní síly, aby ses nedal unést svým povahovým nedostatkem. Přichází k tobě tolik lidí přes den se svými záležitostmi. Mluvíš s nimi tolik o všech možných věcech. Proč od tebe odcházejí lidé tolikrát s prázdnýma rukama, proč ty od nich odcházíš ale sám především ochuzen a prázdný? Protože si neuvědomuješ svou povinnost jim něco vyššího dáti. Kdyby ses na to připravil, sebraností dovedl bys vnést paprsek Božího světla i do svých denních hovorů a úředního, stavovského jednání s lidmi. Jsí třeba učitelem: Sedíš nad sešity a opravuješ úlohy. Místo, aby ses postavil na soudnou stolicí a hledal jen chyby, kdybys uchopil každé dítě spíše mateřsky a z chyb a z celého toho „úroku“ kdybys se snažil vyčistit duši a možnost při-

blížití se k ní právě přes to, co klasifikuješ červeným inkoustem!

Za den stokrát děkuješ. Kolikrát jenom formálně. Proč si nevzpomeneš, že když děkujeme, děkujeme za něco dobrého, tedy za něco Božího, že tedy Boží láskou by měl být provázen náš dík?

Přijímáme tolik nadpřirozených milostí za den. A my je přijímáme přirozeně. Neumíme děkovati Kristu Ježíši za jeho příchod, za jeho pomoc, za každou zbožnou myšlenku, za sílu víry, za světlo naděje, za teplo lásky. Divíš se pak, že to vše usychá a chladne? Neměl by ses přes den kolikrát rozpomenouti na Toho, bez něhož ničeho nemůžeme, abychom volali, prosili a tloukli, aby nadpřirozené postupovalo vše přirozené čím dále tím více, aby pomalu již nebylo všedních, přirozených činů, aby vše bylo posvěceno nadpřirozenou láskou, která dovede všeho, třebaže v čase, věčně užiti? Braito.

ŽEN

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA.

BELLOC: Jeane d'Arc. Firmin-Didot, Paris, 182 stran. — Hrdinná postava sv. Johanky z Areu stále ještě přitahuje historiky. Slavný anglický historický monografista Belloc vypisuje tu známým svým stylem životní osudy velké postavy francouzských dějin, ale také světice. Je to jedna z nejlepších monografií o této sympatické světici. Vřele doporučujeme.

P. P. BONEVAL; Les grands jours de la vie religieuse. Aubanel Ainé, Avignon, str. 280, cena 10 frs. — Osm řečí k řeholní obláčce, devět ke slibům a pět k jubileím řeholních slibů. Autor je domácím knězem v mateřinci řádu Navštívení a jeho řeči svědčí, že pronikl do hlubokých] myšlenek o řeholním stavu, Jsou to řeči obsažné a také obsahu nikoli všedního, velmi přehledně pracované, takže použití jích slibuje užitek i požitek řečníku i posluchač-
g^Yu* _____ es

GLYINN: Matt Talbot. Desclée da Brouwer, Paris, 216 stran, cena 8 frs. — Matt Talbot narodil se r. 1856 v Dublině v Irsku, zemřel r. 1925. Byl prostým dělníkem, plný duchovní jasnosti, žijící z Eucharistie, Svůj úkol na zemi chápal jako lásku k bližnímu a celý jeho život jest vyplněn heroickými skutky lásky. Opět nová naděje Církve vítězné. Doporučujeme všem.

GORCE: Lettres spirituelles de St. Jérôme. Gabalda, Paris, 211 stran, 1934. — Pořadatel vybírá listy sv. Jeronýma, které se týkají duchovního života a duchovního vedení. Zvláště důležité jsou úvody, jak všeobecný, tak k jednotlivým listům. Vřele doporučujeme.

GROBER: Einer ist euer Lehrer Christus. Herder, Freiburg, 69 stran, 0.80 Mk. — Freiburský arcibiskup dr. C. Gróber dává katolíkům poučení, jak se orientovat proti zásahům totálního státu německého ve věcech víry a mravů. Zdůrazňuje a vysvětluje magisterium Kristovo a Církve.

ST. IGNÁCE DE LOYOLA: Lettres spirituelles. Spes, Paris, 247 stran, cena 12 frs. — Jesuita P. Dudon předkládá nám vybrané listy sv. Ignáce. Dýchá z nich vřelá láska ke Kristu a jeho svaté Církvi. Jest v nich skryto mnoho rad pro duchovní život. Dávají hluboko nahlédnout do duše světce.

LIEBLAiNG: Grundfragen der mystischen Theologie. 184 strany, cena 4.50 Mk. — Autor studuje zvláště dvě díla sv. Řehoře Vel., totiž *Moralia* a *Homilie na Ezechiele* a podává systematické dílo Řehořovy mystiky. Všimá si zvláště přirozeného a nadpřirozeného v lidském konání, darů Ducha sv. a jejich vlivu na duchovní život a nadpřirozeného nazírání. Dílo patří mezi nejlepší studie o sv. Řehořovi.

MARCAULT: Réalisons le Message Du Sacré Coeur! Desclée de Brouwer, Paris, 127 stran, cena 4.50 frs. — Kniha pojednává o pravosti poselství svěřeného božským Srdcem sv. Marii Markétě. Zabývá se zvláště otázkou vztahu této úcty k Francii. Nakonec řeší všechny námitky, které se staví proti této úctě, zvláště proti praporu bož. Srdce.

P. IKLEMENS MINAŘIK, O, F. M.: „Cesta.“ Duchovní cvičení pro kněze, řeholníky-řeholnice. Příručka pro soukromá duchovní cvičení a duchovní četbu pro každého katolíka. Formát 14.5 X 21 cm, stran 460, cena brožovaného výtisku Kč 35.—, v celoplátěné vazbě Kč 45.—. Vydalo Cyrilometodějské knihkupectví Gustava Francia v Praze I. 536. — Tato pozoruhodná moderní kniha jest soustavnou a úplnou četbou duchovních cvičení. Její předností jest citace Písma sv. v novém překladu dra Hejčla. Rozjímání navazují na katechismus a poskytují látku ke katechesi a ke kázání. Autor ovládá látku dokonale. Zpracoval ji srozumitelně, soustavně a podrobně. V jeho rozjímáních obráží se současná doba a její potřeby, neulpěl na starých Mistrech duchovního života a nevyhýbá se těžkým otázkám naší doby. Touto knihou zavděčí se spisovatel kléru i bohoslovcům, řeholnicím i nábožným spolkům, které najdou v knize mnoho povzbuzení a poučení. Pročež: Vezmi a čti!

MUGNIER: La bonne Mort. Aubanel Aine, Avignon, 137 stran. — Utěšující knihou jsou tato rozjímání o posledních věcech člověka. Smrt není ničím jiným pro křesťana, než přechodem do života lepšího po tomto slzavém údolí. Bůh jest láska, ale také spravedlnost.

DIE OSTKIRCHE BETET. Hegner, Leipzig, 203 strany. — Po studii o byzantském breviři kniha nám podává překlad hymnů východního breviře z X. stol. před rozkošem. Všem doporučujeme, kdo chtějí poznat krásu a hloubku východních modliteb.

PINAULT: Discernement et Culture des Vocations. Desclée de Brouwer, Paris, 326 stran, cena 15 frs. — Ředitel semináře pojednává podrobně o kněžském povolání, o původu jeho, o jeho známkách, o vyhledávání kněžských povolání. Druhá část jest věnována pěstování povolání v seminárkách a seminářích. Velmi dobrá pomůcka pro ty, kdož mají povinnost starati se o tyto věci.

E. PRZYWARA, S. J.: Augustinus. Herder, Leipzig, 647 stran. — Známy jesuita, filosof Erich Przywara podává nám v obsáhlé knize genia evropského myšlení, sv. Augustina. V úvodní části, nadepsané Augustinus, podává význam filosofického myšlení sv. Augustina a pak činí svým způsobem paralely Descartes a Augustin, Pascal, Hegel-Kierkegaard, Newman, Tomáš Aqu. a Augustin. V další části knihy vybírá citáty ze spisů učitele církev, a řadí je pod jednotlivá hesla filosofická Pravda, Víra, Bůh, Člověk atd. Poslouží pro rychlou orientaci ve sv. Augustinovi.

PLUS-STERNAUX: Maria in unserer Gottesgeschichte. Habel, Regensburg, 165 stran. — Kniha podává přehled účasti P. Marie na díle vykoupení. První část pojednává o vztahu P. Marie k nám a zdůrazňuje, že Maria jest naší matkou. V druhé části se jedná o účasti P. Marie na díle vykoupení a třetí část ukazuje nám P. Marii jako rozdělovatelku všech milostí. Kniha poslouží k hlubšímu poznání naší Matky.

ŠKOLSKÍ BRATŘI A: Sv. Ján de la Salle. Školskí bratia v Močenku, 200 stran, 11.50 Kč. — Školští bratři u příležitosti 250letého působení kongregace vydávají život svatého zakladatele své kongregace. Kniha podává nástin života sv. Jana de la Salle, velkého pedagoga a stručné dějiny kongregace Školských bratří. Kniha přichází včas, ježto se u nás stále mluví o katolickém školství a zde mají katoličtí vychovatelé příklad, jak na t. zv. katolických školách se má vésti výchova, aby z katolických škol vycházeli katolíci, ne opak.

UPOZORŇUJEME naše čtenáře, ovládající maďarštinu, na úplný překlad spisů sv. Terezie z Avily, vydaný bosými karmelitány v Jágru a v Budapešti (Huba-utca 12). I. svazek (491 str., 5 pengo) obsahuje „Cestu dokonalosti“ a „Hrad duše“, II. svazek (484 str., 5 pengo) její „Vlastní životopis“, III. svazek (571 str., 6 pengo) „Knihu zakládání“ a menší díla, jako „Výklad na Velepíseň“, „Vzdechy duše k Bohu“ atd. Překlad pořídil Otec Arnošt od sv. Terezie. Tato díla, skvost duchovní literatury, neměla by chybět v žádné katolické rodině.

V ASCHENDORFFOVĚ múnsterském nakladatelství v edici textů *Opuscula et textus, series liturgica*, vycházejí officia sv. Františka Ser. a sv. Antonína Pad. Byly sepsány františkánem Juliánem a Spira úplně podle všech pravidel tytmyckých a nejen hymny, nýbrž i responsoria, vztahující se k jejich životu.

BAROKO, pět statí. Jitro, Praha, 198 stran, 17 Kč, studenti 14 Kč. — Bohdan Chudoba pojednává zde o počátcích barokní myšlenky, Zdeněk Kalista úvod do politické ideologie českého baroka, profesor Vařica pojednává o české barokní poesii, Jan Racek o slohových a ideových prvcích barokní hudby a Albert Kutal o výtvarném umění baroka. Vysoce záslužná jest práce všech těch, kteří se zabývají studiem barokního údobí našich dějin, které do nedávná bylo dobou „temna“, ale po důkladném, všestranném studiu toto „temno“ stává se dobou úplného světla. Je nutné tyto výsledky badání katolických učenců propagovat mezi lidem, který o těchto věcech nemá dosud dostatečných vědomostí.

BORD: *Summarium synopsis Theologiae dogmaticae*. Desclée, Tournai. — Stručný přehled Tanquereyho výborné dogmatiky, hodící se dobře k opakování.

BORD: *Summarium synopsis Theologiae dogmaticae*, Tournai, 238 stran. — Knížka jsou rozjímání, navazující na kolekty *propria de tempore*. Poslouží k hlubšímu proniknutí mešní liturgie.

ČISTÉ MANŽELSTVÍ. O. Junek, Týn n. VI., 26 stran, 13 Kč. — Překlad encykliky Pia XI. o manželství. Knížečka má tři ilustrace a v přídávku formulář mše sv. za snoubence. Propagace této encykliky je v nynější době potřebná a záslužná,

Dr. CSABA MARGIT: *Amit a serdülo leányok tudnia kell, Gerely Jolan: A mai leányok útja*. — Obě knihy, psané pro dospívající dívčí mládež, mají nesmírnou cenu pro výchovu. Nejsou suchopárným poučováním o mravnosti, nýbrž radami dvou opravdových přítelk děvčat, dávajícími životní sílu i v nejtěžších problémech života, jež již dnes se nedají zakrývatí, zamlouvati, nýbrž musíme na ně dáti jasné odpovědi, chceme-li zachrániti tělesnou i duševní čistotu mládeže. Překlad první knihy právě chystáme jako doplněk knihy dra HaEáně pro dívčí mládež.

ČEP: *Děravý plášť*. Melantrich, Praha, 150 stran, cena 20 Kč. — Čekali jsme s napětím ohlašovanou novou knihu Čepovu. První nejdlejší povídka ale naplňuje smutkem a bolestí nad marnou láskou a uniklým dětstvím. V tom je Čep mistrem, rozedřítí sobě a svým čtenářům dokonale srdce. A přece jest jeho povinností, aby na tomto stinném

podkladě namaloval aspoň několik světlých tahů, jichž je přece mistrem. Ostatní povídky jsou velmi dobré a voní krásně rodnou hroudou.

DER GROSSE HERDER. Devátý svazek velké Herderovy encyklopedie přináší hesla Osman—Reuchlin. Velmi zajímavá jsou hesla, týkající se nynějšího Německa. Recht, nové pojetí podle ideologie nynějšího režimu v Německu, dále Reich, Reichsreform. Zde najde se jistá informace proti mnohdy zmateným a odporujícím si zprávám z našich pramenů. Dílo přináší nejnovější výzkumy technické, vědecké. Je provázeno mnoha přílohami, ilustrujícími umění, přírodovědu, techniku. O jakou úplnost se dílo snaží, jen namátkou uvádím jméno českého spisovatele Fr. Pravdu, u nás téměř jméno neznámé.

DI ROCCA: Vom innerlichen Menschen. Kanisiuswerk, Freiburg, Schweiz, 130 stran. — Pěkná rozjímání o nutnosti duchovního života.

DUPLESSY EUG.: La Rosière de la Libre-Pensée. Bonne Presse, Paris, str. 97, cena 5 frs. — Duplessy je opravdovým soupeřem P. L'Ermíte v šermířském umění slova a dobrého nápadu, V nové cvičebnici obrany i útoku zaučuje úspěšnému potírání všech nesmyslných i lišáckých námitek volnomyšlenkářských a dobrá většina se jich hodí též na naše hlasatele pokroku. Sejde se kazatelům a řečníkům.

FALCON: La Crédibilité du Dogme catholique. Vitte, Paris, 508 stran, 36 frs. — Důkladná dogmatika, založená na bohaté literatuře a na nejnovějších výzkumech. Přes bohatou literaturu, kterou autor uvádí, neztrácí na jasnosti rozdělení, obsažnost a jasnost. Autor se vyrovnává s nejnovějšími námítkami a bludy. Kniha je nejen dobrou příručkou pro bohoslovce, nýbrž výtečně poslouží i laické inteligenci.

A. J. FESTUGIÈRE, O. P.: Socrate. Flammarion, Paris, 187 stran, 12 frs. — Odborník v dějinách řecké filosofie* dříve člen Francouzského institutu v Athénách, kreslí nám zde jednoho z největších duchů lidstva, řeckého filosofa Sokrata, bez něhož nebylo by Platona, Aristotela v jejich geniálních systémech filosofických. Kniha podává zde život Sokratův, jeho působení a hrdinnou smrt. Nejlepší monografie o Sokratovi.

FRATE LINA, vkusně upravená knížečka, která po částech vycházela jako příloha Serafinského praporu, podává život a působení apoštola františkána, který přinášel jas lásky Kristovy chudým a ubohým. Stojí za objednání v administraci Seraf. praporu. Cena 6 Kč.

FUNC-BRENTANO: Luther. Grasset, Paris, 350 stran. — Dramatické líčení života Lutherova, které se snaží zhodnotiti celou jeho postavu po stránce duchovní, reformátorské a theologické. Autor drží se stále pramenů.

vyhýbá se stranicky zahrocené kritice a snaží se postavití živý obraz Lutherův.

HLUCÍNSKA SBÍRKA ŽIVOTEM přináší život svatého Ignáce z pera P. T. Vítka T. J. Dítě před svatostánkem a apologetickou brožuru: Berte církvi a dejte nezaměstnaným.

JOLIVET: Dieu soleil des esprits. Desclée de Brouwer, 1934, str. 220, cena 15 frs. — Neuvěřitelně chrlí čilé nakladatelství Desclée stále nové a nové knihy a jednu hodnotnější než druhou. Musíme říci, že jest to vlastně dnes nejsvěžejší a nejbohatší nakladatelství francouzských katolíků. Uvedený spis jest odbornou zajímavou a hlubokou studií známého filosofa Joliveta, známého i z pražských mezinárodních filosofických konferencí. Dílo vychází z myšlenky, že Bůh dává člověku dostatečné světlo podle nauky sv. Augustina, aby mohl poznati pravdu, takže se pak skepticismus proměňuje vlastně v atheismus. V tomto smyslu pak také porozumíme výroku Przywarovu na letošním filosofickém kongresu, že filosofie jest jenom sekularisovanou theologií. Myšlenka Augustinova o osvětlení člověkovu rozumu Bohem jest vlastně augustiniánským či augustinovským důkazem existence Boží, jež z pojmu poznání vyvozuje důsledky metafysické a theodicejské. Myšlenka duše, která hledá sebe a nachází své světlo, totiž Boha. Tak končí filosofie v kontemplaci a v lásce.

KASSIEPE: Die katholische Volksmission in der neuen Zeit. Schoning, Paderborn, 200 stran, 4 Mk, — Známy homiletický spisovatel podává zde návod, jakým způsobem se má zařizovat misie, jaký je její program a jak udržovat výsledky. Kniha velmi praktická pro duchovní správu. Jen kdyby náš klérus znal předběžné práce před misíí, ušetřil by mnoho práce misionářům a misie by měla lepší úspěch. Vřele doporučujeme kněžstvu.

KATOLIKUS SZEMLE: Katolické rozhledy, kulturní časopis; vydává Szent István-Társulat v Budapešti za redakce Vojtěcha Túry; ročně 12 pengo. — Obsah 11. čísla, 48. ročníku: V. Kenéz: O reformě fideikomisí; návrhy k pozemkové reformě. Rády E.: Katolická obroda v historických Čechách; informativní článek o kulturní činnosti a vůbec o činnosti českých katolíků. J. Szekfű: O otázce sedmihradské tolerance; objasňuje své tvrzení o lžitoleranci sedmihradských protestantů 16.—17. století proti nápadům se strany protestantů. Pukánszky-Kádárová: Katolické drama dneška v Německu a v Rakousku (pokračování). J. Cavallier: Filosofické omyly ve světovém obrazu novodobé fysiky. Alex. Óriás: Jubilejní rok velikých kodifikací. — Následují přehledy o literatuře, divadelnictví, hudbě, výstavách a o filmech, pak rubrika přehledu z ciziny.

KLAVERSKÝ KALENDÁŘ na rok 1935 už vyšel v Brně. Je krásně upraven, obsahuje mnoho pěkných a zajímavých obrázků z misíí. Stojí pouze 5 Kč. Tamtéž vyšel malý Misijní kalendář pro děti jako příloha časopisu Černoušek. Stojí jen 1.50 Kč. Objednejte v Brně, Pekařská 9. Tam vychází také Echo z Afriky a Černoušek.

LANG: Katholische Männer. Kösel & Pustet, Múnchen, 185 stran, 4.50 Mk. — V dnešní době všeobecného chaosu a individualismu jest dávatí lidem vzory a myšlenky, za nimiž by lidstvo spělo. To jest účelem vydávání Vítězů. Kniha jesuity Langa podává 20 stručných životopisů významných mužů německých, literátů, učenců a politiků z doby romantismu i z doby moderní. Vřele doporučujeme mladým lidem.

LORCA BERNARDINO: Die spanische Inquisition und die Alumbrosos. Dümmler, Berlin, str. XVI—138, cena 5 Mk. — Monografický příspěvek k dějinám španělské inkvisice o její činnosti vůči skupinám osvětcenců, kteří ve většině případů byli na cestě falešné mystiky, jiní zase vymyšlením svých „zjevení“ přikrývali své špatnosti. Proti těmto býval postup nejostřejší. Spis čerpá z akt, má užší pole badání, proto poví mnohou zajímavou podrobnost.

MNICHOVSKÉ nakladatelství Kanisiuswerk, stejně jako naše hlučinská sbírka Životem přináší krátké životopisy vzorů chlapce A. Martineze, Dominika Savio, sv. Terezie Ježíškovy, bratra Mutiana Marie, faráře Nattera, pastýře duší Petra P. Riglera, z řádu Německých rytířů, sv. Hildegardy a j. Domácí knihovnička tamtéž vycházející populárně jedná o životních otázkách, o otázkách náboženských.

MODLEME SE! Modlitby a písně pro školní mládež; sestavil kněz opatství emauzského, 1934, Praha, Emauzy, str. 200. Můžeme jen doporučiti mládeži tuto příručku jako velmi spolehlivou a obsahující vše, co se na podobné knížce vyžaduje. Je vyzdobena pěknými beuronskými obrázky.

MURA: Le Corps mystique du Christ. Blot, Paris, 2 díly, 458 stran, 48 frs. — Nauka o Církvi jako mystickém těle podle nauky svatého Pavla v poslední době stala se velmi aktuálním tématem theologů. P. Garrigou-Lagrange praví v úvodě o tomto díle, že je výsledkem dlouholetého studia a rozjímání epištol svatého Pavla a děl svatého Tomáše, takže musí býti přijato s opravdovou radostí. Představuje nám opravdu všechno, co náleží k podstatě Církve Kristovy a co nejvíce nás zajímá. Co zvláště třeba chválit na díle, jest dobré rozdělení a jasné podání.

NEFF VLADIMÍR: Lidé v togách. Otto, Praha, str. 279, cena 20 Kč. — Sbírkou „Ottovy nové knihy“ mají vytvořiti mladí autoři, může tedy přinéstí mnohé překvapení. První kniha jím opravdu je, neboť Neff ukázal svou mimořádnou

schopnost "vytvořiti koberec událostí tak zauzlených a nakonec přece tak jednoduchých, že byste této knize hned řekli detektivka antického Říma. A přece je to víc, mluví pro radost, sílu, obětavost; jen filosofování, i když se děje třeba závěrečnou větou, Neffovi nesedí, tam již není ve svém panství. Je pro dospělé.

OREL: Wahre Stádeordnung. Styria, 98 stran, 1.20 Mk. — Známy sociální autor podává zde pěknou informaci o stavovském zřízení, podává rozlišení dnes propagovaného korporativismu oproti korporativismu středověkému a jeho vyhlídky na uskutečnění v dnešní době. Doporučujeme k informaci.

RENIÉ: Manuel d'Écriture Sainte, Tome IV. Vitte, Paris, str. 683, 28 frs. — Důkladný výklad evangelií podle svatých Otců a nejnovějších výzkumů. Dílo je provázeno příhodnými ilustracemi krajin biblických a archeologickými snímky.

SBORNÍK KONTROVERSÍ. Rediguje P. Em. Soukup O. P. Lidové knihkupectví, Olomouc. — S radostí vítáme druhý svazek námitek a odpovědí proti víře a mravům křesťanským. Druhý svazek obsahuje vyvrácení různých námitek, týkajících se mravního života, Námítky týkají se askese a čistoty, manželství, modlitby, práce, kremace atd. V dnešní době, kdy na všech stranách je slyšet různé námítky proti dogmatům a morálce katolické, je toto dílo prostě nepostradatelné, neboť při nejlepší vůli mnohdy nemá člověk čas, aby důkladně prostudoval odpověď na nějakou námítku. Těšíme se na další díly.

SCHROTELER JOSEF: Die Pädagogik der nichtchristlichen Kulturvölker. Kösel-Pustet, München, str. XXVII-372, cena 14 Mk. — Soubor zajímavých studií o výchovatelstevských idejích u nekřesťanských národů poví též našemu vychovateli mnoho cenného o významu výchovatelského snažení v celém životě lidstva. Ponejprv je shrnut obraz vychovatelství starých Germánů a v širším slova smyslu primitivních národů, nejvíce místa věnováno vychovatelství řeckému a římskému, kratší statě jednájí o vychovatelství východo- a západoasijských národů, židovstva a islámu. Bibliografie zaznamenává nejposlednější zdroje detailního poznání.

SCHUTZ ANTAL: Isten a Történelemben. Szent István-Társulat, Budapest, 1934, str. 320. — Dějiny se dají probírat s různých hledisek a není nejposlednější hledisko pod zorným úhlem věčnosti. Vždyť ani dějiny nejsou vyňaty z Boží prozřetelnosti. A řekněme, že dějiny bez této relace k věčnosti ztrácejí svůj opravdový smysl. To je velikou skutečností dějin: životní přimknutí se k těm velikým, dějiny začínajícím a oživujícím principem, které přišly od Boha a jejichž vyjádření v času tvoří podstatu dějin. Obsah celé knihy (Bůh v dějinách) je rozdělen na tři

oddíly: Z dějin k Bohu; Bůh klíčem k dějinám; S Bohem do dějin.

JOSEPH SCHMID: Kurzes Handwörterbuch des Kirchenlateins. Gebr. Steffen, Limburg, Lahn, str. 238, cena váz. 5 Mk. — Skoro 10.000 slov z Codexu, misálu, breviáře, rituálu, přeložených, a to většinou několika výrazy! Kdo musí pracovat s těmito knihami v mateřské řeči, dovede ocenití nesmírný význam této knihy a její nezbytnost na stole pracovním. — e s —

F. X. ŠALDA: Mladé zápasy. Melantrich, str. 360, cena 45 Kč. — První svazek díla jednoho z nejvýznačnějších spisovatelů a kritiků našich. Sebrané spisy se obvykle vydávají po smrti spisovatele nebo když již autor uzavírá své dílo. U Šaldy však tomu tak není. Udivuje nás, jak Šalda, ač pokročilý věkem, stále sleduje dobu a její problémy a na ně reaguje ze svého stanoviska. Kniha podává kritiky toho, co přinášela doba v letech 1890—1900 v naší literatuře. Dnešní kritikové měli by si tuto knihu dobře přečíst, aby poznali, jak se podává kritika díla, ne osobní a povrchní.

TAPIÉ: Une Église Tcheque au XVe siècle: L'unité des frères. Leroux, Paris, str. 125. — Ve Francii dosud žije tradice Denisova. Tak mladý historik na Sorbonně prof. Tapié po spise o husitismu vydává dílo o Českých bratřích. Dílo je na základě českých pramenů pro i proti a je celkem umírněné. Škoda, že fáze rozkvětu katolicismu u nás nenacházejí ohlasu a zájmu u zahraničních historiků,

TÓTH TIHAMÉR, Dr.: Híszek az egyházban. Str. 447, v amat. vazbě 10 pengó. — Je to již šestý svazek věroučných kázání velikého maďarského kazatele, v němž rozebírá slova Apoštolského vyznání víry: Věřím v Ducha svatého; věřím v katolickou Církev; věřím v obcování svatých; věřím odpuštění hříchů. Kniha opata dra Tótha není třeba doporučovatí, veřejnost je čte v jedenácti řečech a až ve dvanácti vydáních.

TRIKÁL JÓZSEF; Új élet a régi romjain. Szent István-Társulat 1934, str. 229. — Osud člověka skrývá se v jeho mohutnostech. Mohutnosti naše jsou ale síly ukryté, jejich vývoj je tajemstvím budoucnosti. Co však přinese budoucnost? To nevíme, ale známe minulost, a z této můžeme čerpat naučení pro budoucnost. A to chce podati tato kniha, jejíž nadpis česky by zněl: Nový život na zboření náh života starého.

TVORCOVÉ DĚJIN. L. Mazáč, Praha, 2 díly; I. str. 391, II. str. 585; cena: I, brož, 70 Kč, II. 100 Kč. — Mazáčovo nakladatelství vydává překlad díla P. R. Rohdena a J. Ostrogorského „Menschen die Geschichte machten“. Jsou to životopisy lidí, kteří nechali po sobě hluboké stopy v dějinách, politice, válečnictví, v náboženských dějinách, vědě, umění atd. Dílo vzniklo mezinárodní spoluprací u-

čenců, jmenovitě odborníků, historických monografistů. Redakci českého vydání byl pověřen dr. Stloukal, který za pomoci našich vědeckých pracovníků dílo rozšířil o mnohé významné osoby jak starověku, tak středověku, jmenovitě o významné osoby našich dějin. Dílo jest velmi pěkně upraveno, provázeno portréty tvůrců dějin. Nestavíme se ovšem za zpracování a pojetí biblických osob, jmenovitě Ježíše, který je nám Bohem. Stejně tak pro nás jsou neuspokojivé portréty v druhém díle světců, církevních otců, jinak pojmáme Husa, Prokopa Velikého, Žižku. Plně nás uspokojuje podání sv. Cyrila a Metoděje z pera univ. prof. F. Dvorníka.

URBÁNEK: Lipany a konec polních vojsk. Melantrich, str. 262, cena 45 Kč. — • Urbánková kniha spojuje obě novodobá hlediska na husitství, a to Pekařovo, že revoluce husitská byla hnutím náboženským, tedy středověkým, které nemá co říci naší době, a Slavíkovo ve smyslu historického materialismu, že husitství bylo hnutím sociálním. Příznivé výsledky husitství, jako rozšíření znalosti bible v míře takové, jak autor uvádí, jsou jistě nadsazené. Sociální úspěchy husitství jistě se podstatně zmenší, uvážíme-li, kolik majetku bylo ve válkách zničeno, nehledě ke škodám kulturním, kolik životů padlo. A stále ohříváný úspěch husitství vymanění se českého člověka ze středověkého dogmatismu, povalení vševládající autority Církve, v dnešní době nám připadá jako výsledek slovan-ské rasové vlastnosti, totiž anarchistického sektářství, nensnášejícího jakoukoliv autoritu. Konečně i tento úspěch ztratí na významu, uvážíme-li, že vedl k individualismu, a husitství neslavně myšlenkově zkomíralo a skončilo v německém protestantismu. Pro nás všeobecně je husitská éra naprosto destruktivní, oproti konstruktivním dobám vládnoucího katolicismu před dobami husitskými, jmenovitě za Lucemburků a pak v době rekatolisace, baroka.

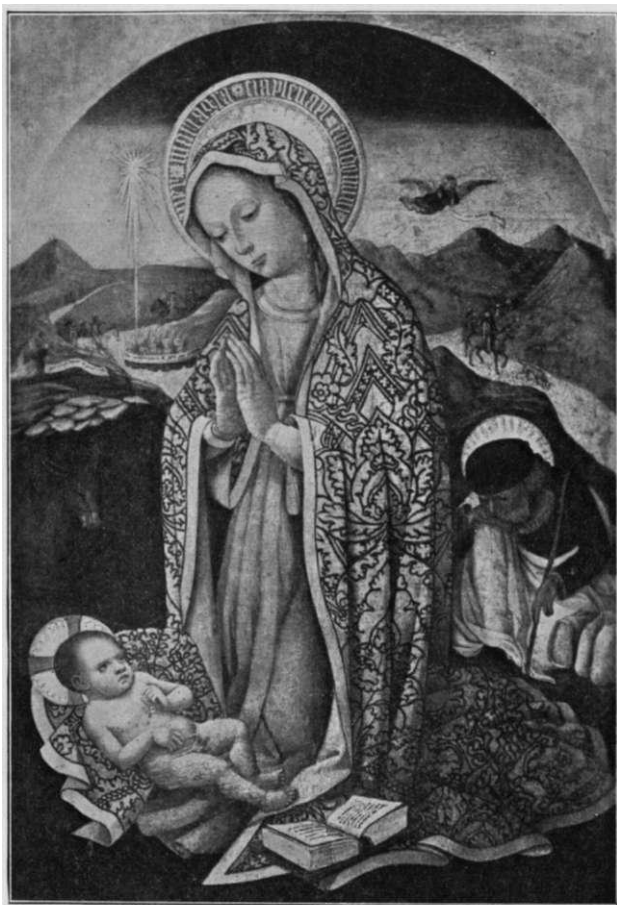
VLČEK: Chrám. Východočeský tiskový spolek, Pardubice, str. 55, cena neudána. — Pěkně upravenou sbírkou veršů, asi bohoslovce, zahajuje uvedené družstvo „Katolickou knihovnu“, sbírku pros a veršů mladých katolických literátů. Verše, ač místy ještě nedokonalé, slibují. Máme přání, aby sbírka dosáhla skutečně svého účelu, posloužila mladým literátům, a těšíme se na další svazky.

VRCHOVECKÝ Dr.: Věda a víra. Matice CM. Olomouc, str. 136, cena 7.50 Kč. — Neúnavný dr. Vrchovecký, zabývající se ve svých spisech vrcholnými problémy katolicismu, podává zde na příkladech učenců a badatelů, že neexistuje rozpor mezi vědou a vírou. Řada učenců, objevitelů zde ukazuje, že věda a pravá vzdělanost vede k náboženství. Kniha patří do knihovny každého vzdělaného katolíka.

KRÁLOVNA DÁLNĚHO VÝCHODU

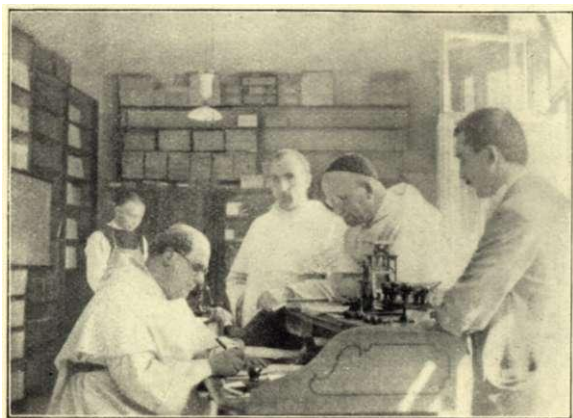

GENTILE DA FABIANO
(Venezia, Accademia)

JACOPO BELLINI
(Venezia, Accademia)

POHLED DO NAŠEHO ZÁTIŠÍ

Redakční sbor v místnosti nové administrace. U stolu píše šéfredaktor P. dr. Silvestr M. Braito, vedle stojí redaktor P. dr. Reginald Dacík, P. lect. prim. Emilián Soukup, u kraje stolu ústřední tajemník MCM Josef Papica, redaktor „Vítězů“. V pozadí administrátor naší edice br. Theofil Novosad.

Představujeme Vám naši novou administrační budovu. Musili jsme ji postavit, protože vzrůstající naše podnikání bylo stísněno a omezováno nedostatkem místa. Dlouho jsme uvažovali, všelijaká prozatímní řešení přijímali, ale nakonec jsme se přece odhodlali postavit novou, krásnou, účelnou budovu. Na obrázku vidíte vnitřek i vnějšek. Postavili jsme ji v pevné důvěře, že naši odběratelé nás ani tentokráte nenechají na holičkách. Tvoříme spolu dohromady více než čtenářskou obec. Čtenáři tvoří s redaktorem a s celým sborem pracovním skutečnou rodinu, jak o tom svědčí četné dopisy a účast na našich duchovních cvičeních. Proto, prosíme dnes snažně: Nezahazujte přiložených složenek, nýbrž pošlete nám každý podle možnosti. Kdyby nám poslal každý aspoň pět korun, měli bychom po starosti. Otiskujeme i jiné obrázky, abyste mohli poněkud nahlédnouti do naší duchovní dílny.

*Zadní fasáda olomuckého dominikánského konventu.
Nová administrace je přistavena mezi hlavní budovou a kostelem.*

Při expedici čísla všichni přiloží ruku k dílu.

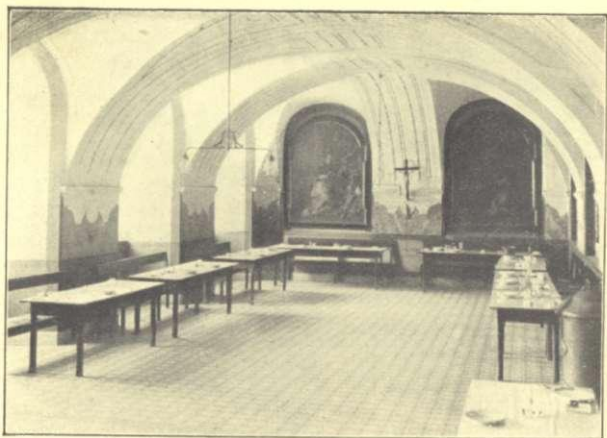
Pohled do kůru našeho chrámu.

Na dolní křížové chodbě našeho kláštera.

V kapli našeho noviciátu.

Refektář.

NA

HLUBINU

ODBORNÁ REVUE PRO VŠECHNY OTÁZKY
NÁBOŽENSKÉ A DUCHOVNÍ ŽIVOT

OBSAH: Braitó, Zjevuje se těm, kteří jsou blízko, i těm, kteří jsou daleko. — Slova Otcova. — Dacík, Kristus v církevním roce. — Braitó, Nejvyšší kněz. — Píseň o marnosti světa. — Merell, Bolest v Písmě sv. — Jan z Jenštejna, Nativitas Domini - Narození Páně - De nativitate Domini - O Narození Páně. — Soukup, Svati. — Dittl, Svátostiny. — Durych, Pravá a nepravá služba. — Škrabal, Království Boží. — Texty. — Kapitoly z církevního práva. — Théry, Skot Erigena, uvoditel Diviše Areopagity. — Papica, Misijní legenda zlatá. — Pecka, Konec poutníka. — Pracovna. — Žeň.

IX.

1.

REVUE „NA HLUBINU“

Vedoucí redaktor:

P. dr. Silvestr M. Braito O. P., Praha I., Husova 8.

Spoluredaktor:

P. dr. Reginald M. Dacík O. P., Olomouc,

Slovenská 14.

Sekretář:

Josef Papica, Olomouc, Slovenská 14.

Roční předplatné 26 Kč, studenti 15 Kč.

Vychází desetkrát ročně.

Telefon: Praha 254.24.

Šekové konto: Praha 83.198, Brno 106.633.

A d m i n i s t r a c e :

O l o m o u c , S l o v e n s k á 1 4 .

HOVORNA

Díky. Ještě nikdy neuposlechlo tolik lidí naší výzvy a prosby o pomoc při propagaci Hlubiny. Sešla se veliká řada adres a byla nám získána řada nových odběratel. Prosíme ale ještě jednou. To všechno jest ještě málo. Co jest našich pět tisíc odběratel proti záplavě morového tisku? Prosíme zvláště naše mladé kněžské odběratele, aby nám poslali adresy těch, jež znají ze svých působišť a kterým bychom mohli Hlubinou prospěti. Budte všichni spolutvořiteli Hlubiny! Po Novém roce začneme rozesílati slíbenou prémii. Budete mile překvapeni!

Krise. Nevracejte pro tento důvod! Naopak, potřebujeme pomoci také tiskařskému průmyslu. V olomucké tiskárně jest zaměstnáno tolik našich hodných lidí! I toto jest krásným dílem pomoci jim žiti a užití jejich rodiny. Když nemůžete zaplatiti najednou, plat'te po částkách, třeba po pěti korunách.

Titulní list a obsah budou přiloženy ke druhému číslu. Tiskneme pro prvé číslo větší náklad a přitíštěním obsahu by se nám tisk prvého čísla zbytečně podražil.

Vítězové. Osm let dokazujeme v Hlubině v potu tváře, že křesťanství není jenom naukou, že není pouze teorií, nýbrž že jest pravdou života a životností. Má přetvořiti celého člověka a má jej naučiti připodobňovati se Otci nebeskému po cestě, již jest Kristus. Na posměšek: Dá se křesťanství žít, odpovídáme touto sbírkou svatých, kteří zvítězili nad tímto hlasem. Od Nového roku počneme vydávali nový časopis: Vítězové. Bude to vlastně doplněk

Hlubiny. Pravdy, které jste čítali v Hlubině, uvidíte u Vítězů ve skutečném denním, všedním, konkrétním životě. Každý měsíc vám přinese nový život světce anebo toho, který byl na zemi aspoň velkým a dobrým příkladem. Neotálejte proto s přihláškou do Olomouce, Slovenská 14. Celoroční předplatné jest 28 Kč. Společné předplatné s Hlubinou jest 50 Kč. Použijte přiložených přihlašovacích lístků. Prozrazuji jednotlivé připravené již svazky: Bl. Zdislava, Ctih. konvertita ze židovství a zakladatel kongregací pro obrácení Židů J. M. Ratisbonne, Sv, František a moderní doba, Sv, Karel Bor., Sv, Hildegarda, bl, Jan Sarkander, sv. Dominik, sestra Alžběta od nejsv. Trojice atd.

Schůzka přátel revue Na hlubinu v Praze bude v neděli 21. ledna 1934 v sále u ctih. sester voršilek (vchod z Voršilské ulice) o šesté hodině; referát redaktor P. dr. Silv. M. Brait.

Díky všem spolupracovníkům administracním a propagačním; zvláště děkujeme p. Divínovi T., obchodníku v Olomouci, který vždy obětavě poskytuje auto pro expedici Hlubiny. Všem srdečné Pán Bůh záplat!

P. M.: Jak pomoci Hlubině? Vyžádejte si v Olomouci volné propagační výtisky. Milerádi Vám jich pošleme, kolik si jen budete přát. Rozdejte je známým. Zanechte je v čekárnách, na dráze. Zeptejte se svých známých, zda již znají Hlubinu, ukažte ji jim, jestliže ne. Kdyby každý tak působil ve svém okolí, mohli bychom stále ještě více zdokonalovati svůj program.

Domínikáni: Chtěl byste je poznati? Napište si do Olomouce a bude vám zdarma poslána úhledná knížka, informující o našem řádě. Podmínka jest: maturita, zdraví a pravý úmysl stati se apoštolem pravdy Kristovy.

Profesor: Stačí, když doporučíte studenta, jenž by zaslouhoval, aby mu Hlubina byla zdarma posílána, Prosíme své přátele, středoškolské profesory náboženství, aby upozorňovali na náš řád svoje studenty. Chceme ještě zmnohonásobniti svoji práci, která jest již známa po celé vlasti, ale potřebujeme mnoho nových spolupracovníků. Kdykoliv jim můžeme poslati libovolný počet informativních knížek o dominikánském řádě, zdarma a vyplacené.

Karmelitky. Ctihodné sestry karmelitky jsou letos ve velké bídě. Dobrodinec, který jím kupoval uhlí, přišel sám do fin, nesnází. Nenechme v bídě tyto své největší dobroditelky, které se za nás ustavičně modlí. Pošlete k vánocům nějaký dárek ctih. sestrám, Praha IV., Hradčanské nám., anebo na redakci Hlubiny, která odvede zaslané dary.

V. C: Píšete, že míváte smutné vánoce. Chcete býti s někým? Podarujte někoho opravdu potřebného, nějaký ústav dobročinný a pak se v tichu svatvečera spojte s těmi, kterým jste pomohl.

T. Z.: Ať vás nematou a nerozčilují útoky kolegů a kolegyně na náboženství, kněžstvo a Církev! Všechny jejich neomalenosti, nízkosti a surovosti jsou dokladem, že někdo ničeho neumí a neví než nadávat. Musí být jejich záležitost dokonale prohraná, když mají jenom takové zbraně. Jak ubohé jsou jejich zájmy a duševní obzory, jak nízká jejich věc, když musejí jenom takto bojovat. To znamená, že kdyby neterorisovali, všichni by od nich utekli. Oni ale od nich utečou také. Později sice, ale přece! Všichni Neronové zahynuli na útěku!

E, V, v Ú. Všechno vyrovnáno.

„Svornost“, Na vaše stesky našel jsem nedávno v Písmě svatém případný text ukazující sílu bratrské svorné spolupráce: „Bratr podepřený bratrem jest jako nedobytné město, jeho palác uzavřený dvojí závorou.“ Přísloví XVIII. 19. Jest nás všude hrstka a ještě se potíráme a hledáme svoje osobní zájmy! Kdybychom byli spojeni jednotou a svorností s jednotou Boží, jak bychom byli účastni také i síly a nepřemožitelnosti Boží.

„In deserto“. Bratře, tak se nedaří jenom vám! Myslíte, že my ostatní jsme zahrnuti a zhýčkáni úspěchy? Když ovečka zabloudí, pastýř si ji zavolá a ona přijde. Ale, když se duše odvrátí, praví svatý Jan Zlatoústý ve svém nesmrtelném dialogu O kněžství, jenž jest nejlepší duchovní četbou kněžskou, jest potřeba více. Třeba mnoho pozorností, mnoho trpělivostí, vytrvalostí. Nesmíme ani pomyslit na to, přitáhnouti ji násilím anebo strachem; jenom přesvědčiti ji přivede ji k pravdě. Jest třeba mnoho odvahy a vytrvalostí, abychom nikdy si nezoufali, nikdy nemalomyšlněli, nikdy nezoufali nad spásou zbloudilých, abychom si vždycky říkali: Snad dá jednou Bůh bloudícím milost, aby přišli ke světlu pravdy. Snad se jednou vypletou z ďábelských léček! Kdo jest onen služebník věrný a bdělý? Má to být kněz!

Svaté pole. Dr. Zelinka Václav, Smejkalova Karla, Slíva Augustin.

Dary, Kč 14: Jedlička Frant. Kč 4: Jochova Vlasta, Krejzlová Milada, Zahálka Frant., Kuncek Julián, Dlouhý Jindřich M., Vymazal Antonín, Malík Josef.

Katolické učitelstvo v Praze pořádá vždy druhou a čtvrtou sobotu v sále kláštera voršilek v Praze, vchod z Voršilské ulice, debatní večery. Zveme srdečně k těmto večerům učitele i přátele křesťanské výchovy z řad Hlubiny, jejíž redaktor také koná dvě přednášky v letošním cyklu. Přednášejí Habáň, Urban, Braito, Papica, Beneš, Vyskočil, Závadský. Přihlášky a informace posílejte na kol. Hlavu, učitele ve Kbelích u Prahy.

Vydávají profesori bohoslovného učiliště řádu dominikánů v Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.

OBSAH: Braito, Prostřední

• Soukup, Obrácení svatých

• Dacík, Kristus v církevní

roce. • Papica, Misijní legaci

zlatá. • Škrabal, Království

Boží. • Durych, Předehra bídy

• Merell, Bolest v Písmě sv.

Kapitoly z církevního práva.

Klement, Posvátná znamení.

Texty. • Théry, Skot Erigen

uvoditel Diviše Areopagity.

Fabík, Démon chvatu. • -mp

Náboženský a duchovní živ

v Anglii. • Pracovna. • Že

Odborná revue pr

všechny otázky

náboženské

a duchovní živo

na hlubín

REVUE „NA HLUBINU“

Vedoucí redaktor;

P. dr. Silvestr M. Braito O. P., Praha L, Husova 8.

Spoluredaktors

P. dr. Reginald M. Dacík O. P., Olomouc,

Slovenská 14.

Sekretář:

Josef Papica, Olomouc, Slovenská 14.

Roční předplatné 26 Kč, studenti 15 Kč.

Vychází desetkrát ročně.

Telefon: Praha 254.24.

Šekové konto; Praha 83.148.

A d m i n i s t r a c e :

O l o m o u c , S l o v e n s k á 1 4 .

HOVORNA

Korespondence: Odpovím vřdycky na dopisy, když se jedná o skutečně vážné záležitosti, ale prosím o trochu trpělivosti, protože někdy se to na redakčním stole navrší do babylonské věže, že jest třeba více času, než zase to vše zdolám, ale proto necht nikoho nenapadá mne nějak „šetřiti“, protože tím by mne každý nejvíce vlastně zarmoutil.

Nová obálka: Novou obálku pro letošní Hlubinu navrhnul Ing. arch. Břetislav Štorm.

Obrázková příloha: Zavádíme novinku do Hlubiny. Do každého čísla bude přidán umělecký obrázek. Letos dáme do každého čísla obrázek Madonky od různých mistrů. Obrázky vybral a slovem doprovází Ing. Štorm.

Naše prémie: Pro naše přátele a dobrodince vydali jsme letos zase soukromý, neprodejný tisk. Vydali jsme kázání o sv. Václavu od Abrahama a Santa Clara v překladu V. Dvořáka a v úpravě Břetislava Štorma. Kdyby někdo neobdržel prémii z těch, kteří nám získali nového odběratele anebo poslali nám nové adresy, necht laskavě reklamuje.

Redaktor v únoru: Od 7. do 14. Štěpánkovice, od 18. do 25. Lužice u Hodonína. 26. a 27. Brno kázání a publikum na fil. fakultě pro Moravana.

Pomozte nám: Musíme vydržeti. Nechceme snižovati rozsah ani obsah Hlubiny, Chceme vše naopak zdokonalovati. Proto ještě jednou prosíme, abyste nás neopouštěli, ale naopak dobrovolnými přeplatky při placení předplatného nám umožňovali dávatí gratis Hlubinu studen-

tům a těm, kteří s ní srostli a nyní pro finanční těžkosti se jí musejí zřítci. Jedna učitelka poslala mi ke svátku na patnáct Hlubin pro studenty.

Vítězové! Vycházení této nové sbírky jest již zajištěno. Sbírká bude hodně životná. Budeme si všimati velkých českých postav všech dob, naši čtenáři budou provázeni galerií slavných katolických velikánů doby současné. Přihlásiti se možno ještě stále. Předplatné na deset životu jest 28 Kč. Prosíme všechny schopné, aby nám pomáhali v této sbírce, aby byla skutečně životná.

Illustrazione Vaticana: Chcete poznati *im, jeho památky, jeho slavnosti, papežské slavnosti, slavnosti ve Vatikáne a v celém katolickém světě? Objednejte si Illustrazione Vaticana, která informuje slovem a především obrazem o životě ve Vatikáne a v celé katolické Církví. Každé číslo obsahuje až 100 fotografií. Odporučím vřele rozšíření této obrázkové revue. Hlubina zprostředkuje objednávkou revue. Celoroční předplatné činí 210 Kč. Za to obdrží odběratelé 24 čísel ročně.

Původní desky na minulý ročník jsou ještě na skladě. Stoií 5 Kč mimo poštovné. Objednávejte v administraci.

Pro karmelitky darovali: L. Běhounková 20 Kč, P. Vaulíková 10 Kč, A. Mikundová 10 Kč, V. Hudečková 24 Kč, E. Kovaříková 10 Kč. M. Kubová 5 Kč, F. Klose 10 Kč, M. Chotková 50 Kč. Dobrotivým dárcům srdečné Pán Bůh záplat.

Schůzka přátel revue Na hlubinu v Praze bude v neděli, dne 4. února 1934 v sále ctih. sester voršilek (vchod z Voršílské ul. I o 6. hodině; referát redaktor P. dr. Sílv, Braito.

Brněnský „Zvon“: Aspoň af katolíci si váží svých kněží! Snižování kněží nejprve pod rouškou jich kárání, kdy na př. dovedou katolíci otisknouti o knězi srovnání s výstřední herečkou, nese svoje ovoce. Pan Hloušek v brněnském „Zvonu“ r. VII. č. 1.-2. dovede naosati, abv oslavil jinak opravdu vynikajícího a zasloužilého P. Masáka, o současných knězích moravských; „A jinak na všech stranách hlupota, omezenost a ien a jen farářská břicha.“ Tohle si zaslouží kněží naši, takhle zevšeobecňovati? A tohle si nota bene zaslouží, abv otiskl list, který chce býti katolický, pro něž faráři tolik pracují? Vyzýváme naše uvědomělé laiky, aby si toto nedali Ubiti a vyzýváme redakce, aby přečetli si, co dávají do tisku. Jinak si nedovedu otištění této surovosti a několika jiných této podobných vysvětliti.

Díky: Vzdávám upřímné Záplat Pán Bůh za všechna blahopřání k vánočním svátkům, k Novému roku a k mým jmeninám. Obdržel jsem letos takovou záplavu blahopřání, že nemohu všem jednotlivě poděkovati. Děkuji za všechny projevy vděčnosti, oddanosti a důvěry. Někdy i toho jest potřebí. Těší mne, že mezi námi opravdu vládne

živý srdečný styk, že tvoříme skutečně živou rodinu. Hlas-
te se k redaktorovi vždycky, když někam přijde. Rád po-
dá rady, vysvětlení.

S. N.i Ano, bratře. Dobře to vystihl kardinál De Alliaco
na koncilu kostnickém: *Multa scribimus in codicibus,
pauca in cordibus.*

K. G.i Nedivte se, že mají zednáři takovou moc a vliv.
Dočetl jsem se totiž nedávno ve Věstníku čsl. zednářů, že
Spejbl a Hurvínek jsou taky zednáři! Tak co pak chcete
dělat?

L. B.i Skutečnou politiku vede jen několik lidí a ostatní
jsou jenom trubači a poslíčci těchto ukrytých figurek, kte-
ré jsou o to mocnější, čím jsou hbitější a udrží více lidí na
šňůrkách a dovedou s více lidmi obratně manipulovali.
Považují za důležitější lidi naplniti pravdou Boží a vycho-
vati je podle Srdce Páně. Pak budou sami vědět, čeho je
třeba i ve veřejném životě,

A. M.! Nerozumíte, proč Bůh dopouští, aby nespravedl-
nost vítězila? V lidské nespravedlnosti jest spravedl-
nost Boží, u které máme svoje nedoplatky, která nás
nadto chce očistiti a přitáhnouti úžeji k sobě.

„Morálka“. Její úkol: *Nosce teipsum, emenda teipsum,*
perfice teipsum: Poznej se, polepši se, zdokonal se!

Svaté pole. Dp. Šindler Václav, dp. Kašpárek Alois,
dp. Alexa Ferdinand, Lichnovská Bedřiška, Vodáková
Filomena. Scheibal Josef.

Dary. Kč 50: Plhalová B., Machová B. Kč 46: Divina T.
Kč 34: Hypius Frant. Kč 24: Seidl Frant., Toberová F.
Kč 15: Školařová Anna, Dohnal Josef. Kč 14: Sulcová An-
tonie, Vošta Fr., Čech Jar., Kouřilová Alb., Smutný R,
Kč 13: Dedek K., Kučerová J. Kč 10: Pelikán Edmund,
Pelikán J., Richtrová H. Kč 9: Sixtová Marie, Rotterová
A., Láblerová V., Skřivánková M. Kč 8: Borovka Jan,
Kč 6: Řeháková A., Třešňáková A. Kč 5: Blahutová A.,
Konečná A. Kč 4: Sixtová V., Vrtal J., Majer A., Kuchta
J. Krasenský M., Navrátilová M., Mléčka Fr., Tichá J.,
Čířková Em?., Spáčil J., Sochr Aug., Votrubová M., Va-
vírka E., Chámová M., Pavloušek F., Neumann J., Pospí-
šil VI., Smutný R., Zamazal A., Pobuda K., Žáček F.,
Stropková M., Vainharová A., Anderlová A., Dospiva A.,
Dohnalová A., Stuchlíková M., Čmeirek E., Jahnová M.,
Zemanová A., Vvskočil F., Komárek F., Tomášková E.,
Paldán A., Mrštíková B., Dvořáková M., Bařínková M.,
Petránková M., Knorová B., Kolář J., Maule E., Banáko-
vá M., Nusková A., Jančík J., Kostková M., Kanja F.,
Petrušková A., Crhák F., Burda A., Pospíšilová V., Čalou-
dová A., Wagner J., Hrubý J., Tesař J., Král Fr., Vaněč-
ková V., Veselá E., Sklenička K., Vencálková E., Ambros
V., Riechenbachová H., Damek A., Panzar J., Kudláčko-
vá M.

**Vydávají profesori bohoslovného učiliště řádu dominikánů v Olomouci.
Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových závodů
tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.**

ROČNÍK IX. ČÍSLO 3.

OBSAH: Slova Otcova. • Soukup, Jiní než my. • Braito, Jen jediná obět. • Dacík, Kristus v církevním roce. • Bitnar, Pange lingua v poesii českého baroku. • Merell, Bolest v Písmě sv. • Kapitoly z církevního práva. • Dittl, Svátostiny. • Pecka, Prozřetelnost. • Rubín, Svědectví o moci Eucharistie. • Durych, Omyly. • Texty. • Pracovna. • Žeň.

na hlubinu

REVUE „NA HLUBINU“

Vedoucí redaktor:

P. dr. Silvestr M. Braito O. P., Praha L, Husova 8.
Spoluredaktor:

P. dr. Reginald M. Dacík O. P., Olomouc,
Slovenská 14.

Sekretář:

Josef Papica, Olomouc, Slovenská 14.

Roční předplatné 26 Kč, studenti 15 Kč,

Vychází desetkrát ročně.

Telefon: Praha 254.24.

Šekové konto: Praha 83.148.

A d m i n i s t r a c e :

O l o m o u c , S l o v e n s k á 1 4 .

H O V O R N A

Rozšiřování administrace. Dosavadní místnost administrace nám nestačí při stále stoupajícím počtu odběratelů a rozšiřování naší edice. Prosíme všechny své dobrodince, aby nám laskavě přispěli. Za každý sebemenší obnos už předem vzdáváme srdečné záplat Pán Bůh,

Měsíční spojení. Každého 15. slouží redaktor mši svatou za duchovní život všech čtenářů, spolupracovníků a dobrodinců naší revue. V tento den spojte se všichni v modlitbě a ve mši svaté. To budiž také den veliké duchovní společné obnovy nás všech. V ten den si připomenem, co každému časopis dal, čeho Pán od nás právě chce, jakým směrem se musí nyní právě brati náš duchovní život, co jest třeba nyní v duši přemoci a do ní zasaditi. To vše bude redaktor provázeti svojí modlitbou a vzpomínkou při oběti mše svaté, přinesené za duchovní život naší celé rodiny.

Schůzka přátel revue Na hlubinu bude v neděli, dne 11. března v sále ctíh. sester voršilek v Praze o 6. hodině. Referát má P. dr. Reginald Dacík.

Redaktor v březnu. 3.—5. březen Police nad Metují; od 11. do 18. v Ratajích nad Sázavou; od 18. do 25. v Přibyslavicích; od 25. do 31. Repčín u Olomouce.

Exercicie o prázdninách. Abychom umožnili svým přátelům již nyní si učiniti exerciční pořádek, sdělujeme jim pořad našich exercicií, anebo exercicií, jež koná redaktor. Od 3. do 7. července exercicie pro katol. učitelky v Repčíně u Olomouce, klášter sester dominikánek. Jsou to tra-

diční exercicie, jež se konávají pro bývalé chovanky a ostatní katol. učitelky. Od 7. do 12. července náš tradiční exerciční kurs u voršilek, jež obsahuje plné čtyři dny. Od 13. do 17. července exercicie pro Hlubináře-muže ve St. Boleslavi. Od 18. do 22. exercicie pro HlubinářHy v Kardašově Řečici. Na jihu Čech, v krásném parku, v tichosti a samotě. Exercicie pro ty, kteří touží opravdu přijít do naprostého klidu a samoty. Velká, krásná zámecká zahrada. Od 23. července do 27. července pro kněze v Hájku u Prahy. Idylické, milé zákoutí, rovněž v naprosté samotě a klidu, se nabízí k ideálním kněžským exerciciím. Od 30. července do 3. srpna exercicie kněžské v pražském dominikánském klášteře. Tyto exercicie shromažďují vždycky řadu kněží všech diecésí. Jsou to tradiční exercicie, které zavedl a dlouhá leta řídil nezapomenutelný P. Odilo Pospíšil, po němž jsem je přejal jako dědictví. Ke konci pak prázdnin ještě jeden kurs na Svatém Kopečku u Olomouce. Svatý Kopeček jest rovněž skvělým místem pro svaté exercicie. Tento kurs jest pro Hlubinářky moravské. Do květnového čísla budou vloženy přihlašovací lístky na tyto kursy. V též čísle oznámíme opět poplatky.

Život revue pro veřejné otázky současnosti, náboženství, kulturu a politiku. Redakce a administrace Praha II, Spálená 15 Vvchází čtrnáctidenně předpl. 30 Kč. Doporučujeme všem.

Se studentstvem na svitořečení bl Don Bosca. Ústředí katolického studentstva čel. pořádá ve dnech 25 března až 4. dubna 1934 za přímé účasti řádu salesiánského svůj IV. poutní zájezd do Říma ve směru: Praha—Brno—Vídeň—Padova—Florence, Sdenní pobyt v Římě—Loreto—Benátkv—Vídeň—Brno—Praha.

Pro dobu svatopostn' doporučujeme . Život blah. Gemmy Galéani", jak jej sepsal P. German její zpovědník. U nás vvdaly životopis blah. Gemmv Školské sestrv O, S. F., Praha XII.. Korunní 4: cena 16 Kč. — Vvdalv též „Svatou hodinu", dojemnou pobožnost k utrpení Páně. iak ji sám Božský Spasitel blah. Gemmě nařídil; cena 2 Kč. — Dále vvdalv „Krátkou pobožnost křížové cestv": cena 30 hal.

Katolické misie, vydávané jako Věstník Dila šíření víry v Praze IV., 36, jsou opravdu velmi pěkným překvapením. Vycházejí první z českých časopisů hlubotiskem, bohatě vypravené obrazy, obsahově velmi hodnotné a získají si jistě oblibu katolickvch čtenářů ze všech vrstev. Hlubináře potěší, že redakcí Katolickvch misii byl poctěn náš spolupracovník p. Papica. Přihlaste se za odběratele; roční předplatné 10 Kč.

H. K.: Odkud vycházejí kněží? Z našich rodin. Jaké jsou naše rodiny, takový základ dávají svým synům vstupujícím do seminářů. Kdyby se věřící raději modlili o dob-

ré kněze a za všechny kněze! Jeden druhého neste břemena a tak se naplní zákon Kristův. Nenechte jenom kněze nésti břemena vaše, nýbrž i vy mu svojí modlitbou ulehčujte v nesení břemen jeho. Budiž nám to pravidlem modlití se za kněze denně po svatém přijímání, když přijímáme z jeho rukou Tělo Páně, kdykoliv se nám od něho dostane jakéhokoliv duchovního dobrodiní anebo kdykoliv se nám zachce jej kritisovati, i když vidíme docela nepopíratelnou jeho vinu anebo přehmat.

Mládí. Moudrost nezávisí od počtu let, ani vlastnosti od zkušenosti, od množství šedivých vlasů. Není třeba uzavíratí svatyni mladému muži, nýbrž nezkušenému neofytovi. Mezi oběma jest propast.

Sv. Jan Zlat. O kněžství kn. II. ke konci.

„Štěstí“. Mám pro Vás odpověď ze spisu sv. Augustina: De moribus ecclesiae cath. k. I. hl. 6.: „Nakonec zůstane jenom Bůh. Jestliže k němu směřujeme, žijeme dobře. Jestliže ho dosáhneme, nežijeme pouze dobře, nýbrž i šťastně.“

• D. L.: Kde je nesvornost, duch rozleptávající bratrství, svornost a spolupráci, jestliže neomlouvá hloupost anebo choroba duševní, jest vždycky rozvalen uprostřed brány takových srdcí a takových společností satan, který jest duchem nesrovnalosti, nelásky. Svatý Tomáš případně poznamenává k otázce vyhánění ďáblů Belzebubem, jak se farizeové rouhali Kristu: Satan dychtí rozprášiti, rozeznati ty, které Kristus shromažďuje. Tím máte, příteli, vysvětleno, proč právě mezi katolíky jest tolik nesrovnalostí. Ty chce satan především rozptýliti, ty, které Kristus spojil. A že jest mezi námi, Čechy, tolik nesrovnalostí a škorpivosti, i to jest strašným svědectvím pro to, že mezi námi satan tolik vládne. Proto se také Česká zem tak tvrdě oře pro Krista. Proto také tolik stále nás táhne u tolika lidí vzpoura, rozklad, kacířstvo, než Kristova jednota!

Jiné časy: Život není sériová výroba. Dějiny se neopakují. Nevěřte tomu, protože dějiny jsou utvářeny životem a tisícířmi životy, které mají tolik rozmanitostí a tvarů. Jestliže dříve tak a tak jednal Bůh, buďme mu vděčni za ten způsob, jakým jedná s námi! Každý světec a každá doba a každá úloha mají jiným způsobem oslavovati bohatství Boží, jež nevyjádří všechny formy světa. Každý světec a každá doba oslavují nějakým způsobem nějakou určitou vlastnost Boží. Každá doba nabízí se svou úlohou, abychom ji dobyli pro Boha. Není naše doba přímo významáním pro nás, že můžeme pracovati v takové době, kdy je tolik úloh? Ovšem, pro mnohého množství úloh znamená porážku a útek již předem.

Vydávají profesori bohoslovného učiliště řádu dominikánů v Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. Macmra v Olomouci. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.

ROČNÍK IX. ČÍSLO 4.

O B S A H : Foltynovský,
Kdy se slavivají velikono-
ce? • Braito, Strážce klíčů.
• Škrabal, Království Boží
v evangeliích. • Soukup,
Svědomití. • Dacík, Kristus
v církevním roce. • Simo-
nin, U zdrojů křesťanské bo-
hovědy. • Bitnar, Draho-
kamové symboly barokní
gotiky karmelitánské. • Kle-
ment, Posvátná znamení. •
Kapitoly z církev. práva. •
Fabík, Sacerdos et victima.
• Texty. • Pracovna. • Žeň.

na hlubinu

REVUE „NA HLUBINU“

Vedoucí redaktor:

P. dr. Silvestr M. Braito O. P., Praha I., Husova 8.

Spoluredaktor:

P. dr. Reginald M. Dacík O. P., Olomouc,
Slovenská 14.

Sekretář:

Josef Papica, Olomouc, Slovenská 14,

Roční předplatné 26 Kč, studenti 15 Kč.

Vychází desetkrát ročně.

Telefon: Praha 254.24.

Šekové konto: Praha 83.148.

A d m i n i s t r a c e :

O l o m o u c , S l o v e n s k á 1 4 .

HOVORNA

Redaktor v dubnu: 1. Dvůr Králové, 2.—8. Plzeň, 15. a 16. Brno, 18. Hodonín, 19. Břeclav, 22.-29. Jedovnice.

„Západ 77.“ — Ano; oceňujeme věrnost a dobrou vůli.

S. K.: Opakují pokrytcům, kteří se pohoršují nad katolíky, kteří nedovedou se zahoditi, aby vyráběli pánbičkářskou literaturu, slova Barbeye d'Aureville: „Nevěřci by si přáli, aby věci obraznosti a srdce, totiž román a drama, tedy nejméně polovina lidské duše, byly zakázány katolíkům pod záminkou, že katolicismus jest příliš přísný, aby se zabýval náměty tohoto druhu... Podle toho by nebyl možný katolický Shakespeare a i v Dantovi by bylo nutně škrtnouti některá místa.“ Tak se to má také s tímto opelichaným přirovnáním; Durychovy věci profánní a Durychovy články v Hlubině. Někdy jest mečeti horší než bučeti.

K. L. Všechny velké myšlenky o svobodě a všechna velká vzepjetí duchů pocházejí ze žalářů. Když zase jednou budou katolíci přinuceni připodobniti se chudému a opovrženému Kristu, až jej nebudou viděti přes purpur a hedvábní a zlato, až tedy budou více hledati království jeho, jeho života, a méně království tohoto světa, špatně zakrývanými větami o tom, že Kristus má kralovati i ve veřejném životě, čemuž se má rozuměti, abychom panovali i my, kteří se za ty cary Kristova těla a jeho bolesti schováváme, abychom se zatím mohli v klidu a pohodlí připraviti a dobře převléci, pak teprve skutečně bude Kristus kralovati. Ze žalářů bídy a ústrků vjdou skuteční

zápasníci o skutečnou, to jest duchovní svobodu. Až budeme věřit, že všechno pozemské bude nám přidáno, budeme-li opravdu hledati nejprve a především království nebeské.

Dar porážky; Největším neštěstím mohou býti pro člověka ustavičná vítězství. Zatvrdne. Nepochopí hledající a unavené. Nepotřebuje přátel. Proto zůstává nakonec sám. Stále vydává ze sebe, ale nepřijímá, protože se mu nezdá, že by potřeboval. Neměl úspěchu. Nemusil přehlížeti, přeskupovati svoje síly a prostředky. Silný je strom, jehož buňky musily se vyvíjeti v bouři a za těžkých podmínek. Hluboko se zaryly jeho kořeny do půdy. Kolikráte se vracel, radil, opíral, tázal, žil ze zkušeností jiných, kteří se probojovali jako on. Naučí se pokoře, dovede se ohlédnouti po pomoci, ne, aby se v ní schovil, nýbrž, aby jí vyrostl, aby se jí zahřál. Když selhávají myslitelé, zachraňují svět lidé, kteří měli široké, teplé srdce. Kteří se probíjeli, kteří krváceli. Koho porážky zničily, ten nebyl porážek hoden, protože z nich neuměl růsti a žiti.

„Krise“. Připletlo se mi pod ruku, co napsala ctihodná a velmi vážná „Revue des deux mondes“: Všichni mluví o obnově, protože všichni pocítují její nutnost. Mnoho výtečných duchů mluví dokonce o reformě ústav. Ale k tomu je třeba obnovitelů. Kde jsou? Jistě by se našli. Ala jak by mohli provésti za stávajících okolností onu obnovu? Celá organisace vlád, pověstné chomouty stran u vesla, všechny tajné společnosti by pracovaly proti nim. Nemáme vysokého domnění o dnešních vůdcích, ale přece se nám nechce věřit, že by dělali zúmyslně všechno to zlé, jež působí. Myslíme dokonce, že kdyby znali lepší prostředky, že by jich snad i s nějakým kompromisem užili. Ale protože srostli příliš s vládnoucím systémem, proto jdou se zavázanýma očima, s neodpovědností, již kolikráte ani nechceme věřit. Tak prodlužují krisi duchovní i hospodářskou, již jednou snad budou obětí!

Svaté pole. Dp. Biedermann M.; dp. Dvořák Alois; dp. Novák Filip; dp. Segeta Bonifác; dp. Scholz Rafael; Herrmann Josef; Jiroušková M.; Kutal Ant.; Slezáková A.; Stanislav J.; Šušanec J.

Dary. 450 Kč: Dr. H. R.; — 100 Kč: Schindlerová Antonie. — Po 50 Kč: Žižka Josef; Bukvič Otakar; Haluzová Justina; Schwarzenberg K. — 30 Kč: Macnerová Terezie. — Po 24 Kč: Vičánek Vojtěch; Koldovská M. — 20 Kč: Hlásková M. — Po 15 Kč: Dobner Ondřej; Kubricht A.; Mesanová A.; Škarda Jaromír; Pinková L. — Po 14 Kč: Popelka František; Frank Antonín; Hejdušková Leopoldina; Vambra Josef; Pavlasová M.; Šporková Al.; Dandová Ludmila; Studničková Frant.; Skácel M. — 11 Kč: Havlinová Frant. — Po 10 Kč: Petříčková B.; Brožová J.; Křís-

tek R.; Skládal C; Rozboudová Ž.; Dolanský J.; Dlouhý J. M.; Schmidt V.; Masák Em.; Kupka Ad.; Školské sestry Č. B. — Po 9 Kč: Nedoma Antonín; Helbichová Johana. — 8 Kč: Karáskova M. — Po 5 Kč: Ruth J.; Čapský H.; Rohovský S.; Hejdová M. — Po 4 Kč: Švadlenková E.; Nestlerová N.; Šenkýř R.; Brix J.; Novotný J.; Vránová M.; Kaláb St.; Malovaný K. (Příště pokračování.)

Pro karmelitky darovali: Bimková Božena 64 Kč; Holatová Karla 30 Kč; Zigmund Melichar 14 Kč; Kacálek Antonín 10 Kč; dr. Láb Josef 10 Kč.

KNĚŽÍMI

Nová kniha redaktorova

ZA PŘÍKLADEM SVÉHO VELEKNĚZE

myšlenky pro kněžské exercicie a obnovy,
právě vyšla v edici Rozsévač.

Objednejte

v Lidovém knihkupectví v Olomouci.

Stojí jen Kč 9'50. Nebudete zklamáni.

EXPEDUJEME novou knihu edice Krystal:
ZDENĚK KALISTA

Z LEGEND ČESKÉHO BAROKA

Přijměte ji, jako jste přijali všechny naše tisky. -
Odhálí vám krásu, jakou v sobě skrývá barok. Přestanete se naň dívat jako na dobu temna. Knížka krásně vypravená stojí pouze Kč 9'50.

Vydávají profesori bohoslovného učiliště řádu dominikanů v Olomouci.
Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových závodů
tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.

ROČNÍK IX. ČÍSLO 5

OBSAH: Braito, Zsvěcení
Hospodinu. • Pecka, Eros
• Soukup, Věřící. • Dacík
Kristus v církevním roce. •
Fabík, Sacerdos et victima
• Durych, Adorace blaho-
slaveného Karla Spínoly. •
Kapitoly z církev. práva. •
Zima, Důvěra v Boha. • Si-
monin, U zdrojů křesťanské
bohovědy. • Škrabal, Krá-
lovství Boží v podoben-
stvích. • Jan z Jenštejna
přel. Fuchs, De schismate —
O rozkolu. • Bitnar, Růže
svatojanská. • Texty. • Pra-
covna. • Žeň.

na hlubinu

REVUE „NA HLUBINU“

Vedoucí redaktor:

P. dr. Silvestr M. Braito O. P., Praha I., Husova 8.

Spoluredaktor:

P. dr. Reginald M. Dacík O. P., Olomouc,
Slovenská 14.

Sekretáři

Jose! Papica, Olomouc, Slovenská 14.

Roční předplatné 26 Kč, studenti 15 Kč.

Vychází desetkrát ročně.

Telefon! Praha 254.24.

Šekové konto: Praha 83.148.

A d m i n i s t r a c e :

O l o m o u c , S l o v e n s k á 1 4 .

HOVORNA

Redaktor v květnu: Do 6. v Kardášově Řečici, klášter sester N. Dame. 7. Brno. 9. Bratislava. Od 13. do 20. Sušice. Od 21. do 27. Jablonec nad Jizerou.

Naše exercicie: Vkládáme do tohoto, čísla naše exerciční přihlášky. Každý, kdo jest přijat, obdrží o tom uvědomení. Žádáme, aby případná odhlášení se dala zavčas, abychom mohli na jejich místa přijmouti ještě dodatečně se hlásící.

H. P.: Ze jsem přednášel tam či onde? Kdo chce slyšeti pravdu, k tomu jest naší povinností jiti. Právě k těm, kteří stojí na rozcestích a za plotem, třeba jiti, protože naše zbožné dušičky jsou někde již jakoby přesyceny slovem Božím a protože, když jdou. misionáři i k pohanům a mohamedánům, proč my bychom nešli k těm, kteří jsou nám blíže?

S. M.: Sami na to již pomýšlíme, uspořádati příštího roku, kdy budeme slaviti již „desítileté jubileum“ svého vycházení, svůj pracovní sjezd, který by trval asi tři dny a který bychom zasadili do rámce katolického sjezdu, bude-li se pořádati. Ale i bez něho svůj sjezd si rozhodně uspořádáme ve formě tří denního duchovního kursu. Rovněž rozšíříme svoje občasně pražské přednášky na soustavný duchovní kurs, který by se konal prvou a třetí neděli v měsíci, v němž by se vždy za rok probrala jedna duchovní nauka.

K- Li Již jsem chtěl odpověděti v minulém čísle, že si někdo, a k tomu ještě zbaběle, šlapal na rozum, když

chtěl vyzvedati Vinici Páně proti Hlubině, My sami, ač máme svoje výhrady k esoterickému obsahu Vinice Páně, jsme nikdy Hlubinu nevyzvedali na její úkor. Doufáme, že ona poznámka v „Lidových listech“, signovaná A. S., kde někdo mluvil o „duchovních časopisech, které si říkají revue, což jest jen Hlubina, že pěstují jakýsi dekorativní náboženský život, byla psána bez vědomí redaktora Vinice Páně, protože pak by naše odpověď byla poněkud zřetelnější.

Theologie; Roztříštění theologie jest novějšího data a jistě není požehnáním pro ni. Snad největším neštěstím jest oddělení mravouky od věrouky, protože pak byly vyzvednuty všechny závory, které bránily zvrtnutí morálky na kasuistiku. Toto nebezpečí ohrožuje všechny etické směry, jestliže nejsou stále živeny vnitřním obsahem plné a bohaté nauky. Ještě méně šťastným bylo odloučení asketiky a mystiky čili theologie duchovního života od mravouky, protože se tím ještě více zdůraznil příručkový ráz morálky. Vždyt přece všichni, kteří byli pokřtěni, oblekli Krista a mají se snažiti jej následovati, protože všichni byli povoláni k následování Kristovu. Všem Kristus dal poklady svých zásluh a všem otevřel cestu k podobnosti s nebeským Otcem. Proto jsme přivítali vzácnou knihu Tillmannovu Die Idee der Nachfolge Christi, kterou vřele doporučuji všem kněžím a bohoslovcům, protože vrací mravouku k jejím pravým základům. Tillmannova kniha jest knihou schopnou způsobiti skutečný převrat. Ani bych to neočekával od Tillmana, který také před lety vydal výmrskovou morálku, která měla připravovati snadno a rychle ke zpovědnickým zkouškám. Hlubina pracuje od začátku v tomto duchu, který jest duchem theologické synthesy Tomášovy. Proto se neomezujeme jenom na asketické články, nýbrž prostě všechny obory v theologie snažíme se zpracovávatí pro život křesťanský, který by měl býti životem skutečně duchovním, protože Bůh jest duch, a ti, kteří se mu klanějí v duchu a v pravdě mají se mu klaněti.

„Katolická akce,“ Definice podle italského úředního bulletinu: „Katolická akce jest především akcí laiků. Není v podstatě ničím jiným než pomocí a spoluprací, kterou dávají laici, aby přivedli společnost lidskou ke Kristu a Krista dali zase společnosti.“ K tomu chceme soustavně vychovávatí své čtenáře. Proto stále se vracíme a budeme se ještě v Hlubině vraceti k tomuto námětu.

Laičtí pomocníci v Katol. akci. Nejsou a nesmějí býti proti kněžím. Nesmějí chtít nahraditi kněze, nebo je učiniti zbytečnými. Katolická akce neznamená nic méně než laicisaci. Jejich vychovatelem musí býti kněz. Z kněžských rukou se jim dostává milostí a svátostí k tomu. Hierarchie sama jedině smí oficielně laiky pozvati ke spolu-

práci. Ale volání Katól. akce má ještě jeden důsledek pro kněze. Jestliže přivoláváme laiky k duchovní spolupráci, s toužou samozřejmostí nutno čím dál tím více odvolávat kněze z nekněžské akce. Tím se také umenší nebezpečí laicisace v Katolické akci. Aby se nám nestávaly častějšími ony případy, kdy mají laici tím větší zájem na př. o duchovní život a liturgickou přesnost, čím více se jejich duchovní na příklad vyzná v Ráiffeisenkách,

Dary. (Pokračování.) Po 4 Kč: Malaska A.; Kašparová B.; Hromádková M.; Pavlovičová R.; Šimíček A.; Hušek V.; Panzar J.; Farářova A.; Konečný L.; Křikavová R.; Bedrlíková A.; Běhounková L.; Slavík Em.; Stará Aug.; Valentová M.; Wolf J.; Markl J.; Kvítek K.; Kasalová A.; Švábeníková M.; Kónigová A.; Koudela J.; Beneš F.; Štolhof J.; Pucek J.; Bálková L.; Brablecová L.; Zavřelová B.; Klimešová K.; Navrátilová M.; Mejsnar V.; Benda F.; Bartoníček M.; Šulc A.; Prokop A.; Smutný R.; Hlouch J.; Sedlák A.; Černožská R.; Truksová M.; Jiříčková J.; Konečný J.; Maule E.; Tkáč R.; Wagner J.; Hladká A.; Škührovcová B.; Rohlová M.; Šustková A.; Pločková M.; Šolc V.; Crhák P.; Šinkmajer L.; Myslivec A.; Vondrová A.; Procházková A.; Skřivánková A.; Tutte J.; Tax Oldř.; Červenka V.; Pazderová M.; Frómlová N.; Bagar J.; Doupil F.; Čihák O.; Kelner A.; Macek F.; Školař J.; Plocek J.; Růžková M.; Šebestová F.; Kavalierová H.; Kameníková C.; Pazeltová P. Kč 100 N. N. Kč 30 Skácel Mil. Po Kč 10: Barák A.; Pich Josef; Mazánek J.; Zelená A. Kč 15 Šikolová L. Po Kč 4: Pleva J.; Janská Anna; Šlajs Václav; Paniková Frant.; Hořínova Anna; Novák Frant.; Kania Jindřiph, Kubát V.; Skuta B.; Klepetko Frant.; Pačlová Marie;- Vondráčková R.; Černovská F.; Frůhwirt Petr; Steffel Konrád; Pitrun F.

Pro karmelitky darovali: Kč 20 Kašparová Blažena.

Svaté pole. Dp. Bruzl František, dp. Kaška Antonín, dp. Klapetek Josef, dp. Pospíšil Stanislav, bohoslovec Rydzi Jan, inž. Havránek Jan, dr. Jelínek Karel, Bohmová Amálie, Bartuňková L., Šebrová Božena.

Objednejte si co nejdříve novou knihu edice Krystal:

ZDENĚK KALISTA

Z LEGEND ČESKÉHO BAROKA

Odhálí vám krásu, jakou v sobě skrývá barok. Přestanete se naň dívat jako na dobu temna. Knížka krásně vypravená stojí pouze Kč 9'50.

Vydávají profesoři bohoslovného učiliště řádu dominikánů v Olomouci
Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových závodů
tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.

ROČNÍK IX. ČÍSLO 6.

OBSAH: Braito, Služebník řádu. • Soukup, Výchova lásky. • Dacík, Kristus v církevním roce. • Durych, Čtení životopisů svatých. • Škrabal, Království Boží v podobenstvích. • Rubin, Jiskry. • Fabík, Sacerdos et victima. • Bitnar, Norbertinský barok literární. • Papica, Misijní legenda zlatá. • Ondráček, Sv. Norbert. • Kapitoly z církev. práva. • Simonín, Náčrt křesťanského dogmatu v prvním století jeho dějin. • —mpa—, Víra ruského lidu. • Jan z Jenštejna, přel. Fuchs, De corpore Christi — O těle Páně. • Slova Otcova. • Texty. • Pracovna. • Žeň.

na hlubinu

REVUE „NA HLUBINU“

Vedoucí redaktor;

P. dr. Silvestr M. Braito O. P., Praha L, Husova 8.

Spoluredaktor:

P. dr. Reginald M. Dacík O. P., Olomouc,
Slovenská 14.

Sekretář:

Josef Papica, Olomouc, Slovenská 14.

Roční předplatné 26 Kč, studenti 15 Kč.

Vychází desetkrát ročně.

Telefon: Praha 254.24.

Šekové konto: Praha 83.148.

A d m i n i s t r a c e :

O l o m o u c , S l o v e n s k á 1 4 .

HOVORNA

Soustředění redakce v Olomouci: Začátkem nového školního roku vrací se redaktor z Prahy do Olomouce, kde bude znovu vyučovat na řádovém bohosl. učilišti.

Prázdninová přestávka: Upozorňujeme, že Hlubina vychází jenom desetkrát do roka, čili že v měsících červenci a v srpnu Hlubina nevyjde. Proto nereklamujte zbytečně. Příští číslo dostanete tedy prvého září.

Přílohy obrázkové: Slíbili jsme přikládati obrázky do každého čísla. Musíme ale prositi čtenáře za prominutí, že někdy od toho upustíme, protože jsme nepočítali s tak velkým finančním nákladem. Proto necht nás naši čtenáři laskavě omluví, když jim místo toho raději přidáme více textu.

Oprava v exercičním pořádku: Exercicie v Kardášově Řečící nejsou, jak bylo omylem na přihlašovacích lístcích oznámeno, pro čtenáře, nýbrž pro čtenářky. Pro čtenáře jsou pouze jedny exercicie, a to ve Staré Boleslavi. Mimo to dává redaktor exercicie pro učitelky v Řepčíně u Olomouce, klášter sester dominikánek, a to od 3. do 7. července, jak bylo už oznámeno.

Studujícím: Vám, maturantům, kteří se rozhodujete definitivně o svém povolání: Chcete se stati našimi spolupracovníky? Potřebujeme jich. Neboť i my stárneme a potřebujeme nových sil, nových spolupracovníků, kterým bychom jednou odevzdali to, co teprve budujeme a stavíme, co ještě dobudováno není, protože jest naším úmyslem vybudovati z Hlubiny velké dílo náboženské obrody. Hledáte-li, kterému velkému heslu anebo které velké

myšlenky byste odevzdali své mládí, upozorňuji vás na řád dominikánský, jehož účelem jest šířiti, hlásati, vykládati pravdu všemi svatými prostředky. Není krásnějšího ideálu pro mladou duši, než stati se apoštolem Ježíše Krista a spásou bloudících a hledajících bratří. To jest ideál „bratří kazatelů“ čili dominikánů. Objednejte si v naší olomoucké administraci hezkou knihu o dominikánském řádě. Obdržíte ji zdarma a vyplacené obratem. Všechny informace podrobně podává dominikánský klášter: Olomouc, Slovenská 14. Přihlášky do rádu pak třeba posílati na veled. pana provinciála, Praha I., Husova 8.

Naše radost: Bývalá horlivá odběratelka Hlubiny, katolická učitelka na Moravě sl. M. Z. složila v dubnu svaté sliby na Karmelu v Praze. Modlí se za celou naši Hlubinařskou rodinu i za drahé jí katolické učitelstvo.

Doporučuji vřele záchrannou akci podniku Ladislava Kuncíře. Bylo by škoda tohoto díla, které obohatilo naši chudičkou katolickou knihovnu v Čechách tolika opravdovými klenoty.

Naše administrace: Volám opravdu úpěnlivě o pomoc k rozšíření naší administrace a expedice v Olomouci. V naší administraci v Olomouci, kde jest soustředěna administrace Hlubiny, Vítězů, Summy a Krystalu, není již pohnutí. Balíky knih leží již po chodbách. Nedostatek místa znemožňuje i účelnou práci a expedici. Hlubina proto nemůže býti již tak rychle expedována jako dříve. Musíme stavěti, rozšiřovati administraci. Chceme to tentokrát učiniti tak, aby to stačilo již na dlouhou dobu. Pomozte nám nějakým darem. Každý i sebemenší přijmeme radostně a vděčně. Nezapomeňte na nás v tomto ohledu!

Katolické učitelstvo se v počtu stále hojnějším pravidelně o prázdninách schází na prázdninových kursech katol. učitelstva. Jsou to opravdové sváteční chvíle, scházejí se přece duše sjednocené věrou, sjednocené krví, sjednocené povoláním; jako když se rodina sejde jednou o velikých svátcích... Přijďte opět letos v nejhojnějším počtu na V. prázdninový kurs katol. učitelstva, jenž bude od 2. do 16. srpna 1934 v Náchodě, zve vás bohatá historie a krása toho koutu naší vlasti, pudí vás touha po osvěžení duchovním i fysickém. Přihlášky přijímá a informace poskytne Jan Kuncěk, správce školy, Olomouc, Wurmova 11.

Učitelé! Objednejte si co nejdříve: Výbor z přednášek učitelského kursu v Báňské Bystřici. Knížka byla vydána jen v malém počtu exemplářů a proto se přihlaste co nejdříve, dokud nebude celý náklad rozebrán. Cena i s portem 9.50 Kč, pro studující 7.50 Kč. Při hromadných objednávkách 6 Kč.

Svaté pole: Mihel František, Navrátilová AI.

Dary: Kč 10: Srnec Stanislav, Balcárek E. Kč 4: Střížka V., Šnapka Josef, Doležalová, Procházková Em.

Rybák: Cti matku svou. G. Franci, Praha, 1934, str. 156. — Neúnavný kazatel a řečník P. R. podává novou sbírku májových kázání. Maria Panna se zde jeví nejen jako překrásný vzor ve svém životě pozemském, nýbrž i jako ochránkyně katolické Církve a každého věřícího zvlášť.

**Všichni, kdož jdete cestou za Kristem,
objednejte si ihned knihu**

Jana Rubína „JISKRY”.

Zápisky z putování za Kristem.

Knihu vytiskli chvalně známí knihtiskaři Kryl a Scotti v Novém Jičíně, což zaručuje dokonalou zevnější úpravu. Stran 48, formát 13X19 cm, lepší papír, obálka linoryt, cena pro Hlubináře jen 7 Kč. Objednávky pište: Oldřich Halas, Jinačovice u Brna č. 120.

Pro milovníky zahrad

právě vyšlo význačné a ojedinělé dílo známého

ZAHRADNÍHO ARCHITEKTA J. KUMPÁNA

NOVODOBĚ ZAHRADY

Je to odborná kniha, která na praktických příkladech demonstruje, jak si Vaši zahradu upravíte, aby Vás opravdu těšila. Půdorysy, perspektivy, osazovací plány, vzory, úpravy, foto a poučné články znázorňují postup správné organizace krásných zahrad. Křídový papír, velký kvartový formát, přes 100 ilustrací, celoplátěná vazba. Cena Kč 60" —. Za předem zaslaný obnos nebo dobírkou zasílá

YDAVATELSTVÍ V. J. PROCHÁZKA,

Praha XI., U Rajské zahrady č. 1. — Též u knihkupců. — Prospekt zdarma.

Vydávají profesoři bohoslovného učiliště řádu dominikánů v Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tlakem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.

ROČNÍK IX. ČÍSLO 7.

O B S A H: P. Em. Soukupovi O. P. k 25. výročí kněžství. • Soukup, Dokonalí. • Braito, Vlastní úkol kněžský. • Dacík, Kristus v církevním roce. • Rubín, Jako na počátku. • Škrabal, Království Boží v podoběnostvích. • Kapitoly z církevního práva. • Durych, Rána v boku. • Papini, Jsme sami bez Boha. • Hájek, Nacionalismus s hlediska duchovního života. • Papica, Misijská legenda zlatá. • Simonin, Náčrt křesťanského dogmatu v I. století jeho dějin. • Texty. • Pracovna. • Žeň

na hlubín

REVUE „NA HLUBINU“

Vedoucí redaktor:

P. dr. Silv, M. Braito O, P., Olomouc, Slovenská 14.

Spoluredaktor:

P. dr. Reginald M. Dacík O. P., Olomouc,
Slovenská 14.

Sekretář:

Josef Papica, Olomouc, Slovenská 14.

Roční předplatné 26 Kč, studenti 15 Kč.

Vychází desetkrát ročně.

Telefon: Olomouc 626.

Šekové konto: Praha 83.148.

A d m i n i s t r a c e :

O l o m o u c , S l o v e n s k á 1 4 .

H O V O R N A

Příložené složenky. Zaplatili jste? Pak se na nás nehněvejte, ale, můžete-li, použijte složenky k tomu, abyste nám poslali nějaký dárek na postavení naší administrace. Kdyby každý odběratel dal jenom pět Kč, máme po starostí. Když jste ještě nezaplatili, použijte složenky laskavě k tomu, abyste nám vyrovnali předplatné. Tohle není upomínka, ale předpokládáme, že za sedm měsíců jste asi již složenku ztratili, A tak vám chceme ušetřit výlohy za zakoupení nové bianko složenky.

Obrázková příloha. K dnešnímu číslu přikládáme konečně obrázkovou přílohu, která vás seznámí poněkud s duchovním střediskem našich snah. Na obrázku vidíte redakční sbor, otce Hlubiny a celého našeho nového dominikánského hnutí P. Em. Soukupa, noviciátní kapli, administraci zevně i uvnitř. Doufám, že se každému naše středisko tak zalíbí, že nikdo neoslyšíte naši prosbu o těch „aspoň pět korun“.

Kursy duchovního života. Zároveň se spoluredaktorem Hlubiny uspořádáme kurs duchovního života v Praze. Přednášky budou jednou za 14 dní v sobotu večer na obvyklém místě kláštera sester voršilek. Začneme v říjnu. Základní téma: Kristus, zdroj a vzor našeho duchovního života.

Akce našich Vítězů: Obracím se na naše kněze a kláštery: Vydáváme životy svatých a vynikajících služebníků Božích. Máme po našem venkovu a v našich městech tolik krásných kněžských vzorů. Ve vzpomínkách veled. pánů farářů a kaplanů jest tolik obrázků věrných služebníků

svatého kněžství. V našich klášteřích je tolik zpráv o sestřích, které se svatě snažily dosáhnouti svatosti. Překládáme z ciziny, obdivujeme se stále importovaným vzorům. Což naše země jest vyprahlá, neplodná? Neplodná země tolika mučedníků! Prosíme snažně veled. pány a představené klášterů, aby nám poslali kratší anebo delší životy vynikajících služebníků a služebnic Božích pro naše Vítěze. Kdo nám na př. napíše život nezapomenutelného dp. P. P a l e č k a ? Vzal bych rád do Vítězů život P. Jaroše, dp. děkana Kašky a pod.

M. L. Bylo by nejvýš na čase vyméstí již od nás onoho ducha praktického rozumářství s jeho všechno dokazující apologetikou, s tak bezvadně pracujícími a povrchními při tom organisacemi a nechatí křesťanství tím, čím jest a musí býti, totiž tajemstvím a milostí a něco, co sahá nad rozum ještě . . . Kolikráte se mi zdá, že by největší službou dnešnímu člověku bylo učiniti křesťanství ne lehkým, nýbrž těžkým, posvátně vážně těžkým, něčím, oč jest třeba bojovati a všechno dáti, neboť co plátno člověku, kdyby celý svět získal, ale na své duši škody utrpěl...

K. L. Naši lidé se domnívají, že kdovíjak „Římu" vzdorují, když jej opustí. Nakonec se nejedná, jestli my chceme Řím, nýbrž o to, zda ještě Řím bude chtítí nás! Řím, to jest jistota, Řím,- to jest světlo a pevný bod ve všech zmatcích. Upozorňuji vás na skvělou knihu Baringovu Robert Peckham (Kuncíř). Na jeho hrobě jest vyryt nápis, který vám jasně ozřejmí pojem vlasti a „Říma": Zde leží Robert Peckham, Angličan a katolík, který po roztržce Anglie s Církví odešel z Anglie, protože nemohl žiti ve vlasti bez víry, a když přišel do Říma, umřel tam, protože nemohl žiti odloučen od vlasti.

Odcizen í lidstvu? Chtěl byste býti knězem a řeholníkem a bojíte se, že se jim odcizíte tímto povoláním? Pomoci jedinému třeba nešťastníkovi, i kdyby toho v očích lidí nezasluhoval, setřítí jednu slzu, třeba špinavou anebo poskvrněnou, podati naději zoufajícímu, útěchu ve smrti, to všechno neznamená býti cizí člověku. Jaká je to fráze „odciziti se lidstvu"! Kdo se neodcizí člověku a kdo může více mu sloužiti než jako kněz a řeholník, jako učitel, ukazatel života, těšitel, lékař duchovní, jenž ukazuje nejvyšší obzory, ten se neodcizí ani lidstvu. Víte, tím se my lišíme od tak zvaného pokroku a humanitářství. Humanita slouží lidstvu, pro lidstvo, požívá katolíky a kněze a jep-tišky, ale ukrápí slzy nad ubohým lidstvem, jehož ještě nikdo neviděl, aby nemusili býti spravedliví k lidem. Kdo dává svoji krev a kdo pije cizí slzy, jak by mohl býti cizí lidem? Naopak kněz a řeholník jest pokrevně spřízněn se všemi, protože pro všechny se obětuje a všem dává svoji krev a posiluje Krví Nejsvětější. Braitó.

Stavba naší nové administrace. Stavbu naší administrace umožnila nám vzácná ochota našeho stavitele pana Tom. Šipky z Olomouce-Hodolan, jenž nám vyšel tak vstříc jak rozpočtem, tak také způsobem placení, že jsme se mohli toho kroku odvážit. Děkujeme mu tím zde Vřele za jeho pomoc a doporučujeme jej vřele jak církevním ústavům, tak soukromníkům. Již dříve nám ukázal týž pan stavitel velkou ochotu při nadstavbě našeho noviciátu a opravě kostela, kde nám zapůjčil zdarma lešení, což nám také umožnilo konečnou důkladnou opravu našeho milého olomuckého kostelíčka.

Dary. Kč 30: Dr. Kyselý K., Milotová B. Kč 24: Schwarzenberg K. Kč 20: P. Komárek Frant. Kč 10: Hromádková M, Kč 5: Hapalová M. Kč 4: Kosinová M., Kučerová Em.

Svaté pole. Dp. Homola Frant., dp. Kollert Antonín, dp. Klapetek Josef, dp. Skýva J., dp. Neužil Karel, PhDr. Maixner Karel, škol. insp. Lukšů Matěj, major v. v. Kundrát Josef, přednosta účt. Neumann Josef, řed. školy Funtíček J., Kratinová Marie, Čermáková Antonie, učitelka Spilková Antonie, akad. malířka Braunerová Zdenka, Cabcarová Marie, dp. Hrabinský Jakub.

DR. BEDŘICH VAŠEK:

KATOLICKÁ AKCE VÝZVA BOŽÍ K LAIKŮM

Vyjde v září. Str. 168, cena 12 Kč, poštou 12'80 Kč.

xKatolická akce má vnášeti pravou křesťanskou krev do žil společnosti.« (Pius XI.)

»Katolická akce jest nejhodnější formou apoštolátu vzhledem na nové potřeby nynější doby.« (Pius XI.)

Nebylo to pro nás zahanbující, že jsme dosud neměli ani jediného podrobnějšího díla o tom, co Katolická akce je a co chce? Právem si stýskali věřící, i věřící dobré vůle: Odkud se máme poučiti?

U nás čekají Katolickou akci úkoly veliké a velmi těžké!

Proto vezmi, čti, abys mohl prováděti!

Lidové knihkupectví v Olomouci.

Vydávají profesoři bohoslovného učiliště řádu dominikánů v Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. Macnra v Olomouci. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.

O B S A H: Braito, Bohaty pro druhé. • Soukup, Asketi. • Škrabal, Království Boží v podobenstvích. • Pec-ka, Po stopách věčnosti. • Dacík, Kristus v církevním roce. • Trochta, Don Bosko ve světle nadpřirozeném. • Papica, Misijní legenda zlatá. • Bernanos, Naše Církev jest Církví svatých. • Jen-štejn, přel. Fuchs, O svatém Václavu. • Bitnar, Svatý Do-minik v poesii českého ba-roku. • Hájek, Nacionalis-mus s hlediska duchovního života. • Fabík, Odpuštění. • Kapitoly z církev.práva. • Durych, Úzké dřevo kříže. • Texty. • Pracovna. • Žeň

na hlubinu

REVUE „NA HLUBINU“

Vedoucí redaktor;

P. dr. Silv. M. Braito O. P., Olomouc, Slovenská 14.

Spolurédaktor;

P. dr. Reginald M. Dacík O. P., Olomouc,
Slovenská 14.

Sekretář;

Josef Papica, Olomouc, Slovenská 14.

Roční předplatné 26 Kč, studenti 15 Kč.

Vychází desetkrát ročně.

Telefon; Olomouc 626.

Šekové konto; Praha 83.148.

A d m i n i s t r a c e ;

O l o m o u c , S l o v e n s k á 1 4 .

H O V O R N A

Vyšší kurs náboženských otázek pořádá revue »Na hlubinu« ve školním roce 1934-35. Osoba, život a dílo Ježíše Krista. Přednášejí redaktoři revue Na hlubinu. Program: Kristus zdroj vnitřního života. Tajemství vtělení podle sv. Pavla a Jana. Božská osobnost Kristova. Vtělení Kristovo a náš vnitřní život. Svatost Kristova. Plnost Kristova myšlení. Tajemství vykoupění. Aby se všem dostalo ovoce vykoupění. Kristova pokora a velkodušnost. Modlitba Spasitelova. Kněžství Kristovo. Nekonečné zásluhy Kristovy. Vnitřní klid a vyrovnanost Kristova v utrpení. Vítězství Kristovo nad smrtí, Nekonečná cena mše sv. a její vztah ke kříži. Přátelství s Kristem. — Odborné kursy ve všech oborech připomínají vám, že, když se ve všem vzděláváte, nesmíte zůstatí na stupni svých dětských náboženských vědomostí. Největším nepřítelem náboženství je nevědomost. Ona přede vším činí náboženství cizí, nepotřebné mnohému dnešnímu člověku. Nabízíme vám příležitost k prohloubení a upevnění náboženských vědomostí. Přijďte, af jste smýšlení jakéhokoliv, jen když máte dobrou vůli. Začínáme středem náboženského života a snažení, Ježíšem Kristem. Pojďte s námi v jeho stopách! Přednášky se konají dvakrát měsíčně v sobotu o půl sedmé večer v sále kláštera voršilek (vchod z Voršilské ulice) v Praze. Prvá přednáška v říjnu, 13., druhá 20.

N, L; To je najednou nějakých dotazů ohledně Církve. Ale, dobře, že vy, mladí, se touto otázkou vážně zabýváte. Vás tedy straší hříchy lidí, kteří jsou v Církvi. Tedy: Nejprve Církev jest svatou, protože její hlava jest svatá. Jedna a základní její část jsou svatí v nebi. Svatí očistu-

jící se v očistci mají rovněž spasení zaručené. Zde pak na zemi patří k Církvi ještě i hříšníci. To je právě jejím posláním. Ne, aby tu byla pantheonem lidiček, kteří by mohli říkati: Děkuji ti, Bože, že nejsem jako jiní... Tedy je Církev na zemi putující poutnicí, jest hodovní síní, ve které jsou shromážděni dobří i zlí, jest polem s kolkem a pšenicí, jest sítí s dobrými i špatnými rybami... Ale hříšníci nejsou jejími údy trvale. Bud se obrátí a stanou se svatými, anebo zemrou v hříších a budou od této Církve odloučeni, protože napsal svatý Tomáš, že hříšníci, pokud zůstávají hříšníky, jsou jenom nedokonalé údy Církve. Církev jest dílem božsko-lidským, Bohem založená a v lidech uskutečněná. Proto budou v ní vždycky lidé se všemi hříchy a bude se mluvit o „hříších Církve“. Ale tato Církev vždy našla sílu, aby se ze sebe reformovala. Svými svěťci a milostmi, čili svatými prostředky! Proto jest svatá, že má v sobě krev Páně a jeho zásluhy. Vždy se reformuje. Náhodou? Tedy toto věčné opakování této náhody my zveme Prozřetelností.

„Církev,“ Af se svět motá jak chce, af lidé běsní a porážejí Církev. Ničeho jiného tím nikdy nedokázali, než že Církev podezdívali jenom pevnějšími základy. Nebot věčností jsou naplněna a pravdou slova Pastora Hermy z II. století po Kristu: „Církev byla stvořena přede všemi věcmi a pro ni bylo všechno učiněno.“

„Zrada.“ Buržouství znamená zbabělou švejkovinu ve frontě duchovní. Utíká od boje, nechápe'tajemnosti života, posvátných hlubin lásky v církevních a Božích příkázáních. Děkuje stále před Bohem. Jeho pekelným trestem bude oheň především: páchnoucí!

Proč nás nechá Bůh bloudit!?: Odpovím vám slovy Pascalovými: Jest dobré býti unaven a uondán marným hledáním pravého dobra, abychom totiž vztáhli pokorně a toužebně ruce k Osvoboditeli! — Jest totiž lepší, jestliže problém zůstává otevřenou ranou, než kdybychom se spokojili řešením falešným a neúplným, než kdybychom pokrytecky si říkali, že vidíme, zatím co jsme zcela slepí!

„Pomalost Církve?“ Lidé pospíchající vytýkají Církvi, že jest příliš pomalá, liknavá. Ale právě lidé, kteří nejvíce pospíchají, ztrácejí nejvíce času, protože se musejí vracet! Církev vyrůstá z věčných obzorů. Mnohdy nechává dozrání věci, než je začne léčit, někdy ví, že se něco už ani nedá léčit a tak to nechá pojit v mršině. Proto se také Církev neopravuje, Proto ona jediná, které stále vytýkají pomalost, přijde vždy včas na místo bolesti, problému, když jest zralý k řešení a léčení. Braitto.

Umění. Není umění katolického, Jest pouze nějaká věc dobře udělána anebo jest udělána špatně. Někteří se domnívají, že to umění jest katolické, kde se mluví hodně o Pánu Bohu, když se malují roztomilé Madonky a Jezu-

látká s koudelovými vlásky. Proti tomu ale dlužno si připomenouti, že ne každý, kdo mi říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského! Zmínění umělci mají velikou vinu na tom, že se dnes jejich pánbičkářství zaměňují za „umění katolické“, ačkoliv je to něčím, před čímž každý člověk, kdo si uchová jenom špetku vkusu, prchá ve zděšeném zmatku.

Dary na stavbu naší administrace: Nejmenovaný 100 Kč, dr. Karel Kyselý 30 Kč, Svatošová 10 Kč, M. K. 100 Kč, H. Studničková 50 Kč, sestry Lukešovy 50 Kč, František Vošta 100 Kč. — Kč 300: dp. Kroiher F., senátor. Kč 100: sl. M. K., Nejmenovaná. Kč 50: sestry Lukešovy, Skuhrovcová M. Kč 40: Hanousek Pavel, dr. Kyselý K., Papica Josef. Kč 30: dp. Vyskočil F., dp. Sláma Florián, dp. Maule Emanuel, Hamzová Marie, Žaludová Jana. Kč 26: Appeltová Justina, Stropková Marie, dp. Matoušek Benedikt, Kaprálova F. Kč 25: dp. Ambros Ferdinand. Kč 24: Weyrová Vilemína, Školské sestry H. K., dp. Marek Jan. Kč 20: Papierkovská M., Divina Th., dp. Vašica J., Novická Vladislava, Vinař Jan, Cink Leoš, dr. Kunczek Julián, dp. Tutte Josef, Šedé sestry, Tauberová N. Kč 16: Dobešová Leopolda. Kč 15: Borovka Jan, Schmalz Rudolf, Šandová M., ing. Kania Jindřich. Kč 14: Kratochvílová Josefa. Kč 10: Schnurrer Jiří, dp. Stibor R., Skládalová Růžena, dr. Skácel M., Rusek V., Podešva Edgar, Metlichá H., sestry dominikánky v Prž., Hlásková M., Červinková K., dp. Bagar J., Dandová L., Sýkora J., Kvirenc J., Tamfalová M., Schultes F., Brunclík R., Kučerová Em., Krčmová Em., dp. Kašpar L., Školské sestry Dom., Školské sestry Č. B., Milosrdné sestry Tř., Hulpačová B., dp. Hlobil P., Franková Z., Dostálová M., dp. Bouzek Josef, Bedřichova M., Červenka V., Vodičková F., Vinař A., Vacek J., Stuchlíková M., dp. Rochel K., Novák V., Nosková M., konvent Milosrdných bratří N. M., Jahnová M., Greplová M., Pavlíček Josef M. A., Rotterová A., Smutný R., Sochor T., ph. mr. Sochor A., Wagnerová Anna, Ružková M., Rumlerová A., Rašková A., dp. Pokorný F., Mužíkova M., Krtek V., dp. Konečný J., Jambor A., Fučíková Vlasta, Bradíková M., Benešová K., Zoufalá K., dr. Richter Jan, Polanská B., Kašová F., Vaňková M. Kč 9.50: dr. Raddová M. Kč 9: Kuncková L. Kč 3: dr. Sedláček Tomáš, dp. Kubíček L., Schmidtová O., dp. Branikovič I. Kč 7: Švestková A., Karbanová A. Kč 6: Dórner Bedřich, Vávra František. Velké množství 5 Kč darů uveřejníme postupně příště. Prosíme znovu snažně o každý jakýkoliv dar.

Svaté pole: Dp. Hladký Josef, major duch. Solarik Augustin, dp. Čamek Jan, dp. Dubec Josef, dp. Havránek František, dp. Bem Josef, Unger Josef, Zelinka Štěpán, Absolonová N., Richtrová Helena, Mičolová Leokadie.

Vydávají profesori bohoslovného učiliště řádu dominikánů v Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, snol. s r. o. v Olomouci.

O B S A H: Dacík, Kristus v církev.roce. • Merell, Mystické tělo Kristovo. • Braito, Rozdělení služebností kněžské. • Soukup, Tajemství nepravosti. • Škrabal, Království Boží v podoběnstvích. • Bítnar, Svatý Dominik v čes. baroku homiletickém. • Rubín, Utrpení. • Kapitoly z církev.práva. • Mikulka, Krise manželství spojena jest s krisí muže. • Simonín, Křestanské dogma v prvním století svých dějin. • Papíca, Misijní legenda zlatá. • Jan z Jenštejna, přeložil Fuchs, De beata virgine, O blahosladené Panně. • Durych, Soutěska. • Texty. • Pracovna. • Žeň.

na hlubinu

REVUE „NA HLUBINU“

Vedoucí redaktor:

P. dr. Silv. M. Braito O. P., Olomouc, Slovenská 14.

Spoluredaktor:

P. dr. Reginald -M. Dacík O. P., Olomouc,
Slovenská 14.

Sekretář:

Josef Papica, Olomouc, Slovenská 14.

Roční předplatné 26 Kč, studenti 15 Kč.

Vychází desetkrát ročně.

Telefon: Olomouc 626.

Šekové konto: Praha 83.148.

A d m i n i s t r a c e :

O l o m o u c , S l o v e n s k á 1 4 .

HOVORNA

Naše pražské kursy. Zájem, jaký vzbudily, je něčím opravdu radostným. Je to známkou, že je dosud mnoho duší, které touží po hlubším náboženském poznání, — V listopadu budou přednášky 3. a 17. Prosíme jen všechny účastníky, aby se dostavili přesně, aby se mohlo začít opravdu o půl 7.

Připomínám znovu, že 15. každého měsíce slouží redaktor mši svatou za všechny čtenáře Hlubiny. Spojme se všichni ve společné modlitbě za společné duchovní dobro celé naší čtenářské obce.

Místo obrázků přidáváme na textu. Nereklamujte.

Exerciční kursy v Hlučíně, v říjnu 1934: 13.—17. ženy české, které již byly. 18.—22. dívky české, které již byly. 22.—26. čeští železničáři. 26.—30. muži čeští, kteří již byli. V listopadu 1934: 8.—12. III. řád český (ženy a dívky). 12.—16. ctitelky Srdce Páně čes. (ženy a dívky), smír. ob. Hlaste se zavčas! Někdy přijde-li odpověď, jste přijati. Jen není-li možno někoho přijati, podáváme zprávu. Exerciční dům, Hlučín.

P, N.i Všechno, co zde uvádíte, jenom potvrzuje, že Církev jest božského původu, že jest stále ještě živým organismem, protože v tom záleží zázrak živoucích a životného organismu, že dovede všechno přetvořiti, všechno i nepřátelské zvládnout! a ke svému prospěchu užiti. Nic, ani hříchy vlastních údů Církvě ji nezabilo, nýbrž i to jí nakonec sloužilo. Jenom zdravý organismus přemáhá útoky. Kdyby byla Církev oním mrtvým tělesem, nesnesla by všech oněch nárazů, jimž byla po staletí vydána.

R. G.: Kdo nenávidí Krista? Většinou jsou to stádo víté, žabí duše. Nenávidí ho pro jeho velikost. Protože nenáviděti velikosti a pronásledovat ji stalo se jim životní potřebou. Když se jen na ni zahledí, pojímá je závrat vzteku. Proto také ukřižovali Krista.

H. L.: Cítíte stále tíživěji svoji osamocenost? Bez Boha jste a zůstanete tvorem neopuštěnějším, i kdybyste měl lásku celého světa, protože ta všechna láska jest jenom odrazem jeho Lásky. Pro tuto svou Lásku zapálil on žížeň v naší duši. Jako nezahřeje pohaslé hvězdy odvržený paprsek, nezahřeje láska lidská, neboří-li v ni pro nás Lásku Boží!

Špatní kněží? Svatým zůstává jejich velekněz, jehož kněžství a jehož působení nemůže největší zvrhlost nejšpatnějšího kněze brániti. Mnohý z těch kněží, kteří nejsou svatými, může říci klidně, jak říkal si biskup Martin: Jestliže jsme nežili tak, abychom mohli býti příkladem pro druhé, přece isme se vynasnažili, aby nezůstal skrytým Ten, jenž má býti především následován.

„Smutek dneška“. Odkud prázdný smích a prázdné zábavy? Z prázdného srdce. Protože člověk je pouhou nicotou, když se nechce dáti naplniti Bohem, když zapomene, že celá jeho velikost záleží v tom, že jest schopný přijmouti Boha, jak dí kardinál Bérulle.

H. R. i Píšete, že svatí mystikové pohrdli rozumem. Nepíšete to jako výtka jim, nýbrž snad nám ... Ale zapomínáte, že takový. sv. Tomáš Aq., který žil tak bohatě z rozumu ke konci života, v plnosti nazírání theologického přišel k závěru, že vše, co psal, zdá se mu vymláčenou slámou. Svatí zvážili a takto ocenili rozum při nazírání na vrcholcích duchovního života. Viděli jeho malost před Božím majestátem. A přece se i tito svatí snažili podložití svůj život v Bohu poznáním co nejdokonalejším, pokud možná vyjádřitelným poznáním •..

K. M.; Jediná míra naší důvěry a oddanosti k Bohu jest důvěřovati mu a odevzdati se mu bez míry. Každá menší důvěra není důstojná nekonečné lásky Boha — Otcel

„Mládí“. Učarovala vám věda ... Nemůžeme říci, že by nám té chybělo a že proto ta by na nás tolik čekala. Ale, ačkoliv máme mnoho lidí učených, méně jest již lidí moudrých, kteří si své a cizí vědění a všechny děje a skutečnosti shromáždí pod jeden zorný úhel a vše ocení s hlediska nejvyššího. Ama scientiam, sed sapientiam vitae magis!

L. M. Že svatí nerozuměli lidské duši? Ze žili uzavřeni, odcizeni světu a ted že je ctíme? Přečtete si, co píše taková svatá Terezie z A vily, velká reformátorka Karmelu, o lidském srdci: „Pane Bože, rozpomeň se, že my ani sami sobě dobře nerozumíme, že ani my vlastně sami nevíme, co chceme a že se nekonečně vzdalujeme od toho, po

čem tolik toužíme ... Jak těžko se to dá někomu vštípiti, kdo z vlastní zkušenosti nepoznal, jak sladký je Pán." Žádný psychologický spisovatel ňj se na tohle nezmohl. A přečetl jsem jich hezkou řadu!

„Milost". Bůh působí tajuplné zázraky v duších těch, kteří ho hledají. Zjeví se těm, kteří na něj čekají v skrytosti svého srdce. Vždyť přece bylo docela jednoduše řečeno: Tlučte a bude vám otevřeno, hledejte a naleznete. Pán neběře zpět svého slova. Nikdy nemůž e říci skutečnost, že by Pán nemluvil ze skutečnosti a o skutečnosti. To jenom lidé mluví slova marná. Bůh nikdy.

Svaté pole. Prof. Cyprín B., úřed., Smejkalová M., Husáková A.

Dary na stavbu administrace. Kč 100: dr. Vais Zdeněk; Kč 60: Zatloukalová; Kč 50: pí prof. Trnková, nejmenovaná pensistka; Kč 30: Hejzlarová M., Dokoupilová F., Ulmanová-Bínová A.; Kč 26: Kousalíková J.; Kč 25: Fabíková Š., Holatová K., Svoboda K., dp. Klčo J.; Kč 20: Jirásek A., Ticháčková M., Petříčkova B., Schusterová L., Cveková L., Havelková M., sestry dominikánky, K., J. B. Pokorná, Pelikán J., ph. c. Labová M; Kč 15: dp. Masák E., Stará A., Smetáková F., dp. Blaha K.; Kč 14: Šebor K.; Kč 10: dp. Blažek V., dp. Čamogorský J., dp. Křýštofský V., Kořenská L., Koudelová M., Němcová A., Pavlasová M., Březina B., Brzáková M., Holá R., Hromádková M., Hrubý J., šedé sestry N. B., inž. Janda J., Jarolímková A., dp. Jelínek F., Jordán J., Kozáková L., Machková A., Petrušková A., dp. Raška F., Suchá M., Sedlářova A., Ruml-Nováková M., dp. Bělský F., Kašová K., Veselá A., Herka F., inž. Čech J., Milotová B., dp. Moravec J., arch. Jančařík V., Ducháč V., Kotýnek J., Křivánková J., dp. Kuchař J., Řeháková A., Zapletal V., Seidl F., inž. Jatel J., Kubálek J., škpt. Matuška A., Sedláčková L., Tomášková F., Šturmová K.; Kč 8: dr. Špaček V.; Kč 6: Dvořák F., Polonský M., Kudrová L., Jiroušková M., Fetter J.; Kč 5: Zelenková M., Vlček E., Havlíček P., Mládek J., dp. Novoměstský B., prof. Sypal J., Rohlova M., Blažejova M., dp. Hrabal A., Chybíková A., Klementová L., Kočara F., Machurka K., dp. Mareš J., Hajná Z., Holá M., Jurák, J., školské sestry, K., Kršková M., Vránová M., Cíchová J., Černovická H., Dubanský V., Fischerová A., Frydrychová M., Holubová A., prof. Horák V., Hurdová M., Jelínková M., Jiříček L., Kolínský F., Mucha J., Kouřilová M., Langová O., dr. Liska K., Písecká M., Popelka F., dr. Pospíšil V., Váňa J., Škodová M., dp. Prosek V., prelát Rendl J., dp. Šítal F., inž. Valda J., dr. Valentová R., Veiss J., Vencovská A., Zach J., dr. Bartošík P., Blahová L., Blážo M., Foerster J., Grimmer J., školské sestry P., školské sestry Ch., dp. Jarolímek J., Johnová F. (Příště dále.)

Vydávají profesori bohoslovného učiliště řádu dominikánu v Olomouci. Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.

ROČNÍK IX. ČÍSLO 10.

OBSAH: Braito, Uzavíráme dílo. • Soukup, Svátí a svět. • Dacík, Kristus v církevním roce. • Braito, Plnost kněžství. • Fuchs, Náboženství v životě. • Škrabal, Království Boží v podobenstvích. • Mikulka, Krise manželství spojena jest s krisí muže. • Zundel, Modlitba žalmů. • Mauriac, přel. Vach, Utrpení hříšníkovo. • Kramoliš, Blíž hrobu, blíž věčnosti. • Kapitoly z církevního práva. • Simonin, Křestanské dogma v prvním století svých dějin. • Texty. • Pracovna. • Žeň.

na hlubinu

REVUE „NA HLUBINU“

Vedoucí redaktoři

P. dr. Silv. M. Braito O. P., Olomouc, Slovenská 14.

Spoluredaktor:

P. dr. Reginald M. Dacík O. P., Olomouc,
Slovenská 14.

Sekretáři

Jose! Papica, Olomouc, Slovenská 14.

Roční předplatné 26 Kč, studenti 15 Kč.

Vychází desetkrát ročně.

Telefon! Olomouc 626.

Šekové konto! Praha 83.148.

A d m i n i s t r a c e :

O l o m o u c , S l o v e n s k á 1 4 .

H O V O R N A

Přednášky našeho náboženského kursu v Praze. V provincii konají se přednášky naše dne 1. a 15. prosince v sále kláštera voršilského, Praha II., Voršilská ulice. Začátek přesně o půl 7. hod. Témata: Svatost Kristova a Poznání Kristovo.

Přikládáme do tohoto čísla objednáací lístky, Nelitujte 50 hal. a pošlete nám adresy známých, kteří by mohli odebírat „Na hlubinu“. Po novém roce vydáme krásný soukromý tisk, který pošleme zdarma všem, kdo se přičiní o rozšíření našeho časopisu.

Zaplatili jste již všechnu naše publikace za tento rok? Děkujeme Vám. Nezaplatili jste? Prosíme Vás, abyste tak učinili co nejdříve, protože nutně potřebujeme peníze, máme-li pokračovat ve vydávání. Nedělejte nám nepřesnosti v placení tolik starostí.

„R“. Věř prostě! Věř tak směle, jak směle mluvil tvůj Vykupitel. Věř tak pokorně, jak on se ukázal býti mocný a silný. A ještě jedno: Věř tak přímo a prostě, jak přímo a prostě znějí jeho slova, .. Bossuet.

„Utrpení.“ Svatý Filip Neri po strašném obvinění ze sektářství pro svůj apoštolát, říkal těm, kteří ho litovali: „Uvidíte, že utrpení pomine, až z něho dobudu onoho užítku, jež mi chce Pán tímto utrpením dát.“ Obráťte to na svůj případ.

K. H. Ze stačí každému jeho vnitřní osvícení? Proč nestačí toto vnitřní osvícení o poznání přirozeném? V přirozeném poznání stačí seznati platnost svého osobního poznání z toho, že i druzí tak smýšlejí. Proto lidé tolik dají na obecné mínění. Ozývá se v nich pocit společen-

ství a vzájemné závislosti. Kdyby nadpřirozené poznání šlo jenom cestou vnitřního osvícení, bylo by nadpřirozené poznání ve své obecnosti docela proti přirozené povaze obecného poznávání. Znamenalo by tříštění oné pospolitosti, která se projevuje i ve společenství poznání.

Pozdě. Tehdy budete povolán k velikým úlohám, jestli budete rozuměti volání života, jestli se nezahrabete do těla a malicherností. Svět je plný nerozřešených ještě úloh. Jedna čeká také na Vás. Jakmile rozmnožíte v Bohu své síly, potkáte svou úlohu. Dříve ji vlastně milosrdný Bůh před Vámi skrývá. Jenom těm, kteří rostou, je jejich úloha otevřenou knihou. Jen jim také jsou i lidé otevřenou knihou, ve které dovedou přčistí k nim svoje pravé Boží poselství.

Těm, kteří nás potěšili svými dopisy poslední dobou, upřímně děkujeme. Je to pro nás důkazem, že nepracujeme, nenamáháme se nadarmo, protože jsou, Bohu díky, duše, které nám rozumějí. Kéž by stále vzrůstala naše duchovní rodina, spjata Kristovou láskou.

Kdy se ztrácí náboženství? Tehdy se ztrácí náboženství, když lidé zhloupnou tak, že už ani nevědí, co náboženství je, když tak ohluchnou, že neslyší volání své duše po velkém a čistém, když je totiž tak Bůh opustí, že pomalu ztrácí člověk i obraz a podobenství Boží v sobě. Pak ale když Bůh zemře, pak vystoupí psi ze svých sklepení. To, co nazývají přirozenou mravností, je residuem dlouholeté náboženské výchovy. Až tato zásoba bude strávena, začnou se pak psi rváti o každou kost...

Dary na stavbu administrace. Kč 100.—: Neimen. Kč 75.—: Kodlová M. Po Kč 50.—: Hrubešová Z.; Doležalová M. Po Kč 20.—: Sestry dominikánky K.; dr. Hajný Adolf. Kč 15.—: Petersová A. Po Kč 10: Kotyza A.; Novák F.; Karas M.; Merlíčková M.; sestry dominikánky P.; Křístek R.; Zemanová M.; nejmenovaná; dp. Urban A. Kč 7:50: Kania Fr. Po Kč 5.—: Ctp. Čížek J.; Cighansová F.; Kubová M.; ctp. Pitra J.; Školské sestry S.; Klacnová H.; Slavík Em.; dp. Flesar A.; Svoboda K.; Schmidtová E.; Švéda J.; Vojáček J.; Vlček E.; dp. Švanda B.; Smutný R.; dp. Bedřich P.; Kopal S.; Macek F.: Macek J.; Pekařský F.; Skácel R.; Střída J.; Veselý K.; Jokl V.; dp. Jerga A.; Hájková A.; Dospiva A.; ředitel diecés. ústavu C. B.; Školské sestry Č. B.; Zahradníček J.; Dandová L.; dp. Novotný J.; Tichý K.; Loudova B.; dp. Vrzálik J.; Bernátková A.; Bauerová Z.; Bafková M.; dp. Homola B.; Klapková, M.; Kozdera O.; dp. Kulač J.: inž. Štěpánek J.; dp. Košinar A.; ctp. Bureš V.; Bereš J.; Dvořák F.; Hejdušek R.; Lorenc V.; dp. Boks; prof. Paděrová; Šorm A.; Kotan P.; Krámská R.; inž. Švejda K. Klevetová M., dr. Konupčík J., Kostková M., Lítochlebová A., Minaříková J., Mynář J., dr. Nováková J., Ondro-

vá L., Pavlišťová M., Polnická A., Řezníček J., Sketova A., Stránský J., dp. Šverdík F., Tichý J., Třešňáková A., dp. Tylčer V., Zavřelova B., Žáček F., Heinrich A., Seidlová F., Prokop A., Šiler F., Alois P., Bubeníčková F., Čapský L., Hejtmánková M., Kašparová B., dp. Beránek T., Melcherová M., Adamec F., Jančařík J., Jélličková M., Králíková J., Miillerová K., dp. Pavlišť J., Němcová A., dp. Václavek K., Kubelka Josef, Kč 4.50: Dp. Raus Jan Ev. Po Kč 4.—: Dp. Kašpar F.; dp. Švec J.; Tluchoř B.; dp. Slavík B.; Steinocherová A.; Appeltauerová M.; Kopecká A.; Mikulenkova L.; Dvořáková M.; dp. Hut J.; Škoda R.; Šramlová R.; Kmochova L. Po Kč 3.—: Adámek J.; Mikula J.; Lorek L.; Šatavová M.

Svaté pole. Učitelka Kaprálova F.; uč, Bakovská K.; dp. Karlík F.; dp. Novák K.j stud. Cizmar J.; prof. Španíhel J.; stud. Hladák V,

MLADÝM!

Poznejte kamaráda který miloval žert,
svobodu, sport a literaturu a při tom byl

SVATÝ

Objednejte si život

PETRA FRASSATI-HO

Čte se jako napínavý román

Cena 16 Kč.

Studenti 15 Kč.

Rozšiřujte v ústavech, mezi kolegy,
rodiče kupte svým dětem, studujícím
i prostým.

Vydávají profesori bohoslovného učiliště řádu dominikáňů v Olomouci.
Za redakci odpovídá Fr. Macura v Olomouci. Tiskem Lidových závodů
tiskařských a nakladatelských, spol. s r. o. v Olomouci.

NA HLUBINU

REVUE PRO VNITŘNÍ ŽIVOT

V OLOMOUCI 1934

OBSAH IX. ROČNÍKU

- BERNANOS:** Naše církev jest církví svatých 476.
- BITNAR:** Pange lingua v poesii českého baroka 143, Dra-
hokamové symboly barokní gotiky karmelitánské 218, Rů-
že svatojanská 297, Norbertinský barok literární 348,
Svatý Dominik v poesii českého baroka 482, Svatý Do-
minik v českém baroku homiletickém 541.
- BRAITO:** Zjevuje se 1, Nejvyšší kněz 11, Prostředník 65,
Jen jediná obět 135, Strážce klíčů 197, Zasvěcen Hospo-
dinu 257, Služebník řádu 321, Vlastní úkol kněžský 391,
Bohatý pro druhé 449, Rozdělení služebnosti kněžské 527,
Uzavíráme dílo 593, Plnost kněžství 602.
- DACIK:** Kristus v církevním roce 6, 74, 138, 209, 268, 329,
395, 463, 521, 598.
- DITTL:** Svátostiny 28, 158.
- DURYCH:** Pravá a nepravá služba 30, Předehra bídy 86,
Omyly 169, Adorace bl. Karla Spinoly 277, Ctění živo-
pisů svatých 334, Rána v boku 411, Úzké dřevo kříže 501,
Soutěska 569.
- FABIK:** Démon chvatu 109, Sacerdos et victima 232, 272,
344, Opuštění 496.
- FOLTYNOVSKY:** Kdy se slavívají velikonoce 193.
- FUCHS:** Náboženství v životě 605.
- HAJEK:** Nacionalismus s hlediska duchovního života
415, 487.
- JAN Z JENSTEJNA - FUCHS:** De Nativitate Domini 20,
De schismate 296, De Corpore Christi 367, O svatém
Václavu 480, De beata Virgine 568.
- Kapitoly z církevního práva** 42, 93, 154, 229, 280, 358, 408,
499, 548, 639.
- KLEMENT:** Posvátná znamení 95, 225.
- KRAMOLIS:** Blíž hrobu, blíž věčnosti 631.
- MAUŘI AC - V ACH:** Utrpení hříšníkovo 627.
- MERELL:** Bolest v Písmě svatém 17, 89, 150, Mystické tělo
Kristovo 524.
- MIKULKA:** Krise manželství spojena jest s krisí muže
551, 615.
- mpa—: Náboženský a duchovní život v Anglii 111, Víra
ruského lidu 364.
- ONDRÁČEK:** Sv. Norbert 355.
- PAPICA:** Misijní legenda zlatá 47, 79, 354, 420, 475, 563.
- PAPINI:** Jsme sami bez Boha 413.
- PECKA:** Konec poutníka 50, Prozřetelnost 160, Eros 260,
Po stopách věčnosti 459.
- Píseň o marnosti světa** 15.
- RUBIN:** Svědectví o moci Eucharistie 164, Jiskry 340, Jako
na počátku 399, Utrpení 546.
- SIMONIN:** U zdrojů křesťanské bohovědy 213, 286, Náčrt

- křesťanského dogmatu v prvním století jeho dějin 360, 425, Křesťanské dogma v prvním století svých dějin 559, 644.
- Slova Otcova 3, 129, 368.
- SOUKUP: Svatí 24, Obrácení svatých 70, Jiní než my 131, Svědomití 205, Věřící 263, Výchova lásky 324, Dokonalí 386, Asketi 452, Tajemství nepravosti 530, Svatí a svět 594.
- P. Emilianovi Soukupovi k 25. výročí kněžství 385.
- ŠKRABAL: Království Boží 34, 83, Království Boží v evangeliích 201, Království Boží v podobenstvích 290, 338, 404, 456, 535, 611.
- TEXTY: 38, 99, 171, 237, 303, 370, 428, 504, 575, 646.
- THÉRY: Skot Erigena uvoditel Diviše Areopagity 44, 103.
- TROCHTA: Don Bosko ve světle nadpřirozeném 468.
- ZIMA: Důvěra v Boha 283.
- ZUNDEL: Modlitba žalmů 623.
- PRACOVNA: 52, 114, 176, 241, 306, 373, 433, 509, 578, 650.
- ŽEŇ: 55, 119, 181, 245, 311, 379, 437, 513, 585, 655.
- OBRAZOVÉ PŘÍLOHY: Královna Dálného východu; Gentile da Fabiano: Madonna; Jacopo Bellini: Madonna; Filippino Lippi: Panna; Pohled do našeho zátíší.